

TURINYS

Eil. Nr.	Pavadinimas	Lapo Nr.	Pastabos
1	2	3	4
	TEKSTINĖ DALIS		
	Įvadas	7	
	PAV ataskaitos santrauka	11	
1.	Bendrieji duomenys	22	
1.1	Bendra informacija apie esamą ir planuojamą ūkinę veiklą	23	
1.2	Veiklos vykdymo etapai	24	
1.3	Duomenys apie gaminius (produkciją)	25	
1.4	Kuro ir energijos vartojimas	25	
1.5	Naudojamos žaliavos ir medžiagos. Energetiniai ir technologiniai ištekliai	26	
1.6	PAV sąsaja su planavimo ir projektavimo etapais	31	
1.7	Planuojamos ūkinės veiklos vieta	35	
1.7.1	Duomenys apie planuojamos ūkinės veiklos sklypą	35	
1.7.2	Artimiausia gyvenamosios paskirties aplinka	36	
1.7.3	Artimiausia visuomeninės paskirties aplinka	37	
1.7.4	Artimiausia pramoninės paskirties aplinka	39	
1.7.5	Saugomos ir rekreacinės teritorijos	42	
1.7.6	Sanitarinė apsaugos zona	44	
1.8	Planuojamos ūkinės veiklos alternatyvos	45	
2.	Planuojamos ūkinės veiklos aprašymas	48	
2.1	Veiklos pavadinimas, paskirtis, produkcija, numatomos investicijos	48	
2.1.1	Bendrieji duomenys	48	
2.1.2	Sąlyginis gyvulių skaičius	48	
2.2	Numatomos technologijos ir pajėgumai	48	
2.2.1	Vištų dedeklių auginimo proceso aprašymas	48	
2.2.2	Paukštidžių technologinė įranga	50	
2.2.3	Mėšlo šalinimo ir džiovinimo sistema	51	
2.2.4	Oro valymo įrenginiai	51	
2.2.5	Susidarysiantys mėšlo kiekiai ir mėšlidės talpos skaičiavimas	56	
2.2.6	Mėšlidėje sandėliuojamo mėšlo tolimesni tvarkymo būdai	57	
2.3	Principinės mėšlo džiovinimo ir oro valymo srautų technologinės schemas	58	
2.4	Siūlomos technologijos palyginimas ir įvertinimas pagal šios rūšies veiklos GPGB ES	60	
3.	Atliekos	65	
3.1	Statybos ir griovimo metu susidaranti atliekos	65	
3.2	Eksplotacijos metu susidaranti atliekos	65	
4.	Planuojamos ūkinės veiklos galimas reikšmingas poveikis įvairiems aplinkos komponentams ir poveikį aplinkai mažinančios priemonės	68	
4.1	Vanduo	68	
4.1.1	Esama padėtis	68	
4.1.2	Planuojamas vandens sunaudojimas	68	
4.1.3	Planuojama vandenų tarša	68	
4.1.4	Galimas (numatomas) poveikis vandens telkiniams	72	
4.1.5	Galimas (numatomas) poveikis požeminiam vandeniui	73	
4.1.6	Poveikio sumažinimo priemonės	77	
4.2	Aplinkos oras	84	

4.2.1	Informacija apie vietovę	84	
4.2.2	I aplinkos orą išmetami teršalai	85	
4.2.3	Stacionarių (organizuotų ir neorganizuotų) taršos šaltinių trumpa charakteristika	85	
4.2.4	Iš stacionarių (organizuotų ir neorganizuotų) taršos šaltinių išsiskiriančių ir išmetamų teršalų skaičiavimai	88	
4.2.5	Išsiskiriančių ir išmetamų teršalų skaičiavimai iš mobilių transporto priemonių	110	
4.2.6	Aplinkos užterštumo prognozė	116	
4.2.7	Poveikio aplinkos orui sumažinimo priemonės	122	
4.3	Dirvožemis	127	
4.3.1	Galimas poveikis dirvožemiui	127	
4.3.2	Poveikio sumažinimo priemonės	128	
4.4	Žemės gelmės	130	
4.4.1	Informacija apie vietovę. Inžineriniai geologiniai tyrimai	130	
4.4.2	Galimas (numatomas) poveikis	131	
4.5	Gyvoji gamta	132	
4.6	Kraštovaizdis	133	
4.6.1	Informacija apie vietovę	133	
4.6.2	Galimas (numatomas) poveikis	134	
4.7	Socialinė ekonominė aplinka	135	
4.7.1	Informacija apie vietovę	135	
4.7.2	Poveikis socialinei ekonominei aplinkai	137	
4.8	Etninė-kultūrinė aplinka, kultūros paveldo objektai ir vietovės	152	
4.9	Visuomenės sveikata	152	
4.9.1	Bendrieji duomenys	152	
4.9.2	Objekto sanitarinė apsaugos zona	157	
4.9.3	Esamos visuomenės sveikatos būklės ir visuomenės sveikatai darančių įtaką veiksnių analizė	160	
4.9.4	Poveikio visuomenės sveikatai prognostinis vertinimas	207	
4.9.5	Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodų aprašymas	221	
4.9.6	Išvados ir rekomendacijos	222	
5.	Tarpvalstybinis poveikis	226	
6.	Alternatyvų analizė	226	
6.1	Alternatyvų apibūdinimas	226	
6.1.1	Vietos ir veiklos alternatyvos	226	
6.1.2	Technologinės alternatyvos	229	
6.1.3	Poveikį aplinkai mažinančių priemonių parinkimo alternatyvos	230	
6.2	Poveikio mažinimo priemonės	232	
6.3	Alternatyvų palyginimas pagal jų poveikį atskiriems aplinkos komponentams	233	
7.	Monitoringas	235	
7.1	Monitoringo vykdymo juridinis pagrindas	235	
7.2	Ūkio subjekto aplinkos monitoringo metmenys	235	
7.2.1	Ūkio subjektų technologinių procesų monitoringas	235	
7.2.2	Ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringas	236	
7.2.3	Poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringas	241	
7.2.4	Triukšmo monitoringas	245	
7.2.5	Kvapų monitoringas	245	
8.	Rizikos analizė	246	
8.1	Rizikos analizės ir jos vertinimo metodika	246	
8.2	Galimi rizikos objektai ir pavojingi veiksniai	247	
8.3	Pažeidžiami objektai ir galimos pasekmės	249	

8.4	Avarinių įvykių pasekmių, greičio ir tikimybės klasifikavimas	249	
8.5	Galimų pavojų registras	251	
8.6	Prevencinės ir avarijų likvidavimo priemonės	253	
8.6.1	Pavojingų medžiagų išsiliejimas, prevencinės ir avarijų likvidavimo priemonės	253	
8.6.2	Technologinių įrengimų gedimai, prevencinės ir avarijų likvidavimo priemonės	253	
8.6.3	Ekstremalūs gamtos reiškiniai	254	
8.6.4	Ekstremalių situacijų dėl paukščių ligų prevencija, valdymas ir likvidavimo priemonės	255	
8.7	Rizikos vertinimo išvados	263	
9.	Preliminarus ekstremalių situacijų valdymo planas	263	
9.1	Plano rengimo tikslai ir bendrosios nuostatos	263	
9.2	Plano sudėtis	263	
9.3	Galimi pavojai	265	
9.3.1	Paukščių ligos	265	
10.	Problemų aprašymas	268	
11.	Literatūros sąrašas	271	
	Viso:	273 psl.	
	PRIEDAI		
	Priedų dokumentų pavadinimas	Psl. sk.	
	Priedas Nr.1		
1.	Žemės sklypo , kuriame planuojama ūkinė veikla, nuosavybę patvirtinančių dokumentų kopijos	21	
	Priedas Nr.2		
2.	Aplinkos oro teršalų pažeminės sklaidos žemėlapiai:		
	Alternatyva 0	14	
	Alternatyva 1	17	
	Alternatyva 2	14	
	Alternatyva 3	14	
	Priedas Nr.3		
3.	Kvapų sklaidos žemėlapiai	6	
	Priedas Nr.4		
4.	Triukšmo sklaidos žemėlapiai	7	
	Priedas Nr.5		
5.	Cheminių tyrimų protokolas Nr.CH 6448; 2012-11-15	1	
6.	Kvapų matavimo protokolas Nr.12/2241 ; 2012-11-14	1	
7.	Kvapo ir oro taršos matavimo taškų schema	1	
8.	Triukšmo matavimų protokolas	4	
9.	Triukšmo matavimo taškų schema	1	
	Priedas Nr.6		
10.	UAB „Anulėnų paukštynas“ Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas T-46	25	
11.	UAB „Anulėnų paukštynas“ 2011m. Aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaita . Teršalų išsiskyrimo šaltiniai	32	
12.	Vietovės, kurioje pažymėti aplinkos oro taršos šaltiniai, schema	1	
13.	UAB „Anulėnų paukštynas“ vandens tiekimo schema	1	
14.	UAB „Anulėnų paukštynas“ nuotekų schema	1	
15.	UAB „Anulėnų paukštynas“ raštas dėl planuojamos vištų dedeklių auginimo veiklos	1	
	Priedas Nr.7		
16.	Šiaulių RAAD 2012-11-29 raštas Nr.(4) – SR-S-249/ (6.19) Dėl aplinkos oro teršalų foninių koncentracijų	5	
	Viso:	167	

TEKSTE NAUDOJAMOS SANTRUMPOS

Santrumpa	Santrumpos išaiškinimas
PŪV	Planuojama ūkinė veikla
PAV	Poveikio aplinkai vertinimas
PVSV	Poveikio visuomenės sveikatai vertinimas
KB	Kooperatinė bendrovė
SG	Sutartinis gyvulys
GPGB	Geriausiai prieinami gamybos būdai
TIPK	Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas
SAZ	Sanitarinė apsaugos zona
RAAD	Regiono aplinkos apsaugos departamentas
AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
VSC	Visuomenės sveikatos centras
VMVT	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

IVADAS

Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programa ir ataskaita rengiama remiantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2005, Nr.84-3105) (toliau – PAV įstatymas) ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą.

Pagrindiniai PAV tikslai:

- nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimą tiesioginį ir netiesioginį planuojamos veiklos poveikį aplinkai ir užtikrinti, kad į aplinkos apsaugos aspektus bus atsižvelgta iki šios veiklos vykdymo pradžios;
- pateikti su ūkine veikla susijusią informaciją visiems PAV proceso dalyviams;
- optimizuoti planavimo ir projektavimo procesą, siekiant išvengti aplinkos apsaugos požiūriu nepalankių techninių, statybos ir eksploatacijos sprendimų;
- įvertinti planuojamos ūkinės veiklos alternatyvas bei sudaryti prielaidas tinkamiausiai alternatyvai parinkti;
- nustatyti, ar planuojama ūkinė veikla, įvertinus jos pobūdį ir poveikį aplinkai, leistina pasirinktoje vietoje;
- numatyti galimo neigiamo poveikio išvengimo, sumažinimo, atkūrimo ar kompensavimo priemonės bei jų įgyvendinimą.

Lietuvos Respublikos teisės aktų reglamentuojamo PAV proceso dalyviai:

- o planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) bei jo įpareigotas poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas;
- o atsakinga institucija – Aplinkos apsaugos agentūra;
- o planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo subjektai – valstybės institucijos, atsakingos už :
- o sveikatos apsaugą – Telšių visuomenės sveikatos centras;
- o priešgaisrinę apsaugą – Telšių apskrities priešgaisrinę gelbėjimo valdyba;
- o kultūros vertybių apsaugą – Kultūros paveldo departamento Telšių teritorinis padalinys;
- o vietos savivaldos institucijos – Telšių rajono savivaldybės administracija;
- o maisto ir veterinarijos klausimus – Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (dalyvauja PAV procese Aplinkos apsaugos agentūros kvietimu)
- o visuomenė (vietiniai gyventojai, nevyriausybinės organizacijos ir kt.).

PAV etapai ir procedūros

Pagal PAV įstatymą visa planuojama ūkinė veikla suskirstyta į dvi kategorijas:

- veikla, kurios poveikis privalo būti vertinamas (veiklos rūšys, kurios įrašytos į PAV įstatymo 1 priedą);
- veikla, kuriai turi būti atliekama atranka dėl privalomo poveikio aplinkai vertinimo (veiklos rūšys, kurios įrašytos į PAV įstatymo 2 priedą).

Planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimui pagal PAV įstatymo 1 priedo 1.2 punktą „Intensyvus naminių paukščių auginimas, jeigu yra daugiau kaip 85 000 vietų broileriams, 60 000 vietų vištoms“ turi būti atliekamas privalomas PAV.

Šiuo atveju planuojamos ūkinės veiklos etapus sudaro PAV programa ir PAV ataskaita.

PAV programos tikslas - nustatyti planuojamos ūkinės veiklos PAV ataskaitos turinį ir apimtį bei užtikrinti, kad ataskaitoje bus išsamiai nagrinėjamas tik reikšmingas poveikis aplinkai ir bus pateikta informacija, reikalinga priimti motyvuotą sprendimą ar planuojama ūkinė veikla leistina pasirinktoje vietoje.

PAV programa parengta pagal Poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 23d. įsakymu Nr. D1-636, bei atsižvelgiant į planuojamos ūkinės veiklos specifiką. PAV programoje apibrėžiama būsima PAV ataskaitos struktūra, pateikiama informacija apie PAV užsakovą, rengėją, bendrieji duomenys, pirminė informacija apie planuojamą ūkinę veiklą bei nurodomi atskiri aplinkos komponentai, kuriems gali būti daromas poveikis ir kuriems bus atliekamas išsamus vertinimas ir analizė.

Pagal Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 visuomenė supažindinta su PAV programa prieš pateikiant derinimą su PAV subjektais. Apie PAV programos parengimą 2012 m. gegužės 25 d. ir 30 d. paskelbta laikraštyje „Lietuvos žinios“; 2012 m. gegužės 25 d. ir birželio 1d. laikraštyje „Telšių žinios“, taip pat informuota Telšių raj.savivaldybės, Degaičių seniūnijos skelbimų lentose. Visuomenė informuota, kad su PAV programa galima susipažinti ir detaliojo plano viešo svarstymo metu, kuris įvyko 2012 m. birželio 1 d. Taip pat informuota, kad 10 dienų laikotarpyje galima teikti pasiūlymus dėl planuojamos ūkinės veiklos, į kuriuos atsižvelgus PAV programa bus pakoreguota ir teikiama derinimui PAV subjektams. Viešo svarstymo metu buvo gauti 6 suinteresuotos visuomenės pasiūlymai, į kuriuos atsižvelgus pakoreguota PAV programa, atliktas suinteresuotos visuomenės pasiūlymų įvertinimas. Pasiūlymus pateikusiems gyventojams atsakyta raštu registruotais laiškais. Papildyta PAV programa pateikta PAV subjektams.

PAV programai pritarė:

- Telšių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2012m. birželio 29d. raštu Nr.3-386 (8.3);
- Telšių visuomenės sveikatos centras 2012m. liepos 9d. raštu Nr.IS-871;
- Telšių raj.sav. administracija 2012m. liepos 12d. raštu Nr.R7-1610.

Kultūros paveldo departamentas prie kultūros ministerijos Telšių teritorinis padalinys 2012m. birželio 27d. raštu Nr. 2Te-413 nurodė, kad planuojama ūkinė veikla neturės reikšmingos įtakos nekilnojamoms kultūros vertybėms, todėl PAV kultūros paveldo aspektu yra neprivalomas.

Gavus PAV subjektų išvadas PAV programa pateikta atsakingai institucijai – Aplinkos apsaugos agentūrai. Aplinkos apsaugos agentūra patvirtino PAV programą 2012-09-10 raštu Nr. (2.6)-A4-2937.

PAV programos informavimo dokumentų kopijos pateikiamos priede Nr. 15, derinimo dokumentų kopijos pateikiamos priede Nr. 16.

Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas atliktas ir PAV ataskaita parengta pagal PAV programą, suderintą su PAV subjektais ir patvirtintą Aplinkos apsaugos agentūroje, vadovaujantis Poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr.D1-636.

Apie PAV ataskaitos parengimą paskelbta laikraštyje „Lietuvos žinios“ 2013 m. vasario 5 d.; laikraštyje „Telšių žinios“ 2013 m. vasario 5 d., taip pat informuota skelbimais Telšių raj. savivaldybės, Degaičių seniūnijos skelbimų lentose.

Visuomenė informuota, kad su PAV ataskaita galima susipažinti UAB „Ardynas“, Gedimino 47, Kaunas. Viešas susirinkimas įvyko 2013 m. vasario 20 d. Degaičių seniūnijoje, Anulėnų g. 3, Degaičiai. PAV ataskaita teisės aktuose numatytais terminais (10 darbo dienų iki viešo susirinkimo) eksponuota Degaičių seniūnijoje. Iki viešo susirinkimo visuomenės pasiūlymų nebuvo gauta. Susirinkimo metu gauta 11 gyventojų pasiūlymų, po susirinkimo 10 darbo dienų laikotarpyje - 1 pasiūlymas. Atsakymai į pasiūlymus išsiųsti registruotais laiškais (pasiūlymai ir atsakymai pateikiami priede Nr. 17).

PAV ataskaita papildyta, atsižvelgiant į susirinkimo metu gautus visuomenės pasiūlymus, ir 2013 m. kovo 22 d. pateikta derinimui PAV subjektams.

Reikia pažymėti, kad visuomenė susirinkimuose ne kartą teigė, kad planuojami oro valymo įrenginiai praktikoje nėra eksploatuojami ir abejojo jų įrengimo galimybėmis, todėl planuojamos ūkinės veiklos organizatorius suteikė galimybę visuomenės atstovams susipažinti su dviejuose Olandijos paukštynuose (Thielen Castenray ir Classens Oirlo Vastgoed BV) įrengtais ir sėkmingai eksploatuojamais INNO cheminio ir biologinio oro valymo įrenginiais. Minėti paukštynai pagal paukščių skaičių nėra analogiški, tačiau planuojamame paukštyne numatoma ta pati principinė oro valymo schema.

Išvykoje į Olandijoje veikiančius paukštynus dalyvavo Telšių visuomenės sveikatos centro, Telšių rajono savivaldybės bei suinteresuotos visuomenės atstovai. Po apsilankymo paukštynuose Telšių raj. savivaldybė pakvietė visuomenę, PŪV organizatorių ir PAV dokumentų rengėją atvykti į viešą susirinkimą aptarti išvykos metu aplankytus objektus. Susirinkimo metu suinteresuota visuomenė pateikė naują pasiūlymą, kurio metu išdėstė prašymą išnagrinėti papildomą poveikio mažinimo priemonių alternatyvą – įvertinti biologinių oro valymo įrenginių taikymo galimybę ir pateikti viešam susipažinimui. Taip pat pasiūlė atliekant vertinimą skaičiavimuose kompleksiskai su planuojama ūkine veikla – vištų dedeklių auginimu įvertinti perspektyvoje planuojamų gretutinių veiklų, t.y. kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklas.

Telšių raj. sav. 2013 m. balandžio 16 d. rašte Nr.R7-921 taip pat nurodė išnagrinėti biologinių oro valymo įrenginių alternatyvą ir atsižvelgti į visuomenės pasiūlymus. Telšių visuomenės sveikatos centras 2013 m. balandžio 18 d. rašte Nr. IS-551 pateikė pastabą atliekant taršos skaičiavimus ir siekiant nustatyti SAZ ribas įvertinti visus be išimties taršos šaltinius.

PAV ataskaita buvo pakoreguota ir papildyta atsižvelgiant į visus pasiūlymus bei PAV subjektų pastabas ir pateikta pakartotiniam viešam susipažinimui su visuomene. Apie pakartotinį viešą svarstymą ir susipažinimą su papildyta PAV ataskaita buvo informuota įstatymų nustatyta tvarka aukščiau nurodytose informavimo priemonėse. Informavimo dokumentų kopijos pateiktos priede Nr.15.

Pakartotinis viešas susirinkimas įvyko 2013 m. birželio 20 d. Telšių raj.savivaldybėje, Žemaitės g. 14, Telšiai. Susirinkimo metu buvo gautas Degaičių kaimo bendruomenės ir Gaudikaičių kaimo gyventojų pasiūlymas, į kurį atsižvelgus papildyta PAV ataskaita, atliktas suinteresuotos visuomenės pasiūlymų įvertinimas. Pasiūlymą pateikusiai bendruomenės atstovei atsakyta raštu registruotu aišku. Papildyta PAV ataskaita pateikta pakartotiniam derinimui PAV subjektams.

PAV ataskaitai ir planuojamos veiklos galimybėms pritarė:

- Telšių raj.sav. administracija 2013m. birželio 20d. raštu Nr. R7-1505;
- Telšių raj.sav. administracija 2013m. liepos 25d. raštu Nr. R7-1753.

- Telšių visuomenės sveikatos centras 2013m. rugpjūčio 9d. raštu Nr. IS-1066;
- Telšių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2013m. liepos 30 d. raštu Nr. 3-480(9.33).

PAV subjektų ataskaitos derinimo dokumentų kopijos pateikiamos priede Nr. 16. Gavus PAV subjektų išvadas PAV ataskaita pateikta atsakingai institucijai – Aplinkos apsaugos agentūrai.

Aplinkos apsaugos agentūra atliko PAV ataskaitos ekspertizę ir pateikė pastabas dėl PAV ataskaitos. Telšių raj. savivaldybė taip pat atliko nepriklausomą ekspertizę ir pateikė ekspertų pastabas. AAA ir visos ekspertų pastabos buvo išanalizuotos, PAV ataskaita papildyta ir pakartotinai pateikta derinimui į Aplinkos apsaugos agentūrą.

2013 m. gruodžio 10 d. AAA pakvietė PŪV organizatorių ir PAV dokumentų rengėją, PAV subjektus ir suinteresuotą visuomenę atvykti į viešą susirinkimą. Susirinkimo metu buvo pristatyta papildyta PAV ataskaita.

Po susirinkimo buvo gauti 3 pasiūlymai – Degaičių kaimo bendruomenę atstovaujančios advokatų profesinės bendrijos Baltic Legal Solutions Lietuva pasiūlymas (gautas 2013 m. gruodžio 20 d.), UAB „Žemaitijos pienas“ pasiūlymas (gautas 2014 m. sausio 6 d.) ir UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ pasiūlymas (gautas 2014 m. sausio 6 d.).

2013 m. gruodžio 10d. gautas Telšių VSC raštas Nr.IS-1613, kuriame prašoma Aplinkos apsaugos agentūrą įpareigoti PAV dokumentų rengėją pataisyti ir papildyti PAV ataskaitą pateikti visuomenės sveikatos centrui derinti pakartotinai bei įtraukti į PAV subjektus atsakingą instituciją, kuri būtų kompetetinga maisto saugos ir veterinarijos klausimais.

2013 m. gruodžio 12d. gautas Telšių rajono savivaldybės raštas Nr.R7-2893, kuriame prašoma Aplinkos apsaugos agentūros pavesti PAV dokumentų rengėjui atlikti pakartotines derinimo procedūras su poveikio aplinkai vertinimo subjektais.

2013 m. gruodžio 16d. gautas Telšių rajono savivaldybės 2013m. gruodžio 16d. raštas Nr.R7-2919, kuriame prašoma Savivaldybės administracijos 2013m. birželio 20d. raštą Nr.R7-1505 ir 2013m. liepos 25d. raštą Nr.R7-1753 laikyti negaliojančiais.

2013 m. gruodžio 30 d. Aplinkos apsaugos agentūra rašte Nr.(2.6)-A4-4859 pateikė papildomas pastabas ir prašymą papildyti PAV ataskaitą, pakartotinai organizuoti visuomenės viešą supažindinimą su PAV ataskaita bei atlikti pakartotines derinimo procedūras su planuojamos ūkinės veiklos PAV subjektais dėl atliktų korektūrų atsižvelgiant į ekspertų pastabas.

2014 m. sausio 2 d. gautas Telšių rajono savivaldybės raštas Nr.R7-3 dėl Telšių rajono savivaldybės tarybos 2013-12-30 sprendimo Nr.T1-476 „Dėl nepritrimo poveikio aplinkai vertinimo ataskaitai ir planuojamos ūkinės veiklos galimybės“.

2014 m. sausio 3 d. raštu Nr.(2.6)-A4-24 Aplinkos apsaugos agentūra informavo, kad į planuojamos ūkinės veiklos PAV subjektus įtraukė Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą.

PAV ataskaita pakoreguota ir išsamiai papildyta atsižvelgiant į visus pateiktus pasiūlymus ir AAA pastabas ir 2014 m. kovo 26 d. pateikta viešam susipažinimui. Apie pakartotinį viešą svarstymą ir supažindinimą informuota įstatymų nustatyta tvarka. Pakartotinis viešas susirinkimas įvyko 2014 m. balandžio 10 d. Telšių raj.savivaldybėje, Žemaitės g. 14, Telšiai.

Susirinkimo metu ir po susirinkimo buvo gauti iš viso 5 raštai su pasiūlymais dėl PAV ataskaitos:

- Degaičių kaimo bendruomenę atstovaujančios advokatų profesinės bendrijos Baltic Legal Solutions Lietuva raštai su pasiūlymais (gauti 2014 m. balandžio 10d. ir 2014m. balandžio 25d.),
- UAB „Žemaitijos pienas“ raštas su pasiūlymais (gautas 2014 m. balandžio 25 d.),

- UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ raštas su pasiūlymais (gautas 2014 m. balandžio 10 d.),
- Telšių rajono savivaldybės administracijos raštas su pasiūlymais (gautas 2014 m. balandžio 18 d. Nr.R7-1136).

Pasiūlymų kopijos pridedamos priede Nr. 17. PAV ataskaita pakoreguota ir papildyta atsižvelgiant į pateiktus pasiūlymus, pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelga, argumentuotas įvertinimas pateiktas 17 priede. Pasiūlymus pateikusiems suinteresuotos visuomenės atstovams atsakyta raštu išsiunčiant laiškus su nuoroda, kur galima susipažinti su papildyta PAV ataskaita.

PAV ATASKAITOS SANTRAUKA

Poveikio aplinkai vertinimas atliktas vadovaujantis galiojančių Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos įstatymų ir normatyvinių aktų, rekomendacijų bei metodikų reikalavimais.

Pagal PAV įstatymo 1 priedo 1.2 p. planuojamai ūkinei veiklai – vištų auginimui (85000 ir daugiau broilerių; 60000 ir daugiau vištų) yra privalomas poveikio aplinkai vertinimas.

Planuojamos ūkinės veiklos adresas – Gaudikaičių k., Degaičių sen., Telšių raj. savivaldybė. Paukštininkystės veiklą UAB „Anulėnų paukštynas“ iki 2012 m. vykdė viso 28,6882 ha sklypo ribose, o nuo 2012 m. sausio mėn. pagal atnaujintą Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidimą sklypo dalyje, kurios plotas 14,2072 ha (papildomai esama mėšlidė buvo naudojama pagal nuomos sutartį su UAB „Europe eggs“). Nuo 2011 m. kovo 31 d. žemės sklypas nuosavybės teise priklauso UAB „Anulėnų paukštynas“ (valstybinės žemės pirkimo - pardavimo sutartis 2011 m. kovo 31 d. Nr.1441). Dalį sklypo, kurio plotas 14,4810 ha, UAB „Anulėnų paukštynas“ nuomoja kitoms bendrovėms: KB „Europe eggs“, KB „Baltic egg productuion“, KB „Stanelių grūdai“, KB „Telšių paukščiai“. Pradėjus vykdyti Planuojamą ūkinę veiklą, paukštininkystės veikla pagal UAB „Anulėnų paukštynas“ TIPK leidimą Nr. T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.) nebus vykdoma.

Projektinis bendrovės pajėgumas pagal Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą Nr. T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.) 200 000 vietų paukščiams laikyti vienu metu – 39 000 vietų vištoms dedeklėms laikyti bei 161 000 vietų vištų prieaugliui ir broileriams auginti. Tai sudaro 337,4 SG.

Planuojama ūkinė veikla – vištų dedeklių auginimas. Planuojamas pajėgumas - 759 360 paukščių, kas sudaro 5315,5 SG. Teritorijos, kurioje planuojama ūkinė veikla, plotas sudarys apie 14,4810 ha. Vištų dedeklių auginimui numatomos 4 naujos paukštidės ir mėšlidė. PAV ataskaitos tikslas yra nustatyti, apibūdinti ir įvertinti vištų dedeklių auginimo poveikį aplinkai ir numatyti galimo neigiamo poveikio išvengimo, sumažinimo, atkūrimo ar kompensavimo priemonės bei jų įgyvendinimą.

Perspektyvoje tame pačiame žemės sklype šalia projektuojamų paukštidžių numatomos gretutinės ūkinės veiklos – kiaušinių rūšiavimo ir fasavimo bei kiaušinių perdirbimo veikla, taip pat grūdų perdirbimo ir pašarų gamybos veikla (toliau – perspektyvinės teritorijoje numatomos veiklos).

Šioms perspektyvinėms teritorijoje numatomoms ūkinėms veikloms buvo atlikta atranka dėl privalomo poveikio aplinkai vertinimo. Pagal Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento 2011 m. balandžio 1 d. atrankos išvadą Nr.SR-S-656 (7.1) poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas (pridedama priede Nr.16).

Atsižvelgus į Degaičių kaimo bendruomenės pastabas, pateiktas 2013-04-12, ir Telšių visuomenės sveikatos centro 2013-04-18 rašto Nr. IS-551 pastabas, PAV ataskaita papildyta įvertinus perspektyvinių teritorijoje planuojamų veiklų taršos šaltinių poveikį.

PAV ataskaitos rengimo metu atliekant oro taršos bei triukšmo sklaidos modeliavimus, taip pat sanitarinės apsaugos zonos nustatymą kartu su vištų dedeklių auginimo taršos šaltiniais įvertinami perspektyvinių veiklų - kiaušinių rūšiavimo, fasavimo ir kiaušinių perdirbimo gamybos, grūdų priėmimo, valymo, džiovavimo, sandėliavimo bei pašarų gamybos taršos šaltiniai ir transporto srautai atsirandantys dėl šių veiklų.

Alternatyvos

Poveikio aplinkai vertinimo metu nagrinėtos alternatyvos **vietos, technologinės ir poveikį aplinkai mažinančių priemonių alternatyvos.**

Vietos alternatyvos

Naujų alternatyvių planuojamos ūkinės veiklos vietų nenumatyta. Planuojamos ūkinės veiklos vietą sąlygojo tai, kad nagrinėjamoje teritorijoje ir anksčiau buvo vykdoma paukštininkystės veikla, kurią šiuo metu planuojama atnaujinti (modernizuoti) ir išplėsti. Iki 2012 m. paukštininkystės veikla buvo vykdoma viso 28,6882 ha sklypo ribose, o nuo 2012 m. sausio mėn. pagal atnaujintą TIPK) leidimą veikla buvo vykdoma sklypo dalyje, kurios plotas 14,2072 ha (papildomai esama mėšlidė buvo naudojama pagal nuomos sutartį su UAB „Europe eggs“).

Alternatyva A - šiuo metu leistina vykdyti pagal TIPK leidimą ūkinę veikla.

Nagrinėjama, kad paukštininkystės veikla vykdoma esamo sklypo ribose, t.y. teritorijoje, kurios plotas 14,2072 ha. Analizuojant šią alternatyvą priimta, kad Planuojama ūkinė veikla, t. y. vištų dedeklių auginimas, išvis nebus vykdoma. Toliau pagal turimą TIPK leidimą vystoma esama veikla senuose pastatuose, kai kurie apleisti pastatai išvis nebus naudojami, nebus įdiegiamos aplinkos oro taršos ir kvapų poveikio mažinimo priemonės, tinkamai neišnaudojama esama infrastruktūra.

Alternatyva B - planuojama ūkinė veikla - vištų dedeklių auginimas.

Esama ūkinė veikla bus nutraukiama ir nevykdoma. Teritorijos, kurioje planuojama vykdyti ūkinę veiklą, plotas sudarys apie 14,4810 ha. Planuojama ūkinė veikla bus vystoma UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypo ribose, numatant šiuo metu vykdomos ūkinės veiklos modernizaciją ir plėtrą. Esami pastatai palaipsniui bus griaunami vietoje jų statant naujus, modernius su šiuolaikinėmis technologijomis pastatus, įdiegiant aplinkos oro taršos ir kvapų poveikio mažinimo įrenginius bei paviršinių nuotekų valymo įrenginius. Teritorija bus tinkamai sutvarkyta, pakloti nauji inžineriniai tinklai.

Taip pat PAV ataskaitoje svarstytos dvi B alternatyvos subalternatyvos planuojamai uždaros mėšlidės vietai: Alternatyva B-I - uždaro tipo mėšlidė šiaurinėje sklypo dalyje ir Alternatyva B-II - uždaro tipo mėšlidė pietrytinėje sklypo dalyje.

Apibendrinanti vietos alternatyvų parinkimo išvada:

Atliekant vietos alternatyvų parinkimą pagrindinis kriterijus buvo esamų ir planuojamų objektų išsidėstymas gyvenamųjų namų atžvilgiu, taip pat teritorijos plotas, kurioje vykdoma veikla. Santykinis prioritetų skaičius lyginant A ir B alternatyvas, yra didesnis B alternatyvai. Kiti aspektai, tokie kaip nauji pastatai, inžineriniai tinklai ir teritorijos sutvarkymas taip pat sudaro palankesnes sąlygas B alternatyvai.

Pagal mėšlidės dislokacijos alternatyvas B-I ir B-II nėra vienareikšmiškai optimalaus varianto, tačiau PAV rengėjai pagal apibendrintus rezultatus siūlo B-I alternatyvą, kadangi vykdoma veikla yra išdėstoma sąlyginai didesniu atstumu nuo Gaudikaičių gyvenvietės gyventojų sodybų ir nuo namo pietinėje planuojamos veiklos pusėje kartu sudėjus.

Technologinės alternatyvos

Technologinių aspektų požiūriu išnagrinėtos dvi alternatyvos:

Alternatyva 0 - esamos veiklos technologinė įranga;

Alternatyva 1 – planuojamos ūkinės veiklos technologiniai sprendiniai.

Apibendrinanti technologinių alternatyvų parinkimo išvada: leistina vykdyti ūkinę veiklą pagal TIPK leidimą tik dalinai atitinka GPGB, o planuojama ūkinė veikla bus vykdoma pagal pasaulinėje praktikoje taikomų geriausiai prieinamų gamybos būdų reikalavimus ir technologijas. Parenkamos optimalios technologijos ir įranga, leidžianti pasiekti maksimalų ekonominį efektyvumą, daranti mažiausią poveikį aplinkai bei labiausiai atitinkanti GPGB.

Poveikį aplinkai mažinančių priemonių alternatyvos

PAV ataskaitos rengimo metu numatyta poveikį aplinkai mažinanti priemonė - olandų firmos INNO cheminiai oro valymo įrenginiai. Pagal pateiktus visuomenės pasiūlymus išnagrinėta poveikį aplinkai mažinančios priemonės alternatyva - biologiniai oro valymo įrenginiai, taip pat atskiri mėšlidės cheminio oro valymo įrenginiai. Numatyta papildoma poveikį aplinkai mažinanti priemonė – probiotikų panaudojimas.

Apibendrinanti poveikį aplinkai mažinančių priemonių alternatyvų parinkimo išvada: Išanalizavus ir palyginus pagal atskirus kriterijus cheminių ir biologinių oro valymo įrenginių alternatyvas, kaip poveikio mažinimo priemonę yra siūloma parinkti paukštidžių cheminius oro valymo įrenginius ir atskirus mėšlidės cheminius oro valymo įrenginius. Ši alternatyva turi didesnę santykinę prioritetų skaičių – išmetami mažesni suminiai teršalų kiekiai, geresnis amoniako išvalymo laipsnis ir pažeminės sklaidos rezultatai, patikimesnė eksploatacija, sunaudojama mažiau vandens ir po valymo susidaro mažesni tirpalo (amonio sulfato) kiekiai.

Planuojama technologija

Planuojama ūkinė veikla – vištų dedeklių auginimas.

Planuojamai ūkinei veiklai taikomos technologijos, atitinkančios Geriausiai prieinamus gamybos būdus Europos Sąjungoje.

Vištų – dedeklių auginimui planuojamos 4 paukštidės, kurių kiekvienos užstatymo plotas - 3538m² ir mėšlidė, kurios užstatymo plotas – apie 6050 m².

Viso viename pastate numatoma auginti 189840 paukščių (vištų dedeklių), 4 vištidėse – 759360 paukščių. Vištų dedeklių prieauglio projektuojamose paukštidėse auginti neplanuojama, jis bus perkamas, atvežamas ir patalpinamas į paukštidės 110-120 dienų amžiaus.

Paukštidėse (kai jose nebus paukščių) numatomas valymas, dezinfekavimas cheminėmis priemonėmis, taip pat higienizacija – t. y. pastatų, įrenginių, transporto, konteinerių ir teritorijos apdorojimas natūraliais biotechnologiniais preparatais. Higienizacija atliekama išpurškiant vandeninius probiotinių kompozicijų tirpalus tiek stacionariais (vištidėje ir mėšlidėje) tiek mobiliais įrenginiais, apdorojant patalpas, įrangą, transportą, atliekų konteinerius bei net sąlyginai galimą užterštą teritoriją. Biotechnologinių produktų panaudojimas įgalina sumažinti ne tik išlakų bei kvapų susidarymą, bet turi teigiamą poveikį sunaikinant patogeninius mikroorganizmus, dėka ko paukščiams sumažėja galimybė susirgti virusinėmis ligomis. Kad virusas (infekcija) nepaplistų už įmonės teritorijos ribų specialiomis probiotinėmis kompozicijomis apdorojama visa įmonės teritorija.

Mėšlo šalinimo sistemą sudaro išilginiai mėšlo transporteriai po kiekvieną narvą eile, skersinis transporteris pastato gale, mėšlo džiovavimo sistema išilgai pastato ir transporterių sistema mėšlo transportavimui į mėšlidę. Ventilatoriais iš paukštidės ištraukiamas oras prateka per mėšlo džiovavimo įrenginius ir nukreipiamas į oro valymo įrenginius, kuriuos planuojama įrengti uždaruose izoliuotuose pastatuose tarp 1 ir 2 bei 3 ir 4 fermų. Principinės mėšlo džiovavimo ir oro srautų valymo schemos pateikiamos 2.3 skyriuje.

Išmetamo oro valymui objekte planuojami olandų firmos INNO cheminiai arba biologiniai

oro valymo įrenginiai. Oro valymo įrenginių INNO gamintojas pateikė garantinį raštą dėl teršalų išvalymo laipsnio ir įrenginių sertifikavimo tvarkos Olandijoje. Remiantis nurodytu teršalų išvalymo laipsniu ir atsižvelgiant į cheminių/biologinių oro valymo įrenginių charakteristikas (technologinio proceso aprašymas ir charakteristikos aprašytos 2.2.3 skyriuje) atlikti į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekių skaičiavimai, pateikti teršalų išsisklaidymo aplinkos ore rezultatai ir analizė, išnagrinėtos oro valymo įrenginių alternatyvos.

Įgyvendinant planuojamą ūkinę veiklą numatoma nugriauti senus, susidėvėjusius ir netinkamus šiuolaikinei gamybai esamus pastatus bei pastatyti naujus. Todėl susidarys statybinės ir griovimo atliekos. Statybos metu susidariusios atliekos perduodamos pagal sutartį atliekas tvarkančiai ir transportuojančiai įmonei, kuri yra registruota atliekas tvarkančių įmonių registre. Eksploatacijos metu susidarančios atliekos nebus papildomai apdorojamos jų susidarymo vietoje, jos bus perduodamos atliekas tvarkančių įmonių, kurios turi teisę tvarkyti tokias atliekas ir yra registruotos Atliekas tvarkančių įmonių registre.

Planuojamos ūkinės veiklos galimas reikšmingas poveikis įvairiems aplinkos komponentams ir poveikį mažinančios priemonės

Poveikis vandeniui

Vanduo planuojamai ūkinei veiklai bus tiekiamas iš esamų miesto vandentiekio tinklų. Šiuo metu teritorijoje esantys giluminiai vandens gręžiniai bus iškelti pagal techninio projekto metu gautas sąlygas. Vanduo iš esamų miesto vandentiekio tinklų bus naudojamas technologiniams poreikiams vištėdėse - vištų girdymui; technologiniams poreikiams – oro valymo įrenginiuose; buitiniams poreikiams – sanitariniuose mazguose, patalpų plovimui.

Objekto eksploatavimo metu susidarys: ūkio buitinės nuotekos iš buitinių patalpų san.mazgų; technologinės nuotekos po paukštidžių plovimo; paviršinės nuotekos nuo stogų bei teritorijos kietų dangų.

Poveikio vandeniui vertinimo (4.1 skyrius „Vanduo“) pagrindinės išvados

PAV ataskaitoje pateikiamos UAB „Vilniaus hidrogeologija“ išvados, kad planuojamos ūkinės veiklos galima tarša nekelia pavojaus požeminiam vandeniui bei AB „Žemaitijos pienas“ gėlo vandens, „Tichės“ mineralinio vandens ir UAB „Scandye“ gėlo vandens vandenvietėms. Visos Telšių vandenvietės priskiriamos I-ai – uždariausių bei labiausiai nuo taršos apsaugotų vandenviečių.

Neigiamo poveikio geriamajam vandeniui, jį vartojančių gyventojų sveikatai bei maisto (produkcijos), kurio gamyboje šis vanduo naudojamas, kokybei nebus, kadangi požeminis vanduo tiekiamas iš vandeningų horizontų perdengtų regionine triaso vandenspara, apsaugančia nuo bet kokios paviršinės taršos.

Planuojamos ūkinės veiklos vykdymo metu susidariusios technologinės ir buitinės nuotekos į gamtinę aplinką išleidžiamos nebus, jų sudėtyje nebus Nuotekų tvarkymo reglamento 1 priede nurodytų pavojingų prioritetinių medžiagų, taip pat 2 priedo A dalyje ir B dalies B1 sąraše nurodytų pavojingų medžiagų.

Technologinės nuotekos po paukštidžių plovimo bus surenkamos ir valomos pirminiuose nuotekų tvarkymo įrenginiuose, po kurių projektuojamais tinklais nuvedamos į Telšių miesto nuotekų valymo įrenginius, todėl neigiamas poveikis paviršiniam, gruntiniam, požeminiam vandeniui, dirvožemiui dėl technologinių, buitinių nuotekų susidarymo nebus daromas.

Paviršinės nuotekos nuo projektuojamų kietų dangų bus surenkamos ir nuvedamos į lietaus nuotekų valymo įrenginius, kuriuose išvalomos iki leistinų normų ir tik tada išleidžiamos į šalia esančią kūdrą. Tuo remiantis, paviršinio, gruntinio, požeminio vandens (ir kitų aplinkos komponentų) tarša paviršinių nuotekų teršalais nenumatoma.

Planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje susidaręs gruntinis vanduo, susirinktų greta esančiose kūdrosė, netoliese esantis Svaigės upelis bei kanalas sudaro hidrologinį barjerą, dėl kurio gruntinis vanduo toliau šių paviršinių vandens telkinių nenutekės ir toliau esančio grunto vandens bei šachtinių šulinių neturėtų pasiekti. Todėl neigiamas poveikis aplinkinių teritorijų gruntiniam vandeniui nebus daromas.

Poveikis aplinkos orui

Paukštinkystės ūkio veiklos metu susidarantys oro teršalai:

- Amoniakas, išsiskiriantis paukštidžių ir mėšlidės eksploatacijos metu;
- Kietos dalelės, išsiskiriančios paukštidžių eksploatacijos metu;
- Gamtinių dujų degimo produktai anglies monoksidas ir azoto oksidai, išsiskiriantys buitinių patalpų bei vištų šildymo (kai bus atliekamas patalpų valymas) metu.
- Azoto monoksidas, išsiskiriantis iš mėšlidės eksploatacijos metu.

Į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekių skaičiavimai atlikti remiantis Europos aplinkos apsaugos agentūros parengta ir išleista į atmosferą išmetamų teršalų apskaitos metodika „EMEP/CORINAIR Atmospheric emission inventory guidebook 2009, updated June 2010“ (toliau tekste – 2009 metodika).

Skaičiavimams naudota metodika (EMEP/CORINAIR Atmospheric emission inventory guidebook) įtraukta į atmosferą išmetamo teršalų kiekio apskaičiavimo metodikų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 395.

Aplinkos oro taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekių skaičiavimai, aplinkos oro užterštumo skaičiavimai, prognozė bei rezultatų analizė atlikta keturioms nagrinėjamoms ūkinės veiklos alternatyvoms:

- šiuo metu leistinos vykdyti veiklos pagal TIPK leidimą (0 alternatyva);
- planuojamos ūkinės veiklos su mėšlo džiovinimu (1 alternatyva);
- planuojamos ūkinės veiklos su mėšlo džiovinimu ir paukštidžių bei mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais (2 alternatyva);
- planuojamos ūkinės veiklos su mėšlo džiovinimu ir paukštidžių biologiniais bei mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais (3 alternatyva).

Atliekant pažeminės sklaidos modeliavimą kiekvienai alternatyvai buvo skaičiuojama po du variantus: 0 alternatyvos 2 variante kartu įvertinama ir esama foninė aplinkos oro tarša, o 1, 2, ir 3 alternatyvos 2 variante dar papildomai ir sklypo ribose perspektyvoje planuojamos veiklos - pašarų gamyba bei kiaušinių perdirbimo gamyba.

Poveikio aplinkos orui vertinimo (skyrius 4.2. „Aplinkos oras“) pagrindinės išvados

- Vertinant suminį metinį išmetamų teršalų kiekį:
 - Leistinos vykdyti ūkinės veiklos pagal TIPK leidimą (0 alternatyva) metu, kai auginama 337,4 SG per metus išmetamas teršalų kiekis - 44,653 t,
 - planuojamos ūkinės veiklos metu (2 alternatyva), kai auginama 5315,5 SG, per metus išmetamas teršalų kiekis – 25,667 t,
 - planuojamos ūkinės veiklos metu (3 alternatyva), kai auginama 5315,5 SG, per metus išmetamas teršalų kiekis – 38,235 t.

Taigi iš pateiktų duomenų matyti, kad nors ir planuojamos ūkinės veiklos metu bus auginama žymiai daugiau paukščių, tarša bus mažesnė nei leistinos ūkinės veiklos pagal TIPK leidimą metu.

- Leistina vykdyti ūkinę veiklą pagal TIPK leidimą (0 alternatyva), be jokių valymo įrenginių, yra žymiai taršesnė (lyginant teršalų metinį kiekį susidarantį vienam SG) nei planuojama ūkinė veikla priimant bet kurią alternatyvą: 1 alternatyvos atveju išmetama apie 5,5 karto mažiau teršalų nei 0 alternatyvos atveju vienam SG, 2 alternatyvos atveju išmetama apie 27,4 karto mažiau teršalų nei 0 alternatyvos atveju vienam SG, 3 alternatyvos atveju išmetama apie 18,4 karto mažiau teršalų nei 0 alternatyvos atveju vienam SG.

- Planuojama ūkinės veiklos sukeliama oro tarša 2 ir 3 alternatyvos atveju neviršys Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640, taip pat nebus viršijamos Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, ribines aplinkos oro užterštumo vertės, nustatytos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582, sklypo ribose ir tuo labiau už sklypo ribų.

Poveikis dirvožemiui

Numatomas poveikis dirvožemiui gali būti išskirtas į kelis etapus: poveikis objekto statybos metu; poveikis normalios eksploatacijos metu ir poveikis ekstremalių situacijų metu.

Poveikio dirvožemiui vertinimo (skyrius 4.3. „Dirvožemis“) pagrindinės išvados

Atsižvelgiant į tai, kad numatoma taikyti organizacines technines priemones planuojamos ūkinės veiklos poveikis statybos metu bus laikinas ir nereikšmingas.

Numatytos poveikio sumažinimo priemonės eksploatacijos metu: mėšlo transportavimas uždarais transporteriais, sandėliavimas uždaroje mėšlidėje su nelaidžia danga, kietų dangų prie paukštidžių įrengimas, papildomų reikalavimų taikymas mėšlą vežančioms transporto priemonėms, susidariusio mėšlo perdavimas mėšlą perdirbančiai įmonei leis sumažinti galimą poveikį dirvožemiui eksploatacijos metu iki minimumo ir poveikis bus nereikšmingas bei lokalaus masto.

Numatytos kontrolės apsaugos priemonės avarinių situacijų prevencijai ir priemonės poveikio sumažinimui bei avarijų likvidavimui, todėl reikšmingo poveikio dirvožemiui tikimybė ekstremalių situacijų metu mažai tikėtina.

Poveikis žemės gelmėms

Poveikis žemės gelmių (geologiniams) komponentams gali būti objekto statybos metu (įrengiant pastatų pamatus, tiesiant požemines komunikacijas ir kt.): grunto (uolinių) iškasimas, suspaudimas, sumaišymas. Tačiau poveikis bus minimalus ir neturės reikšmingos įtakos kitiems aplinkos komponentams: hidrologiniam režimui, hidrografiniam tinklui, pelkėms, biotopams ir kt. Tai neturės įtakos galimų neigiamų geologinių procesų (įgriuvų, nuošliaužų ir pan.) pasireiškimui.

Poveikio žemės gelmėms vertinimo (skyrius 4.4 „Žemės gelmės“) pagrindinės išvados

Pastačius ir pradėjus eksploatuoti paukštyno pastatus ir įrenginius bei jiems dirbant normaliu eksploatacijos režimu, poveikio žemės gelmėms ir jų ištekliams (požeminiam vandeniui) nenumatomas.

Pagal UAB „Vilniaus hidrogeologija“ pateiktą hipotetinį scenarijų ir atliktus skaičiavimus bei išvadas, net jei įvyktų avarija ir organinė tarša patektų į aplinką, įvertinus geologines ir hidrogeologines sąlygas, ji dėl ilgo migracijos laiko negalėtų kelti jokio pavojaus vandenvietėse išgaunamo gėlo bei mineralinio vandens kokybei, nes vien dėl taršos degradacijos/destrukcijos iš jos praktiškai nieko neliktų, taigi tarša nepasiektų ir neužterštų požeminio vandens.

Nagrinėjamoje teritorijoje naudingųjų iškasenų telkinių nėra, todėl šiuo aspektu poveikio taip pat nebus.

Gyvoji gamta

Planuojamos veiklos sklypas šiuo metu dalinai urbanizuotas. Biologinės įvairovės atžvilgiu tai nėra vertinga teritorija, saugomų buveinių ir radimviečių nenustatyta. Sklypas vietomis apželdintas medžiais ir krūmais, kuriuos pagal galimybę numatoma išsaugoti. Artimiausios saugomos teritorijos nutolusios daugiau nei 5 kilometrų atstumu nuo planuojamos ūkinės veiklos. Pagal Telšių rajono savivaldybės bendrojo plano gamtinio karkaso brėžinį esamo UAB „Anulėnų paukštynas“ šiaurinė sklypo dalis, kurioje yra esami paukštidžių pastatai, patenka į gamtinio karkaso teritoriją, tačiau naujai planuojama ūkinė veikla ar jokia kita veikla šioje vietoje nebus vykdoma.

Poveikio gyvajai gamtai vertinimo (skyrius 4.5 „Gyvoji gamta“) pagrindinės išvados

Reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei planuojama ūkinė veikla nesukels. Išskirtus saugomus medžius ir krūmus, žala gamtai bus kompensuojama - atlyginta saugotinių medžių ir krūmų vertė arba pasodintas nurodytoje vietoje kertamų medžių ir krūmų atkuriamąją vertę atitinkantis nurodytų rūšių ir matmenų medžių bei krūmų kiekis.

Poveikis kraštovaizdžiui

Nagrinėjamoje teritorijoje ir jos apylinkėse nėra valstybinių rezervatų, nacionalinių ar regioninių parkų, draustinių ir kitų saugotinių teritorijų. Rekreacinių teritorijų apylinkėse taip pat nėra. Teritorija jau seniai urbanizuota, paveikta antropogeniškai, natūralių teritorijų beveik neišlikę. Šiuo metu esamame sklype esantys statiniai yra netinkamos techninės būklės, teritorija apleista ir nesutvarkyta.

Poveikio kraštovaizdžiui vertinimo (skyrius 4.6 „Kraštovaizdis“) pagrindinės išvados

Įvertinus esamą vietovės situaciją numatoma, kad planuojamas objektas bendrai kraštovaizdžio struktūrai įtakos neturės, o tinkami sklypo išplanavimo, apželdinimo ir pažangūs architektūriniai pastatų sprendiniai tik pagerins vizualinį estetinį vaizdą nagrinėjamoje teritorijoje.

Planuojama ūkinė veikla gamtiniam karkasui, saugomoms teritorijoms, rekreacinėms teritorijoms neigiamo poveikio neturės.

Poveikis socialinei ekonominei aplinkai

Planuojamos veiklos poveikio ekonominei – socialinei aplinkai bei šalies ekonomikai įvertinimą atliko UAB „Jostra“.

Poveikio socialinei ekonominei aplinkai vertinimo (skyrius 4.7 „Ekonominė socialinė aplinka“) pagrindinės išvados

Išnagrinėjus planuojamos ūkinės veiklos poveikį galimą poveikį demografijai ir būstų sąlygoms, pateiktos išvados, kad dėl planuojamos ūkinės veiklos naujų darbo vietų sukūrimo ir dėl to sumažėsiančio nedarbo bei emigracijos mastų demografinė situacija regione pagerės. Nei vienas iš išorinių veiksnių (oro kokybė, vandens ir dirvožemio kokybė, triukšmas, kraštovaizdis, ekstremalios situacijos) nedarys neigiamo poveikio būsto sąlygoms rajone. Dėl planuojamos ūkinės veiklos pagerėsianti ekonominė rajono situacija darys teigiamą poveikį būsto sąlygoms regione.

Neigiami išoriniai veiksniai dėl planuojamos ūkinės veiklos sumažės – todėl gretutinių objektų vertė nenukris. Teigiami demografiniai bei ekonominiai regiono pokyčiai – naujų darbo vietų sukūrimas (emigracijos sumažėjimas), sukuriama pridėtinė vertė augimas - darys teigiamą įtaką aplinkinių teritorijų nekilnojamo turto vertei. Sutapdinant UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribas su planuojamos veiklos sanitarinės apsaugos zonos riba, poveikio teritorijų planavimui, t.y. gretimybėms žemės naudojimo apribojimais nebus nustatyti. Todėl aplinkinių teritorijų žemės vertei planuojama ūkinė veikla neigiamo poveikio nedarys.

Planuojama ūkinė veikla skatins kitų šalies ūkio šakų plėtrą (žemės ūkis, komunalinis ūkis, pramonė, transportas, didmeninė ir mažmeninė prekyba). Galimas neigiamas poveikis yra mažai tikėtinas komunaliniam ūkiui ir gyvenamųjų namų statybai.

Ekstremalios situacijos dėl paukščių ligų atveju verslo subjektams, kurių veikla nesusijusi su paukštininkyste, jokie veiklos arba kitokie apribojimai nebūtų taikomi. Kitoms pramonės šakoms įtakos nebus, jų veikla nebus paralyžiuota, taip pat nesutriks viešųjų įstaigų darbas. Nebus apribotas transporto judėjimas magistraliniame kelyje Šiauliai – Palanga.

Planuojama ūkinė veikla tiesiogiai prisidės prie šalies strateginių tikslų ir uždavinių sprendimo. Skatinamas žemės ūkio konkurencingumas, keliamas technologijų ir modernizavimo lygis, didinama žemės ūkio produktų pridėtinė vertė. Planuojamoje ūkinėje veikloje įgyvendinant geriausiai prieinamus gamybos būdus (GPGB) bus užtikrintas tausūs gamtos išteklių valdymas bei užtikrinta aplinką tausojančios veiklos praktika.

Planuojama ūkinė veikla prisidės prie Lietuvos ekonomikos plėtros ir ekonominio augimo.

Planuojamos ūkinės veiklos ekonominės – socialinės naudos skaičiavimai atlikti dviems variantams:

1 variantas: Planuojama ūkinė veikla - vištų dedeklių auginimas

2 variantas: Planuojama ūkinė veikla - vištų dedeklių auginimas su perspektyvinėmis numatomomis veiklomis (grūdų apyvarta ir pašarų gamyba)

Iš viso, dėl planuojamos ūkinės veiklos sukuriama ekonominė-socialinė nauda šalies mastu sieks apie:

- 1 varianto atveju: 21 923 859 Lt papildomos vertės per vienerius metus;
- 2 varianto atveju: 27 257 359 Lt papildomos vertės per vienerius metus.

Poveikis kultūros paveldui

Teritorijoje kultūros paveldo objektų ar jų apsaugos zonų nėra, todėl poveikis nenagrinėjamas. Vadovaujantis Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Telšių teritorinio padalinio 2012-06-27 raštu Nr. 2Te-413 planuojama ūkinė veikla neturės reikšmingos įtakos nekilnojamoms kultūrinėms vertybėms, todėl poveikio aplinkai vertinimas kultūros paveldo aspektu neprivalomas.

Poveikis visuomenės sveikatai

Planuojamos ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimas – poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos 4.9 skyriuje „Visuomenės sveikata“ pateikiamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, atliktas vadovaujantis Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodiniais nurodymais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-491, bei Poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatais. PAV ataskaitos skyriuje „4.9. Visuomenės sveikata“ pateikta visa informacija, kuri reikalaujama pagal minėtų teisės aktų reikalavimus. PVSU metu nustatyti pagrindiniai veiksniai, galintys turėti poveikį visuomenės sveikatai: triukšmas, oro tarša, kvapas ir biologinė tarša. Papildomi veiksniai, galintys turėti poveikį visuomenės sveikatai: psichoemocinis poveikis.

Pateikti regiono gyventojų demografiniai rodikliai, gyventojų sergamumo rodiklių analizė, sveikatai įtaką darančių veiksnių analizė.

Atliktas poveikio visuomenės sveikatai prognostinis vertinimas, pateiktas poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodų aprašymas, išvados ir rekomendacijos.

PVSU išvados dėl triukšmo ir numatomos triukšmo mažinimo priemonės

Planuojamos ūkinės veiklos keliamo triukšmo viršnorminiai dydžiai prognozuojami tik sklypo ribose, už jų planuojamos ūkinės veiklos keliamas triukšmas įsilieja į foną, kurį sudaro intensyvaus transporto srautų keliamas triukšmas gretimuose keliuose. Planuojamoje ūkinėje veikloje numatomos triukšmo mažinimo priemonės:

- rengiant techninę dokumentaciją turi būti numatytos priemonės, kad bendras triukšmo lygis ties žemės sklypo ribomis neviršytų Lietuvos higienos norma HN 33:2011, „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ reglamentuojamų triukšmo didžiausių leidžiamų ribinių dydžių visais trim paros periodais;
- paukštidžių vėdinimo įrenginiai montuojami pastato sienoje, uždaroje patalpoje, kas sumažina įrenginių triukšmo emisijas į aplinką;
- planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje rekomenduojama naudoti gerų akustinių ir vibraciją slopinančių charakteristikų transporto judėjimo kelių bei aikštelių dangas;
- planuojamos ūkinės veiklos teritorijos pietinę teritorijos ribą nuo artimiausio gyventojo ir miesto pusės bei šiaurinę teritorijos ribą rekomenduojama apželdinti greitai augančių vietovei būdingų želdinių juostomis;
- statinius sklype projektuoti kaip akustinius ekranus: kiaušinių cecho pastatą prie pietinės teritorijos projektuoti taip, kad užstotų pagrindinės veiklos – vištėdžių komplekso - gamybinio triukšmo sklaidimą.

PVSV išvados dėl oro taršos ir kvapų, numatomos oro taršos ir kvapų mažinimo priemonės

Planuojamos ūkinės veiklos oro tarša turi būti sumažinama naudojant geriausiai prieinamus gamybos būdus Europos Sąjungoje. Rengiant projektinę dokumentaciją paukštidėse ir mėšlidėse turi būti numatyti cheminiai ar biologiniai oro valymo įrenginiai, amoniako emisijas sumažinantys ne mažiau kaip 90%, kietų dalelių (cheminių oro valymo įrenginių atveju) arba 70% (biologinių oro valymo įrenginių atveju). Mechaninė oro ištraukimo sistema oras paduodamas į paukštidės ir mėšlidės oro valymo įrenginius ir į aplinką išmetamas jau išvalytas. Projekte turi būti numatytas pastovus mėšlo šalinimas uždarais konvejeriais ir džiovinimas. Mėšlas saugomas tik džiovintas uždaroje mėšlidėje, kurioje įrengiama mechaninė oro ištraukimo sistema ir cheminiai oro valymo įrenginiai.

Planuojamos ūkinės veiklos kvapai mažinami naudojant tas pačias technologijas, kaip ir skirtas oro taršos mažinimui. Naudojami geriausiai prieinami gamybos būdai numatantys pastovų mėšlo šalinimą, džiovinimą ir valymo įrenginius, kurių efektyvumas kvapo valymui ne mažesnis negu 40% (cheminių oro valymo įrenginių atveju) arba 45% (biologinių oro valymo įrenginių atveju).

Biologinės taršos mažinimo priemonės

Biologinės taršos mažinimui bus naudojamos specialios probiotinės kompozicijos paukštidžių patalpų, įrenginių, mėšlo, atliekų konteinerių, autotransporto ir teritorijos aplink paukštidės ir mėšlides higienizavimui.

Probiotinės kompozicijos skirtos patogeninių mikroorganizmų slopinimui. Sunaikinus patogeninius mikroorganizmus paukščiams nėra galimybes susirgti virusinėmis lygomis. Vištoms susirgus virusinėmis lygomis jos bus naikinamos (deginamos) Rietavo veterinarijos sanitarijos įmonėje, o kompetetingų insitucijų sprendimu ir kitose šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonėse, veikiančiose Europos Sąjungos šalyse. Transportas, įranga ir pan. dezinfekuojamos. Kad virusas (infekcija) nepaplistų už įmonės teritorijos ribų specialiomis probiotinėmis kompozicijomis bus apdorojama visa įmonės teritorija.

Išvada dėl sanitarinės apsaugos zonos nustatymo

Įvertinus planuojamos ūkinės veiklos prognozuojamos taršos sklaidos skaičiavimo duomenis, daroma išvada, kad planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimas (759 360 paukščių), (įvertinus ir perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų potencialias taršas) - sanitarinės apsaugos zonos ribą galima nustatyti sutapdinant

su UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis, tik įgyvendinant 2-ąją ar 3-ąją planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių įgyvendinimo alternatyvą, t.y. numaćius ir įgyvendinus aplinkos oro taršos sumažinimo priemones, t.y. mėslo džiovinimą ir oro teršalų valymo įrengimus.

Planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių įgyvendinimo 1 alternatyvos atveju pagal prognozuojamus aplinkos oro taršos ir kvapo rodiklių dydžius ūkinės veiklos sanitarinės apsaugos zonos ribos turėtų apimti didesnę teritoriją nei UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribos bei apimti tam tikro dydžio gretimų žemės sklypų teritoriją.

Monitoringas

Ūkio subjektų aplinkos monitoringas vykdomas pagal ūkio subjektų aplinkos monitoringo programą, kurią rengia patys ūkio subjektai. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo programų turinį, jų rengimo, derinimo, vykdymo, kontrolės užtikrinimo ir informacijos teikimo tvarką nustato Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. D1- 546 (toliau tekste – Monitoringo nuostatai). Ūkio subjektų aplinkos monitoringo programa turi būti suderinta ir patvirtinta Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų nustatyta tvarka.

Remiantis Nuostatų 15 punktu, ūkio subjekto aplinkos monitoringo programa (toliau - Monitoringo programa) rengiama ir derinama, kai ūkio subjektas privalo gauti Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimą. Monitoringo programa turi būti pateikiama TIPK leidimus išduodančiai institucijai kaip sudedamoji paraiškos TIPK leidimui gauti ar atnaujinti dalis ir yra derinama kartu su paraiška TIPK leidimui gauti TIPK taisyklių nustatyta tvarka. Planuojamos veiklos statytojas TIPK leidimą (kartu ir ūkio subjekto aplinkos monitoringo programą) privalo atnaujinti prieš ūkinės veiklos vykdymo pradžią. Taigi šiame projekto rengimo etape, t.y. PAV ataskaitos rengimo metu ruošiami tik ūkio subjekto aplinkos monitoringo metmenys (Nuostatų 10.3.9 p.). Monitoringo programa turi būti suderinta su Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentu ir kitomis institucijomis.

Vadovaujantis Monitoringo nuostatų reikalavimais PAV ataskaitoje rekomenduojama vykdyti:

- Ūkio subjekto taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringą, t.y. taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų monitoringą bei su nuotekomis išleidžiamų teršalų monitoringą.
- Ūkio subjekto poveikio aplinkos oro kokybei (poveikio aplinkai) monitoringą: t.y. azoto dioksido ir amoniako monitoringą, paviršinio ir požeminio vandens monitoringą numatytose vietose.

Atsižvelgiant į ekspertų - Estonian, Latvian & Lithuanian Environment pastabas (2014m. sausio 30d. Nr. (2.6)-A4-445) rekomenduojama vykdyti ilgalaikį triukšmo lygio monitoringą numatytose vietose ant sklypo ribos.

Kvapų monitoringas aplinkos ore nėra reglamentuojamas teisės aktais, tačiau atsižvelgiant į gyventojų pastabas, rekomenduojama planuojamame objekte įdiegti vidinę kvapų kontrolės sistemą, vykdyti kvapų monitoringą visų taršos šaltinių išmetimo taškuose – paukštidžių ir mėsliadės oro valymo įrenginiuose (oro valymo įrenginių darbo metu vykdoma stebėseną, visi kontroliuojami parametrai ir matavimų duomenys yra registruojami žurnale).

Atsižvelgiant į Aplinkos apsaugos agentūros ekspertizės pateiktas pastabas planuojamos ūkinės veiklos organizatorius papildomai nurodė, kad objekto eksploatacijos metu nuolat bus vykdomi oro valymo įrenginių įeinančių ir išėinančių oro srautų parametrų matavimai, atliekami išleidžiamo vandens (amonio sulfato ar amoniakinio vandens) laboratoriniai tyrimai, kurie bus pateikiami kontrolei atitinkamoms institucijoms.

Kadangi šalia planuojamo paukštyno yra Telšių miesto nuotekų valymo įrenginiai, kurie taip pat galėtų skleisti nemalonius kvapus, planuojama matomoje paukštyno teritorijos vietoje įrengti vėjarodę, dėl kurios visiems būtų aišku ir suprantama, nuo kokio objekto gali skliti nemalonūs kvapai. Tai ypač svarbu pučiant rytų vėjui, kadangi tuo metu kvapai nuo abiejų taršos šaltinių galėtų būti intensyvesni nei vien tik nuo planuojamos ūkinės veiklos.

Ūkio subjektai privalo stebėjimus, tyrimus ir matavimus atlikti pagal teisės aktuose nustatytus metodus, matavimus turi atlikti laboratorijos, akredituotos teisės aktų nustatyta tvarka arba turinčios atitinkamus leidimus.

Rizikos analizė

PAV ataskaitoje atlikta planuojamos ūkinės veiklos rizikos analizė, išnagrinėtos galimos avarinės situacijos, įvertintos galimos jų pasekmės bei numatytos prevencinės priemonės joms išvengti ar likviduoti.

Avarinės situacijos susiję su pavojingų medžiagų išsiliejimu, technologinių mechanizmų naudojimu, galimomis paukščių ligų epidemijomis ir ekstremaliais gamtos reiškiniais.

Visais atvejais didelių avarių tikimybė yra nedidelė. Objekte numatytų prevencinių ir avarių likvidavimo priemonių pakaks darbuotojams atlikti pirminius avarių likvidavimo ir gelbėjimo darbus bei nedidelėms avarijoms likviduoti iki atvykstant specialiosioms gelbėjimo tarnyboms.

Rengiant planuojamos ūkinės veiklos techninius projektus technologinė įranga, statiniai ir inžineriniai tinklai turi būti projektuojami laikantis gaisro saugos ir kitų normatyvinių teisės aktų reikalavimų. Techninių projektų sudėtyje turi būti skaičiavimais ir normatyvinių teisės aktų reikalavimais pagrįsti sprendimai, atsižvelgiant į įvairius objekto rizikos laipsnį mažinančius faktorius.

PAV ataskaitoje prioritetine prasme išsamiai išanalizuotos ir aprašytos ekstremalios situacijos dėl paukščių ligų protrūkių, prevencinės priemonės ir ekstremalių situacijų valdymo ir likvidavimo priemonės. Taip pat pateiktas preliminarus apsaugos nuo paukščių ligų priemonių planas ir neatidėliotinių priemonių planas paukščių ligų likvidavimui.

PAV programos ir ataskaitos rengimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. D1-636 nereikalauja PAV ataskaitos sudėtyje, parengti ekstremalių situacijų valdymo planą, tačiau įvertinus Aplinkos apsaugos agentūros pateiktas ekspertizės pastabas, Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto išdėstytas išvadas bei visuomenės pageidavimus PAV ataskaitoje papildomai išanalizuoti galimi avarių scenarijai ir pateikiamas preliminarus ekstremalių situacijų valdymo plano turinys.

Ekstremalių situacijų valdymo planas turi būti parengtas, derinamas ir tvirtinamas teisės aktų nustatyta tvarka.

Ekstremalių situacijų valdymo planas rengiamas vadovaujantis Ūkio subjekto, kitos įstaigos ekstremalių situacijų valdymo plano rengimo metodinės rekomendacijomis, patvirtintomis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2011 m. vasario 23 d. įsakymu Nr.1-70.

Planas reikalingas organizuoti ir koordinuoti įmonės tarnybų ir pajėgų veiksmus, vykdant darbuotojų apsaugą, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus avarių, katastrofų stichinių reiškinių, taip pat kitų ekstremalių situacijų atvejais.

Plano tikslas – iš anksto ruošti minėtoms situacijoms ir numatyti priemones maksimaliai apsaugoti žmones, turtą, aplinką, patirti kuo mažesnius nuostolius ir sustabdyti ekologinės ar kitos taršos plitimą už teritorijos ribų.

1. BENDRIEJI DUOMENYS

Informacija apie planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą)

Įmonės pavadinimas	KB „Europe eggs“, Stanelių k., Plungės r. sav.
Adresas	KB „Telšių paukščiai“, Ubiškės k., Telšių r. sav. KB „Baltic egg production“, Varkalių k. Sruojos g. 3, Plungės r.sav. KB „Stanelių grūdai“, Macenių k., Plungės r. sav.
Kontaktinis asmuo	KB „Baltic egg production“ direktorius Tomas Bagdonavičius tel.(+370 611) 16382

Informacija apie planuojamos ūkinės veiklos PAV dokumentų rengėją

Įmonės pavadinimas	UAB „Ardynas“
Adresas	Gedimino g. 47, LT-44242 Kaunas,
Kontaktinis asmuo	PV Jolanta Paplauskienė tel. +370 37 323209; fax +370 37 337257

Informacija apie planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertintoją

Įmonės pavadinimas	Klaipėdos Universiteto Baltijos pajūrio aplinkos tyrimų ir planavimo institutas (BPATPI)
Adresas	H. Manto g. 84, LT 92294 Klaipėda
Kontaktinis asmuo	Feliksas Anusauskas, jaun. mokslo darbuotojas tel. +370 46 398848, fax +370 46 3398845

Informacija apie socialinės ekonominės dalies vertintoją

Įmonės pavadinimas	UAB „Jostra“
Adresas	J. Tumo Vaižganto g. 8-3, LT 01811 Vilnius
Kontaktinis asmuo	Finansų vadovė Danguolė Karlonienė tel.+370 5 2773777, fax +370 5 2032856

1.1 BENDRA INFORMACIJA APIE ESAMĄ IR PLANUOJAMĄ ŪKINĘ VEIKLĄ

Planuojamos ūkinės veiklos adresas – Gaudikaičių k., Degaičių sen., Telšių raj. savivaldybė.

Esamo sklypo ribose UAB „Anulėnų paukštynas“ iki šiol vykdė paukštininkystės veiklą. Projektinis bendrovės pajėgumas pagal Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą Nr.T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.) 200 000 vietų paukščiams laikyti vienu metu – 39 000 vietų vištoms dedeklėms laikyti bei 161 000 vietų vištų prieaugliui ir broileriams auginti. Tai sudaro 337,4 SG. Per metus gali būti išperinama 5 000 000 vnt. vienadienių viščiukų, užauginama 650 000 vnt. broilerių, laikomi 4 tėviniai pulkai (dedeklės vištos, gaidžiai).

Paukštininkystės veikla buvo vykdoma viso sklypo ribose, t.y. teritorijoje, kurios plotas 28.6882 ha. Paukštininkystės veiklą UAB „Anulėnų paukštynas“ iki 2012 m. vykdė viso 28,6882 ha sklypo ribose, o nuo 2012 m. sausio mėn. pagal atnaujintą Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidimą sklypo dalyje, kurios plotas 14,2072 ha (papildomai esama mėšlidė buvo naudojama pagal nuomos sutartį su UAB „Europe eggs“). Teritorijos, kurioje planuojama ūkinė veikla, plotas sudarys apie 14,4810 ha. Pradėjus vykdyti Planuojamą ūkinę veiklą, paukštininkystės veikla pagal UAB „Anulėnų paukštynas“ TIPK leidimą Nr. T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.) nebus vykdoma.

Planuojama ūkinė veikla – vištų dedeklių auginimas. Planuojamas pajėgumas - 759 360 paukščių, kas sudaro 5315,5 SG.

Vištų – dedeklių auginimui numatomos 4 naujos vištidės, kurių kiekvienos užstatymo plotas - 3538m² ir mėšlidė. Viso viename pastate numatoma auginti 189 840 paukščių (vištų dedeklių), 4vištidėse – 759 360 paukščių.

Pagal Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 priedo p.1.2 planuojamai ūkinei veiklai – vištų auginimui (85 000 ir daugiau broilerių; 60 000 ir daugiau vištų) yra privalomas poveikio aplinkai vertinimas.

Planuojama ūkinė veikla pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK 2 red.), patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ - 226:

A	ŽEMĖS ŪKIS, MIŠKININKYSTĖ, ŽUVININKYSTĖ
01	Augalininkystė ir gyvulininkystė, medžioklės ir susijusių paslaugų veikla
01.47.10	Naminių paukščių auginimas mėšai ir kiaušinių gavybai

PAV ataskaitos tikslas yra nustatyti, apibūdinti ir įvertinti vištų dedeklių auginimo poveikį aplinkai ir numatyti galimo neigiamo poveikio išvengimo, sumažinimo, atkūrimo ar kompensavimo priemonės.

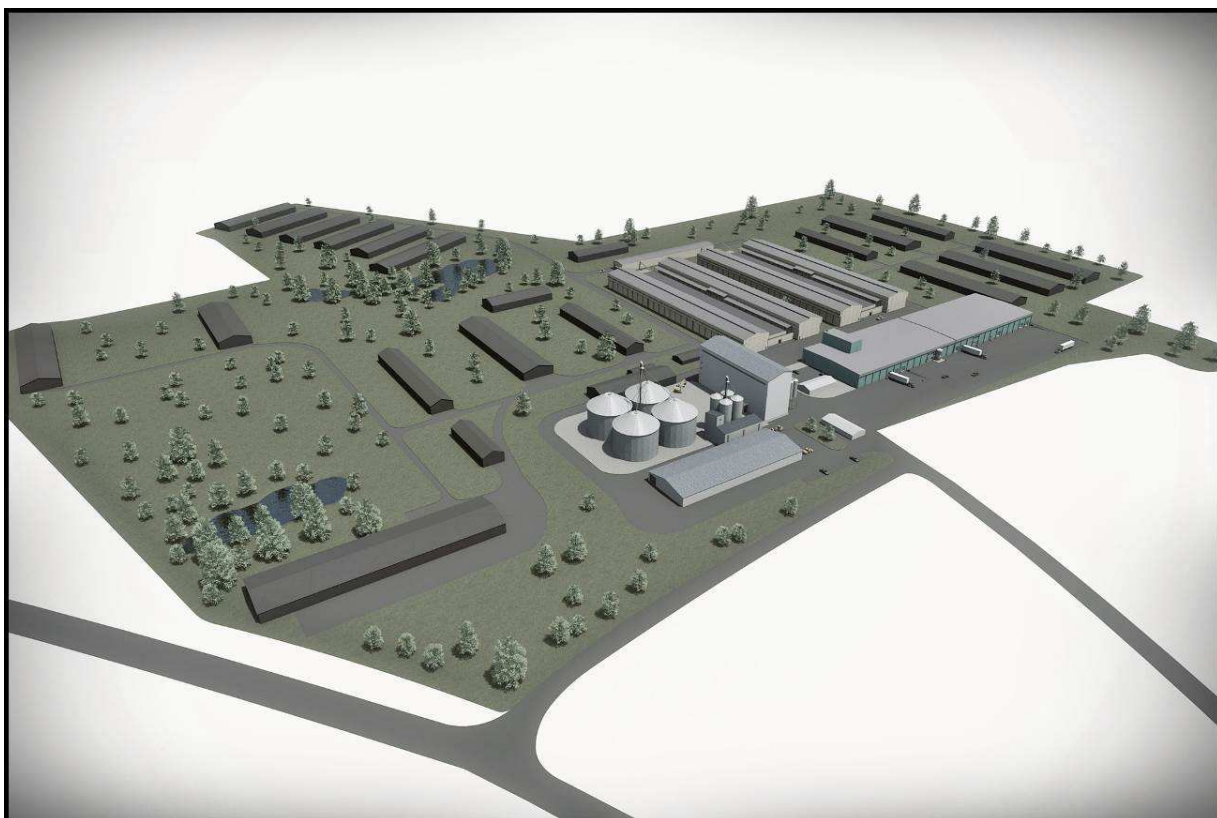
Perspektyvoje tame pačiame žemės sklype šalia projektuojamų paukštidžių numatomos gretutinės ūkinės veiklos – kiaušinių perdirbimo veikla ir pašarų gamybos veikla.

Šioms perspektyvinėms teritorijoje numatomoms ūkinėms veikloms buvo atlikta atranka dėl privalomo poveikio aplinkai vertinimo. Pagal Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento 2011 m. balandžio 1 d. atrankos išvadą Nr.SR-S-656 (7.1) poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas (pridedama priede Nr. 16). Atsižvelgus į Degaičių kaimo bendruomenės pastabas, pateiktas 2013 m. balandžio 12 d. ir Telšių visuomenės sveikatos centro pastabas, pateiktas 2013 m. balandžio 18 d. rašte Nr.IS–551, PAV ataskaita papildyta įvertinus perspektyvinių teritorijoje planuojamų veiklų – kiaušinių rūšiavimo, fasavimo bei perdirbimo cechų ir pašarų gamybos taršos šaltinių poveikį.

Atliekant oro taršos bei triukšmo sklaidos modeliavimus, taip pat sanitarinės apsaugos zonos nustatymo galimybę kartu su vištų dedeklių auginimo stacionariais oro taršos bei triukšmo šaltiniais

įvertinti perspektyvinių veiklų - kiaušinių rūšiavimo, fasavimo ir perdirbimo, grūdų priėmimo, valymo, džiovavimo, sandėliavimo bei pašarų gamybos stacionarus taršos šaltiniai ir mobilūs taršos šaltiniai - transporto srautai, susidarantys stovėjimo aikštelėse ir privažiavimo keliuose dėl šių veiklų. Duomenys apie šių perspektyvinių veiklų taršos šaltinius pateikiami priede Nr.8.

Igyvendinus planuojamą ūkinę veiklą - vištų dedeklių auginimą ir numatomas perspektyvines veiklas – kiaušinių perdirbimą bei pašarų gamybą, šiuo metu sklypo ribose esamuose statiniuose veikla nebus vykdoma, tvarkant teritoriją statiniai palaipsniui bus nugriauti.

1.1.1 pav. Planuojamos ūkinės veiklos situacijos schema

1.2 VEIKLOS VYKDYMO ETAPAI

1.2 lentelė Veiklos vykdymo etapai

Etapai	Darbo pavadinimas	Įvykdymo terminas
I etapas	Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas	2012m.-2014m.
II etapas	Planuojamos teritorijos detalusis planas	2014m. III ketv.
III etapas	Techninis projektas	2014m. IV ketv.
IV etapas	Statyba	2015m.

Planuojamos ūkinės veiklos eksploatavimo laikas neterminuojamas.

Planuojama ūkinė veikla - vištų dedeklių auginimas bus vykdomas ištiesą parą.

1.3 DUOMENYS APIE GAMINIUS(PRODUKCIJĄ)

1.3 lentelė Duomenys apie gaminius (produkciją)

Eil.Nr.	Pavadinimas	Mato vnt.	Kiekis per metus
1.	Vištos dedeklės	vnt.	759360
2.	Kiaušiniai	vnt.	apie 220 mln.

Planuojama kiekvieną dieną vienoje vištidėje surinkti apie 180 000 – 184000 kiaušinių, 4 vištidėse 720000 – 736000 kiaušinių.

1.4 KURO IR ENERGIJOS VARTOJIMAS

Energetinėms reikmėms naudojami ištekliai - elektros energija ir gamtinės dujos pastatų šildymui, kai bus atliekamas vištidžių valymas. Planuojamas elektros energijos galingumas 185kW. Gamtinių dujų poreikiams numatoma suvartoti iki 20 tūkst. nm³/metus.

Planuojamos veiklos įgyvendinimui objektą numatoma prijungti prie dujotiekio, vandentiekio, nuotekų bei elektros tinklų.

Vandens tiekimas numatomas pagal UAB „Telšių vandenys“ išduotas prisijungimo sąlygas iš centralizuotų vandentiekio tinklų, prisijungiant prie magistralinės linijos į Gaudikaičių gyvenvietę. Nuotekos pagal UAB „Telšių vandenys“ išduotas sąlygas siurblinės pagalba bus prijungiamos prie slėgiminės linijos iš Gaudikaičių gyvenvietės. Numatomas paukštidžių plovimo nuotekų pirminis valymas (išsamiau žr. 4.1.3.2 skyrių) Paviršines nuotekas nuo teritorijos kietų dangų planuojama valyti projektuojamuose lietaus nuotekų valymo įrenginiuose ir išvalytas išleisti į sklypo ribose esančią kūdrą (išsamiau žr. 4.1.3.3 skyrių).

Sklypo ribose bus projektuojami dujotiekio tinklai vadovaujantis AB „Lietuvos dujos“ Šiaulių filialo išduotomis prisijungimo sąlygomis.

Numatoma, kad objektas pagal išduotas sąlygas bus prijungiamas prie elektros perdavimo sistemos operatoriaus LESTO eksploatuojamų tinklų. Prisijungimas prie ryšių tinklų galimas tik per bevielę prieigą.

Pagal VI „Telšių regiono keliai“ išduotas sąlygas įvažiavimas į teritoriją numatomas per vietinės reikšmės kelius, naudojant valstybinės reikšmės keliuose įrengtas sankryžas atitinkamai jas rekonstravus.

1.4 lentelė. Kuro ir energijos vartojimas

Energetiniai ir technologiniai ištekliai	Matavimo vnt. t, m ³ , kWh ir kt.	Sunaudojamas kiekis per metus	Išteklių gavimo šaltiniai
1	2	3	4
a) elektros energija	MWh	2000	AB „LESTO“
b) šiluminė energija	-		-
c) gamtinės dujos	tūkst. nm ³ /metus	20	AB „Lietuvos dujos“
d) suskystintos dujos	-	-	-
e) mazutas	-	-	-
f) krosninis kuras	-	-	-
g) dyzelinas	t	-	-
h) akmens anglis	-	-	-
i) benzinai	t	-	-
j) biokuras	-	-	-
k) ir kiti	-	-	-

1.5 NAUDOJAMOS ŽALIAVOS IR MEDŽIAGOS, ENERGETINIAI IR TECHNOLOGINIAI IŠTEKLIAI

Vištų dedeklių auginimui naudojama žaliava - pašarai ir vanduo. Vištų šėrimui planuojama sunaudoti apie 35000 t/metų visaverčių lesalų.

Objekte paukštidžių dezinfekavimui planuojama naudoti dezinfekcines medžiagas, oro valymo įrenginių eksploatacijos metus naudojama sieros rūgštis.

Objekte planuojamos naudoti cheminės medžiagos bus tiekiamos, naudojamos ir tvarkomos pagal Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymą (Žin., 2000, Nr. 36-987), 2006m. gruodžio 18d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr.1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančiu Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiančiu Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinančiu Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (toliau Reglamentas (EB) Nr.1907/2006).

Planuojamos ūkinės veiklos metu nebus naudojamos cheminės medžiagos, įrašytos į REACH (angl.Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) reglamento XVII priedo cheminių medžiagų sąrašą, kurioms taikomi apribojimai ir nurodoma, kurie konkretūs naudojimo būdai yra ribojami.

Objekte naudojamos cheminės medžiagos ir preparatai ženklinami vadovaujantis Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklinimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 532/742.

Planuojamos ūkinės veiklos metu vykdomų technologinių procesų, kurių metu naudojamos cheminės medžiagos, aprašymas

Paukštidėse vištų auginimo metu ir vištų išvežimo metu jokios cheminės medžiagos nėra naudojamos. Pasibaigus 14 mėnesių vištų auginimo ciklui paukštids yra ištuštinamos, vištos dedeklės išvežamos pagal sutartis su produkcijos pirkėjais tolimesniam panaudojimui.

Ištuštinus paukštidę atliekamas pastato išvalymas ir plovimas aukšto slėgio vandens srove. Šie darbai nėra vykdomi vienu metu visose paukštidėse, numatomas cikliškas grafikas planuojant darbus palaipsniui kiekvienoje paukštidėje. Valymo ir plovimo ciklas vienoje paukštidėje trunka apie 4 savaites. Valymo ir plovimo metu nėra naudojamos jokios cheminės medžiagos. Po plovimo susidariusios nuotekos į gamtinę aplinką nėra išleidžiamos, projektuojamais inžineriniais tinklais jos patenka į planuojamus pirminius nuotekų valymo įrenginius, iš kurių toliau nuvedamos į Telšių miesto nuotekų valymo įrenginius.

Plovimo metu galintys susidaryti technologinių nuotekų kiekiai, valymo įrenginių našumas ir išvalymo parametrai pateikti PAV ataskaitos sk. 4.1 „Vanduo“.

Po valymo ir plovimo ciklo atliekama paukštidžių dezinfekcija. Dezinfekcijai planuojama naudoti biocidus, kurie turi Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarinės tarnybos išduotus Veterinarinės paskirties autorizacijos liudijimus. Visi planuojami naudoti dezinfekantai turi saugos duomenų lapus (pridedami priede Nr. 9).

Biocidų autorizaciją vykdo Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, vadovaudamasi Lietuvoje galiojančiais teisės aktais.

Dezinfekcijos metu švarus išvalytas pastatas yra užsandarinamas, siekiant išvengti bet kokio nutekėjimo, kadangi tokiu atveju mažėja proceso efektyvumas. Išlaikoma ekspozicija, kurios metu vyksta produktų skilimas, po to išlaikius tam tikrą laiką priklausomai nuo panaudotos medžiagos palaipsniui atidaromos ventiliacinės angos. Dezinfekavimo darbus atliks specializuotos įmonės ir apmokyti asmenys, aprūpinti respiracinėmis ir akių apsaugos priemonėmis. Įvykus produkto nutekėjimui bus nedelsiant lokalizuojama vieta, išvaloma naudojant absorbuojančią medžiagą sugeriančius skysčius, atliekos patalpinamos į specialius konteinerius ir išvežamos.

Tinkamai naudojant dezinfekcijos produktą pagal pramoninės higienos ir saugaus naudojimo procedūras nutekėjimo į aplinką nebus, atliekų po panaudojimo nesusidarys. Išdžiūvus paukštidei po ekspozicijos ant kietų paviršių likę biocidų pėdsakai bus išvalomi kartu su mėšlu po sekančio paukščių auginimo ciklo paukštidžių valymo metu.

Po dezinfekcijos paukštidėje plovimo nuotekose, kurios nepateks į gamtinę aplinką (nuvedamos į Telšių miesto nuotekų valymo įrenginius pagal sutartinius įsipareigojimus nuotekų priėmimui) gali būti aptinkami biocidų likučiai. Kadangi numatomi naudoti biocidai nustatyta tvarka yra autorizuoti ir atitinka jiems keliamus visuomenės sveikatos saugos, gyvūnų ir aplinkos apsaugos reikalavimus, galima teigti kad jie yra saugūs ir juos galima naudoti.

Planuojamų naudoti cheminių medžiagų kiekių skaičiavimai

- Paukštidžių dezinfekcija

Vienoje paukštidėje vykstantis technologinis ciklas kartojasi kas 15-16 mėnesių (technologinio ciklo procesų trukmę žr. lent.1.5.3).

Kiekvienoje paukštidėje dezinfekcija vykdoma 1 kartą per metus išvežus paukščius ir atlikus paukštids plovimą. Planuojama vykdyti šlapią ir karšto rūko dezinfekciją. Šlapią dezinfekciją vykdoma 1% stiprumo dezinfekciniu tirpalu, karšto rūko dezinfekcija 50 % aerozoliu.

Šlapią dezinfekcijai planuojama naudoti tokius kiekius, kurie apskaičiuojami pagal poreikį: 200 ml į 1 m², vienai paukštidei, kurios plotas 3538 m², bus reikalinga 707 l dezinfekcinio tirpalo 1

% stiprumo. Pridedame apie 50 % kiekį dėl sienų ir narvų ploto, kas sudaro 354l. Viso vienai paukštidei gauname 1060l tirpalo per metus.

Dezinfekcinės medžiagos poreikis vienai paukštidei 10,6l/metus, keturioms paukštidėms - **42,4 l** per metus.

Karštam rūkui reikia 6 ml į 1 m³ vienai paukštidei reikia 60 l aerozolio, kurio sudėtyje 50 % dezinfekcinės medžiagos.

Dezinfekcinės medžiagos poreikis vienai paukštidei - 30 l s, keturioms paukštidėms – **120 l** per metus.

Taip pat siūloma iškart išvežus paukščius naikinti ekoparazitus, o esant būtinybei pakartoti išdžiūvus paukštidei (jei yra poreikis turi būti naikinama ir paukščių auginimo metu). Erkių naikinimui gali būti naudojami insekticidai. Reikalingas kiekis - 10 litrų 1% tirpalo/100 m² arba 1 kg miltelių/100 m². Įvertinus paukštidės plotą 3538 m² - 1paukštidei reikalingas kiekis 35,38 kg, 4paukštidėms – 141,5 kg. Pakartotiniam išpurškimui reikalingas toks pats insekticido kiekis.

Jei yra poreikis erkės turi būti naikinamos ir paukščių auginimo metu. Išpurškus insekticidu visas 4 paukštidės procedūrą reikėtų pakartoti po 7 dienų, tokiu atveju paukščių auginimo metu sunaudojamas insekticido kiekis būtų apytiksliai – 283 kg. Nurodyti insekticidų kiekiai yra apytiksliai ir bus patikslinti veiklos vykdymo metu.

- Paukštidžių ir mėšlidės cheminiai oro valymo įrenginiai

Cheminių oro valymo įrenginių eksploatacijos metu užterštas oras valomas purškiant specialios sudėties tirpalą, kurio sudėtyje bus naudojama sieros rūgštis. Sieros rūgštis saugoma stacionariose talpyklose ir naudojama atskiesta iki technologiniame procese numatytos koncentracijos (paprastai naudojamas 3-10% procentų koncentracijos tirpalas).

Sieros rūgšties per metus paukštidžių ir mėšlidės cheminiuose oro valymo įrenginiuose gali būti sunaudojama apie 294,057 t, kas sudaro 159,813 m³ (numatomų sunaudoti sieros rūgšties kiekių skaičiavimai pateikiami sk. 2.2.4.1 Oro valymo įrenginiai).

Sieros rūgšties sandėliavimui techninėje patalpoje prie kiekvienos fermos oro valymo įrenginių ir mėšlidės įrengiami 10 m³ rezervuarai, kurie prijungiami prie oro valymo įrenginių sistemos dozatoriaus. Vykdomas automatinis sieros rūgšties dozavimas pagal poreikį užteršto oro valymo metu. Vienu metu objekte gali būti saugomos 5talpos, viso 50m³. Rezervuarai pildomi iš atvažiavusio specialaus transporto autocisternos 3-4 kartus per metus. Rezervuarai turi būti pagaminti iš nerūdijančio plieno ir užpildomi ne daugiau 98 proc. tūrio. Objekte turi būti pakankamas kiekis neutralizuojančių medžiagų (šarminių medžiagų) ir vandens.

Pastaba: Pagal techniniame projekte numatytus technologinius sprendinius sieros rūgšties įrengimui gali būti suprojektuoti ir mažesnės talpos rezervuarai.

1.5.1 lentelė. Duomenys apie naudojamas žaliavas, chemines medžiagas ar preparatus

Eil. Nr.	Žaliavos, cheminės medžiagos ar preparato pavadinimas	Kiekis per metus; t/metus	Cheminės medžiagos ar preparato klasifikavimas ir ženklinimas *		
			Kategorijos pav.	Pavojaus nuoroda	Rizikos frazės, saugumo frazės
1.	Visaverčiai lesalai	35000	-	-	-
2.	SCD Odor Away probiotinės kompozicijos	425 l **	-	-	-
3.	TH5	~200 l/metus	Ėsdinanti, pavojinga, toksiška, labai degi	C,N,T, Xn	R7,R10,R11,R20/22, R23,R34 R39,R42/43, R50,R53,R65,R68; S1/2,S9,S23, S26,S27,S36/37/39, S45,S61
4.	Kickstart	~200 l/metus	Oksiduojanti, ėsdinanti, pavojinga	O,XnC	R5,R7,R8,R10, R20/21/22, R35,R50; S2,S3/7,S13, S17, S20/21,S24,S25,S26,S28,S35,S36/37/39, S45, S51
5.	Intermitox	141,5kg****	Kenksminga, pavojinga, toksiška	Xn,N,T	R10,20/22, R25,R37/38,R41, R50/53, R67 S2, S13, S23,S24/25,S29,S35, S36/37,S46, S51
6.	Sieros rūgštis	294,057 *** t/metus	Ėsdinanti	C	R35 S1/2, S26, S30, S45
7.	Koaguliantas POLIFLOCK SM 333	2,5 t/metus	Dirginanti, Ėsdinanti,	Xi, C,	R34, R36/37/38,
8.	Flokuliantas POLIFLOCK SP08	0,125 t/metus	Dirginanti Kenksminga	Xi,Xn,	R36/38, R51/53 R10, R65, R66,

* – pagal Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymą ir Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklinimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gruodžio 19 d. isakymu Nr. 532/742 (Žin., 2001, Nr. 16-509; 2002, Nr. 81-3501).

Pastabos: 1. ** Priimtas maksimalus kiekis apdorojant probiotinėmis kompozicijomis paukštidės 1 kartą per savaitę, vasaros periodu 2 kartus per savaitę.

2. *** Sunaudojamos sieros rūgšties kiekis gali būti tikslinamas eksploatacijos metu pagal išsiskiriančio amoniako kiekį.

3. Planuojamoje ūkinėje veikloje gali būti naudojama viena iš cheminių medžiagų, nurodytų eilutėse Nr. 2 ar Nr.3. Per metus numatomas sunaudoti kiekis priimtas 20% didesnis negu apskaičiuotas pagal poreikį, techninio projekto metu jis turi būti patikslintas. 4.

4. **** Išpurškus paukštidės, esant poreikiui, Intermitox gali būti naudojamas pakartotinai išdžiūvus paukštidėms bei paukščių auginimo metu. Tokiu atveju insekticidų kiekis gali būti apie 425 kg. Kiekis bus patikslintas veiklos vykdymo metu.

1.5.2 lentelė. Žaliavų ir papildomų cheminių medžiagų ar preparatų saugojimas

Eil. Nr.	Žaliavos, cheminės medžiagos ar preparato pavadinimas	Transportavimo būdas	Kiekis saugomas vietoje	Saugojimo būdas
1.	TH5 arba Kickstart ; Intermitox	Specialus autotransportas	Neplanuojama saugoti objekte, atveža pagal poreikį spec.dezinfekavimo darbus vykdančiai įmonė	-
2.	Sieros rūgštis	Specialus autotransportas	50m ³ (5x10m ³)	10m ³ nerūdijančio plieno talpose

1.5.3 lentelė. Technologinis paukščių auginimo, išvežimo, paukštidės valymo, plovimo ir dezinfekavimo procesas

Eil. Nr.	Atliekami darbai	Atliekamų darbų pobūdis	Naudojamos cheminės medžiagos	Ciklo trukmė	Naudojamų cheminių medžiagų kiekis ciklo metu	Ekspozicijos laikas
1.	Paukščių auginimas	Paukščių auginimas	nenaudojami	14 mėnesių	-	-
2.	Paukščių išvežimas	Išvežami paukščiai iš paukštidės	nenaudojami	10 dienų	-	-
3.	Paukštidės valymas	Pašalinami pašarų likučiai, išvalomas likęs mėšlas, pašalinami kritę paukščiai	nenaudojami	5-10 dienų	-	-
4.	Paukštidės plovimas	Atliekamas plovimas naudojant plovimo įrangą su aukšto slėgio vandens srove	nenaudojami	21 diena	-	-
5.	Paukštidės dezinfekavimas	Atliekama po visiško išvalymo ir sutvarkius profilaktiškai visą įrangą	Kickstart arba TH5	1-2 dienos	200ml/m ² ; tirpalo koncentracija 1-2%; 1paukštidei apie 1060 litrų tirpalo	2-3 h
6.	Erkių naikinimas	Naikinama iškart išvežus paukščius, esant būtinybei, pakartojama išdžiūvus paukštidei ir paukščių auginimo metu*	Intermitox tirpalas arba milteliai	1 diena	10 litrų 1% tirpalo/100 m ² , 1 kg miltelių/100 m ²	2-24 h
7.	Karšto rūko dezinfekacija	Prieš atvežant naują pulką, 2 – 4 dienos prieš padaroma karšto rūko dezinfekacija	Kickstart arba TH5	1 diena	6ml tirpalo /m ³ (tirpalo koncentracija 50-80 %) 1paukštidei apie 30 ltr	2-4 h

Pastaba: 1.Lentelėje pateikiamas technologinis ciklas vienai paukštidei, kuris trunka 15-16 mėnesių, po to kartojasi iš naujo.

2. * Išpurškus paukštides, esant poreikiui, Intermitox gali būti naudojamas pakartotinai išdžiūvus paukštidems bei paukščių auginimo metu. Tokiu atveju insekticidų kiekis gali būti apie 425 kg. Kiekis bus patikslintas veiklos vykdymo metu.

1.6 PAV SAŠAJA SU PLANAVIMO IR PROJEKTAVIMO ETAPAIS

Poveikio aplinkai vertinimo procedūros yra atliekamos lygiagrečiai rengiamam planuojamos teritorijos detaliam planui.

Planavimo organizavimo pagrindas- Telšių rajono savivaldybės Tarybos sprendimas Nr.T1-180 „Dėl leidimo rengti žemės sklypo kadastrinis Nr.7805/0001: 304 Degaičių k.v. Gaudikaičių k., Degaičių sen., Telšių r. detalų planą“.

Telšių rajono savivaldybės administracijos architektūros skyrius 2011 m. gruodžio 9 d. išdavė planavimo sąlygų sąvadą Nr.AT2-11-12-40 detaliojo planavimo dokumentui rengti. Planavimo tikslai ir uždaviniai – sklypo padalinimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas. Detaliajame plane numatoma - Žemės sklypo padalinimas į penkis sklypus, nekeičiant žemės ūkio paskirties, būdo ir pobūdžio, teritorijos tvarkymo ir naudojimo reglamentų nustatymas planuojant modernų vištų dedeklių ūkį ir efektyvią kiaušinių rinkodaros veiklą, modernų kiaušinių gamybos ūkį ir modernią kiaušinių perdirbimo įmonę.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu „tais atvejais, kai pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą turi būti atliktas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas, bet jis nėra atliktas, šis vertinimas atliekamas detaliojo plano rengimo metu“. Jeigu atlikus poveikio aplinkai vertinimą bus priimtas sprendimas, leidžiantis planuojamą ūkinę veiklą pasirinktoje teritorijoje, toliau bus rengiamas ir nustatyta tvarka derinamas detalusis planas. Sekančiu projektavimo etapu pagal išduotas sąlygas bus atliekamas techninis projektas.

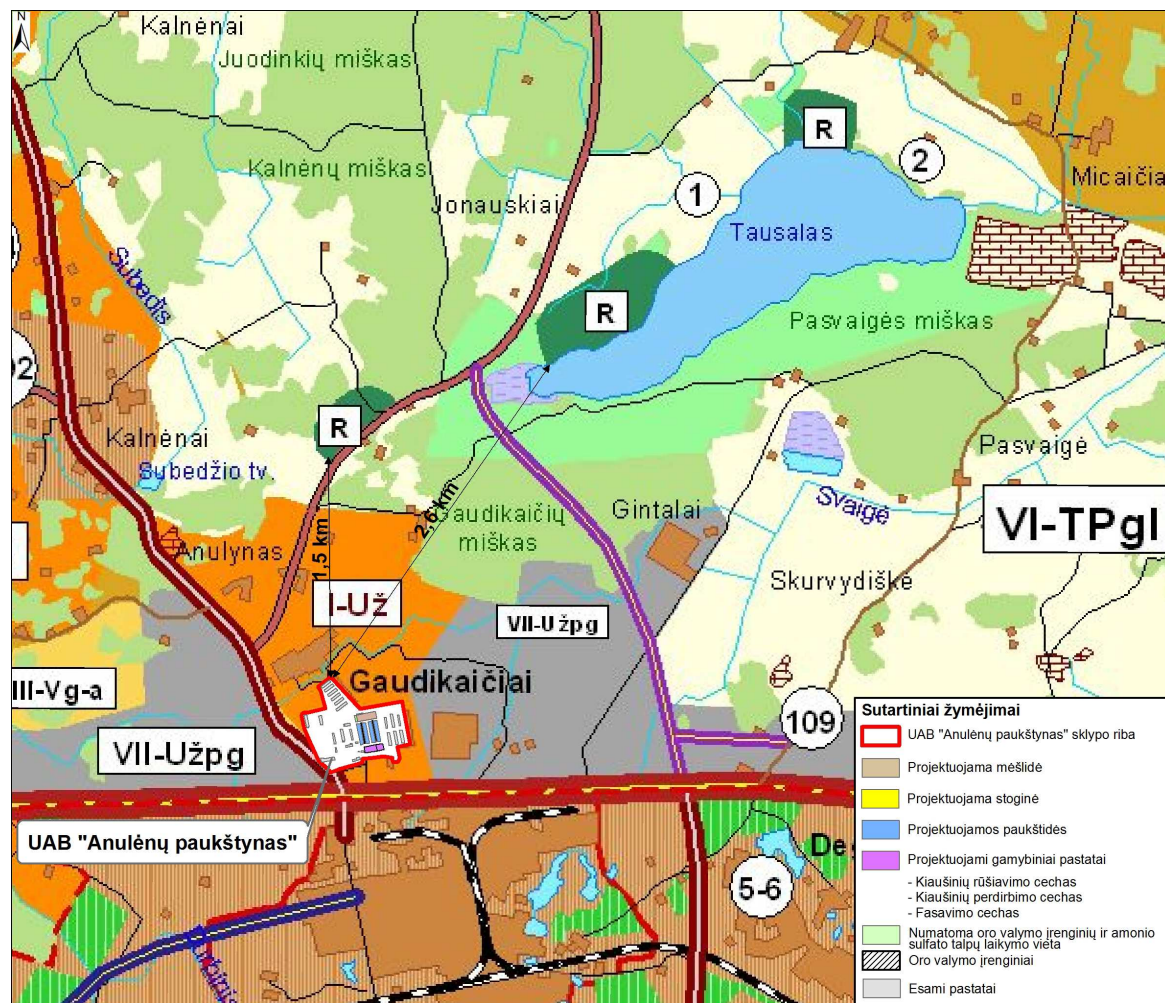
Teritorijoje parengti planavimo dokumentai

Planuojamoje teritorijoje galioja:

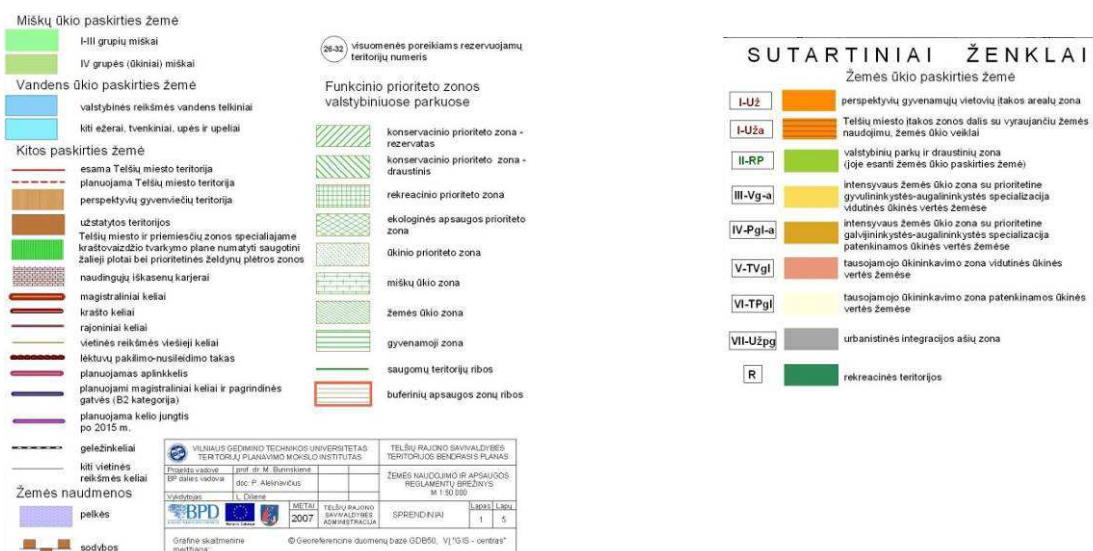
- Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Telšių rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. T1-165 (toliau – **Savivaldybės bendrasis planas**).
- Telšių apskrities bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 1299 (toliau – **Generalinis planas**).

Planuojama ūkinė veikla atitinka Savivaldybės bendrąjį planą (1.6.1 pav.).

Žemės sklypas, kuriame yra modernizuojama gamyba, pagal Savivaldybės bendrojo plano sprendinius patenka į I-Už funkcinę zoną, tai yra **I zona** – Perspektyvių gyvenamųjų vietovių įtakos arealų zona. Šis funkcinis zonavimas yra taikomas visiškai naujai veiklai, kurią planuojama pradėti. Visi ūkio subjektai, kurie yra pradėję ūkinę veiklą iki šios funkcinės zonos prioritetų nustatymo, ir toliau gali tęsti jau vykdomą veiklą, ją optimizuoti. Konkrečios funkcinės zonos prioritetai yra aktualūs tik tais atvejais, kuomet yra planuojama visiškai pakeisti ūkinės veiklos pobūdį, pavyzdžiui iš žemės ūkio pereiti prie gyvenamosios statybos. Planuojant ūkinę veiklą toliau išlaikoma šiuo metu esama ūkinės veiklos kryptis, ją modernizuojant, optimizuojant gamybą. I-Už zonoje prioritetas nustatomas ne tik gyvenamosios statybos plėtrai, bet šioje zonoje taip pat leidžiama žemės ūkio veikla, kuri būtinga priemiestinėms teritorijoms.

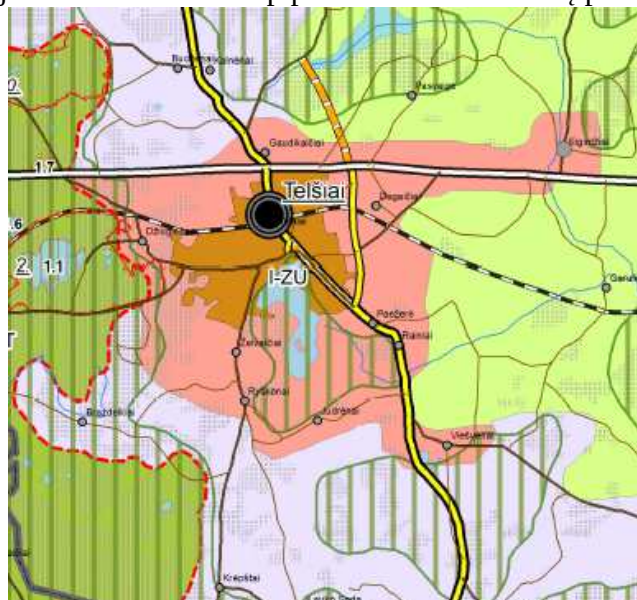

1.6.1 pav. Ištrauka iš Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinio

I-Už zonoje yra galima plėtoti žemės ūkio veiklą, taip pat nurodoma, kad plėtojant žemės ūkio veiklą, ūkiniai subjektai orientuojami kurti nedidelio ploto, bet intensyvių gamybos ūkius. Pabrėžtina, jog ūkio subjektai yra orientuojami intensyvuoti ūkius, nėra nustatomas draudimas modernizuoti, atnaujinti jau esamus ūkius.

Planuojama ūkinė veikla taip pat atitinka Generalinį planą (1.6.2 pav.).

1.6.2 pav. Ištrauka iš Telšių apskrities bendrojo plano

Generalinis planas numato, kad teritorijoje I-ZU, kurioje ir yra planuojama veikla, yra agrarinio tipo teritorija. Šioje teritorijoje turėtų būti vykdomas priemiestinis ūkininkavimas. Generalinio plano tekstinės dalies 8 lentelėje „Siūlomi žemės naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentavimo ypatumai (principai)“ - numatyta intensyvi siaurai specializuotų ūkių veikla (detalesnį žiūrėti šios lentelės ištrauką).

Pažymėta	Funkciniai prioritetai	Reglamentuojama veikla
I-ZU	Intensyvi siaurai specializuotų ūkių veikla priemiestinėse teritorijose, urbanizuotinių ir kitai paskirčiai naudotinių teritorijų plėtra	skatinama miestų gyventojų poreikius tenkinanti veikla; leidžiama rengti detaliuosius planus ir pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka

Šioje zonoje gali kurtis siaurai specializuoti ūkiai, koks yra šiuo metu esantis ūkis, kurio veiklą yra planuojama modernizuoti, dar labiau ji specializuojant.

Šio plano IV dalyje „Bioprodukcinio ūkio teritorijų vystymo sprendiniai“ išskiriami šie prioritetai:

- 101.4 punkte - Bendrajame (generaliniame) plane numatyti šie svarbiausi bioprodukcinio ūkio perspektyvinės raidos tikslai: <...> skatinti efektyvią bioprodukcinio ūkio rėmimo politiką;

- 102. Bendrajame (generaliniame) plane numatytas ekonominio augimo skatinimas ir bioprodukcinio ūkio vystymas planuojami diferencijuotai, atsižvelgiant į teritorinio potencialo ypatumus. Numatyta išlaikyti racionalų žemės naudmenų balansą, modernizuoti tradicines ūkio šakas, skatinti ekologinę žemdirbystę;

- 103. Bendrasis (generalinis) planas įgyvendina ir detalizuoja Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinius. Pagrindinės šiuose sprendiniuose numatytos bioprodukcinio ūkio kryptys Telšių apskrityje – žemės ūkis ir miškų ūkis.

Generalinio plano dalies IV dalies „Bioprodukcinio ūkio teritorijų vystymo sprendiniai“ I skyriuje „Žemės ūkio teritorijų vystymas“ papildomai nurodoma, kad:

- 105. Specialieji žemės ūkio teritorijų vystymo tikslai:

o 105.1. specializuoti žemės ūkio ir kitas ūkio šakas pagal vietos potencialo ir rinkos poreikio ypatumus, drauge išsaugoti tradicines bioprodukcinio ūkio kryptis ir didinti bendrąją veiklos įvairovę;

- 110. Telšių apskrities teritorijoje suformuotos 6 agrarinių teritorijų naudojimo funkcinių prioritetų (specializuotos žemės ūkio plėtros) zonos, kurios detalizuoja Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane nustatytas zonas ir pozonius. Siūloma žemės ūkio specializacija rekomenduojamojo pobūdžio:

o 110.1. I (priemiestinio ūkininkavimo) zona. Ši zona apima kaimo gyvenamąsias vietas prie Telšių, Plungės ir Mažeikių miestų, kuriose numatoma su šiais miestais funkciškai susijusi gyvenamoji, ūkinė, komercinė ir rekreacinė statyba. Zona apima stambesnes priemiestines kaimo gyvenamąsias vietas, taip pat kitas tinkamas užstatyti teritorijas arti magistralinių kelių. Šioje zonoje prioritetas žemės naudojimas – kitai paskirčiai. Zona skirta aglomeruotos urbanizacijos, turizmo plėtrai. Jai būtina pirmiausia rengti teritorijų planavimo dokumentus, lemiančius infrastruktūros plėtrą, gyvenamosios, visuomeninės, pramoninės, komercinės paskirties statiniams išdėstyti reikalingų žemės sklypų formavimą. Žemės ūkio gamybą šioje zonoje rekomenduojama specializuoti – pritaikyti miesto gyventojų poreikiams (sodų ir uogynų įveisimas, daržininkystė, gėlininkystė, pienininkystė ir kita). Atsižvelgiant į didėjančią gyventojų koncentraciją, rekomenduojamas tankus smulkių specializuotų intensyvios veiklos ūkių tinklas, derinant jų sodybų (ūkinių centrų) vietą ir planuojamas statybas su miestų plėtrą numatančiais bendraisiais ar specialiais planais.

Priemiestinio ūkininkavimo zonoje, kur ir yra planuojama ūkinė veikla, yra rekomenduojama specializuoti žemės ūkio gamybą ir nėra draudžiama toliau plėtoti ar vykdyti jau vykdomą veiklą, kas ir atitinka planuojamą veiklą.

Būsto ir urbanistinės plėtros agentūros direktoriaus 2011 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. 1.6-47 patvirtintoje Telšių apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano sprendinių įgyvendinimo priemonių plane (programoje) akcentuojama tai, kas ir yra siekiama planuojama veikla. Šio teisės akto II dalies „Konkretizuoti sprendiniai“ 4 skyriuje „Žemės ūkio teritorijų vystymas“ 24 punkte numatyta, kad „nustatytoje žemės ūkio specializacijos zonoje suformuoti stabilias ir konkurencingas žemės ūkio struktūras, kurios sudarytų pagrindą efektyviai žemės ūkio veiklai. Visose zonose galimi skirtingų tipų ūkių deriniai: šeimos ūkiai, specializuoti netradicinei žemės ūkio veiklai skirti ūkiai, sodininkystės, daržininkystės ar kt. veiklos ūkiai; gyvulininkystės ir mišrią prekinę produkciją auginantys ūkiai. Diegti skirtingas ūkininkavimo sistemas – intensyvaus ūkininkavimo, ekologinio ūkininkavimo ir tausojamojo ūkininkavimo.“

Apibendrinanti išvada :

Planuojama ūkinė veikla atsižvelgiant į egzistuojančias realijas užtikrina esamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimą, pagrindinius šiuose teritorijų planavimo dokumentuose numatytus tikslus ir principus:

- užtikrinti Telšių rajono ekonominį augimą, sudaryti sąlygas investicijų pritraukimui, naujų įmonių steigimuisi bei esamų bendrovių plėtrai, taip pat gyventojų pajamų didinimui;
- įdiegti intensyvių siaurai specializuotų ūkių veiklą priemiestinėse teritorijose;
- specializuoti žemės ūkio ir kitas ūkio šakas pagal vietos potencialo ir rinkos poreikio ypatumus.

1.7 PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS VIETA

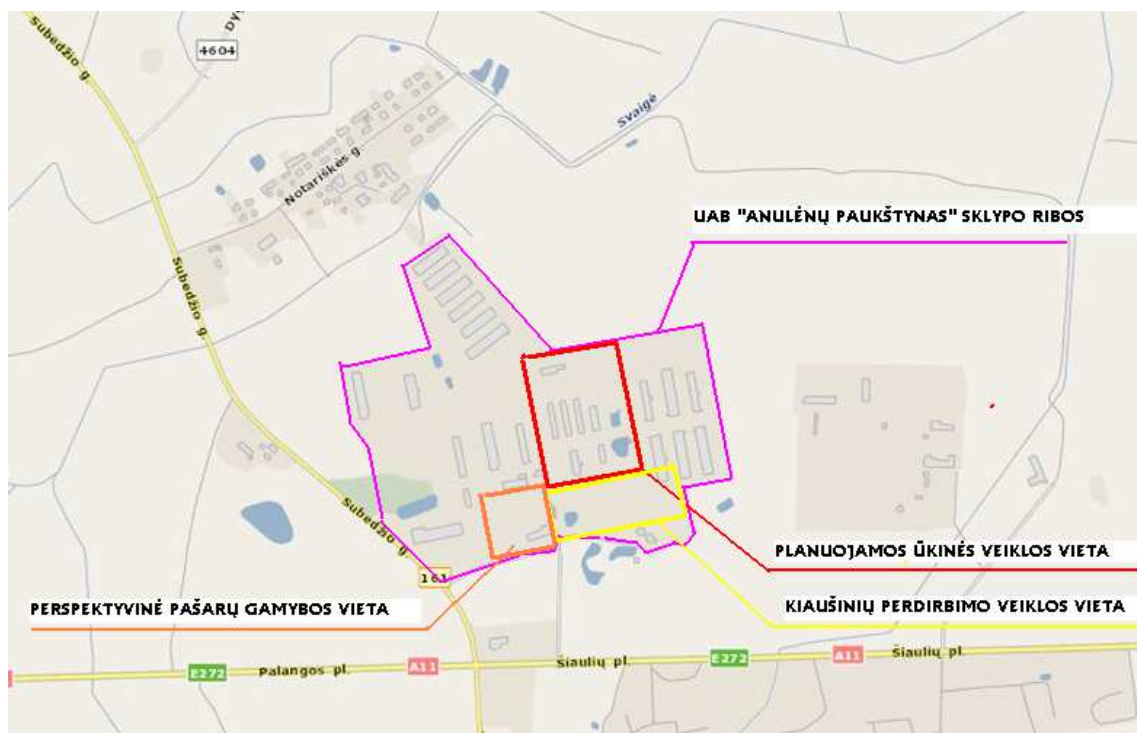
1.7.1 DUOMENYS APIE PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS SKLYPĄ

Planuojamos ūkinės veiklos vieta - Gaudikaičių k., Degaičių sen., Telšių raj. savivaldybė.

Bendras UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo plotas yra 28,6882 ha (kadastrinis Nr.7805/0001:304). Planuojama ūkinė veikla numatyta rytinėje sklypo dalyje, kurios plotas - 14,4810 ha.

UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypas išsidėstęs šiaurinėje Telšių miesto pusėje už kelio Šiauliai – Klaipėda. Iš trijų pusių sklypas ribojasi su privačios nuosavybės sklypais, kurių pagrindinė naudojimo paskirtis - žemės ūkio paskirties žemė. Pietrytinėje pusėje ribojasi su gyvenamosios paskirties sklypu.

Valstybės įmonės „Registrų centras“ duomenimis, Nekilnojamojo turto registre įregistruoto žemės sklypo pagrindinė tikslinė naudojimo paskirtis – žemės ūkio paskirties žemė, naudojimo būdas - specializuoti sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių žemės sklypai, naudojimo pobūdis – specializuotų augalininkystės ar gyvulininkystės ūkių. Viso sklypo ribose nustatyta gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zona.

1.7.1 pav. Planuojamos ūkinės veiklos geografinė padėtis

Paukštininkystės veiklą UAB „Anulėnų paukštynas“ iki 2012 m. vykdė viso 28,6882 ha sklypo ribose, o nuo 2012 m. sausio mėn. pagal atnaujintą Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidimą sklypo dalyje, kurios plotas 14,2072 ha (papildomai esama mėšlidė buvo naudojama pagal nuomos sutartį su UAB „Europe eggs“). Nuo 2011 m. kovo 31 d. žemės sklypas nuosavybės teise priklauso UAB „Anulėnų paukštynas“ (valstybinės žemės pirkimo - pardavimo sutartis 2011 m. kovo 31 d. Nr.1441). Dalį sklypo, kurio plotas 14,4810 ha, UAB „Anulėnų paukštynas“ nuomoja kitoms bendrovėms:

- KB „Baltic egg production“ - 1,6895 ha;

- KB „Telšių paukščiai“ - 6,0458 ha;
- KB „Europe eggs“ – 3,6573 ha;
- KB „Stanelių grūdai“ – 3,0884 ha.

Pagal VI Registrų centras Nekilnojamo turto registro duomenų banko išrašo duomenis šiuo metu UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypo ribose yra esami statiniai: administracinis pastatas, paukštidžių pastatai (15vnt.); viščiukų cehai (6vnt.), skerdykla, inkubatorius, 3 transformatorinės, 2 sandėliai, mėšlidė, daržinė, ūkinis pastatas ir kiemo statiniai.

Sklypo ribose nustatyti žemės naudojimo apribojimai – ryšių linijų, elektros linijų, dujotiekių, šilumos ir karšto vandens tiekimo linijų, vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklų apsaugos bei dirvožemio apsaugos zonos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 patvirtintas Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas (Žin., 1992, Nr.22 - 652).

Teritorijoje įrengta vandenvietė, kurioje yra 2 giluminiai gręžiniai - gręžinys K6 Nr.8738, gręžinys K7 Nr.19610. Gręžiniuose sumontuoti giluminiai siurbliai, kuriais vanduo tiekiamas esamo objekto poreikiams. Bendrovės teritorijoje nėra lietaus nuotekų tinklų ir lietaus nuotekų valymo įrenginių. Buitinės nuotekos iš paukštidžių ir kitų pastatų surenkamos į rezervuarus ir pagal sutartis išvežamos į Telšių miesto nuotekų valyklą.

1.7.2 ARTIMIAUSIA GYVENAMOSIOS PASKIRTIES APLINKA

Sklypo, kuriame planuojama ūkinė veikla, pietinėje pusėje praeina kelias Šiauliai –Klaipėda, už kurio prasideda Telšių miestas. Artimiausi Telšių miesto gyvenami namai nuo planuojamų paukštidžių nutolę apie 423 m , nuo perspektyvinės veiklos - pašarų gamybos vietos - apie 330 m.

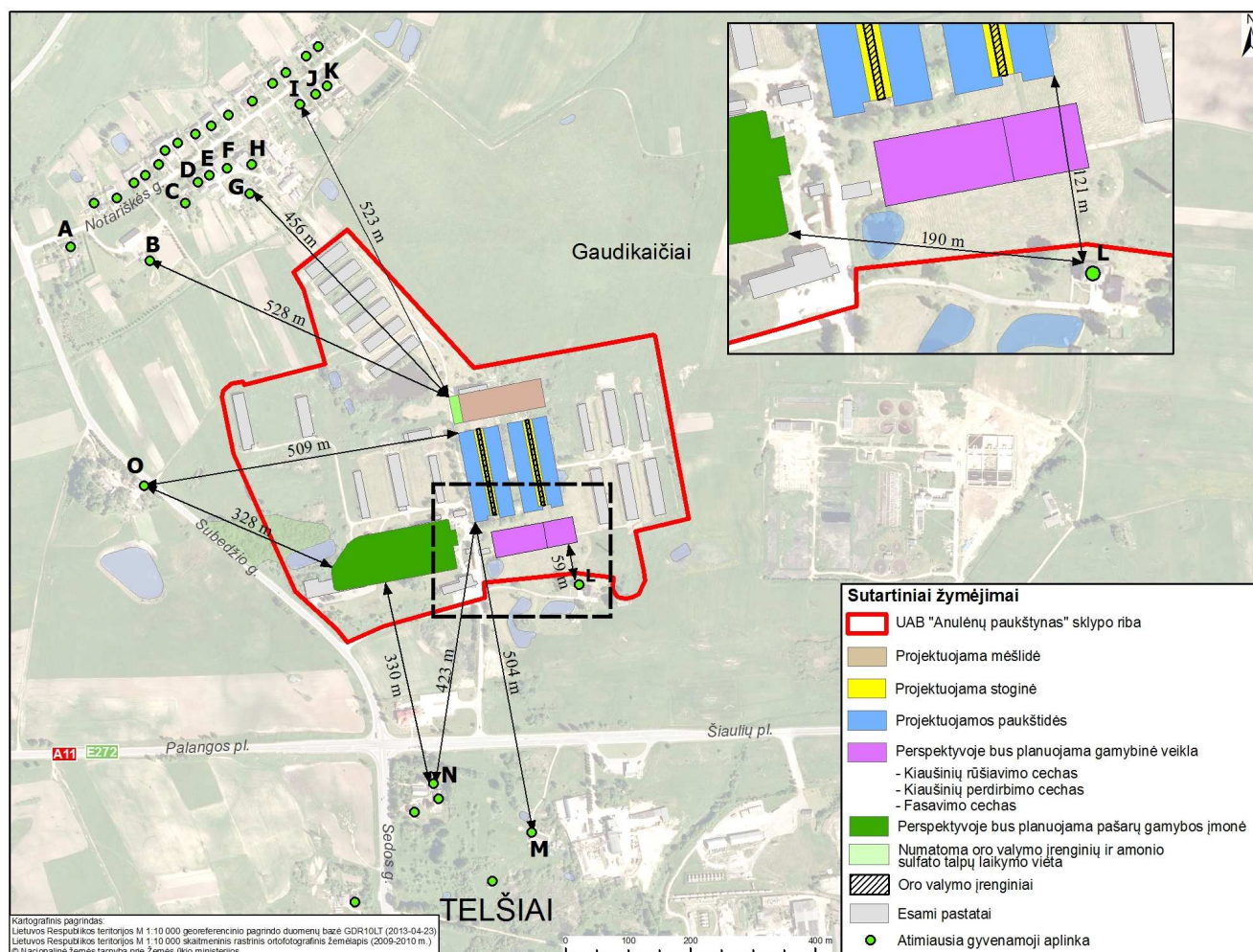
Iš pietų pusės esamas UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypas ribojasi su gyvenamosios teritorijos paskirties sklypu, kuriame yra gyvenamas pastatas, ūkinis pastatas, veterinarijos ambulatorija, pirtis ir kiti pagalbiniai statiniai. Pagal Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašą gyvenamojo namo statybos pradžia 1993 m.- pabaiga 2008 m. Atstumas nuo gyvenamo namo (L) iki artimiausios paukštidės – apie 121 m, iki mėšlidės – apie 290 m iki perspektyvinių veiklų - kiaušinių perdirbimo gamybos pastato apie 59 m, iki pašarų gamybos pastatų išdėstymo vietos – apie 190 m.

2012 metų Degaičių seniūnijos duomenimis Gaudikaičių kaime gyvena 172 gyventojai.

Gaudikaičių gyvenvietės artimiausios sodybos išsidėsčiusios už ~456 m (G), ~523 m (I) šiaurės vakarų kryptimi nuo teritorijos, kurioje planuojama ūkinė veikla (mėšlidės pastato). Iš vakarų pusės artimiausias gyvenamasis namas nutolęs apie ~509 m (O) atstumu nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos (paukštidės pastato).

Atstumai (nuo- iki) matuojami ArcGIS programoje nuo planuojamų objektų iki pastatų GIS sluoksnio iš Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:10 000 georeferencinio pagrindo duomenų bazės GDR10LT (2013-04-23).

Artimiausios gyvenamos zonos pateikiamos 1.7.2 paveiksle.

1.7.2 pav. Artimiausia gyvenamoji aplinka

1.7.3 ARTIMIAUSIA VISUOMENINĖS PASKIRTIES APLINKA

Iš pietų pusės 138 m atstumu nuo esamos paukštyno teritorijos ribos yra kavinė UAB „Branša“. Atstumai nuo kavinės pastato iki pagrindinės planuojamos ūkinės veiklos statinių ir perspektyvinių gretutinių planuojamų ūkinių veiklų statinių pateikiami lentelėje 1.7.1.

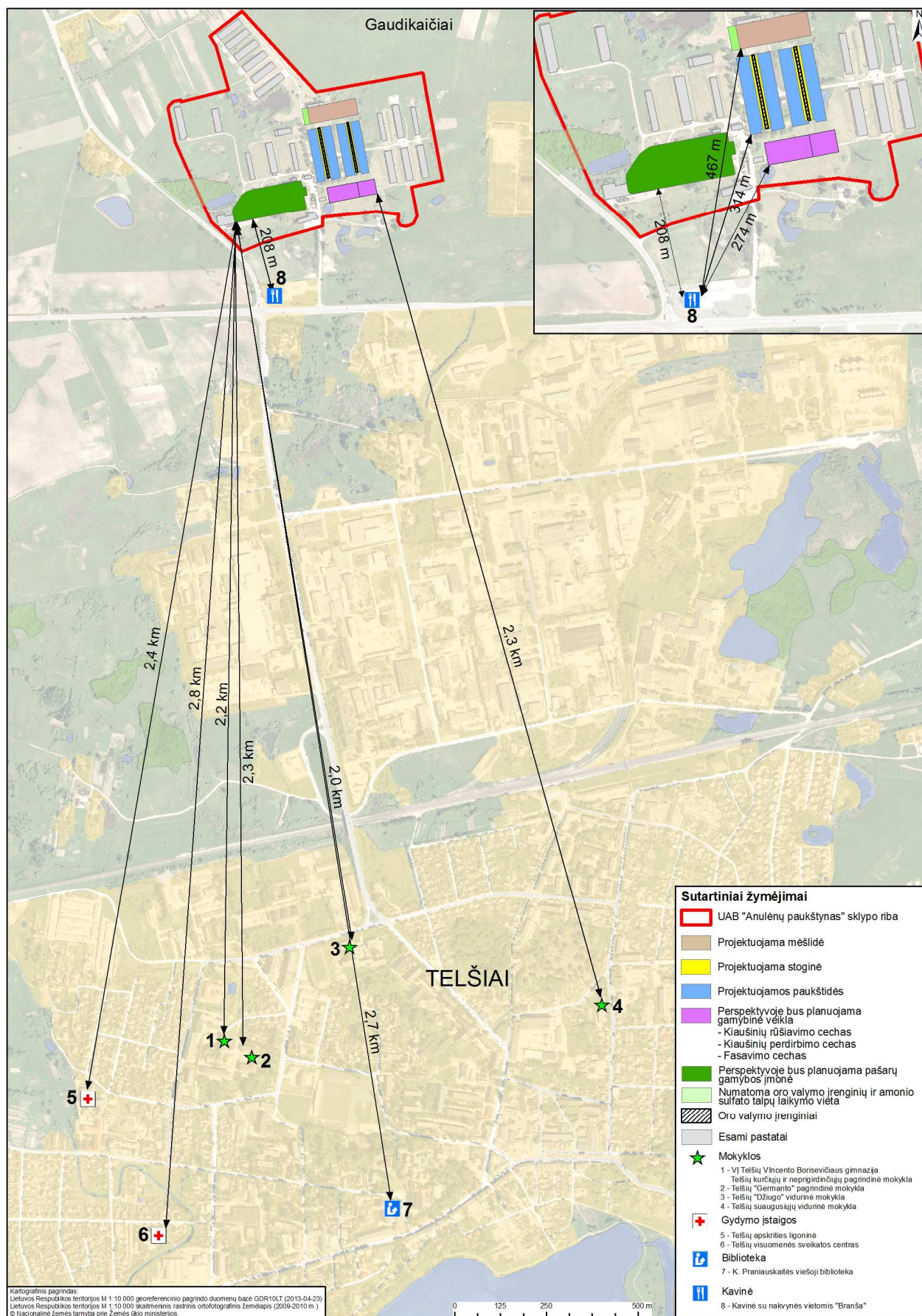
1.7.1 lentelė. Atstumai iki kavinės „Branša“

Įmonė	Atstumas, m*			
	Projektuojama mėšlidė	Projektuojamos paukštidės	Projektuojami kiaušinių perdirbimo gamybiniai pastatai	Pašarų gamybos užstatymo teritorija
UAB „Branša“	467	314	274	208

* Atstumai pateikiami apytiksliai, duomenų šaltinis Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:10 000 georeferencinio pagrindo duomenų bazė GDR10LT (2013-04-23). Nacionalinės Žemės Tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos,

Visuomeninės paskirties pastatai (mokyklos, gydymo įstaigos, bibliotekos) nutolę daugiau nei 2 kilometrų atstumu į pietus nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos.

Artimiausių komercinės (kavinė „Branša“) ir visuomeninės paskirties objektų išdėstymas pateiktas 1.7.3 paveiksle.

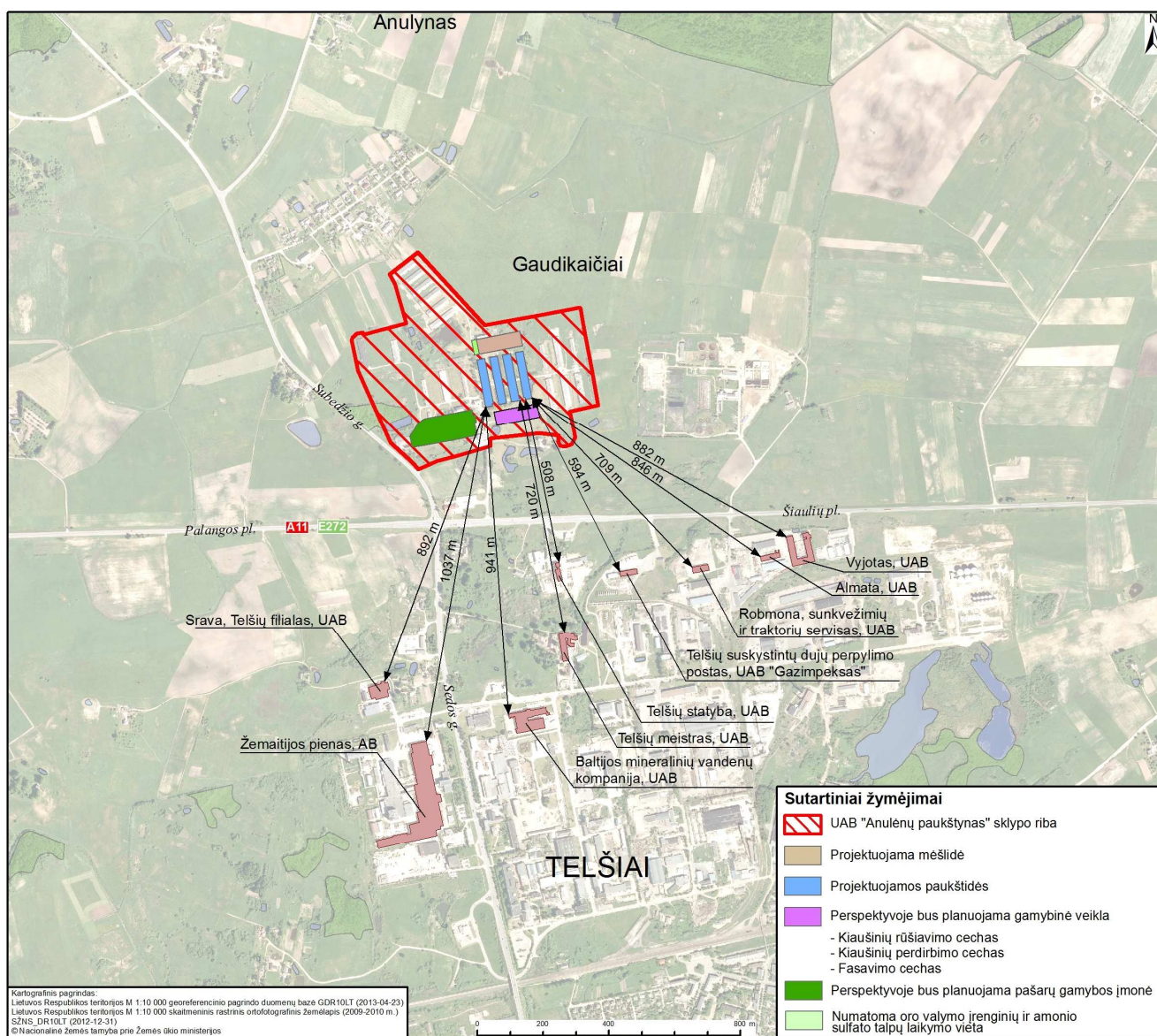
1.7.3 pav. Artimiausi komercinės ir visuomeninės paskirties objektai

1.7.4 ARTIMIAUSIA PRAMONINĖS PASKIRTIES APLINKA

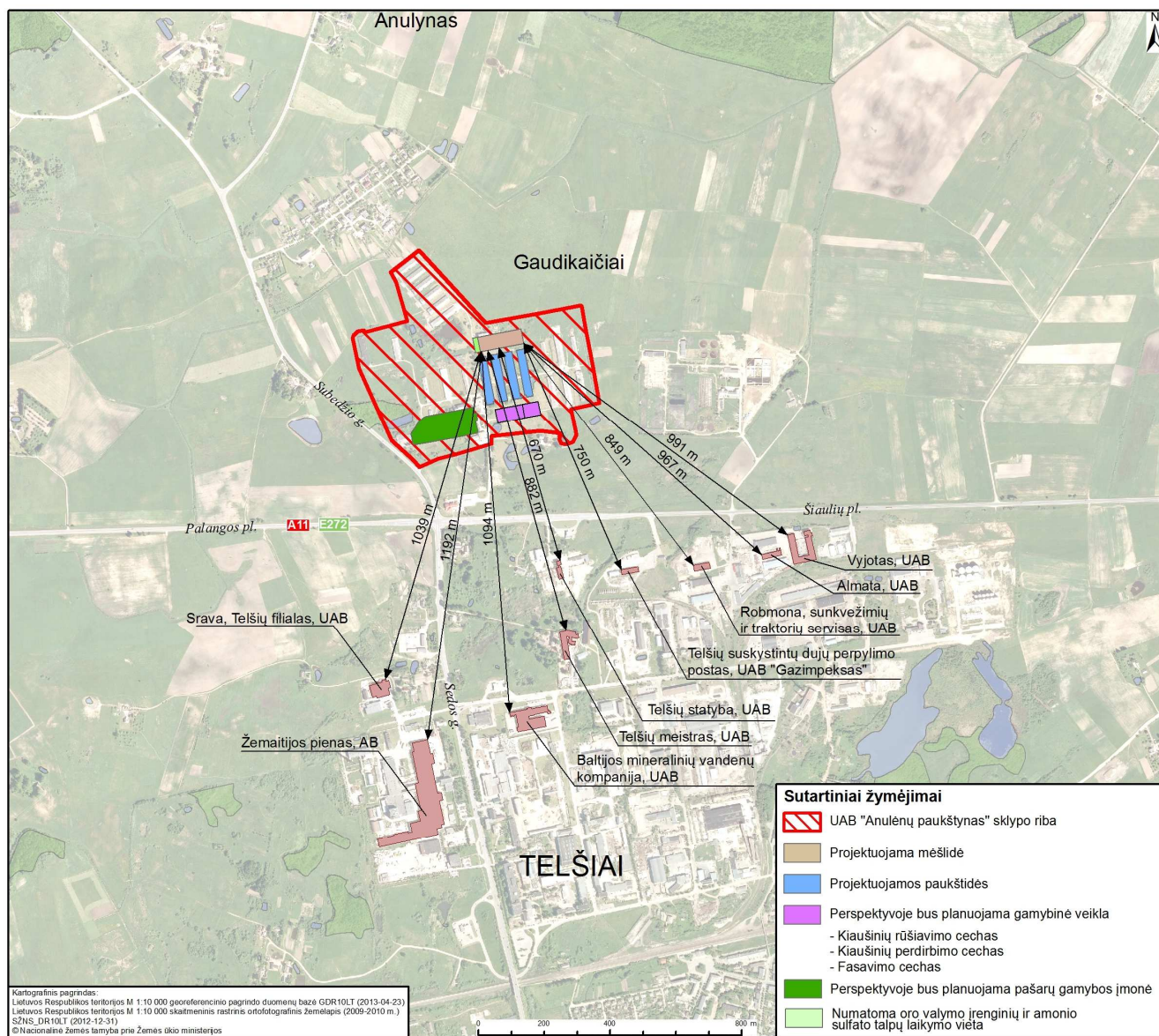
Pramoninės paskirties įmonės išsidėsčiusios į pietus nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos kitoje kelio Šiauliai – Klaipėda pusėje.

Atstumai nuo planuojamų paukštidžių, mėšlidės, perspektyvinių veiklų - pašarų gamybos ir kiaušinių perdirbimo gamybos pastatų iki artimiausių pramonės įmonių pateikiami 1.7.4 pav., 1.7.5 pav., 1.7.6 pav. ir lentelėje 1.7.1.

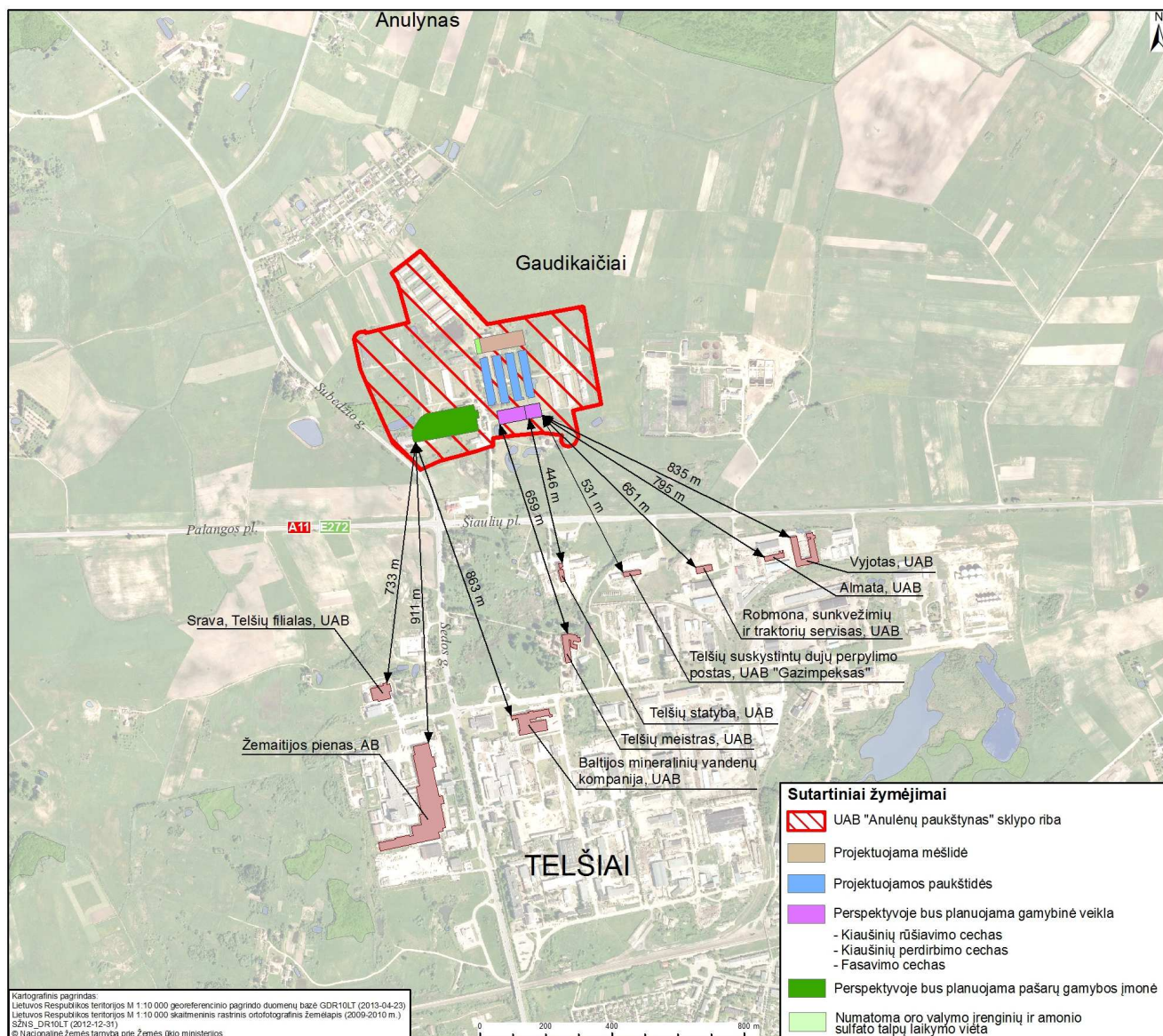
Rytinėje pusėje už 122 m nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos išsidėsčiusi Telšių miesto nuotekų valymo įrenginių teritorija.

1.7.4 pav. Artimiausios pramoninės paskirties įmonės. Atstumai nuo paukštidžių pastatų

1.7.5 pav. Artimiausios pramoninės paskirties įmonės. Atstumai nuo mėšlidės pastato.

1.7.6 pav. Artimiausios pramoninės paskirties įmonės. Atstumai nuo pašarų gamybos ir kiaušinių perdirbimo pastatų

1.7.2 lentelė. Atstumai iki pramoninės paskirties įmonių

Įmonė	Atstumas, m			
	Projektuojama mėšlidė	Projektuojamos paukštidės	Perspektyvoje planuojami kiaušinių perdirbimo gamybiniai pastatai	Perspektyvoje planuojama pašarų gamybos užstatymo teritorija
Srava, Telšių filialas, UAB	1039	892	851	733
Žemaitijos pienas, AB	1192	1037	987	911
Baltijos mineralinių vandenų kompanija, UAB	1094	941	871	863
Telšių meistras, UAB	882	720	659	669
Telšių statyba, UAB	670	508	446	471
Telšių suskystintų dujų perpylimas, UAB "Gazimpeksas"	750	594	531	613
Robmona, sunkvežimių ir traktorių servisas, UAB	849	709	651	778
Almata, UAB	967	846	795	946
Vyjotas, UAB	991	882	835	998

1.7.5 SAUGOMOS IR REKREACINĖS TERITORIJOS

Vietovėje saugomų teritorijų (valstybinių rezervatų, nacionalinių ar regioninių parkų, gamtos draustinių, biosferos poligonų) nėra. Nagrinėjamas sklypas bei jo artimiausios apylinkės nepatenka į Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijų ribas. Gamtinių, istorinių, kultūrinių ir archeologinių vertybių nenustatyta.

Artimiausios saugomos teritorijos nutolę nuo planuojamos teritorijos:

- Buožėnų geomorfologinis draustinis – apie 5,2 km;
- Germanto kraštovaizdžio draustinis – apie 5 km;

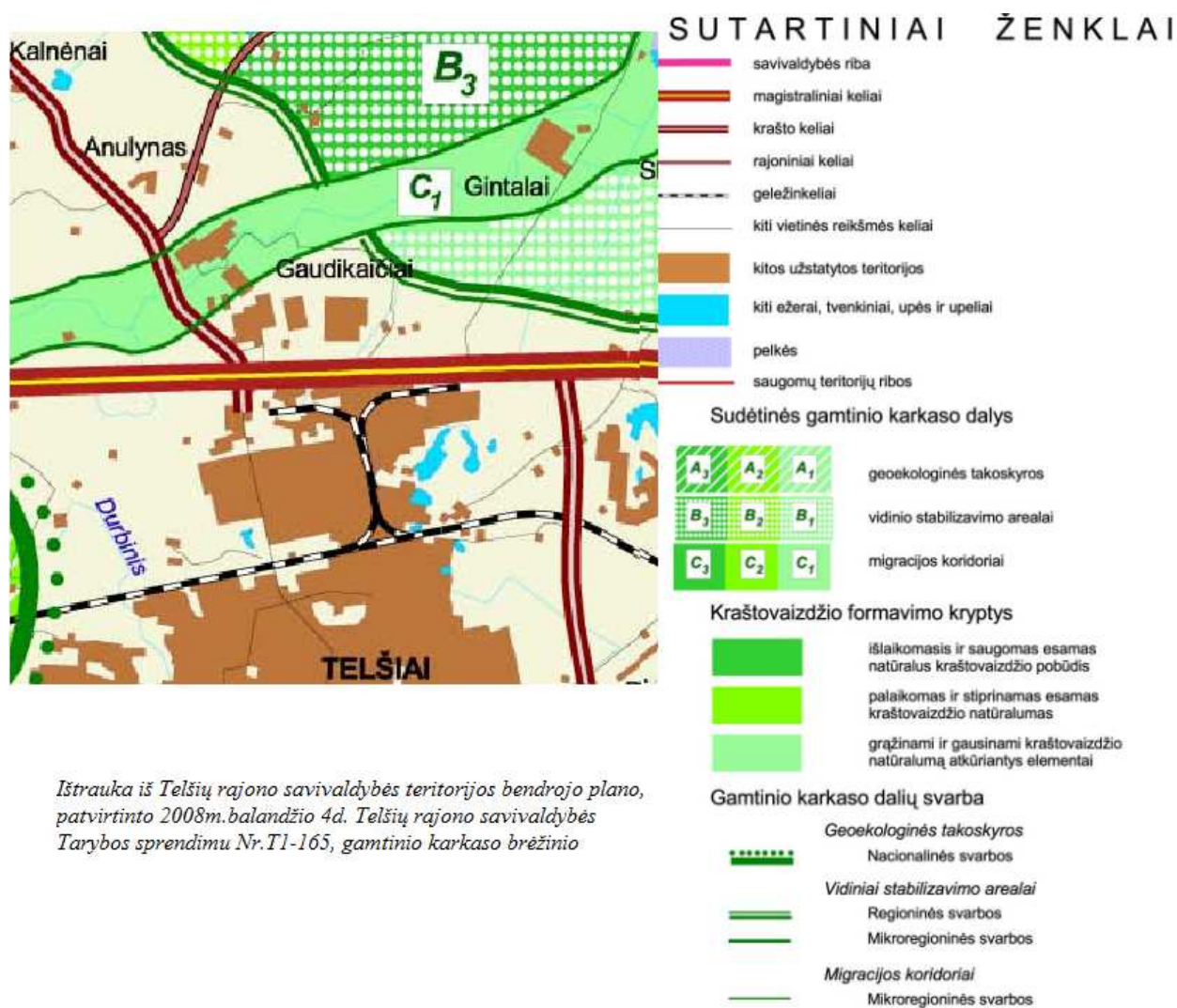
Artimiausios Natura 2000 teritorijos nutolę nuo planuojamos teritorijos:

- Germanto ežeras – buveinių apsaugai svarbi teritorija; kodas LTTEL0001 – apie 6 km;
- Žemaitijos nacionalinis parkas - buveinių apsaugai svarbi teritorija; kodas LTPLU0009 – apie 13 km;
- Plinkšių miško biosferos poligonas – paukščių apsaugai svarbi teritorija; kodas LTMAZB001 – apie 10,4 km;

Rekreacinės teritorijos pažymėtos Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane, patvirtintame Telšių savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. T1-165. Pagal patvirtintus Telšių rajono savivaldybės BP sprendinius artimiausia rekreacinė teritorija yra už 1,5 km į šiaurę nuo UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribos.

Pagal Telšių rajono savivaldybės bendrojo plano gamtinio karkaso brėžinį, esamo UAB „Anulėnų paukštynas“ šiaurinė sklypo dalis, kurioje yra esami paukštėdžių pastatai, patenka į gamtinio karkaso teritoriją (žr. 1.7.7 pav.). Teritorija šioje vietoje apibūdinama kaip silpno geoekologinio potencialo mikroregioninės reikšmės migracijos koridorius arba trečiasis kraštovaizdžio formavimo tipas, taikytinas žmogaus veiklos, pirmiausia agrarinės, žymiai pakeistose gamtinio karkaso teritorijose.

Naujai planuojama ūkinė veikla ar jokia kita veikla šioje sklypo dalyje nebus vykdoma (planuojamos ūkinės veiklos vietą žr. 1.7.1. pav). Sklypo dalis, kurioje bus vykdoma planuojama ūkinė veikla, į gamtinio karkaso teritoriją nepatenka.

1.7.7 pav. Ištrauka iš Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano gamtinio karkaso brėžinio

1.7.6 SANITARINĖ APSAUGOS ZONA

Ūkinėms veikloms sanitarinės apsaugos zonos nustatomos, Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 bei Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 (toliau – SAZ taisyklės), nurodytais atvejais.

SAZ taisyklių priede yra reglamentuojami sanitarinės apsaugos zonų ribų dydžiai, taikomi, kai neatliekamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas. Žemės ūkio objektams (paukštyams) bei kiaušinių rūšiavimo ir fasavimo bei kiaušinių perdirbimo veiklai sanitarinės apsaugos zonos ribų dydis šiuo teisės aktu nenustatomas. Gatavų pašarų ūkių ir naminiams gyvuliams gamybai, kai neatliekamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, sanitarinės apsaugos zonos dydis reglamentuojamas 100 metrų.

Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XV skyriuje „Pastatų, kuriuose laikomi ūkiniai gyvūnai, su esančiais prie jų mėšlo ir srutų kaupimo įrenginiais arba be jų, sanitarinės apsaugos zonos“ 73 punkte yra nurodomas pastatams, kuriuose laikomi broileriai, vištos (sutartinių gyvulių skaičius virš 300) sanitarinės apsaugos zonos dydis - 1000 m.

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 24 straipsnio dalis nurodo, kad ūkinei veiklai, kuriai nustatomos sanitarinės apsaugos zonos, sanitarinės apsaugos zonos ribų dydžius nustato Vyriausybė. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesų metu, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, Vyriausybės patvirtinti sanitarinės apsaugos zonos ribų dydžiai gali būti sumažinti. Įstatymo 3 dalis nurodo, kad planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesų metu, atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, gali būti nustatyti kitokie negu Vyriausybės patvirtinti sanitarinės apsaugos zonos ribų dydžiai.

Nagrinėjamu atveju SAZ ribų **dydis nustatomas** atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, kuris yra PAV proceso dalis (išsamiau žr. 4.9 skyrių).

Taisyklių 3 punkte nurodoma, kad SAZ ribos turi būti tokios, kad taršos objekto keliamo cheminė, fizikinė aplinkos oro tarša, tarša kvapais ar kita tarša, kurios rodiklių ribinės vertės reglamentuotos teisės norminiuose aktuose, už SAZ ribų neviršytų teisės norminiuose aktuose gyvenamajai aplinkai ir (ar) visuomeninės paskirties pastatų aplinkai nustatytų ribinių taršos verčių. SAZ ribos nustatomos apie stacionarius taršos šaltinius.

Nustatytos ar patikslintos SAZ (specialiosios žemės naudojimo sąlygos) įrašomos į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo (Žin., 1994, Nr. 34-620) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 patvirtintų „Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų“ (Žin., 2002, Nr. 41-1539) nustatyta tvarka.

Nekilnojamojo turto registro duomenų banko išrašo duomenimis esamam UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypui kad. Nr. 7805/0001:304 Degaičių k.v. (plotas – 28,6882 ha) yra įregistruota specialioji naudojimo sąlyga, t.y. gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zona sklypo ribose. Gretimuose žemės sklypuose Nekilnojamojo turto registre nėra įregistruotų gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zonų specialiųjų naudojimo sąlygų.

1.8 PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS ALTERNATYVOS

Vietos ir veiklos alternatyvos

Naujų alternatyvių planuojamos ūkinės veiklos vietų nenumatyta. Planuojamos ūkinės veiklos vietą sąlygojo tai, kad nagrinėjamoje 28,6882 ha teritorijoje iki 2012 m. buvo vykdoma analogiška veikla, o nuo 2012 m. sausio mėn., pagal atnaujintą Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidimą analogiška veikla buvo vykdoma sklypo dalyje, kurios plotas 14,2072 ha (papildomai esama mėšlidė buvo naudojama pagal nuomos sutartį su UAB „Europe eggs“). Teritorija yra pakankamai didelė su dalinai išvystyta infrastruktūra.

PAV ataskaitoje nagrinėjamos dvi pagrindinės vietos ir veiklos alternatyvos:

Alternatyva A - Šiuo metu leistina vykdyti ūkinę veiklą pagal TIPK leidimą 14,2072 ha sklypo dalyje. Šioje alternatyvoje priimama, kad planuojama ūkinė veikla (vištų dedeklių auginimas) išvis nebus vykdoma. Toliau bus vykdoma veikla, numatyta įmonei išduotame Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą Nr.T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.), senuose pastatuose, kai kurie apleisti pastatai išvis nebus naudojami, nebus įdiegiamos aplinkos oro taršos ir kvapų poveikio mažinimo priemonės, tinkamai neišnaudojama esama infrastruktūra. PAV ataskaitoje kaip atskaitos taškas apibūdinta esama aplinkos būklė, t.y. įvertinta esamo UAB „Anulėnų paukštynas“ leistina vykdyti veikla pagal galiojantį TIPK leidimą, aplinkos sąlygos bei pokyčiai vykdant šią veiklą.

1.8.1 pav. Alternatyva A. Esama ir šiuo metu leistina vykdyti pagal TIPK leidimą veikla

Alternatyva B - Planuojama ūkinė veikla – vištų dedeklių auginimas.

Leistina vykdyti pagal TIPK leidimą ūkinė veikla bus nutraukiama ir nevykdoma.

Planuojama ūkinė veikla bus vystoma UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypo ribose, numatant šiuo metu vykdomos ūkinės veiklos modernizaciją ir plėtrą. Esami pastatai palaipsniui bus griaujami vietoje jų statant naujus, modernius su šiuolaikinėmis technologijomis pastatus, įdiegiant aplinkos oro taršos ir kvapų poveikio mažinimo įrenginius bei paviršinių nuotekų valymo įrenginius. Teritorija bus tinkamai sutvarkyta, pakloti nauji inžineriniai tinklai.

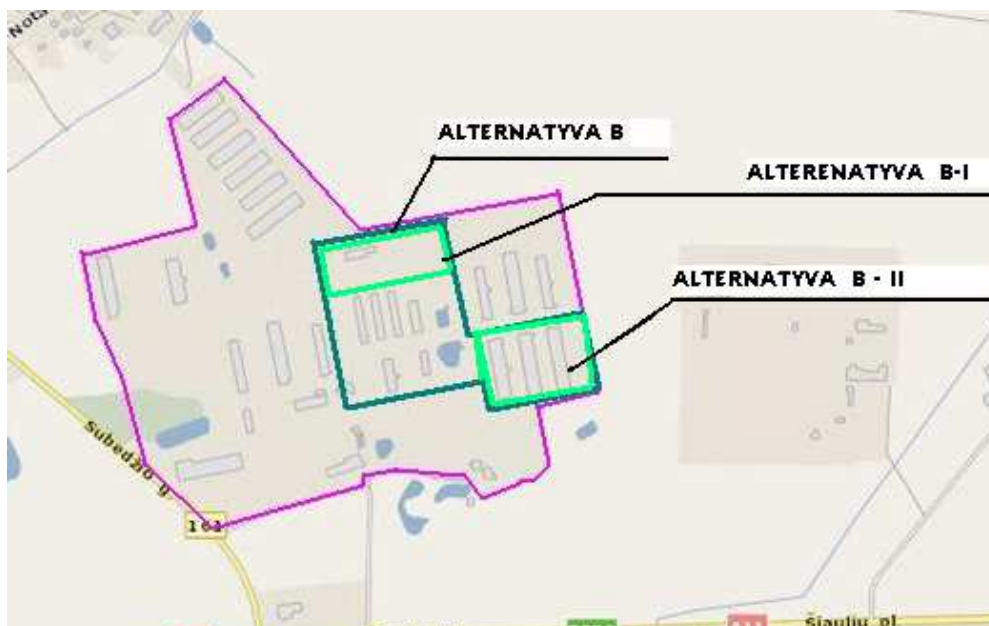
1.8.2 pav. Alternatyva B. Planuojama ūkinė veikla – vištų dedeklių auginimas

Taip pat PAV ataskaitoje svarstytos dvi B alternatyvos subalternatyvos B-I ir B-II planuojamai uždaro mėšlidės vietai. Pagrindinis kriterijus svarstant šias subalternatyvas mėšlidės vietas yra gyvenamų namų dislokacija planuojamos vietos atžvilgiu.

Alternatyva B-I Uždaro tipo mėšlidė šiaurinėje sklypo dalyje.

Alternatyva B-II Uždaro tipo mėšlidė pietrytinėje sklypo dalyje.

Mėšlidės vietos alternatyvų analizė pateikiama 6 skyriuje.

1.8.3 pav. Alternatyva B-I, B-II. Planuojamos mėšlidės vietos

Technologinės alternatyvos

PAV ataskaitoje išnagrinėtos technologinės alternatyvos atsižvelgiant į geriausiai prieinamus gamybos būdus, pateikiamos PAV ataskaitos 2.5 ir 6 skyriuose.

Technologinė įranga ir veikla planuojama pagal pasaulinėje praktikoje taikomų geriausiai prieinamų gamybos būdų reikalavimus ir technologijas. Yra parinktos optimalios technologijos ir įranga, leidžianti pasiekti maksimalų ekonominį efektyvumą, darančios mažiausią poveikį aplinkai.

Poveikį aplinkai mažinančios alternatyvos

PAV ataskaitos rengimo metu numatytos poveikį mažinančios priemonės - olandų firmos INNO cheminiai oro valymo įrenginiai paukštidėms ir mėšldei. Pagal pateiktus visuomenės pasiūlymus išnagrinėta papildoma poveikį aplinkai mažinančios priemonės alternatyva - paukštidžių biologiniai oro valymo įrenginiai.

Cheminių ir biologinių oro valymo įrenginių alternatyvų analizė pateikiama 6 skyriuje.

2. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS APRAŠYMAS

2.1 VEIKLOS PAVADINIMAS, PASKIRTIS, PRODUKCIJA, NUMATOMOS INVESTICIJOS

2.1.1 Bendrieji duomenys

Planuojama ūkinė veikla – vištų dedeklių auginimas.

Vištų – dedeklių auginimui planuojamos 4 paukštidės, kurių kiekvienos užstatymo plotas - 3538 m² ir mėšlidė, kurios užstatymo plotas – 6050 m².

Viso viename pastate numatoma auginti 189840 paukščių (vištų dedeklių), 4 paukštidėse - 759360 paukščių.

Vištų dedeklių prieauglio paukštidėse auginti neplanuojama, jis bus perkamas, atvežamas ir patalpinamas į paukštides 110-120 dienų amžiaus.

Bendras vištų dedeklių auginimo ciklas – 18 mėnesių. Tame tarpe 4 mėnesius auginama prieauglio pastate (ne paukštyno teritorijoje) ir 14 mėnesių sklypo teritorijoje išdėstytuose 4 dedeklių pastatuose.

Numatoma kiekvieną dieną viename pastate surinkti apie 180000 – 184000 kiaušinių, 4 paukštidėse 720000 – 736000 kiaušinių.

2.1.2. Sąlyginis gyvulių skaičius

Planuojamas vištų dedeklių skaičius 4 fermose – 759360 vnt. paukščių.

Vadovaujantis Aplinkosaugos reikalavimai mėšlui ir srutoms tvarkyti aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymo Nr. D1-367/3D-342, 1 priedu, vienas gyvulys sudaro 0,007 sutartinio gyvulio (SG).

Sutartinis gyvulių skaičius: $759360 \times 0,007 = 5315,5$ SG

Paukščių auginimo metu susidarančio mėšlo skaičiavimas ir mėšlidės talpos skaičiavimas pateikiamas ataskaitos 2.2 skyriuje.

2.2 NUMATOMOS TECHNOLOGIJOS IR PAJĖGUMAI

2.2.1 Vištų dedeklių auginimo proceso aprašymas

Planuojamuose statyti pastatuose bus auginamos vištos dedeklės. Prieauglis bus auginamas kitose vietose ir atvežamas į paukštides. Paukščiai bus patalpinami į 12 aukštų narvus su tarpinėmis grindimis ir laikomi juose apie 400 dienų priklausomai nuo kiaušinių dėjimo intensyvumo. Viso auginimo metu paukščiai bus maitinami pagal nustatytą programą automatine šėrimo sistema užpilant pašarą į lovelius, sumontuotus išilgai visų lizdų. Bet kuriuo metu paukščiai galės atsigerti iš dvejų girdymo „nipelų“, kiekviename narve, sumontuotų narvų viršutinėje dalyje. Kiaušiniai bus surenkami automatine kiaušinių surinkimo sistema, iš kiekvienos narvelių eilės, kiekvieno aukšto, ir kiaušinių transporteriais, bus paduodami į kiaušinių sandėlį. Kiaušinių sandėlyje, jie bus rūšiuojami, pakuojami ir perdirbami pagal realizacijos rinkos poreikius.

Vištų - dedeklių auginimo metu jokių dezinfekavimo medžiagų naudoti neplanuojama. Pasibaigus auginimo ciklui vištos dedeklės išvežamos tolimesniam panaudojimui pagal sutartis su pirkėjais.

Paukštidės išvalomos, plaunamos ir dezinfekuojamos (dezinfekavimo metu naudojamas medžiagas, jų kiekius ir ciklą periodus žr.1.5 skyrių).

Į išplautus ir išdezinfekuotus pastatus, apytiksliai po poros mėnesių po paukščių išvežimo, bus talpinami kiti, jauni paukščiai.

2.2.1 lentelė. Technologiniai procesai ir jų trukmė

Eil. Nr.	Atliekami darbai	Atliekamų darbų pobūdis	Ciklo trukmė
1.	Paukščių auginimas	Auginamos vištos dedeklės nuo 4mėn.iki 18mėn. amžiaus	14mėnesių
2.	Paukščių išvežimas	Išvežami paukščiai iš paukštidės	10dienų
3.	Paukštidės valymas	Pašalinami pašarų likučiai, išvalomas visas likęs mėšlas, pašalinami kritę paukščiai	5-10 dienų
4.	Paukštidės plovimas	Atliekamas plovimas naudojant plovimo įrangą su aukšto slėgio vandens srove	20 dienų
5.	Paukštidės dezinfekavimas	Dezinfekuojama po visiško išvalymo, sutvarkius profilaktiškai visą įrangą ir užsandarinus pastatą	1-2 dienos
6.	Erkių naikinimas	Naikinama iškart išvežus paukščius, esant būtinybei, pakartojama išdžiūvus paukštidei ir taip pat paukščių auginimo metu	1 diena (papildomai kelios dienos pagal poreikį)
7.	Karšto rūko dezinfekcija	Prieš atvežant naują pulką, 2 – 4 dienos prieš padaroma karšto rūko dezinfekcija	1 diena

Paukštidžių valymas, plovimas vandeniu ir dezinfekavimas cheminėmis priemonėmis bus atliekamas tik tada, kai patalpose nebus paukščių. Šalia paukštidžių dezinfekavimo papildomai numatyta higienizacija – t.y. pastatų, įrenginių, transporto, konteinerių ir teritorijos apdorojimas natūraliais biotechnologiniais preparatais. Higienizavimo rekomendacijos pridedamos priede Nr.10.

Higienizacija atliekama išpurškiant vandeninius probiotinių kompozicijų tirpalus tiek stacionariais (vištidėje ir mėšlidėje) tiek mobiliais įrenginiais apdorojant patalpas, įrangą, transportą, atliekų konteinerius bei net sąlyginai galimą užteršti teritoriją.

Biotechnologinių produktų panaudojimas įgalina sumažinti ne tik išlakų bei kvapų susidarymą, bet turi teigiamą poveikį sunaikinant patogeninius mikroorganizmus, dėka ko paukščiams sumažėja galimybė susirgti virusinėmis ligomis. Kad virusas (infekcija) nepaplistų už įmonės teritorijos ribų specialiomis probiotinėmis kompozicijomis apdorojama visa įmonės teritorija. Taip pat susidarius avarinėms situacijoms panaudojant probiotines kompozicijas oro valymo įrenginių gedimo ar remonto metu išvengiama išlakų, sudarančių pavojų vištų auginimui bei patekimui į aplinkines teritorijas.

Išlakų bei kvapų susidarymo prevencijai bei išlakų koncentracijų mažinimui kaip papildoma priemonė šalia oro valymo įrenginių objekte bus naudojami biotechnologiniai produktai, 2012 - 2013 m. išbandyti ir aprobuoti Lietuvoje. Kadangi mėšlo puvimo metu daugumą išlakų susidarymo įtakoja patogeninė (ligas sukelianti) mikroflora, taip vadinama sierą redukuojanti mikroflora (SRM) tai atitinkamai parinkta probiotinių mikroorganizmų kompozicija slopina SRM vystymąsi, stabdo ir azoto išsiskyrimą amoniakinėje formoje. Azotas lieka vištų mėšle nitratų pavidale, todėl išlakų iš mėšlo koncentracija sumažėja apie 10 kartų. Panaudojant probiotines kompozicijas mėšlo saugojimui mėšlidė atlieka pasyvaus fermentatoriaus funkcijas.

Produktas, higienizuojantis paukštides, įrangą ir mėšlidę bus naudojamas pastoviai pagal nustatytą grafiką, atsižvelgiant į oro temperatūrą.

Auginant paukščius dideliais kiekiais būtina biosauga - tai kompleksas priemonių, padedantis kontroliuoti pulko sveikatingumą, užkertantis kelius ligų patekimui ir plitimui paukštyne.

Biosaugos priemonės yra įvairiapusiška fermų apsauga nuo pašalinių žmonių, laukinių paukščių, graužikų patekimo į teritoriją, taip pat transporto judėjimas, paukščių užkėlimas.

Teritorija bus aptverta, ties įvažiavimais padaryti dezomatai, teritorija suskirstyta į "švarias" ir "nešvarias" zonas. Transporto srautai bus suskirstyti, kad transportas nevažiuotų iš "nešvarios" zonos į "švarią", judėjimas vyktų atskiromis zonomis arba iš "švarios" į nešvarią ir per dezomatus lauk. Ties įvažiavimu į teritoriją bus įruoštos patalpos žmonių persirengimui, su dušais, kad galėtų darbuotojai palikti "naminius" rūbus, taip pat lankantys fermas asmenys turi persirengti spec. rūbais ar vienkartiniais.

Paukščių užkėlimas į paukštides vykdomas vienu metu į vieną paukštidę, stengiantis, kad būtų kuo vienodesnis amžius paukštidėje. Žmonių judėjimas tarp fermų turi būti minimaliai sumažintas, o nesant galimybei to išvengti, turi būti įrengtos vietos prie paukštidžių persirengti aptarnaujančiam personalui tos paukštidės rūbais.

Objekte numatoma vykdyti pastovią graužikų, musių kontrolę ir naikinimą teritorijoje. Paukštides, įrenginiai, atliekų konteineriai, transportas bus higienizuojami panaudojant natūralias probiotines kompozicijas.

Teritorija turi būti švari, neturi būti pribarstyta lesalų, kad nepritrauktų laukinių paukščių, o jiems pamėgus teritoriją, juos vaikyti garsiniais signalais. Siekiant išvengti rizikos įnešti paukščių virusinių ligų sukėlėjus į paukštyną, transporto priemonės, naudojamos išgabenti gaišusius paukščius, neturėtų įvažiuoti į objektą. Gaišenos turi būti paimamos ties įvažiavimu į objektą arba ties teritorijos ribomis.

2.2.2 Paukštidžių technologinė įranga

Vištų dedeklių auginimui skirtame pastate numatomi 12 aukštų su tarpinėmis grindimis narvai. Viename pastate numatyta sumontuoti 7 narvų eiles po 136,28 m ilgio; kiekvienoje eilėje išdėstyti narvai po 241x126cm, kurie pertverti išilgai į dvi dalis po 241x63cm. Viso bus 9 492 narveliai (241 x 63 cm). Viename narvelyje numatoma auginti 20 paukščių, skaičiuojant 759,15 cm² paukščiui.

Vištų šėrimo sistemą sudaro šėrimo loveliai šalia narvų, ties kiekvienu aukštu, pašarų vežimėliai, pilantys pašarus į lovelius, nustatytą pašarų kiekį ir nustatytu laiku. Pašarai bus tiekiami iš šalia pastato sumontuoto 32,4 t. bunkerio ir vamzdžiu su šneku paduodami į pašarų vežimėlius. Planuojamos ūkinės veiklos metu pakratų vištoms nebus naudojama. Pasikapstymui ir lesiojimui numatytos specialios, patentuotos plastikinės plokštelės, ant kurių nubirs truputis pašaro iš lesinimo lovelio, vištos jį sules ir bandys surasti dar daugiau, kapstydamos. Girdymo sistemą sudaro vandens talpos su slėgio reguliatoriais ir plastikiniai vamzdžiai su girdymo "nipeliais" sumontuoti narvų viršutinėje dalyje.

Ventiliacijos sistemą sudaro 60 ventiliatorių pastatui, kiekvienas maksimalaus 42000 m³/h našumo esant laisvam pratekėjimui (prie 30 Pa slėgio vieno ventiliatoriaus našumas 30600 m³/h), angos oro pritekėjimui, kurios reguliuojamos automatiškai priklausomai nuo paukštidėse įrengtų amoniako daviklių, lauko ir vidaus temperatūros daviklių, elektroninis termostatas, ventiliatorių valdymui ir ventiliacijos kompiuteris visos sistemos valdymui ir avarinė ventiliacijos sistema.

Ventiliatorių kiekis apskaičiuojamas oro pokyčiams maksimaliai 10,5 m³ oro per valandą kiekvienam, gyvenančiam pastate, paukščiui. Nepriklausomai nuo aplinkos temperatūros ventiliatoriai turi būti sureguliuoti, kad užtikrinti minimalų oro pokytį apskaičiuotą 2 m³/s kiekvienai pašaro tonai per dieną.

Esant gerai ventiliacijai sumažėja paukščių kritimas, panaikinamos pastate drėgnos vietos,

kuriose gali veisti mikroorganizmai. Reikiamas deguonies kiekis patalpoje užtikrina paukščių gyvybingumą. Norint garantuoti deguonies kiekį gyvūnams, net esant žemesnei nei normali temperatūra, ventiliacijos kompiuteryje užprogramuojama minimali ventiliacija. Elektroninis termostatas laipsniškai didina arba mažina ventiliacijos našumą, pagal kompiuteryje nustatytą programą.

Ventiliatorių darbas pilnai automatizuotas, procesas valdomas kompiuteriu. Prie ventiliacijos valdymo yra avarinės signalizacijos sistema, kuri įjungia sireną ir šviesos signalizaciją, esant sutrikimams ventiliacijos sistemoje. Šalia paukštėdžių planuojamų įrengti oro valymo įrenginių darbas sujungtas su vėdinimo įrenginių darbu ir valdomas vieninga kompiuterine programa. Tai įgalina optimaliai reguliuoti oro judėjimo greitį, paduodamo ir ištraukiamo oro srautus ir užtikrinti reikiamus parametrus.

Ventiliatorių išmetamas oras prateka per mėšlo džiovinimo įrenginius ir patenka į oro valymo įrenginius.

Mėšlo džiovinimo įrenginius sudaro priestatas prie paukštėdės šono, kuriame sumontuota konvejerių sistema (vienas virš kito, per visą pastato aukštį), lėtai transportuojančia mėšlą per ventiliatorių pučiamo oro srautą. Apipučiant, mėšlo paviršius džiuva, mėšlas krisdamas nuo vieno konvejerio ant kito, suformuoja rutuliukus, neleidžiančius garuoti amoniakui iš rutuliukų vidaus. Taip išsaugojamos mėšlo kaip trąšų, savybės ir mažiau teršiamas oras, saugojant mėšlą mėšlidėje bei jį transportuojant.

Reguliuojamo intensyvumo apšvietimo linijos sumontuotos kiekviename tarpe tarp narvų linijų. Pastate numatoma sumontuoti 485 šviestuvus. Kiekviename šviestuve sumontuotos dvi skirtingo galingumo lempos. Šviestuvų pakabinimo aukštis lengvai reguliuojamas.

Kiaušiniai iš narvų nuriedės ant kiaušinių transportavimo diržų, sumontuotų prie kiekvienos narvų eilės, diržais transportuojami iki skersinio kiaušinių transporterio pastato gale ir tuo pačiu transporteriu pristatomi į kiaušinių sandėlį.

Visos įrengimų sistemos valdomos centriniu kompiuteriu pagal specialią programą.

2.2.3. Mėšlo šalinimo ir džiovinimo sistema

Mėšlo šalinimo sistemą sudaro išilginiai mėšlo transporteriai po kiekviena narvų eile, skersinis transporteris pastato gale, mėšlo džiovinimo sistema išilgai pastato ir transporterių sistema mėšlo transportavimui į mėšlidę.

Mėšlo džiovinimas ir iš fermų išmetamo oro valymas bus vykdomas uždaruose izoliuotuose pastatuose, kurie numatomi tarp 1 ir 2 bei 3 ir 4 fermų.

Mėšlas transporteriu keliauja į mėšlo džiovinimo konvejerius, kurių bendras ilgis virš 1,0km. Per šoninėje sienoje dviem eilėmis išdėstytus ventiliatorius (vienoje fermoje 60 vnt.) iš paukštėdės ištraukiamas oras džiovina mėšlą. Mėšlo džiovinimo konvejeriai įrengiami išilgai fermos pastato ir yra uždarame pastate.

Mėšlą džiovinant slopinamos biocheminės reakcijos ir kuo greičiau sudžiovinamas mėšlas, tuo mažiau išsiskiria amoniako. Išdžiovinintas mėšlas uždarais transporteriais transportuojamas į uždarą mėšlo saugyklą su mechaniniu vėdinimu.

2.2.4 Oro valymo įrenginiai

2.2.4.1 Oro valymo įrenginių techninės charakteristikos ir sertifikavimo tvarka

Objekte planuojama įrengti olandų firmos INNO cheminius arba biologinius oro valymo įrenginius.

Oro valymo įrenginių gamintojas įrenginius parenka, projektuoja ir gamina kiekvienam konkrečiam objektui įvertinus vienu metu maksimalų auginamų vištų kiekį, pastatų technines charakteristikas, projektuojamos ventiliacijos maksimalius išmetamo oro srautus ir kitus reikalingus duomenis. Gamintojas suteikia garantiją, kad oro valymo įrenginiai bus pajėgūs priimti ir išvalyti maksimalų ištraukiamo oro srautą bei atitiks deklaruojamas charakteristikas.

Olandijoje oro valymo įrenginiai naudojami gyvulininkystėje yra sertifikuojami ir registruojami. Sertifikuotų įrenginių charakteristikos pateikiamos viešai prieinamoje erdvėje atitinkamuose valstybinių institucijų puslapiuose¹.

Tai yra oficiali informacija, kuri patvirtina, kad konkrečių valymo įrenginių gamyba ir eksploatacija Olandijoje (tuo pačiu ir Europos Sąjungos šalyse) yra leidžiama ir įrenginiai atitinka nurodytus parametrus ir charakteristikas.

Objekte planuojamų oro valymo įrenginių sertifikato šiame puslapyje nėra, todėl kad jie dar nėra pastatyti.

Oro valymo įrenginių INNO gamintojas pateikė garantinius raštus dėl teršalų išvalymo laipsnio iš paukštidžių ir mėšlidės bei sertifikavimo tvarkos Olandijoje (žr. raštus priede Nr.9).

Pagal pateiktą informaciją, kai gamintojas pastato ne mažiau kaip du įrenginius, jis kviečiasi atitinkamą kompetetingą įmonę, kuri atlieka pastatytų įrenginių patikrą gamintojo nurodytiems oro išvalymo parametrams. Jei patikros rezultatai gaunami ne blogesni, kaip deklaruoja įrenginių gamintojas, sertifikuojanti institucija apie tai informuoja valstybės instituciją ir ji įtraukia gamintojo taikomas technologijas į sertifikuotų įrenginių sąrašą (įrenginių sąrašas pateikiamas aukščiau nurodytame internetiniame puslapyje), suteikdama BWL numerį, kuris ir reiškia, jog šio gamintojo statomi valymo įrenginiai pasiekia atitinkamus oro teršalų išvalymo parametrus.

Taigi iš anksto pateikti planuojamos ūkinės veiklos oro valymo įrenginių sertifikavimą patvirtinančių dokumentų šiuo metu nėra galimybių. Tai bus galima padaryti tik tada, kai valymo įrenginiai bus pastatyti ir pradėti eksploatuoti. Tačiau įrenginių gamintojas prisiima visą atsakomybę ir garantuoja, kad įrenginiai užtikrins iš paukštidžių išmetamų teršalų išvalymą iki tokių parametrų (priede Nr. 9 pateikiamas garantinis raštas):

Cheminių įrenginių įdiegimo atveju:

- Amoniako išvalymas - 90 %
- Kietųjų dalelių išvalymas – 35 %
- Kvapų – 40 %

Biologinių įrenginių įdiegimo atveju:

- Amoniako išvalymas - 70 %
- Kietųjų dalelių išvalymas – 75 %
- Kvapų – 45 %

Taip pat gamintojas garantuoja, kad cheminiai oro valymo įrenginiai užtikrins išmetamų teršalų iš mėšlidės išvalymą iki tokių parametrų : amoniako išvalymas 90 %, kvapų - 40 % (priede Nr. 9 pateikiamas garantinis raštas). Papildomai pateikiamas INNO oro valymo įrenginių gamintojo raštas dėl gaminių (produktų), kurie naudojami oro valymo įrenginiuose, CE ženklavimo.

Planuojamos ūkinės veiklos oro valymo įrenginių valymo proceso aprašymai ir techninės charakteristikos pateikti priede Nr. 9 (anglų ir lietuvių kalbomis).

¹ <http://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw-tuinbouw/ammoniak-en/regeling-ammoniak/stalbeschrijvingen/map-staltypen/alle-bwl-nummers-rij/>
<http://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw-tuinbouw/ammoniak-en/regeling-ammoniak/stalbeschrijvingen/map-staltypen/2-diercategorie-0/>

Remiantis gamintojo pateiktu teršalų išvalymo efektyvumo laipsniu ir atsižvelgiant į cheminių bei biologinių oro valymo įrenginių charakteristikas atlikti į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekių skaičiavimai. Teršalų išsisklaidymo aplinkos ore rezultatai ir analizė pateikiami sk.4.2 „Aplinkos oras“.

2.2.4.1 Cheminių oro valymo įrenginių technologinis procesas

2.2.4.1.1 Paukštidės

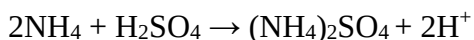
- Ventiliatoriais visas iš paukštidės išmetamas oras (išlakos) praėjęs pro mėšlo džiovinimo konvejerius nukreipiamas į oro valymo įrenginius. Oro valymo įrenginiuose išlakos nukreipiamos per porėtos medžiagos sluoksnį, ant kurio purškiamas specialios sudėties plovimo vanduo (su sieros rūgšties tirpalu, kurio pH 3-5).

- Plovimo vandenyje įvyksta cheminė reakcija, kurios metu išlakose esantis amoniakas virsta amonio sulfatu. Tokiu būdu amoniakas sulaikomas plovimo vandenyje, o išvalytas oras išleidžiamas į aplinką.

- Plovimo vanduo cirkuliuoja oro valymo įrenginyje tol, kol azoto koncentracija pasiekia 35 kgN/m³ (pH ir azoto koncentracija sistemoje matuojama automatiškai).

- Tada plovimo vanduo (amonio sulfato tirpalas) išleidžiamas iš sistemos į saugyklas ir pakeičiamas nauju.

Pagal valymo įrenginių gamintojus pateiktus duomenis vyksta cheminė reakcija:

Po valymo susidaręs šalutinis ūkinės veiklos produktas - amonio sulfatas laikinai talpinamas rezervuaruose ir perduodamas tolimesniam sutvarkymui teisės aktų nustatyta tvarka. Pagal Direktyvą 67/548/EEB amonio sulfatas neklasifikuojamas kaip pavojinga medžiaga. Eksploatuojant valymo įrenginius bus atliekami susidariusio tirpalo laboratoriniai tyrimai.

Valymo įrenginiuose vykstantis procesas vykdomas automatiškai kontroliuojant atitinkamus parametrus. Amonio išlakų išmetimo vietose bus numatyti kontroliniai davikliai.

Oro valymo įrenginių darbas sujungtas su vėdinimo įrenginių darbu ir valdomas vieninga kompiuterine programa. Pagal ištraukiamo oro srautą, kuris atitinkamai reguliuojamas pagal temperatūrą ir amoniako koncentraciją paukštidėje bei kitus parametrus yra dozuojamas sieros rūgšties tirpalo padavimas į valymo įrenginius ir automatiškai kontroliuojamas išvalymo efektyvumas.

Išvalytas oras per angą valymo įrenginių viršutinėje dalyje išmetamas į aplinką vertikaliai aukštyn.

Valymo proceso metu iš oro valomas ne tik amoniakas, bet ir kietos dalelės bei kvapai. Olandų firmos INNO cheminių oro valymo įrenginių teršalų išvalymo efektyvumo koeficientai pagal technines charakteristikas:

- Amoniako išvalymas – 90 %;
- Kietų dalelių (dulkių) išvalymas - 35%;
- Kvapų - 40 %.

Oro valymo metu sunaudojamas sieros rūgšties kiekis apskaičiuojamas pagal gamintojų pateiktus duomenis, kad 1 kg išsiskiriančio amoniako pašalinimui reikalingas koncentruotos sieros rūgšties suvartojimas sudaro 1,63 l.

Pagal 4.2.4.1.1 skyriuje atliktus išmetamų teršalų iš paukštidių skaičiavimus metinis išmetamo amoniako kiekis iš 4 paukštidių, įvertinus tik džiovinimą :

$$M_{\text{metinis NH}_3} = 203,771 \times (1-0,55) = 91,697 \text{ t/metus (po džiovinimo).}$$

Pagal sk.4.2.4.1.2 atliktus išmetamų teršalų skaičiavimus metinis iš 4 paukštidžių išmetamo amoniako kiekis įvertinus mėšlo džiovinimą ir oro valymą :

$$M_{\text{metinis NH}_3} = 203,771 \times (1-0,55) \times (1-0,9) = 9,170 \text{ t/metus}$$

Džiovinimo ir valymo metu sumažinamas amoniako kiekis iš 4 paukštidžių :

$$M_{\text{metinis NH}_3} = 91,697 - 9,170 = 82,527 \text{ t/metus.}$$

Pagal INNO valymo įrenginių gamintojų pateiktus duomenis, norint išvalyti 1kg NH₃ reikia 1.63 l sieros rūgšties.

Sieros rūgšties kiekis planuojamas sunaudoti 4 paukštidžių cheminiuose oro valymo įrenginiuose:

$$M_{\text{metinis H}_2\text{SO}_4} = 82527 \times 1,63 \times 10^{-3} = 134,519 \text{ m}^3/\text{metus arba } 247,515 \text{ t/metus.}$$

Pagal pateiktas valymo įrenginių technines charakteristikas 4 paukštidžių valymo įrenginiuose sunaudojamo vandens kiekis – 12463 m³/metus, išleidžiamo tirpalo (amonio sulfato) kiekis – 2063 m³/metus.

Cheminių oro valymo įrenginių gamintojo INNO garantiniai raštai, techninės charakteristikos, technologinė schema ir aprašymai pridedami priede Nr.9.

2.2.4.1.2 Mėšlidė

Atsižvelgiant į visuomenės pasiūlymus numatyti atskiri mėšlidės cheminiai oro valymo įrenginiai. Oro valymo technologinis procesas yra analogiškas kaip ir oro valymas paukštidžių. Pagal sk.4.2.4.1.2 atliktus išmetamų teršalų skaičiavimus metinis iš mėšlidės išmetamo amoniako kiekis įvertinus nuolatinį mėšlo šalinimą konvejeriu į uždara mėšlidę ir oro valymą :

$$M_{\text{metinis NH}_3} = 41,052 \times (1-0,58) \times (1-0,9) = 1,724 \text{ t/metus}$$

Džiovinimo ir valymo metu sumažinamas amoniako kiekis iš mėšlidės:

$$M_{\text{metinis NH}_3} = 17,242 - 1,724 = 15,518 \text{ t/metus.}$$

Sieros rūgšties kiekis planuojamas sunaudoti mėšlidės cheminiuose oro valymo įrenginiuose :

$$M_{\text{metinis H}_2\text{SO}_4} = 15518 \times 1,63 \times 10^{-3} = 25,294 \text{ m}^3/\text{metus arba } 46,542 \text{ t/metus sieros rūgšties.}$$

Pagal pateiktas valymo įrenginių technines charakteristikas mėšlidės oro valymo įrenginiuose sunaudojamo vandens kiekis – 1459 m³/metus, išleidžiamo tirpalo (amonio sulfato) kiekis – 443 m³/metus.

2.2.4.1.3 Suminiai 4 paukštidėse ir mėšlidėje sunaudojami sieros rūgšties, vandens ir išleidžiamo amonio sulfato kiekiai

Suminis sunaudojamas sieros rūgšties kiekis iš 4 vištidžių ir mėšlidės:

$$\sum M_{\text{metinis H}_2\text{SO}_4} = 247,515 + 46,542 = 294,057 \text{ t/metus}$$

Suminis sunaudojamas vandens kiekis iš 4 vištidžių ir mėšlidės:

$$\sum M_{\text{metinis vandens}} = 12463 + 1459 = 13922 \text{ m}^3/\text{metus}$$

Suminis išleidžiamo tirpalo (amonio sulfato) kiekis iš 4 vištidžių ir mėšlidės:

$$\sum M_{\text{metinis amonio sulfato}} = 2063 + 443 = 2506 \text{ m}^3/\text{metus}$$

Paukštidžių ir mėšlidės cheminių oro valymo įrenginių eksploatavimo metu susidariusio amonio sulfato saugojimui turi būti numatyti rezervuarai, kurie įrengiami ant kietos, nepralaidžios

dangos pagrindo, apriboto borteliais. Šioje PAV ataskaitoje pagal valymo įrenginių gamintojo pateiktus galimus susidarysiančio amonio sulfato kiekius planuojami 2 rezervuarai kiekvienas po 250 m³ talpos. Tokiu atveju objekte amonio sulfatas gali būti laikomas iki 2 mėn. Techninio projekto metu pagal technologinius sprendinius rezervuarų skaičius ir tūris gali būti patikslintas.

2.2.4.2 Biologinių oro valymo įrenginių technologinis procesas

2.2.4.2.1 Paukštidės

Iš paukštidės išmetamas oras (išlakos) nukreipiamos per skruberį su inertiniu arba bioužpildu. Mikroflora, kuri dirba užpilde, skaido išlakų teršalus į nepavojingas medžiagas. Laikas nuo laiko užkrova turi būti keičiama.

Pagal valymo įrenginių gamintojus pateiktus duomenis vyksta reakcija:

Po valymo susidaręs šalutinis ūkinės veiklos produktas – amoniakinis vanduo laikinai talpinamas rezervuaruose ir perduodamas tolimesniam sutvarkymui teisės aktų nustatyta tvarka. Eksploatuojant valymo įrenginius bus atliekami susidariusio tirpalo laboratoriniai tyrimai.

Valymo įrenginiuose vykstantis procesas vykdomas automatiškai kontroliuojant atitinkamus parametrus. Amonio išlakų išmetimo vietose bus numatyti kontroliniai davikliai.

Oro valymo įrenginių darbas sujungtas su vėdinimo įrenginių darbu ir valdomas vieninga kompiuterine programa. Ištraukiamo oro srautas, kuris atitinkamai reguliuojamas pagal temperatūrą ir amoniako koncentraciją paukštidėje, ir išvalymo efektyvumas yra kontroliuojami automatiškai.

Išvalytas oras per angą valymo įrenginių viršutinėje dalyje išmetamas į aplinką vertikaliai aukštyn.

Valymo proceso metu iš oro valomas ne tik amoniakas, bet ir kietos dalelės bei kvapai. Olandų firmos INNO biologinių oro valymo įrenginių išvalymo laipsnis pagal technines charakteristikas:

- Amoniako išvalymas – 70 %;
- Kietų dalelių (dulkių) išvalymas - 75%;
- Kvapų - 45 %.

Pagal pateiktas biologinių oro valymo įrenginių technines charakteristikas 4 paukštidžių biologinio oro valymo įrenginiuose sunaudojamo vandens kiekis 21953 m³/metus, išleidžiamo tirpalo (amoniakinio vandens) kiekis 11553 m³/metus. Skirtumas tarp sunaudojamo vandens ir susidariusio tirpalo paaiškinamas dėl vandens išgaravimo.

Paukštidžių biologinio oro valymo įrenginių eksploatavimo metu susidariusio amoniakinio vandens saugojimui turi būti numatyti rezervuarai, kurie įrengiami ant kietos, nepralaidžios dangos pagrindo, apriboto borteliais. Šioje PAV ataskaitoje pagal valymo įrenginių gamintojo pateiktus galimus susidarysiančio amoniakinio vandens kiekius planuojami 4 rezervuarai kiekvienas po 250m³ talpos. Tokiu atveju objekte amoniakinis vanduo gali būti laikomas iki 1 mėn. Techninio projekto metu pagal technologinius sprendinius rezervuarų skaičius ir tūris gali būti patikslintas.

Biologinių oro valymo įrenginių gamintojo INNO garantiniai raštai, techninės charakteristikos, technologinė schema ir aprašymai pridedami priede Nr.9.

2.2.4.1.2 Mėšlidė

Atsižvelgiant į oro valymo įrenginių gamintojų rekomendacijas biologiniai oro valymo įrenginiai mėšldei nenumatomi, kadangi mėšlidėje nebus pastovios amoniako koncentracijos, kuri priklauso nuo sandėliuojamo mėšlo kiekio. Amoniako koncentracijų svyravimai yra netinkami bakterijoms, todėl mėšldei gali būti planuojami tik cheminiai oro valymo įrenginiai.

2.2.5 Susidarysiantys mėšlo kiekiai ir mėšlidės talpos skaičiavimas

Paukščių (vištų dedeklių) auginimo metu susidarantis mėšlo kiekis skaičiuojamas pagal Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisyklės ŽŪ TPT 04: 2012, patvirtintas žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 21 d. įsakymu Nr.3D-473.

Pagal šių taisyklių XX sk. p.197 „vištų dedeklių ekskrementų išeiga - 150 g/paukščiui per parą“.Ekskrementų tankis 0,6-0,7 t/m³.

Viso 4 paukštidėse per metus susidarančio mėšlo kiekis, neįvertinus mėšlo džiovavimo:
 $759360 \times 150 \times 365 \times 10^{-6} = 41575 \text{ t/metus (63962 m}^3\text{/metus)}$;

Planuojamose paukštidėse yra numatomas mėšlo džiovavimas, todėl įvertinus vidutinį 30% svorio sumažėjimą, džiovinto mėšlo 4 paukštidėse susidarys ~ 29103t/metus.

Džiovavimo metu galima sumažinti mėšlo svorį 20-40 %. Sumažinamo mėšlo svoris gali svyruoti priklausomai nuo oro sąlygų, todėl skaičiavimuose priimame vidutinį sumažėjimą iki 30%.

Įvertinus vidutinį mėšlo tūrio sumažėjimą 15 % džiovinto mėšlo tūris ~ 54370 m³/metus.

Mėšlidė turi būti tokios talpos, kad joje tilptų 6 mėnesių paukščių mėšlas.

Pagal preliminarinius projektinius pasiūlymus šiuo metu numatomas mėšlidės plotas - 6050 m², tūris 63530m³. Mėšlidės pastato išmatavimai ir kiti rodikliai gali būti patikslinti techninio projekto rengimo metu, tačiau jie turi atitikti galiojančius normatyvinius reikalavimus.

Mėšlidės talpa (2.2.2. lentelėje) apskaičiuojama remiantis Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisyklėmis ŽŪ TPT 04: 2012 ir Pažangaus ūkininkavimo taisyklėmis ir patarimais.

2.2.2 lentelė. Mėšlidės tūrio skaičiavimas

Gyvu liai	Mėšlo iš vieno gyvulio per parą, t	Tankis; t/m ³	Mėšlo iš vieno gyvulio per 1parą m ³	Mėšlo iš vieno gyvulio per 1mėn.m ³	Gyvulių skaičius	Iš viso mėšlo per 1 mėn.m ³	Iš viso džiovinto mėšlo per 1mėn. m ³ mėšlo tūrio sumažėjimą priimame vidut.15%)
Vištos	0,15 x 10 ⁻³	0,65	0,23 x 10 ⁻³	0,00702	759360	5330	4531
Iš viso per 1 mėn. m ³							4531
Kaupimo trukmė mėn.					6		
Iš viso mėšlo per numatomą laikotarpį m ³							27186
Mėšlo krūvos aukštis mėšlidėje m					5,0		
Mėšlidės plotas m ²							5437

Sandėliuojant per 6 mėnesius susidariusį 27186 m³ džiovinto mėšlo kiekį 5 m aukščio mėšlo krūvoje reikalingas mėšlidės pastato plotas ne mažesnis kaip 5437 m². Tą patį mėšlo kiekį sandėliuojant 8 m aukščio krūvoje reikalingas mėšlidės pastato plotas ne mažesnis 3398 m².

Atsižvelgus į visuomenės pasiūlymus PAV ataskaitoje yra numatyta galimybė atlikti mėšlo

krovos darbus pačioje mėšlidėje. Tuo atveju, numatant mėšlidėje vietą krovos darbams, mėšlidės plotas būtų 6050 m², tūris 63530 m³. Mėšlidės pastato išmatavimai gali būti patikslinti techninio projekto rengimo metu, tačiau jie turi atitikti galiojančius normatyvinius reikalavimus. Svarbu pažymėti, kad planuojamas sandėliuoti mėšlo kiekis dėl to nesikeis, todėl metinių ir momentinių išmetamų teršalų kiekių skaičiavimams ir išvadoms pateiktoms PAV ataskaitoje, įtakos nebus.

Mėšlidė planuojama uždaro tipo, su nepralaidžiomis grindimis, pakankamu vėdinimu. Vėdinimo užtikrinimui numatoma mechaninė oro padavimo/ištraukimo sistema, kuria ištraukiamas oras ortakiais nuvedamas į atskirus mėšlidės oro valymo įrenginius, praeina per cheminio oro valymo filtrus ir išvalytas išmetamas į aplinką. Mėšlo padavimas į mėšlidės pastatą vykdomas uždariais transporteriais iš kiekvieno paukštidės pastato.

Iš mėšlidės numatomas maksimalus ištraukiamo oro kiekis 302500 m³/val. Oro ištraukimui planuojami 8 ventiliatoriai, kurių kiekvieno maksimalus našumas 42000m³/val. Techninio projekto metu ventiliatorių skaičius ir mechaninio vėdinimo sistemų parametrai gali būti patikslinti, tačiau turi atitikti PAV ataskaitoje numatytus ištraukiamo oro kiekius ir galiojančius normatyvinius reikalavimus.

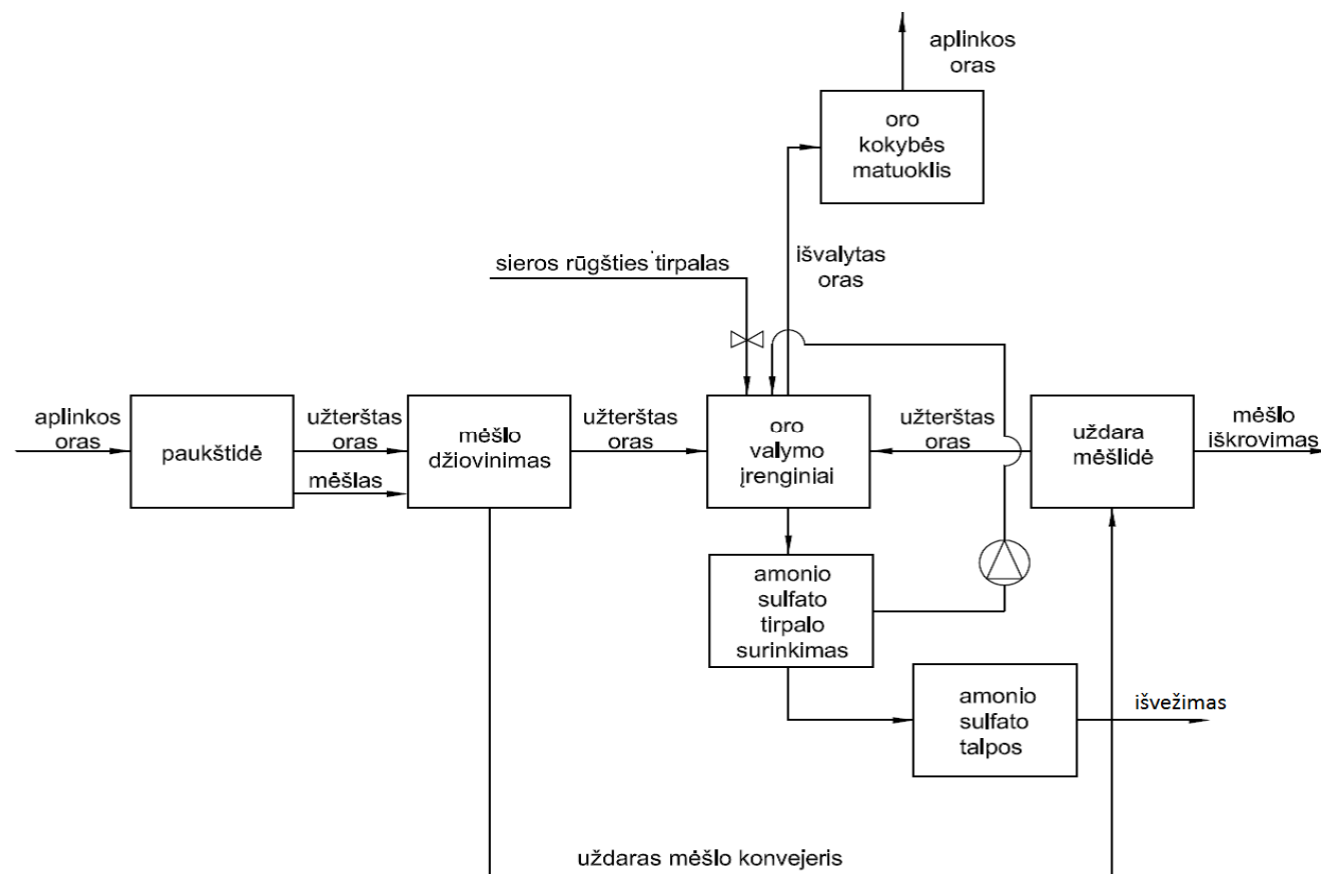
Atsižvelgus į visuomenės pasiūlymus iš mėšlidės ištraukiamas oras bus valomas atskiruose cheminio oro valymo įrenginiuose, kurių technologinis oro valymo procesas yra analogiškas kaip paukštidžių oro valymo įrenginių (žr.sk.2.2.4.1.1). Biologinio oro valymo proceso valymo įrenginių gamintojai nerekomenduoja (žr.sk.2.2.4.1.2).

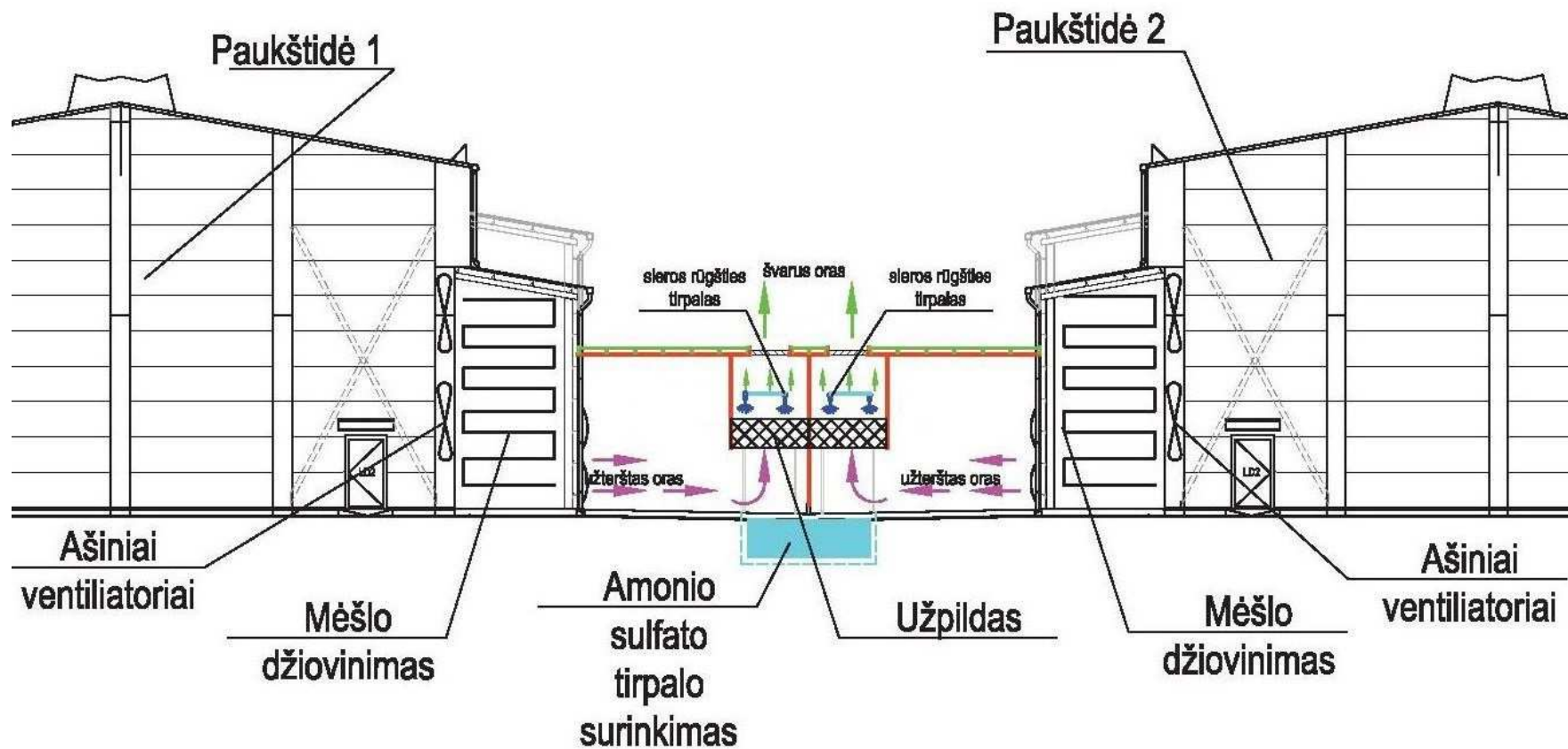
2.2.6 Mėšlidėje sandėliuojamo mėšlo tolimesni tvarkymo būdai

Mėšlidėje sandėliuojamas mėšlas nebus naudojamas laukų tręšimui. Kad būtų išvengiama neigiamo poveikio mėšlo skleidimo laukuose metu numatoma išvežti mėšlą tolimesniam perdirbimui pagal sudarytą sutartį su „Baltic Champs“ UAB (preliminariosios vištų mėšlo pirkimo-pardavimo sutarties išrašas pateikiamas priede Nr.11). Vištų mėšlas bus parduodamas įmonei, auginančiai grybus, kur jis bus naudojamas gamyboje (grybienos auginimo terpei). Pastaroji gaunama vištų mėšlą maišant su kitomis žaliavomis. Mišinys fermentuojamas ir pasterizuojamas, ko pasekoje gaunamas kompostas, esantis grybienos auginimo terpe.

Mėšlo pakrovimas vykdomas pačioje mėšlidėje, išvažiuojant mašinos šonai ir ratai turi būti apvalomi, todėl jokio užteršimo teritorijoje, tuo labiau išvažiavus į kitus kelius neprognozuojama. Mėšlo išvežimui iš mėšlidės naudojamas specialios paskirties, sandarus ir tvarkingas transportas, kas leidžia išvengti mėšlo barstymo ant kelių.

2.3 PRINCIPINĖS MĖŠLO DŽIOVINIMO IR ORO VALYMO SRAUTŲ TECHNOLOGINĖS SCHEMOS

2.4 SIŪLOMOS TECHNOLOGIJOS PALYGINIMAS IR ĮVERTINIMAS PAGAL ŠIOS RŪŠIES VEIKLOS GERIAUSIAI PRIEINAMUS GAMYBOS BŪDUS (GPGB) EUROPOS SĄJUNGOJE

Geriausiai prieinamas gamybos būdas (GPGB) – tai veiksmingiausia ir pažangiausia veiklos ir jos vykdymo metodų plėtojimo pakopa, parodanti, kad tam tikras gamybos būdas iš esmės gali būti pagrindu nustatant išmetamų teršalų ribines vertes, siekiant išvengti taršos, o jei tai neįmanoma, bendrai mažinti teršalų išmetimą ir jų poveikį aplinkai. Europos Sąjungos GPGB informacinio dokumento intensyvios gyvulininkystės sektoriui reikalavimai taikomi intensyvios paukštininkystės įrenginiams, kuriuose yra daugiau kaip 40000 vietų paukščiams.

GPGB koncepcija paukštininkystės ūkyje reiškia nuolatinį pažangaus ūkininkavimo praktikos bei mitybos priemonių kartu su GPGB pastatų projektavimu taikymą. Be to galima pritaikyti GPGB vandens ir energijos taupymui. Mėšlo saugojimas bei tvarkymas ūkio teritorijoje yra taršos šaltiniai, kur GPGB pritaikymas leis žymiai sumažinti taršą. Šiai veiklai taikomi GPGB apima vadybos priemonės bei įrangos parinkimą.

Paukštininkystės sektoriaus bruožas yra tai, kad pastatų sistemų projektavimas ir naudojimas jau pats savaime yra pagrindinis būdas, kuris pagerina bendrą aplinkos apsaugos veiklą ūkyje.

Pagrindinės technologijos, taikomos auginant naminius paukščius ir atitinkančios GPGB

- Gera žemės ūkio praktika yra esminė GPGB dalis

Gera žemės ūkio praktika yra esminė GPGB dalis. Sąžiningas ūkio valdymas prisidės prie intensyvios paukštininkystės ūkio aplinkosaugos veiksmingumo, kuriam pagerinti numatoma:

- Parinkti ir įgyvendinti švietimo ir mokymo programas ūkio darbuotojams;
- Registruoti vandens ir energijos sunaudojimą, sąlyginių galvijų pašaro kiekius, susidarančių atliekų ir mėšlo kiekius;
- Turėti avarijų likvidavimo planus neplanuotos taršos ar avarijų atvejams;
- Įgyvendinti remonto ir priežiūros programas;
- Tinkamai planuoti veiklą, kaip pvz. medžiagų pristatymą bei atliekų išvežimą;
- Naminių paukščių šėrimo strategijos

GPGB yra taikyti šėrimo metodus paukščius šeriant pašarais, kurie turi mažesnius maisto medžiagų kiekius. Planuojame objekte bus taikomi šėrimo metodai atitinkantys GPGB.

Paukščiams skirtų pašarų sudėtis labai skiriasi ne tik priklausomai nuo įrenginių, bet ir nuo mišinių. Veiksmingo gyvūnų šėrimo tikslas – suteikti augimui arba reprodukcijai būtiną pagrindinės energijos, pagrindinių amino rūgščių, mineralų, mikroelementų ir vitaminų kiekį. Be paukščių poreikius atitinkančios pašaro sudėties (raciono) nustatymo, dar nurodomi įvairūs gamybos ciklą atitinkantys šėrimo tipai. Technologija taikoma siekiant sumažinti maistingųjų medžiagų (N ir P) pasišalinimą su paukščių mėšlu, yra „mitybos valdymas“. Mitybos valdymo tikslas – siekti, kad pašarai kuo labiau atitiktų paukščių poreikius įvairiuose etapuose ir taip sumažėtų azoto likučių kiekis, susidarantis dėl nesuvirškinto arba katabolizuoto azoto, kuris vėliau pasišalina su šlapimu.

Šėrimo priemonės sudaro etapinis šėrimas raciono, kurio pagrindas – lengvai virškinamos maistingosios medžiagos sudarymas, papildomai naudojant nedaug baltymų turinčias amino

rūgštis arba nedaug fosforo turinčią fitazę arba racioną, kurį sudaro labai lengvai virškinami neorganinių pašarų fosfatai. Be to, naudojant tam tikrus pašarų priedus, pvz. fermentus, gali padidėti pašarų veiksmingumas ir taip būtų geriau išsaugota maistingoji medžiaga, tad jos mažiau patektų į mėšlą.

Orientaciniai nevalytų baltymų ir fosforo kiekiai GPGB atitinkančiuose vištų dedeklių pašaruose: 18-40 savaičių vištoms dedeklėms - 15,5-16,5% nevalytų baltymų ir 0,45-0,55% bendras fosforo kiekis pašare; 40+ savaičių vištoms dedeklėms - 14,5-15,5% nevalytų baltymų ir 0,41-0,51% bendras fosforo kiekis pašare.

- Naminių paukščių laikymo sistemos; dedeklės vištos

GPGB yra įrengti modernias paukštidžių narvų sistemas vištų dedeklių laikymui. Todėl planuojamose paukštidėse numatoma vertikaliai surištų narvų su juostiniu transporteriu mėšlui sistema, kur bus įrengtas priverstinis džiovinimas oru, o mėšlas pašalinamas į uždarą saugyklą bent kartą per savaitę. Norint sumažinti iš narvų išmetamo amoniako kiekį, būtina dažnai šalinti mėšlą. Minėtieji išmetamieji teršalai sumažėja ir mėšlą džiovinant, kai slopinamos cheminės reakcijos. Kuo greičiau sudžiovinamas mėšlas, tuo mažiau išsiskiria amoniako. Dažnas mėšlo šalinimas kartu su dirbtiniu jo džiovinimu, labiausiai sumažina gyvūnų laikymo patalpose išsiskiriantį amoniako kiekį, o taip pat sumažina mėšlidėse išsiskiriantį amoniaką, tačiau tam sunaudojama energija.

- Naminiams paukščiams sunaudojamas vanduo

Auginant paukščius vanduo naudojamas girdymui ir patalpų valymui. Paukščių girdymui skirto vandens kiekio mažinimas nelaikomas gera praktika. Vandens suvartojimas skirsis atsižvelgiant į racioną ir nuolatinis vandens turėjimas yra būtinas. Planuojamose paukštidėse numatoma girdymo sistema – nedidelės talpos automatinė (nipelinė) girdykla su slėgio regulatoriais ir plastikiniai vamzdžiai su girdymo ``nipeliais`` sumontuotais narvų viršutinėje dalyje.

Naudojant vandenį GPGB yra vandens kiekio sumažinimas atliekant kitus veiksmus.

Planuojamame objekte bus taikomi vandens kiekio sumažinimo būdai atitinkantys GPGB:

- Po kiekvieno gamybos ciklo paukščių laikymo patalpos bus valomos naudojant aukšto slėgio valymo įrenginius;
- Nuolatos bus atliekamas geriamojo vandens įrenginio kalibravimas, siekiant išvengti vandens nutekėjimo;
- Atliekama sunaudojamo vandens kiekio ir vandens nutekėjimo apskaita.

- Energija, sunaudojama laikant naminius paukščius

GPGB auginant paukščius reikia energijos sunaudojimo mažinimą taikant gerą ūkininkavimo praktiką, pradedant gyvūnų laikymo vietos projektavimu, o po to atitinkamai eksploatuojant ir remontuojant patalpas bei įrenginius.

Atsižvelgiant į tai, paukštidės planuojamos su atitinkama izoliacija, kad sumažinti šildymui ir vėdinimui reikalingą energijos kiekį. Paukštidėse bus įrengtos automatinės ventiliacijos

sistemos, kurių pagalba palaikomas reikalingas mikroklimatas, pastovi 20-25⁰C temperatūra, numatomas reguliavimas leidžiantis žiemą pasiekti minimalų vėdinimo lygį.

Pastatuose numatomas mažai energijos sunaudojantis apšvietimas.

- Naminių paukščių mėšlo laikymas

GPGB paukščių mėšlo laikymui yra suprojektuoti pakankamos talpos džiovinto mėšlo laikymo patalpas su nepralaidžiomis grindimis ir pakankamu vėdinamu.

Planuojamame objekte numatoma uždara mėšlo saugykla nepralaidžiomis grindimis, kurioje mėšlas galėtų būti laikomas iki išvežimo (išsamiau žr. 2.2 skyrių).

- Naminių paukščių mėšlo apdorojimas ūkyje

Mėšlas gali būti apdorojamas dėl įvairių priežasčių: siekiant susigrąžinti mėšlo liekamąją energiją (biologinės dujos), siekiant sumažinti kvapus mėšlą ir kt.

Planuojamoje ūkinėje veikloje numatomas sąlyginis GPGB apdorojant paukščių mėšlą: išorinio džiovavimo tunelio su perforuotais mėšlo konvejeriais taikymas, kas įgalina subalansuoti mėšlo kiekį ir sumažinti išmetamo amoniako kiekį.

Užsakovo siūlomais ir geriausiai prieinamais gamybos būdais (GPGB) pasiekiamos parametrų (energijos ir vandens suvartojimas, išmetamieji į orą ir išleidžiamieji į vandenį teršalai, susidariusios atliekos) ribinės vertės pagal technologijas

2.5 lentelė, pradžia

Technologija	Parametras, Vienetai	Ribinės vertės			
		Pagal užsakovo siūlomus gamybos būdus		Pagal GPGB Europos Sąjungoje	Pagal HELCOM rekomend cijas
		1	2		
1	2	3	4	5	6
Pašarų sudėtį nustato pati bendrovė. Į pašarų racioną įeina žaliavos ir ingredientai, kurie leidžia sumažinti biogeninių elementų kiekį mėšle	Gryno proteino (baltymo) kiekis g/kg pašarų; vištos dedeklės 18-40savaičių 40+savaičių Bendrojo fosforo g/kg kiekis pašarų vištos dedeklės 18-40savaičių 40+savaičių	155-165 145-155 45-55 41-51	-	155-165 145-155 45-55 41-51 Atitinka GPGB	-
Pastatuose numatoma vertikalčiai surišti narvai su juostiniu transporteriu mėšlui, kur įrengtas priverstinis džiovinimas oru	Plotas cm ² paukščiui	Pastate viso 9492 narveliai; 759,15cm ² paukščiui	-	750cm ² paukščiui Atitinka GPGB	-
Optimizuota vėdinimo sistema, kad galima būtų tinkamai kontroliuoti temperatūrą, o žiemą pasiekti min vėdinimo srautus. Dažnas ortakių ir ventiliatorių tikrinimas ir valymas. Mažai elektros naudojantis apšvietimas	60 ventiliatorių t.m ³ /h	2520	-	Atitinka GPGB	-
Numatoma girdymo sistema – automatinė (nipelinė) girdykla su slėgio reguliatoriais ir plastikiniai vamzdžiai su girdymo „nipeliais“	Vandens kiekis m ³	85922	-	Atitinka GPGB	-

2.5 lentelė, tęsinys

Technologija	Parametras, Vienetai	Ribinės vertės			
		Pagal užsakovo siūlomus gamybos būdus		Pagal GPGB Europos Sąjungoje	Pagal HELCOM rekomendac- jas
		1	2		
1	2	3	4	5	6
Pastatų, kuriuose laikomi paukščiai bei įrangos valymas aukšto slėgio valymo įrenginiais	Vandens kiekis m ³	2500	-	Atitinka GPGB	-
Pastatų dezinfekcija ir švaros palaikymas	Dezinfekavimo priemonių kiekis, l/metus	200 l	-	Atitinka GPGB	-
Pakankamos talpos uždara džiovinto mėšlo laikymo mėšlidė su nepralaidžiomis grindimis ir pakankamu vėdinimu	Mėšlidė, kurioje telpa 6 mėnesių mėšlas; mėšlo tūris m ³	27186	-	Atitinka GPGB	-
Mėšlo apdorojimui skirtas išorinio džiovinimo tunelis su perforuotais mėšlo konvejeriais	Mėšlo svorio sumažinimas%; Mėšlo tūrio sumažinimas %	20-40 %; iki 15 %	-	Atitinka GPGB	-
Išsiskiriančio amoniako mažinimo priemonės : - išorinio džiovinimo tunelis su perforuotais mėšlo konvejeriais; -mėšlo šalinimo konvejeris į uždara saugyklą	Amoniako sumažinimas; % %	≥55 ≥58	-	Atitinka GPGB	-
Išsiskiriančio amoniako, kvapų ir kietų dalelių mažinimo priemonės: • cheminiai oro valymo įrenginiai • biologiniai oro valymo įrenginiai	Amoniakas kvapai kietos dalelės; % Amoniakas kvapai kietos dalelės; %	90 40 35 70 45 75	-	Atitinka GPGB	-

3. ATLIEKOS

3.1 STATYBOS IR GRIOVIMO METU SUSIDARANČIOS ATLIEKOS

Igyvendinant planuojamą ūkinę veiklą numatoma nugriauti senus, susidėvėjusius ir netinkamus šiuolaikinei gamybai esamus pastatus bei pastatyti naujus. Todėl susidarys **statybinės ir griovimo atliekos**. Esamų statinių griovimui bus atlikta techninio projekto dalis “Griovimo darbų technologijos aprašymas”. Statinių griovimo darbai atliekami atskirais elementais, o susidariusios atliekos pagal atskiras frakcijas pakraunamos į autosavivarčius ir išvežamos pagal sutartis utilizavimui, sudarytas su atestuotu, įregistruotu atliekų tvarkytoju. Statybos metu susidariusios atliekos turi būti išrūšiuotos į tinkamas naudoti ar perdirbti ir netinkamas naudoti atliekas. Visos atliekos yra perduodamos pagal sutartį atliekas tvarkančiai ir transportuojančiai įmonei, kuri yra registruota atliekas tvarkančių įmonių registre.

Atliekos nebus papildomai apdorojamos jų susidarymo vietoje, jos bus perduodamos atliekas tvarkančių įmonių, kurios turi teisę tvarkyti tokias atliekas ir yra registruotos Atliekas tvarkančių įmonių registre.

Statybvietėje turi būti pildomas pirminės atliekų apskaitos žurnalas, vedama susidariusių ir perduotų tvarkyti statybinių atliekų apskaita, nurodomas jų kiekis, teikiamos pirminės atliekų apskaitos ataskaitos Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentui, kurio kontroliuojamoje teritorijoje vykdoma statinio statyba. Pripažįstant statinį tinkamu naudoti, statinių pripažinimo tinkamais naudoti komisijai turi būti pateikti dokumentai, įrodantys, kad statybinės atliekos buvo perduotos atliekų tvarkytojui arba pateikta statytojo pažyma apie neapdorotų statybinių atliekų sunaudojimą.

Vykdam statybos ir griovimo darbus susidarančių atliekų apskaita bus vykdoma pagal Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. D1-367, ir Statybinių atliekų tvarkymo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-637. Griovimo ir statybos metu susidariusių atliekų (įskaitant asbesto turinčias atliekas) tvarkymui taikomi reikalavimai nustatyti aukščiau paminėtose Statybinių atliekų tvarkymo taisyklėse ir Atliekų tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217.

3.2 EKSPLOATACIJOS METU SUSIDARANČIOS ATLIEKOS

Objekto eksploatacijos metu susidarys šios atliekos:

- Mišrios komunalinės atliekos
- Gyvūninės kilmės atliekos (kritę paukščiai);
- Sausas paukščių mėšlas;
- Lietaus nuotekų valymo įrenginių atliekos.
- Technologinių nuotekų pirminio valymo įrenginių atliekos;
- Pakuočių atliekos;
- Liuminiscencinės lempos;

Mišrios komunalinės atliekos bus išrūšiuojamos, surenkamos konteineriuose ir perduodamos pagal sutartį atliekas tvarkančiai įmonei, kuri turi teisę vykdyti komunalinių atliekų surinkimo bei vežimo veiklą ir yra registruota Atliekas tvarkančių įmonių registre.

Didžiausia bendrovėje susidarančių atliekų dalis yra kritusių paukščių audiniai. Kritę paukščiai (atliekos) bus surenkami kiekvieną dieną ir laikomi tam skirtuose hermetiškuose konteineriuose šaltoje patalpoje. Siekiant išvengti rizikos įnešti paukščių virusinių ligų sukėlėjus į paukštyną, transporto priemonės, naudojamos išgabenti gaišusius paukščius, neturėtų įvažiuoti į objektą. Gaišenos turi būti paimamos ties įvažiavimu į objektą arba ties teritorijos ribomis.

Vištidžių eksploatacijos metu susidaręs mėšlas kaupiamas mėšlidėje ir išvežamas tolimesniam perdirbimui pagal sudarytas pirkimo pardavimo sutartis su „Baltic Champs“ (išsamiau žr. 2.2.6 skyrių).

Sklypo teritorijoje projektuojamų lietaus nuotekų valymo įrenginių eksploatacijos metu susidarančios dumblo ir naftos produktų atliekos išvežamos pagal sutartis su šias atliekas turinčia teisę tvarkyti įmone, kuri yra registruota Atliekas tvarkančių įmonių registre. Technologinių nuotekų valymo įrenginių eksploatacijos metu susidarančio dumblo atliekos taip pat bus išvežamos pagal sutartis su atliekas tvarkančia licencijuota įmone, kuri yra registruota Atliekas tvarkančių įmonių registre ir turi teisę tvarkyti šias atliekas.

Kitos planuojamos ūkinės veiklos metu susidarančios atliekos (dienos šviesos lempos, plastikinė tara, vakcinų buteliukai) yra saugomos bendrovės teritorijoje tam specialiai skirtose patalpose ir išvežamos pagal sutartis atliekas tvarkančių įmonių, kurios turi teisę tvarkyti tokias atliekas ir yra registruotos Atliekas tvarkančių įmonių registre, prisilaikant nustatytų terminų pavojingoms ir nepavojingoms atliekoms laikyti.

Atliekos nebus papildomai apdorojamos jų susidarymo vietoje, jos bus perduodamos atliekas tvarkančių įmonių, kurios turi teisę tvarkyti tokias atliekas ir yra registruotos Atliekas tvarkančių įmonių registre.

Planuojamos ūkinės veiklos vykdytojas gali pats pasirinkti atliekas tvarkančią įmonę, kuriai perduos atliekas, tačiau visos eksploatacijos metu susidarančios atliekos turi būti perduodamos pagal sutartis atliekas tvarkančioms ir transportuojančioms įmonėms, kurios registruotos atliekas tvarkančių įmonių registre bei turi bei turi teisę (leidimus, licencijas ar kt.) tvarkyti atitinkamas atliekas. Planuojamos ūkinės veiklos metu turi būti vedama atliekų susidarymo apskaita, laikomasi Atliekų tvarkymo įstatymo ir kitų atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

3.1 lentelė. Atliekos, atliekų tvarkymas

Technologinis procesas	Atliekos						Atliekų saugojimas objekte	Numatomi atliekų tvarkymo būdai	
	Pavadinimas	Kiekis		Agregatinis būvis	Kodas pagal atliekų sąrašą	Pavojingumas	Laikymo sąlygos	Didžiausias kiekis	
		t/d	t/m						
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
Statybos metu									
Statybos darbai	Mišrios statyb. atliekos (neįskaitant griovimo atliekų)	-	20	kietas	17 09 04	Ne-pavojingos	Objekto statybos aikštelėje	20t	Išvežama pagal sutartį
Eksploatacijos metu									
Administracinės patalpos	Mišrios komunalinės atliekos	0,05	20	kietas	20 03 01	Ne-pavojingos	Kontaineriai	0,5t	Išvežama pagal sutartį
Vištų dedeklių auginimas	Gyvulių audinių atliekos (kritusių paukščių)	0,3	112	kietas	02 01 02	Ne-pavojingos	Hermetiški kontaineriai	1t	UAB „Rietavo veterinarijos sanitarija“ (2kartus per savaitę)
Vištų dedeklių auginimas	Mėšlas	80	29103	kietas	02 01 06	Ne-pavojingos	Uždaroje mėšlidėje	Mėšlidė (6mėn. talpos)	Mėšlo perdavimas pagal sutartį
Vištų dedeklių auginimas	Dezinfekcinių priemonių plastikinės pakuotės	0,001	0,4	kietas	15 01 10*	Pavojingos	Kontaineriai	0,1t	Išvežama pagal sutartį
Vištų dedeklių auginimas	Vakcinos pakuotės	-	0,3	kietas	15 01 10*, 15 01 07	Pavojingos	Kontaineriai	0,1 t	Išvežama pagal sutartį
Vištų dedeklių auginimas	Liuminiscencinės lempos	-	500vnt.	kietas	20 01 21*	Pavojingos	Kontaineriai	10vnt.	Išvežama pagal sutartį
Lietaus nuotekų valymas	Naftos prod./vandens separatorių dumblas	0,001	0,5	skystas	13 05 02*	Pavojingos	Kontaineriai	0,25 t	Išvežama pagal sutartį
	Naftos produktų/vandens separ.naftos pr.	0,0002	0,08	skystas	13 05 06*	Pavojingos	Kontaineriai	0,1 t	Išvežama pagal sutartį
Technologinių nuotekų valymas	Dumblas iš pirminių nuotekų valymo įrenginių	-	50	kietas	19 08 99	Ne-pavojingos	Filtravimo maiše	50 t	Išvežama pagal sutartį

Pastaba: susidarantys atliekų kiekiai gali būti tikslinami objekto statybos ir eksploatacijos metu sudarant atliekų išvežimo sutartis.

4. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS GALIMAS REIKŠMINGAS POVEIKIS ĮVAIRIEMS APLINKOS KOMPONENTAMS IR POVEIKĮ APLINKAI MAŽINANČIOS PRIEMONĖS

4.1 VANDUO

4.1.1 ESAMA PADĖTIS

Šiuo metu veikianti UAB „Anulėnų paukštynas“ savo teritorijoje turi vandenvietę, kurioje yra 2 giluminiai gręžiniai - gręžinys K6 Nr. 8738, gręžinys K7 Nr. 19610. Gręžiniuose sumontuoti giluminiai siurbliai, kurių pagalba vanduo tiekiamas į objektus. Vandenvietė tvarkinga, sanitarinė zona neužtvirta, tačiau yra aptvarta visa bendrovės teritorija. Vandens gręžiniuose įrengti vandens skaitikliai, atliekama jų periodinė patikra, pildomas paimamo vandens apskaitos žurnalas.

Pagal galiojantį Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą Nr. T-46, atnaujintą 2012 m. sausio 18 d. bendrovėje numatoma sunaudoti 8000 m³/metus vandens. Daugiausia vandens sunaudojama paukščių girdymui – 62,5%, plovimui ir dezinfekcijai - 36,3%, buitiniams reikmėms - 1,20%.

UAB „Anulėnų paukštynas“ bendrovėje nuotekos iš paukštidžių ir kitų pastatų surenkamos į 2 požeminius rezervuarus, kurių kiekvieno talpa yra 10 m³. Surinktos nuotekos periodiškai pagal sutartį su A. Poškaus įmone išvežamos į Telšių miesto nuotekų valyklą. Valymo įrenginių bendrovės teritorijoje nėra. Nuotekų apskaita vedama remiantis nuotekas išvežančios įmonės pateikiamais dokumentais.

Sklipo teritorijoje paviršinių nuotekų tinklų nėra. Lietaus nuotekos nuteka į bendrovės teritorijoje esančias penkias kūdras.

4.1.2 PLANUOJAMAS VANDENS NAUDOJIMAS

Vanduo planuojamai ūkinei veiklai bus tiekiamas iš esamų miesto vandentiekio tinklų. Šiuo metu teritorijoje esantys giluminiai vandens gręžiniai bus iškelti pagal techninio projekto metu gautas sąlygas.

Vanduo bus naudojamas:

- ◆ Technologiniams poreikiams vištėdėse - vištų girdymui;
- ◆ Technologiniams poreikiams – oro valymo įrenginiuose;
- ◆ Buitiniams poreikiams – sanitariniuose mazguose, patalpų plovimui.

Paimamo ir suvartojamo vandens apskaita bus vedama pastate įrengtame vandens apskaitos mazge. Pagal priešprojektinius sprendinius numatomas objekte suvartojamo vandens balansas pateikiamas 4.1.3 lentelėje.

4.1.3 PLANUOJAMA VANDENŲ TARŠA

Objekto eksploatavimo metu susidarys nuotekos:

- Ūkio buitinių nuotekos iš buitinių patalpų san.mazgų;
- Technologinės nuotekos po paukštidžių plovimo;
- Paviršinės nuotekos nuo stogų bei teritorijos kietų dangų;

Taip pat eksploatuojant cheminius oro valymo įrenginius susidarys amonio sulfato tirpalas (biologinių valymo įrenginių atveju amoniakinio vandens tirpalas), kuris bus kaupiamas atskirai stovinčiuose rezervuaruose ir bus perduotas specializuotoms įmonėms tolimesniam sutvarkymui. Pagal Direktyvą 67/548/EEB amonio sulfatas neklasifikuojamas kaip pavojinga medžiaga. Eksploatuojant valymo įrenginius bus atliekami susidariusio tirpalo laboratoriniai tyrimai.

4.1.3.1 Ūkio buitinės nuotekos

Ūkio buitinės nuotekos bus surenkamos ir projektuojamais ūkio buitinių nuotekų tinklais pateks į projektuojamą ūkio buitinių nuotekų siurblynę. Iš siurblynės spaudimais ūkio buitinių nuotekų tinklais nuotekos bus nuvedamos į Telšių miesto nuotekų valymo įrenginius.

4.1.3.2 Technologinės nuotekos po paukštidžių plovimo

Kiekviena paukštidė pasibaigus vištų auginimo ciklui bus išvaloma ir plaunama naudojant plovimo įrangą su aukšto slėgio vandens srove. Plovimo metu nebus naudojamos jokios cheminės medžiagos. Susidarysiančios technologinės nuotekos iš paukštidžių į gamtinę aplinką nebus išleidžiamos ir jų sudėtyje nebus Nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtino Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236, 1 priede nurodytų pavojingų prioritetinių medžiagų, taip pat 2 priedo A dalyje ir B dalies B1 sąraše nurodytų pavojingų medžiagų.

Technologinės nuotekos po paukštidžių plovimo bus surenkamos ir valomos pirminiuose nuotekų valymo įrenginiuose (įrenginiai bus parinkti ir suprojektuoti techninio projekto rengimo metu), po kurių projektuojamais nuotekų tinklais per siurblynę bus nuvedamos į Telšių miesto nuotekų valymo įrenginius.

PAV ataskaitoje siūlomas **pirminis nuotekų valymo būdas** - filtravimo maišas, kuriame nuotekos išvalomos iki buitinių nuotekų taršos lygio. Tai specialus pirminiam tvartų plovimo nuotekų valymui ir dumblo apdorojimui skirtas įrenginys, pagamintas iš geomembranos (geotekstilės). Filtravimo maišo veikimas pasižymi tuo, kad su cheminiais reagentais sureagavę teršalai yra sutraukiami į dribsnius (sukoaguluojami ir suflokuluojami) ir patekę į filtravimo maišą yra sulaikomi maišo viduje, nuskaidrintas vanduo prasifiltruoja pro filtravimo maišo poras, nuskaidrėja ir yra išleidžiamas į miesto nuotekų valymo įrenginius antriam valymo etapui. Filtravimo maišuose sukaupti teršalai (dumblas) cheminių reagentų reakcijos pasėkoje nusivandenina, o palaipsniui veikiant natūralioms aplinkos sąlygoms, filtravimo maiše sukauptų atliekų sausumas didėja ir maksimaliai gali siekti apie 30 procentų ir daugiau. Filtravimo maišai pasižymi savybe praleisti vandenį iš vidaus į išorę, tačiau visiškai nepraleidžia vandens iš aplinkos į maišo vidų.

Filtravimo maišų technologijos privalumas yra tas, kad su vienu įrenginiu yra išsprendžiami du procesai – nuotekų valymo ir dumblo nuvandeninimo. Susidaręs dumblas, vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo, Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217, ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka bus perduodamas sutvarkymui atliekas tvarkančioms įmonėms, registruotoms Atliekas tvarkančių įmonių registre bei turinčioms teisę tvarkyti atitinkamas atliekas, Atliekų tvarkymo taisyklėmis ir kitais galiojančiais teisės aktais.

Nuotekų valymo efektyvumas gali siekti iki 80% (PAV ataskaitoje priimta 70%).

Siekiant įvertinti tikslus tvartų plovimo vandenų išvalymo filtravimo maiše rezultatus yra būtina atlikti papildomus laboratorinius tyrimus.

Planuojamos ūkinės veiklos organizatoriui paliekama teisė pasirinkti pirminius nuotekų valymo įrenginius ir jų tiekėją, tačiau įsigyti pirminių nuotekų valymo įrenginiai turi užtikrinti, jog technologinių plovimo nuotekų užterštumas po valymo neviršys leistinų normų nuotekoms išleidžiamoms į nuotekų surinkimo sistemą, kurios nustatytos Nuotekų tvarkymo reglamente. Be to, minėti įrenginiai turi būti sertifikuoti, atitikti projekte keliamus reikalavimus. Statytojas (planuojamos ūkinės veiklos organizatorius), įsigydamas pirminio valymo įrenginius, privalo sutartyje su įrenginių tiekėju numatyti sąlygas dėl nuotekų išvalymo laipsnio, užtikrinančias, kad išvalymo laipsnis atitiktų teisės aktų reikalavimus.

4.1.3.3 Paviršinės nuotekos nuo stogų ir kietų dangų

Nuo projektuojamų pastatų stogų surenkamos lietaus nuotekos sąlyginai švarios, todėl jų valymas nenumatomas.

Paviršinės lietaus nuotekos nuo teritorijos kietų dangų (automobilių stovėjimo aikštelių bei pravažiavimų) surenkamos ir projektuojamais lietaus nuotekų tinklais nuvedamos į projektuojamus 15 l/s ir 3 l/s našumo lietaus valymo įrenginius, kuriuos sudaro smėliagaudė, naftos gaudyklė su integruota pavidimo linija, bandinių paėmimo šulinys ir avarinio uždarymo sklendė.

Paviršinės nuotekos nuo projektuojamų kietų dangų, kurių plotas apie 10000 m² pietinėje sklypo dalyje surenkamos ir nuvedamos į projektuojamus 15 l/s lietaus nuotekų valymo įrenginius. Paviršinės nuotekos nuo projektuojamų kietų dangų apie 1200 m² ploto šiaurinėje sklypo dalyje surenkamos ir nuvedamos į projektuojamus 3 l/s lietaus nuotekų valymo įrenginius.

Projektuojant paviršinių nuotekų valymo įrenginius numatomos liūčių metu susidarančių srautų apvedimo (be valymo) sistemos. Šių sistemų pagalba užtikrinama, kad per valymo įrenginius bus praleidžiamas nuotekų srautas, sudarantis 30% didžiausio momentinio srauto. Srautams paskirstyti projektuojami persipylimo - paskirstymo šuliniai. Liūtis metu lietaus nuotekos per persipylimo šulinius bus nukreiptos į projektuojamus lietaus nuotekų tinklus be apvalymo.

Naftos produktų valymas yra trijų laipsnių. Naftos produktų gaudyklė su integruota smėliagaude sudaro trys kameros. Pirmoje kameroje, kur vanduo nuraminamas, nusėda sunkiosios dalelės. Nuotekų valymas paremtas gravitaciniu metodu - sedimentacija (pirmasis laipsnis), kurio metu iš vandens atskiriamos sunkiosios dalelės (smėlis).

Iš čia vanduo patenka į antrąją kamerą (skirtuvą), kur koalescencinio filtro pagalba iš vandens atskiriami naftos produktai (antrasis laipsnis). Vanduo, pratekėjęs koalescencinį filtrą, patenka į trečią papildomą kamerą, kur įrengti absorbuojantys filtrai (trečiasis laipsnis). Naftos produktų gaudyklėje su integruota smėliagaude bus sumontuotos dvi apsaugos sistemos: automatinis blokavimo įtaisas, kuris užkerta kelią atsitiktiniam naftos produktų ištekėjimui, ir automatinė signalizacija, kuri signalizuoja apie gaudyklėje susikaupusio naftos produktų ribinio sluoksnio storį (paviršinių vandenų valymo įrenginių schema bus pateikta techniniame projekte).

Paviršinių nuotekų valymo įrenginiai turi turėti Statybos produkcijos sertifikavimo centro atitikties sertifikatą, Aplinkos apsaugos ministerijos rekomendaciją ir atitikties deklaraciją.

Planuojamos ūkinės veiklos organizatoriui paliekama teisė pasirinkti paviršinių nuotekų valymo įrenginius ir jų tiekėją, tačiau įsigyti nuotekų valymo įrenginiai turi būti sertifikuoti, atitikti projekte keliamus reikalavimus. Nuotekų valymo įrenginiai turi užtikrinti, jog paviršinių nuotekų užterštumas po valymo neviršys leistinų normų, kurios nustatytos Nuotekų tvarkymo reglamente. Statytojas (planuojamos ūkinės veiklos organizatorius), įsigydamas paviršinių nuotekų valymo įrenginius, privalo sutartyje su įrenginių tiekėju numatyti sąlygas dėl nuotekų išvalymo laipsnio, užtikrinančias, kad išvalymo laipsnis atitiktų teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Išvalytos paviršinės nuotekos bus išleidžiamos į sklypo ribose esančią kūdrą. Kad avarijos atveju užterštos nuotekos nepatektų į vandens telkinį išleidimo šulinyje numatoma uždarymo sklendė. Tvenkinio vandenį numatoma naudoti priešgaisriniais tikslais, jis bus tiekiamas į priešgaisrinio vandens paėmimo šulinius.

Jei liūčių metu vandens telkinys (kūdra), į kurį bus išleidžiamos paviršinės lietaus nuotekos nuo planuojamos ūkinės veiklos teritorijos, persipildys, perteklinis telkinio vanduo susigers į aplink tvenkinį esantį gruntą. Remiantis 2012 m. rugpjūčio mėn. vykdytais inžineriniais geologiniais tyrimais, didžiojoje sklypo dalyje gruntinio vandens paviršius gan aiškiai žemėja šiaurės rytų kryptimi (žr. 4.1.5 pav.), tačiau tiek pietinėje, tiek šiaurės vakarinėje dalyje gruntinio vandens horizonto paviršiaus izolinijos užlinksta ir rodo, kad filtracija nukrypsta link artimiausių kūdrų. Jos ir yra gruntinio vandens horizonto, nutekančio nuo fermų teritorijos iškrovos sritys. Todėl jei liūčių metu, vandens telkinys, į kurį bus išleidžiamos paviršinės nuotekos nuo planuojamos ūkinės veiklos teritorijos, persipildys, jo vanduo pateks į netoliese esančias kūdras.

Paviršinių nuotekų užterštumas po valymo turi neviršyti į gamtinę aplinką išleidžiamų nuotekų užterštumo normų: pagal BDS₅ – 25mg/l; pagal SM – 30mg/l; pagal naftos produktus – 5mg/l.

Paviršinių nuotekų surinkimas, valymas ir išleidimas vykdomas vadovaujantis Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. D1-193.

Paviršinių nuotekų valymo įrenginių taikymas (projektavimas, tiekimas, statyba, paleidimas, naudojimas ir kontrolė) vykdomas pagal Nuotekų valymo įrenginių taikymo reglamentą, patvirtiną Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 11d. įsakymu Nr. D1-412.

Lietaus nuotekų kiekių skaičiavimai

Teritorijos kietos dangos plotas, nuo kurio surinkti paviršiniai vandenys valomi 15l/s našumo lietaus valymo įrenginiuose, sudaro apie 1ha.

Vidutinis metinis kritulių kiekis pagal Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos duomenis Telšių regione yra - 788mm, maksimalus paros – 103,8 mm.

Vidutinis metinis lietaus nuotekų kiekis:

$$W = 10 \times H \times Y \times F \times k = 10 \times 788 \times 0,4 \times 1,0 \times 0,85 = 2679 \text{ m}^3/\text{metus};$$

Maksimalus paros kritulių kiekis:

$$Q_{\max \text{ paros}} = 10 \times H \times Y \times F \times k = 10 \times 103,8 \times 0,4 \times 1,0 \times 0,85 = 353 \text{ m}^3/\text{dieną};$$

čia: F – kietų dangų plotas (1,0ha);

H – metinis ar dienos kritulių kiekis, mm (pagal RSN 156-94);

Y – paviršinio nuotekio koef.;

k – paviršinio nuotekio koef. pataisa, įvertinanti sniego išvežimą.

Lietaus trukmė 5 valandos: $Q_{\max \text{ val.}} = 353 / 5 = 70,5 \text{ m}^3/\text{h}$.

Teritorijos kietos dangos, nuo kurių surinkti paviršiniai vandenys valomi 3l/s našumo lietaus valymo įrenginiuose, sudaro 0,12 ha ploto.

Vidutinis metinis lietaus nuotekų kiekis:

$$W = 10 \times H \times Y \times F \times k = 10 \times 788 \times 0,4 \times 0,12 \times 0,85 = 321,5 \text{ m}^3/\text{metus};$$

Maksimalus paros kritulių kiekis:

$$Q_{\max \text{ paros}} = 10 \times H \times Y \times F \times k = 10 \times 103,8 \times 0,4 \times 0,12 \times 0,85 = 42,4 \text{ m}^3/\text{dieną};$$

čia: F – kietų dangų plotas (1,0ha);

H – metinis ar dienos kritulių kiekis, mm (pagal RSN 156-94);

Y – paviršinio nuotekio koef. (neturint tikslios informacijos priimamas 0.4);

k – paviršinio nuotekio koef. pataisa, įvertinanti sniego išvežimą.

Lietaus trukmė 5 valandos: $Q_{\max \text{ val.}} = 353 / 5 = 8,5 \text{ m}^3/\text{h}$.

4.1.4 GALIMAS (NUMATOMAS) POVEIKIS VANDENS TELKINIAMS

Objekto poreikiams naudojamas vanduo bus tiekiamas iš esamų miesto vandentiekio tinklų, todėl galima teigti, kad įmonės veikla vietovės hidrologinio ir hidrogeologinio režimo neįtakos.

Šiaurinėje pusėje maždaug už 50 m nuo esamo sklypo ribos teka upelis Svaigė. Tai kairysis Tausalo upės intakas. Bendras Svaigės ilgis 13,2 km, baseino plotas 19,6 km². Planuojamos ūkinės veiklos teritorija yra apie 300 m nuo upelio.

Paviršinės nuotekos nuo teritorijos kietų dangų prieš išleidžiant į sklypo ribose esamą kūdrą bus išvalomos projektuojamuose lietaus valymo įrenginiuose iki reikalaujamo užterštumo lygio, nustatyto Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamente, todėl neigiamo poveikio paviršiniams vandens telkiniams nenumatoma.

Poveikis Svaigės upeliui dėl planuojamos ūkinės veiklos nenumatomas, kadangi veiklos metu susidaranti nuotekos į šį vandens telkinį nebus išleidžiamos. Yra tikimybė, kad didelių liūčių metu, patvinus kūdrai, į kurią išleidžiamos paviršinės nuotekos, kūdros vanduo gali patekti į Svaigės upelį, tačiau įvertinus, kad kūdroje kaupiasi jau išvalytos nuotekos ir didelį atskiedimą liūčių metu, ribinės taršos vertės nebus pasiektos. Technologinės nuotekos po paukštidžių plovimo bus nuvedamos į pirminius nuotekų valymo įrenginius, po jų pateks į esamus Telšių miesto nuotekų valymo įrenginius.

Technologinės nuotekos po paukštidžių plovimo į gamtinę aplinką nebus išleidžiamos ir jų sudėtyje nebus Nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236, **1priede nurodytų pavojingų prioritetinių medžiagų, taip pat 2 priedo A dalyje ir B dalies B1 sąraše nurodytų pavojingų medžiagų.** Taigi neigiamo poveikio paviršiniams vandens telkiniams nenumatoma.

4.1.5 GALIMAS (NUMATOMAS) POVEIKIS POŽEMINIAM VANDENIUI

4.1.5.1 Poveikis gruntinio vandens horizontui

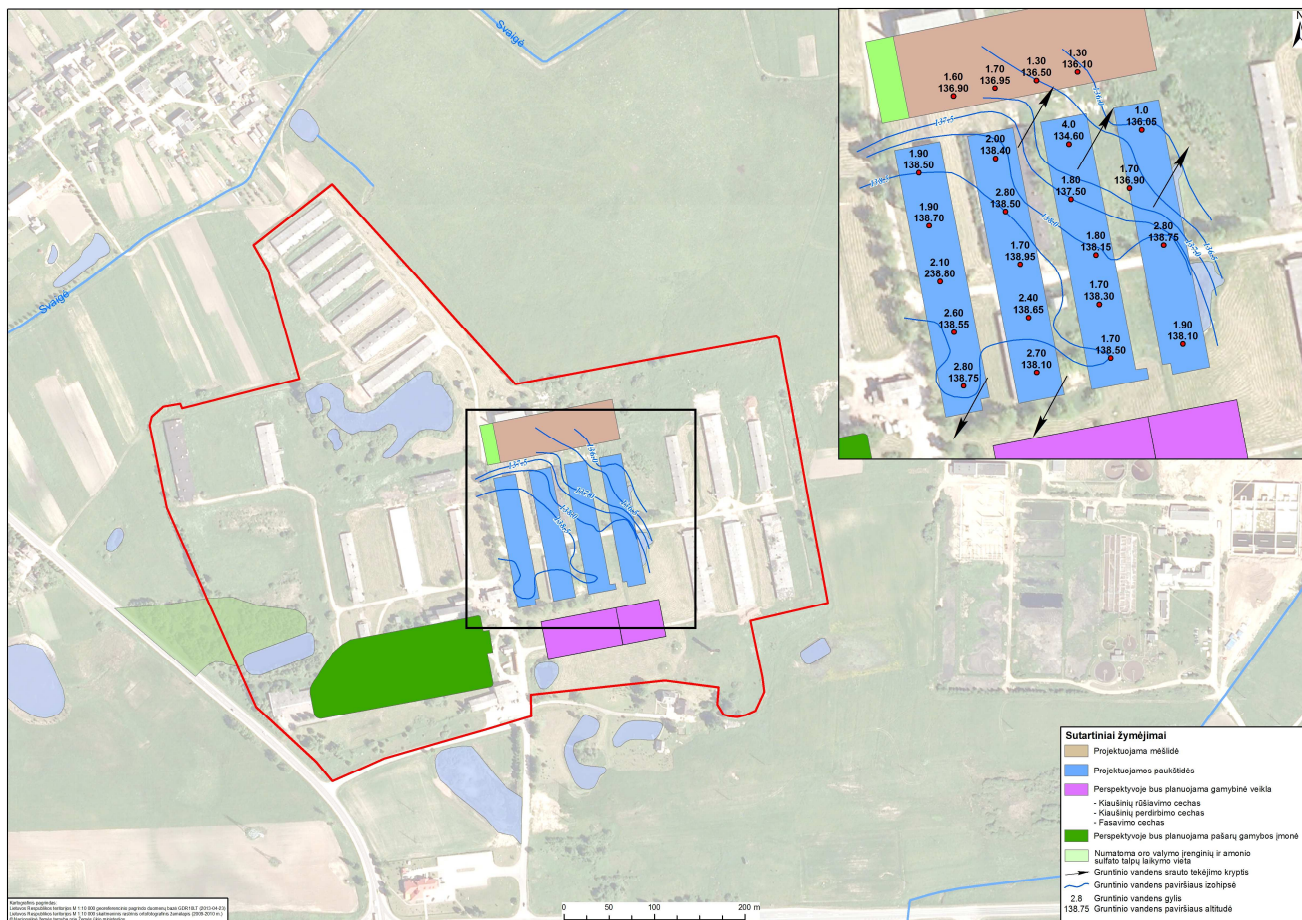
Hidrogeologinės gruntinio vandeningo horizonto sąlygos planuojamos statybos sklype ir artimoje aplinkoje analizuojamos remiantis vandens lygio stebėjimais gręžiniuose 2012 m. rugpjūčio mėn. vykdytų inžinerinių geologinių tyrimų metu, įvertinant aukščiausią prognozuojamą vandens lygį.

Inžinerinius geologinius ir hidrotechninius tyrimus UAB „Anulėnų paukštynas“ sklype Gaudikaičių km., Degaičių sen., Telšių raj. atliko atestuota E. Bukėno požeminių darbų įmonė

Gruntinis vanduo tyrimų metu sklype aptiktas 1,3 – 2,8 m (alt. 136,95 – 138,95 m) gylyje nuo žemės paviršiaus pakraštinių darinių nuogulose (gtIIIbl) - dulkingo, smulkaus smėlio ir pildo smėlio sluoksnyje. Vandeningo sluoksnio storis iki 2,0 – 2,5 m. Gruntinio vandens horizonto vandenspara yra to paties amžiaus (gtIIbl) dulkingi ir juostuoti moliai, slūgsantys 0,8-5,0 m gylyje. Jų takumo rodikliai rodo, kad viršutinė dalis apvandeninta, 2,8-5,7 m gylyje sutinkamai nedidelė organinės medžiagos priemaiša. Molyje sporadiškai sutinkami apvandeninto smėlio tarp sluoksniai, hidrauliškai silpnai susiję su gruntinio vandens horizontu. Nuo 1,8-12,9 m gylio visur slūgso moreninis smėlingas dulkingas molis nuo minkštai plastingos iki kietos konsistencijos. Molingų nuogulų dominavimas apatinėje tyrinėtose storumės dalyje rodo, kad vertikali vandens filtracija iš gruntinio horizonto į gilesnius, tarp moreninius sluoksnius apsunkinta. Atskiri tarp sluoksniai (kaip 14 gr. I ir IX pjūviuose, žr. Priedą Nr. 13) hidrauliškai yra silpnai susiję tiek tarpusavyje, tiek ir su gruntiniu vandeniu, bet perdengti molio sluoksniais nesuformuoja pastovių vandens srautų vertikalia kryptimi. Todėl gruntinio vandens pritekėjimas iš gruntinio horizonto į tarp moreninius vandeningus sluoksnius labai silpnas. Jeigu gruntinis vanduo turi užteršimo organinėmis medžiagomis požymių, moreniniuose molinguose gruntuose jis apsivalo. Tik tarša sunkiaisiais metalais galėtų nežymiai migruoti žemyn, bet tik iki artimiausių tarp sluoksnių.

Gruntinio vandens filtracija horizontalia kryptimi vyksta juostuotų molių paviršiumi artimiausių paviršinių vandens telkinių kryptimi. Didžiojoje sklypo dalyje gruntinio vandens paviršius gan aiškiai žemėja šiaurės rytų kryptimi (žr. pav. 4.1.5), tačiau tiek pietinėje, tiek šiaurės vakarinėje dalyje gruntinio vandens horizonto paviršiaus izolinijos užlinksta ir rodo, kad filtracija nukrypsta link artimiausių kūrų.

Jos ir yra gruntinio vandens horizonto, nutekančio nuo fermų teritorijos iškrovos sritys. Kraštiniai hidrologiniai barjerai yra šiaurės vakaruose pratekantis Svaigės upelis ir pietryčiuose esantis kanalas. **Toliau šių paviršinių vandens telkinių gruntinis vanduo nenuteka.** Tokios gruntinio vandens horizonto slūgsojimo sąlygos būdingos kalvotoms kraštinių darinių išplitimo sritims, kur vyrauja molingi, dažniausiai moreniniai gruntai, padengti nedidelio storio smėlingais dariniais. Nedidelio storio vandeningas horizontas išsikrauna artimiausiose paviršinio vandens telkiniuose ir plačiau neišplinta. Pavasario polaidžio metu ir smarkių liūčių periodais gruntinio vandeningo horizonto gylis pasiekia žemės paviršių ir į artimiausius paviršinio vandens telkinius nuteka paviršiniais srautais.

4.1.1 pav. Teritorijos gruntinio vandens horizonto hidrogeologinė schema

Taigi gruntinių vandenų taršos atveju, užterštas gruntinis vanduo susirinktų artimiausiose kūdrose. Tekėdamas iki Svaigės upelio jis natūraliai apsivalytų. Toliau esančių šachtinių šulinių gruntinio vandeningo horizonto tarša nepasiektų. Tačiau labai sekliuose šuliniuose, kurie naudoja moreninio priemolio paviršiuje esančius tarpsluoksnius per ilgesnį laiką vandens kokybė gali nežymiai suprastėti. Gruntinis vanduo nei centralizuotose vandenvietėse naudojamų horizontų, nei gilesnių, centralizuotam tiekimui nenaudojamų vandeningų sluoksnių nepasieks.

Svarbu pažymėti, kad planuojamos ūkinės veiklos metu į aplinką buitinės bei technologinės nuotekos išleidžiamos nebus, **todėl nei dirvožemis nei tuo pačiu gruntinis vanduo nuotekų teršalais nebus teršiamas**. Į teritorijoje esantį tvenkinį bus išleidžiamos lietaus nuotekos nuo planuojamos ūkinės veiklos teritorijos kietųjų dangų, tačiau pirmiausia jos bus išvalomos iki leistino užterštumo lygio, taip pat išvalytos nuotekos patekusios į vandens telkinį prasiskies, todėl jų poveikis aplinkai bei gruntiniams vandenims bus nežymus.

4.1.5.2 Poveikis požeminiams vandenims

UAB „Vilniaus hidrogeologija“ atliko planuojamos ūkinės veiklos poveikio požeminiam vandeniui įvertinimą (žr. ataskaitą „Planuojamos vištų dedeklių auginimo įmonės Gaudikaičių k., Degaičių sen., Telšių r., ūkinės veiklos poveikio požeminiam vandeniui įvertinimas“, pridedama priede Nr. 14).

Poveikis žemės gelmėms ir artimiausioms vandenvietėms išnagrinėtas įvertinus teritorijos geologines-hidrogeologines sąlygas ir atlikus analitinius skaičiavimus.

Sklypas, kuriame planuojama ūkinė veikla, yra netoliese nuo kelių Telšių miesto vandenviečių, išgaunančių tiek gėlą, tiek mineralinį požeminį vandenį (4.1.6 pav.). AB „Žemaitijos pienas“ gėlo vandens ir „Tichės“ mineralinio vandens vandenvietė nuo planuojamos paukštyno įrengimo vietos yra nutolusios apie 850 m, UAB „Scandye“ gėlo vandens vandenvietė – apie 1500 m. Kiek toliau, maždaug už 3,2 km, yra Telšių I (Siraičių) vandenvietė - pagrindinis miesto geriamojo vandens centralizuoto tiekimo šaltinis. Visos šios trys vandenvietės priskiriamos I-ai grupei – **tai uždaros vandenvietės, eksploatuojančios izoliuotus neapribotus vandeninguosius sluoksnius daugiasluoksnėse storymėse**, slūgsančiose po triaso regionine vandenspara (Lietuvos higienos norma 44:2006. Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra). Šių vandenviečių uždaramą ir apsaugotumą nuo taršos lemia jų geologinės-hidrogeologinės sąlygos. Regioninė triaso vandenspara, apsaugo nuo bet kokios paviršinės taršos, išskyrus galimą pritekėjimą per blogai įrengtus kaptazo įrenginius (eksploatacinius gręžinius). Tokių įrenginių planuojamos ūkinės veiklos vykdytojas nenumato, todėl **eksploatuojamiems vandeningiems horizontams poveikis negalimas**.

Pagal UAB „Vilniaus hidrogeologija“ pateiktus duomenis visos Telšių vandenvietės priskiriamos I-ai – uždariausių bei labiausiai nuo taršos apsaugotų vandenviečių grupei. Tokio tipo vandenviečių SAZ 3-iają (cheminės taršos ribojimo) juostą sudaro tik kaptazo sritis eksploatuojamame sluoksnyje (SAZ 3b sektorius). Kaptazo sritis gruntiniame vandenyje, iš kurio tarša vertikalios srūvos keliu per HN 44:2006 reglamentuotą 25 metų laikotarpį gali patekti į eksploatacinius gręžinius, šiose vandenvietėse nesusidaro, t. y. **gruntinis vanduo į eksploatuojamą sluoksnį nepatenka**.

4.1.6 pav. matyti, kad nagrinėjamas Anulėnų paukštyno sklypas patenka į AB „Žemaitijos pienas“ gėlo vandens ir „Tichės“ mineralinio vandens vandenviečių SAZ 3-ios juostos 3b sektorių. HN 44:2006 šiame SAZ sektoriuje nedraudžia tokios ūkinės veiklos, kuri numatoma projektuojamame paukštyne. Higienos normoje 44:2006 SAZ 3-ios juostos 3b sektoriuje yra numatyti tik du apribojimai:

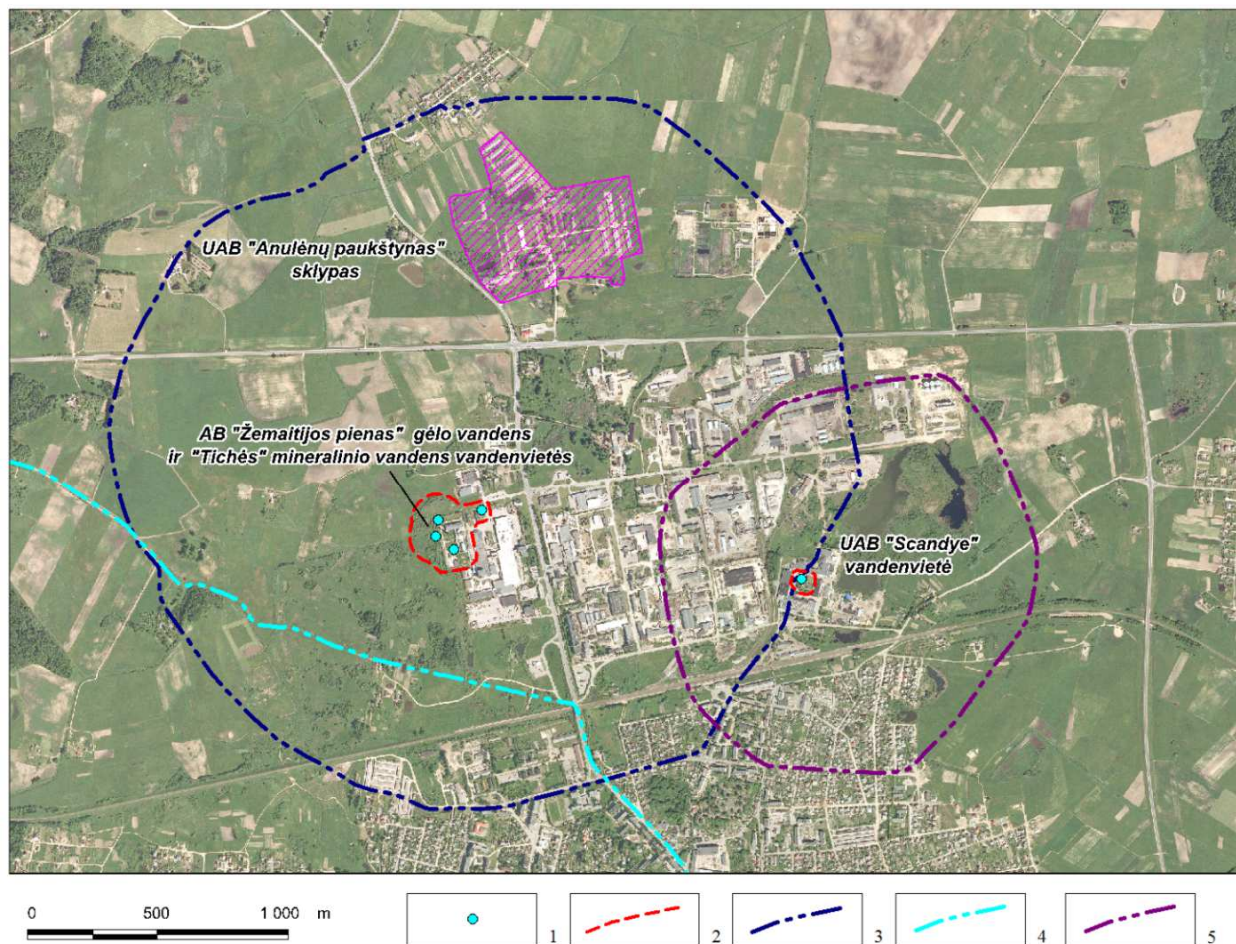
- neturi būti nenaudojamų gręžinių, išskyrus gręžinius, skirtus požeminio vandens būklei stebėti (HN 44:2006 37.4 punktas);
- į požeminius vandeninguosius sluoksnius draudžiama tiesiogiai išleisti valytus ir nevalytus pramoninius, buitinius nutekamuosius vandenį, pavojingas, radioaktyviąsias ir kenksmingas chemines medžiagas ir preparatus (HN 44:2006 37.5 punktas).

Kadangi AB „Žemaitijos pienas“ gėlo vandens ir „Tichės“ mineralinio vandens vandenviečių SAZ 3-ioje juostoje 3a sektorius nesiformuoja, joje nedraudžiama jokia HN 44:2006 2 priede apribota veikla, tame tarpe ir paukštininkystės įmonių bei mėsliadžių ir kompostavimo aikštelių bei pan. buvimas (HN 44:2006 37.7 punktas).

Kad projektuojamo paukštyno ūkinė veikla negali padaryti jokio poveikio AB „Žemaitijos pienas“ gėlo vandens ir „Tichės“ mineralinio vandens vandenvietėms ir per ilgesnį laiką, įrodyta UAB „Vilniaus hidrogeologija“ atliktais analitiniais skaičiavimais (pridedama priede Nr.13). Jiems panaudoti požeminio vandens filtracijos ir migracijos erdvinio matematinio modelio, kuriame buvo nustatytos visų Telšių miesto vandenviečių SAZ, rezultatai bei minėto Gaudikaičių kaimo gręž. 19610 pjūvio duomenys.

UAB „Vilniaus hidrogeologija“ pateikti skaičiavimai įrodo, jog planuojama ūkinė veikla **nekelia pavojaus požeminiam vandeniui bei AB „Žemaitijos pienas“ gėlo vandens, „Tichės“ mineralinio vandens ir UAB „Scandye“ gėlo vandens vandenvietėms**.

Taigi jokio papildomo poveikio jų tiekiamam geriamajam vandeniui, jį vartojančių gyventojų sveikatai bei maisto (produkcijos), kurio gamyboje šis vanduo naudojamas, kokybei projektuojamas paukštynas nedarys.

4.1.2 pav. „Anulėnų paukštynas“ sklypo vieta Telšių miesto vandenviečių sanitarinės apsaugos zonos
1 – eksploatacinis gręžinys; 2 – SAZ 2 juosta; 3-5 – SAZ 3-ios juostos 3b sektorius: 3 – AB „Žemaitijos pienas“ gėlo
ir „Tichės“ mineralinio vandens v-tės, 4– Telšių I (Siraičių) v-tės, 5 – UAB „Scandye“ v-tės

4.1.6 POVEIKIO SUMAŽINIMO PRIEMONĖS

Numatomos poveikio mažinimo priemonės paviršiniam ir požeminiam vandeniui :

- Numatomas paviršinių nuotekų nuo teritorijos surinkimas ir išvalymas valymo įrenginiuose iki nustatytų reikalavimų prieš išleidžiant į gamtinę aplinką, leis sumažinti tiek paviršinių, tiek gruntinių, tiek požeminių vandenų taršą iki minimumo;
- Paviršinių nuotekų išleidimo į esamą kūdrą vandens šulinyje numatyta uždarymo sklendė, kad avarijos atveju užterštos paviršinės nuotekos nepatektų į vandens telkinį. Įvykus avarijai sklendė uždaroma ir vanduo tiriamas imant mėginius. Jei nuotekos užterštos taip, kad negalima išvalyti vietoje, siurblio pagalba perpumpuojamos į specializuotą transportą ir išvežamos į Telšių nuotekų valymo įrenginius.
- Numatomas buitinių ir technologinių nuotekų po paukštidžių plovimo surinkimas, kontrolė, išvalymas pirminiuose valymo įrenginiuose iki buitinių nuotekų taršos lygio ir nuvedimas į miesto nuotekų valymo įrenginius. Tai leis sumažinti tiek paviršinių, tiek gruntinių, tiek požeminių vandenų taršą iki minimumo;
- Atsižvelgiant į Valstybinės maisto ir veterinarijos pasiūlymą numatyti esamų kūdrų likvidavimą. Nesant galimybės turi būti numatytas kūdrų uždengimas, kad apsaugoti vandens telkinius nuo laukinių paukščių, platinančių ligas. Persipildžius tvenkiniui, į kurį išleidžiamos paviršinės nuotekos, numatyti vandens nusiurbimą iš tvenkinio ir išvežimą į nuotekų valymo įrenginius.

IŠSVADOS

Neigiamo poveikio geriamajam vandeniui, jį vartojančių gyventojų sveikatai bei maisto (produkcijos), kurio gamyboje šis vanduo naudojamas, kokybei nebus, kadangi požeminis vanduo tiekiamas iš vandeningų horizontų perdengtų regionine triaso vandenspara, apsaugančia nuo bet kokios paviršinės taršos.

Planuojamos ūkinės veiklos vykdymo metu susidariusios technologinės ir buitinės nuotekos į gamtinę aplinką išleidžiamos nebus, jų sudėtyje nebus Nuotekų tvarkymo reglamento 1 priede nurodytų pavojingų prioritetinių medžiagų, taip pat 2 priedo A dalyje ir B dalies B1 sąraše nurodytų pavojingų medžiagų.

Technologinės nuotekos po paukštidžių plovimo bus surenkamos ir valomos pirminiuose nuotekų tvarkymo įrenginiuose, po kurių projektuojamais tinklais nuvedamos į Telšių miesto nuotekų valymo įrenginius, todėl neigiamas poveikis paviršiniam, gruntiniam, požeminiam vandeniui, dirvožemiui dėl technologinių, buitinių nuotekų susidarymo nebus daromas.

Paviršinės nuotekos nuo projektuojamų kietų dangų bus surenkamos ir nuvedamos į lietaus nuotekų valymo įrenginius, kuriuose išvalomos iki leistinų normų ir tik tada išleidžiamos į šalia esančią kūdrą. Tuo remiantis, paviršinio, gruntinio, požeminio vandens (ir kitų aplinkos komponentų) tarša paviršinių nuotekų teršalais nenumatoma.

Planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje susidaręs gruntinis vanduo, susirinktų greta esančiose kūdrose, netoliese esantis Svaigės upelis bei kanalas sudaro hidrologinį barjerą, dėl kurio gruntinis vanduo toliau šių paviršinių vandens telkinių nenutekės ir toliau esančio gruntinio vandens bei šachtinių šulinių neturėtų pasiekti. Todėl neigiamas poveikis aplinkinių teritorijų gruntiniam vandeniui nebus daromas.

4.1.1 lentelė. Numatomas vandens paėmimas ir vartojimas

Eilės Nr. ¹	Vandens šaltinis (vandenvietė ar kitas) ²	Didžiausias planuojamas gauti/išgauti vandens kiekis			Veikla, kurioje bus vartojamas vanduo ³	Kiekvienoje veikloje planuojamo suvartoti vandens didžiausias kiekis			Planuojami vandens nuostoliai, m ³ /m.	Kitiems objektams planuojamo perduoti vandens kiekis, m ³ /m.
		m ³ /m.	m ³ /d	m ³ /h		m ³ /m.	m ³ /d	m ³ /h		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Miesto vandentiekio tinklai	103256 (112746) ⁴	306 (332) ⁴	18,2 (19,3) ⁴	Administracinių patalpų buitiniams poreikiams	912	2,5	0,3	-	-
					Technologiniams poreikiams – vištų dedeklių girdymui	85922	235,4	9,8		
					Technologiniams poreikiams – cheminio ar biologinio oro valymo įrenginiuose	13922 (23412) ⁴	38,1 (64,1) ⁴	1,6 (2,7) ⁴	-	-
					Technologiniams poreikiams – patalpų plovimui	2500	30	6,5	-	-

Pastabos:

1 – vandens šaltinio eilės numeris (numeruojama iš eilės pagal lentelės pildymą. Pirmiausiai aprašomi vandens šaltiniai, iš kurių bus imama daugiausia vandens);

2 – jeigu vandenį numatoma išgauti (imti) iš paviršinių ar požeminių vandens telkinių, nurodomas vandenvietės eilės numeris iš 4.1.1 arba 4.1.2 lentelės (pvz., vandenvietė Nr. 1). Jeigu vandenį numatoma gauti iš kitų šaltinių, nurodomas šaltinis, – pvz., viešojo vandens tiekimo sistema (nurodomas tiekėjas ir įvado numeris, kuriuo jis pažymėtas pridedamoje schemoje), kitų asmenų neviešo vandens tiekimo sistema (nurodomas tiekėjas ir įvado numeris, kuriuo jis pažymėtas pridedamoje schemoje), atvežamas vanduo (nurodomas tiekėjas), kritulių vanduo (nurodomas vandens surinktuvo numeris, kuriuo jis pažymėtas pridedamoje schemoje), išvalytos nuotekos, pakartotinai naudojamas vanduo (pvz., kondensatas, uždaro apytakos sistemos vanduo) ir t. t.

3 – nurodyti veiklą, kurią vykdant numatoma suvartoti ne mažiau kaip 10 procentų viso objekte planuojamo suvartoti vandens kiekio. Kiekviena veikla aprašoma atskiroje eilutėje.

4- skliausteliuose nurodyti vandens kiekiai, jei bus naudojami biologiniai oro valymo įrenginiai.

4.1.2 lentelė. Informacija apie nuotekų išleidimo vietą/priimtuvą (išskyrus paviršinius vandens telkinius ir žemdirbystės drėkinimo laukus), į kuri planuojama išleisti nuotekas

Eilės Nr. ¹	Nuotekų išleidimo vietos/priimtovo aprašymas ²	Galima (leistina) priimtovo apkrova ³					
		hidraulinė			teršalais		
		m ³ /d	m ³ /h	m ³ /s	parametras ⁴	mato vnt.	reikšmė
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Nuotekos išleidžiamos į miesto nuotekų valymo įrenginius	Neribojama (pagal sutartį)	Neribojama (pagal sutartį)	Neribojama (pagal sutartį)	BDS ₇	mgO ₂ /l	Pagal sutartinius įsipareigojimus
					SM	mg/l	
					CHDS	mgO ₂ /l	
					Bendras azotas	mg/l	
					Bendras fosforas	mg/l	

Pastabos:

1 – nuotekų priimtovo eilės numeris. Priimtuvų numeracija tęsiama nuo paskutinio priimtovo (paviršinio vandens telkinio) numerio, nurodyto 4.1.4 lentelėje. Numeris turi sutapti su numeriu, kuriuo nuotekų išleidimo vieta/priimtovas pažymėtas pridedamoje objekto/įrenginio schemoje;

2 – šiame stulpelyje turi būti aprašoma, kur ir kokiomis priemonėmis numatoma išleisti (šalinti) nuotekas iš objekto/įrenginio (pvz., nuotekos kaupiamos 300 m³ talpos rezervuare ir kartą per mėnesį išvežamos į miesto valymo įrenginius (nurodomas priimančių valymo įrenginių pavadinimas ir juos eksploatuojantis asmuo); nuotekos infiltruojamos į gruntą 1000 m² požeminės filtracijos lauke; nuotekos išleidžiamos į kanalizacijos tinklus (nurodomas tinklų savininkas) ar pan.);

3 – pildoma, jeigu aprašomo (numatomo naudoti) nuotekų priimtovo leistina apkrova yra ribojama (pvz., ribinės sąlygos nustatytos (numatoma, kad bus nustatytos) pasijungimo prie kanalizacijos tinklų techninėse sąlygose, nuotekų tvarkymo paslaugų pirkimo–pardavimo sutartyje; leistinos apkrovos infiltracijos įrenginiams ar pan.);

4 – nurodomi tie parametrai, pagal kuriuos ribojamas planuojamų išleisti nuotekų priėmimas.

4.1.3 lentelė. Duomenys apie nuotekų šaltinius ir/arba išleistuvus

Nr. ¹	Priimtovo numeris ²	Planuojamų išleisti nuotekų ir jų šaltinio aprašymas ³	Išleistuvo tipas/techniniai duomenys ⁴	Išleistuvo vietos aprašymas ⁵	Didžiausias numatomas išleisti nuotekų kiekis ⁶			
					m ³ /s	m ³ /h	m ³ /d	m ³ /m.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.1	Miesto nuotekų valymo įrenginiai	Ūkio buitinės nuotekos iš san. mazgų	-	Sklypo ribose esantys šuliniai	0,0001	0,3	2,5	912
1.2	1. Miesto nuotekų valymo įrenginiai	Technologinės nuotekos po paukštidžių po plovimo	-	Sklypo ribose projektuojami šuliniai	-	6,5	30	2500
1.3	Tvenkinys	Lietaus nuotekos nuo teritorijos kietų dangų	-	Išleistuvo vieta – x-6209766 y-390203	-	79	395,4 (353+42,4)	3000 (2679+322)

Pastabos:

1 – nuotekų išleistuvo arba šaltinio (nuotekų šaltinis aprašomas tais atvejais, kai nuotekos išleidžiamos į aplinką arba perduodamos kitiems asmenims ne per stacionarų išleistuvą (pvz., paskleidžiamos ŽL, išvežamos asenizacinėmis mašinomis ar pan.)) numeris. Lentelėje nurodomas numeris turi atitikti numerį, kuriuo nuotekų išleistuvą arba šaltinis pažymėtas pridedamame plane;

2 – priimtovo, į kurį numatoma išleisti nuotekas per aprašomą išleistuvą arba iš aprašomo nuotekų šaltinio, numeris iš 4.1.4, 4.1.5 arba 4.1.6 lentelių;

3 – nurodomas nuotekų tipas (pramoninės, buitinės, paviršinės, mišrios, komunalinės, srutos, žlaugtai ar pan.) ir veikla, kurios metu susidaro nuotekos, planuojamos išleisti per aprašomą išleistuvą arba iš aprašomo nuotekų šaltinio;

4 – nurodomas planuojamas išleistuvo arba nuotekų šaltinio tipas (pvz., krantinis, vaginis, dugninis, paviršinė filtracija, požeminė filtracija, išleistuvai į kanalizacijos tinklus, sukaupimo rezervuaras ar pan.) ir techniniai duomenys (išleidimo atstumas nuo kranto, gylis, skersmuo, talpa ir pan.);

5 – aprašoma numatoma išleistuvo vieta, pvz., išleistuvo atstumas iki upės žiočių ir išleistuvo vieta vagos atžvilgiu (dešinysis krantas, kairysis krantas, upės vidurys), pasijungimo į kanalizaciją vieta (gatvės pavadinimas ir pan.);

6 – planuojamas išleisti didžiausias nuotekų kiekis negali būti didesnis už priimtovo didžiausią galimą hidraulinę apkrovą, nurodytą 4.1.4, 4.1.5 arba 4.1.6 lentelėse

4.1.4 lentelė. Planuojamų išleisti nuotekų užterštumas/numatoma aplinkos tarša

Nr. ¹	Teršalo pavadinimas ²	Didžiausias numatomas nuotekų užterštumas prieš valymą ¹⁴				Didžiausias leidžiamas ir faktinis numatomas planuojamų išleisti nuotekų užterštumas/planuojama aplinkos tarša ¹⁵								Numatomas valymo efektyvumas, %
		mom. ³ , mg/l	vidut. ⁴ , mg/l	t/d ⁵	t/metus	DLK mom. ⁶ , mg/l	planuojama mom. ⁷ , mg/l	DLK vidut. ⁸ , mg/l	planuojama vidut. ⁹ , mg/l	DLT paros ¹⁰ , t/d	planuojama paros ¹¹ , t/d	DLT metų ¹² , t/m.	planuojama metų ¹³ , t/m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.1 Ūkio buitinės nuotekos	SM	300	300	0,001	0,274	300	300	300	300	0,001	0,001	0,274	0,274	-
	BDS ₇	250	250	0,001	0,228	250	250	250	250	0,001	0,001	0,228	0,228	-
1.2 Technologinės nuotekos iš paukštidžių poplovimo	SM	2000	2000	0,06	5,0	400	400	400	400	0,012	0,012	1,25	1,25	70%
	BDS ₇	2600	2600	0,078	6,5	800	800	800	800	0,024	0,024	2,0	2,0	70%
	CHDS	3000	3000	0,09	7,5	-	-	550				1,375	1,375	70%
	Bendras azotas	200	-	0,006	0,5	100	100	-	-	0,003	0,003	0,25	0,25	50%
	Bendras fosforas	40	-	0,0012	0,1	20	20	-	-	0,0006	0,0006	0,05	0,05	50%
2.1 Lietaus nuotekos nuo kietų dangų, plotas 1ha	BDS ₅	50	25	0,009	0,067	50	50	25	25	0,009	0,009	0,067	0,067	-
	SM	300	300	0,106	0,804	50	50	30	30	0,011	0,011	0,081	0,081	90%
	NP	50	50	0,018	0,134	7	7	5	5	0,002	0,002	0,013	0,013	90%
2.2 Lietaus nuotekos nuo kietų dangų, plotas 0,12 ha	BDS ₅	50	25	0,001	0,008	50	50	25	25	0,001	0,001	0,008	0,008	-
	SM	300	300	0,013	0,097	50	50	30	30	0,0012	0,0012	0,010	0,010	90%
	NP	50	50	0,002	0,016	7	7	5	5	0,0002	0,0002	0,002	0,002	90%

Pastabos:

- 1 – išleistuvo/šaltinio numeris pagal 4.1.7 lentelę;
- 2 – nurodomi teršalai, kurie gali daryti poveikį aplinkai;
- 3 – didžiausia numatoma teršalo koncentracija momentiniame arba vidutiniame paros nuotekų mėginyje prieš valymą;
- 4 – didžiausia numatoma teršalo vidutinė metinė koncentracija nuotekose prieš valymą;
- 5 – didžiausias numatomas teršalo kiekis nevalytose nuotekose, susidarančiose per parą;
- 6 – pagal galiojančius teisės aktus nustatyta/apskaičiuota teršalo didžiausia leistina koncentracija (DLK) nuotekų momentiniame arba vidutiniame paros mėginyje (priklausomai nuo priimtovo (tarp jų nuotekų išleidimo į kanalizacijos tinklus sąlygų), vykdomos veiklos pobūdžio ir pan.). Prie ataskaitos turi būti pridedamas DLK nustatymo pagrindimas;
- 7 – planuojama teršalo koncentracija momentiniame arba vidutiniame paros nuotekų mėginyje. Planuojama išleisti teršalo koncentracija turi būti mažesnė už DLK arba lygi DLK, nurodytai 7 stulpelyje;
- 8 – pagal galiojančius teisės aktus nustatyta/apskaičiuota teršalo didžiausia leistina vidutinė metinė koncentracija (DLK) (priklausomai nuo priimtovo vykdomos veiklos pobūdžio ir pan.). Prie ataskaitos turi būti pridedamas DLK nustatymo pagrindimas;
- 9 – planuojama teršalo vidutinė metinė koncentracija. Planuojama išleisti teršalo vidutinė koncentracija turi būti mažesnė už DLK arba lygi DLK, nurodytai 9 stulpelyje;
- 10 – pagal galiojančius teisės aktus nustatytas/apskaičiuotas didžiausias leidžiamas išleisti per parą teršalo kiekis (DLT) (priklausomai nuo priimtovo vykdomos veiklos pobūdžio ir pan.). Prie ataskaitos turi būti pridedamas DLT skaičiavimas;
- 11 – planuojamas per parą išleisti teršalo kiekis. Planuojamas per parą išleisti teršalo kiekis turi būti mažesnis už DLT arba lygus DLT, nurodytai 11 stulpelyje;
- 12 – pagal galiojančius teisės aktus nustatytas/apskaičiuotas didžiausias leidžiamas išleisti per metus teršalo kiekis (DLT) (priklausomai nuo priimtovo vykdomos veiklos pobūdžio ir pan.). Prie ataskaitos turi būti pridedamas DLT skaičiavimas;
- 13 – planuojamas per metus išleisti teršalo kiekis. Planuojamas per metus išleisti teršalo kiekis turi būti mažesnis už DLT arba lygus DLT, nurodytai 13 stulpelyje.;
- 14 – ši dalis pildoma, jeigu nuotekas prieš išleidimą iš objekto numatoma valyti. Pao žemdirbystės laukuose atveju pildomi 4 ir 6 stulpeliai, nurodant numatomo skleisti skysčio savybes;
- 15 – paskleidimo žemdirbystės laukuose atveju pildomas tik 14 stulpelis, kuriame nurodomas į vandenį patenkančio teršalo kiekis, nustatytas tręšimą reglamentuojančiuose teisės aktuose aprašyta tvarka.

4.1.5 lentelė. Objekte numatomos naudoti nuotekų kiekio ir taršos mažinimo bei planuojamo poveikio priimtuvui kompensavimo priemonės

Nr. ¹	Nuotekų šaltinis/ išleistuvas ²	Priemonės ir jos paskirties aprašymas ³	Planuojamos priemonės projektinės savybės ⁴		
			rodiklis	mato vnt.	reikšmė
1	2	3	4	5	6
1.	2.1	Paviršinių nuotekų valymo įrenginiai (SM nusodintuvas ir naftos produktų separatorius), skirti paviršinio vandens valymui nuo skendinčių medžiagų ir naftos produktų.	Našumas	l/s	15
			SM	mg/l	<30
			NP	mg/l	<5
			Našumas	l/s	3
			SM	mg/l	<30
			NP	mg/l	<5

Pastabos:

1 – nurodomas nuotekų kiekio arba taršos mažinimo priemonės numeris;

2 – nurodomas nuotekų šaltinio/išleistuvo numeris iš 4.1.7 lentelės, per kurį išleidžiamų nuotekų poveikio mažinimui taikoma aprašoma priemonė;

3 – trumpai aprašoma nuotekų kiekio mažinimo (pvz., automobilių ploviklos vandens apytakinė sistema ar pan.), taršos mažinimo (gamybinių, buitinių, paviršinių nuotekų valymo įrenginiai, geriausių prieinamų gamybos būdų taikymas ir pan.) ar poveikio priimtuvui mažinimo/kompensavimo (nuotekų srauto reguliavimas priklausomai nuo upės debito, melioruotos upės renatūralizavimas ar pan.) priemonė ir jos paskirtis (pvz., pašalinti iš paviršinių nuotekų naftos produktus ir skendinčias medžiagas, sumažinti nuotekų kiekį, pagerinti priimtovo apsivalymo galimybes ir pan.);

4 – nurodomos planuojamos priemonės projektinės savybės;

5, 6 stulpeliuose nurodomi planuojami projektiniai rodikliai, mažinantys nuotekų kiekį ir taršą (pvz., įrenginio našumas – m³/d., apytakinis debitas – l/s; projektinis į valymo įrenginius patenkančių nuotekų užterštumas pagal BDS, N, P, naftos produktus, bendrą Cr ar pan. – mg/l, t/d.; liekamasis užterštumas pagal BDS, N, P, naftos produktus, bendrą Cr ir pan. – mg/l; išvalymo efektyvumas – procentais ar pan.).

4.2 APLINKOS ORAS

Šiame skyriuje pateikiami duomenys apie aplinkos oro taršos šaltinius, išmetamų teršalų kiekių skaičiavimai, aplinkos oro užterštumo prognozė bei poveikis aplinkos orui (išnagrinėtas visoms keturioms alternatyvoms).

4.2.1 INFORMACIJA APIE VIETOVĖ

Klimato atžvilgiu Lietuva yra pereinamoje zonoje tarp Vakarų Europos jūrinio ir Rytų Europos bei Azijos kontinentinio klimato. Jūrinį klimatą turi tik siaura pajūrio juosta, o toliau į rytus nutolusi teritorija tarsi atitverta nuo jūros srities aukštumų juosta, jis pereina į kontinentinį.

Vyraujantys vėjai – pietų ir pietvakarių.

Planuojamos ūkinės veiklos teritorija yra Telšių miesto šiauriniame pakraštyje. Aplinkos oro taršą šioje vietoje lemia miesto gatvėmis ir keliu Šiauliai – Klaipėda judantis autotransportas, taip pat aplinkinėse teritorijose esantys pramonės ir paslaugų objektai. Foninės aplinkos oro teršalų koncentracijos skaičiavimuose vertintos vadovaujantis Foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti rekomendacijomis, patvirtintomis Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. AV-112 (toliau – Rekomendacijos).

Pagal minėtų Rekomendacijų 3.1-3.3 punktus duomenų nėra gauta.

Vadovaujantis Rekomendacijų 3.4 punktu, aplinkos oro teršalų foninės koncentracijos vertintos pagal Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento (toliau – Šiaulių RAAD) 2012 m. lapkričio 29 d. rekomendaciją Nr. (4)-SR-S-2491(6.19), t.y. įvertinant gretimų taršos šaltinių aplinkos oro taršą bei santykinai švarių Lietuvos kaimiškųjų vietovių aplinkos oro teršalų fonines koncentracijas.

4.2.1 lentelė. Daugiametis vėjų krypties pasikeitimas

Vėjo kryptis	Š	ŠR	R	PR	P	PV	V	ŠV
Telšių rajonas								
P, %	8	9	9	13	13	18	18	12

4.2.2 lentelė. Meteorologiniai duomenys

Rajonas	Vidutinis vėjo greitis sausio mėn, m/s	Vidutinis vėjo greitis birželio mėn, m/s	Karščiausio mėnesio vidutinė maksimali temperatūra T, °C	Šalčiausio mėnesio vidutinė temperatūra T, °C
Telšių rajonas	4,7	3,8	20,8	- 5,1

4.2.2. Į APLINKOS ORĄ IŠMETAMI TERŠALAI

Paukštininkystės ūkio veiklos metu susidarantys oro teršalai:

- Amoniakas, išsiskiriantis paukštidžių ir mėšlidės eksploatacijos metu;
- Kietos dalelės, išsiskiriančios vištėdžių eksploatacijos metu;
- Gamtinių dujų degimo produktai anglies monoksidas ir azoto oksidai, išsiskiriantys buitinių patalpų bei vištėdžių šildymo (kai bus atliekamas patalpų valymas) metu.
- Azoto monoksidas, išsiskiriantis iš mėšlidės eksploatacijos metu.

Modeliavimo principas

0 alternatyvos išsiskiriančių ir išmetamų teršalų skaičiavimai nėra atliekami. Momentiniai teršalų išmetimai sklaidos modeliavimui ir metiniai teršalų išmetimai, naudojami alternatyvų palyginimui, priimami pagal UAB „Anulėnų paukštynas“ Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą Nr. T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.). UAB „Anulėnų paukštynas“ aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaita (2011 m.) bei įmonei išduotas Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas Nr. T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.) pridedami ataskaitos priede Nr. 6.

Modeliuojant 0 alternatyvos 2 variantą kartu įvertinami gretutinių įmonių 2 km spinduliu išmetami teršalai ir santykinai švarių Lietuvos kaimiškųjų vietovių aplinkos oro teršalų foninės koncentracijos.

1, 2 ir 3 alternatyvose, kur vertinama planuojama ūkinė veikla, yra atliekami išsiskiriančių ir išmetamų į aplinkos orą teršalų amoniako, azoto monoksido, kietų dalelių bei dujų degimo produktų CO ir NO₂ momentinių ir metinių kiekių skaičiavimai vadovaujantis šiuo metu Lietuvos Respublikoje galiojančiais normatyviniais dokumentais pagal planuojamos ūkinės veiklos technologinius procesus.

Atliekant planuojamos padėties aplinkos oro teršalų pažeminės sklaidos modeliavimą kiekvienos 1, 2 ir 3 alternatyvos 2 variante kartu įvertinami toje pačioje teritorijoje numatomų perspektyvinių veiklų – kiaušinių fasavimo, rūšiavimo ir kiaušinių perdirbimo bei grūdų priėmimo, valymo, džiovinimo, sandėliavimo bei pašarų gamybos stacionarių taršos šaltinių ir mobilių taršos šaltinių (transporto) išmetami teršalai, taip pat gretutinių įmonių 2 km spinduliu išmetami teršalai ir santykinai švarių Lietuvos kaimiškųjų vietovių aplinkos oro teršalų foninės koncentracijos.

Perspektyvinių veiklų - kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos metu į aplinką bus išmetama kietos dalelės ir gamtinių dujų degimo produktai CO ir NO₂. Duomenys apie šių veiklų aplinkos oro taršos šaltinius, išmetamų teršalų kiekių skaičiavimai pateikiami priede Nr.8.

4.2.3 STACIONARIŲ (ORGANIZUOTŲ IR NEORGANIZUOTŲ) TARŠOS ŠALTINIŲ TRUMPA CHARAKTERISTIKA

4.2.3.1 Esama padėtis (leistina vykdyti veikla pagal TIPK leidimą). 0 alternatyva

- **Nr.001-085** esami stacionarūs organizuoti aplinkos oro taršos šaltiniai - 6, 7, 9 tvartų bei 1, 2, 3, 4, 5, 6 cechų ventiliacinės angos, per kurias į aplinką išmetamas amoniakas, kietos dalelės ir dujų degimo produktai anglies monoksidas bei azoto oksidai;
- **Nr. 603** esamas stacionarus neorganizuotas aplinkos oro taršos šaltinis – mėšlidė, iš kurios į aplinką išmetamas amoniakas.

Duomenys apie UAB „Anulėnų paukštynas“ ūkinę veiklą ir esamus taršos šaltinius pateikiami iš įmonei išduoto Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo Nr.T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.) ir nustatyta tvarka atliktos įmonės aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaitos (2011 m.) (dokumentai pridedami ataskaitos priede Nr. 6).

Aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaitos duomenimis, 6 ir 7 tvartuose yra po 5 kaminus su įrengtais ventiliatoriais, 6 ceche – 6 kaminai su įrengtais ventiliatoriais, 1-5 cechuose ir 9 tvarte teršalai išsiskiria per šoninėse pastato sienose esančius langus su įrengtais ventiliatoriais. Visi jie priskiriami prie organizuotų aplinkos taršos šaltinių. Vištų laikymo metu pagrindiniai išsiskiriantys teršalai – amoniakas ir kietosios dalelės (C). Oro šildymui naudojami šildytuvai po du kiekviename tvarte ir ceche. Naudojant oro šildytuvus išsiskiria anglies monoksidas (B) ir azoto oksidai (B). Susikaupęs mėšlas laikomas 350 m² patalpoje. Mėšlo laikymo metu išsiskiria amoniakas.

1, 2 ir 3 cechai nebuvo eksploatuojami, tačiau yra žinoma, kad kiekviename ceche galima laikyti iki 26000 broilerių. Broilerių laikymo metu išsiskiria amoniakas ir kietosios dalelės (C), per kiekvieno cecho 12 ventiliacinių angų.

Pagal įmonei išduotą Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo Nr. T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.) duomenis, įmonės metinė aplinkos oro tarša gali siekti 44,653 t, tame tarpe 33,856 t amoniako.

4.2.3.2 Planuojama padėtis. 1 Alternatyva. Vištų dedeklių auginimas 4 naujose paukštidėse su mėšlo džiovinimu, nenumatant susidarančių aplinkos oro teršalų valymo

- **Nr. 001- 240** - projektuojami stacionarūs organizuoti aplinkos oro taršos šaltiniai – keturių planuojamų paukštidžių ventiliacinės angos, per kurias į aplinką išmetamas amoniakas, kietos dalelės ir dujų degimo produktai anglies monoksidas bei azoto oksidai; ventiliacinės angos išdėstytos dvejomis eilėmis 0,95 m ir 5,45 m aukštyje; vienos angos D = 1,4m.

- **Nr. 241 ir 242** - projektuojami stacionarūs organizuotas aplinkos oro taršos šaltiniai – mėšlidės oro šalinimo ventiliatoriai, iš kurių į aplinką bus išmetama amoniakas ir azoto monoksidas. Priimame, kad ventiliatoriai numatomi ant mėšlidės stogo, šaltinio aukštis H – 13 m, skersmuo 1,4 m. Maksimalus ištraukiamas oro kiekis 302500 m³/val. Vidutinis ištraukiamo oro kiekis 98472 m³/h. Ventiliatoriai veiks tiek mėšlo krovos metu, tiek nevykdant krovos, visi iš mėšlidės išsiskiriantys aplinkos oro teršalai šalinami mechaninio vėdinimo ištraukimo sistemomis.

Vištų – dedeklių auginimui planuojamos 4 paukštidės, kurių kiekvienos užstatymo plotas – 3538 m² ir mėšlidė, kurios plotas 6050 m². Viso viename pastate numatoma auginti 189840 paukščių (vištų dedeklių), 4 vištidėse - 759360 paukščių.

Kiekviename pastate numatoma po 60 ventiliatorių, kurie montuojami dvejomis eilėmis 0,95 m ir 5,45 m aukštyje šoninėse pastatų sienose. Vieno ventiliatoriaus maksimalus našumas – 42 000 m³/h, skersmuo D = 1,4 m. Maksimalus galimas ventiliatorių ištraukiamas oro kiekis 2520000 m³/h. Vidutinis ištraukiamo oro kiekis 455904 m³/h, kurį užtikrina veikiantys vienuolika ventiliatorių iš kiekvienos fermos. Pažeminės sklaidos skaičiavimuose vertinamas vidutinis išmetamo oro kiekis, kai dirba po 11 ventiliatorių maksimaliu galingumu kiekvienoje fermoje.

4.2.3.3 Planuojama padėtis. 2 Alternatyva. Vištų dedeklių auginimas 4 paukštidėse su mėšlo džiovinimu, numatant susidarančių aplinkos oro teršalų valymą paukštidžių ir mėšlidės cheminiuose oro valymo įrenginiuose

- **Nr. 001- 004** projektuojami stacionarūs organizuoti aplinkos oro taršos šaltiniai – keturių planuojamų paukštidžių cheminių valymo įrenginių išmetimo angos, per kurias į aplinką bus išmetamas amoniakas, kietos dalelės ir dujų degimo produktai anglies monoksidas bei azoto dioksidai. Kiekvienos paukštidės valymo įrenginių išmetimo angos plotas – $31,66 \text{ m}^2$, aukštis $H = 6,0 \text{ m}$.

Vištų dedeklių auginimo metu paukštidėse išsiskirs amoniakas ir kietos dalelės bei šildymui naudojamų dujų degimo produktai anglies monoksidas ir azoto dioksidai. Šie teršalai bus ištraukiami mechaninėmis ištraukimo sistemomis ir nukreipiami į oro valymo įrenginius. Kiekviename pastate numatoma po 60 ventiliatorių, kurie montuojami dvejomis eilėmis šoninėse pastatų sienose. Vieno ventiliatoriaus našumas – $42\,000 \text{ m}^3/\text{h}$, bendras iš vienos fermos maksimalus pašalinamo oro kiekis – $2520000 \text{ m}^3/\text{h}$. Vidutinis ištraukiamo oro kiekis $455904 \text{ m}^3/\text{h}$ iš kiekvienos fermos. Atliekant išmetamų teršalų sklaidos skaičiavimus vertinamas vidutinis išmetamo oro kiekis. Kiekvienai paukštidei planuojama įrengti ištraukiamo oro valymo įrenginius, kurie valo amoniaką, kietas daleles ir kvapus. Anglies monoksido, azoto oksidų valymas nevykdomas.

Valymo įrengimai planuojami išilgai fermos sienos, kurioje įrengta 60 ventiliatorių. Valymo įrengimai bus sumontuoti šalia pastato sienos įrengiamoje lengvų konstrukcijų dengtoje patalpoje. Per valymo įrenginius praeis visas iš paukštidės ventiliatorių išmetamas oras. Oras nukreipiamas per porėtos medžiagos sluoksnį, kuri nuolatos yra drėkinama specialios sudėties vandens tirpalu su sieros rūgštimi. Porėtos medžiagos dėka pagerinamas išmetamo oro sąlytis su vandens tirpalu ir amoniako tirpimas šiame tirpale. Išvalytas oras į aplinką išmetamas per plyšį valymo įrenginių viršuje, kurio bendras plotas – $31,66 \text{ m}^2$.

- **Nr. 101** - projektuojamas stacionarus organizuotas aplinkos oro taršos šaltinis – mėšlidės cheminių oro valymo įrenginių oro šalinimo anga, iš kurios į aplinką bus išmetamas amoniakas ir azoto monoksidas, taip pat mėšlo krautuvo vidaus degimo variklio degimo produktai. Mėšlo krova bus vykdoma mėšlidės viduje. Atliekant išmetamų teršalų sklaidos skaičiavimus vertinamas vidutinis išmetamo oro kiekis $98\,472 \text{ m}^3/\text{val}$. Išmetimo angos aukštis $H = 8 \text{ m}$, skersmuo $2,95 \text{ m}$, išmetamo oro greitis 4 m/s . Valymo įrengimai veiks tiek mėšlo krovos metu, tiek nevykdant krovos, visas oras iš mėšlidės bus šalinamas per šį taršos šaltinį. Oro valymo įrenginiuose bus valomas amoniakas ir kvapai. Mėšlo krautuvo vidaus degimo variklio degimo produktai nevalomi.

4.2.3.4 Planuojama padėtis. 3 Alternatyva. Vištų dedeklių auginimas 4 paukštidėse su mėšlo džioviniu, numatant susidarančių aplinkos oro teršalų valymą paukštidžių biologiniuose ir mėšlidės cheminiuose oro valymo įrenginiuose

- **001-004** projektuojami stacionarūs organizuoti aplinkos oro taršos šaltiniai – keturių planuojamų paukštidžių valymo biologinių įrenginių išmetimo angos, per kurias į aplinką bus išmetamas amoniakas, kietos dalelės ir dujų degimo produktai anglies monoksidas bei azoto oksidai. Kiekvienos paukštidės biologinių valymo įrenginių išmetimo angos plotas – $31,66 \text{ m}^2$, aukštis $H = 6,0 \text{ m}$.

Vištų dedeklių auginimo metu paukštidėse išsiskirs amoniakas ir kietos dalelės bei šildymui naudojamų dujų degimo produktai anglies monoksidas ir azoto dioksidai. Šie teršalai bus ištraukiami mechaninėmis ištraukimo sistemomis ir nukreipiami į oro valymo įrenginius. Kiekviename pastate numatoma po 60 ventiliatorių, kurie montuojami dvejomis eilėmis šoninėse pastatų sienose. Vieno ventiliatoriaus maksimalus našumas – $42\,000 \text{ m}^3/\text{h}$, bendras iš vienos fermos maksimalus pašalinamo oro kiekis – $2520000 \text{ m}^3/\text{h}$. Vidutinis ištraukiamo oro kiekis $455904 \text{ m}^3/\text{h}$ iš kiekvienos fermos. Atliekant išmetamų teršalų sklaidos skaičiavimus vertinamas vidutinis išmetamo oro kiekis. Kiekvienai paukštidei planuojama įrengti ištraukiamo oro biologinius valymo

įrenginius, kurie valo amoniaką, kietas daleles ir kvapus. Anglies monoksido, azoto oksidų valymas nevykdomas.

Valymo įrengimai planuojami išilgai fermos sienos, kurioje įrengti 60 ventiliatorių. Valymo įrengimai bus sumontuoti šalia pastato sienos įrengiamoje lengvų konstrukcijų dengtoje patalpoje. Per valymo įrenginius praeis visas iš paukštidės ventiliatorių išmetamas oras, kuris bus nukreipiamas per skruberį su inertiniu arba bioužpildu. Mikroflora, kuri dirba užpilde, skaido išlakų teršalus į nepavojingas medžiagas. Išvalytas oras į aplinką išmetamas per plyšį valymo įrenginių viršuje, kurio bendras plotas – 31,66 m².

• **Nr. 101** - projektuojamas stacionarus organizuotas aplinkos oro taršos šaltinis – mėšlidės cheminių oro valymo įrenginių oro šalinimo anga, iš kurios į aplinką bus išmetamas amoniakas ir azoto monoksidas, taip pat mėšlo krautuvo vidaus degimo variklio degimo produktai. Mėšlo krova bus vykdoma mėšlidės viduje. Atliekant išmetamų teršalų sklaidos skaičiavimus vertinamas vidutinis išmetamo oro kiekis 98472 m³/val. Išmetimo angos aukštis H = 8 m, skersmuo 2,95 m, išmetamo oro greitis 4 m/s. visas oras iš mėšlidės bus šalinamas per šį taršos šaltinį. Oro valymo įrenginiuose bus valomas amoniakas ir kvapai. Mėšlo krautuvo vidaus degimo variklio degimo produktai nevalomi.

4.2.4 IŠ STACIONARIŲ (ORGANIZUOTŲ IR NEORGANIZUOTŲ) TARŠOS ŠALTINIŲ IŠSISKIRIANČIŲ IR IŠMETAMŲ TERŠALŲ SKAIČIAVIMAI

Į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekių skaičiavimai atlikti remiantis Europos aplinkos apsaugos agentūros parengta ir išleista į atmosferą išmetamų teršalų apskaitos metodika „EMEP/CORINAIR Atmospheric emission inventory guidebook 2009, updated June 2010“ (toliau tekste – 2009 metodika).

Skaičiavimams naudota metodika (EMEP/CORINAIR Atmospheric emission inventory guidebook) įrašyta į atmosferą išmetamo teršalų kiekio apskaičiavimo metodikų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 395.

4.2.4.1 Iš stacionarių (organizuotų ir neorganizuotų) taršos šaltinių išsiskiriančių ir išmetamų teršalų skaičiavimai

Metodikos ir teršalų koeficientų pagrindimas

Į atmosferą išmetamo amoniako (NH₃) ir kietųjų dalelių (KD) skaičiavimai atlikti remiantis 2009 metodika. Šioje metodikoje nėra pateikiami konkretūs amoniako išmetimo koeficientai. Pagal 2009 metodiką apskaičiuojamas bendras išsiskiriančio azoto kiekis, bendras amoniakinio azoto (TAN) kiekis. Pagal bendrą amoniakinio azoto (TAN) kiekį pateikiami ir amoniakinio azoto išsiskyrimo koeficientai.

4.2.3 lentelė. Išsiskiriančio amoniakinio azoto (NH₃-N) taršos koeficientai, kai mėšlas kietas, TAN dalimis (3-8 metodikos lentelė)

	Vidutinis metinis taršos koeficientas, TAN dalimis			
	Gyvulių laikymas tvarte	Mėšlo saugojimas mėšlidėje	Mėšlo paskleidimas	Gyvulių ganymas
Vištos	0,41	0,14	0,69	-

4.2.4 lentelė. NO pavidalu išsiskiriančio azoto taršos koeficientas mėšlo saugojimo metu, kai mėšlas kietas, TAN dalimis (3-9 metodikos lentelė)

	Vidutinis metinis taršos koeficientas, TAN dalimis
	NO
Vištos	0,01

4.2.5. lentelė. Išmetamų į atmosferą kietųjų dalelių taršos koeficientai, vištas laikant narvuose (3-10 metodikos lentelė)

	Vidutinis metinis taršos koeficientas kg KD10/gyvūnui	Vidutinis metinis taršos koeficientas kg KD2,5/gyvūnui
Vištos	0,017	0,002

Skaičiavime taip pat įvertinama mėšlo džiovavimo poveikis amoniako išsiskyrimui. Remiantis 2009 metodikos 2.4. skyriaus „Reguliavimas“ (Controls) nuoroda, mėšlo džiovavimo efektyvumas vertinamas naudojant Jungtinių Tautų Ekonominės ir socialinės tarybos parengta metodika „Amoniako emisijų prevencijos ir mažinimo valdymo gairės“ (UNITED NATIONS, ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL, GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA, 2007.

<http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/documents/2007/eb/wg5/WGSR40/ece.eb.air.wg.5.2007.13.e.pdf>).

Jungtinių Tautų parengtos metodikos 9 lentelėje nurodoma mėšlo džiovavimo technologijos ir mėšlo šalinimo konvejeriu į uždarą saugyklą amoniako emisijų mažinimo veiksmingumas:

- Mėšlo šalinimas konvejeriu į uždarą saugyklą sumažina amoniako išsiskyrimą ne mažiau 58% (4 eilutė);
- Vertikaliai išdėstyti narvai su mėšlo šalinimo konvejeriu ir priverstiniu džiovimu sumažina amoniako išsiskyrimą ne mažiau 55% (5 eilutė);

Šios technologinės priemonės vertinamos kaip geriausiai prieinamų gamybos būdų technologijos.

4.2.4.1.1 Planuojama padėtis. 1 alternatyva. Vištų dedeklių auginimas 4 paukštidėse, nenumatant susidarančių aplinkos oro teršalų valymo

• Aplinkos oro tarša iš paukštidžių

Veiklos vykdymo metu iš **paukštidžių** į aplinką per mechanines ištraukimo sistemas bus išmetamas amoniakas ir kietos dalelės, šaltuoju metų laiku pašildant paukštides taip pat bus išmetamas anglies monoksidas ir azoto dioksidas.

Metinio iš **paukštidžių** išsiskiriančio amoniako kiekio skaičiavimai atlikti pagal 2009 metodikoje pateiktą skaičiuoklę. Kadangi skaičiuoklė pateikta Microsoft Excel formatu, žemiau pateikiamos skaičiavimo lentelės.

4.2.6.lentelė.

Žingsnis 3. Bendro N išsiskyrimas tvartuose, kiemuose ir ganyklose		
<i>Ivesties duomenys</i>		
	Gyvūnų skaičius	759360
	N išsiskyrimas kg	0,77
	% TAN išsiskyrimo	70
	Laikymo tvarte laikas, d	365
	% išsiskyrimo kieme	0
<i>Skaičiavimai</i>		
Formulė 5	m_ganantN	0,0
Formulė 6	m_kiemeN	0,0
Formulė 7	m_tvarteN	584707,2
Viso		584707,2
Kontrolė		0,000

4.2.7. lentelė.

Žingsnis 4. Organinio-N ir TAN išskyrimo pasiskirstymas tarp tvarto, lauko kiemo bei ganyklų				
<i>Ivesties duomenys</i>				
Formulė 8	m_ganant,TAN	0,0	m_ganantN	0,0
Formulė 9	m_kieme,TAN	0,0	m_kiemeN	0,0
Formulė 10	m_tvarte,TAN	409295,0	m_tvarteN	584707,2
Viso		409295,0		584707,2
Kontrolė		0,000		0,000

4.2.8. lentelė.

Žingsnis 5. TAN kiekio skaičiavimas, kuris išsiskiria tvarte iš srutų ar kieto mėšlo					
<i>Ivesties duomenys</i>					
				Gyvūnų dalis, kurių mėšlas šalinamas kaip srutos (%)	0
				Gyvūnų dalis, kurių mėšlas šalinamas kietas (%)	100
<i>Skaičiavimai</i>					
Formulė 11	m_tvarte_srutos_TAN	0,00	Formulė 12	m_tvarte_srutos_N	0,00
Formulė 13	mtvarte_kietas_TAN	409295,04	Formulė 14	mtvarte_kietas_N	584707,20
Viso		409295			584707
Kontrolė		0,000			0,000

4.2.9. lentelė.

Žingsnis 6. Emisijų skaičiavimas iš tvartų ir kiemo		
<i>Skaičiavimai</i>		

Formulė 15	E_{tvarte_srutos}	0,00
Formulė 16	E_{tvarte_kietas}	167810,97
Formulė 17	E_{kietas}	0,00

4.2.10. lentelė.

Žingsnis 7. Bendro-N ir TAN išgabenamo iš tvartų skaičiavimas (tik kietam mėšlui)		
Ivesties duomenys		
	Kraiko masė, kg	0
	m_{kraiko} kg N	0
	f_{imob} kg/kg	0,0067
Skaičiavimai		
Formulė 18	$m_{išgabenamas_tvartas_TAN}$	241484,07
Formulė 19	$m_{išgabenamas_tvartas_kietas_N}$	416896,23
Kontrolė		0

4.2.11. lentelė.

Žingsnis 8. Bendro-N ir TAN patenkančio į mėšlidę skaičiavimas (visam mėšlui)		
	$X_{saugojimas_srutos}$	0
	$X_{saugojimas_kietas}$	1
Skaičiavimai		
Formulė 20	$m_{saugojimas_srutos_TAN}$	0,00
Formulė 21	$m_{saugojimas_srutos_N}$	0,00
Formulė 24	$m_{saugojimas_kietas_TAN}$	241484,07
Formulė 25	$m_{saugojimas_kietas_N}$	416896,23
Mėšlo tiesiogiai išvežamo į laukus kiekiai :		
Formulė 22	$m_{tręšimas_tiesiogiai_srutos_TAN}$	0,00
Formulė 23	$m_{tręšimas_tiesiogiai_srutos_N}$	0,00
Formulė 26	$m_{tręšimas_tiesiogiai_kietas_TAN}$	0,00
Formulė 27	$m_{tręšimas_tiesiogiai_kietas_N}$	0,00

4.2.12. lentelė.

Žingsnis 9. TAN skaičiavimas, iš kurio srutų sandėliavimo metu bus emisijos		
Ivesties duomenys		
	f_{min}	0,1
Skaičiavimai		
Formulė 28	$mm_{saugojimas_srutos_TAN}$	0,00

4.2.13. lentelė.

Step 10. Saugojimo emisijų skaičiavimas		
Skaičiavimai		

Formulė 29	$E_{saugojimas_srutos_NH3}$	0,000
Formulė 29	$E_{saugojimas_srutos_N2O}$	0,000
Formulė 29	$E_{saugojimas_srutos_NO}$	0,000
Formulė 29	$E_{saugojimas_srutos_N2}$	0,000
Formulė 30	$E_{saugojimas_kietas_NH3}$	33807,770
Formulė 30	$E_{saugojimas_kietas_NO}$	2414,841

4.2.14. lentelė

Suminės emisijos, kg

kg medžiagos			
Šaltinis	NH_3	NO	Išplautas NO_3
Tvartai, mėšlas kaip srutos	0,0		
Tvartai, kietas mėšlas	203770,5		
Kiemai	0,0		
Srutos saugyklos	0,0	0,000	
Kieto mėšlo saugyklos	41052,3	5174,659	0,0
Srutos laistymas	0,0		
Kieto mėšlo tręšimas	0,0		
Ganymas	0,0		
Bendras	244822,75	5174,659	0

Remiantis 4.2.6 - 4.2.14 lentelėse pateiktais skaičiavimais, matyti, kad planuojamose vištėdėse laikant 759360 paukščių, per metus galėtų išsiskirti 203,771t amoniako, neįvertinus jokių numatytų aplinkos oro taršos mažinimo priemonių.

Įvertinus amoniako išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 55%) dėl mėšlo džiovavimo metiniai į aplinką iš paukštidžių išmetamo amoniako kiekiai :

Suminis 4 paukštidžių $M_{metinis\ NH_3} = 203,771 \times (1-0,55) = 91,697$ t/metus

Vienos paukštidės $M_{metinis\ NH_3} = 91,697 / 4 = 22,924$ t/metus

Vieno ventiliatoriaus $M_{metinis\ NH_3} = 22,924 / 11 = 2,084$ t/metus

Momentinis išmetamo amoniako kiekis per vieną ventiliatorių:

$M_{momentinis\ NH_3} = 2,084 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,066$ g/s

Metiniai išmetamų kietų dalelių KD_{10} kiekiai iš paukštidžių apskaičiuojami tiesiogiai pagal 2009 metodikoje pateiktus taršos koeficientus (4.2.4.1.3 lentelė):

Suminis 4 paukštidžių $M_{metinis\ KD_{10}} = 759360 \times 0,017 \times 10^{-3} = 12,909$ t/metus

Vienos paukštidės $M_{metinis\ KD_{10}} = 12,909 / 4 = 3,227$ t/metus

Vieno ventiliatoriaus $M_{metinis\ KD_{10}} = 3,227 / 11 = 0,293$ t/metus

Momentinis išmetamų kietų dalelių kiekis per vieną ventiliatorių:

$M_{momentinis\ KD_{10}} = 0,293 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,009$ g/s

Metiniai išmetamų kietų dalelių $KD_{2,5}$ kiekiai iš paukštidžių apskaičiuojami tiesiogiai pagal 2009 metodikoje pateiktus taršos koeficientus (4.2.4.1.3 lentelė):

$$\text{Suminis 4 paukštidžių } M_{\text{metinis } KD_{2,5}} = 759360 \times 0,002 \times 10^{-3} = 1,519 \text{ t/metus}$$

$$\text{Vienos paukštidės } M_{\text{metinis } KD_{2,5}} = 1,519 / 4 = 0,380 \text{ t/metus}$$

$$\text{Vieno ventiliatoriaus } M_{\text{metinis } KD_{2,5}} = 0,380 / 11 = 0,035 \text{ t/metus}$$

Momentinis išmetamų kietų dalelių $KD_{2,5}$ kiekis per vieną ventiliatorių:

$$M_{\text{momentinis } KD_{2,5}} = 0,035 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,0011 \text{ g/s}$$

Gamtinių dujų deginimo metu išsiskiriančių aplinkos oro teršalų kiekio skaičiavimas

Planuojamose paukštidėse šaltuoju metų laiku bus vykdomas tiekiamo oro pašildymas. Paukštides numatoma šildyti gamtinių dujų šildytuvais, kiekvienoje paukštidėje per metus bus sudeginama 5000 m^3 dujų. Karšti gamtinių dujų degimo produktai bus maišomi su tiekiamu oru ir išmetami į aplinkos orą per ventiliacijos angas kartu su ištraukiamu oru. Kadangi gamtinių dujų degimo produktų tūris bus dalis ventiliatoriais šalinamo oro, tūrio skaičiavimas neatliekamas.

Momentiniai ir metiniai CO ir NO_2 kiekių skaičiavimai atlikti pagal įvairiose gamybose susidarančių ir išmetamų į atmosferą teršalų įvertinimo metodikų rinkinį, [18].

Skaičiavimai atliekami pagal formules:

$$M_{\text{CO}} = 0,001 \times c_{\text{CO}} \times B \times (1 - g_4/100), \text{ g/s ; t/metus; } C_{\text{CO}} = g_3 \times R \times Q_{\text{ž}} ;$$

B - valandinis arba metinis kuro kiekis, nm^3/h ; kg/h ar nm^3/metus ; t/metus . Pagal technologinę užduotį, vienoje paukštidėje bus sudeginama iki 5000 m^3 gamtinių dujų.

g_3 - šilumos nuostoliai dėl kuro nepilno cheminio sudegimo;

g_4 - šilumos nuostoliai dėl kuro nepilno mechaninio sudegimo;

$Q_{\text{ž}}$ - kuro kaloringumas, $Q_{\text{ž}} = 7980 \text{ kcal}/\text{Nm}^3 = 33,40 \text{ MJ}/\text{Nm}^3$;

R - koeficientas, nusakantis nepilną kuro sudegimą dėl anglies monoksido buvimo dūmuose;

$$M_{\text{NO}_2} = 0,001 \times B \times Q_{\text{ž}} \times K_{\text{NO}_2} \times (1 - \eta), \text{ g/s; t/metus;}$$

K_{NO_2} - parametras apibūdinantis NO_2 kiekį, tenkantį 1 GJ šilumos.

η – koeficientas, įvertinantis azoto oksidų emisijų sumažėjimą dėl priimtų techninių sprendimų, $\eta = 0$

Metinių teršalų kiekių skaičiavimas atliekamas pagal metiniam šilumos poreikiui patenkinti reikalingą metinį gamtinių dujų sunaudojimą vienai fermai - $5000 \text{ m}^3/\text{metus}$.

$$M_{\text{CO metinis fermai}} = 0,001 \times 8,35 \times 5,0 \times (1 - 0/100) = 0,042 \text{ t/metus}$$

$$C_{\text{CO}} = g_3 \times R \times Q_{\text{ž}} = 0,5 \times 0,5 \times 33,40 = 8,35;$$

$$M_{\text{NO}_2 \text{ metinis fermai}} = 0,001 \times 5,0 \times 33,40 \times 0,08 = 0,013 \text{ t/metus;}$$

$$\text{Suminis 4 vištų } M_{\text{CO metinis 4 fermų}} = 0,042 \times 4 = 0,168 \text{ t/metus}$$

$$M_{\text{NO}_2 \text{ metinis 4 fermų}} = 0,013 \times 4 = 0,052 \text{ t/metus;}$$

Kadangi paukštidės bus pašildomos tik šaltuoju metų šildytuvų metinis darbo laikas sudarys 4380 val/metus, t.y. jie gali dirbti tik pusę spalio mėnesio, lapkričio - kovo mėnesiais, pusę balandžio mėnesio. Pagal metinį darbo laiką apskaičiuojama momentinė aplinkos oro tarša:

$$M_{\text{CO mom. fermai}} = M_{\text{CO}} \times 106 / (4380 \times 3600) = 0,042 \times 106 / (4380 \times 3600) = 0,0027 \text{ g/s;}$$

$$M_{\text{NO}_2 \text{ mom. ferma}} = M_{\text{NO}_2} \times 10^6 / (4380 \times 3600) = 0,013 \times 10^6 / (4380 \times 3600) = 0,00082 \text{ g/s;}$$

1 alternatyvos atveju gamtinių dujų degimo produktai bus išmetami per 11ventiliatorių.

$$M_{\text{CO mom. šaltiniui}} = M_{\text{CO mom. ferma}} / 11 = 0,0027 / 11 = 0,00025 \text{ g/s;}$$

$$M_{\text{NO}_2 \text{ mom šaltiniui}} = M_{\text{NO}_2 \text{ mom. ferma}} / 11 = 0,00082 / 11 = 0,00007 \text{ g/s;}$$

• Aplinkos oro tarša iš mėšlidės

Veiklos vykdymo metu iš saugojamo mėšlo mėšlidėje išsiskiria amoniakas ir NO.

Metinio iš mėšlidės išsiskiriančio amoniako kiekio skaičiavimai atlikti pagal metodikoje pateiktą skaičiuoklę (žr. 4.26. - 4.2.14. lenteles). Apskaičiuota, kad planuojamose vištėdėse laikant 759360 paukščių, per metus iš mėšlidės galėtų išsiskirti 41,052 t amoniako, neįvertinus jokių numatytų aplinkos oro taršos mažinimo priemonių.

Įvertinus amoniako išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 58%) dėl mėšlo šalinimo konvejeriu į uždara saugyklą metinis į aplinką iš mėšlidės išmetamo amoniako kiekis :

$$M_{\text{metinis NH}_3} = 41,052 \times (1-0,58) = 17,242 \text{ t/metus}$$

Momentinis išmetamo amoniako kiekis :

$$M_{\text{momentinis NH}_3} = 17,242 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,547 \text{ g/s}$$

Mėšlidėje išsiskiriantis amoniakas į aplinką šalinamas per stoginius ventiliatorius (taršos šaltiniai Nr. 241, 242).

Tarša NO

Metinio iš mėšlidės išsiskiriančio NO kiekio skaičiavimai atlikti pagal metodikoje pateiktą skaičiuoklę (žr. 4.2.6 - 4.2.14 lenteles). Apskaičiuota, kad planuojamose vištėdėse laikant 759360 paukščių, per metus iš mėšlidės galėtų išsiskirti 5,175 t NO.

Momentinis išmetamo NO kiekis :

$$M_{\text{momentinis NO}} = 5,175 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,164 \text{ g/s;}$$

Kaip ir amoniako atveju, visas susidaręs NO į aplinką šalinamas per stoginius ventiliatorius (taršos šaltiniai Nr. 241, 242).

4.2.4.1.2 Planuojama padėtis. 2 alternatyva. Vištų dedeklių auginimas 4 paukštėdėse, numatant susidarančių aplinkos oro teršalų valymą paukštėdžių ir mėšlidės cheminio oro valymo įrenginiuose

➤ Aplinkos oro tarša iš vištėdžių

Veiklos vykdymo metu iš paukštėdžių per oro valymo įrenginius į aplinką bus išmetamas amoniakas, azoto monoksidas ir kietos dalelės, šaltuoju metų laiku pašildant paukštėdes dujiniais šildytuvais taip pat bus išmetamas anglies monoksidas ir azoto dioksidas.

Kiekvienai paukštėdei planuojama įrengti ištraukiamo oro valymo įrenginius, kurių efektyvumas atskirų teršalų atžvilgiu yra:

Amoniako išvalymo laipsnis – 0,9;

Kietųjų dalelių išvalymo laipsnis – 0,35;

Kvapų sumažinimo laipsnis – 0,4;

Anglies monoksido, azoto dioksido, azoto monoksido valymas nevykdomas.

Apskaičiuota, kad planuojamose paukštidėse laikant 759360 paukščių, per metus galėtų išsiskirti 203,771 t amoniako, neįvertinus jokių numatytų aplinkos oro taršos mažinimo priemonių.

Įvertinus amoniako išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 55%) dėl mėšlo džiovinimo ir 90% išvalymo efektyvumą oro valymo įrenginiuose metinis į aplinką iš paukštidžių išmetamas amoniako kiekis po mėšlo džiovinimo ir oro valymo:

$$\text{Suminis 4 paukštidžių } M_{\text{metinis NH}_3} = 203,771 \times (1-0,55) \times (1-0,9) = 9,170 \text{ t/metus}$$

$$\text{Vienos paukštidės } M_{\text{metinis NH}_3} = 9,170 / 4 = 2,2925 \text{ t/metus}$$

Momentinis išmetamo amoniako kiekis per vienos paukštidės valymo įrenginius:

$$M_{\text{momentinis NH}_3} = 2,2925 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,073 \text{ g/s}$$

Metiniai išmetamų kietų dalelių KD_{10} kiekiai iš paukštidžių apskaičiuojami tiesiogiai pagal metodikoje pateiktus taršos koeficientus (4.2.5.lentelė) ir įvertinus kietų dalelių 35 % išvalymo efektyvumą oro valymo įrenginiuose:

$$\text{Suminis 4 paukštidžių } M_{\text{metinis KD}_{10}} = 759360 \times 0,017 \times 10^{-3} \times (1-0,35) = 8,391 \text{ t/metus}$$

$$\text{Vienos paukštidės } M_{\text{metinis KD}_{10}} = 8,391 / 4 = 2,098 \text{ t/metus}$$

Momentinis išmetamų kietų dalelių kiekis per vienos paukštidės valymo įrenginius:

$$M_{\text{momentinis KD}_{10}} = 2,098 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,0665 \text{ g/s}$$

Metiniai išmetamų kietų dalelių $KD_{2,5}$ kiekiai iš paukštidžių apskaičiuojami tiesiogiai pagal metodikoje pateiktus taršos koeficientus (4.2.5.lentelė) ir įvertinus kietų dalelių 35 % išvalymo efektyvumą oro valymo įrenginiuose:

$$\text{Suminis 4 paukštidžių } M_{\text{metinis KD}_{2,5}} = 759360 \times 0,002 \times 10^{-3} \times (1-0,35) = 0,987 \text{ t/metus}$$

$$\text{Vienos paukštidės } M_{\text{metinis KD}_{2,5}} = 0,987 / 4 = 0,247 \text{ t/metus}$$

Momentinis išmetamų kietų dalelių $KD_{2,5}$ kiekis per vienos paukštidės valymo įrenginius:

$$M_{\text{momentinis KD}_{2,5}} = 0,247 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,0078 \text{ g/s}$$

Gamtinių dujų deginimo metu išsiskiriančių aplinkos oro teršalų kiekio skaičiavimas

Planuojamose paukštidėse šaltuoju metų laiku vykdant tiekiamo oro pašildymą išsiskiriančių gamtinių dujų degimo produktų skaičiavimai atlikti sk. 4.2.4.2.1, momentiniai ir metiniai CO ir NOx kiekiai nesikeičia, todėl skaičiavimai nebekartojami.

Gamtinių dujų degimo produktų kiekis iš paukštidžių bus analogiškas 1 alternatyvai, tačiau visi gamtinių dujų degimo produktai paukštidės bus išmetami per valymo įrengimų išmetimo angas.

Aplinkos oro tarša iš mėšlidės

Veiklos vykdymo metu iš saugojamo mėšlo mėšlidėje išsiskiria amoniakas ir azoto monoksidas. Mėšlidei planuojama įrengti atskirus ištraukiamo oro valymo įrenginius (cheminio valymo), kurių amoniako išvalymo laipsnis – 0,9.

Metinio iš mėšlidės išsiskiriančio amoniako kiekio skaičiavimai atlikti pagal metodikoje pateiktą skaičiuoklę (žr. 4.2.6. - 4.2.14. lenteles). Apskaičiuota, kad planuojamose vištėse laikant

759360 paukščių, per metus iš mėšlidės galėtų išsiskirti 41,052 t amoniako, neįvertinus jokių numatytų aplinkos oro taršos mažinimo priemonių.

Įvertinus amoniako išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 58%) dėl mėšlo šalinimo konvejeriu į uždara saugyklą ir 90% išvalymo efektyvumą oro valymo įrenginiuose metinis į aplinką iš mėšlidės išmetamas amoniako kiekis po mėšlo džiovinimo ir oro valymo:

$$\text{Mėšlidės } M_{\text{metinis NH}_3} = 41,052 \times (1-0,58) \times (1-0,9) = 1,724 \text{ t/metus}$$

Momentinis išmetamo amoniako per valymo įrenginius:

$$M_{\text{momentinis NH}_3} = 1,724 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,055 \text{ g/s}$$

Tarša NO

Metinis išsiskiriančio NO iš paukštidžių kiekis apskaičiuotas kartu su metodika pateikiamoje skaičiuoklėje (žr. 4.2.6. - 4.2.14. lenteles). Apskaičiuota, kad numatomose paukštidėse laikant 759360 paukščių, per metus iš mėšlidės gali išsiskirti 5,175 t NO.

Momentinis išmetamo NO per valymo įrenginių oro šalinimo angą kiekis:

$$M_{\text{momentinis NO}} = 5,175 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,164 \text{ g/s}$$

Teršalų, išsiskiriančių iš mėšlo krautuvo vidaus degimo variklio mėšlo krovos metu, skaičiavimai pateikti sk. 4.2.5 Išsiskiriančių ir išmetamų teršalų skaičiavimai iš mobilių transporto priemonių.

4.2.4.1.3 3 alternatyva. Vištų dedeklių auginimas 4 paukštidėse, numatant susidarančių aplinkos oro teršalų valymą paukštidžių biologinio oro valymo įrenginiuose ir mėšlidės cheminio oro valymo įrenginiuose

➤ Aplinkos oro tarša iš paukštidžių

Veiklos vykdymo metu iš paukštidžių per oro valymo įrenginius į aplinką bus išmetamas amoniakas, azoto monoksidas ir kietos dalelės, šaltuoju metų laiku pašildant paukštides dujiniais šildytuvais taip pat bus išmetamas anglies monoksidas ir azoto dioksidas.

Kiekvienai paukštidei planuojama įrengti ištraukiamo oro biologinius valymo įrenginius, kurių efektyvumas atskirų teršalų atžvilgiu yra:

Amoniako išvalymo laipsnis – 0,7;

Kietųjų dalelių išvalymo laipsnis – 0,75;

Kvapų sumažinimo laipsnis – 0,45;

Anglies monoksido, azoto dioksido ir azoto monoksido valymas nevykdomas

Apskaičiuota, kad planuojamose paukštidėse laikant 759360 paukščių, per metus galėtų išsiskirti 203,771 t amoniako, neįvertinus jokių numatytų aplinkos oro taršos mažinimo priemonių.

Įvertinus amoniako išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 55%) dėl mėšlo džiovinimo ir 70% išvalymo efektyvumą oro valymo įrenginiuose metinis į aplinką iš paukštidžių išmetamas amoniako kiekis po mėšlo džiovinimo ir oro valymo :

Metiniai išmetamo amoniako kiekiai iš paukštidžių po mėšlo džiovinimo ir oro valymo :

Suminis 4 paukštidžių $M_{\text{metinis NH}_3} = 203,771 \times (1-0,55) \times (1-0,7) = 27,509 \text{ t/metus}$

Vienos paukštidės $M_{\text{metinis NH}_3} = 27,509 / 4 = 6,877 \text{ t/metus}$

Momentinis išmetamo amoniako kiekis per vienos paukštidės valymo įrenginius :

$M_{\text{momentinis NH}_3} = 6,877 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,2181 \text{ g/s}$

Metiniai išmetamų kietų dalelių KD_{10} kiekiai iš paukštidžių apskaičiuojami tiesiogiai pagal metodikoje pateiktus taršos koeficientus (4.2.5. lentelė) ir įvertinus kietų dalelių 75 % išvalymo efektyvumą oro valymo įrenginiuose:

Suminis 4 paukštidžių $M_{\text{metinis KD}_{10}} = 759360 \times 0,017 \times 10^{-3} \times (1-0,75) = 3,227 \text{ t/metus}$

Vienos vištidės $M_{\text{metinis KD}_{10}} = 3,227 / 4 = 0,807 \text{ t/metus}$

Momentinis išmetamų kietų dalelių kiekis per vienos paukštidės valymo įrenginius:

$M_{\text{momentinis KD}_{10}} = 0,807 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,0256 \text{ g/s}$

Metiniai išmetamų kietų dalelių $KD_{2,5}$ kiekiai iš paukštidžių apskaičiuojami tiesiogiai pagal metodikoje pateiktus taršos koeficientus (4.2.5. lentelė) ir įvertinus kietų dalelių 75 % išvalymo efektyvumą oro valymo įrenginiuose:

Suminis 4 paukštidžių $M_{\text{metinis KD}_{2,5}} = 759360 \times 0,002 \times 10^{-3} \times (1-0,75) = 0,380 \text{ t/metus}$

Vienos paukštidės $M_{\text{metinis KD}_{2,5}} = 0,380 / 4 = 0,095 \text{ t/metus}$

Momentinis išmetamų kietų dalelių $KD_{2,5}$ kiekis per vienos paukštidės valymo įrenginius:

$M_{\text{momentinis KD}_{2,5}} = 0,095 \times 10^6 / (8760 \times 3600) = 0,0030 \text{ g/s}$

Gamtinių dujų deginimo metu išsiskiriančių aplinkos oro teršalų kiekio skaičiavimas

Planuojamose paukštidėse šaltuoju metų laiku vykdant tiekiamo oro pašildymą išsiskiriančių gamtinių dujų degimo produktų skaičiavimai atlikti sk. 4.2.4.2.1, momentiniai ir metiniai CO ir NOx kiekiai nesikeičia, todėl skaičiavimai nebekartojami.

Gamtinių dujų degimo produktų kiekis iš paukštidžių bus analogiškas 2 alternatyvai, visi gamtinių dujų degimo produktai vištidės bus išmetami per valymo įrengimų išmetimo angas.

➤ Aplinkos oro tarša iš mėšlidės

3 alternatyvos atveju tarša iš mėšlidės amoniaku ir NO išlieka tokia pati kaip ir antros alternatyvos atveju, kadangi mėšlidei būtų projektuojami cheminiai šalinamo oro valymo įrengimai, skaičiavimai nekartojami.

Teršalų, išsiskiriančių iš mėšlo krautuvo vidaus degimo variklio mėšlo krovos metu, skaičiavimai pateikti sk. 4.2.5 Išsiskiriančių ir išmetamų teršalų skaičiavimai iš mobilių transporto priemonių.

Planuojamos ūkinės veiklos taršos šaltinių duomenys pateikiami 4.2.15. ir 4.2.16. lentelėse.

4.2.15. lentelė (pradžia). Stacionarių taršos šaltinių fiziniai duomenys

Taršos šaltiniai					Išmetamųjų dujų rodikliai pavyzdžio paėmimo (matavimo) vietoje			Teršalų išmetimo trukmė, val
Pavadinimas	Nr.	Koordinatės	Aukštis, m	Išėjimo angos matmenys, m	Srauto greitis, m/s	Temperatūra, °C	Tūrio debitas, Nm ³ /s	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Planuojama ūkinė veikla. 1 alternatyva be oro valymo įrenginių – 242 taršos šaltiniai								
1 paukštidės ventiliacinės angos	006,018,030, 042,054	X6209626; Y390287	0,95	D=1,4	7,6	20	11,67	8760
1 paukštidės ventiliacinės angos	001,012,024, 036,048, 060	X 6209614; Y390291	5,45	D=1,4	7,6	20	11,67	8760
2 paukštidės ventiliacinės angos	066,078,090, 102,114	X6209630; Y390308	0,95	D=1,4	7,6	20	11,67	8760
2 paukštidės ventiliacinės angos	061,072,084, 096, 108, 120	X 6209618; Y390312	5,45	D=1,4	7,6	20	11,67	8760
3 paukštidės ventiliacinės angos	126,138,150, 162,174	X6209638; Y390355	0,95	D=1,4	7,6	20	11,67	8760
3 paukštidės ventiliacinės angos	121,132,144, 156,168,180	X 6209626; Y390359	5,45	D=1,4	7,6	20	11,67	8760
4 paukštidės ventiliacinės angos	186,198,210, 222, 234	X6209642; Y390375	0,95	D=1,4	7,6	20	11,67	8760
4 paukštidės ventiliacinės angos	181,192,204,216, 228,240	X6209630; Y390379	5,45	D=1,4	7,6	20	11,67	8760
Mėšlidės ventiliacinės angos	241, 242	X6209741; Y390292	13,0	D=1,4	8,885	18	12,831	8760
Planuojama ūkinė veikla. 2 alternatyva su paukštidžių ir mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais – 5 taršos šaltiniai								
1 paukštidės valymo įrenginių anga	001	X6209700; Y390282 X6209588; Y390304	6,0	S=31,66m ²	4,0	20	126,64	8760
2 paukštidės valymo įrenginių anga	002	X6209686; Y390285 X6209574; Y390306	6,0	S=31,66m ²	4,0	20	126,64	8760

4.2.15. lentelė (tęsinys). Stacionarių taršos šaltinių fiziniai duomenys

Taršos šaltiniai					Išmetamųjų dujų rodikliai pavyzdžio paėmimo (matavimo) vietoje			Teršalų išmetimo trukmė, val
Pavadinimas	Nr.	Koordinatės	Aukštis, m	Išėjimo angos matmenys, m	Srauto greitis, m/s	Temperatūra, °C	Tūrio debitas, Nm ³ /s	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3 paukštidės valymo įrenginių anga	003	X6209715; Y390360 X6209603; Y390382	6,0	S=31,66m ²	4,0	20	126,64	8760
4 paukštidės valymo įrenginių anga	004	X6209702; Y390362 X6209589; Y390384	6,0	S=31,66m ²	4,0	20	126,64	8760
Mėšlidės valymo įrenginių anga	101	X6209729; Y390252	8,0	D=2,95 m	4,0	20	27,35	8760
Planuojama ūkinė veikla. 3 alternatyva su paukštidžių biologiniais ir mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais – 5taršos šaltiniai								
1 paukštidės valymo įrenginių anga	001	X6209700; Y390282 X6209588; Y390304	6,0	S=31,66m ²	4,0	20	126,64	8760
2 paukštidės valymo įrenginių anga	002	X6209686; Y390285 X6209574; Y390306	6,0	S=31,66m ²	4,0	20	126,64	8760
3 paukštidės valymo įrenginių anga	003	X6209715; Y390360 X6209603; Y390382	6,0	S=31,66m ²	4,0	20	126,64	8760
4 paukštidės valymo įrenginių anga	004	X6209702; Y390362 X6209589; Y390384	6,0	S=31,66m ²	4,0	20	126,64	8760
Mėšlidės valymo įrenginių anga	101	X6209729; Y390252	8,0	D=2,95 m	4,0	20	27,35	8760

Pastaba: 1 alternatyva - kiekvienos paukštidės 60 taršos šaltinių parametrai yra analogiški (išskyrus koordinatas), todėl kiekvienai paukštidei vienoje eilutėje įvedamas šaltinis, kuris atitinka 30 ventiliatorių išdėstytą 0,95 m aukštyje ir kitoje eilutėje 30 ventiliatorių 5,45 m aukštyje. Koordinatės nurodytos tik dviejų centrinių kiekvienos fermos šaltinių. Sklaidos skaičiavimų modelyje įvedamas taršos šaltinių skaičius kiekvienai paukštidei po 11 vnt. ventiliatorių, kas atitinka vidutinį ištraukiamo oro srautą prie maksimalių teršalų išmetimų.

2 alternatyva - Kiekvienai paukštidei lentelėje įvedamas taršos šaltinis, kurio plotas 31,66 m²; sklaidos skaičiavimų modelyje įvedamas taršos šaltinių skaičius kiekvienai paukštidei po 5 vnt. po 2,85 m skersmens.

3 alternatyva - Kiekvienai paukštidei lentelėje įvedamas taršos šaltinis, kurio plotas 31,66 m²; sklaidos skaičiavimų modelyje įvedamas taršos šaltinių skaičius kiekvienai paukštidei po 5vnt. po 2,85 m skersmens.

4.2.16. lentelė (pradžia) Tarša į aplinkos orą

Veiklos rūšis	Cecho ar kitų pavadinimas, gamybos rūšies pavadinimas	Taršos šaltiniai		Teršalai		Esama tarša				Numatoma tarša		
		Pavadinimas	Nr.	Pavadinimas	Kodas	Vienkartinis dydis			Metinė, t/metus	Vienkartinis dydis		Metinė, t/metus
						vnt.	Vidut.	Maks.		Vnt.	Maks.	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Planuojama ūkinė veikla. 1 alternatyva be valymo įrenginių – iš viso 242 taršos šaltiniai												
Paukščių auginimas	Paukštidė Nr.1 (įvesta 11 ventiliatorių)	Ventiliacinė anga	006	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD ₁₀ +KD _{2.5} (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NO _x (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	018	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD ₁₀ +KD _{2.5} (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NO _x (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	030	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD ₁₀ +KD _{2.5} (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NO _x (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	042	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD ₁₀ +KD _{2.5} (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NO _x (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	054	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD ₁₀ +KD _{2.5} (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NO _x (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	001	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD ₁₀ +KD _{2.5} (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038

				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
--	--	--	--	---------	------	---	---	---	---	-----	---------	--------

4.2.16. lentelė (tęsinys) Tarša į aplinkos orą

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Paukščių auginimas	Paukštidė Nr.1 (įvesta 11 ventiliatorių)	Ventiliacinė anga	012	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	024	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	036	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	048	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	060	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
	Paukštidė Nr.2 (įvesta 11 ventiliatorių)	Ventiliacinė anga	066	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	078	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038

				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
--	--	--	--	---------	------	---	---	---	---	-----	---------	--------

4.2.16. lentelė (tęsinys) Tarša į aplinkos orą

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Paukščių auginimas	Paukštidė Nr.2 (įvesta 11 ventiliatorių)	Ventiliacinė anga	090	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	102	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	114	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	061	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	072	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	084	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	196	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038

				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
--	--	--	--	---------	------	---	---	---	---	-----	---------	--------

4.2.16. lentelė (tęsinys). Tarša į aplinkos orą

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Paukščių auginimas	Paukštidė Nr.2 (įvesta 11 ventiliatorių)	Ventiliacinė anga	108	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	120	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
Paukščių auginimas	Paukštidė Nr.3 (įvesta 11 ventiliatorių)	Ventiliacinė anga	126	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	138	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	150	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	162	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	174	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038

				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
--	--	--	--	---------	------	---	---	---	---	-----	---------	--------

4.2.4.16. lentelė (tęsinys). Tarša į aplinkos orą

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Paukščių auginimas	Paukštidė Nr.3 (įvesta 11 ventiliatorių)	Ventiliacinė anga	121	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	132	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	144	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	156	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	168	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	180	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
	Paukštidė Nr.4 (įvesta 11 ventiliatorių)	Ventiliacinė anga	186	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038

				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
--	--	--	--	---------	------	---	---	---	---	-----	---------	--------

4.2.16. lentelė (tęsinys). Tarša į aplinkos orą

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Paukščių auginimas	Paukštidė Nr.4 (įvesta 11 ventiliatorių)	Ventiliacinė anga	198	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	210	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	222	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	234	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	181	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	192	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	204	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038

				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
--	--	--	--	---------	------	---	---	---	---	-----	---------	--------

4.2.16. lentelė (tęsinys). Tarša į aplinkos orą

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Paukščių auginimas	Paukštėdė Nr.4	Ventiliacinė anga	216	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	228	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
		Ventiliacinė anga	240	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,066	2,084
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0101	0,328
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,00025	0,0038
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00007	0,0012
Mėšlo saugojimas	Mėšlėdė	Ventiliacinė anga	241	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,2735	8,621
				NO	6044	-	-	-	-	g/s	0,1377	2,7992
				CO	5917	-	-	-	-	g/s	0,02335	0,0888
				LOJ	308	-	-	-	-	g/s	0,004	0,01525
				KD	4281	-	-	-	-	g/s	0,00325	0,0124
				SO2	5897	-	-	-	-	g/s	5,45*10 ⁻⁸	2,07*10 ⁻⁷
		Ventiliacinė anga	242	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,2735	8,621
				NO	6044	-	-	-	-	g/s	0,1377	2,7992
				CO	5917	-	-	-	-	g/s	0,02335	0,0888
				LOJ	308	-	-	-	-	g/s	0,004	0,01525
				KD	4281	-	-	-	-	g/s	0,00325	0,0124
				SO2	5897	-	-	-	-	g/s	5,45*10 ⁻⁸	2,07*10 ⁻⁷

4.2.16. lentelė (tęsinys). Tarša į aplinkos orą

Planuojama ūkinė veikla. 2 alternatyva su paukštidžių ir mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais – 5 taršos šaltiniai												
Paukščių auginimas	Paukštidė Nr.1	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	001	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,073	2,2925
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0743	2,345
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,0027	0,042
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00082	0,013
	Paukštidė Nr.2	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	002	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,073	2,2925
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0743	2,345
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,0027	0,042
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00082	0,013
	Paukštidė Nr.3	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	003	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,073	2,2925
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0743	2,345
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,0027	0,042
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00082	0,013
	Paukštidė Nr.4	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	004	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,073	2,2925
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0743	2,345
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,0027	0,042
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00082	0,013
Mėšlo saugojimas	Mėšlidė	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	101	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,055	1,7242
				NO	6044	-	-	-	-	g/s	0,2754	1,0444

4.2.16. lentelė (tęsinys). Tarša į aplinkos orą

				KD	5917	-	-	-	-	g/s	0,0065	0,0248
				CO	308	-	-	-	-	g/s	0,0467	0,1776
				LOJ	4281	-	-	-	-	g/s	0,008	0,0305
				SO ₂	5897	-	-	-	-	g/s	1,09*10 ⁻⁷	4,14*10 ⁻⁷
Planuojama ūkinė veikla. 3 alternatyva su paukštidžių biologiniais ir mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais – 5 taršos šaltiniai												
Paukščių auginimas	Paukštide Nr.1	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	001	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,2181	6,877
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0286	0,902
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,0027	0,042
				NO _x (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00082	0,013
	Paukštide Nr.2	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	002	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,2181	6,877
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0286	0,902
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,0027	0,042
				NO _x (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00082	0,013
	Paukštide Nr.3	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	003	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,2181	6,877
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0286	0,902
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,0027	0,042
				NO _x (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00082	0,013

4.2.16. lentelė (tęsinys). Tarša į aplinkos orą

	Paukštidė Nr.4	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	004	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,2181	6,877
				KD (C)	4281	-	-	-	-	g/s	0,0286	0,902
				CO (B)	5917	-	-	-	-	g/s	0,0027	0,042
				NOx (B)	5872	-	-	-	-	g/s	0,00082	0,013
Mėšlo saugojimas	Mėšlidė	Ventiliacinė anga po valymo įrenginių	101	Amoniakas	134	-	-	-	-	g/s	0,055	1,7242
				NO	6044	-	-	-	-	g/s	0,2754	1,0444
				KD	5917	-	-	-	-	g/s	0,0065	0,0248
				CO	308	-	-	-	-	g/s	0,0467	0,1776
				LOJ	4281	-	-	-	-	g/s	0,008	0,0305
				SO2	5897	-	-	-	-	g/s	1,09*10 ⁻⁷	4,14*10 ⁻⁷

Pastaba: 1. 1, 2 ir 3 alternatyvai amoniako, kietų dalelių ir NO kiekiai apskaičiuoti pagal 2009 metodiką;

2. 1, 2, ir 3 alternatyvai kuro degimo produktų - anglies monoksido ir azoto oksidų kiekiai apskaičiuoti pagal „Įvairiose gamybose susidarančių ir išmetamų į atmosferą teršalų įvertinimo metodikų rinkinį“, Leningradas, 1986.

3. 0 alternatyvai visų teršalų kiekiai pateikiami iš UAB „Anulėnų paukštyno“ galiojančio Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo Nr.T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.).

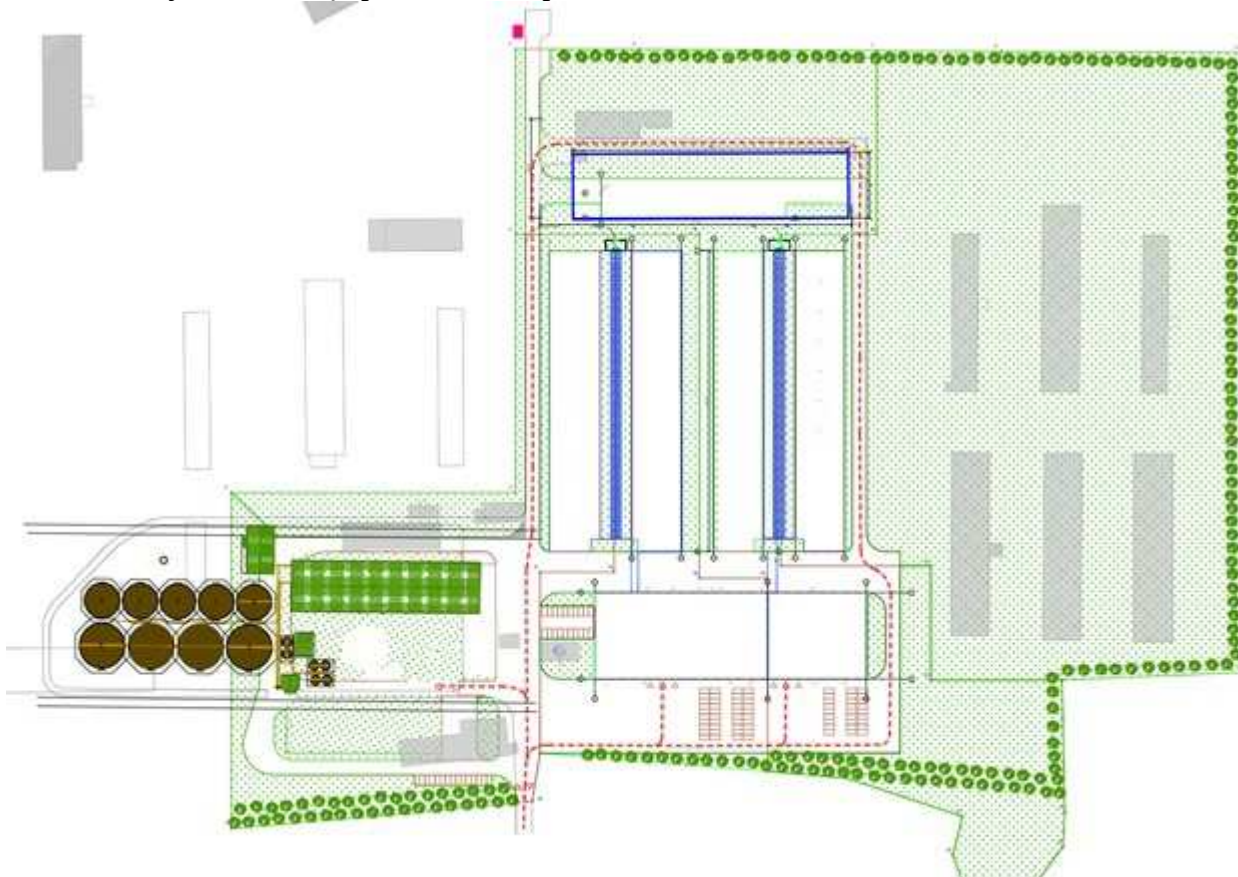
4.2.5 IŠSISKIRIANČIŲ IR IŠMETAMŲ TERŠALŲ SKAIČIAVIMAI IŠ MOBILIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ

4.2.5.1 Metodikos ir teršalų koeficientų pagrindimas

4.2.17. lentelė. Planuojamos ūkinės veiklos ir gretutinių planuojamų ūkinių veiklų mobilūs taršos šaltiniai

Transporto paskirtis	Transporto priemonių skaičius per dieną, vnt.	Transporto priemonių važiavimo laikas
Prieauglio atvežimas į paukštides	3	7 - 18 val.
Vištų dedeklių išvežimas pasibaigus auginimo ciklui	3	7 - 18 val.
Žaliavų atvežimas į pašarų fabriką	5	7 - 18 val.
Mėšlo išvežimas	7	7 - 18 val.
Frontalinis krautuvas dirbantis mėšlo išvežimo metu	1	7 - 18 val.
Atvežamos dezinfekcinės medžiagos, cheminės medžiagos, vaistai ar kitos reikalingos medžiagos	1	7 - 18 val.
Kiaušinių produkcijos išvežimas	1	7 - 18 val.
Lengvieji automobiliai	20	7 - 18 val.

Transporto judėjimo schema planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje, kuri vertinama skaičiuojant oro taršą. pateikta 4.2.5 pav.

4.2.5 pav. Transporto judėjimo schema planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje

Lengvieji automobiliai ir sunkiasvoris transportas

Skaičiavimai atliekami pagal metodikoje pateikiamą apibendrintą skaičiavimo algoritmą Tier 1, paremtą teršalų kiekio apskaičiavimu pagal vidutinės kuro sąnaudas. Skaičiuojama pagal formulę:

$$E = (L \times K_{S_{vid.}}) \times E_{Fi} ; \text{kg/d}$$

Kur:

L – atitinkamos transporto priemonės nuvažiuotas atstumas teritorijoje, km

$K_{S_{vid.}}$ – atitinkamos transporto priemonės vidutinės kuro sąnaudos, g/km

E_{Fi} – atitinkamos kuro rūšies emisijos faktorius atskiram teršalui, g/kg kuro;

4.2.18. lentelė. Mobilių taršos šaltinių duomenys

Transporto paskirtis	Transporto priemonių skaičius per dieną, vnt.	Kuro tipas	Transporto priemonių skaičius pagal kuro tipą	Vienos transporto priemonės nuvažiuotas atstumas L per dieną, km	Visų transporto priemonių nuvažiuotas atstumas $L_{sum.}$ per dieną, km	Vidutinės kuro sąnaudos $K_{S_{vid.}}$ g/km	Kuro sąnaudos, kg/dieną
Prieauglio atvežimas į paukštides	3	Dyzelis	3	0,57	1,71	240	0,4104
Vištų dedeklių išvežimas pasibaigus auginimo ciklui	3	Dyzelis	3	0,57	1,71	240	0,4104
Žaliavų atvežimas į pašarų fabriką	5	Dyzelis	5	0,68	3,4	240	0,816
Mėšlo išvežimas	7	Dyzelis	7	0,98	6,86	240	1,6464
Atvežamos dezinfekcinės medžiagos, cheminės medžiagos, vaistai ar kitos reikalingos medžiagos	1	Dyzelis	1	0,57	0,57	240	0,1368
Kiaušinių produkcijos išvežimas	1	Dyzelis	1	0,57	0,57	240	0,1368
Lengvieji automobiliai	20	Dyzelis	10	0,38	3,8	60	0,228
		Benzinas	3	0,38	1,14	70	0,0798
		LPG	7	0,38	2,66	57,5	0,15295

4.2.19. lentelė. Mobilių taršos šaltinių išmetami teršalų kiekiai

Automobilių tipas	Kuro tipas	Bendros kuro sąnaudos, kg/diena	CO			LOJ			NO _x		
			g/kg	g/d	g/s	g/kg	g/d	g/s	g/kg	g/d	g/s
Lengvieji automobiliai	Dyzelis	0,228	3,33	0,75924	0,00002	0,7	0,1596	4,03E-06	12,96	2,95488	0,000075
	Benzinas	0,0798	84,7	6,75906	0,00017	10,05	0,80199	2,03E-05	8,73	0,696654	0,000018
	LPG	0,15295	84,7	12,95487	0,00033	13,64	2,086238	5,27E-05	15,2	2,32484	0,000059
Sunkiasvoriai automobiliai	Dyzelinas	3,5568	7,58	26,96054	0,00068	1,92	6,829056	0,000172	33,37	118,6904	0,002997
			viso:				viso:	0,000249		viso:	0,003148151

Automobilių tipas	Kuro tipas	Bendros kuro sąnaudos, kg/diena	KD			SO ₂		
			g/kg	g/d	g/s	g/kg	g/d	g/s
Lengvieji automobiliai	Dyzelis	0,228	1,1	0,2508	6,33333E-06	0,000008	0,000003648	9,21212E-11
	Benzinas	0,0798	0,03	0,002394	6,04545E-08	0,000004	0,000006384	1,61212E-10
	LPG	0,15295	0	0	0	0	0	0
Sunkiasvoriai automobiliai	Dyzelinas	3,5568	0,94	3,343392	8,44291E-05	0,000008	5,69088E-05	1,43709E-09
			Viso:				Viso:	1,69042E-09

Metinė aplinkos oro tarša

Metinė aplinkos oro tarša apskaičiuojama pagal tą pačią formulę, įvertinant metinį numatomą kuro sunaudojimą. Metinis kuro sunaudojimas apskaičiuotas pagal dienos kuro sąnaudas, priimant kad eismas vyksta 365 dienas per metus.

4.2.20. lentelė. Mobilių taršos šaltinių išmetami metiniai teršalų kiekiai

Automobilių tipas	Kuro tipas	Bendros kuro sanaudos, kg/metus	CO		LOJ		NO _x		KD		SO ₂	
			g/kg	t/metus	g/kg	t/metus	g/kg	t/metus	g/kg	t/metus	g/kg	t/metus
Lengvieji automobiliai	Dyzelis	83,22	3,33	0,00028	0,7	0,00006	12,96	0,00108	1,1	0,00009	0,000008	1,33*10 ⁻⁹
	Benzinas	29,127	84,7	0,00247	10,05	0,00029	8,73	0,00025	0,03	0,00000	0,000004	2,33*10 ⁻⁹
	LPG	55,82675	84,7	0,00473	13,64	0,00076	15,2	0,00085	0,0	0,00000	0	0
Sunkiasvoriai automobiliai	Dyzelinas	1298,232	7,58	0,00984	1,92	0,00249	33,37	0,04332	0,94	0,00122	0,000008	2,07*10 ⁻⁸
			Viso:	0,0173	Viso:	0,0036	Viso:	0,0455	Viso:	0,0013	Viso:	2,44*10 ⁻⁸

Atliekant teršalų sklaidos skaičiavimus, kuomet vyksta transporto judėjimas, kaip taršos šaltinis vertinama įmonės teritorija, apribota planuojamų privažiavimų, taip pat lengvųjų automobilių parkavimo aikštelė (plokštuminis taršos šaltinis Nr.602, plotas 73200 m², aukštis 0,3m).

Mėšlo krautuvai

Aplinkos oro taršos skaičiavimas atliekamas pagal metodiką EMEP/CORINAIR Atmospheric emission inventory guidebook 2009 1.A.4 Other mobile. Skaičiavimai atliekami pagal metodikoje pateikiamą apibendrintą skaičiavimo algoritmą Tier 1, paremtą teršalų kiekio apskaičiavimu pagal vidutinės kuro sąnaudas transporto priemonės amžių. Priimama, kad krautuvai bus naujas. Skaičiuojama pagal formulę:

$$E = K_{S_{vid}} \times EF_i; \text{ kg/d}$$

$K_{S_{vid}}$ – krautuvo vidutinės kuro sąnaudos, t/d

EF_i – atitinkamos kuro rūšies emisijos faktorius atskiram teršalui, g/kg kuro;

Krautuvo darbo laikas skaičiuojamas 8val/dieną, per valandą krautuvai sunaudoja iki 28,5l degalų, per dieną tai būtų 228 l arba 196kg.

4.2.21. lentelė. Mėšlo krautuvo išmetami teršalų kiekiai

Tipas	Kuro tipas	Bendros kuro sąnaudos, t/diena	CO			LOJ			NO _x			KD			SO ₂		
			g/t	g/d	g/s	g/t	g/d	g/s	g/t	g/d	g/s	g/t	g/d	g/s	g/t	g/d	g/s
Krautuvai	Dyzelinas	0,196	6866	1345,7	0,0467	1178	230,9	0,008	16364	3207,3	0,1114	957	187,6	0,0065	0,008	0,003	1,09*10 ⁻⁷

Metinė aplinkos oro tarša

Metinė krautuvo aplinkos oro tarša apskaičiuojama pagal aukščiau pateiktą metodiką, įvertinant metinį numatomą kuro sunaudojimą. Metinis kuro sunaudojimas apskaičiuotas pagal dienos kuro sąnaudas, priimant kad krautuvo darbas vyksta 6 mėnesius per metus, t.y. 132 d.d. per metus, sudeginant 25,872t dyzelinio kuro.

4.2.22. lentelė. Mėslo krautuvo išmetami metiniai teršalų kiekiai

Tipas	Kuro tipas	Bendros kuro sanaudos, t/metus	CO		LOJ		NO _x		KD		SO ₂	
			g/t	t/m	g/t	t/m	g/t	t/m	g/t	t/m	g/t	t/m
Krautuvas	Dyzelinas	25,872	6866	0,1776	1178	0,0305	16364	0,4234	957	0,0248	0,008	4,14*10 ⁻⁷

Apibendrinant reikia pažymėti, jog planuojamai ūkinei veiklai buvo atliktas oro teršalų sklaidos aplinkos ore modeliavimas, kurio rezultatai parodė, kad oro teršalų koncentracijos ore neviršytų nustatytų teršalų ribinių verčių sklypo ribose ir už jo ribų. Kadangi mobilių taršos šaltinių sukeliamą taršą buvo įtraukta į minėtą modeliavimą, vadinasi galima teigti, kad ir mobiliųjų taršos šaltinių sukeliamą taršą neviršija nustatytų teršalų ribinių verčių sklypo ribose ir už jo ribų (žr. 4.2.7 skyrių).

4.2.6. APLINKOS UŽTERŠTUMO PROGNOZĖ

4.2.6.1 Teršalų ribinės vertės aplinkos ore

Poveikio aplinkos orui vertinimui taikomos Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, nustatytos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582, bei Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640.

4.2.23 lentelė Teršalų ribinės vertės aplinkos ore

Teršalo pavadinimas	Ribinės vertės pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 7 d. įsakymą Nr.D1-585/V-611	
	Periodas	Ribinė vertė
Anglies monoksidas	8 valandų	10mg/m ³
Azoto oksidai	1 valandos	200ug/m ³
Azoto oksidai	Kalendorinių metų	40ug/m ³
Kietos dalelės KD10	24 valandų	50ug/m ³
Kietos dalelės KD10	Kalendorinių metų	40ug/m ³
Kietos dalelės KD2,5	Kalendorinių metų	25ug/m ³
Sieros dioksidas	1 valandos	350ug/m ³
Sieros dioksidas	24 valandų	125ug/m ³
	Ribinės vertės pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2007 06 11 įsakymą Nr.D1-329/V-469	
Amoniakas	Pusės valandos	0,2mg/m ³
LOJ (benzino garai)	Pusės valandos	5mg/m ³

4.2.6.2 Aplinkos oro užterštumo modeliavimo variantai ir įvesties duomenys

Teršalų išsklaidymo atmosferos ore skaičiavimas atliktas programa „Aermod“.

Aplinkos oro užterštumo skaičiavimai atlikti keturioms nagrinėjamoms ūkinės veiklos alternatyvoms:

- šiuo metu leistinos vykdyti veiklos pagal TIPK leidimą (0 alternatyva);
- planuojamos ūkinės veiklos su mėšlo džioviniu (1 alternatyva);
- planuojamos ūkinės veiklos su mėšlo džioviniu ir paukštidžių bei mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais (2 alternatyva);
- planuojamos ūkinės veiklos su mėšlo džioviniu bei paukštidžių biologiniais oro valymo įrenginiais ir mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais (3 alternatyva).

Kiekvienai alternatyvai buvo skaičiuojama po du variantus: 0 alternatyvos 2 variante kartu įvertinama ir esama foninė aplinkos oro tarša, o 1, 2, ir 3 alternatyvos 2 variante dar papildomai ir sklypo ribose perspektyvoje planuojamos veiklos - pašarų gamyba bei kiaušinių perdirbimo gamyba.

Detalus kiekvienos alternatyvos aprašymas pateikiamas žemiau:

• 0 alternatyva

1 variantas – vertinama šiuo metu leistinos vykdyti pagal TIPK leidimą UAB „Anulėnų paukštynas“ veiklos aplinkos oro tarša. Duomenys aplinkos oro taršos vertinimui naudojami

pagal įmonės 2011 m. aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaitą bei įmonei išduotą Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą Nr. T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.);

2 variantas – vertinama leistinos vykdyti pagal TIPK leidimą UAB „Anulėnų paukštynas“ veiklos aplinkos oro tarša ir foninė aplinkos oro tarša.

- **1 alternatyva**

1 variantas – vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomą taršos sumažinimo priemonę, t.y. mėšlo džiovinimą;

2 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomą taršos sumažinimo priemonę, t.y. mėšlo džiovinimą, kartu įvertinant foninę aplinkos oro taršą (kaip foninė tarša įvertinamos ne tik foninės teršalų koncentracijos ir gretutinių įmonių 2 km spinduliu taršos šaltiniai, bet ir perspektyvoje toje pačioje teritorijoje planuojamų kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų taršos šaltiniai).

- **2 alternatyva**

1 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomas taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir paukštidžių bei mėšlidės cheminius oro valymo įrengimus;

2 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomas taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir paukštidžių bei mėšlidės cheminius oro valymo įrengimus, kartu įvertinant foninę aplinkos oro taršą (kaip foninė tarša įvertinamos ne tik foninės teršalų koncentracijos ir gretutinių įmonių 2 km spinduliu taršos šaltiniai, bet ir perspektyvoje toje pačioje teritorijoje planuojamų kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų taršos šaltiniai);

- **3 alternatyva**

1 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomas taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir paukštidžių biologinius oro valymo įrengimus bei mėšlidės cheminius oro valymo įrenginius;

2 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomas taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir paukštidžių biologinius oro valymo įrengimus bei mėšlidės cheminius oro valymo įrenginius, kartu įvertinant foninę aplinkos oro taršą (kaip foninė tarša įvertinamos ne tik foninės teršalų koncentracijos ir gretutinių įmonių 2 km spinduliu taršos šaltiniai, bet ir perspektyvoje toje pačioje teritorijoje planuojamų kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų taršos šaltiniai);

Duomenys priimti skaičiavimams:

⇒ meteorologiniai duomenys pateikti programos „Aermod“ kūrėjų;

⇒ foninė aplinkos oro tarša vertinama pagal Šiaulių RAAD 2012 m. lapkričio 29 d. pateiktą rekomendaciją Nr.(4)-SR-S-2491 (6.19). Skaičiavimuose atsižvelgiama į rekomendacijos (priedas Nr. 7) nurodytų esamų gretutinių aplinkos oro taršos šaltinių išmetimus, taip pat įvertinamos santykinai švarių Lietuvos kaimiškųjų vietovių aplinkos oro teršalų foninės koncentracijos (2013 m.)

⇒ kaip gretutiniai aplinkos oro taršos šaltiniai taip pat įvertinti ir toje pačioje teritorijoje planuojamos gretutinės ūkinės veiklos – pašarų gamybos ir kiaušinių perdirbimo cecho aplinkos oro taršos šaltiniai (priedas Nr.8). Šių aplinkos oro taršos šaltinių aplinkos oro tarša vertinta pagal preliminarinius technologinius duomenis.

⇒ esamų UAB „Anulėnų paukštynas“ taršos šaltinių darbo laikas priimtas pagal įmonės 2011 m. aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaitą;

⇒ planuojamos ūkinės veiklos-vištų dedeklių auginimo darbo laikas - paukščių auginimas vyks, o tuo pačiu aplinkos oro taršos šaltiniai veiks ištisus metus. Anglies monoksido ir azoto dioksido išmetimai galimi tik šaltuoju metų laiku, t.y. spalio-balandžio mėnesiais, kuomet galimas fermų pašildymas ir deginamos gamtinės dujos;

⇒ gretutinių veiklų, planuojamų tame pačiame sklype darbo laikas priimamas pagal technologinius sprendinius bei atsižvelgiant į analogiškų objektų vykdomą veiklą.

Perspektyvinių veiklų - projektuojamų taršos šaltinių (grūdų priėmimo pastatas, valomosios, džiovvyklos) intensyviausias darbo laikas – 4 mėnesiai per kalendorinius metus. Priimta, kad intensyviausiai dirbama liepos, rugpjūčio, rugsėjo ir spalio mėnesiais (grūdai kuliami ir apdirbami būtent šiais mėnesiais).

Sklaidos skaičiavimuose priimta, kad grūdų priėmimo, valymo ir džiovavimo technologiniai procesai vykdomi liepos mėn. 4 val/dieną, rugpjūčio, rugsėjo mėn. 8 val/parą, spalio mėn. 4 val/dieną. Likusiu metų laiku šie šaltiniai gali dirbti iki 2 val/dieną. Grūdų sandėliavimas vyksta ištisus metus. Pašarų gamyba gali būti vykdoma 250 darbo dienų metuose, 2 pamainas, 8-20 val.

⇒ neorganizuotų taršos šaltinių parametrai skaičiavimuose sąlyginai priimami $H=10m$., $D=0,5m$., $v=5m/s$, $t=0^{\circ}C$;

⇒ vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. AV-200 patvirtintomis Ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui vertinti teršalų sklaidos skaičiavimo modelių pasirinkimo rekomendacijomis, atliekant amoniako koncentracijos skaičiavimą, skaičiuojamas 98,5-asis procentilis nuo valandinių verčių, kuris lyginamas su pusės valandos ribine verte (5.12 punktas);

⇒ atliekant kietųjų dalelių KD10 ir KD2,5 sklaidos modeliavimą vadovaujamasi Foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti rekomendacijų 8 punkto nuostatomis, kad KD10 sudaro 70% suminio kietųjų dalelių kiekio, o KD2,5 sudaro 50% kietųjų dalelių KD10 kiekio.

⇒ stačiakampio, apibrėžiančio teritoriją, kuriai skaičiuojama teršalų sklaida atmosferoje 0 alternatyvos atveju, sąlyginės koordinatės X(6207750, 6211150), Y(388120, 392120), centro koordinatės (6209750, 390120). Sklaidos skaičiavimai atliekami 2 km spinduliu, žingsnis 100 m;

⇒ stačiakampio, apibrėžiančio teritoriją, kuriai skaičiuojama teršalų sklaida atmosferoje 1 ir 2 ir 3 alternatyvų atveju, sąlyginės koordinatės X(6207682, 6211682), Y(388330, 392330), centro koordinatės (6209682, 390330). Sklaidos skaičiavimai atliekami 2km spinduliu, žingsnis 100m;

⇒ modeliavime taip pat atliekama SO₂ ir LOJ, išsiskiriančių iš mobilių taršos šaltinių, sklaidos modeliavimas. Teršalų SO₂ ir LOJ modeliavimas atliktas ir rezultatai pateikiami tik 1 alternatyvai, kadangi kitų alternatyvų atžvilgiu transporto srautai, nuvažiuoti atstumai, aplinkos oro tarša ir sklaidos modelis būtų analogiški.

⇒ modeliavime skaičiuojant NO₂ sklaidą, taip pat įvertinta ir NO išmetimai iš mėslo saugyklos bei NO_x išmetimai iš autotransporto, panaudojant AERMOD View programoje integruotą OLM metodą (Ozone Limiting Method). Programa automatiškai atlieka azoto oksidų konversiją į azoto dioksidą ir rezultate gaunamos azoto dioksido koncentracijos aplinkos ore.

4.2.6.3 Sklaidos skaičiavimų rezultatai ir analizė

Šiame skyriuje pateikiami teršalų pažeminės sklaidos modeliavimo rezultatai ir analizė:
Pažeminės aplinkos oro teršalų sklaidos modeliavimo žemėlapių pateikti priede Nr.2.

4.2.24. lentelė. Teršalų pažemio koncentracijų skaičiavimo rezultatų suvestinė

Eil. Nr.	Teršalo pavadinimas	Ribinė vertė	Max priežeminė koncentracija	
			Absoliutiniais vienetais	Ribinės vertės dalimis
0 alternatyva, 1 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,0012	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	0,266	<0,1
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	0,044	<0,1
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	34,594	0,69
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	15,250	0,38
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	7,897	0,32
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,351	1,76
0 alternatyva, 2 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,140	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	46,045	0,23
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	8,452	0,21
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	47,359	0,95
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	27,639	0,69
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	17,692	0,71
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,351	1,76
1 alternatyva, 1 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,008	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	9,306	<0,1
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	0,332	<0,1
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	32,59	0,65
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	12,82	0,32
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	1,568	<0,1
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,614	3,07
8.	Sieros dioksidas	350ug/m ³	3,7*10 ⁻⁶	<0,1
9.	Sieros dioksidas	125ug/m ³	1,1*10 ⁻⁶	<0,1
10	LOJ	5 mg/m ³	1,8*10 ⁻⁴	<0,1
1 alternatyva, 2 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,184	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	49,76	0,25
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	10,16	0,25
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	46,62	0,93
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	26,12	0,65

6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	10,73	0,43
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,614	3,07
8.	Sieros dioksidas	350ug/m ³	1,00	<0,1
	Sieros dioksidas	125ug/m ³	_*	_*
	LOJ	5 mg/m ³	_*	_*
2 alternatyva, 1 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,013	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	36,42	0,18
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	0,938	<0,1
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	8,342	0,17
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	2,870	<0,1
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	0,342	<0,1
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,027	0,14
2 alternatyva, 2 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,138	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	52,48	0,26
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	10,22	0,26
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	23,89	0,48
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	15,75	0,39
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	10,30	0,41
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,027	0,14
3 alternatyva, 1 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,013	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	36,42	0,18
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	0,938	<0,1
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	3,236	<0,1
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	1,113	<0,1
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	0,135	<0,1
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,075	0,38
3 alternatyva, 2 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,138	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	52,48	0,26
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	10,22	0,26
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	23,86	0,48
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	15,61	0,39
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	10,30	0,41
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,075	0,38

Pastaba: *LOJ ir SO₂ sklaidos aplinkos ore rezultatai ir grafikai 1 alternatyvos 2 varianto atveju (įvertinant aplinkos oro foninę taršą) nepateikiami, kadangi Aermod programa šių rezultatų ir grafikų nesuformuoja (sumodeliuotos įmonės išmetamų SO₂ ir LOJ koncentracijos aplinkos ore yra labai mažos palyginus su fonine koncentracija, todėl šis skirtumas neatvaizduojamas).

Teršalų pažemio koncentracijų skaičiavimo rezultatų analizė

Pažeminės aplinkos oro teršalų sklaidos modeliavimo žemėlapiai pateikti priede Nr.2.

- **0 alternatyva**

Pagal atliktą teršalų sklaidos atmosferos ore skaičiavimą, **0 alternatyvos 1 varianto** atveju (esama padėtis be fono) apskaičiuota amoniako koncentracija aplinkos ore viršija nustatytą ribinę vertę, t.y. sudaro 1,76 ribinės vertės. Amoniako koncentracijos ribinės vertės viršijimas nustatytas veikiančios įmonės šiaurinėje teritorijos dalyje ir iki 20 m atstumu už sklypo ribų, šalia 1-5 cechų. Apskaičiuota didžiausia amoniako koncentracija ant šiaurės rytinės sklypo ribos šalia 1-5 cechų gali siekti iki 0,188 mg/m³. Kitų teršalų koncentracijos aplinkos ore ribinių verčių neviršija.

0 alternatyvos 2 varianto atveju, t.y. įvertinus ir foninę aplinkos oro taršą, apskaičiuota amoniako koncentracija aplinkos ore išlieka nepakitusi ir sudaro 1,76 ribinės vertės. Taip yra todėl, kad nepaisant gretutinių taršos šaltinių amoniaku, pagrindinis taršos šaltinis vietovėje yra esamas paukštynas. Kitų teršalų galimos koncentracijos aplinkos ore, įvertinus foninę taršą padidėja, tačiau ribinių verčių neviršija.

- **1 alternatyva**

1 alternatyvos 1 varianto atveju pagal atliktus skaičiavimus kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore sudaro 0,65 ribinės vertės paros periode ir 0,32 ribinės vertės metų periode. Kietųjų dalelių KD 2,5 koncentracija aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės metų periode. Apskaičiuota amoniako koncentracija aplinkos ore ribinę vertę viršija 3,07 karto. Azoto oksidų koncentracija aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės nei valandos nei metų perioduose. Anglies monoksido, sieros dioksido ir LOJ koncentracijos aplinkos ore taip pat neturėtų siekti 0,1 ribinės vertės.

1 alternatyvos 2 varianto atveju, t.y. įvertinus ir foninę aplinkos oro taršą, apskaičiuota amoniako koncentracija aplinkos ore išliktų nepakitusi ir ribinę vertę viršytų 3,07 karto. Kietųjų dalelių KD10 koncentracija gali siekti 0,93 ribinės vertės paros periode ir 0,65 ribinės vertės metų periode, kietųjų dalelių KD2,5 koncentracija gali siekti 0,43 ribinės vertės metų periode. Azoto oksidų koncentracija aplinkos ore gali sudaryti 0,25 ribinės vertės valandos periode, 0,25 ribinės vertės metų periode. Anglies monoksido, sieros dioksido ir LOJ koncentracijos aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės.

- **2 alternatyva**

2 alternatyvos 1 varianto atveju pagal atliktus skaičiavimus kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore paros periode gali siekti iki 0,17 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore ir kietųjų dalelių KD2,5 koncentracija metų periode neturėtų siekti 0,1 ribinės vertės aplinkos ore. Amoniako koncentracija aplinkos ore gali siekti iki 0,14 ribinės vertės pusės valandos periode. Azoto dioksido koncentracija aplinkos ore gali sudaryti 0,18 ribinės vertės valandos periode, tačiau metų periode nesieks 0,1 ribinės vertės. Anglies monoksido koncentracijos aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės.

2 alternatyvos 2 varianto atveju, t.y. įvertinus ir foninę aplinkos oro taršą, kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore paros periode gali sudaryti iki 0,48 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore metų periode sudarys 0,39 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD2,5 koncentracija aplinkos ore metų periode sudarys 0,41 ribinės vertės. Amoniako koncentracija aplinkos ore gali siekti iki 0,14 ribinės vertės pusės valandos periode. Anglies monoksido koncentracija aplinkos ore neturėtų siekti 0,1 ribinės vertės 8 valandų periode. Azoto dioksido koncentracija valandos periode gali siekti 0,26 ribinės vertės paros periode, ir 0,26 ribinės vertės metų periode.

Svarbu pažymėti, kad 2 alternatyvos 1 ir 2 varianto atvejais teršalų pažemio koncentracijų skaičiavimo rezultatai patvirtina, kad vykdant planuojamą ūkinę veiklą nebus viršijamos Aplinkos

oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640, taip pat nebus viršijamos Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, nustatytos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582.

- **3 alternatyva**

3 alternatyvos 1 varianto atveju pagal atliktus skaičiavimus kietųjų dalelių KD10, KD2,5 bei anglies monoksido koncentracija aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės visuose perioduose. Amoniakų koncentracija aplinkos ore gali siekti iki 0,38 ribinės vertės pusės valandos periode. Azoto dioksido koncentracija aplinkos ore sudarys 0,18 ribinės vertės valandos periode, o metų periode nesieks 0,1 ribinės vertės.

3 alternatyvos 2 varianto atveju, t.y. įvertinus ir foninę aplinkos oro taršą, kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore paros periode gali sudaryti iki 0,48 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore metų periode sudarys 0,39 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD2,5 koncentracija aplinkos ore metų periode gali siekti 0,41 ribinės vertės. Amoniakų koncentracija aplinkos ore gali siekti iki 0,38 ribinės vertės pusės valandos periode. Anglies monoksido koncentracija aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės 8 valandų periode. Azoto dioksido koncentracija valandos periode gali siekti 0,26 ribinės vertės, metų periode taip pat 0,26 ribinės vertės.

Svarbu pažymėti, kad 3 alternatyvos 1 ir 2 varianto atvejais teršalų pažemio koncentracijų skaičiavimo rezultatai patvirtina, kad vykdant planuojamą ūkinę veiklą nebus viršijamos Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640, taip pat nebus viršijamos Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, nustatytos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582.

4.2.7. POVEIKIO APLINKOS ORUI SUMAŽINIMO PRIEMONĖS

Objekto eksploatacijos metu numatomos poveikio mažinimo priemonės aplinkos orui:

- Pastatai bus tinkamai vėdinami mechaninių oro ištraukimo sistemų pagalba, plaunami, dezinfekuojami ir užtikrins reikiamo mikroklimato reikalavimus;
- Šėrimo racionai atitiks subalansuotą baltymų ir fosforo kiekį, kas leis sumažinti vištų virškinimo metu suskaidomo azoto kiekį;
- Numatoma mėšlo džiovinimo sistema įgalins sumažinti išsiskiriančio amoniako kiekį;
- Išsiskiriančio amoniako kiekis bus mažinamas įdiegiant uždara mėšlo transportavimo konvejeriais sistemą, kuri nuolatos šalins mėšlą į uždara mėšlo saugyklą.
- Amoniakų ir išsiskiriančių kvapų mažinimui iš mėšlidės bus įdiegiami cheminiai oro valymo įrenginiai;
- Amoniakų, kietųjų dalelių ir išsiskiriančių kvapų mažinimui iš paukštidžių bus įdiegiami cheminiai (ar biologiniai) oro valymo įrenginiai;

Techninių projektų rengimo metu parinkus technologinę įrangą skaičiavimai turi būti tikslinami pagal priimtus technologinius sprendinius, technines įrengimų charakteristikas ir detalius technologinių procesų aprašymus.

Atliekant išmetamų teršalų kiekių ir pažeminės sklaidos aplinkos ore skaičiavimus taip pat turi būti įvertinamos priimtose poveikio mažinimo priemonės pagal ES Geriausiai prieinamus gamybos būdus.

Aplinkos oro apsauga statybos metu

Statybos darbų metu įmonės teritorijoje laikinai gali padidėti oro dulketumas. Dulketumo mažinimui darbų atlikimo metu techninių priemonių nenumatoma (jų nėra). Darbų atlikimo metu teritorija turi būti nuolatos valoma, kad pravažiuojantis sunkiasvoris transportas sukeltų kuo mažiau dulkių. Darbus atliekant sausu metų laiku, rekomenduotina teritoriją laistyti.

Statybos darbų metu, prieš transporto priemonėms išvažiuojant iš statybos aikštelės į miesto gatves, turi būti nuvalomos prie ratų prilipusios žemės ir purvas. Statybos darbų metu transportui užteršus gatvę, nedelsiant turi būti vykdomi gatvės dangos valymo darbai.

Iš statybos aikštelės išvežant dulkančias atliekas, jos privalo būti uždengtos.

4.2.25. lentelė. Išmetamų dujų valymo įrenginiai ir kitos taršos prevencijos priemonės

Taršos šaltinio Nr.	Valymo įrenginiai		Teršalai		Prieš valymą		Po valymo		Valymo efektyvumas, %
	Pavadinimas	kodas	Pavadinimas	kodas	Vidut. vienk.	t/metus	Vidut. Vienk.	t/metus	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Paukštidžių cheminiai oro valymo įrenginiai									
1	INNO cheminiai oro valymo įrenginiai		Amoniakas	134	0,727	22,924	0,073	2,292	90
			KD (C)	4281	0,102	3,227	0,067	2,098	35
2	INNO cheminiai oro valymo įrenginiai		Amoniakas	134	0,727	22,924	0,073	2,292	90
			KD (C)	4281	0,102	3,227	0,067	2,098	35
3	INNO cheminiai oro valymo įrenginiai		Amoniakas	134	0,727	22,924	0,073	2,292	90
			KD (C)	4281	0,102	3,227	0,067	2,098	35
4	INNO cheminiai oro valymo įrenginiai		Amoniakas	134	0,727	22,924	0,073	2,292	90
			KD (C)	4281	0,102	3,227	0,067	2,098	35
Paukštidžių biologiniai oro valymo įrenginiai									
5	INNO biologiniai oro valymo įrenginiai		Amoniakas	134	0,727	22,924	0,218	6,877	70
			KD (C)	4281	0,102	3,227	0,026	0,807	75
6	INNO biologiniai oro valymo įrenginiai		Amoniakas	134	0,727	22,924	0,218	6,877	70
			KD (C)	4281	0,102	3,227	0,026	0,807	75
7	INNO biologiniai oro valymo įrenginiai		Amoniakas	134	0,727	22,924	0,218	6,877	70
			KD (C)	4281	0,102	3,227	0,026	0,807	75
8	INNO biologiniai oro valymo įrenginiai		Amoniakas	134	0,727	22,924	0,218	6,877	70
			KD (C)	4281	0,102	3,227	0,026	0,807	75
Mėšlidės cheminiai oro valymo įrenginiai									
9	INNO cheminiai oro valymo įrenginiai		Amoniakas	134	0,547	17,242	0,055	1,7247	90

4.2.26. lentelė. Pasiūlymai dėl leistinos taršos į aplinkos orą normatyvų nustatymo
(Planuojamos ūkinės veiklos objektų atveju galima nustatyti tik didžiausios leistinos taršos (DLT) normatyvus)

Teršalo pavadinimas	Teršalo kodas ¹	Esama tarša ³ , t/m.	Numatoma tarša – siūlomi leistinos taršos normatyvai _2011_____ m.		
			vienkartinė		metinė, t/m.
			vnt.	dydis	
1	2	3	4	5	6
Anglies monoksidas	5917	0,042	g/s	0,011	0,168
Azoto oksidai	5872	0,017	g/s	0,003	0,052
Azoto oksidai (NO)³	6044	-	g/s		5,175
Kietosios dalelės:	4281	10,738	g/s	1,315	9,378¹ 3,607²
Sieros dioksidas	XXXXXXX		XXXXXXX	XXXXXXX	-
Lakieji organiniai junginiai (LOJ), pažymėti rizikos fraze ⁴ :	XXXXXXX	XXXXXXX	XXXXXXX	XXXXXXX	XXXXXXX
R40 (halogeninti):	XXXXXXX	-	XXXXXXX	XXXXXXX	-
R45:	XXXXXXX	-	XXXXXXX	XXXXXXX	-
-	-	-	-	-	-
R46:	XXXXXXX	-	XXXXXXX	XXXXXXX	-
-	-	-	-	-	-
R49:	XXXXXXX	-	XXXXXXX	XXXXXXX	-
-	-	-	-	-	-
R60:	XXXXXXX	-	XXXXXXX	XXXXXXX	-
-	-	-	-	-	-
R61:	XXXXXXX	-	XXXXXXX	XXXXXXX	-
-	-	-	-	-	-
Kiti LOJ (surašomi abėcėlės tvarka), išskyrus LOJ, kurių kodas 308:	XXXXXXX	XXXXXXX	XXXXXXX	XXXXXXX	XXXXXXX
Iš viso LOJ:	XXXXXXX	-	XXXXXX	XXXXXX	
Kiti teršalai (surašomi abėcėlės tvarka):	XXXXXXX	-	XXXXXXX	XXXXXXX	XXXXXXX
Amoniakas	-	33,856	-		10,894¹ 29,233²
Iš viso ⁵ :	XXXXXXX	44,653	XXXXXXX	XXXXXXX	25,667¹ 38,235²
Šiltnamio dujos ²	-	-	XXXXXXX	XXXXXXX	-

Pastaba: ¹ 2 alternatyvos atveju, jei bus įdiegiami paukštidžių ir mėšlidės cheminiai oro valymo įrenginiai;

² 3 alternatyvos atveju, jei bus įdiegiami paukštidžių biologiniai ir mėšlidės cheminiai oro valymo įrenginiai;

³ NO, išsiskiriantis iš mėšlidės;

4.2.27. lentelė. Metinių teršalų kiekių palyginamieji rodikliai visoms alternatyvoms

Alternatyva	Metinis teršalų kiekis objekte išmetamas teršalų kiekis; t/metus					
	Amoniakas	Kietos dalelės	NO	CO	NO ₂	Bendras teršalų kiekis
Metodika	EMEP/CORINAIRAtmospheric emission inventory guidebook			Įv.gamybose teršalų įvertinimo metodikų rinkinys, 1986m. [18]		
0 alternatyva – leistina vykdyti ūkinę veikla pagal TIPK leidimą	33,856*	10,738*	-	0,017*	0,042	44,653
1 alternatyva – planuojama padėtis su mėšlo džiovinimu	108,939	14,428	5,175	0,168	0,052	128,762
2 alternatyva - planuojama padėtis su mėšlo džiovinimu ir paukštidžių bei mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais	10,894	9,378	5,175	0,168	0,052	25,667
3 alternatyva - planuojama padėtis su mėšlo džiovinimu ir paukštidžių biologiniais oro valymo įrenginiais bei mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais	29,233	3,607	5,175	0,168	0,052	38,235

* teršalų kiekiai pateikiami iš UAB „Anulėnų paukštyno“ galiojančio Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo Nr. T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.)

IŠVADOS

- **Vertinant suminį metinį išmetamų teršalų kiekį:**

- Leistinos vykdyti ūkinės veiklos pagal TIPK leidimą (0 alternatyva) metu, kai auginama 337,4 SG per metus išmetamas teršalų kiekis - 44,653 t,
- planuojamos ūkinės veiklos metu (2 alternatyva), kai auginama 5315,5 SG, per metus išmetamas teršalų kiekis – 25,667 t,
- planuojamos ūkinės veiklos metu (3 alternatyva), kai auginama 5315,5 SG, per metus išmetamas teršalų kiekis – 38,235 t.

Taigi iš pateiktų duomenų matyti, kad nors ir planuojamos ūkinės veiklos metu bus auginama žymiai daugiau paukščių, tarša bus mažesnė nei leistinos ūkinės veiklos pagal TIPK leidimą metu.

- **Leistina vykdyti ūkinę veiklą pagal TIPK leidimą (0 alternatyva), be jokių valymo įrenginių, yra žymiai taršesnė (lyginant teršalų metinį kiekį susidarantį vienam SG) nei planuojama ūkinė veikla priimant bet kurią alternatyvą:** 1 alternatyvos atveju išmetama apie 5,5 karto mažiau teršalų nei 0 alternatyvos atveju vienam SG, 2 alternatyvos atveju išmetama apie 27,4 karto mažiau teršalų nei 0 alternatyvos atveju vienam SG, 3 alternatyvos atveju išmetama apie 18,4 karto mažiau teršalų nei 0 alternatyvos atveju vienam SG.

- **Cheminiai oro valymo įrenginiai yra efektyvesni nei biologiniai (lyginant bendrą susidarysiančių teršalų kiekį),** kadangi naudojant biologinius valymo įrenginius bus išmetama iš viso 38,235 t/m teršalų, o naudojant cheminius valymo įrenginius bus išmetama 25,667 t/m teršalų, t.y. 32,9 % mažiau.

- **Cheminiai oro valymo įrenginiai yra efektyvesni nei biologiniai vertinant išmetamo amoniako kiekį** (t.y. cheminiai oro valymo įrenginiai amoniako išmes mažiau nei 2,7 kartus nei biologiniai), tačiau vertinant kietųjų dalelių išmetimą efektyvesni biologiniai valymo įrenginiai (biologiniai valymo įrenginiai kietųjų dalelių išmes 2,6 kartus mažiau nei cheminiai).

- **Vertinant teršalų išsisklaidymą aplinkos ore leistinos vykdyti ūkinės veiklos pagal TIPK leidimą (0 alternatyva) atveju nustatyta, kad amoniako koncentracija ribinę vertę viršija** ne tik sklypo ribose, bet ir maždaug 20 m atstumu už šiaurinės sklypo ribos šalia esamų cechų.

- Pagal sklaidos modeliavimo rezultatus įgyvendinus planuojamą ūkinę veiklą tik su mėšlo džiovavimo technologija (1 alternatyva) ir neįrengus papildomų poveikio aplinkai mažinimo priemonių – oro valymo įrenginių, teršalų koncentracijos aplinkos ore viršytų nustatytas teršalų ribines vertes;

Pagal sklaidos modeliavimo rezultatus įgyvendinus planuojamą ūkinę veiklą su poveikio aplinkai mažinimo priemonėmis: mėšlo džiovavimo technologija ir oro valymo įrenginiais (2 ir 3 alternatyvos atvejais) teršalų koncentracijos neviršija nustatytų ribinių verčių teritorijoje, o tuo labiau už sklypo ribų.

APIBENDRINANTI IŠVADA

Planuojama ūkinės veiklos sukeliama oro tarša 2 ir 3 alternatyvos atveju neviršys Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640, taip pat nebus viršijamos Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, ribines aplinkos oro užterštumo vertės, nustatytos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582, sklypo ribose ir tuo labiau už sklypo ribų.

4.3. DIRVOŽEMIS

4.3.1 GALIMAS POVEIKIS DIRVOŽEMIUI

Numatomą poveikį dirvožemiui galima išskirti į kelis etapus:

- Poveikis objekto statybos metu;
- Poveikis normalios eksploatacijos metu;
- Poveikis ekstremalių situacijų metu.

Statybos laikotarpiu objekto statybos darbų zonoje numatomas mechaninis poveikis dirvožemiui, t.y. nukasimas, nustumimas, sumaišymas, suspaudimas.

Objekto eksploatacijos metu planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje dirvožemio tarša nenumatoma. Mėšlas transportuojamas uždariais transporteriais, sandėliuojamas uždaroje mėšlidėje, su nelaidžia danga ir mechaniniu vėdinimu, prie paukštidžių projektuojamos kietos dangos. Eksploatuojant transporto priemones numatoma nuolatos tikrinti automobilių techninę būklę, kada nebūtų naftos produktų nutekėjimo.

Poveikis dirvožemiui galėtų būti mėšlo skleidimo laukuose metu, jei nebūtų griežtai laikomasi šiuo metu galiojančių teisės aktų reikalavimų, tačiau planuojamos ūkinės veiklos metu susidaręs mėšlas bus perduodamas mėšlo perdirbimo įmonei. Kaip bus tvarkomas mėšlas išsamiau aprašoma 2.2.6 skyriuje.

Kadangi vykdant planuojamą ūkinę veiklą susidaręs mėšlas bus sandėliuojamas uždaroje mėšlidėje su nelaidžiomis grindimis ir mechaniniu vėdinimu, normaliomis sąlygomis mėšlidės eksploatacijos metu neigiamas poveikis dirvožemiui nebus daromas.

Reikia pažymėti, kad mėšlidėje bus sandėliuojamas išdžiovintas sausas mėšlas, todėl ekstremalių situacijų metu didelio masto poveikio tikimybės nėra. Priimant hipotetinį scenarijų, jog esant viesuliui ar uraganui nuplėšiamas mėšlidės stogas arba sugriūna pastatas, sausas mėšlas prisisotintų vandens ir tada filtrato pavidalu galėtų pasklisti į aplinką, užteršdamas dirvožemį ir gruntinį vandenį. Tokiu atveju turi būti lokalizuojama avarijos vieta, mėšlas turi būti greitai išvežamas, filtratas surenkamas ir išvežamas specializuotu autotransportu. Kad išvengti tokio filtrato patekimo į aplinką rekomenduojama numatyti greitą uždengimą nuplėšus stogą. Priemonės tokio masto avarijų likvidavimui turi būti numatytos ekstremalių situacijų valdymo plane.

4.3.2 POVEIKIO SUMAŽINIMO PRIEMONĖS

4.3.2.1 Poveikio mažinimo priemonės statybos metu

Planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo metu turi būti taikomos organizacinės techninės priemonės:

- Tinkamas darbų organizavimas statybos metu;
- Derlingo dirvožemio sluoksnio laikino nukasimo/pašalinimo darbai: užbaigus statybos darbus dirvožemio sluoksnis sugrąžinamas į buvusį pažeistą plotą atstatant buvusią teritorijos būklę (Vyriausybės 1995 m. rugpjūčio 14 d. nutarimas Nr. 1116 „Dėl pažeistos žemės rekultivavimo ir derlingo dirvožemio sluoksnio išsaugojimo“);
- Griežtų aplinkosaugos reikalavimų laikymasis statybos metu siekiant išvengti cheminės (avarinės) taršos iš mobilių transporto priemonių (STR1.07.02:2005 „Žemės darbai“).

Prieš statybą derlingas dirvožemio bus nukasamas ir sandėliuojamas numatytose vietose aikštelės ribose. Nuimtas sluoksnis saugojamas, tvarkomos teritorijos ribose neturės jokio negatyvaus poveikio aplinkai. Saugomą dirvožemį reikia suprofiluoti taip, kad jis nebūtų plaunamas ir negalėtų užslinkti ant kito sklypo ar kelio. Be to piltas gruntas turi būti sandėliuojamas atskirai nuo nuimto derlingo dirvožemio. Nuimtas derlingas dirvožemis bus saugomas iki statybos darbų pabaigos.

Užbaigus statybos darbus bus atliekami sklypo tvarkymo darbai, numatomi apželdinami ir kietų dangų plotai. Vejos įrengimui panaudojamas nuimtas ir teritorijoje sandėliuojamas derlingas dirvožemis. Veja įrengiama pavasarį. Paruošiamieji darbai vejos įrengimui: dirvožemis tolygiai paskleidžiamas visame numatytame plote 10 cm storio sluoksniu. Žemės paviršius tankinamas voluojant. Prieš sėjant žolių mišinį, žemės paviršius lengvai išpurenamas, pasėjamas žolių mišinys.

Mažai humusingas dirvožemis turi būti praturtintas durpėmis ar kita organika, tuo sudarant sąlygas greitai įsitvirtinti augalijai. Augalinė žemė, trąšos kalkės vienodai paskleidžiamos dirvos paviršiuje ir sumaišomos 20 cm gyliu.

4.3.2.2 Poveikio sumažinimo priemonės eksploatacijos metu

➤ Įdiegiamos pažangios technologijos mažinančios poveikį dirvožemiui - mėšlas transportuojamas uždalais transporteriais, sandėliuojamas uždaroje mėšlidėje, su nelaidžia danga, prie paukštidžių projektuojamos kietos dangos.

➤ Mėšlo išvežimui iš mėšlidės naudojamos specialios paskirties sandarios mašinos, kurios tinkamos saugiam mėšlo transportavimui, kad išvengti mėšlo barstymo ant kelių. Mėšlo pakrovimas numatomas pačioje mėšlidėje, prieš išvažiuojant iš jos turi būti apvalomi mašinos šonai ir ratai, todėl užteršimo teritorijoje, tuo labiau išvažiavus į kitus kelius nebus.

➤ Mėšlidėje sandėliuojamas mėšlas nebus naudojamas laukų tręšimui. Kad būtų išvengiama neigiamo poveikio mėšlo skleidimo laukuose metu numatoma išvežti mėšlą tolimesniam perdirbimui pagal sudarytą sutartį su „Baltic Champs“ UAB (preliminarioji vištų mėšlo pirkimo-pardavimo sutartis pateikiama priede Nr.11).

Vištų mėšlas bus parduodamas įmonei, auginančiai grybus, kur jis bus naudojamas gamyboje (grybienos auginimo terpei). Pastaroji gaunama vištų mėšlą maišant su kitomis

žaliavomis. Mišinys fermentuojamas ir pasterizuojamas, ko pasekoje gaunamas kompostas, esantis grybienos auginimo terpe.

4.3.2.3 Prevencinės ir poveikio sumažinimo priemonės avarijų ir ekstremalių situacijų metu

➤ Dirvožemio apsaugai numatytos prevencinės apsaugos priemonės, kurios naudojamos kontrolei - signalizacijos sistemos, informuojančios apie nukrypimus nuo normalaus darbo režimo, gedimus ar avarijas, o taip pat grįžimą prie normalaus darbo režimo; priešgaisrinės sistemos ir gaisrų gesinimo priemonės; žaibolaidžiai, pastatų apsauga ir kt. Visų šių apsaugos priemonių tikslas, kad laikas per kurį pašalinamas gedimas ar avarija ir grįžtama prie normalaus darbo režimo būtų kuo trumpesnis.

➤ Avarinių situacijų metu dirvožemio užteršimas nenumatomas, kadangi technologinės įrangos gedimai nesukelia ilgalaikio pavojaus ir gali būti greitai pašalinami, o pavojingų medžiagų išsiliejimai lokalizuojami tam tikrose vietose ir taip pat operatyviai likviduojami (žr.sk. 8.6.2). Visi įrenginiai turi būti periodiškai prižiūrimi ir atnaujinami pagal pažangiausią pasaulinę praktiką, tiriami ir analizuojami įrenginių technologiniai sutrikimai ir numatomos priemonės jiems išvengti.

➤ Ekstremalių situacijų - stichinių gamtos reiškinių didelio masto poveikio tikimybė mažai tikėtina. Mėšlidėje sandėliuojamas sausas mėšlas, todėl yra nedidelė tikimybė, kad sugriuvus mėšlidei, siaučiant uraganui ir lyjant lietuvi, susidarys filtratas ir bus užterštas dirvožemis. Tokio masto avarijų likvidavimo priemonės bus numatytos objekto ekstremalių situacijų valdymo plane (žr. sk. 8.6.3).

IŠVADOS

Atsižvelgiant į tai, kad numatoma taikyti organizacines technines priemones planuojamos ūkinės veiklos poveikis statybos metu bus laikinas ir nereikšmingas.

Numatytos poveikio sumažinimo priemonės eksploatacijos metu: mėšlo transportavimas uždarais transporteriais, sandėliavimas uždaroje mėšlidėje su nelaidžia danga, kietų dangų prie paukštidžių įrengimas, papildomų reikalavimų taikymas mėšlą vežančioms transporto priemonėms, susidariusio mėšlo perdavimas mėšlą perdirbančiai įmonei leis sumažinti galimą poveikį dirvožemiui eksploatacijos metu iki minimumo ir poveikis bus nereikšmingas bei lokalaus masto.

Numatytos kontrolės apsaugos priemonės avarinių situacijų prevencijai ir priemonės poveikio sumažinimui bei avarijų likvidavimui, todėl reikšmingo poveikio dirvožemiui tikimybė ekstremalių situacijų metu mažai tikėtina.

4.4 ŽEMĖS GELMĖS

4.4.1 INFORMACIJA APIE VIETOVĖ. INŽINERINIAI GEOLOGINIAI TYRIMAI

Atestuota požeminių darbų Eugenijaus Bukėno įmonė esamo paukštyno teritorijoje atliko inžinerinius geologinius ir geotechninius tyrimus. Geologinės litologinės sąrangos išaiškinimui buvo išgręžti 23 8-20 m gylio gręžiniai, gruntų mechaninių savybių ištyrimui prie gręžinių buvo atlikti 23 statinio zondavimo bandymai iki 8,0- 14,6 m gylio.

Geomorfologiniu požiūriu tyrinėtas sklypas yra pakraštinių glacialinių darinių ruože (gtIIItb). Žemės paviršiaus altitudės svyruoja 137,40-141,55 m ribose.

Litologija: Sklypo paviršius padengtas daugumoje piltu gruntu (tIV). Gręžinio Nr. 21 zonoje aptiktas 0,4 m storio dirvožemio sluoksnis (4IGS – inžinerinis geologinis sluoksnis), o likusioje tyrimo sklypo dalyje iki 0,7-2,0 m gylio rastas supiltas (perkastas) smėlinis gruntas (tIV). Tai smulkus smėlis su humuso, dirvožemio priemaiša (2IGS) bei dulkis su dirvožemio ir smėlio priemaiša (3IGS).

Po dirvožemio sluoksniu bei supiltu gruntu sutiktos pakraštinių darinių nuogulos (gtIIItb), kurias viršutinėje dalyje sudaro smulkus ir dulkingas smėlis (5-9IGS) bei smėlingas dulkis (17IGS).

Nuo 0,8-5,0 m gylio slūgso dulkingas molis ir juostuotas molis minkštai ir kietai plastingos konsistencijos (11,12,15,16IGS).

2,8-5,7 m gylyje sutiktas apie 1,2 m storio tankiai ir minkštai plastingodulkingo molio su organinės medžiagos (iki 3 procentų) priemaiša tarp sluoksnis (13,14IGS).

Nuo 1,8-2,9 m gylio slūgso moreninis smėlingas dulkingas molis nuo minkštai plastingos iki pusiau kietos konsistencijos su vandeningo smėlio tarp sluoksniais.

Dulkis pasižymi tiksotropinėmis savybėmis, t.y. suardžius jų natūralią struktūrą, net ir kieti grunta pereina į plastišką ar takią būseną. Taip elgsis grunta ir kalant ar įrengiant sprautinius polius. Nustojus dinamiškai veikti gruntu, jie palengva grįžta į pirminę būseną.

Gruntų stipruminės savybės buvo tiriamos statiniu zondavimu.

Užterštumas naftos produktais (NP) ar kitomis cheminėmis medžiagomis grunto ir vandens tyrimų metu gręžiant gręžinius organoleptiškai nepastebėtas.

Hidrogeologinės sklypo sąlygos apibūdintos remiantis vandens lygio stebėjimais gręžiniuose tyrimų metu.

Požeminis paviršutinio tipo (podirvio) vanduo sutiktas 1,0-2,8 m gylyje nuo žemės paviršiaus (136,05-138,15 m) moliniuose gruntuose esančiuose smulkiuose smėlio lėšiuose.

Gruntinis vanduo tyrimų metu sklype laikėsi 1,3-2,8 m (alt.136,95-138,95 m) gylyje nuo žemės paviršiaus dulkingo, smulkaus smėlio ir pildo smėlio sluoksnyje. Vandeningo sluoksnio storis iki 2,0-2,5 m. Gruntinio vandens horizontas maitinamas daugiausia atmosferinių kritulių infiltracijos būdu ir gilesnių horizontų iškrova. 2,9-10,4 m (alt.130,40-137,05 m) sutiktas tarp sluoksninis vanduo smulkaus smėlio ir žvyringame sluoksnyje. Daugumoje jis turi tiesioginį ryšį su gruntiniu vandeniu ir nusistovi viename lygyje. Aukščiausias prognozuojamas gruntinio vandens lygis apie 1,0 m aukščiau tyrinėjimų metu sutikto.

Filtracijos koeficientai, paskaičiuoti pagal ankstesnių tyrimų ir dabartinių laboratorinių tyrimų granulometrinę sudėtį, yra tokie: smulkaus smėlio 5-10 m/parą, žvyringo smėlio – 25 m/parą.

4.4.2 GALIMAS (NUMATOMAS) POVEIKIS

Poveikis žemės gelmių (geologiniams) komponentams gali būti objekto statybos metu (įrengiant pastatų pamatus, tiesiant požemines komunikacijas ir kt.): grunto (uolinių) iškasimas, suspaudimas, sumaišymas. Tačiau poveikis bus minimalus ir neturės reikšmingos įtakos kitiems aplinkos komponentams: hidrologiniam režimui, hidrografiniam tinklui, pelkėms, biotopams ir kt. Tai neturės įtakos galimų neigiamų geologinių procesų (įgriuvų, nuošliaužų ir pan.) pasireiškimui.

Pastačius ir pradėjus eksploatuoti paukštyno pastatus ir įrenginius bei jiems dirbant normaliu eksploatacijos režimu, poveikio žemės gelmėms nenumatomas.

UAB „Vilniaus hidrogeologija“ atliko planuojamos ūkinės veiklos poveikio požeminiam vandeniui įvertinimą (žr. ataskaitą „Planuojamos vištų dedeklių auginimo įmonės Gaudikaičių k., Degaičių sen., Telšių r., ūkinės veiklos poveikio požeminiam vandeniui įvertinimas“, pridedama priede Nr.13).

Poveikis žemės gelmių ištekliams t. y. požeminiam vandeniui, išnagrinėtas įvertinus teritorijos geologines-hidrogeologines sąlygas ir atlikus analitinius skaičiavimus. Sklypas, kuriame planuojama ūkinė veikla, yra netoliese nuo kelių Telšių miesto vandenviečių, išgaunančių tiek gėlą, tiek mineralinį požeminį vandenį (4.1.6 pav.). AB „Žemaitijos pienas“ gėlo vandens ir „Tichės“ mineralinio vandens vandenvietė nuo planuojamos paukštyno įrengimo vietos yra nutolusios apie 850 m, UAB „Scandye“ gėlo vandens vandenvietė – apie 1500 m. Kiek toliau, maždaug už 3,2 km, yra Telšių I (Siraičių) vandenvietė - pagrindinis miesto geriamojo vandens centralizuoto tiekimo šaltinis. Visos šios trys vandenvietės priskiriamos **I-ai grupei – tai uždariausia bei labiausiai nuo taršos apsaugota vandenviečių grupė**. Vandenvietėse eksploatuojami vandeningi horizontai perdengti regionine triaso vandenspara, apsaugančia nuo bet kokios paviršinės taršos, todėl **eksploatuojamiems vandeningiems horizontams planuojamos ūkinės veiklos poveikis negalimas**.

Siekiant apsaugoti analizuojamoje teritorijoje slūgsančius vandeningus horizontus bei užtikrinti gruntinio vandens gamtinę saugą statybų metu turi būti dirbama tik su techniškai tvarkingais mechanizmais, užtikrinant kad cheminės medžiagos, kuras ar tepalai nepateks į aplinką.

IŠVADOS

Planuojama ūkinė veikla neturės reikšmingo neigiamo poveikio žemės gelmėms ir jų ištekliams (požeminiam vandeniui).

Pagal UAB „Vilniaus hidrogeologija“ pateiktą hipotetinį scenarijų ir atliktus skaičiavimus ir išvadas, net jei įvyktų avarija ir organinė tarša patektų į aplinką, įvertinus geologines ir hidrogeologines sąlygas, ji dėl ilgo migracijos laiko negalėtų kelti jokio pavojaus vandenvietėse išgaunamo gėlo bei mineralinio vandens kokybei, nes vien dėl taršos degradacijos/destrukcijos iš jos praktiškai nieko neliktų, taigi tarša nepasiektų ir neužterštų požeminio vandens.

Nagrinėjamoje teritorijoje naudingųjų iškasenų telkinių nėra, todėl šiuo aspektu poveikio taip pat nebus.

4.5 GYVOJI GAMTA

UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypas šiuo metu dalinai urbanizuotas. Ekosistemų atžvilgiu nagrinėjama teritorija yra įvairi. Biologinės įvairovės atžvilgiu tai nėra vertinga teritorija, saugomų buveinių ir radimviečių nenustatyta. Artimiausios saugomos teritorijos nutolusios daugiau nei 5 kilometrų atstumu nuo planuojamos ūkinės veiklos.

Didelėje teritorijos dalyje vyrauja skurdi augalija. Sklypo dalyje, kurioje planuojamos paukštidės ir mėšlidė, saugotinių medžių ar krūmų nėra. Toje vietoje, kur numatomi pašarų gamybos statiniai, augantys medžiai (duomenų šaltinis www.geoportal.lt) pažymėti kaip saugotini.

Prieš vykdant statybos darbus Saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo atveju, šių darbų vykdymo ir leidimų šiems darbams išdavimo, medžių ir krūmų vertės atlyginimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr.D1-87, nustatyta tvarka turės būti gautas savivaldybės leidimas medžių kirtimui, atlyginta saugotinių medžių ir krūmų vertė arba pasodintas nurodytoje vietoje kertamų medžių ir krūmų atkuriamąją vertę atitinkantis nurodytų rūšių ir matmenų medžių bei krūmų kiekis. Tikslus kertamų medžių aukštis ir skersmuo bus pateikiamas prašyme leidimui dėl medžių kirtimo gauti.

Aplink sklypą vyrauja dirbamos žemės laukai. Galima išskirti pievų, agrarinės aplinkos, urbanizuotos aplinkos ir hidro sistemas. Planuojama ūkinė veikla tiek dėl savo pobūdžio, tiek dėl vietovės, kurioje ji numatoma, pobūdžio reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei neturės, jei bus laikomasi numatytų aplinkos apsaugos reikalavimų ir priemonių aplinkos taršai išvengti.

Pagal Telšių rajono savivaldybės bendrojo plano gamtinio karkaso brėžinį esamo UAB „Anulėnų paukštynas“ šiaurinė sklypo dalis, kurioje yra esami paukštidžių pastatai, patenka į gamtinio karkaso teritoriją (žr. 1.7.7 pav.) Tai ekologinio stabilizavimo teritorija (mikroregioninės reikšmės migracinis koridorius), kurioje gali vykti intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija. Tačiau svarbu pažymėti, kad naujai planuojama ūkinė veikla ar jokia kita veikla šioje vietoje nebus vykdomos (planuojamos ūkinės veiklos teritorijos ribas žr. 1.8.2. pav).

Sklypo dalis kurioje bus vykdoma planuojama ūkinė veikla į mikroregioninės svarbos migracijos koridoriaus teritoriją nepatenka. Taigi įgyvendinant planuojamą ūkinę veiklą numatoma, kad biologinių rūšių migracija nebus neigiamai paveikta.

IŠVADA

Reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei planuojama ūkinė veikla nesukels. Išskirtus saugomus medžius ir krūmus, žala gamtai bus kompensuojama - atlyginta saugotinių medžių ir krūmų vertė arba pasodintas nurodytoje vietoje kertamų medžių ir krūmų atkuriamąją vertę atitinkantis nurodytų rūšių ir matmenų medžių bei krūmų kiekis.

Nagrinėjamoje teritorijoje ir jos apylinkėse nėra valstybinių rezervatų, nacionalinių ar regioninių parkų, draustinių ir kitų saugotinių teritorijų. Rekreacinių teritorijų apylinkėse taip pat nėra (žr. 1.7.4 skyrių). Teritorija jau seniai urbanizuota, paveikta antropogeniškai, natūralių teritorijų beveik neišlikę. Šiuo metu esame sklype esantys statiniai yra netinkamos techninės būklės, teritorija apleista ir nesutvarkyta.

Pagal Telšių rajono savivaldybės bendrojo plano gamtinio karkaso brėžinį, esamo UAB „Anulėnų paukštynas“ šiaurinė sklypo dalis, kurioje yra esami paukštidžių pastatai, patenka į gamtinio karkaso teritoriją (žr. 1.7.7 pav.). Tačiau svarbu pažymėti, kad naujai planuojama ūkinė veikla ar jokia kita veikla šioje vietoje nebus vykdomos. (planuojamos ūkinės veiklos teritorijos ribas žr. 1.8.2. pav).

Sklypo dalis, kurioje bus vykdoma planuojama ūkinė veikla į gamtinio karkaso teritoriją nepatenka.

Taigi planuojama ūkinė veikla nebus vykdoma gamtinio karkaso teritorijoje, **todėl** poveikis gamtiniam karkasui nenumatomas.

4.6.2 GALIMAS (NUMATOMAS) POVEIKIS

Planuojama ūkinė veikla nagrinėjamoje teritorijoje neigiamo poveikio kraštovaizdžiui neturės, reljefo formos nebus keičiamos. Kadangi planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje nėra nei nacionalinės, nei europinės svarbos saugomų teritorijų, todėl neigiamo poveikio joms nenumatoma.

Žemės sklypo naudojimo pobūdis išlieka tas pats – specializuotų augalininkystės ir gyvulininkystės ūkių. Nagrinėjamoje teritorijoje, kaip ir iki šiol vyraus ūkiniai pastatai, tačiau kadangi vietoje senų prastos estetinės išvaizdos pastatų bus statomi nauji šiuolaikinės architektūros pastatai, bus tinkamai apželdinta ir sutvarkyta teritorija numatomas teigiamas poveikis kraštovaizdžio estetinei vertei.

Kaip minėta 4.6.1 skyriuje planuojama ūkinė veikla nepatenka į gamtinio karkaso teritoriją, todėl planuojama ūkinė veikla neturės įtakos gamtiniams ryšiams tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat netrikdys augalų ar gyvūnų migracijos tarp jų.

IŠVADOS

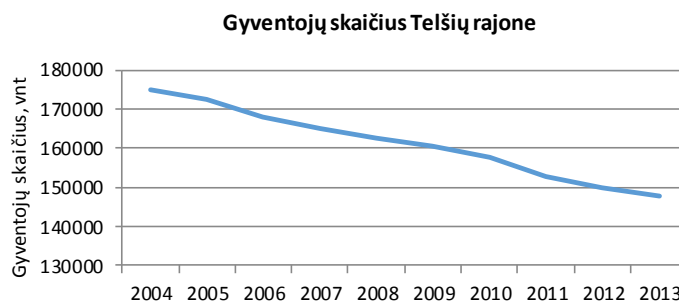
Įvertinus esamą vietovės situaciją numatoma, kad planuojamas objektas bendrai kraštovaizdžio struktūrai įtakos neturės, o tinkami sklypo išplanavimo, apželdinimo ir pažangūs architektūriniai pastatų sprendiniai tik pagerins vizualinį estetinį vaizdą nagrinėjamoje teritorijoje.

Planuojama ūkinė veikla gamtiniam karkasui, saugomoms teritorijoms, rekreacinėms teritorijoms neigiamo poveikio neturės.

4.7 SOCIALINĖ EKONOMINĖ APLINKA

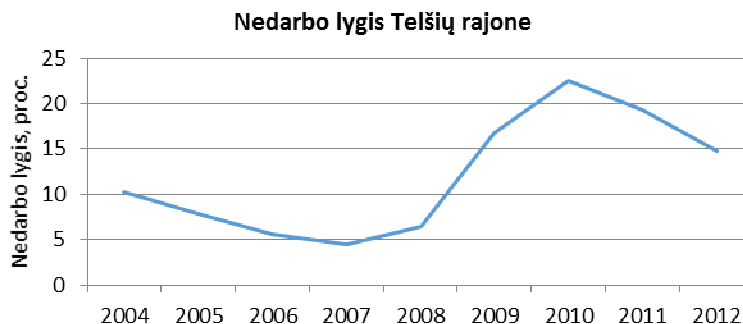
4.7.1 INFORMACIJA APIE VIETOVĘ

Šiuo metu Lietuva, kaip ir kitos Rytų ir Centrinės Europos šalys, išgyvena ryškius demografinių procesų pokyčius: gimstamumo kritimą, mirtingumo didėjimą, migracijos apimčių, srautų, sudėties pasikeitimus. Tokie demografiniai procesai yra aktualūs ir atskiriems šalies regionams. Gyventojų skaičiaus Telšių rajone pasikeitimas pateikiamas 4.7.1 paveiksle.

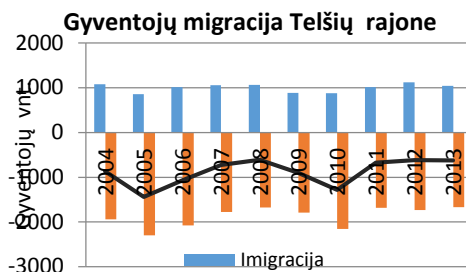

4.7.1 pav. Gyventojų skaičius Telšių rajone

Nedarbo lygis Telšių rajone pateikiamas 4.7.2 paveiksle.

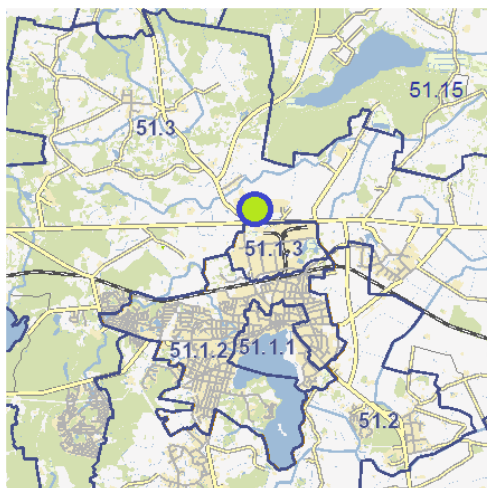
4.7.2 pav. Nedarbo lygis Telšių rajone

4.7.3 pav. Gyventojų migracija Telšių rajone

Nekilnojamo turto situacija Telšių rajone (esama situacija)

Registrų Centro parengtuose nekilnojamo turto vertės zonų žemėlapiuose², žemės sklypas, kuriame planuojama vykdyti ūkinę veiklą, yra zonos Nr. 51.3 teritorijoje (žemėlapyje (4.7.4 paveikslas) sklypo vieta pažymėta žaliu skrituliu). Naujausiame, 2013 metų pabaigoje parengtame, Registrų Centro žemės ūkio žemės verčių žemėlapyje³ šios teritorijos (zonos Nr. 51.3) žemės vieneto vertės vidurkis yra 2601 Lt/ha – 2900 Lt/ha. Šioje bei šaliai esančiose Nr. 51.1.3 ir Nr. 51.15 verčių zonose Registrų Centro nustatytos nekilnojamo turto vertės pateiktos 4.7.1 lentelėje.

4.7.4 pav. Telšių rajono savivaldybės nekilnojamo turto objektų verčių zonos

4.7.1 lentelėje pateikti duomenys rodo, jog didžiausią įtaką nekilnojamo turto objektų vertėms daro jų atstumas iki Telšių miesto – t.y. kuo objektas yra arčiau miesto, tuo aukštesnis yra jo vertės vieneto vidurkis.

4.7.1 lentelė. Teritorijose esančių nekilnojamo turto objektų vienetų vertės vidurkiai⁴oj

Verčių zona	Žemės kaina, Lt/a			Statinių kaina, Lt/kv. m		
	Komercinės paskirties	Gyvenamųjų teritorijų	Pramonės paskirties	Komercinės paskirties	Gyvenamųjų namų	Administracinės paskirties
Nr. 51.1.3	501 – 700	1001 – 1800	501 – 700	501 – 700	501 – 700	301 – 400
Nr. 51.3*	381– 500	371 – 430	231 – 500	401 – 500	401 – 500	221 – 250
Nr. 51.15	101 - 150	56 - 100	18 - 60	161 - 190	101 - 120	81 - 100

* Zonos teritorija, kurioje planuojama vykdyti ūkinę veiklą.

Nekilnojamo turto, esančio Telšių raj. savivaldybės Gaudikaičių kaime, sandorių skaičiaus statistika 2008 – 2013 metais pateikiama 4.7.2 lentelėje.

² www.regia.lt/map/telsiu_r

³ www.downloads.registrucentras.lt/bylos/dokumentai/zem_zu.pdf

⁴ www.registrucentras.lt/ntr/masvert13/verciu_zmlp.php

4.7.2 lentelė. Nekilnojamo turto sandorių skaičius Telšių raj. savivaldybės Gaudikaičių kaime⁵

Metai	Sandorių skaičius pagal sandorio objektą			
	Žemės sklypai	Namai	Butai	Negyvenamieji statiniai
2013	2	-	-	2
2012	9	1	-	1
2011	3	-	-	4
2010	5	1	-	1
2009	1	1	-	1
2008	6	-	2	3

Įvertinus nekilnojamo turto, esančio Telšių raj. savivaldybės Gaudikaičių kaime sandorių statistiką, pažymėtina, kad aktyviausiai buvo prekiaujama žemės sklypais (vidutiniškai 4,3 sandoriai per metus) ir negyvenamaisiais statiniais (vidutiniškai 2 sandoriai per metus).

4.7.2 POVEIKIS SOCIALINEI EKONOMINEI APLINKAI

4.7.2.1 Planuojamos veiklos poveikio įvertinimas demografijai ir gyvenimo (būsto) sąlygoms nagrinėjamoje teritorijoje

Planuojamos veiklos poveikio įvertinimas gyvenimo (būsto) sąlygoms ir demografijai atliktas remiantis įvairių įtaką gyvenimo (būsto) sąlygoms darančių veiksmų analize, kuri atliekama identifikuojant svarbiausius veiklos lemiamus veiksmus ir jų poveikius, numatytus poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje. Poveikio nustatymo rezultatai pateikiami skyriuje 4.9.4 „Poveikio visuomenės sveikatai prognostinis vertinimas“. Planuojamos ūkinės veiklos galimas poveikis visuomenės grupėms bei poveikių ypatybių įvertinimas pateikiamas 4.7.9 ir 4.7.10 lentelėse.

Nagrinėjant poveikį demografijai ir gyvenimo (būsto) sąlygoms vertinami du variantai:

- Planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo poveikis;
- Planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo kartu su perspektyvinėmis teritorijoje numatomomis veiklomis (kiaušinių perdirbimu ir pašarų gamyba) poveikis.

Poveikis demografijai

Planuojamos ūkinės veiklos poveikis demografiniams pokyčiams: gimstamumui, mirtingumui, migracijos apimtims, srautų, sudėties pasikeitimams.

1. Gimstamumas. Gimstamumo didėjimui įtaką daro teigiami ekonominiai veiksniai. Planuojama ūkinė veikla paveiks gyventojų užimtumą. Poveikis gimstamumui vertinamas dviem aukščiau aprašytais variantais:

⁵<http://www.ntsandoriai.lt/lt/sandoriu-paieska/results.html>

- Planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo metu numatoma sukurti 20 naujų darbo vietų.

- Planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo kartu su perspektyvinėmis teritorijoje numatomomis veiklomis (kiaušinių perdirbimu ir pašarų gamyba) metu - numatoma sukurti 70 naujų darbo vietų.

Naujos darbo vietos užtikrins geras darbo sąlygas, pasitenkinimą darbu, gyventojų švietimą bei socialinę apsaugą. Tai užtikrins darbuotojų gyvenimo kokybės pagerėjimą ir skatins jaunos asmenis kurti šeimas bei planuoti šeimos pagausėjimą, t.y. skatins gimstamumą.

2. Mirtingumas. Įvertinus planuojamos ūkinės veiklos poveikį žmogaus sveikatai bei aplinkai galima teigti, kad planuojama ūkinė veikla darys mažesnę neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, lyginant su leistina vykdyti ūkine veikla pagal turimą TIPK leidimą, nes planuojama ūkinė veikla atitiks geriausiai prieinamus gamybos būdus, jos vykdymo metu bus išmetama mažiau teršalų į aplinkos orą. Teigiami gyvenimo kokybės pokyčiai dėl didesnių gyventojų pajamų taip pat užtikrins geresnę jų gyvenimo kokybę, sveikatos priežiūrą ir tai įtakos jų gyvenimo trukmės pailgėjimą.

3. Migracija. Pagrindinės migracijos priežastys:

- Darbo užmokesčio skirtumai. Tai yra viena iš pagrindinių migracijos priežasčių, t.y. migracija dėl potencialių asmeninių pajamų padidėjimo.

- Nedarbas. Pagal naujausius tyrimų rezultatus⁶, nustatyta, kad didelis nedarbas Lietuvoje, gyventojų nuomone, yra antra pagal svarbą priežastis, kuri skatina emigruoti.

Vietos gyventojų įsidarbinimas ir gaunamos pajamos yra pagrindiniai veiksniai, darantys įtaką migracijai. Bet koks gyventojų išvykimas iš savo krašto yra nuostolingas, nes prarandami žmogiškieji ištekliai, kartu su jais kiekvieno žmogaus patirtis, darbo įgūdžiai, silpnėja tautinis genofondas ir pan. Dar didesnių nuostolių padaro kvalifikuočiausių žmonių išvykimas - protų nutekėjimas. Tai jau didelė problema, kuri yra apėmusi beveik visus ekonomiškai silpnesnius šalies regionus.

Vykdam Planuojamą ūkinę veiklą bus įdarbinami aplinkinių vietovių žmonės:

- Planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo metu numatoma sukurti 20 naujų darbo vietų.
- Planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo kartu su perspektyvinėmis teritorijoje numatomomis veiklomis (kiaušinių perdirbimu ir pašarų gamyba) metu - numatoma sukurti 70 naujų darbo vietų.

Dėl multiplikacinio pinigų cirkuliacijos efekto, netiesiogiai sukurtų naujų darbo vietų skaičius bus dar didesnis - šis efektas sukuria apytiksliai 1.5 – 2 kartus tiek, kiek naudos sukuria tiesioginis efektas), todėl neigiamas poveikis rajono demografinėi situacijai dėl planuojamos ūkinės veiklos nenumatomas. Priešingai, dėl padidėsiančio darbo vietų skaičiaus, migracijos mastai, o taip pat ir demografinė situacija turėtų pagerėti.

⁶ 2011 metais, 81.8 proc. išvykimą iš Lietuvos deklaravusių asmenų nurodė, jog iki išvykimo jie buvo bedarbiais vienerius arba daugiau metų. Šaltinis:

www.verslobanga.lt/lt/zb.download/4f6da3648cb3a/Gyventoju_tarptautine_migracija.doc

Poveikis būstui

Būsto sąlygas labiausiai lemia fizinė, socialinė, ekonominė ir kultūrinė aplinka. Net 20 proc. įtakos sveikatai turi aplinka, kurioje žmogus gyvena. Netinkamos gyvenimo sąlygos kelia grėsmę tiek fizinei, tiek psichinei žmonių sveikatai. O sąveika tarp būsto ir gyvenamosios aplinkos veiksnių bei sveikatos yra sudėtinga ir kompleksinė.

Mūsų atveju, remiantis PAV ataskaitos duomenimis nagrinėjamas atskirų veiksnių poveikis būsto sąlygoms:

1. Poveikis oro kokybei - įgyvendinus planuojamą ūkinę veiklą su mėšlo džiovinimo technologija ir įrengus poveikio aplinkai mažinimo priemones – oro valymo įrenginius (2 ir 3 alternatyvos), taip pat kartu įvertinus perspektyvinių teritorijoje numatomų ūkinių veiklų – kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų taršos šaltinius, teršalų koncentracija ore neviršys ribinių verčių teritorijoje o tuo labiau už sklypo ribų. Pagal turimą TIPK leidimą leistinos ūkinės veiklos (0 alternatyva) atveju pagal teršalų išsiskaidymą aplinkos ore nustatyta, kad amoniako koncentracija ūkinės veiklos teritorijoje ir iki 20 m už šiaurinės sklypo ribos šalia esamų cechų viršija nustatytą ribinę vertę.

2. Poveikis vandeniui – numatomas paviršinių nuotekų nuo teritorijos surinkimas ir išvalymas valymo įrenginiuose iki nustatytų reikalavimų, numatomas pirminis technologinių nuotekų po paukštidžių plovimo išvalymas.

3. Poveikis dirvožemiui – objekto eksploatacijos metu planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje dirvožemio tarša nenumatoma. Poveikio dirvožemiui mažinimo priemonės - mėšlas transportuojamas uždalais transporteriais, sandėliuojamas uždaroje mėšlidėje su nelaidžia danga, prie paukštidžių projektuojamos kietos dangos.

4. Poveikis triukšmo lygiui - už UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribų prognozuojamas planuojamas ūkinės veiklos įtakojamo triukšmo lygis neviršys visuomenės sveikatos saugos teisės aktais nustatytų leidžiamų gyvenamojoje ir visuomeninės paskirties aplinkoje ribinių dydžių visais paros periodais (kartu įvertinus perspektyvinių teritorijoje numatomų ūkinių veiklų – kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų triukšmo taršos šaltinius).

5. Kraštovaizdis – įgyvendinta planuojama ūkinė veikla nagrinėjamoje teritorijoje neigiamo poveikio kraštovaizdžiui neturės, reljefo formos nebus keičiamos. Numatomas teigiamas poveikis aplinkai ir kraštovaizdžiui – tinkamai sutvarkyta, apželdinta ir prižiūrima teritorija.

6. Ekstremalios situacijos - paukščių ligų atveju gyventojus tokia situacija įtakotų nežymiai: galimi nepatogumai dėl dezobarjerų įrengimo, žmonių judėjimo, įvairių renginių, prekybos apribojimų, padidintų reikalavimų paukščių ligos stebėsenai, padidintiems sanitariniams higieniniams reikalavimams maitinimo, prekybos įstaigose, turguose, gyvulininkystės ūkiuose. Į karantino zoną patenkančių gyventojų normalių gyvenimo ir darbo sąlygų nustatomi apribojimai nepaveiks⁷. Pažymėtina, kad ekstremalių situacijų tikimybė itin maža. Be to, ekstremalios situacijos yra neordinarios ir trumpalaikės, kurios negali daryti ilgalaikio neigiamo poveikio būstui ir jo vertei.

⁷ Ekstremalios situacijos dėl paukščių ligų protrūkio analizė (PAV)

7. Ekonomika – planuojama ūkinė veikla paspartins ekonominę plėtrą bei pagerins rajono ekonominę aplinką. Pagerėjusi ekonominė aplinka, sukurtos naujos darbo vietos leis sumažinti socialiai remtinų žmonių skaičių, todėl pagerės socialinė aplinka.

- Planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo metu numatoma sukurti 20 naujų darbo vietų.

- Planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo kartu su perspektyvinėmis teritorijoje numatomomis veiklomis (kiaušinių perdirbimu ir pašarų gamyba) metu - numatoma sukurti 70 naujų darbo vietų.

Tai užtikrins gyventojų pajamų didėjimą bei gyvenimo kokybės pagerėjimą – visa tai teigiamai veiks regiono demografijos tendencijas (gyventojų skaičius didėjimas ir emigracijos mastų sumažėjimas).

Planuojama ūkinė veikla bus vykdoma pagal pasaulinėje praktikoje taikomų geriausiai prieinamų gamybos būdų reikalavimus ir technologijas - parenkamos optimalios technologijos ir įranga, leidžianti pasiekti maksimalų ekonominį efektyvumą, daranti mažiausią poveikį aplinkai bei labiausiai atitinkantį GPGB. Todėl išnagrinėjus planuojamos ūkinės veiklos, kartu įvertinus perspektyvinių teritorijoje numatomų veiklų poveikį, aplinkinėse teritorijose esančių būstų sąlygoms galima teigti, kad planuojama ūkinė veikla neturės reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir taip neblogins aplinkinėse teritorijose esančių būstų sąlygų.

Išvados

1. Dėl planuojamos ūkinės veiklos naujų darbo vietų sukūrimo ir dėl to sumažėsiančio nedarbo bei emigracijos mastų leidžia teigti, jog demografinė situacija regione pagerės.

2. Nei vienas iš išvardintų išorinių veiksnių nedarys neigiamo poveikio būsto sąlygoms rajone:

- Oro kokybė;
- Vandens ir dirvožemio kokybė;
- Triukšmas;
- Kraštovaizdis;
- Ekstremalios situacijos.

3. Dėl planuojamos ūkinės veiklos pagerėsianti ekonominė rajono situacija darys teigiamą poveikį būsto sąlygoms regione.

4.7.2.2 Planuojamos veiklos poveikio įvertinimas teritorijos nekilnojamo turto ir žemės kainai

Turto vertinimo metodika

Remiantis turto vertinimo tvarka⁸, svarbiausia atsižvelgti į šiuos kriterijus:

- vertinamo turto arba verslo buvimo vietos ekonominius rodiklius (t.y. viso ūkio ar kai kurių jo šakų plėtojimas, stabilumas ar nuosmukis ir pan.);
- socialinius rodiklius (t.y. demografinius pokyčius, gyventojų migraciją ir pan.);
- vertinamo turto arba verslo rinkos konjunktūrą ir finansavimo sąlygas;
- vertinamo turto arba verslo teisinį režimą (nuosavybės teisė, kitos daiktinės teisės, juridiniai faktai, specialios naudojimo sąlygos ir kt.);
- turto arba verslo plėtros galimybes ir (arba) alternatyvų panaudojimą.

Vertinant turtą taip pat svarbu atsižvelgti į įvairius, dėl planuojamos ūkinės veiklos atsirastinius, išorinius veiksnius: triukšmas, oro tarša, kvapai, dirvožemio tarša, gruntinis ir paviršinis vanduo, ekstremalios situacijos.

Planuojamos ūkinės veiklos (taip pat ir perspektyvinių veiklų) poveikio aplinkinių teritorijų nekilnojamo turto ir žemės kainos įvertinimui labiausiai aktualūs yra išoriniai veiksniai, ekonominiai pokyčiai ir demografijos įtaka.

Poveikis nekilnojamo turto ir žemės kainai

Remiantis Poveikio aplinkai vertinimo ataskaita planuojamos ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimo atveju prognozuojami išorinių veiksnių: triukšmo, oro taršos, kvapų bei vandens kokybės skaičiavimo rodikliai ties UAB „Anulėnų paukštynas“ veiklos žemės sklypo ribomis neviršys visuomenės sveikatos saugos teisės aktais nustatytų ribinių leidžiamų, t.y. visuomenės sveikatai nekenksmingų, dydžių (kartu įvertinus ir perspektyvinių kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų sąlygojamą triukšmo bei oro taršą) (žr. 4.7.2.1 skyrių). Vertinant vient tik planuojamą ūkinę veiklą triukšmo, oro taršos, kvapų bei vandens kokybės rodikliai bus dar mažesni. Todėl dėl išorinių veiksnių, aplinkinių teritorijų nekilnojamo turto ir žemės vertės kisti neturėtų.

Dėl ekonominių ir demografinių pokyčių – t.y. pagerėjančios ekonominės (žr. skyrių 4.7.2.4) ir demografinės situacijos (žr. skyrių 4.7.2.1) rajone tikėtina, jog aplinkinių teritorijų nekilnojamo turto ir žemės vertė padidės.

Taip pat svarbu pabrėžti, jog šiuo metu UAB „Anulėnų paukštynas“ esamame sklype esantys statiniai nėra atnaujinti, teritorija pakankamai nesutvarkyta. Numatoma tinkamai ir kokybiškai sutvarkyti, apželdinti ir prižiūrėti teritoriją, renovuoti statinius. Tai teigiamai paveiks aplinkinės teritorijos kraštovaizdį – ir tikėtina, jog padidins aplinkinių teritorijų nekilnojamo turto bei žemės vertę.

Išvados

1. Neigiami išoriniai veiksniai (triukšmas, oro tarša, kvapai, dirvožemio tarša, gruntinis ir paviršinis vanduo, ekstremalios situacijos – aptarta 1 skyriuje) dėl planuojamos ūkinės veiklos sumažės – todėl gretutinių objektų vertė nenukris.

⁸

http://www.atvi.lt/index.php/teisine_informacija/teises_aktai/lietuvos_respublikos_finansu_ministro_2012_04_27_isakymas_nr_1k_159_quotdel_turto_ir_verslo_vertinimo_metodikos_patvirtinimoquot_zin_2012_nr_50_2502_galioja_nuo_2012_05_01nbsp/560

2. Teigiami demografiniai bei ekonominiai regiono pokyčiai – naujų darbo vietų sukūrimas (emigracijos sumažėjimas), sukuriamos pridėtinės vertės augimas - darys teigiamą įtaką aplinkinių teritorijų nekilnojamo turto vertei.

3. Sutapdinant UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribas su planuojamos veiklos sanitarinės apsaugos zonos riba, poveikio teritorijų planavimui, t.y. gretimybėms žemės naudojimo apribojimai nebus nustatyti. Todėl aplinkinių teritorijų žemės vertei planuojama ūkinė veikla neigiamo poveikio nedarys.

4.7.2.3 Poveikio įvertinimas aplinkinėje teritorijoje vystomoms ūkio šakoms ir veiklos atitikimas šalies strateginiams tikslams bei uždaviniams

Poveikio įvertinimas aplinkinėje teritorijoje vystomoms ūkio šakoms

Tikėtinas planuojamos ūkinės veiklos poveikis kitoms ūkio šakoms pateiktas 4.7.3 lentelėje.

4.7.3 lentelė. Planuojamos ūkinės veiklos poveikis ūkio šakoms

Ūkio šaka	Teigiamas poveikis	Neigiamas poveikis
Žemės ūkis	Skatins kitų, su planuojama ūkine veikla susijusių, žemės ūkio subjektų veiklą ir darbo apimtį.	-
Komunalinis ūkis	Skatins komunalinio ūkio plėtrą, kadangi aktyviai naudosis miesto vandentiekio bei nuotekų tinklais.	Galimas, tačiau mažai tikėtinas, dėl pasikeitusių sanitarinių sąlygų, papildomas darbas komunalinių paslaugų teikėjams.
Pramonė	Plėtos apdirbamos pramonės ir statybos sektorius, vykdant Planuojamos ūkinės veiklos statybos ir įrengimo darbus. Plėtos naujausias paukštininkystės sektoriuje diegiamas technologijas (GPGB). Tiesiogiai prisidės prie maisto produktų gamybos pramonės plėtojimo regione ir Lietuvoje. Skatins kitų, aplinkinių pramonės subjektų veiklą, kadangi iš jų pirks kitas paslaugas arba produktus (paukščių pašarą, pakuotes ir t.t.). Didins maisto produktų pramonės konkurenciją.	-
Transportas	Prisidės prie šakos plėtojimosi kadangi paruoštą produkciją transportuos į kitas Lietuvos vietas bei užsienio šalis.	-
Gyvenamųjų namų statyba	Netiesiogiai skatins naujų namų statybą (dėl pagerėjusios ekonominės ir demografinės situacijos aplinkinėje teritorijoje).	Galimas šalimais esančiose teritorijose gyvenamųjų namų statybos mastų sumažėjimas dėl pramonės statinių

		koncentracijos padidėjimo.
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	Tiesiogiai skatins mažmeninę prekybą, kadangi didmeniniu būdu pagamintas prekes tieks mažmeniniams prekeiviams. Skatins didmeninės prekybos konkurenciją.	-
Rekreacija	-	-
Turizmas	-	-
Kasyba	-	-

Planuojamos ūkinės veiklos atitikimas šalies strateginiams tikslams ir uždaviniams

Be teigiamos planuojamos ūkinės veiklos įtakos gyvenimo (būsto) sąlygoms bei demografijai nagrinėjamoje teritorijoje, nekilnojamo turto ir žemės kainai gretimose teritorijose, planuojama ūkinė veikla taip pat prisideda prie šalies strateginių tikslų ir uždavinių sprendimo:

- LR Žemės Ūkio ministerijos paruoštos “Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2014-2020 metų programos”⁹ gairių bei pagrindinių strateginių uždavinių:
 - o žemės ūkio konkurencingumas;
 - Didinti žemės ūkio, maisto ir miškų ūkio konkurencingumą, skatinant inovacijas, bendradarbiavimą ir restruktūrizaciją, taip pat sudarant sąlygas ūkių sektoriuje produktyviau naudoti išteklius.
 - Kelti ūkių ir kitų sektoriaus dalyvių modernizavimo ir technologijų lygį bei skatinti inovacijas.
 - Didinti ūkiuose sukuriamų produktų pridėtinę vertę.
 - o tausų gamtos išteklių valdymas;
 - Užtikrinti tausų gamtos išteklių valdymą rūpinantis aplinka, žemės ūkio sektoriaus pasirengimu spręsti klimato kaitos keliamas problemas ir kaimo vietovėmis, taip pat išlaikant žemės, kurioje ūkininkaujama, gamybos pajėgumą;
 - Aplinką tausojančios veiklos praktika.
 - Neigiamo klimato kaitos poveikio mažinimas.
 - o darnus teritorinis vystymasis.
 - Užtikrinti darnią teritorinę plėtrą visose kaimo vietovėse, suteikiant vietos gyventojams daugiau galimybių, didinant pajėgumą ir gerinant vietos sąlygas bei kaimo ir miesto vietovių sąsajas.
 - Kurti alternatyvias darbo vietas ir pajamų šaltinius.
- Vidaus Reikalų Ministerijos ruošiamų gairių “Lietuvos regioninė politika 2014-2020”¹⁰ tikslui:
 - o užtikrinti aukštą gyvenimo kokybę visos šalies teritorijos gyventojams, mažinant socialinius ekonominius skirtumus regionuose ir jų viduje.

⁹ www.zum.lt/index.php?126889833

¹⁰ <http://www.nrp.vrm.lt/index.php?id=162>

Išvados

1. Planuojama ūkinė veikla skatins kitų šalies ūkio šakų plėtrą (žemės ūkis, komunalinis ūkis, pramonė, transportas, didmeninė ir mažmeninė prekyba). Galimas neigiamas poveikis yra mažai tikėtinas komunaliniam ūkiui ir gyvenamųjų namų statybai.

2. Ekstremalios situacijos dėl paukščių ligų atveju verslo subjektams, kurių veikla nesusijusi su paukštininkyste, jokie veiklos arba kitokie apribojimai nebūtų taikomi. Kitoms pramonės šakoms įtakos nebus, jų veikla nebus paralyžiuota, taip pat nesutriks viešųjų įstaigų darbas. Nebus apribotas transporto judėjimas magistraliniame kelyje Šiauliai – Palanga¹¹.

3. Planuojama ūkinė veikla tiesiogiai prisideda prie šalies strateginių tikslų ir uždavinių sprendimo. Skatinamas žemės ūkio konkurencingumas, keliamas technologijų ir modernizavimo lygis, didinama žemės ūkio produktų pridėtinė vertė. Planuojamoje ūkinėje veikloje įgyvendinant geriausiai prieinamus gamybos būdus (GPGB) bus užtikrintas tausios gamtos išteklių valdymas bei užtikrinta aplinką tausojančios veiklos praktika.

4.7.2.4 Planuojamos ūkinės veiklos ekonominė – socialinė nauda šalies ekonomikai

4.7.2.4.1 Planuojamos ūkinės veiklos variantų aprašymas

Planuojamos ūkinės veiklos ekonominės – socialinės naudos skaičiavimai atliekami dviem variantams:

1 variantas: Planuojama ūkinė veikla - Vištų dedeklių auginimas

2 variantas: Planuojama ūkinė veikla - vištų dedeklių auginimas su perspektyvinėmis numatomomis veiklomis (grūdų apyvarta ir pašarų gamyba)

Pagrindiniai abiejų variantų duomenys pateikti 4.7.4 lentelėje.

4.7.4 lentelė. Variantų apibūdinimas

Duomenys	1 variantas	2 variantas
Darbuotojų skaičius, vnt	20	70
Planuojamos pajamos, Lt per metus	40 000 000	57 000 000
Planuojamos sąnaudos, Lt per metus	37 000 000	50 000 000
Vištų skaičius, vnt.	759 360	759 360
Grūdų apyvarta, t per metus	0	36 000
Pašarų gamyba, t per metus	0	55 000

¹¹ Ekstremalios situacijos dėl paukščių ligų protrūkio analizė (PAV)

4.7.2.4.2 Sukuriama papildoma pridėtinė vertė

Žemės ūkio sektorius Lietuvoje sukuria apie 4 proc. BPV¹², o gyvulininkystės sektorius (apimantis paukščių, galvijų, kiaulių, avių, bičių ir t.t. auginimą) sudaro apie pusę visos žemės ūkio produkcijos. Tuo tarpu didžiausią gyvulininkystės sektoriaus produkcijos dalį sudaro paukščių bei kitų gyvulių auginimas ir pieno produkcija.

Išanalizavus statistinius duomenis apie gyvulininkystės sektoriuje paukščių sukuriama BPV bei visą šiame sektoriuje auginamų paukščių skaičių matome, jog vienam paukščiui per metus tenka nuo 24,3 Lt iki 30,2 Lt sektoriuje sukuriamos BPV. Per 2005 – 2010 metų periodą vienam paukščiui vidutiniškai teko 27,9 Lt sukuriamos BPV (žr. 4.7.5. lentelę).

4.7.5. lentelė. Paukštienos sektoriaus papildoma pridėtinė vertė (BPV)¹³

	Matavimo vnt.	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Paukštienos sektoriaus BPV	tūkst. Lt	212 000	228 600	278 680	298 500	254 800	281 500
Paukščių skaičius	tūkst. vnt	8 419	9 397	9 440	9 875	9 108	9 309
Vienam paukščiui tenkanti sukuriama BPV dalis	Lt	25,2	24,3	29,5	30,2	28,0	30,2
Vidutinė vienam paukščiui tenkanti sukuriama BPV dalis	Lt	27,9					

Dėl padidėjusio paukščių kiekio bei su šiuo padidėjimu susijusių investicijų į kapitalą (nauji ūkio pastatai, mašinos bei technologijos) bei darbo jėgą, planuojama ūkinė veikla prisidės prie Lietuvoje sukuriamos BPV augimo gyvulininkystės sektoriuje. Kadangi dėl veiklos plėtros planuojama, jog paukščių (vištų dedeklių) skaičius ūkyje išaugs iki 759 360 vnt., o vienam paukščiui tenkanti sukuriama BPV dalis yra 27,9 Lt per metus – Planuojama ūkinė veikla prisidės prie 21 mln. Lt sukuriamos papildomos pridėtinės vertės per metus.

$$\text{Sukuriama papildomos BPV (paukščių sektorius)} = \\ 759\,360 * 27,9 = 21\,186\,144 \text{ Lt}$$

¹² Bendroji pridėtinė vertė (BVP) – tai rodiklis nusakantis šalyje sukurtos pridėtinės vertės kiekį. Kitaip tariant, visų šalyje sukurtų prekių bei paslaugų produkcijos vertės ir tarpinio, šiems produktams bei paslaugoms suvartoto, vartojimo skirtumas. Šis rodiklis taip pat yra susijęs su BVP (bendrasis vidaus produktas). Bendrasis vidaus produktas (BVP) = BPV + mokesčiai – subsidijos.

¹³ Šaltinis: Lietuvos Agrarinės Ekonomikos Institutas „Lietuvos Respublikos Ilgalaikės Gyvulininkystės Plėtros Strategijos Iki 2020 Metų Konceptija“ (paukščių skaičius); Eurostat (Paukštienos sektoriaus BPV)

Kadangi 1 varianto ir 2 varianto atvejais planuojamas paukščių kiekis ūkyje bus vienodas, paukščių sukuriama bendroji pridėtinė vertė nesiskirs. Tačiau skirtingai nuo 1 varianto, 2 varianto atveju planuojamos papildomos veiklos susijusios su grūdų bei pašarų gamyba. Grūdų bei pašarų gamybos procese sukuriamos vertės dydžiai pateikti 4.7.6 lentelėje.

4.7.6 lentelė. Grūdų ir pašarų produkcijos sukuriama vertė¹⁴

Produktų skaičius Lietuvoje	Matavimo vnt.	2011
Grūdų ištekliai	tūkst. t	45 789
Produkcijos vertė	tūkst. Lt	2 369 667
Vienos tonos sukuriama vertė	Lt/t	51,7

Pašarų kiekis	tūkst. t	234
Produkcijos vertė	tūkst. Lt	6 210
Vienos tonos pašarų sukuriama vertė	Lt/t	26,5

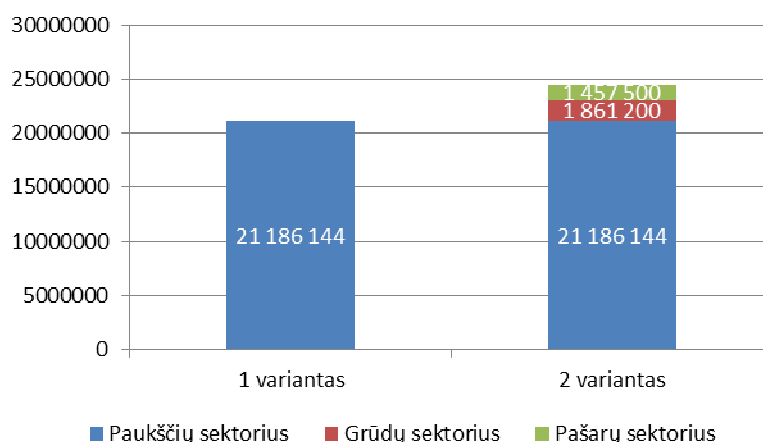
2 varianto atveju planuojama ūkinė veikla pagamins apie 55 000 tonas pašarų per metus, o grūdų apyvarta sieks apie 36 000 tonų per metus. Produkcijos sukuriamos vertės per vienerius metus skaičiavimai pateikti žemiau.

*Sukuriama papildoma vertė (grūdų produkcija) = 36 000 * 51,7 = 1 861 200*

*Sukuriama papildoma vertė (pašarų produkcija) = 55 000 * 26,5 = 1 457 500*

Iš viso 1 varianto atveju planuojama ūkinė veikla sukurs apie 21 mln Lt pridėtinės vertės per vienerius metus, 2 varianto – 24.5 mln. Lt. Detalesnė papildomai sukuriamos pridėtinės vertės struktūra abiejais variantais pavaizduota 4.7.5 paveiksle.

Sukuriama papildoma vertė, Lt

¹⁴ Šaltinis: Lietuvos Statistikos Departamentas (grūdų ištekliai, pašarų kiekis bei pašarų produkcijos vertė); Eurostat (grūdų produkcijos vertė)

4.7.5 pav. Planuojamos ūkinės veiklos sukuriamą papildomą vertę

4.7.2.4.3 Naujos darbo vietos

Dalis visos sukuriamos papildomos BPV atiteks naujai įdarbintiems darbuotojams, t.y. įdarbinant vietovės, kurioje planuojama ūkinė veikla, taip pat aplinkinių vietovių žmones. Žemės ūkio veikla, ypač užmiesčio ir kaimo vietovėse, tiesiogiai ir netiesiogiai sukuria didelę dalį visų vietovėse esančių darbo vietų. Planuojama ūkio veikla sukurs 20 naujų darbo vietų 1 varianto atveju ir 70 naujų darbo vietų 2 varianto atveju. Vidutinis mėnesinis vieno darbuotojo, dirbančio įmonėje, neto darbo užmokestis sieks apie 2500 Lt.

*Naujos darbo vietos (1 variantas) = 20 * 2 500 * 12 = 600 000 Lt*

*Naujos darbo vietos (2 variantas) = 70 * 2 500 * 12 = 2 100 000 Lt*

Dėl multiplikacinio pinigų cirkuliacijos efekto, netiesiogiai sukurtų naujų darbo vietų skaičius bus dar didesnis (šis efektas sukuria apytiksliai 1.5 – 2 kartus tiek, kiek naudos sukuria tiesioginis efektas) – planuojamos investicijos, ūkinė veikla ir naujų darbuotojų sukuriama papildoma namų ūkių vartojimas toliau skatins ir stimuliuos kitų sektorių plėtrą, darbo vietų kūrimą ir ekonominę vietovės bei visos Lietuvos augimą. Šis efektas į skaičiavimų rezultatą neįtrauktas – tai netiesioginė, pinigine išraiška neapskaičiuota nauda.

Valstybei sumokami mokesčiai

Be papildomos BPV, planuojama ūkinė veikla taip pat prisidės prie Lietuvoje surenkamų mokesčių bei Valstybės biudžeto dydžio – tai antroji pagrindinė planuojamos ūkinės veiklos sukuriamą ekonominės-socialinės naudos dalis. Papildomai per metus surenkamų mokesčių dydžiai pateikti 4.7.7 lentelėje.

4.7.7 lentelė. Surenkami mokesčių dydžiai.

Mokesčiai	Dėl planuojamos ūkinės veiklos surenkamų mokesčių padidėjimas	
	1 variantas	2 variantas
GPM	83 520 Lt	292 320 Lt
SODRA (darbuotojas)	54 000 Lt	189 000 Lt
SODRA (darbdavys)	186 000 Lt	651 000 Lt
PVM	241 500 Lt	945 000 Lt
Pelno mokestis	172 500 Lt	675 000 Lt
Žemės mokestis	195 Lt	195 Lt
Iš viso:	737 715 Lt	2 752 515 Lt

Visų, į valstybės (bei savivaldybės) biudžetą sumokėtų, mokesčių dydžių skaičiavimai pateikti žemiau¹⁵.

1 variantas:

$$\begin{aligned}
 GPM &= (2\,500 - 180) * 0,15 * 12 * 20 = 83\,520 \text{ Lt} \\
 SODRA (\text{darbuotojas}) &= 2\,500 * (0,06 + 0,03) * 12 * 20 = 54\,000 \text{ Lt} \\
 SODRA (\text{darbdavys}) &= 2\,500 * 0,31 * 12 * 20 = 186\,000 \text{ Lt} \\
 PVM &= (40\,000\,000 - 37\,000\,000 * 1,05) * 0,21 = 241\,500 \text{ Lt} \\
 \text{Pelno mokestis} &= (40\,000\,000 - 37\,000\,000 * 1,05) * 0,15 = 172\,500 \text{ Lt} \\
 \text{Žemės mokestis} &= \frac{2\,601 + 2\,900}{2} * 14,2072 * 0,005 = 195 \text{ Lt}
 \end{aligned}$$

2 variantas:

$$\begin{aligned}
 GPM &= (2\,500 - 180) * 0,15 * 12 * 70 = 292\,320 \text{ Lt} \\
 SODRA (\text{darbuotojas}) &= 2\,500 * (0,06 + 0,03) * 12 * 70 = 189\,000 \text{ Lt} \\
 SODRA (\text{darbdavys}) &= 2\,500 * 0,31 * 12 * 70 = 651\,000 \text{ Lt} \\
 PVM &= (57\,000\,000 - 50\,000\,000 * 1,05) * 0,21 = 945\,000 \text{ Lt} \\
 \text{Pelno mokestis} &= (57\,000\,000 - 50\,000\,000 * 1,05) * 0,15 = 675\,000 \text{ Lt} \\
 \text{Žemės mokestis} &= \frac{2\,601 + 2\,900}{2} * 14,2072 * 0,005 = 195 \text{ Lt}
 \end{aligned}$$

Išvados

Planuojama ūkinė veikla prisidės prie Lietuvos ekonomikos plėtros ir ekonominio augimo. Planuojamos veiklos sukuriama ekonominė – socialinė nauda per metus pateikta 4.7.8 lentelėje.

4.7.8 lentelė. Ekonominės- socialinės naudos per metus apibendrinimas

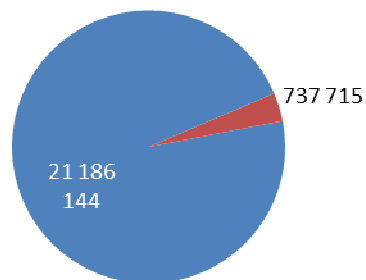
Ekonominė – socialinė nauda, Lt	1 variantas	2 variantas
Paukščių sektorius	21 186 144	21 186 144
Grūdų sektorius	-	1 861 200
Pašarų sektorius	-	1 457 500
Valstybei sumokami mokesčiai	737 715	2 752 515
Iš viso	21 923 859	27 257 359
Tame tarpe, naujų darbo vietų darbo užmokestis	600 000	2 100 000

¹⁵ Skaičiavimuose daroma prielaida:

- 5proc. visų tiesioginių sąnaudų sudaro administracinės ir kitos sąnaudos, kurios mažina pelno mokesčio ir PVM dydį.
- Vidutinė vieno hektaro, kuriame planuojama vykdyti ūkinę veiklą, vertė lygi tai vertei, kurią pateikia Registrų Centras nekilnojamo turto registro žemėlapiuose.

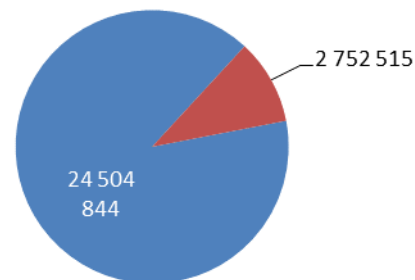
Abiejų variantų planuojamos ūkinės veiklos per vienerius metus sukuriamą ekonominę-socialinę naudą struktūra pavaizduota 4.7.6 paveiksle.

**1 variantas: ekonominė - socialinė
nauda, Lt**

■ Sukuriama papildoma BPV
■ Mokesčiai sumokami į Valstybės biudžetą

**2 variantas: ekonominė - socialinė
nauda, Lt**

■ Sukuriama papildoma BPV
■ Mokesčiai sumokami į Valstybės biudžetą

4.7.6 pav. Planuojamos ūkinės veiklos per vienerius metus sukuriamą ekonominę-socialinę naudą

Iš viso, dėl planuojamos ūkinės veiklos sukuriamą ekonominę-socialinę naudą šalies mastu sieks apie:

- 1 varianto atveju: 21 923 859 Lt papildomos vertės per vienerius metus
- 2 varianto atveju: 27 257 359 Lt papildomos vertės per vienerius metus

Planuojamos ūkinės veiklos- vištų dedeklių auginimo Gaudikaičių k., Degaičių sen.,
Telšių r.sav. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaita

4.7.9 lentelė. Ūkinės veiklos galimas poveikis visuomenės grupėms

Visuomenės grupės	Veiklos rūšys ar priemonės, taršos šaltiniai	Grupės dydis (asm. skaičius) ¹⁶	Poveikis: teigiamas (+) neigiamas (-)	Komentarai ir pastabos
1	2	3	4	5
1. Veiklos poveikio zonoje esančios visuomenės grupės (vietos populiacija)	Planuojama ūkinė veikla	46 366	+	Nagrinėjama visa Telšių rajono savivaldybės teritorija (1 439 kv.km.), kurioje gyvena 46 366 gyventojai – 25 271 (54,5 proc.) Telšių miesto gyventojai ir 21 095 (45,5 proc.) kaimo gyventojai. Projektas sukurs naujų darbo vietų, prisidės prie regione sukuriamos pridėtinės vertės augimo, tokiu būdu plėtodamas regiono ekonominį augimą.
2. Darbuotojai	Planuojama ūkinė veikla (su perspektyvinėmis veiklomis)	20 (70)	+	Numatomas naujų darbo vietų sukūrimas.
3. Veiklos produktų vartotojai	Veiklos produktas- kiaušinių produktų gamyba	1 008 000	+	Galimybė įsigyti veiklos produktą vietos gyventojams bei kitiems šalies gyventojams. Produkcija taip pat bus eksportuojama į kitas šalis.
4. Mažas pajamas turintys asmenys	Planuojama ūkinė veikla	25 290	+	Galimybė gauti didesnę darbo užmokestį. Vidutinis planuojamas darbo užmokestis (bruto) vienam darbuotojui yra 3300 Lt.
5. Bedarbiai	Planuojama ūkinė veikla	3 696	+	Numatomas naujų darbo vietų kūrimas - galimybė įsidarbinti ir gauti darbo užmokestį.
6. Etninės grupės	Planuojama ūkinė veikla	7 372	+	Numatomas naujų darbo vietų sukūrimas – galimybė įsidarbinti ir gauti darbo užmokestį.
7. Sergantys tam tikromis ligomis (lėtinėmis priklausomybės ligomis ir pan.)		nd		Poveikis neplanuojamas.
8. Neįgalieji		5 552		Poveikis neplanuojamas.
9. Vieniši asmenys		nd		Poveikis neplanuojamas.
10. Prieglobsčio ieškantys ir emigrantai, pabėgėliai		nd		Poveikis neplanuojamas.
11. Benamiai		nd		Poveikis neplanuojamas.
12. Kitos populiacijos grupės (areštuotieji, specialiųjų profesijų asmenys, atliekantys sunkų fizinį darbą ir pan.)		nd		Poveikis neplanuojamas.
13. Kitos grupės (pavieniai asmenys)		nd		Poveikis neplanuojamas.

¹⁶ <http://stat.gov.lt>; <http://www.socialiniszemelapis.lt>.

4.7.10 lentelė. Poveikių ypatybių įvertinimas

Veiksnių sukeltas poveikis	Poveikio ypatybės									Pastabos ir komentarai
	Veikiamų asmenų skaičius			Aiškumas (tikimybė), įrodymų stiprumas			Trukmė			
	Iki 500 žm.	501–1000 žm.	Daugiau kaip1001 žm.	Aiškus*	Galimas**	Tikėtinas***	Trumpas (iki 1m.)	Vidutinio ilgumo (1–3 m.)	Ilgas (daugiau kaip 3 m.)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.Aplinkos taršos, triukšmo ir kvapų lygio sumažėjimas lyginant su šiuo metu vykdoma veikla	X			X					X	Tyrimų ir vertinimų duomenys nurodyti Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje.
2.Gyventojų užimtumo padidėjimas	X			X					X	Numatoma sukurti 20 darbo vietų, kartu su perspektyvinėmis veiklomis - 70 darbo vietų.
3.Teigiamas poveikis kraštovaizdžiui			X	X					X	Tinkamai sutvarkyta, apželdinta ir prižiūřeta teritorija.
*Poveikis aiškus arba pagrįstas norminiais aktais, patikimais tyrimais ir įrodymais. **Kai kurie patikimi tyrimai įrodo ryšį, yra svarbiausi priežastiniai kriterijai. ***Įrodymai apie poveikį mažos vertės, nustatyti kai kurie priežastiniai kriterijai.										

4.8 ETNINĖ-KULTŪRINĖ APLINKA, KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI IR VIETOVĖS

Teritorijoje kultūros paveldo objektų ar jų apsaugos zonų nėra, todėl poveikis nenagrinėjamas. Vadovaujantis LR Kultūros paveldo departamento prie kultūros ministerijos Telšių teritorinio padalinio 2012-06-27 ratu Nr. 2Te-413 planuojama ūkinė veikla neturės reikšmingos įtakos nekilnojamos kultūrinės vertybės, todėl poveikio aplinkai vertinimas kultūros paveldo aspektu neprivalomas.

4.9 VISUOMENĖS SVEIKATA

Planuojamos ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimas – poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos dalis „Visuomenės sveikata“ parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-491 patvirtintų „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinių nurodymų“ priede rekomenduojama poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitos struktūra, kaip yra numatyta patvirtintoje PAV programoje.

PAV ataskaita rengiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu bei Poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. D1-636 (Toliau – Nuostatai). Nuostatų priede pateikiama Rekomenduojama PAV ataskaitos struktūra ir apimtis. Planuojamos ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimas Gaudikaičių k., Degaičių sen., Telšių r. sav.- PAV ataskaitos 4.9 „Visuomenės sveikata“ skyrius parengtas vadovaujantis Nuostatuose rekomenduojama struktūra ir apimtimis.

Nagrinėjamu atveju, planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimas atliktas vadovaujantis abiem teisės aktais.

4.9.1 BENDRIEJI DUOMENYS

4.9.1.1. Informacija apie ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą)

Informacija apie ūkinės veiklos organizatorių pateikiama PAV ataskaitos 1. skyriuje Bendrieji duomenys.

4.9.1.2. Informacija apie ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertintoją

Informacija apie ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertintoją pateikiama PAV ataskaitos 1. skyriuje Bendrieji duomenys.

4.9.1. 3. Ūkinės veiklos analizė

4.9.1.3.1. Ūkinės veiklos pavadinimas ir aprašymas

Ūkinės veiklos pavadinimas, aprašymas pateikiamas PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyse: 1.1. Bendra informacija apie planuojamą ūkinę veiklą; 1.3. Duomenys apie gaminius (produkciją); 1.4. Kuro ir energijos vartojimas; 1.5. Naudojamos žaliavos ir medžiagos, energetiniai ir technologiniai ištekliai; 2. skyriuje Planuojamos ūkinės veiklos aprašymas.

4.9.1.3.2. Veiklos vykdymo etapai (statyba, veiklos nutraukimas), jų terminai, eiliškumas

Veiklos vykdymo etapai, jų terminai, eiliškumas pateikiami PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.2. Veiklos vykdymo etapai.

4.9.1.3.3. Numatomas veiklos vykdymo (objekto naudojimo) laikas

Informacija apie numatomas veiklos vykdymo (objekto naudojimo) laiką pateikiamas PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.2 Veiklos vykdymo etapai.

4.9.1.3.4. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo rengimo etapo sąsaja su planavimo ir projektavimo etapais

PVSV rengimo etapo sąsaja su planavimo ir projektavimo etapais pateikiama PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.6 PAV sąsaja su planavimo ir projektavimo etapais.

4.9.1.4. Regiono vietos analizė

4.9.1.4.1. Nagrinėjamos vietos geografinė ir administracinė padėtis, sklypo plotas

Nagrinėjama vietos geografinė ir administracinė padėtis, sklypo plotas pateikiami PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.7.1 Duomenys apie planuojamos ūkinės veiklos sklypą.

4.9.1.4.2. Žemės naudojimas

4.9.1.4.2.1. Esama žemėnauda

Informacija apie esamą žemėnaudą pateikiama PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.7.1 Duomenys apie planuojamos ūkinės veiklos sklypą.

4.9.1.4.2.2. Vietovės infrastruktūra (apsirūpinimas vandeniu, atliekų tvarkymas)

Informacija apie vietovės infrastruktūrą pateikiama PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.4 Kuro ir energijos vartojimas, 3 skyriuje Atliekos, 4.1 skyriuje Vanduo.

4.9.1.4.2.3. Vietovėje esančios vertybės, pastatų išdėstymas

Informacija apie vietovėje esančias vertybes pateikiama PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.7.5 Saugomos ir rekreacijos teritorijos.

4.9.1.4.2.4. Vietovės apsaugos, funkcinės zonos

Informacija apie vietovės apsaugos, funkcines zonas pateikiama PAV ataskaitos dalyje 1.7.1 Duomenys apie planuojamos ūkinės veiklos sklypą.

4.9.1.4.2.5. Teritorijų planavimo dokumentai

Informacija apie planuojamoje teritorijoje galiojančius teritorijų planavimo dokumentus pateikiama PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.6 PAV sąsaja su planavimo ir projektavimo etapais.

4.9.1.4.2.6. Privažiavimo keliai

Informacija apie privažiavimo kelius pateikiama PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.4. Kuro ir energijos vartojimas.

4.9.1.4.3. Ūkinės veiklos vietos įvertinimas

4.9.1.4.3.1. Vietovės svarba visuomeniniu požiūriu, ekonominė, archeologinė vietos reikšmė

Informacija apie planuojamos ūkinės veiklos gretimybėse esančias įmones pateikiama PAV ataskaitos 1 skyriaus dalyje 1.7.4 Artimiausia pramoninės paskirties aplinka.

Visuomeninės paskirties objektų: mokyklų, ligoninių, vaikų darželių besiribojančiuose aplinkiniuose žemės sklypuose, nėra. Visuomeniniu požiūriu nagrinėjama teritorija nėra reikšminga.

Planuojamos ūkinės veiklos sklype ir šalia jo istorinės, kultūrinės arba archeologinės reikšmės objektų nėra.

4.9.1.4.3.2. Vietovės ribos: su gyvenamąja aplinka, viešosios paskirties pastatais ir rekreacinėmis teritorijomis, kitais svarbiais objektais

Planuojama ūkinė veikla – vištų dedeklių auginimas – numatoma objekte, kuriame iki šiol paukštininkystės veikia buvo vykdoma viso sklypo ribose, adresu: Gaudikaičių kaimas, Degaičių seniūnija, Telšių rajono savivaldybė.

Perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomos ūkinės veiklos – kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veikla.

Iš pietų pusės esamas UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypas ribojasi su gyvenamosios teritorijos paskirties sklypu, kuriame yra esamas gyvenamas pastatas, ūkinis pastatas, veterinarijos ambulatorija, pirtis ir kiti pagalbiniai statiniai. Pagal Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašą gyvenamojo namo statybos pradžia 1993 m.- pabaiga 2008 m. Atstumas nuo gyvenamo namo (L) iki artimiausios paukštidės – ~121 m, iki mėšlidės - ~290 m iki gretutinių planuojamų ūkinių veiklų - kiaušinių perdirbimo gamybos pastato ~ 59 m, iki pašarų gamybos pastato vietos – ~ 190 m.

2012 metų Degaičių seniūnijos duomenimis Gaudikaičių kaime gyvena 172 gyventojai.

Gaudikaičių gyvenvietės artimiausios sodybos išsidėsčiusios už ~456 m (G), ~523 m (I) šiaurės vakarų kryptimi nuo teritorijos, kurioje planuojama ūkinė veikla (mėšlidės pastato). Iš vakarų pusės artimiausias gyvenamasis namas nutolęs apie ~509 m (O) atstumu nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos (paukštidės pastato).

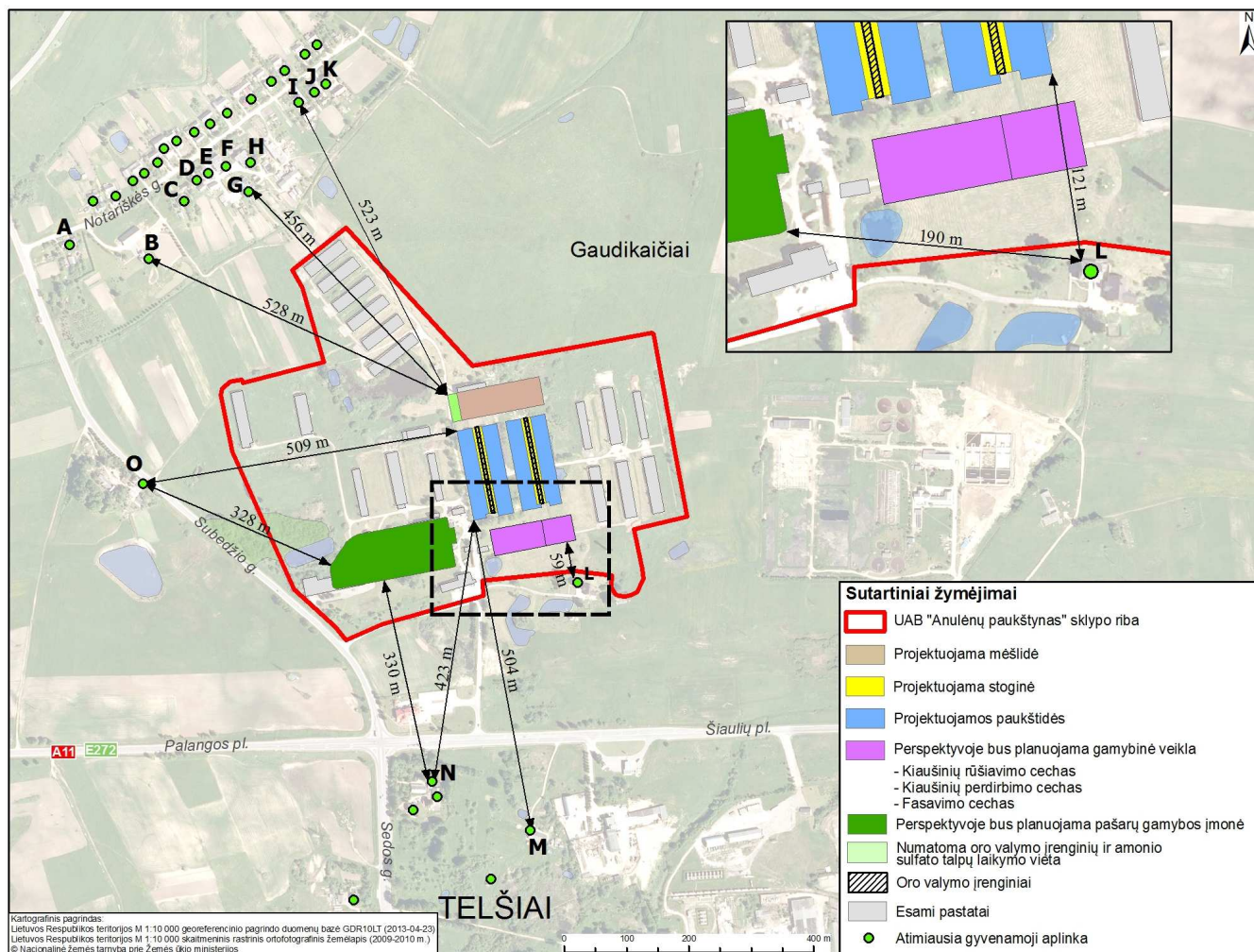
Iš pietų pusės apie 138 m atstumu nuo esamos paukštyno teritorijos ribos yra kavinė UAB „Branša“, nuo artimiausios paukštidės nutolusi ~314 m atstumu, nuo perspektyvoje planuojamų ūkinių veiklų vietų nutolusi: nuo kiaušinių perdirbimo gamybos pastato - ~ 274 m, nuo pašarų gamybos teritorijos - ~208 m atstumu.

Visuomeninės paskirties pastatai (mokyklos, gydymo įstaigos, bibliotekos) nutolę daugiau nei 2 kilometrų atstumu į pietus nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos ir perspektyvoje planuojamų veiklų.

Artimiausi Telšių miesto gyvenamieji namai nuo planuojamos ūkinės veiklos vietos (paukštidės) nutolę apie 423 (N) m ir 504 (M) m.

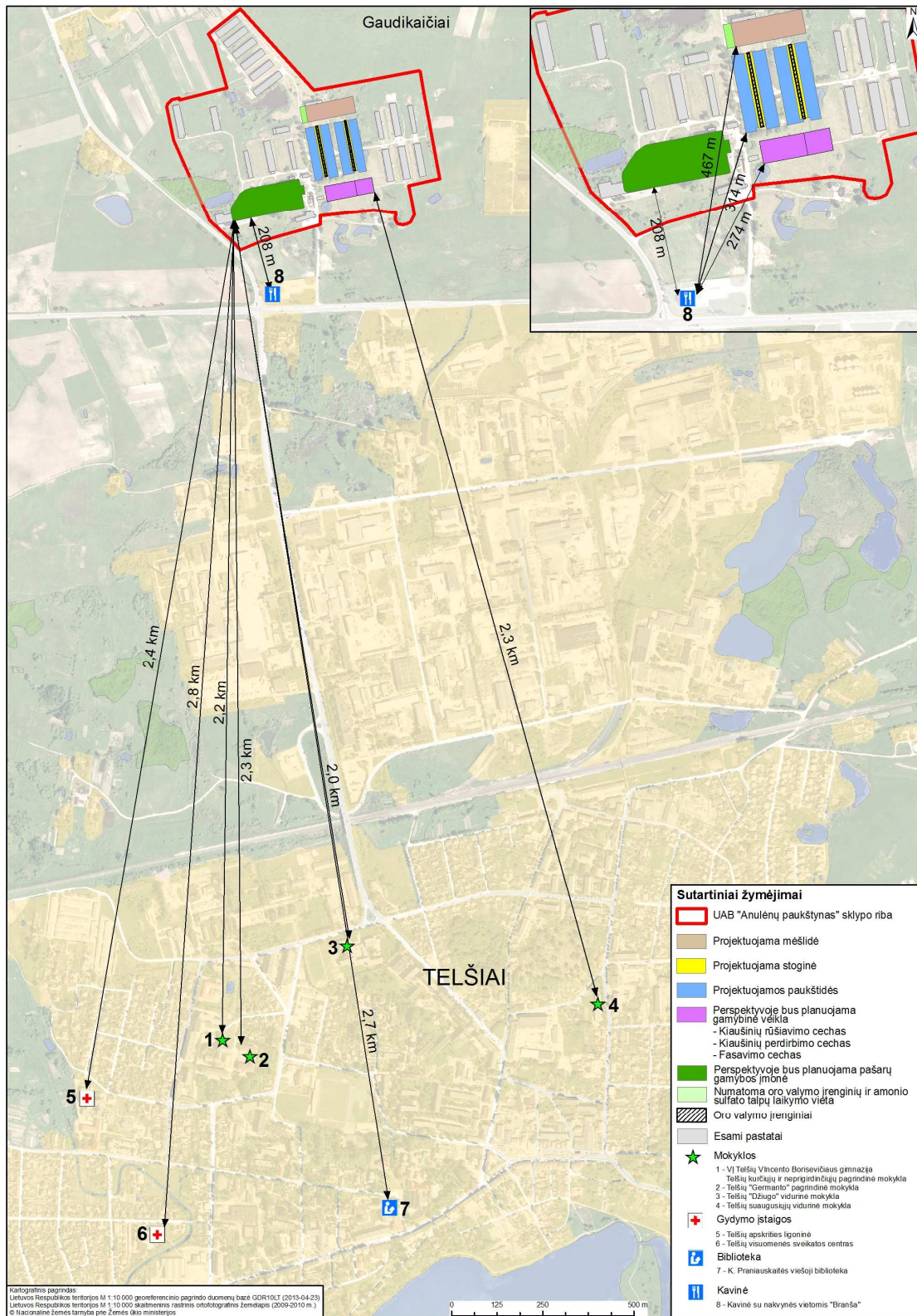
Artimiausios gyvenamosios zonos ir visuomeninės paskirties objektų išdėstymas pateikiamas 4.9.1 pav. ir 4.9.2.pav.

Atstumai (nuo- iki) matuojami ArcGIS programoje nuo planuojamų objektų iki pastatų GIS sluoksnio iš Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:10 000 georeferencinio pagrindo duomenų bazės GDR10LT (2013-04-23).

4.9.1.pav. Artimiausia gyvenamoji aplinka

Artimiausių komercinės (kavinė "Branša") ir visuomeninės paskirties objektų išdėstymas pateiktas 4.9.2. paveiksle.

4.9.2. pav. Artimiausi komercinės ir visuomeninės paskirties objektai

Kiti besiribojantys sklypai, išsidėstę aplink UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypą – privačios ir valstybinės nuosavybės žemės ūkio paskirties žemės sklypai.

4.9.1.4.3.3. Sauga (policija, gaisrinės, greitosios pagalbos stotys), sveikatos priežiūros prieinamumas, kiti svarbūs su vieta susiję aspektai

Sveikatos priežiūros įstaigos

Artimiausia sveikatos priežiūros įstaiga yra V. Jokubaičio vidaus ligų ir echoskopijų kabinetas, adresu Kęstučio g. 21-7, 87120 Telšiai; tel. (8 444) 60176, darbo laikas: I 11:00-16:00, II-IV 08:00-13:00, V 11:00-15:00.

Policija

Artimiausia policija - Telšių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas: Karaliaus Mindaugo g. 1, Telšiai, tel.: (8 444) 60343.

Gaisrinė

Artimiausia priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba – Telšių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, adresu: Žemaitės g. 22A, Telšiai, darbo laikas: I- IV 07:30-11:30 ir 12:15-16:30, V 07:30-11:30 ir 12:15-15:15.

4.9.2. OBJEKTO SANITARINĖ APSAUGOS ZONA

4.9.2.1. Objekto sanitarinė apsaugos zona

Ūkinėms veikloms sanitarinės apsaugos zonos nustatomos Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 bei Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 nurodytais atvejais.

Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių (toliau –Taisyklės) priede yra reglamentuojami sanitarinės apsaugos zonų ribų dydžiai, taikomi, kai neatliekamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas. Žemės ūkio objektams (paukštynams) bei kiaušinių perdirbimo veiklai sanitarinės apsaugos zonos ribų dydis šiuo teisės aktu nenustatomas. Gatavų pašarų ūkių ir naminiams gyvuliams gamybai, kai neatliekamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, sanitarinės apsaugos zonos dydis reglamentuojamas 100 metrų.

Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XV skyriuje „Pastatų, kuriuose laikomi ūkiniai gyvūnai, su esančiais prie jų mėšlo ir srutų kaupimo įrenginiais arba be jų, sanitarinės apsaugos zonos“ 73 punkte yra nurodomas pastatams, kuriuose laikomi broileriai, vištos (sutartinių gyvulių skaičius virš 300) sanitarinės apsaugos zonos dydis - 1000 m.

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 24 straipsnio 2 dalis nurodo, kad ūkinei veiklai, kuriai nustatomos sanitarinės apsaugos zonos, sanitarinės apsaugos zonos ribų dydžius nustato Vyriausybė. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesų metu, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, Vyriausybės patvirtinti sanitarinės apsaugos zonos ribų dydžiai gali būti sumažinti. Įstatymo 3 dalis nurodo, kad planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesų metu, atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą

poveikį visuomenės sveikatai, gali būti nustatyti kitokie negu Vyriausybės patvirtinti sanitarinės apsaugos zonos ribų dydžiai.

Nagrinėjamu atveju SAZ ribų **dydis nustatomas** atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, kuris yra PAV proceso dalis.

Taisyklių 3 punkte nurodoma, kad SAZ ribos turi būti tokios, kad taršos objekto keliama cheminė, fizikinė aplinkos oro tarša, tarša kvapais ar kita tarša, kurios rodiklių ribinės vertės reglamentuotos teisės norminiuose aktuose, už SAZ ribų neviršytų teisės norminiuose aktuose gyvenamajai aplinkai ir (ar) visuomeninės paskirties pastatų aplinkai nustatytų ribinių taršos verčių. SAZ ribos nustatomos apie stacionarius taršos šaltinius.

Nustatytos ar patikslintos SAZ (specialiosios žemės naudojimo sąlygos) įrašomos į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534, nustatyta tvarka.

Nekilnojamojo turto registro duomenų banko išrašo duomenimis esamam UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypui kad. Nr. 7805/0001:304 Degaičių k.v. (plotas – 28,6882 ha) yra įregistruota specialioji naudojimo sąlyga, t.y. gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zona sklypo ribose. Gretimuose žemės sklypuose Nekilnojamojo turto registre nėra įregistruotų gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zonų specialiųjų naudojimo sąlygų.

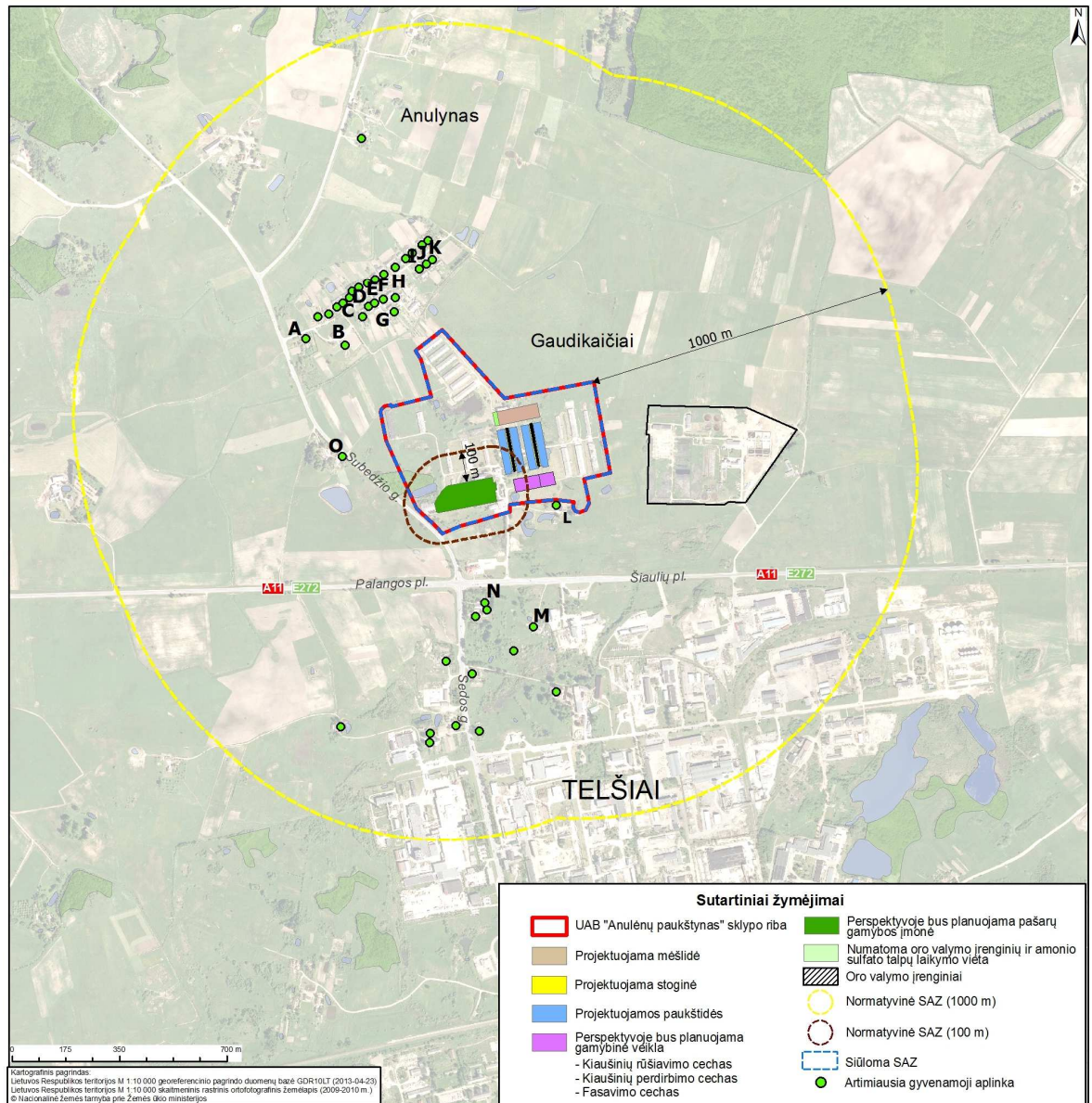
Informacija apie gretimybėse esantį objektą, kuriam teisės aktų nustatyta tvarka turėtų būti nustatyta sanitarinės apsaugos zona ir įregistruotos jos specialiosios naudojimo sąlygos.

Iš rytų pusės, apie 120 m atstumu nuo paukštyno žemės sklypo ribos yra miesto buitinių nuotekų valymo įrenginiai.

Telšių visuomenės sveikatos centras 2009 m. gruodžio 11 d. raštu Nr. IS-1022 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitos“ nurodo, kad 2009 m. gruodžio 10 d. buvo priimtas sprendimas Nr.5 dėl UAB „Telšių vandenys“ planuojamos ūkinės veiklos Gaudikaičių k., Degaičių sen., Telšių r. poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitos. Taip pat pateikė normatyvinių dokumentų bei gaminių higieninės ekspertizės protokolą 2009-12-08 Nr. EP-4-5 ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitos tvirtinimo sprendimą 2009-12-10 Nr.5.

Normatyvinių dokumentų bei gaminių higieninės ekspertizės protokolo išvadoje nurodyta, kad planuojamos ūkinės veiklos (Telšių miesto buitinių nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcijai) poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitos (2009 m.) išvadoms ir sanitarinės apsaugos zonos ribos sutapatinimui su įmonės sklypo ribomis pritaria.

Šio objekto sanitarinės apsaugos zonos specialiosios naudojimo sąlygos nei UAB „Telšių vandenys“ sklypo ribose nei gretimuose sklypuose nėra įregistruotos.

4.9.3 pav. Normatyvinės SAZ ribos

4.9.2.2. Sanitarinės apsaugos zonos plotas

Teisės aktais reglamentuojamų dydžių, kai neatliekamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, sanitarinės apsaugos zonų plotai yra: paukštyno – 404 9300 kv.m., gatavų pašarų ūkių ir naminiams gyvuliams gamybai – 10 0000 kv.m.

4.9.2.3. Sanitarinės apsaugos zonos tikslinimas

Vadovaujantis Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių, patvirtintų sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586, 4.17 punktu, **SAZ ribų tikslinimas** – pagrįstas SAZ ribų pakeitimas (mažinimas arba didinimas), atsižvelgiant į poveikio aplinkai vertinimo ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitų rengėjų, valstybinės priežiūros institucijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų, tarp jų SAZ naudotojų, motyvuotus pasiūlymus.

Atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą planuojamos ūkinės veiklos SAZ ribas siūloma nustatyti pagal teisės norminiuose aktuose gyvenamajai aplinkai ir (ar) visuomeninės paskirties pastatų aplinkai nustatytų ribinių taršos verčių izolinijas. Nustačius SAZ ribas pagal šią liniją, bus užtikrinta, kad planuojamos ūkinės veiklos įtakojama aplinkos tarša už SAZ ribų neviršys visuomenės sveikatos saugos teisės aktais reglamentuojamų ribinių dydžių.

4.9.2.4. Žmonių, gyvenančių sanitarinėje apsaugos zonoje, skaičius

Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo tikslas yra apsaugoti gyvenamąją aplinką ir žmonių sveikatą nuo taršos žalojančio poveikio. Sanitarinės apsaugos zonos ribos nustatomos taip, kad ūkinės veiklos įtakojama tarša už SAZ ribų neviršytų visuomenės sveikatos saugos teisės aktuose nustatytų, gyvenamojoje, visuomeninės paskirties teritorijoje ir pastatuose leidžiamų ribinių dydžių. Esant reikalui, taršai mažinti būtina numatyti ir įgyvendinti veiksmingas apsaugos priemones.

Priimama, kad ūkinės veiklos sukiamų aplinkos taršos veiksnių, galinčių įtakoti visuomenės sveikatą, atitikimas visuomenės sveikatos saugos teisės aktais nustatytoms ribinėms vertėms užtikrina priimtina poveikį visuomenės sveikatai, nes ribinės vertės yra nustatytos, atsižvelgiant į šių veiksnių dozės –atsako vertinimus ir yra nekenksmingos žmonių sveikatai.

SAZ ribų nustatymo procedūrų metu būtina atsižvelgti į planuojamos ūkinės veiklos gretimybėse susiformavusią gyvenamąją aplinką. Turi būti numatytos, pasiūlytos, o vėliau ir įgyvendintos tokios žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos priemonės, kad gretimybėse susiformavusioje gyvenamojoje teritorijoje aplinkos tarša neviršytų visuomenės sveikatos teisės aktuose reglamentuojamų didžiausių leidžiamų dydžių.

Siūlomose nustatyti sanitarinės apsaugos zonos ribose neturi būti gyvenamųjų namų, gyventojų skaičius – 0.

4.9.3. ESAMOS VISUOMENĖS SVEIKATOS BŪKLĖS IR VISUOMENĖS SVEIKATAI DARANČIŲ ĮTAKĄ VEIKSNIŲ ANALIZĖ

4.9.3.1. Visuomenės sveikatos ir aplinkos sveikatos analizė

Siekiant išanalizuoti tiriamai ūkinei veiklai, t.y. vištų dedeklių auginimo veiklai, reikšmingus poveikio visuomenės sveikatai aspektu visuomenės sveikatos rodiklius, nustatome ūkinės veiklos įtakojamus aplinkos komponentus, sveikatai įtaką darančius veiksniai bei šių veiksnių specifinį poveikį sveikatai.

Pagrindiniai veiksniai, galintys turėti poveikį visuomenės sveikatai:

- *Triukšmas;*
- *Oro tarša;*
- *Kvapasp;*
- *Biologinė tarša.*

Papildomai nagrinėjami veiksniai, galintys turėti poveikį visuomenės sveikatai:

- *Psichoemocinis poveikis.*

Perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų pagrindiniai veiksniai, galintys turėti poveikį visuomenės sveikatai yra triukšmas ir oro tarša.

Triukšmo poveikis sveikatai

Planuojamoje ūkinėje veikloje numatomi stacionarūs triukšmo šaltiniai - technologiniai įrenginiai ir mobilūs - transportas.

Intensyvūs akustiniai dirgikliai organizme sukelia stresines reakcijas, kuriose galima pastebėti įvairias fazes – nuo adaptacijos kompensacinės stadijos iki nekompensacinės stadijos. Stresas žmogaus organizmą veikia daugeliu aspektų – nuo sukeliama funkcinių cerebrovisceralinių reguliacijos pažeidimų iki pastebimų morfologinių organų ir sistemų degeneracinių pokyčių.

Atsižvelgiant į triukšmo intensyvumą, jo poveikis į organizmą yra toks: 40 – 50 dB – atsiranda psichinės reakcijos, 60 – 80 dB – išsivysto vegetacinės nervų sistemos pakitimai. Pagal TLK – 10 tai apima: nervų sistemos, kraujotakos, virškinimo, kaulų – raumenų sistemos ir jungiamojo audinio ligas. 90 – 110 dB – išsivysto klausos netektis.

Triukšmui labiausiai jautrios vietos (pagal PSO) yra gyvenamosios patalpos, poilsio zonos, kurortai, mokyklos, ikimokyklinės įstaigos, gydymo įstaigos. Lengviausiai triukšmo pažeidžiamos grupės: vaikai, ligoniai, invalidai, pamainomis dirbantys, seni asmenys, ilgai būnantys triukšme žmonės ir pan.

Ligos, santykinai susijusios su triukšmo poveikiu: kraujotakos sistemos, nervų sistemos, virškinimo sistemos ligos.

Aplinkos oro teršalų poveikis sveikatai

Paukštininkystės ūkio veiklos metu susidarantys oro teršalai:

- Gamtinių dujų degimo produktai CO ir NO_x, išsiskiriantys gamybinių, buitinių patalpų bei šaltuoju metų laiku paukštidžių šildymo (kai bus atliekamas patalpų valymas) metu;
- kietos dalelės (KD), išsiskiriančios vištėdžių eksploatacijos metu;
- amoniakas (NH₃), išsiskiriantis vištėdžių ir mėšlidės eksploatacijos metu.
- Angliavandeniliai (LOJ) – išsiskiriantys iš mobilių taršos šaltinių.
- Sieros dioksidas (SO₂) – išsiskiriantis iš mobilių taršos šaltinių.

Anglies monoksidas (CO). Arba smalkės – tai bespalvės ir bekvapės dujos, kurios susidaro degimo metu, kuomet nepilnai sudega kuras. Anglies monoksidas, per plaučius patekęs į kraują, jungiasi su hemoglobinu ir sudaro labai patvarų junginį karboksihemoglobina. Šios reakcijos pasekoje hemoglobinas negali audinių aprūpinti deguonimi ir vystosi audinių hipoksija. Anglies monoksido galimybė susijungti su hemoglobinu yra 200 kartų didesnė nei su deguonimi, todėl net nedidelė jo koncentracija aplinkoje neigiamai veikia sveikatą ir gali būti pavojinga.

Simptomai: kvėpavimo takų dirginimas, kosulys, dusulys, ašarojimas. Anglies monoksido poveikyje suaktyvėja širdies ir kraujotakos sistemos ligos, suprastėja koordinacija ir laiko suvokimas, stebimas neigiamas poveikis vaisiaus vystymuisi.

Azoto oksidai. Dažniausiai, naudojant terminą „azoto oksidai (NO_x)“, turima omeny NO ir NO₂ koncentracijų suma. Pagrindinis šaltinis teritorijoje yra kuro deginimo įrengimai. Azoto oksidų įtaka sveikatai: dirgina akis, kvėpavimo takų gleivinę, didelės koncentracijos sukelia gleivinės paburkimą ir edemą, toksiškai veikia plaučius. Azoto oksidai yra vieni iš svarbiausių rūgščių kritulių sudėties komponentai. Reaguodami su vandeniu, jie sudaro azoto rūgštį. Saulės šviesoje NO_x reaguoja su kitais aktyviais atmosferos komponentais, dažniausiai angliavandeniliais, ir sudėtingų reakcijų pasekoje sudaro fotocheminius oksidantus (taip pat ir ozoną). Šie itin nestabilūs junginiai žaloja augalus ir erzina žmogaus kvėpavimo ir regos organus.

Kietosios dalelės. Dažniausiai sutinkami taršos smulkiosiomis kietosiomis dalelėmis šaltiniai yra katilinės, naudojančios iškastinį kurą (išmeta pelenus ir suodžius), pramoniniai procesai (metalo, audinių dulkės), dirvos erozija bei transportas. Degimo metu susidariusios kietosios dalelės būna mažesnės už 1 mikrometrą, o *industrinės ir dirvos dalelės - didesnės už 1 mikrometrą*. Kietosios dalelės („smulkiosios dulkės“) yra daug problemų sveikatai keliantys teršalai.

Simptomai: priklausomai nuo kietųjų dalelių koncentracijos, jos gali sukelti kvėpavimo takų sudirginimo reiškinius, dėl ko gali paūmėti lėtinių kvėpavimo takų ligų (ypač bronchinės astmos, obstrukcinio bronchito ir kt.) eiga.

Amoniakas - bespalvės stipraus specifinio kvapo dujos, gerai tirpstančios vandenyje. Ši medžiaga išsiskiria ankstyvoje bioskaidžių atliekų apdorojimo stadijoje bei gyvulininkystės kompleksuose. Amoniakas į organizmą gali patekti ne tik įkvėpus, tačiau ir per odą. Jis dirgina kvėpavimo takus, odą, o aukštos amoniako koncentracijos gali nudeginti, pakenkti akims. Tokiam kvapui jautriausi senyvi žmonės, vaikai, sergantys kvėpavimo sistemos ligomis arba astma.

Angliavandeniliai - erzina kvėpavimo takus, sukelia vėmimą, galvos svaigimą, mieguistumą, kvėpavimo organų ir kraujo apytakos sutrikimus. Kai kurie angliavandeniliai yra kancerogeninės medžiagos (pvz.: benzpirenas), mažinančios organizmo imuniteto atsparumą ir sukeliančios piktybinius auglius. Šios medžiagos kaupiasi žmogaus organizme iki kritinių koncentracijų ir išprovokuoja šiuos susirgimus.

Sieros dioksidas - atmosferos teršalas, susidarantis degimo proceso metu (dažniausiai deginant iškastinį kurą, kuriame yra sieros junginių), taip pat naftos produktų perdirbimo, sieros rūgšties gamybos metu. Sieros dioksidas kartu su dulkelėmis neigiamai veikia kvėpavimo takus, dirgina odą ir gleivinę, sukelia kvėpavimo sutrikimus.

Simptomai: priklausomai nuo koncentracijų, poveikis sveikatai gali būti ūmus ir lėtinis. Ūmus poveikis pasireiškia stipriu viršutinių kvėpavimo takų, odos ir gleivinių sudirginimu, nosies ir gerklės deginimu, dusulio priepuoliu, bronchu spazmais (ypač sergantiems astma). Dėl lėtinio poveikio, gali išsivystyti atrofinis rinitas, toksinis bronchitas bei plaučių sklerozė.

Kvapų poveikis sveikatai

Pagrindiniai diskomfortą galintys sukelti kvapai susidaro mikrobiologinių procesų metu.

Aplinkos apsaugos agentūros internetiniame puslapyje pateikti pramonėje, žemės ūkyje ir energetikos (<http://gamta.lt/cms/index?rubricId=70160852-bcfc-4e18-881e-01868bf61adb>) objektuose išsiskiriantys cheminiai teršalai.

Remiantis šia informacija, toliau pateikiami susisteminti duomenys, nurodantys pagrindines kvapą sudarančias išsiskiriančias į orą chemines medžiagas. AAA internetiniame puslapyje pateikiama informacija, kad gyvulininkystės veiklos metu į orą išsiskiria amoniakas, nedideliais kiekiais - sieros vandenilis, fenoliai, organinės rūgštys.

Vienas iš dažniausiai pasitaikančių ir nemalonų kvapą sukeliančių vertintinų aplinkos oro teršalų yra amoniakas. Įvairiuose literatūros šaltiniuose yra pateikiamos skirtingos amoniako kvapo slenksčio vertės – nuo 0,026 mg/m³ iki 40 mg/m³. Išanalizavus literatūros šaltinius, manytina, kad vienas iš naujausių mokslinių tyrimų nustatant amoniako kvapo slenksčio vertę yra paskelbtas Jungtinės Karalystės moksliniame žurnale „Toxicological and Environmental Chemistry“ (Cawthon et al. 2009) Šiame straipsnyje (šaltinyje) nurodoma, kad amoniako kvapo slenksčio vertė yra 1,1 ppm, t.

y. 0,76 mg/m³. Šią amoniako kvapo slenksčio vertę siūlytina taikyti vertinant amoniako skleidžiamą kvapą. (Kvapų valdymo metodinės rekomendacijos, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, 2012, http://vsc.sam.lt/pub/imagelib/file/rekomend_kvapu.pdf).

Kartais organizmo reakcija į bjaurų kvapą gali sukelti fizinius negalavimus. Tokius negalavimus sukelia susierzinimas, t.y. fiziniai ligos simptomai, kurie yra psichologinės reakcijos į kvapus ir netoksiinį suerzinimą. Pvz., dirginantys kvapai gali sukelti galvos skausmą, slogą, akių dirginimą, gerklės skausmą ir kt. fizinius ligos požymius.

Įvairūs kvapai gali neigiamai paveikti sveikatą bei gyvenimo kokybę, tačiau nebūtinai cheminis junginys ar jų mišinys visuomet yra tiesiogiai pavojingas žmogaus sveikatai. Nors tiesiogiai nepadarę žalos sveikatai kvapas visgi gali sukelti antrinius simptomus – pykinimą, nemigą ir diskomfortą, labai stiprus kvapas gali dirginti nosį, sergantiems astma ar kitomis kvėpavimo takų ligomis žmonėms sukelti ar paaštrinti šių ligų simptomus.

Apibendrinant galima teigti, kad pagrindinės planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimas, ir perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų - kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų – vykdymas yra susijęs su aplinkos teršalais, t.y. oro tarša, triukšmu, kvapais, kurie, priklausomai nuo veikimo dydžių ir poveikio trukmės (ekspozicijos), gali būti potencialūs įvairių *centrinės nervų sistemos, virškinimo, kraujotakos, kvėpavimo sistemų susirgimų* etiologiniai veiksniai.

Visuomenės sveikatos rodiklių analizė rengiama būtent šių, aktualių nagrinėjamai ūkinei veiklai, susirgimų aspektu.

Visuomenės sveikatos analizei panaudoti demografiniai ir sergamumo rodikliai, paimti iš Lietuvos statistikos departamento, Higienos instituto tinklalapyje (www.hi.lt) pateiktų Lietuvos sveikatos rodiklių informacinės sistemos bei Higienos instituto Sveikatos informacijos centro parengtų leidinių ir apžvalgų („Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2010 m.“, „Lietuvos sveikatos statistika 2010 m.“, „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2010 m.“, „Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.“, „Mirties priežastys 2010 m.“).

Higienos instituto Sveikatos informacijos centras skaičiuoja gyventojų sergamumo rodiklius iš gaunamos nuasmenintos Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos SVEIDRA kopijos. Dėl asmens duomenų apsaugos reikalavimų Higienos instituto Sveikatos informacijos centras negauna pilno gyvenamosios vietos adreso, tik savivaldybės kodą, todėl smulkiausias teritorinis vienetas, kuriam skaičiuoti sergamumo rodikliai yra savivaldybė. Smulkių teritorijų sergamumo rodikliai dažniausiai yra statistiškai nepatikimi dėl mažo gyventojų ir mažo kai kurių susirgimų atvejų skaičiaus.

Planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas numatomas Telšių rajono savivaldybėje, Degaičių seniūnijoje, Gaudikaičių kaime.

Apžvelgiant visuomenės sveikatos būklę nagrinėjami Telšių rajono savivaldybės teritorijos visuomenės sveikatos būklės aktualūs rodikliai, kurie palyginami su Lietuvos Respublikos atitinkamais rodikliais.

Pasaulinės sveikatos organizacijos duomenimis, informatyviausiai tam tikros teritorijos visuomenės sveikatos būklę atspindi demografiniai, gimstamumo, mirtingumo rodikliai, numatoma gyvenimo trukmė, gyventojų sergamumo bei ligotumo rodikliai, nedarbingumo, invalidumo rodikliai.

Siekiant apibūdinti visuomenės sveikatos būklę pasirinkti šie visuomenės sveikatos rodikliai:

- Demografiniai rodikliai:
 - gyventojų skaičius;
 - gimstamumo rodiklis;
 - mirtingumo rodiklis;
 - natūralaus gyventojų prieaugio rodiklis;
- Gyventojų sergamumo rodikliai:
 - bendrasis sergamumas;
 - bendrojo sergamumo struktūra;
- Specialieji mirtingumo rodikliai:
 - mirties priežasčių struktūra;
 - mirtingumas dėl tam tikrų ligų (priežasčių) 100 000 – čių gyventojų.

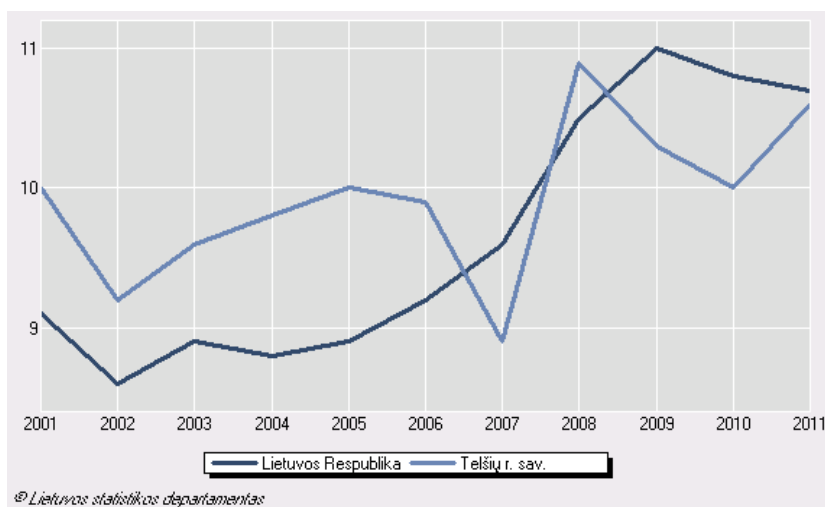
4.9.3.2.Regiono gyventojų demografiniai rodikliai

Telšių rajono savivaldybės teritorija užima 1 439 kv. km plotą. Joje gyvena 46 366 gyventojai – 25 271 (54,5 proc.) Telšių miesto gyventojai ir 21 095 (45,5 proc.) kaimo gyventojai. Bendras Telšių rajono savivaldybės gyventojų skaičius sudaro 1,54 proc. visų šalies gyventojų. 27 784 (59,9 proc.) iš jų yra darbingo amžiaus, o 10 764 (23,2 proc.) – pensinio. Gyventojų tankumas savivaldybėje – 32,2 žmogaus 1 kv. km, tai yra daug mažiau negu vidutiniškai Lietuvoje (49,0 žmogaus 1 kv. km).

Pagal naujausius 2012 metų Lietuvos statistikos departamento gyventojų duomenis Telšių rajono savivaldybėje gyvena 21 443 (46,25 proc.) vyrų ir 24 923 (53,75 proc.) moterų. Šis vyrų ir moterų santykis panašus kaip ir visoje šalyje (46,43 proc. vyrų ir 53,57 proc. moterų). Informacijos šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

4.9.1 lentelė. Gimstamumas 1000-čiui gyventojų

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	10	9,1
2002	9,2	8,6
2003	9,6	8,9
2004	9,8	8,8
2005	10,01	8,94
2006	9,9	9,2
2007	8,9	9,6
2008	10,86	10,5
2009	10,25	10,98
2010	9,98	10,8
2011	10,63	10,67

4.9.4 pav. Gimstamumas 1000-čiui gyventojų

4.9.2 lentelė. Mirtingumas 1000-čiui gyventojų

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	12	11,6
2002	12,7	11,8
2003	13,4	11,9
2004	12,2	12
2005	13,71	12,83
2006	13,3	13,2
2007	13,3	13,5
2008	12,91	13,1
2009	12,82	12,59
2010	11,93	12,8
2011	13,07	12,74

4.9.5 pav. Mirtingumas 1000-čiui gyventojų

4.9.3 lentelė. Natūralus prieaugis tenkantis 1000-čiui gyventojų

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	-2	-2,5
2002	-3,5	-3,2
2003	-3,8	-3
2004	-2,4	-3,2
2005	-3,7	-3,88
2006	-3,4	-4
2007	-4,4	-3,9
2008	-2	-2,6
2009	-2,5	-1,6
2010	-1,9	-2
2011	-2,45	-2

Telšių rajono savivaldybėje gimstamumo ir mirtingumo rodikliai nuo 2001 iki 2006 metų buvo didesni už Lietuvos atitinkamus rodiklius, tačiau einant metams šių rodiklių dinamika kito, gimstamumo ir mirtingumo rodikliai Telšių rajono savivaldybėje buvo mažesni už Lietuvos atitinkamus rodiklius. Nepaisant to, gyventojų prieaugis išlieka neigiamas ir 2011 m. 1000-čiui gyventojų Telšių rajono savivaldybėje sudarė -2,45 ir buvo didesnis už Lietuvos atitinkamą rodiklį (-2/1000 gyv.).

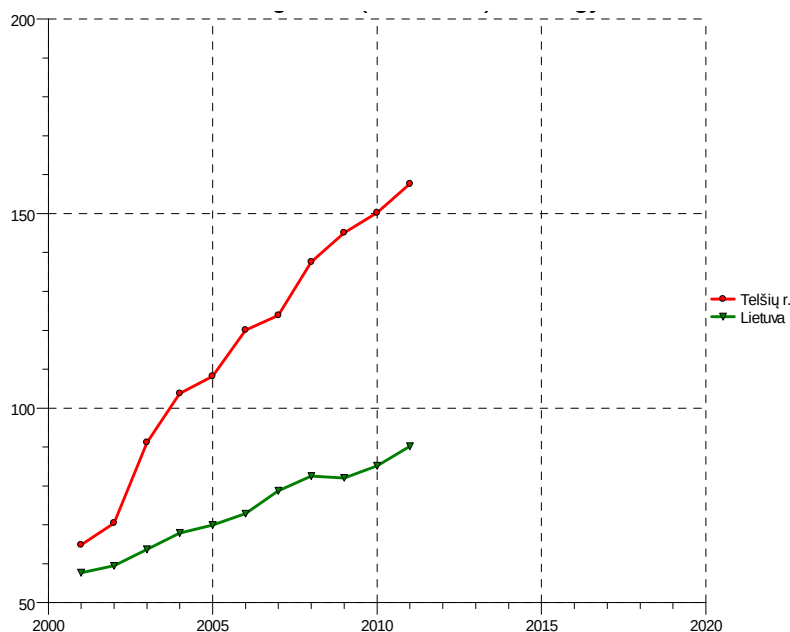
4.9.3.3. Gyventojų sergamumo rodiklių analizė

Nagrinėjami šiuo atveju aktualūs Telšių rajono savivaldybės gyventojų sergamumo ir mirtingumo rodikliai, t.y. centrinės nervų sistemos, virškinimo, kraujotakos, kvėpavimo sistemų sergamumo, ligotumo ir mirtingumo rodikliai.

Sergamumo rodikliai.

4.9.4 lentelė Bendrasis sergamumas nervų sistemos ligomis 1000-čiui gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	64,88	57,73
2002	70,49	59,45
2003	91,2	63,72
2004	103,78	67,88
2005	108,2	69,95
2006	120,05	72,89
2007	123,86	78,78
2008	137,56	82,55
2009	145,08	82,08
2010	150,23	85,17
2011	157,63	90,18

4.9.6 pav. Bendrasis sergamumas nervų sistemos ligomis 1000-čiui gyv.

Sergamumas nervų sistemos ligomis Lietuvoje, taip pat Telšių rajono savivaldybėje, auga. Paskutinio dešimtmečio laikotarpiu Telšių rajono savivaldybėje šis rodiklis išaugo 2,4 kartus, ir yra didesnis už atitinkamą Lietuvos rodiklį.

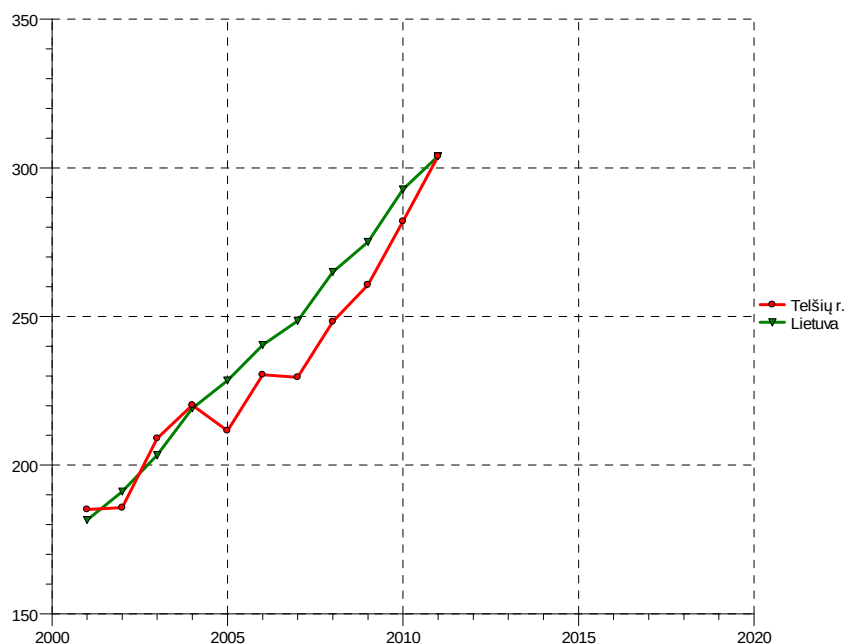
4.9.5 lentelė. Asmenų, sergančių nervų sistemos ligomis (G00-G99), skaičius 1000-čiui gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	64,9	56,63
2002	69,88	58,23
2003	84,01	61,85
2004	93,56	65,29
2005	97,74	67,17
2006	105,84	69,44
2007	108,35	74,73
2008	119,02	77,58
2009	123,57	76,87
2010	125,83	78,97
2011	135,26	85,51

Asmenų, sergančių nervų sistemos ligomis, skaičius bei rodiklis paskutinio dešimtmečio laikotarpiu Lietuvoje, Telšių rajono savivaldybėje augo. Telšių rajono savivaldybėje sergančiųjų nervų sistemos ligomis rodiklis yra didesnis nei Lietuvos.

4.9.6 lentelė. Bendrasis sergamumas kraujotakos sistemos ligomis 1000-čiui gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	185,11	181,5
2002	185,71	191,13
2003	209,01	203,33
2004	220,22	219,13
2005	211,59	228,48
2006	230,42	240,42
2007	229,58	248,52
2008	248,26	264,97
2009	260,66	275,04
2010	282,03	292,74
2011	303,92	303,98

4.9.7 pav. Bendrasis sergamumas kraujotakos sistemos ligomis 1000-čiui gyv.

Sergamumas kraujotakos sistemos ligomis Lietuvoje, taip pat Telšių rajono savivaldybėje, auga. Paskutinio dešimtmečio laikotarpiu Lietuvoje jis ir Telšių rajono savivaldybėje išaugo 1,6 karto. Tačiau Telšių rajono savivaldybėje sergamumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis išlieka mažesnis už atitinkamą Lietuvos rodiklį.

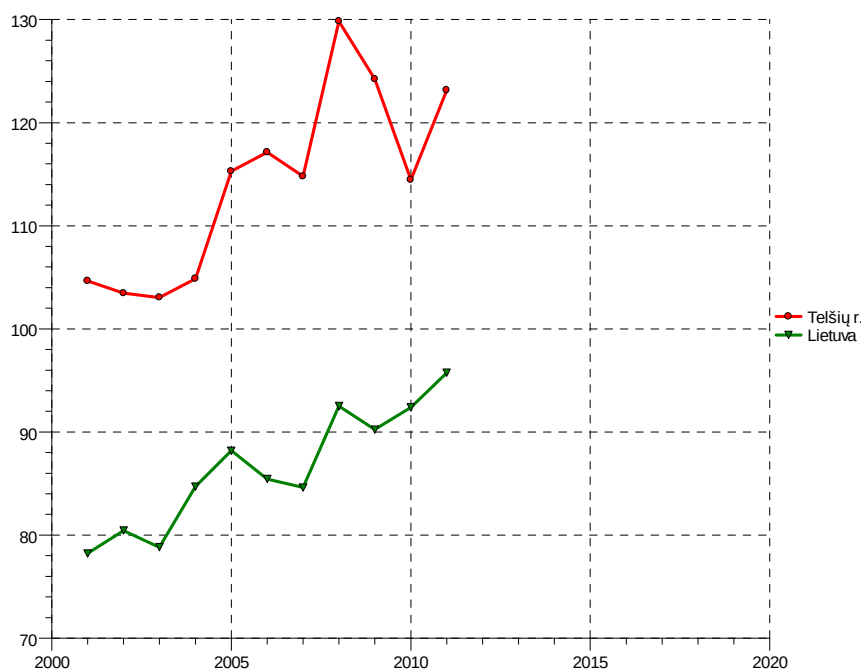
4.9.7 lentelė. Asmenų, sergančių kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99), skaičius 1000-čiui gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	136,84	130,65
2002	135,83	136,01
2003	147,41	142,99
2004	153,25	153,4
2005	154,04	159,42
2006	165,42	166,08
2007	169,05	171,62
2008	180,88	181,85
2009	185,74	186,85
2010	195,63	194,19
2011	210,87	206,27

Asmenų, sergančių kraujotakos sistemos ligomis, skaičius bei rodiklis paskutinio dešimtmečio laikotarpiu Lietuvoje, tai pat Telšių rajono savivaldybėje augo. Tačiau Telšių rajono savivaldybėje asmenų, sergančių kraujotakos sistemos ligomis rodiklis išlieka didesnis už atitinkamą Lietuvos rodiklį.

4.9.8 lentelė. Bendrasis sergamumas virškinimo sistemos ligomis 1000-čiui gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	104,65	78,21
2002	103,46	80,45
2003	103,04	78,83
2004	104,86	84,71
2005	115,29	88,18
2006	117,13	85,44
2007	114,79	84,61
2008	129,84	92,51
2009	124,24	90,24
2010	114,47	92,39
2011	123,15	95,75

4.9.8 pav. Bendrasis sergamumas virškinimo sistemos ligomis 1000-čiui gyv.

Sergamumas virškinimo sistemos ligomis Lietuvoje, taip pat Telšių rajono savivaldybėje, auga. Visais metais sergamumas virškinimo sistemos ligomis Telšių rajono savivaldybėje buvo didesnis už Lietuvos atitinkamą sergamumo rodiklį.

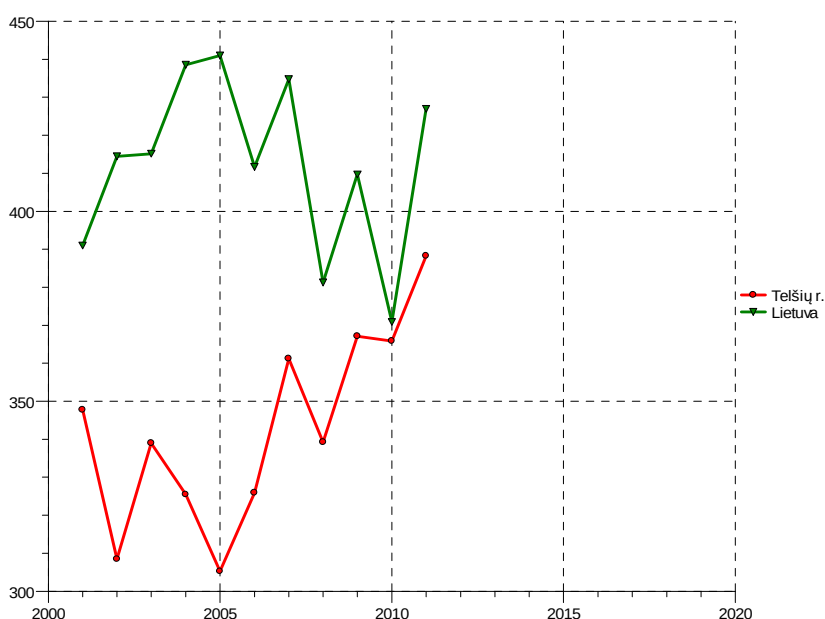
4.9.9 lentelė. Asmenų, sergančių virškinimo sistemos ligomis be dantų ligų (K09-K93), skaičius 1000-čiui gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	84,64	73,28
2002	87,45	75,54
2003	88,19	73,79
2004	87,35	78,33
2005	92,31	80,67
2006	92,86	77,97
2007	91,57	76,80
2008	102,48	82,62
2009	100,77	80,5
2010	94,76	81,9
2011	103,56	88,37

Asmenų, sergančių virškinimo sistemos ligomis, skaičius bei rodiklis paskutinio dešimtmečio laikotarpiu Lietuvoje, taip pat ir Telšių rajono savivaldybėje augo. Visais metais asmenų, sergančių virškinimo sistemos ligomis, Telšių rajono savivaldybėje buvo didesnis už Lietuvos atitinkamą sergamumo rodiklį.

4.9.10 lentelė. Bendrasis sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis 1000-čiui gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	347,74	391
2002	308,48	414,46
2003	338,97	415,15
2004	325,47	438,54
2005	305,26	440,97
2006	325,95	411,68
2007	361,24	434,75
2008	339,26	381,26
2009	367,16	409,71
2010	365,87	370,88
2011	388,24	426,98

4.9.9 pav. Bendrasis sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis 1000-čiui gyv.

2001-2011 metų laikotarpyje sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis Telšių rajono savivaldybėje augo. Visais metais sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis Telšių rajono savivaldybėje buvo mažesnis už Lietuvos atitinkamą sergamumo rodiklį.

4.9.11 lentelė. Asmenų, sergančių kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99), skaičius 1000-čiui gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	236,10	253,28
2002	214,25	265,22
2003	235,68	269,01
2004	219,93	277,13
2005	210,32	280,89
2006	219,69	267,06
2007	239,03	281,57
2008	230,76	253,58
2009	240,02	266,67
2010	232,30	238,07
2011	255,54	274,9

Asmenų, sergančių kvėpavimo sistemos ligomis, skaičius bei rodiklis paskutinio dešimtmečio laikotarpiu Lietuvoje, taip pat ir Telšių rajono savivaldybėje buvo kintantis (didėjo/mažėjo). Visais metais asmenų, sergančių kvėpavimo sistemos ligomis, Telšių rajono savivaldybėje buvo mažesnis už Lietuvos atitinkamą sergamumo rodiklį.

Mirtingumo rodikliai

4.9.12 lentelė. Mirusiųjų nuo nervų sistemos ligų sk. (G00-G99) 100000-čių gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	6,94	9,8
2002	15,67	10,38
2003	5,26	10,86
2004	12,39	12,4
2005	16,09	12,97
2006	25,24	16,71
2007	18,19	17,54
2008	12,84	18,08
2009	12,95	16,17
2010	22,59	18,16
2011	13,45	17,13

Mirtingumo nuo nervų sistemos ligų rodiklis paskutinio dešimtmečio laikotarpiu Lietuvoje augo. Telšių rajono savivaldybėje šis rodiklis labai svyravo, kai kuriais metais (2002, 2006, 2010) ženkliai viršydamas atitinkamą Lietuvos rodiklį.

4.9.13 lentelė. Mirusiųjų nuo kraujotakos sistemos ligų sk. (I00-I99) 100000-čių gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	672,94	628,19
2002	710,5	643,72
2003	735,02	645,45
2004	701,18	655,81
2005	734,55	697,74
2006	703,22	716,57
2007	743,8	720,08
2008	728,07	703,46
2009	723,19	697,48
2010	698,35	718,84
2011	772,67	716,47

Mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis Lietuvoje eilę metų nekinta, nežymiai svyruoja 650-720/100000 gyv. ribose. Telšių rajono savivaldybėje šis mirtingumo rodiklis eilę metų buvo aukštesnis už Lietuvos atitinkamą rodiklį.

4.9.14 lentelė. Mirusiųjų nuo virškinimo sistemos ligų sk. (K00-K99) 100000-čių gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	50,3	41,25
2002	50,5	43,53
2003	43,86	46,58
2004	38,95	47,5
2005	80,43	55,21
2006	70,32	68,97
2007	87,29	80,73
2008	60,52	75,76
2009	59,19	66,57
2010	56,47	67,45
2011	92,26	63,87

Mirtingumo nuo virškinimo sistemos ligų rodiklis Lietuvoje, taip pat ir Telšių rajono savivaldybėje eilę metų auga. Telšių rajono savivaldybėje šis rodiklis labai svyravo, kai kuriais metais (2005, 2007, 2011) ženkliai viršydamas atitinkamą Lietuvos rodiklį.

4.9.15. lentelė. Mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų sk. (J00-J99) 100000-čių gyv.

Metai	Telšių r.	Lietuva
2001	27,75	42,31
2002	40,05	46,5
2003	61,4	47,33
2004	37,18	47,44
2005	51,83	50,84
2006	46,88	50,38
2007	50,92	57,86
2008	55,02	50,15
2009	42,54	46,74
2010	32	38,94
2011	36,52	38,58

Mirtingumo nuo kvėpavimo sistemos ligų rodiklis Lietuvoje iki 2007 metų augo, vėliau ėmė po truputį mažėti. Telšių rajono savivaldybėje šis rodiklis svyravo, kai kuriais metais (2003, 2005, 2008) viršydamas atitinkamą Lietuvos rodiklį.

4.9.3.4. Darbuotojų skaičius, pasiskirstymas pagal amžių, lytį, sergamumo, sergamumo su laikinu darbingumo netekimu analizė

PAV ataskaitoje planuojamos ūkinės veiklos poveikis būsimiems darbuotojams nenagrinėjamas, nes nustatant planuojamos ūkinės veiklos poveikį supančiai aplinkai, viršnorminio poveikio zonos dydį bei SAZ ribas, profesinės rizikos vertinimas nėra aktualus, o pagal Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinių nurodymų 6.3 punktą analizė, susijusi su darbuotojais, atliekama, jei veikla jau yra vykdoma.

Profesinės rizikos bendrieji vertinimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961, nurodo, kad darbuotojų profesinės rizikos vertinimą organizuoja darbdavys organizuojant ir pradedant veiklą, projektuojant ir įrengiant darbo vietas, projektuojant ar keičiant technologinius procesus, parenkant ar keičiant įrenginius, darbo priemones ar pavojingas medžiagas, parenkant įmonės personalą, keičiant įmonės struktūrą ar restruktūrizuojant įmonę. Atliekant profesinės rizikos vertinimą turi dalyvauti darbuotojai ar jų atstovai.

4.9.3.5. Sveikatai darančių įtaką veiksnių analizė, aplinkos sveikatos rodiklių, susijusių su nagrinėjama veikla, analizė

Išnagrinėjus ūkinės veiklos vykdytojo pateiktą informaciją apie planuojamą vykdyti ūkinę veiklą, technologinius procesus, taršos veiksnus, taršos emisijas, norminių teisės aktų, literatūros duomenis, galima teigti, kad pagrindinė planuojama ūkinė veikla – dedeklių vištų auginimas, bei perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veikla - fizinę aplinką gali įtakoti šiais veiksniais:

- triukšmas;

- aplinkos oro tarša;
- kvapai;
- biologinė tarša.

Papildomai nagrinėjami veiksniai, galintys turėti poveikį visuomenės sveikatai:

- *Psichoemocinis poveikis.*

4.9.3.5.1. Triukšmas

4.9.3.5.1.1. Triukšmo ribiniai dydžiai

Triukšmas gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje įvertinamas matavimo ir (ar) modeliavimo būdu gautus rezultatus palyginant su atitinkamais Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (toliau - HN 33:2011) reglamentuojamais didžiausiais leidžiamais triukšmo ribiniais dydžiais gyvenamuosiuose bei visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje (žr. 4.9.16 lentelę).

4.9.16. lentelė. Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje

Eil. Nr.	Objekto pavadinimas	Paros laikas, val.	Ekvivalentinis garso slėgio lygis (L_{AeqT}), dBA	Maksimalus garso slėgio lygis (L_{AFmax}), dBA
1.	Gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo	6–18 18–22 22–6	65 60 55	70 65 60
2.	Gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, išskyrus transporto sukeltą triukšmą	6–18 18–22 22–6	55 50 45	60 55 50

Planuojamos ūkinės veiklos prognozuojamas triukšmas vertinamas pagal HN 33:2011 reglamentuojamus didžiausius leidžiamus triukšmo ribinius dydžius gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, išskyrus transporto sukeltą triukšmą.

Greta planuojamos ūkinės veiklos praeina magistralinis kelias A11, jungiantis Šiaulius ir Palangą, bei krašto kelias Nr.161 Telšiai –Seda. Kadangi šiais keliais važiuojančio transporto įtaka esamam triukšmo lygiui buvo fiksuojama visuose matavimo taškuose, išmatuotas esamas aplinkos foninis triukšmo lygis vertinamas pagal HN 33:2011 reglamentuojamus didžiausius leidžiamus triukšmo ribinius dydžius gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo.

4.9.3.5.1.2. Esamas (foninis ir esamos veiklos keliamas) triukšmas

Esamas (foninis) triukšmo lygis planuojamos ūkinės veiklos gretimybėse, Gaudikaičių kaime vertinamas pagal 2012 metais atliktų ekvivalentinio ir maksimalaus garso lygio dienos, vakaro ir nakties metu matavimų rezultatus. Matavimai atlikti, vykdant UAB „Anulėnų paukštynas“ veiklą tų metų apimtimis. PAV ataskaitos 5 priede pateikti triukšmo matavimo protokolai, kuriuose nurodyta, kad yra išmatuotas transporto ir kitas aplinkos triukšmas. **Tai yra bendras foninis triukšmas, kurį sudaro ir gretutinių įmonių triukšmas.**

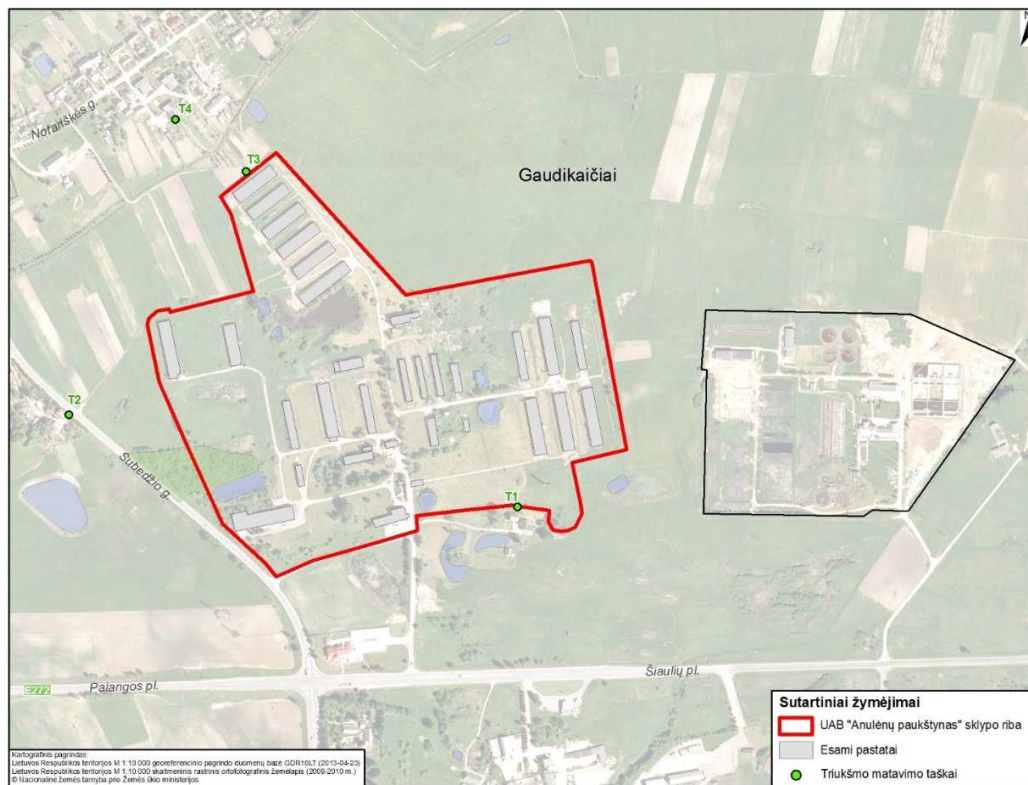
Akustinius triukšmo matavimus atliko Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Klaipėdos skyrius. Matavimų rezultatai pateikiami 4.9.17 lentelėje, matavimų rezultatų protokolai - priede Nr.5. Matavimų taškų schema pateikiama 4.9.10 paveiksle. Matavimų taškai pasirinkti prie artimiausių gyvenamųjų teritorijų t.y.: prie UAB „Anulėnų paukštynas“ pietinės sklypo ribos (T1), prie krašto kelio Nr.161 (T2) ir gyvenvietėje (T4). Taip pat vienas taškas parinktas prie UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribos (T3).

4.9.17. lentelė. Triukšmo matavimų rezultatai

Matavimo vieta	Išmatuoti ekvivalentinio triukšmo lygiai, dBA		
	06:00 – 18:00	18:00 – 22:00	22:00 – 06:00
T1-šalia gyv. namo sklypo ribos. Triukšmo šaltinis: transporto judėjimas Šiaulių pl. (A11) ir kitas aplinkos triukšmas	53	52	49
T2-šalia gyv. namo sklypo ribos. Triukšmo šaltinis: transporto judėjimas Subedžio g. (161), Šiaulių pl. (A11) ir kitas aplinkos triukšmas	59	55	53
T3-prie UAB „Anulėnų paukštynas“ teritorijos ribos. Triukšmo šaltinis: transporto triukšmas Subedžio g. (161), Šiaulių pl.(A11) ir kitas aplinkos triukšmas	46	41	39
T4-gyv. namo Notariškės g.17 pietinėje pusėje. Triukšmo šaltinis: transporto judėjimas Subedžiaus g., ir kitas aplinkos triukšmas	48	38	37
Ribinės vertės pagal HN 33:2011	65	60	55

Pagal triukšmo matavimo rezultatus, veikiant UAB „Anulėnų paukštynas“ esamiems technologiniams įrenginiams, esant transporto judėjimui keliuose Subedžio g. KK161 ir Šiaulių pl. A11, taške T3 - prie UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribos triukšmo lygis siekė 46 dBA dienos, 41 dBA vakaro, 39 dBA nakties metu, t.y. neviršijo HN 33:2011 reglamentuojamų ribinių dydžių. Gyvenamojoje aplinkoje (taškuose T1, T2 ir T4) išmatuotiems triukšmo lygiams (taškuose T1, T2 ir T4) UAB „Anulėnų paukštynas“ vykdoma veikla įtakos neturėjo, čia triukšmo lygis buvo formuojamas Subedžio g. (161) ir Šiaulių pl. (A11) pravažiuojančio transporto. Išmatuoti triukšmo lygiai neviršijo ribinių HN 33:2011 triukšmo verčių, taikomų gyvenamųjų pastatų (namų) ir

visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo, visais paros laikotarpiais.

4.9.10 pav. Triukšmo matavimo taškai

4.9.3.5.1.3. Planuojamos ūkinės veiklos ir perspektyvoje numatomų ūkinių veiklų triukšmo šaltiniai

Planuojamoje ūkinėje veikloje vertinami numatomi stacionarūs triukšmo šaltiniai - technologiniai įrenginiai ir mobilūs triukšmo šaltiniai - ūkinę veiklą aptarnaujantis transportas. Stacionarių triukšmo šaltinių triukšmo rodikliai šiame projekto etape laikyti preliminariais ir gali būti tikslinami techninio projekto rengimo metu. Prognozuojamo triukšmo skaičiavimuose visiems triukšmo šaltiniams priimti didžiausi tikėtini triukšmo lygiai.

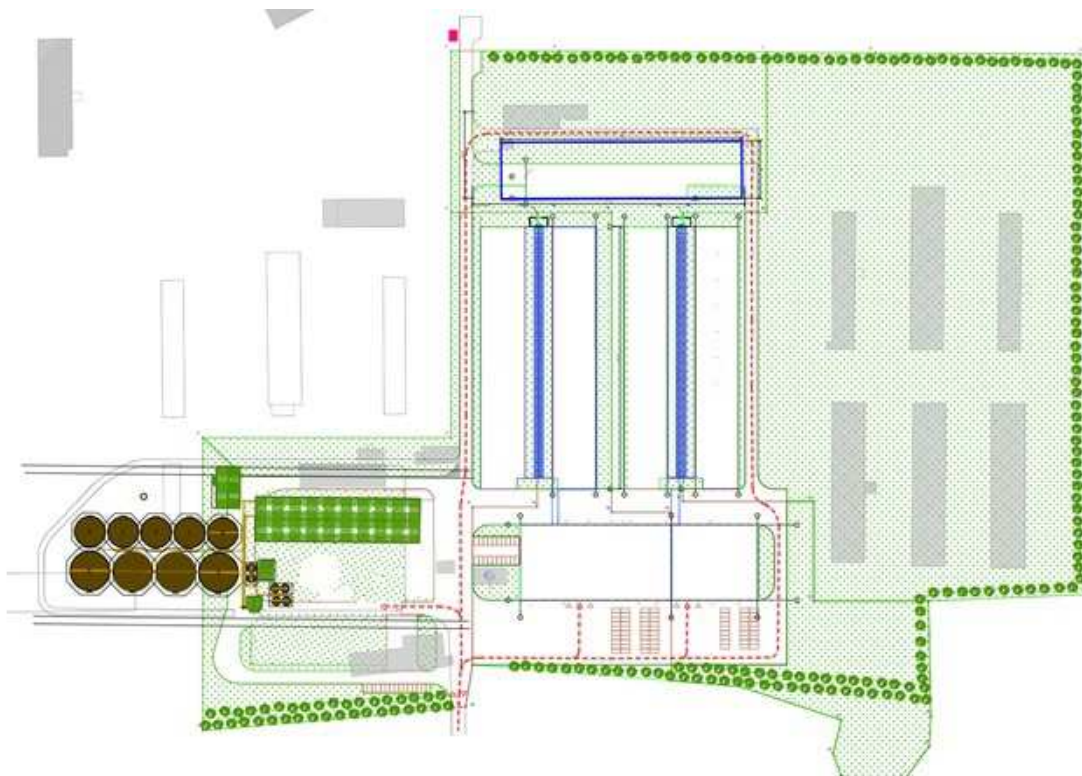
4.9.18. lentelė Planuojamos ūkinės veiklos mobilūs triukšmo šaltiniai

Transporto priemonių paskirtis	Transporto priemonių skaičius per dieną, vnt.	Transporto priemonių važiavimo laikotarpis
Prieauglio atvežimas į paukštides	3	7 - 18 val.
Vištų dedeklių išvežimas pasibaigus auginimo ciklui	3	7 - 18 val.
Pašarų atvežimas	5	7 - 18 val.
Mėšlo išvežimas	7	7 - 18 val.
Frontalinis krautuvų dirbantis mėšlo išvežimo metu	1	7 - 18 val.

Atvežamos dezinfekcinės medžiagos, cheminės medžiagos, vaistai ar kitos reikalingos medžiagos	1	7 - 18 val.
Produkcijos ir kt. išvežimas	1	7 - 18 val.
Lengvieji automobiliai	20	7 - 18 val.

Skaičiuojant planuojamos ūkinės veiklos triukšmo lygį buvo vertinama, kad galimas automobilių srautas dienos metu (7-18 val.) galėtų būti 12 aut./val., iš kurių 2 automobiliai bus sunkiasvariai. Ši prielaida daroma atsižvelgiant į tai, kad nurodytas transportas važiuos periodiškai, pagal poreikį.

Transporto judėjimo schema planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje, kuri vertinama skaičiuojant triukšmo lygius pateikta 4.9.11. paveiksle.

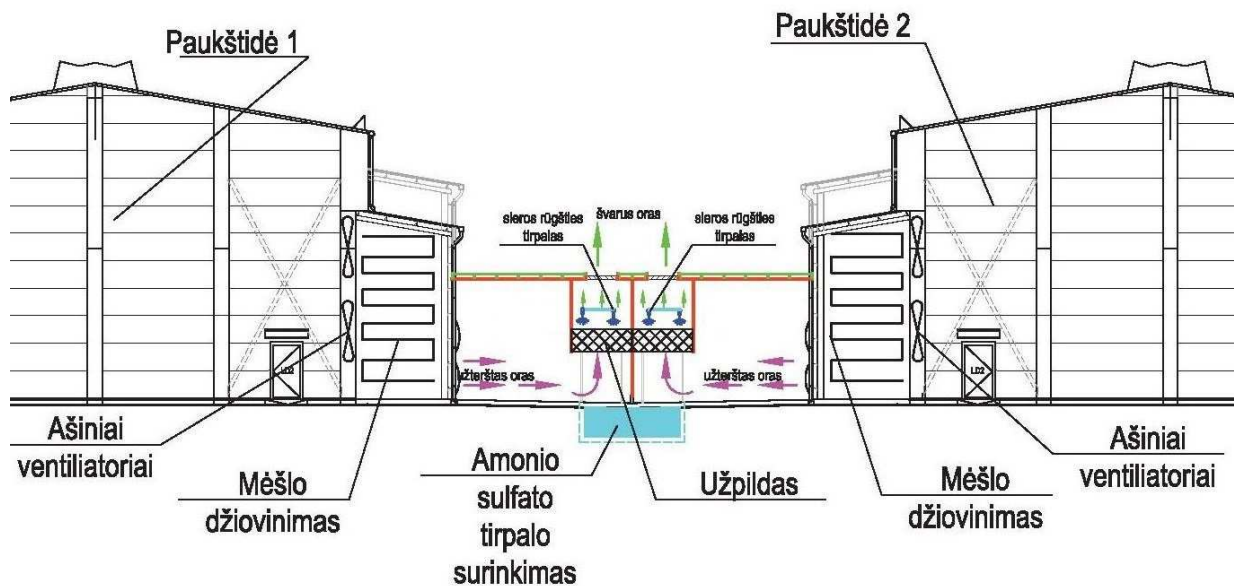

4.9.11 pav. Transporto judėjimo schema planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje

Paukštidės

Paukštidžių pastatuose triukšmo šaltinis bus vėdinimo įranga. Kiekvienoje paukštidėje numatoma įrengti 60 ašinių ventiliatorių oro ištraukimui. Ventiliatoriai montuojami pastato sienose ir bus uždaroje erdvėje tarp paukštidės ir oro valymo įrenginių (žr. 4.9.12. paveiksle), todėl ventiliatorių sklaidžiamas triukšmas tiesiogiai į aplinką nepateks.

Mėšlo džiovavimo ir paukštidžių oro valymo įrenginių stoginė bus montuojama iš kompozicinių (sandwich) plokščių, kurių garso izoliavimas ≥ 24 dBA, todėl triukšmo šaltiniu vertinamos išvalyto oro išmetimo angos. Skaičiavimuose jos vertinamos kaip plotinis triukšmo šaltinis, einantis per visą oro valymo įrenginių stoginės ilgį.

4.9.12 pav. Oro valymo įrenginių schema

4.9.19. lentelė duomenys apie paukštidžių triukšmo šaltinius – ventiliatorius

Triukšmo šaltiniai	Triukšmo lygis, dBA	Triukšmą mažinančios priemonės	Darbo laikas
1. Išvalyto oro šalinimo angos (ventiliatoriai). Plotinis triukšmo šaltinis, 5 m aukštyje.	66 ¹⁷	Ventiliatoriai montuojami pastato sienoje, uždaroje patalpoje, netiesioginis triukšmo sklaidymas galimas tik per išvalyto oro šalinimo angas.	Visą parą

Mėšlidė

Mėšlidės pastate triukšmo šaltinis bus vėdinimo įranga. Mėšlidėje numatoma įrengti ašinius ventiliatorius oro ištraukimui, analogiškus kaip ir paukštidėse. Ventiliatoriai montuojami pastato galinėje sienoje, uždaroje erdvėje tarp pastato sienos ir oro valymo įrenginių, todėl ventiliatorių sklaidžiamas triukšmas tiesiogiai į aplinką nepateks.

Oro valymo įrenginių stoginė bus montuojama iš kompozicinių (sandwich) plokščių, kurių garso izoliavimas ≥ 24 dBA, todėl triukšmo šaltiniu vertinamos išvalyto oro išmetimo angos. Skaičiavimuose jos vertinamos kaip plotinis triukšmo šaltinis, einantis per visą oro valymo įrenginių stoginės ilgį. Ventiliatorių triukšmo charakteristika pateikta 4.9.19. lentelėje.

¹⁷ Ventiliatorių EM50 tipo sklaidžiamas triukšmo lygis yra 66 dBA 5 m atstumu. Buvo priimta, kad ventiliatorių sklaidžiamas triukšmas ties oro išmetimo angomis bus lygus 66 dBA, nežiūrint į tai, kad ventiliatoriai realiai bus sumontuoti didesniu nei 5 m atstumu nuo oro šalinimo angų. Ventiliatorių techninės ir akustinės charakteristikos pridedamos priede Nr.13

Perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomos ūkinės veiklos

Kiaušinių perdirbimo veikla

Kiaušinių perdirbimo ceche triukšmo šaltiniais bus vėdinimo įranga sumontuota ant pastato stogo ir technologinė įranga pastato viduje. Ant stogo bus montuojami stoginiai ventiliatoriai oro ištraukimui iš atskirų įvairios paskirties patalpų. Ant stogo taip pat bus įrengti dūmų šalinimo ventiliatoriai, bet jie triukšmo prognostiniame vertinime neanalizuojami, kadangi jie nedirbs normalios eksploatacijos sąlygomis. Kiaušinių perdirbimo cecho patalpose veiks technologinė įranga, kurios didžiausias galimas triukšmo lygis patalpoje sieks iki 83 dBA. Triukšmo šaltinių išdėstymas ir jų triukšmo lygiai vertinami kaip orientaciniai, detalūs duomenys bus patikslinti techninio projekto metu.

4.9.20. lentelė Duomenys apie kiaušinių perdirbimo veiklos triukšmo šaltinius

Triukšmo šaltiniai	Triukšmo lygis, dBA	Triukšmą mažinančios priemonės	Darbo laikas
1. Technologinė įranga kiaušinių perdirbimo cecho patalpose. Skaičiavimuose vertinamas kaip vertikalus plotinis triukšmo šaltinis, apimantis pastato sienas.	83	Pastato sienų konstrukcijos garso varža ≥ 24 dBA.	7 - 18 val.
2. Vėdinimo įranga ant kiaušinių perdirbimo cecho stogo. Stoginiai ventiliatoriai – 8 vnt.	43	-	7 - 18 val.

Pašarų gamybos veikla

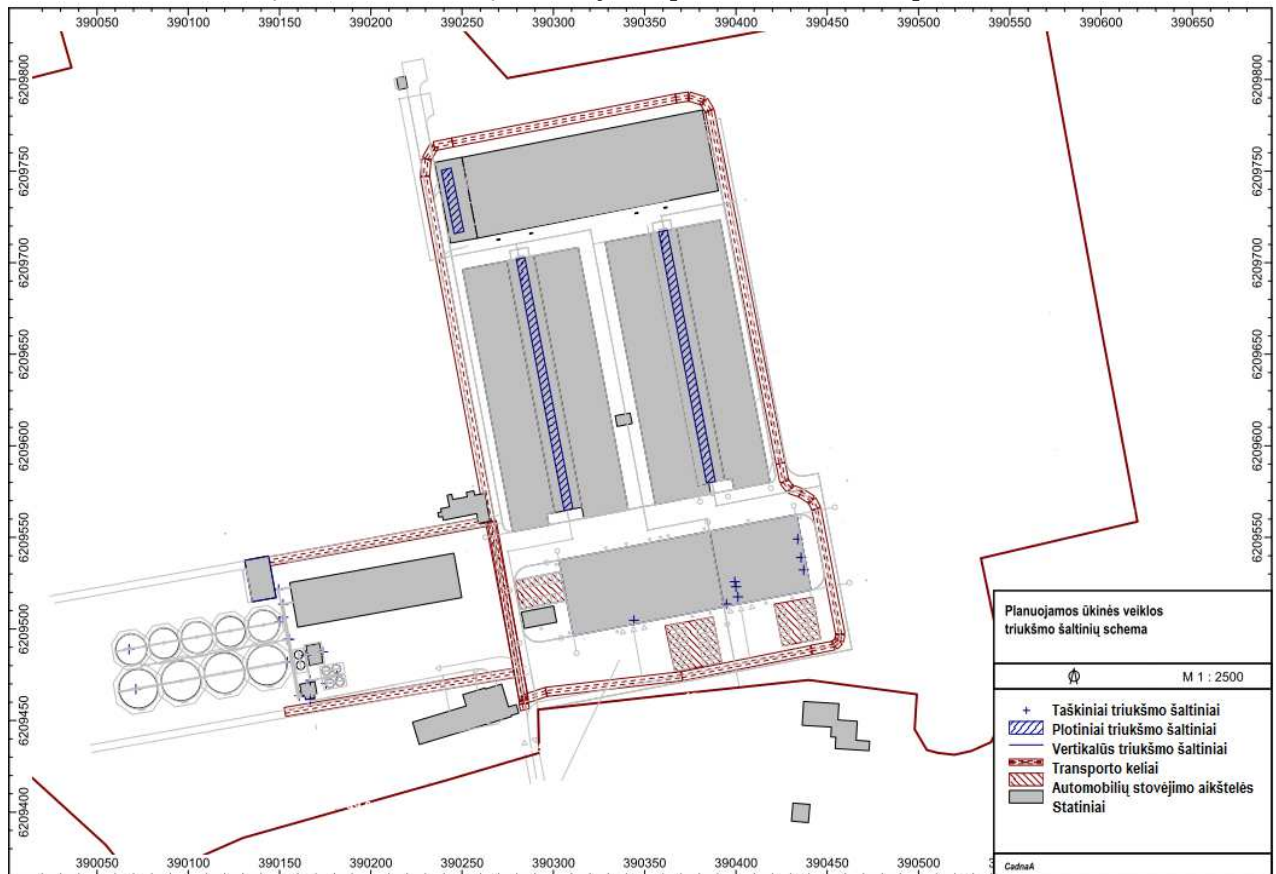
Pašarų gamybos veikloje triukšmo šaltiniai bus žaliavų konvejeriai ir transporteriai, bei technologinė įranga pastato viduje. Triukšmo šaltinių išdėstymas ir jų triukšmo lygiai vertinami kaip orientaciniai, detalūs duomenys bus patikslinti techninio projekto metu.

4.9.21. lentelė. Duomenys apie pašarų gamybos triukšmo šaltinius

Triukšmo šaltiniai	Triukšmo lygis, dBA	Triukšmą mažinančios priemonės	Darbo laikas
1. Žaliavos transporteriai, 6 m aukštyje.	75		8-22 val.
2. Bunkerių pakrovimo transporteriai, 22-24 m aukštyje.	75	-	
3. Džiovinimo sekcijos elevatoriai, 22-24 m aukštyje. Džiovinimo sekcijos elevatoriai, 0-1m aukštyje.	85 65	-	
4. Džiovinimo sekcijos sraigtiniai transporteriai, 2 m aukštyje. Silosų pakrovimo elevatoriai, 25 m aukštyje. Silosų pakrovimo elevatoriai, 0-1 m aukštyje.	79 85 65	-	
5. Transporteriai, 21-24 m aukštyje. Transporteriai, 4 m aukštyje.	75	-	
6. Iškrovimo sraigtiniai transporteriai, 4 m aukštyje.	79	-	
7. Tarpsekcijiniai transporteriai, 6 m aukštyje.	75	-	

8. Technologiniai įrenginiai gamybinio pastato viduje. Skaičiavimuose vertinamas kaip vertikalus plotinis triukšmo šaltinis apimantis pastato sienas.	95	Pastato sienų konstrukcijų garso varža ≥ 24 dBA	
---	----	--	--

Stacionarių triukšmo šaltinių išsidėstymas pateikiamas 4.9.13 paveiksle:

4.9.13 pav. Planuojamos ūkinės veiklos ir perspektyvoje numatomų ūkinių veiklų stacionarių triukšmo šaltinių schema

4.9.3.5.1.4. Transporto triukšmas

Esami transporto srautai

Greta planuojamos ūkinės veiklos praeina magistralinis kelias A11, jungiantis Šiaulius ir Palangą, bei krašto kelias Nr.161 Telšiai –Seda. Lietuvos automobilių kelių direkcijos duomenimis vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) 2013 m. keliuose Nr.A11 ir Nr.161, greta planuojamos ūkinės veiklos buvo:

Kelio nr.	A11	161
Pradžia km	67,06	3,07
Pabaiga km	69,43	9,18
VMPEI	5054	1364
Metai	2013	2013

Naudojant šiuos eismo intensyvumo duomenis buvo atliktas esamos situacijos transporto triukšmo modeliavimas. Skaičiavimų rezultatai pateikiami priede Nr. 4 ir 4.9.23.lentelėje.

Planuojami transporto srautai

Iš planuojamos ūkinės veiklos teritorijos planuojamas automobilių srautas dienos metu (7-18 val.) galėtų būti 12 aut./val., iš kurių 2 automobiliai bus sunkiasvariai. Vakaro ir nakties metu transporto nebus. Tokiu atveju maksimalus planuojamos ūkinės veiklos transporto srautas per parą galėtų būti 132 automobiliai.

Skaiciuojant perspektyvinio transporto srauto triukšmą, esamas vidutinis paros eismo intensyvumas keliuose A11 ir 161 buvo padidintas planuojamos ūkinės veiklos planuojamu maksimaliu transporto srauto dydžiu:

Kelio nr.	A11	161
Pradžia km	67,06	3,07
Pabaiga km	69,43	9,18
VMPEI	5054+132=5186	1364+132=1496
Metai	2013	2013

Naudojant šiuos eismo intensyvumo duomenis buvo atliktas perspektyvinės situacijos transporto triukšmo modeliavimas. Skaičiavimų rezultatai pateikiami priede Nr. 4 ir 4.9.22.lentelėje.

4.9.3.5.1.5. Triukšmo lygio prognozė

Stacionarių šaltinių triukšmas planuojamoje teritorijoje apskaičiuotas naudojant CadnaA programinę įrangą. CadnaA (Computer Aided Noise Abatement – kompiuterinė triukšmo mažinimo sistema) – tai programinė įranga skirta triukšmo poveikio apskaičiavimui, vizualizacijai, įvertinimui ir prognozavimui. CadnaA programoje vertinamos pagrindinės akustinių taršos šaltinių grupės (pagal 2002/49/EB), kurioms taikomos atitinkamos Europos Sąjungoje ir Lietuvoje galiojančios metodikos ir standartai:

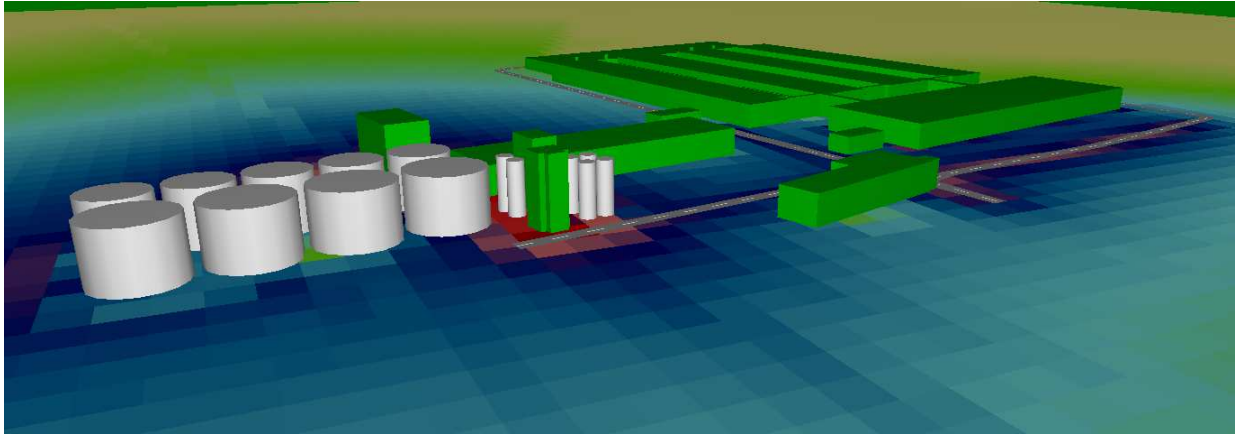
- Pramoninis triukšmas (ISO 9613);
- Kelių transporto triukšmas (NMPB-Routes-96).

Skaiciuojant triukšmą pagal ISO 9613 buvo priimtos tokios sąlygos:

- oro temperatūra +10°C, santykinis drėgnumas 70%;
- triukšmo lygio skaičiavimo aukštis – 4 m;
- triukšmo slopinimas – įvertintas planuojamas užstatymas teritorijoje, įvertintos dangų absorbcinės charakteristikos;
- įvertintas planuojamos ūkinės veiklos triukšmo šaltinių darbo režimas.

Lietuvos higienos norma HN 33:2011 “Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, nustato stacionarių triukšmo šaltinių skleidžiamo triukšmo ribinius dydžius gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje ir taikoma vertinant triukšmo poveikį visuomenės sveikatai.

Modeliuojant prognozuojamus triukšmo lygius, buvo vertinti stacionarūs (technologinė įranga) ir mobilūs (veiklą aptarnaujantis transportas) planuojamos ūkinės veiklos ir perspektyvoje numatomų ūkinių veiklų triukšmo šaltiniai.

4.9.14 pav. Planuojamos ūkinės veiklos ir perspektyvoje numatomų veiklų triukšmo skaičiavimo 3D modelis

Prognozuojami triukšmo lygiai

Planuojamos ūkinės veiklos įtakojamo triukšmo įvertinimui triukšmo skaičiavimai buvo atlikti 3 variantais:

1. apskaičiuotas planuojamos ūkinės veiklos triukšmo lygis, įvertinant stacionarius ir mobilius triukšmo šaltinius planuojamos ūkinės veiklos sklypo ribose; triukšmo modeliavime įvertinti stacionarūs ir mobilūs planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo - bei perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų taršos šaltiniai. Triukšmo šaltinių rodikliai šiame projekto etape laikyti preliminariais ir gali būti tikslinami techninio projekto rengimo metu. Visiems triukšmo šaltiniams priimti didžiausi tikėtini triukšmo lygiai. Todėl triukšmo šaltinių rodikliai šiame projekto etape laikytini preliminariais ir gali būti tikslinami techninio projekto rengimo metu.

2. apskaičiuotas esamas transporto triukšmo lygis įvertinus vidutinius metinius paros eismo srautus Subedžio g. (161) ir Šiaulių pl. (A11);

3. apskaičiuotas perspektyvinis transporto triukšmo lygis įvertinus vidutinius metinius paros eismo srautus Subedžio g. (161) ir Šiaulių pl. (A11) pridėjus planuojamos ūkinės veiklos transporto srautus;

1 varianto rezultatas: apskaičiuotas planuojamos ūkinės veiklos triukšmo lygis, įvertinant stacionarius ir mobilius triukšmo šaltinius, ties veiklos sklypo ribomis ir artimiausioje gyvenamoje aplinkoje. Artimiausioje planuojamai ūkinei veiklai gyvenamoje aplinkoje Šiaulių pl. 7 dienos metu apskaičiuotas triukšmo lygis – apie 45 dBA, vakaro – apie 41 dBA, nakties – apie 36 dBA. Ant planuojamos ūkinės veiklos sklypo ribos prognozuojamas triukšmo lygis dienos metu siekia 36-53 dBA, vakaro – 35-49 dBA, nakties – 31-43 dBA. Triukšmo lygiai visais paros periodais neviršija HN 33:2011 reglamentuojamų leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje, išskyrus transporto sukeltą triukšmą.

2 varianto rezultatas. Apskaičiuotas esamas transporto triukšmo lygis, įvertinus 2013m. vidutinius metinius paros eismo srautus Subedžio gatve (161) ir Šiaulių plentu (A11). Dienos metu apskaičiuotas triukšmo lygis Subedžio g. 6 yra 59 dBA, Šiaulių pl. 7 – 50 dBA, Notariškės g. 17 – 42 dBA. Vakaro metu apskaičiuotas triukšmo lygis Subedžio g. 6 yra 57 dBA, Šiaulių pl. 7 – 48 dBA, Notariškės g. 17 – 41 dBA. Nakties metu apskaičiuotas triukšmo lygis Subedžio g. 6 yra 50 dBA, Šiaulių pl. 7 – 43 dBA, Notariškės g. 17 – 36 dBA. Transporto triukšmo lygiai visais paros periodais neviršija ribinių HN 33:2011 verčių.

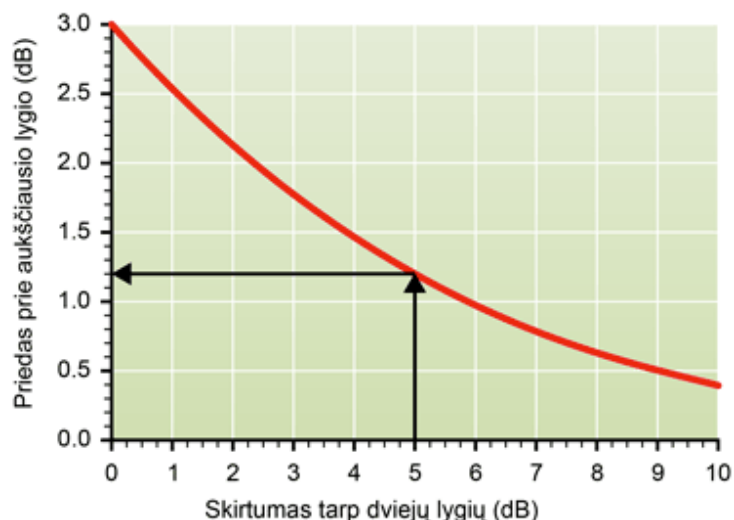
3 varianto rezultatas. Apskaičiuotas perspektyvinis transporto triukšmo lygis įvertinus vidutinius metinius paros eismo srautus Subedžio g. (161) ir Šiaulių pl. (A11) pridėjus planuojamos ūkinės veiklos transporto srautus. Dienos metu apskaičiuotas triukšmo lygis Subedžio g. 6 yra 60 dBA, Šiaulių pl. 7 – 50 dBA, Notariškės g. 17 – 43 dBA. Vakaro metu apskaičiuotas triukšmo lygis Subedžio g. 6 yra 57 dBA, Šiaulių pl. 7 – 48 dBA, Notariškės g. 17 – 41 dBA. Nakties metu apskaičiuotas triukšmo lygis Subedžio g. 6 yra 50 dBA, Šiaulių pl. 7 – 43 dBA, Notariškės g. 17 – 36 dBA. Transporto triukšmo lygiai visais paros periodais neviršija HN 33:2011 reglamentuojamų leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo.

Įvertinus dėl planuojamos ūkinės veiklos transporto srauto padidėjimą keliuose A11 ir Nr.161 bei triukšmo pokyčius, galima teigti, kad artimiausioje planuojamai ūkinei veiklai gyvenamoje aplinkoje galimas triukšmo lygio padidėjimas dienos metu iki 1 dBA, bet HN 33:2011 reglamentuojamų leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo, neviršys.

Vakaro ir nakties metu planuojamos ūkinės veiklos transportas nevažiuos, todėl triukšmo lygis šiuo periodu nebus įtakojamas.

Pastaba: Papildomai pateikiamas triukšmo lygių sumacijos paaiškinimas ir grafinis pavaizdavimas.

Triukšmo (garso) lygiai išreiškiami logaritminėje skalėje, todėl matematiškai sumuojant dviejų vienodų šaltinių garsą, bendras lygis padidėja 3 dB, o 10 vienodų šaltinių – 10 dB. Triukšmo lygio padidėjimas, sudedant du triukšmo lygius, parodytas 4.9.15 paveiksle.

4.9.15 pav. Triukšmo lygių sumacijos grafikas

Artimiausioje gyvenamoje aplinkoje apskaičiuoti planuojamos ūkinės veiklos bei transporto įtakojami triukšmo lygiai pateikti 4.9.22. ir 4.9.23. lentelėse, o triukšmo sklaidos žemėlapiai pateikiami priede Nr.4.

4.9.22.lentelė. Apskaičiuotas planuojamos ūkinės veiklos įtakojamo triukšmo lygis artimiausioje gyvenamoje aplinkoje

Gyvenamoji aplinka	Ekvivalentinis dienos (6-18 val) triukšmo lygis, dBA			Ekvivalentinis vakaro (18-22 val) triukšmo lygis, dBA			Ekvivalentinis nakties (22-6 val) triukšmo lygis, dBA		
	Esamas foninis (išmatuotas) ¹⁸	Planuojamos ūkinės veiklos ¹⁹	Galima įtaka esam foniniam triukšmo lygiui	Esamas foninis (išmatuotas)	Planuojamos ūkinės veiklos	Galima įtaka esam foniniam triukšmo lygiui	Esamas foninis (išmatuotas)	Planuojamos ūkinės veiklos	Galima įtaka esam foniniam triukšmo lygiui
Subedžio g. 6 (namas pažymėtas - O)	59	39	0	55	40	0	53	30	0
Šiaulių pl. 7 (namas pažymėtas - L)	53	45	+1	52	41	0	49	36	0
Notariškės g. 17 (namas pažymėtas - G)	48	37	0	38	37	+2	37	32	+1
Ribiniai dydžiai pagal HN33:2011	65	55	-	60	50	-	55	45	-

¹⁸ Esamas foninis triukšmo lygis yra įtakojamas transporto, todėl jam taikomos HN 33:2011 ribinės vertės galiojančios gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo.

¹⁹ Planuojamos veiklos(stacionarių ir teritorijoje manevruojančių mobilių planuojamos veiklos triukšmo šaltinių) triukšmo lygiams yra taikomos HN 33:2011 ribinės vertės galiojančios gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, išskyrus transporto sukeltą triukšmą.

4.9.23.lentelė. Apskaičiuotas esamas ir prognozuojamas transporto įtakojamo triukšmo lygis artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje

Gyvenamoji aplinka	Ekvivalentinis dienos (6-18 val) triukšmo lygis, dBA		Apskaičiuotas ekvivalentinis vakaro (18-22 val) triukšmo lygis, dBA		Apskaičiuotas ekvivalentinis nakties (22-6 val) triukšmo lygis, dBA	
	Esamo transporto srauto	Prognozuojamo transporto srauto	Esamo transporto srauto	Prognozuojamo transporto srauto*	Esamo transporto srauto	Prognozuojamo transporto srauto*
Subedžio g. 6 (namas (pažymėtas - O))	59	60	57	57	50	50
Šiaulių pl. 7 (namas pažymėtas - L)	50	50	48	48	43	43
Notariškės g. 17 (namas pažymėtas - G)	42	43	41	41	36	36
Ribiniai dydžiai pagal HN33:2011	65 dBA		60 dBA		55 dBA	

* Vakaro ir nakties metu transporto padidėjimo nenumatoma, todėl triukšmo lygis lieka nepakitęs lyginant su esamos situacijos transporto ekvivalentiniu triukšmo lygiu.

Išvada: Ties UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis bei artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje prognozuojamas planuojamos ūkinės veiklos (kartu įvertinus perspektyvines veiklas) įtakojamo triukšmo lygis visais trim paros periodais neviršija HN 33:2011 reglamentuojamų leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje, išskyrus transporto sukeltą triukšmą. Apskaičiuotas perspektyvinis transporto triukšmo lygis artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje, įvertinus vidutinius metinius paros eismo srautus Subedžio gatvėje (161) ir Šiaulių plente (A11) bei pridėjus planuojamos ūkinės veiklos transporto srautus, visais paros periodais neviršija HN 33:2011 reglamentuojamų leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje, veikiamoje transporto sukeltą triukšmą.

4.9.3.5.2. Oro tarša

Aplinkos oro taršos priežeminės sklaidos vertinimas yra pateiktas PAV ataskaitos skyriuje 4.2. Aplinkos oras. Pagal nustatytas aplinkos oro taršos sklaidos koncentracijas vertinsime galimą poveikį visuomenės sveikatai.

4.9.3.5.2.1. Aplinkos oro užterštumo prognozė

Teršalų išsklaidymo atmosferos ore skaičiavimas atliktas programa „Aermod“.

Aplinkos oro užterštumo skaičiavimai atlikti keturioms nagrinėjamoms ūkinės veiklos alternatyvoms:

- šiuo metu leistinos vykdyti veiklos pagal TIPK (0 alternatyva);
- planuojamos ūkinės veiklos su mėšlo džiovinimu (1 alternatyva);
- planuojamos ūkinės veiklos su mėšlo džiovinimu ir paukštidžių bei mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais (2 alternatyva);
- planuojamos ūkinės veiklos su mėšlo džiovinimu ir paukštidžių biologiniais bei mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais (3 alternatyva).

Kiekvienai alternatyvai buvo skaičiuojama po du variantus: 0 alternatyvos 2 variante kartu įvertinama ir esama foninė aplinkos oro tarša, o 1, 2, ir 3 alternatyvos 2 variante dar papildomai ir sklypo ribose perspektyvoje planuojamos veiklos - pašarų gamyba bei kiaušinių perdirbimo gamyba.

Detalus kiekvienos alternatyvos aprašymas pateikiamas žemiau:

- **0 alternatyva**

1 variantas – vertinama šiuo metu leistinos vykdyti pagal TIPK leidimą UAB „Anulėnų paukštynas“ aplinkos oro tarša. Duomenys aplinkos oro taršos vertinimui naudojami pagal įmonės 2011 m. aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaitą bei įmonei išduotą Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą Nr.T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.);

2 variantas – vertinama šiuo metu leistinos vykdyti pagal TIPK leidimą UAB „Anulėnų paukštynas“ aplinkos oro tarša ir foninė aplinkos oro tarša .

- **1 alternatyva**

1 variantas – vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša, atsižvelgiant į numatomą taršos sumažinimo priemonę, t.y. mėšlo džiovinimą;

2 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomą taršos sumažinimo priemonę, t.y. mėšlo džiovinimą, kartu įvertinant foninę aplinkos oro taršą (kaip foninė tarša įvertinamos ne tik foninės teršalų koncentracijos ir gretutinių įmonių 2 km spinduliu taršos šaltiniai, bet ir perspektyvoje toje pačioje teritorijoje planuojamų kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų taršos šaltiniai).

- **2 alternatyva**

1 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomas taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir paukštidžių bei mėšlidės cheminius oro valymo įrengimus;

2 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomas taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir paukštidžių bei mėšlidės cheminius oro valymo įrengimus, kartu įvertinant foninę aplinkos oro taršą (kaip foninė tarša įvertinamos ne tik foninės teršalų koncentracijos ir gretutinių įmonių 2 km spinduliu taršos šaltiniai, bet ir perspektyvoje toje pačioje teritorijoje planuojamų kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų taršos šaltiniai);

• **3 alternatyva**

1 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomas taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir paukštidžių biologinius oro valymo įrengimus bei mėšlidės cheminius oro valymo įrenginius;

2 variantas - vertinama planuojamos ūkinės veiklos (paukštidžių, mėšlidės, autotransporto) aplinkos oro tarša atsižvelgiant į numatomas taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir paukštidžių biologinius oro valymo įrengimus bei mėšlidės cheminius oro valymo įrenginius, kartu įvertinant foninę aplinkos oro taršą (kaip foninė tarša įvertinamos ne tik foninės teršalų koncentracijos ir gretutinių įmonių 2 km spinduliu taršos šaltiniai, bet ir perspektyvoje toje pačioje teritorijoje planuojamų kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklų taršos šaltiniai).

Duomenys priimti skaičiavimams:

⇒ meteorologiniai duomenys pateikti programos „Aermod“ kūrėjų;

⇒ foninė aplinkos oro tarša vertinama pagal Šiaulių RAAD 2012 m. lapkričio 29 d. pateiktą rekomendaciją Nr.(4)-SR-S-2491 (6.19). Skaičiavimuose atsižvelgiama į rekomendacijos (priedas Nr. 7) nurodytų esamų gretutinių aplinkos oro taršos šaltinių išmetimus, taip pat įvertinamos santykinai švarių Lietuvos kaimiškųjų vietovių aplinkos oro teršalų foninės koncentracijos (2013 m.)

⇒ kaip gretutiniai aplinkos oro taršos šaltiniai taip pat įvertinti ir toje pačioje teritorijoje planuojamos gretutinės ūkinės veiklos – pašarų gamybos ir kiaušinių perdirbimo cecho aplinkos oro taršos šaltiniai (priedas Nr.8). Šių aplinkos oro taršos šaltinių aplinkos oro tarša vertinta pagal preliminarinius technologinius duomenis.

⇒ esamų UAB „Anulėnų paukštynas“ taršos šaltinių darbo laikas priimtas pagal įmonės 2011 m. aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaitą;

⇒ planuojamos ūkinės veiklos-vištų dedeklių auginimo darbo laikas - paukščių auginimas vyks, o tuo pačiu aplinkos oro taršos šaltiniai veiks ištisus metus. Anglies monoksido ir azoto dioksido išmetimai galimi tik šaltuoju metų laiku, t.y. spalio-balandžio mėnesiais, kuomet galimas fermų pašildymas ir deginamos gamtinės dujos;

⇒ gretutinių veiklų, planuojamų tame pačiame sklype darbo laikas priimamas pagal technologinius sprendinius bei atsižvelgiant į analogiškų objektų vykdomą veiklą.

Perspektyvinių veiklų - projektuojamų taršos šaltinių (grūdų priėmimo pastatas, valomosios, džiovyklos) intensyviausias darbo laikas – 4 mėnesiai per kalendorinius metus. Priimta, kad intensyviausiai dirbama liepos, rugpjūčio, rugsėjo ir spalio mėnesiais (grūdai kuliami ir apdirbami būtent šiais mėnesiais).

Sklaidos skaičiavimuose priimta, kad grūdų priėmimo, valymo ir džiovavimo technologiniai procesai vykdomi liepos mėn. 4 val/dieną, rugpjūčio, rugsėjo mėn. 8 val/parą, spalio mėn. 4 val/dieną. Likusiu metų laiku šie šaltiniai gali dirbti iki 2 val/dieną. Grūdų sandėliavimas vyksta ištisus metus. Pašarų gamyba gali būti vykdoma 250 darbo dienų metuose, 2 pamainas, 8-20 val.

⇒ neorganizuotų taršos šaltinių parametrai skaičiavimuose sąlyginai priimami $H=10\text{m.}$, $D=0,5\text{m.}$, $v=5\text{m/s}$, $t=0\text{ }^{\circ}\text{C}$;

⇒ vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. AV-200 patvirtintomis Ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui vertinti teršalų sklaidos skaičiavimo modelių pasirinkimo rekomendacijomis, atliekant amoniako koncentracijos skaičiavimą, skaičiuojamas 98,5-asis procentilis nuo valandinių verčių, kuris lyginamas su pusės valandos ribine verte (5.12 punktas);

⇒ atliekant kietųjų dalelių KD10 ir KD2,5 sklaidos modeliavimą vadovujamasi Foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti rekomendacijų 8 punkto nuostatomis, kad KD10 sudaro 70% suminio kietųjų dalelių kiekio, o KD2,5 sudaro 50% kietųjų dalelių KD10 kiekio.

⇒ stačiakampio, apibrėžiančio teritoriją, kuriai skaičiuojama teršalų sklaida atmosferoje 0 alternatyvos atveju, sąlyginės koordinatės X(6207750, 6211150), Y(388120, 392120), centro koordinatės (6209750, 390120). Sklaidos skaičiavimai atliekami 2 km spinduliu, žingsnis 100 m;

⇒ stačiakampio, apibrėžiančio teritoriją, kuriai skaičiuojama teršalų sklaida atmosferoje 1 ir 2 ir 3 alternatyvų atveju, sąlyginės koordinatės X(6207682, 6211682), Y(388330, 392330), centro koordinatės (6209682, 390330). Sklaidos skaičiavimai atliekami 2km spinduliu, žingsnis 100m;

⇒ modeliavime taip pat atliekama SO₂ ir LOJ, išsiskiriančių iš mobilių taršos šaltinių, sklaidos modeliavimas. Teršalų SO₂ ir LOJ modeliavimas atliktas ir rezultatai pateikiami tik 1 alternatyvai, kadangi kitų alternatyvų atžvilgiu transporto srautai, nuvažiuoti atstumai, aplinkos oro tarša ir sklaidos modelis būtų analogiški.

⇒ modeliavime skaičiuojant NO₂ sklaidą, taip pat įvertinta ir NO išmetimai iš mėšlo saugyklos bei NO_x išmetimai iš autotransporto, panaudojant AERMOD View programoje integruotą OLM metodą (Ozone Limiting Method). Programa automatiškai atlieka azoto oksidų konversiją į azoto dioksidą ir rezultate gaunamos azoto dioksido koncentracijos aplinkos ore.

4.9.3.5.2.2. Teršalų pažemio koncentracijų skaičiavimo rezultatų suvestinė

4.9.23. lentelė. Aplinkos oro teršalų sklaidos modeliavimo rezultatai

Eil. Nr.	Teršalo pavadinimas	Ribinė vertė	Max priežeminė koncentracija	
			Absoliutiniais vienetais	Ribinės vertės dalimis
0 alternatyva, 1 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,0012	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	0,266	<0,1
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	0,044	<0,1
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	34,594	0,69
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	15,250	0,38
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	7,897	0,32
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,351	1,76
0 alternatyva, 2 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,140	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	46,045	0,23
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	8,452	0,21
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	47,359	0,95
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	27,639	0,69
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	17,692	0,71
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,351	1,76
1 alternatyva, 1 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,008	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	9,306	<0,1
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	0,332	<0,1
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	32,59	0,65
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	12,82	0,32
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	1,568	<0,1
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,614	3,07
8.	Sieros dioksidas	350ug/m ³	3,7*10 ⁻⁶	<0,1
9.	Sieros dioksidas	125ug/m ³	1,1*10 ⁻⁶	<0,1
10.	LOJ	5 mg/m ³	1,8*10 ⁻⁴	<0,1
1 alternatyva, 2 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,184	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	49,76	0,25
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	10,16	0,25
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	46,62	0,93
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	26,12	0,65
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	10,73	0,43
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,614	3,07
8.	Sieros dioksidas	350ug/m ³	1,00	<0,1
9.	Sieros dioksidas	125ug/m ³	_*	_*
10.	LOJ	5 mg/m ³	_*	_*

2 alternatyva, 1 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,013	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	36,42	0,18
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	0,938	<0,1
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	8,342	0,17
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	2,870	<0,1
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	0,342	<0,1
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,027	0,14
2 alternatyva, 2 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,138	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	52,48	0,26
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	10,22	0,26
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	23,89	0,48
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	15,75	0,39
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	10,30	0,41
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,027	0,14
3 alternatyva, 1 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,013	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	36,42	0,18
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	0,938	<0,1
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	3,236	<0,1
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	1,113	<0,1
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	0,135	<0,1
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,075	0,38
3 alternatyva, 2 variantas				
1.	Anglies monoksidas	10mg/m ³	0,138	<0,1
2.	Azoto dioksidas	200ug/m ³	52,48	0,26
3.	Azoto dioksidas	40ug/m ³	10,22	0,26
4.	Kietos dalelės KD10	50ug/m ³	23,86	0,48
5.	Kietos dalelės KD10	40ug/m ³	15,61	0,39
6.	Kietos dalelės KD2,5	25ug/m ³	10,30	0,41
7.	Amoniakas	0,2mg/m ³	0,075	0,38

Pastaba: *LOJ ir SO₂ sklaidos aplinkos ore rezultatai ir grafikai 1 alternatyvos 2 varianto atveju (įvertinant aplinkos oro foninę taršą) nepateikiami, kadangi Aermod programa šių rezultatų ir grafikų nesuformuoja (sumodeliuotos įmonės išmetamų SO₂ ir LOJ koncentracijos aplinkos ore yra labai mažos palyginus su fonine koncentracija, todėl šis skirtumas neatvaizduojamas).

Teršalų pažemio koncentracijų skaičiavimo rezultatų analizė

Pažeminės aplinkos oro teršalų sklaidos modeliavimo žemėlapiai pateikti priede Nr.2.

- **0 alternatyva**

Pagal atliktą teršalų sklaidos atmosferos ore skaičiavimą, **0 alternatyvos 1 varianto** atveju (esama padėtis be fono) apskaičiuota amoniako koncentracija aplinkos ore viršija nustatytą ribinę

vertę, t.y. sudaro 1,76 ribinės vertės. Amoniakos koncentracijos ribinės vertės viršijimas nustatytas veikiančios įmonės šiaurinėje teritorijos dalyje ir iki 20 m atstumu už sklypo ribų, šalia 1-5 cechų. Apskaičiuota didžiausia amoniako koncentracija ant šiaurės rytinės sklypo ribos šalia 1-5 cechų gali siekti iki 0,188 mg/m³. Kitų teršalų koncentracijos aplinkos ore ribinių verčių neviršija.

0 alternatyvos 2 varianto atveju, t.y. įvertinus ir foninę aplinkos oro taršą, apskaičiuota amoniako koncentracija aplinkos ore išlieka nepakitusi ir sudaro 1,76 ribinės vertės. Taip yra todėl, kad nepaisant gretutinių taršos šaltinių amoniaku, pagrindinis taršos šaltinis vietovėje yra esamas paukštynas. Kitų teršalų galimos koncentracijos aplinkos ore, įvertinus foninę taršą padidėja, tačiau ribinių verčių neviršija.

- **1 alternatyva**

1 alternatyvos 1 varianto atveju pagal atliktus skaičiavimus kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore sudaro 0,65 ribinės vertės paros periode ir 0,32 ribinės vertės metų periode. Kietųjų dalelių KD 2,5 koncentracija aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės metų periode. Apskaičiuota amoniako koncentracija aplinkos ore ribinę vertę viršija 3,07 karto. Azoto oksidų koncentracija aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės nei valandos nei metų perioduose. Anglies monoksido, sieros dioksido ir LOJ koncentracijos aplinkos ore taip pat neturėtų siekti 0,1 ribinės vertės.

1 alternatyvos 2 varianto atveju, t.y. įvertinus ir foninę aplinkos oro taršą, apskaičiuota amoniako koncentracija aplinkos ore išliktų nepakitusi ir ribinę vertę viršytų 3,07 karto. Kietųjų dalelių KD10 koncentracija gali siekti 0,93 ribinės vertės paros periode ir 0,65 ribinės vertės metų periode, kietųjų dalelių KD2,5 koncentracija gali siekti 0,43 ribinės vertės metų periode. Azoto oksidų koncentracija aplinkos ore gali sudaryti 0,25 ribinės vertės valandos periode, 0,25 ribinės vertės metų periode. Anglies monoksido, sieros dioksido ir LOJ koncentracijos aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės.

- **2 alternatyva**

2 alternatyvos 1 varianto atveju pagal atliktus skaičiavimus kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore paros periode gali siekti iki 0,17 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore ir kietųjų dalelių KD2,5 koncentracija metų periode neturėtų siekti 0,1 ribinės vertės aplinkos ore. Amoniakos koncentracija aplinkos ore gali siekti iki 0,14 ribinės vertės pusės valandos periode. Azoto dioksido koncentracija aplinkos ore gali sudaryti 0,18 ribinės vertės valandos periode, tačiau metų periode nesieks 0,1 ribinės vertės. Anglies monoksido koncentracijos aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės.

2 alternatyvos 2 varianto atveju, t.y. įvertinus ir foninę aplinkos oro taršą, kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore paros periode gali sudaryti iki 0,48 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore metų periode sudarys 0,39 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD2,5 koncentracija aplinkos ore metų periode sudarys 0,41 ribinės vertės. Amoniakos koncentracija aplinkos ore gali siekti iki 0,14 ribinės vertės pusės valandos periode. Anglies monoksido koncentracija aplinkos ore neturėtų siekti 0,1 ribinės vertės 8 valandų periode. Azoto dioksido koncentracija valandos periode gali siekti 0,26 ribinės vertės paros periode, ir 0,26 ribinės vertės metų periode.

Svarbu pažymėti, kad 2 alternatyvos 1 ir 2 varianto atvejais teršalų pažemio koncentracijų skaičiavimo rezultatai patvirtina, kad vykdant planuojamą ūkinę veiklą nebus viršijamos Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640, taip pat nebus viršijamos Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, ribinės aplinkos oro

užterštumo vertės, nustatytos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582.

- **3 alternatyva**

3 alternatyvos 1 varianto atveju pagal atliktus skaičiavimus kietųjų dalelių KD10, KD2,5 bei anglies monoksido koncentracija aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės visuose perioduose. Amoniakso koncentracija aplinkos ore gali siekti iki 0,38 ribinės vertės pusės valandos periode. Azoto dioksido koncentracija aplinkos ore sudarys 0,18 ribinės vertės valandos periode, o metų periode nesieks 0,1 ribinės vertės.

3 alternatyvos 2 varianto atveju, t.y. įvertinus ir foninę aplinkos oro taršą, kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore paros periode gali sudaryti iki 0,48 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore metų periode sudarys 0,39 ribinės vertės. Kietųjų dalelių KD2,5 koncentracija aplinkos ore metų periode gali siekti 0,41 ribinės vertės. Amoniakso koncentracija aplinkos ore gali siekti iki 0,38 ribinės vertės pusės valandos periode. Anglies monoksido koncentracija aplinkos ore nesieks 0,1 ribinės vertės 8 valandų periode. Azoto dioksido koncentracija valandos periode gali siekti 0,26 ribinės vertės, metų periode taip pat 0,26 ribinės vertės.

Svarbu pažymėti, kad 3 alternatyvos 1 ir 2 varianto atvejais teršalų pažemio koncentracijų skaičiavimo rezultatai patvirtina, kad vykdant planuojamą ūkinę veiklą nebus viršijamos Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640, taip pat nebus viršijamos Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, nustatytos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582.

4.9.3.5.2.4. Išvada

Planuojama ūkinės veiklos sukeliama oro tarša 2 ir 3 alternatyvos atveju neviršys Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640, taip pat nebus viršijamos Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, nustatytos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582, sklypo ribose ir tuo labiau už sklypo ribų.

Todėl, įgyvendinant 2 ar 3 planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo alternatyvą, pagal prognozuojamus aplinkos oro taršos rodiklius planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimas, (įvertinus ir perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų potencialios taršos sklaidą) – **sanitarinės apsaugos zonos** ribas galima nustatyti sutapdinant su UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis.

Planuojamos ūkinės veiklos 1 alternatyvos įgyvendinimo atveju pagal prognozuojamus aplinkos oro taršos rodiklių dydžius ūkinės veiklos sanitarinės apsaugos zonos ribos turėtų apimti didesnę teritoriją nei UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribos bei apimti tam tikro dydžio gretimų žemės sklypų teritoriją. Šiuo atveju ūkinės veiklos sanitarinės apsaugos zonos ribos turėtų išeiti už sklypo ribų.

4.9.3.5.3. Kvapai

4.9.3.5.3. Kvapai

Vienas iš PŪV galimo poveikio aspektų, galinčių daryti įtaką visuomenės sveikatai yra kvapai. Paukščiai išskiria į aplinką nemalonus kvapus, kuriuos sudaro daugiau kaip 200 organinių junginių. Ypač daug kvapų sudėtyje yra organinių rūgščių, amoniako, fenolio ir kitų medžiagų.

Kvapams tai organoleptinė savybė, kurią junta uoslės organas, įkvepiant tam tikrų lakiųjų medžiagų [HN 121:2010]. Kvapams apibūdinti ir jų intensyvumui nustatyti priimtas kvapų vertinimo kriterijus - europinis kvapo vienetas.

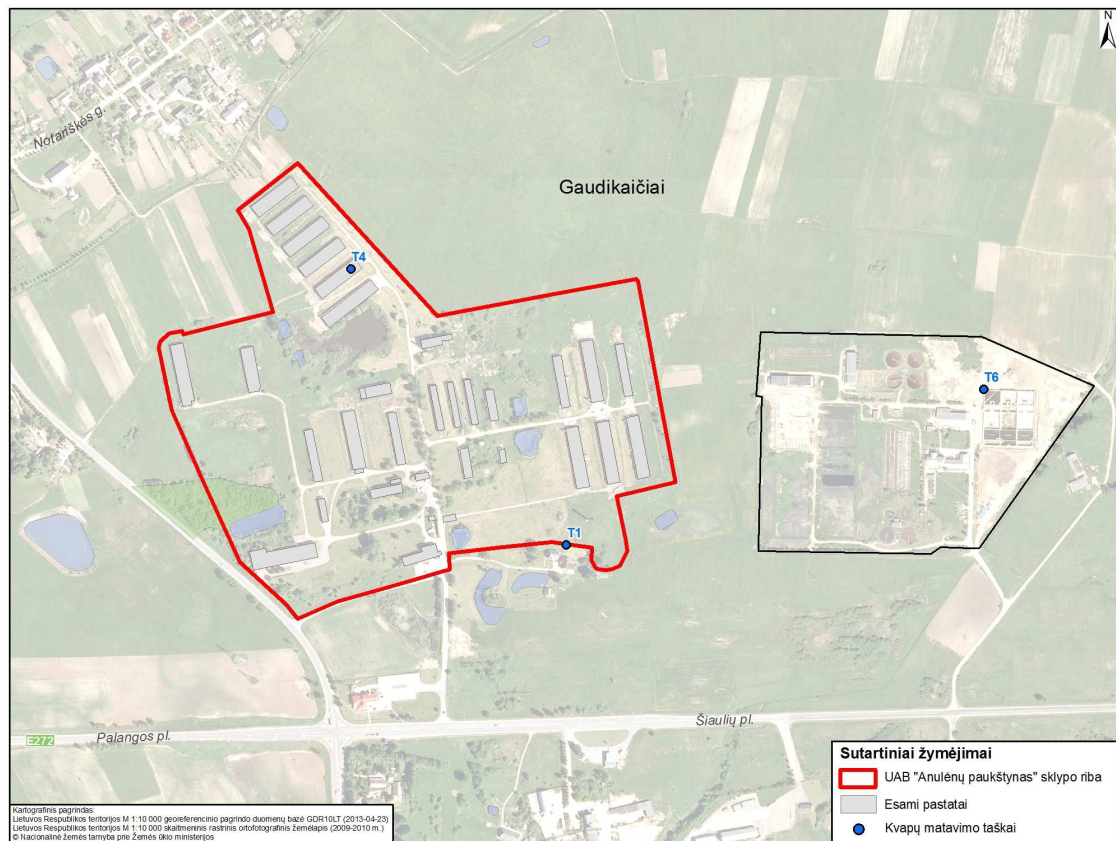
Europinis kvapo vienetas – kvapiosios medžiagos (kvapiųjų medžiagų) kiekis, kuris išgarintas į 1 kubinį metrą neutraliųjų dujų standartinėmis sąlygomis sukelia kvapo vertintojų grupės fiziologinį atsaką (aptikimo slenkstis), ekvivalentišką sukeliamam vienos europinės pamatinės kvapo masės (EROM), išgarintos į vieną kubinį neutraliųjų dujų metrą standartinėmis sąlygomis.

Cheminės medžiagos kvapo slenksčio vertė – pati mažiausia cheminės medžiagos koncentracija, kuriai esant 50 % kvapo vertintojų (ekspertų), vadovaudamiesi dinaminės olfaktometrijos metodu, nustatytu LST EN 13725:2004/AC:2006 „Oro kokybė. Kvapo stiprumo nustatymas dinamine olfaktometrija“, pajunta kvapą. Cheminių medžiagų kvapo slenksčio vertė prilyginama vienam Europos kvapo vienetai (1 OUE/m³).

Kai kurių cheminių medžiagų slenkstinės koncentracijos yra nustatytos ir pateikiamos įvairiuose žinynuose ir higienos normose. Šiuo atveju kvapą formuoja lakiosios medžiagos išsiskiriančios iš mėšlo. Egzistuoja nemažai studijų nagrinėjančių paukščių fermų kvapo emisijų nustatymą, keletu tokių studijų ir buvo pasiremta, nustatant orientacines kvapo emisijas.

4.9.3.5.3.1. Esama situacija

Planuojamos ūkinės veiklos vietoje, kur kvapo matavimų metu buvo veikiančios paukštidės ir greta esantys Telšių miesto nuotekų valymo įrenginiai, esamos situacijos įvertinimas atliktas matuojant kvapus aplinkoje ir jų susidarymo vietoje. Kvapo matavimo taškų išsidėstymas pateiktas 4.9.16 paveiksle.

4.9.16. pav. Kvapo matavimo taškų išsidėstymas.

2012 m. lapkričio 13 d. matavimais nustatytas kvapo intensyvumas veikiančios paukštidės stacionariame taršos šaltinyje, t.y. paukštidės patalpoje siekė 384 OU/m³.

Išmatuotas kvapo intensyvumas prie artimiausios gyvenamos teritorijos į pietus nuo sklypo ribos nesiekė normatyviniais dokumentais nustatytos ribinės kvapo vertės. Organoleptiškai šioje matavimo vietoje kvapo nesijautė.

Matavimo duomenys leido padaryti išvadą, kad tuo metu gyvenamoje aplinkoje paukštyno kvapas, dėl nedidelio auginamo vištų kiekio, metų laiko ir išmetamo oro srauto intensyvumo didesnės įtakos neturėjo. Galima vištidės skleidžiamo kvapo įtaka esamam fonui panagrinėta modeliuojant esamą situaciją ir priimant, kad esamas paukštynas dirba visu pajėgumu pagal TIPK leidimą, analizė pateikta - skyrelyje 4.9.3.5.3.4. Kvapo sklaidos modeliavimo rezultatai, *0 alternatyva Esama padėtis (veikiantis objektas pagal TIPK leidimą)*

Netoli planuojamos ūkinės veiklos teritorijos yra Telšių miesto nuotekų valymo įrenginiai, manoma, kad nemaloni kvapai aplinkinėse teritorijose įtakos gali turėti ir šių įrenginių skleidžiamas kvapas. Kadangi šiuo metu duomenų apie fonines kvapo koncentracijas Lietuvos Respublikoje nėra, buvo atliktas nuotekų valymo įrenginių kvapų matavimas. Išmatuotas kvapo intensyvumas, prie Telšių valymo įrenginių sklypo ribos, pavėjui nuo valomų nuotekų baseinų buvo 23 OU/m³. Organoleptiškai šioje vietoje jautėsi stiprus valymo įrenginių skleidžiamas specifinis kvapas, kuris suintensyvėdavo arba tapdavo silpnesnis keičiantis vėjo kryptiai. Nuotekų valymo įrenginių skleidžiamo kvapo įtaka aplinkinėms gyvenamosioms teritorijoms išnagrinėta 4.9.3.5.3.4 skyriuje.

Svarbu pažymėti, kad nuotekų valymo įrenginių išmatuotas kvapo intensyvumas buvo matuotas siekiant palyginti planuojamos ūkinės veiklos ir Telšių nuotekų valymo įrenginių įtaką bendram kvapų lygiui aplinkinėse teritorijose. Kadangi tai nėra nuolatinis Telšių nuotekų valymo įrenginių sukeliamas kvapo fonas, todėl negalima padaryti aiškių apibendrintų išvadų apie šios veiklos kvapo ribinių verčių viršijimus už sklypo ribų.

4.9.3.5.3.2. Kvapo emisijos

- *0 Alternatyva. Esama padėtis (leistina vykdyti ūkinę veikla pagal TIPK leidimą)*

Šiuo metu leistnos vykdyti veiklos pagal TIPK leidimą kvapo emisijos apskaičiuotos pagal 2012 m lapkričio 14 d. atliktus kvapo matavimus (TEST REPORT Nr. 12/2241, Date:14.11.2012; pateikta Priede Nr. 5). Matavimų metu veikiančios paukštidės stacionariame taršos šaltinyje išmatuota kvapo koncentracija $384 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Vadovaujantis šia koncentracija kvapo emisijos apskaičiuotos kiekvienam esamam šaltiniui, pagal išmetamo oro kiekį:

- **Nr.001-085** esami stacionarūs organizuoti aplinkos oro taršos šaltiniai - 6, 7, 9 tvartai, 6, 1, 2, 3, 4, 5 cechų ventiliacinės angos, per kurias į aplinką patenka kvapas;
- **Nr. 603** esamas stacionarus neorganizuotas aplinkos oro taršos šaltinis – mėšlidė, iš kurios į aplinką patenka kvapas.

Duomenys apie esamus kvapo taršos šaltinius pateikiami iš nustatyta tvarka atliktos įmonės aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaitos (2011 m.) bei įmonei išduoto Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo Nr.T-46 (atnaujintas 2012 m. sausio 18 d.) (dokumentai pridedami ataskaitos priede Nr. 6).

- *1 alternatyva. Planuojama padėtis. Vištų dedeklių auginimas 4 paukštidėse, su mėšlo džiovinimu nenumatant susidarančių aplinkos oro teršalų valymo*

Planuojamos ūkinės veiklos kvapo emisijos paskaičiuotos įvertinus Lietuvoje galiojančių normatyvinių dokumentų pateikiamą informaciją (ŽŪ TPT 04:2012), geros praktikos vadovus, literatūrinius duomenis, analogiškų ar panašių veiklų kvapo emisijas kitose Europos valstybėse ir palyginant išmatuotas kvapo ir amoniako emisijas.

Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisyklės ŽŪ TPT 04:2012 nustato pagrindinius technologinius reikalavimus projektuojant naujai statomas ir rekonstruojamas paukštides, peryklas ir kitus statinius.

Šių taisyklių 158.1 punkte nurodyta, kad bendra kvapo emisija vištai dedeklei, kai vištos dedeklės laikomos narve yra $0,37 \text{ OU}_E/\text{s}$ (sekundę) ir papildomai įvertinus teršalų išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 55%) dėl mėšlo šalinimo ir džiovinimo:

$$0,37 \times (1-0,55) = 0,1665 \text{ OU}_E/\text{s}.$$

Viso viename paukštidės pastate numatoma auginti 189 840 paukščių (vištų dedeklių), 4 vištidėse – 759 360 paukščių. Kvapo emisija iš vieno pastato bus lygi:

$$0,1665 \times 189840 = 31608 \text{ OU}_E/\text{s};$$

Oras iš paukštidžių bus šalinamas per ventiliatorius, kurių kiekviename pastate numatoma po 60, kurie montuojami dvejomis eilėmis 0,9 5m ir 5,45m aukštyje šoninėse pastatų sienose. Kvapo emisija pro vieną ventiliacinę angą bus lygi:

$$31608 / 60 = 527 \text{ OU}_E/\text{s}.$$

Veiklos vykdymo metu kvapai taip pat išsiskiria iš saugojamo mėšlo mėšlidėje. Kvapo emisija iš mėšlidės apskaičiuota, taikant išsiskiriančio kvapo emisiją vienam paukščiui - 0,37 OU/s ir papildomai įvertinus teršalų išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 58%) dėl mėšlo šalinimo konvejeriu į uždara saugyklą. Iš mėšlidės išsiskiriančio kvapo emisija:

$$759360 \times 0,37 \times (1-0,58) = 118005 \text{ OU}_E/\text{s};$$

Oras iš mėšlidės į aplinką be valymo šalinamas per ventiliatorius (taršos šaltiniai Nr. 241 ir 242). Kvapo emisija iš kiekvieno bus lygi:

$$118005 / 2 = 59002 \text{ OU}_E/\text{s}.$$

4.9.24 lentelė Taršos šaltinių kvapo emisijos

Taršos šaltiniai	Nr.	Teršalai	Numatoma taršos emisija
1	2	3	4
1 paukštidės vent. angos	006,018,030, 042,054, 001,012,024,036,048, 060	Kvapą	31608 OU _E /s
2 paukštidės vent. angos	066,078,090,102,114, 061,072,084,096, 108, 120	Kvapą	31608 OU _E /s
3 paukštidės vent. angos	126,138,150,162,174, 121,132,144,156,168,180	Kvapą	31608 OU _E /s
4 paukštidės vent. angos	186,198,210,222, 234, 181,192,204,216,228,240	Kvapą	31608 OU _E /s
Mėšlidės vent. anga	241	Kvapą	59002 OU _E /s
Mėšlidės vent. anga	242	Kvapą	59002 OU _E /s

• 2 Alternatyva. Planuojama padėtis. Vištų dedeklių auginimas 4 paukštidėse, numatant susidarančių oro teršalų valymą paukštidžių ir mėšlidės cheminiuose oro valymo įrenginiuose

2 alternatyvoje, numatant paukštidėse susidarančių aplinkos oro teršalų valymą cheminiuose oro valymo įrenginiuose, kvapo emisija apskaičiuota, taikant išsiskiriančio kvapo emisiją vienam paukščiui - 0,37 OU_E/s ir papildomai įvertinus oro valymo įrenginių kvapų išvalymo efektyvumą (40 proc.) ir teršalų išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 55proc.) dėl mėšlo džiovavimo:

$$0,37 \times (1-0,4) \times (1-0,55) = 0,1 \text{ OU}_E/\text{s}.$$

Kvapo emisija iš vienos paukštidės bus lygi:

$$M_{\text{paukštidės}} = 189840 \times 0,1 = 18984 \text{ OU}_E/\text{s}.$$

Išvalytas oras iš kiekvienos paukštidės bus šalinamas per 4 valymo įrenginius, kurių išmetimo anga kvapo sklaidos skaičiavimų modeliavime padalinama į 5 ventiliacines angas, kurių plotas atitinka valymo įrenginių angos išmetimo plotą. Apskaičiuota paukštidės kvapo emisija proporcingai padalinama kiekvienam taršos šaltiniui. Tokiu būdu kvapo emisija iš vieno taršos šaltinio bus lygi:

$$18984 / 5 = 3739 \text{ OU}_E/\text{s}.$$

Veiklos vykdymo metu kvapai taip pat išsiskiria iš saugojamo mėšlo mėšlidėje.

Oras iš mėšlidės specialiai suprojektuota vėdinimo įranga bus nusiurbiamas ir paduodamas į atskirus mėšlidės cheminius oro valymo įrengimus, kuriuose bus išvalyta 40% kvapų. Krovos darbai bus vykdomi mėšlidės viduje, todėl bus išvengta kvapų susidarymo aplinkoje mėšlo krovimo metu.

Kvapo emisija iš mėšlidės apskaičiuota, taikant išsiskiriančio kvapo emisiją vienam paukščiui - 0,37 OU_E/s ir papildomai įvertinus valymo įrenginių kvapų išvalymo efektyvumą (40 proc.) ir teršalų išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 58proc.) dėl mėšlo šalinimo konvejeriu į uždara saugyklą. Iš mėšlidės išsiskiriančio kvapo emisija:

$$M_{\text{mėšlidės}} = 759360 \times 0,37 \times (1-0,4) \times (1-0,58) = 70803 \text{ OU}_E/\text{s}$$

4.9.25 lentelė Taršos šaltinių kvapo emisijos

Taršos šaltiniai	Nr.	Teršalai	Numatoma taršos emisija
1	2	3	4
1 paukštidės ventiliacinė anga po valymo įrenginių	001	Kvapų	18984 OU _E /s
2 paukštidės ventiliacinė anga po valymo įrenginių	002	Kvapų	18984 OU _E /s
3 paukštidės ventiliacinė anga po valymo įrenginių	003	Kvapų	18984 OU _E /s
4 paukštidės ventiliacinė anga po valymo įrenginių	004	Kvapų	18984 OU _E /s
Mėšlidės valymo įrenginių ventiliacinė anga	101	Kvapų	70803 OU _E /s

• 3 Alternatyva. Planuojama padėtis. Vištų dedeklių auginimas 4 paukštidėse, numatant susidarančių aplinkos oro teršalų valymą paukštidžių biologiniuose oro valymo įrenginiuose bei mėšlidės oro valymą cheminiuose oro valymo įrenginiuose

3 alternatyvoje, numatant paukštidėse susidarančių aplinkos oro teršalų valymą biologiniuose oro valymo įrenginiuose, kvapo emisija apskaičiuota, taikant išsiskiriančio kvapo emisiją vienam paukščiui - 0,37 OU/s ir papildomai įvertinus oro valymo įrenginių kvapų išvalymo efektyvumą (45 proc.) ir teršalų išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 55proc.) dėl mėšlo džiovavimo:

$$0,37 \times (1-0,45) \times (1-0,55) = 0,092 \text{ OU}_E/\text{s}.$$

Kvapo emisija iš vienos paukštidės bus lygi:

$$M_{\text{paukštidės}} = 189840 \times 0,092 = 17385 \text{ OU}_E/\text{s}.$$

Išvalytas oras iš kiekvienos paukštidės bus šalinamas per 4 valymo įrenginius, kurių išmetimo anga kvapo sklaidos skaičiavimų modeliavime padalinama į 5 ventiliacines angas, kurių plotas atitinka valymo įrenginių angos išmetimo plotą. Apskaičiuota paukštidės kvapo emisija proporcingai padalinama kiekvienam taršos šaltiniui. Tokiu būdu kvapo emisija iš vieno taršos šaltinio bus lygi:

$$17385 / 5 = 3477 \text{ OU}_E/\text{s}.$$

Veiklos vykdymo metu kvapai taip pat išsiskiria iš saugojamo mėšlo mėšlidėje.

Oras iš mėšlidės specialiai suprojektuota vėdinimo įranga bus nusiurbiamas ir paduodamas į atskirus mėšlidės cheminius oro valymo įrengimus, kuriuose bus išvalyta 40% kvapų. Krovos darbai bus vykdomi mėšlidės viduje, todėl bus išvengta kvapų susidarymo aplinkoje mėšlo krovimo metu.

Kvapo emisija iš mėšlidės apskaičiuota, taikant išsiskiriančio kvapo emisiją vienam paukščiui - 0,37 OU/s ir papildomai įvertinus valymo įrenginių kvapų išvalymo efektyvumą (40 proc.) ir teršalų išsiskyrimo sumažėjimo koeficientą (ne mažiau 58proc.) dėl mėšlo šalinimo konvejeriu į uždara saugyklą.

Iš mėšlidės išsiskiriančio kvapo emisija:

$$M_{\text{mėšlidės}} = 759360 \times 0,37 \times (1-0,4) \times (1-0,58) = 70803 \text{ OU}_E/\text{s}$$

4.9.26 lentelė Taršos šaltinių kvapo emisijos

Taršos šaltiniai	Nr.	Teršalai	Numatoma taršos emisija
1	2	3	4
1 paukštidės ventiliacinė anga po valymo įrenginių	001	Kvapą	17385 OU _E /s
2 paukštidės ventiliacinė anga po valymo įrenginių	002	Kvapą	17385 OU _E /s
3 paukštidės ventiliacinė anga po valymo įrenginių	003	Kvapą	17385 OU _E /s
4 paukštidės ventiliacinė anga po valymo įrenginių	004	Kvapą	17385 OU _E /s
Mėšlidės valymo įrenginių ventiliacinė anga	101	Kvapą	70803 OU _E /s

Kvapo koncentracijos ribinę vertę gyvenamosios aplinkos ore reglamentuoja Lietuvos higienos norma HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“. Didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore yra 8 europiniai kvapo vienetai (8 OU_E/m³).

Analizuojant literatūrinius šaltinius apie kvapo emisiją ir koncentracijų paukštynuose tyrimus rasta ši informacija – „Išorinių mėšlo džiovavimo tunelių paukštynuose: amoniako, šiltnamio efekto dujų ir kvapų nustatymo emisijos“ (M. Giuseppel ir kt, Italija, 2008 m.)²⁰ pateikiamais kvapo koncentracijų matavimų rezultatais, buvo nustatyta, kad vištų dedeklių fermos patalpoje kur numatytas mėšlo džiovinimas, vidutinė kvapo koncentracija siekė apie 63 OU_E/m³. Jei šią koncentraciją pritaikyti planuojamai ūkinei veiklai, tai kvapo emisija iš vienos paukštidės siektų – 7978 OU_E/s, kai dabar apskaičiuota yra 18984 OU_E/s alternatyvai su cheminiais valymo įrenginiais ir 17385 OU_E/s kai yra biologiniai valymo įrenginiai. Iš šio palyginimo matyti, kad esant mėšlo džiovinimui reali kvapų emisija gali būti ženkliai mažesnė nei buvo teoriškai apskaičiuota prognozuojant kvapų sklaidą aplinkos ore.

4.9.3.5.3.3. Programinė teršalų sklaidos modeliavimo įranga

Kvapo sklaidos modeliavimas atliktas kompiuterinių programų paketu „ISC-AERMOD View“, AERMOD matematiniu modeliu.

4.9.3.5.3.4. Kvapo sklaidos modeliavimo rezultatai

• 0 Alternatyva. Esama padėtis (veikiantis objektas pagal TIPK leidimą)

Pagal apskaičiuotas kvapo emisijas, leistinos vykdyti veiklos pagal TIPK leidimą, atliktas kvapo sklaidos modeliavimas parodė, kad 8 OU_E/m³ ribinė kvapo koncentracija, vienos valandos vidurkio intervale, gali būti viršijama iki 300 m atstumu šiaurės kryptimi nuo paukštyno teritorijos ribos. Didžiausia apskaičiuota kvapo koncentracija susidaro paukštyno teritorijoje, greta taršos šaltinių ir siekia – 29,7 OU_E/m³.

Artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje didžiausios kvapo koncentracijos gali siekti: Subedžio g. – 4 OU_E/m³, Notariškės g. – 8 OU_E/m³, prie namo esančio prie pietinės paukštyno teritorijos ribos – 2 OU_E/m³.

Kvapo slenkstinė vertė 1 OU_E/m³, fiksuojama apie 1 km atstumu nuo paukštyno teritorijos ribos.

²⁰http://www.ramiran.net/doc08/RAMIRAN_2008/Moscatelli.pdf

• *1 alternatyva. Planuojama padėtis. Vištų dedeklių auginimas 4 vištidedėse, nenumatant susidarančių aplinkos oro teršalų valymo*

Pagal apskaičiuotas kvapo emisijas iš planuojamos ūkinės veiklos atliktas kvapo sklaidos modeliavimas parodė, kad $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ ribinė kvapo koncentracija, vienos valandos vidurkio intervale, gali būti viršijama ir už paukštyno teritorijos ribų. Didžiausia apskaičiuota kvapo koncentracija yra paukštyno teritorijoje ir gali siekti apie $17 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Artimiausioje gyvenamoje aplinkoje didžiausios kvapo koncentracijos gali siekti: Subedžio g. – $3 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, Notariškės g. – $2 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, prie namo esančio prie pietinės paukštyno teritorijos ribos – $6 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Kvapo slenkstinė vertė $1 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, fiksuojama didesniu kaip 2 km atstumu nuo paukštyno teritorijos ribos, šiaurės kryptimi.

• *2 ir 3 alternatyvos. Planuojama padėtis. Vištų dedeklių auginimas 4 paukštidedėse, numatant susidarančių oro teršalų valymą paukštidedžių cheminiuose ar biologiniuose oro valymo įrenginiuose ir mėšlidės cheminio oro valymo įrenginiuose*

Šioms alternatyvoms buvo atliktas kvapo sklaidos modeliavimas planuojamoje ūkinėje veikloje numatant cheminį ar biologinį oro teršalų išvalymą, taip pat palyginimui įvertinus kvapo emisijas iš Telšių miesto nuotekų valymo įrenginių. Išmatuotas kvapo intensyvumas Telšių valymo įrenginių sklypo ribose (taške T6) buvo $23 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Modelyje Telšių valymo įrenginiai buvo įvertinti kaip plotinis taršos šaltinis, prie kurio apskaičiuotos koncentracijos siekia apie $23 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, t.y. analogiškos išmatuotoms vertėms.

Modeliavimo rezultatų analizė vertinant tik planuojamą ūkinę veiklą

Gauti modeliavimo rezultatai parodė, kad aukščiausia kvapo koncentracija $11,35 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ (2 alternatyva) gali būti pasiekama planuojamos ūkinės veiklos sklypo ribose, šalia planuojamos mėšlidės, tuo tarpu prie labiausiai į šiaurę nutolusios sklypo ribos (arčiausiai Gaudikaičių gyv.) jau siekia apie $1,75 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Analizuojant kvapo koncentraciją pietinėje pusėje, pagal gautus rezultatus prie pietinės sklypo ribos, maždaug apie 100 m nuo paukštidedžių yra pasiekama apie $2,45 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ kvapo koncentracija. Už sklypo ribos gyvenamojoje aplinkoje kvapo koncentracija mažėja ir prie gyvenamo namo gali būti apie $2,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Rytinėje sklypo pusėje link Telšių miesto nuotekų valymo įrenginių apskaičiuota kvapo koncentracija - apie $3,6 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, prie vakarinės sklypo ribos apie $2,8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Artimiausioje gyvenamoje aplinkoje Gaudikaičių gyv. didžiausios kvapo koncentracijos gali siekti: Notariškės g. – $1 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, Subedžio g. – $1,3 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Kvapo slenkstinė vertė $1 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, įvertinus foninę taršą, gali būti fiksuojama apie 1,5 km atstumu šiaurės rytų kryptimi nuo planuojamos ūkinės veiklos sklypo ribos.

Kvapo koncentracijų pasiskirstymas matyti 4.9.16 ir 4.9.17 pav., kur nurodytos apskaičiuotos kvapo koncentracijos atskiruose taškuose.

Planuojamos ūkinės veiklos- vištų dedeklių auginimo Gaudikaičių k., Degaičių sen.,
Telšių r.sav. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaita

4.9.16 pav. Planuojamos ūkinės veiklos kvapo koncentracijų sklaidos žemėlapis (2 alternatyva)

4.9.17 pav. Planuojamos ūkinės veiklos kvapo koncentracijų sklaidos žemėlapis (3 alternatyva)

Planuojamos veiklos įtaka vietovės aplinkos kvapo fonui

Duomenų apie fonines kvapo koncentracijas šiuo metu Lietuvos Respublikoje nėra.

Planuojamos ūkinės veiklos gretimybėje yra veikiantys UAB „Telšių vandenys“ Telšių miesto buitinių nuotekų valymo įrenginiai, kurių veikla taip pat susijusi su kvapo susidarymu ir emisija į aplinką. Siekiant paskaičiuoti ir įvertinti, kiek planuojama ūkinė veikla (2 ir 3 alternatyvos) įtakotų į šiuo metu esamą kvapo foną, buvo atlikti kvapo koncentracijos matavimai prie Telšių miesto buitinių nuotekų valymo įrenginių sklypo ribos. Išmatuotas kvapo intensyvumas Telšių valymo įrenginių sklypo ribose (matavimų taškas T6) buvo $23 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Tada buvo atliktas abiejų ūkinių veiklų (planuojamos ūkinės veiklos 2 ir 3 alternatyvų bei Telšių buitinių nuotekų valymo įrenginių) kvapo sklaidos modeliavimas. Modelyje Telšių buitinių nuotekų valymo įrenginiai buvo įvertinti kaip plotinis taršos šaltinis, prie kurio apskaičiuotos koncentracijos siekia apie $23 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, t.y. analogiškos išmatuotoms vertėms.

Planuojamos ūkinės veiklos 2 ir 3 alternatyvų bei Telšių buitinių nuotekų valymo įrenginių įtakojamo kvapo sklaidos modeliavimo rezultatai.

Gauti modeliavimo rezultatai parodė, kad didžiausia kvapo koncentracija, t.y. $23,6 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ gali būti tik Telšių nuotekų valymo įrenginių sklypo ribose.

Planuojamos ūkinės veiklos ribose kvapo koncentracija atskiruose taškuose padidėja labai nežymiai. Prie šiaurinės labiausiai į šiaurę nutolusios sklypo ribos (arčiausiai Gaudikaičių gyv.) gali siekti apie $1,78 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Pietinėje pusėje pagal gautus rezultatus prie pietinės sklypo ribos yra pasiekama apie $3,29 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ kvapo koncentracija. Rytinėje sklypo pusėje link Telšių miesto nuotekų valymo įrenginių apskaičiuota kvapo koncentracija - apie $3,9 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, prie vakarinės sklypo ribos apie $3,4 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Artimiausioje gyvenamoje aplinkoje, pietinėje paukštyno pusėje, suminė kvapo koncentracija gali siekti apie $3,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

Kvapų koncentracijų pasiskirstymas demonstruojamas 4.9.18 ir 4.9.19 paveikslėliuose, kur nurodytos apskaičiuotos suminės kvapų koncentracijos.

Planuojamos ūkinės veiklos- vištų dedeklių auginimo Gaudikaičių k., Degaičių sen., Telšių r.sav. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaita

4.9.18 pav. Planuojamos ūkinės veiklos ir išmatuotos foninės taršos kvapo sklaidos koncentracijų žemėlapis (2 alternatyva)

4.9.19 pav. Planuojamos ūkinės veiklos ir išmatuotos foninės taršos kvapo sklaidos koncentracijų žemėlapis (3 alternatyva)

Vertinant suminį planuojamos ūkinės veiklos bei Telšių miesto buitinių nuotekų valymo įrenginių matavimo būdu nustatytą skleidžiamą kvapą, prognozuojama, kad ties **planuojamos ūkinės veiklos sklypo ribomis ir artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje kvapo koncentracijos ribinės vertės nebus viršijamos.**

Vertinant kvapo susidarymą aplinkinėje vietovėje, reikia pažymėti, kad UAB „Telšių vandenys“ ūkinei veiklai (Telšių miesto buitinių nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcijai) Gaudikaičių kaime, Degaičių sen., Telšių rajone 2009 metais planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metu nustatytos sanitarinės apsaugos zonos ribos sutapatintos su įmonės žemės sklypo ribomis. Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 3 punkte nurodoma, kad SAZ ribos turi būti tokios, kad taršos objekto keliama cheminė, fizikinė aplinkos oro tarša, tarša kvapais ar kita tarša, kurios rodiklių ribinės vertės reglamentuotos teisės norminiuose aktuose, už SAZ ribų neviršytų teisės norminiuose aktuose gyvenamajai aplinkai ir (ar) visuomeninės paskirties pastatų aplinkai nustatytų ribinių taršos verčių.

Todėl UAB „Telšių vandenys“, Telšių miesto buitinių nuotekų valymo įrenginių veiklai nustatę SAZ ribas, sutapatintas su žemės sklypo ribomis, **privalo užtikrinti**, kad jų veiklos įtakojamo kvapo koncentracija ties jų žemės sklypo riba neviršytų $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Tokiu atveju, suminė abiejų kvapo susidarymą vietovėje įtakojančių ūkinių veiklų, kvapo koncentracija būtų dar mažesnė, negu paskaičiuota.

Planuojamose perspektyvinėse pašarų gamybos bei kiaušinių perdirbimo veiklose kvapų šaltinių nėra, todėl jos įtakos kvapų koncentracijoms aplinkos ore neturės.

Visos sumodeliuotos kvapo sklaidos alternatyvos pateikiamos priede Nr.3.

4.9.3.3.5 Išvados

- Įvertinus kvapų modeliavimo rezultatus galima daryti išvadą, kad vykdant leidžiamą veiklą pagal TIPK leidimą (0 alternatyva), kai naudojant esamas pasenusias technologijas vištų ferma dirbs pilnu pajėgumu ir mėšlas bus saugomas atvirose mėšlidėse, kvapo koncentracija už įmonės žemės sklypo ribų kartais gali viršyti $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ ribinę kvapo koncentraciją, reglamentuojamą Lietuvos higienos normoje HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“.

- Planuojamos ūkinės veiklos, auginant planuojamą (759 360) vištų kiekį, nenaudojant geriausių prieinamų gamybos būdų ir oro valymo įrenginių (1 alternatyva), kvapo koncentracija sklypo ribose galėtų siekti apie $17 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Už sklypo ribų taip pat galėtų viršyti $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, kas viršytų ribinę kvapo koncentraciją gyvenamosios aplinkos ore, reglamentuojamą Lietuvos higienos normoje HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“. Artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje didžiausios kvapo koncentracijos gali siekti: Subedžio g. – $3 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, Notariškės g. – $2 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, prie namo esančio prie pietinės paukštyno teritorijos ribos – $6 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

- Esant pastoviam mėšlo šalinimui, jo džiovinimui ir paukštidėse naudojant ne mažesnio negu 40% efektyvumo cheminius oro valymo įrenginius ar 45% efektyvumo biologinio oro valymo įrenginius, o mėšlidėje - 40% efektyvumo cheminius oro valymo įrenginius (2 ir 3 alternatyva), planuojamos ūkinės veiklos skleidžiamo kvapo koncentracija ribinę vertę viršytų tik sklypo ribose. Didžiausia kvapo koncentracija ties žemės sklypo ribomis būtų ties šiaurine riba ir siektų apie $6 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje kvapo koncentracija gali siekti $1-3 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Šiuo atveju nei ties planuojamos ūkinės veiklos žemės sklypo ribomis, nei artimiausioje gyvenamojoje teritorijoje

nebūtų viršijama ribinė kvapo koncentracija, reglamentuojama Lietuvos higienos normoje HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“.

Todėl, vertinant vietovėje susiklosčiusią gamybinę ir gyvenamąją situaciją, vykdant planuojamą ūkinę veiklą, išmetamo oro ir kvapo valymo įrenginiai yra privalomi. Naudojamos technologijos pilnai neeliminuos kvapo iš artimiausios gyvenamosios aplinkos, tačiau situacija būtų žymiai geresnė lyginant su situacija, kai būtų vykdoma šiuo metu leistina vykdyti veikla pagal TIPK (0 alternatyva).

- Pagal prognozuojamus kvapo sklaidos modeliavimo rezultatus planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimas - sanitarinės apsaugos zonos ribas galima nustatyti sutapdinant su UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis tik įgyvendinus kvapų sumažinimo priemones - oro valymo įrenginius, kurių kvapo išvalymo efektyvumas ne mažesnis negu 40%.

- Sanitarinės apsaugos zonos ribų, vadovaujantis teisės aktais, nustatymo aspektu **1 alternatyvos atvejis yra neįgyvendintinas**, nes artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje būtų viršijama ribinė kvapo koncentracija, reglamentuojama Lietuvos higienos normoje HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“.

- 2 ir 3 alternatyvų atvejais, t.y. užtikrinus pastovų mėšlo šalinimą, jo džiovinimą ir paukštidėse naudojant ne mažesnio negu 40% efektyvumo cheminius oro valymo įrenginius ar 45% efektyvumo biologinio oro valymo įrenginius, o mėšlidėje - 40% efektyvumo cheminius oro valymo įrenginius, pagal kvapo koncentracijos prognozuojamas vertes bei atitiktį Lietuvos higienos normai HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“, planuojamos ūkinės veiklos SAZ ribas galima nustatyti sutapatinant su žemės sklypo ribomis.

4.9.3.5.4 Biologinė tarša

Biologinė aplinkos tarša apima visas gyvybės formas ir gyvųjų organizmų išskiriamus produktus, kurie gali sukelti infekcines ligas. Infekcines ligas sukelia mikroorganizmai ar jų toksinai, perduodami nuo infekuoto žmogaus ar gyvulio jautriam šeimininkui tiesiogiai arba netiesiogiai.

Biologiniais aplinkos teršalais paukštininkystės ūkinės veiklos vykdymo vietoje gali būti grybeliai, parazitai, mikroorganizmai.

Paukščiai su išmatomis išskiria mikroorganizmus, pagrindiniai iš jų yra įvairios *Escherichia coli* padermės. Šios bakterijos yra natūralūs žarnyno gyventojai ir gausiai išskiriamos su išmatomis į aplinką.

Su atskirų biologinių produktų – baltymų dulkių, pelėsių, paukščių ir kitų gyvūnų auginimo (gyvenimo) elementų (kvapų, mikrobus ir t. t.) – pasklidimu aplinkoje galima sieti alerginių susirgimų atsiradimą. Lietuvoje yra patvirtintas Cheminių alergenų sąrašas, kurio pagrindu galima vertinti pavojų neinfekcinių ligų protrūkių atsiradimui gyventojų tarpe. Tačiau nėra teisės akto nustatančio biologinės kilmės alergenų reglamentavimą. Todėl biologinės kilmės medžiagų poveikio žmogaus fiziologijai ir patologijos išsivystymo negalima normuoti, biologinės kilmės alergenų buvimą negalima vertinti kaip normuojamą taršą, pagal kurią nustatomos sanitarinės apsaugos zonos ribos.

Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 28 straipsnis įpareigoja Sveikatos apsaugos ministeriją nustatyti „Epidemiologiškai svarbias veiklos sritis, kuriose, nesilaikant nustatytų higienos reikalavimų, galėtų kilti pavojus užsikrėsti užkrečiamosiomis ligomis bei atsirastų infekcinių ligų protrūkiai“.

Epidemiologiškai svarbių veiklos sričių, kuriose, nesilaikant nustatytų higienos reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 676, galėtų kilti pavojus užsikrėsti užkrečiamosiomis ligomis bei atsirastų neinfekcinių ligų protrūkiai, sąraše yra nurodyta veikla - gyvulių ir paukščių auginimas.

Lietuvoje nėra teisės akto nustatančio biologinės aplinkos taršos, susijusios su atitinkamomis ūkinėmis veiklomis, identifikavimą, normavimą. Nėra biologinės taršos veiksmų sklaidos skaičiavimo metodikų. Todėl biologinės taršos buvimą negalima vertinti kaip normuojamą taršą, pagal kurią nustatomos sanitarinės apsaugos zonos ribos.

Todėl siekiant maksimaliai valdyti ūkinės veiklos įtakojamą biologinę aplinkos taršą, tuo išvengiant neigiamo poveikio gretimose teritorijose gyvenančių žmonių sveikatai, būtina laikytis teisės aktų, reglamentuojančių mikrobiologinio agento išleidimą iš įmonės, reikalavimų.

Teisės aktai, reglamentuojantys mikrobiologinio agento išleidimą iš įmonės:

- Mėšlo ir nuotekų tvarkymo statinių technologinio projektavimo taisyklės ŽŪ TPT 03:2010, patvirtinto žemės ūkio ministro 2012 m. gegužės 14 įsakymu Nr.3D-472; ;
- Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisyklės ŽŪ TPT 04:2012, patvirtintos žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 21 d. įsakymu Nr.3D-473;
- Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 “ .

4.9.3.5.5 Psichoemocinis poveikis

Nagrinėjamoje teritorijoje iki šiol buvo vykdoma analogiška veikla – paukščių auginimas. Paukštyno statinių statyba buvo vykdoma 1961-1996 m. laikotarpyje, nuo to laiko šioje teritorijoje buvo įsikūręs paukštininkystės ūkis. UAB „Anulėnų paukštynas“ veiklą vykdo nuo 2004 m.

Telšių visuomenės sveikatos centras informavo, kad nuo 2004 m. gyventojų skundų dėl UAB „Anulėnų paukštynas“ (anksčiau – ŽŪKB „Anulėnų paukštynas“) vykdomos veiklos (kiaušinių gamyba, viščiukų perinimas, vištų prieaugio auginimas) Gaudikaičių kaime, Degaičių seniūnijoje, Telšių rajone nebuvo gauta.

2012 m. birželio 1 d. viešo visuomenės supažindinimo metu dėl UAB „Anulėnų paukštynas“ teritorijoje planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo – žemės sklypo (kad. Nr. 7805/0001:304 Degaičių k.v.) Gaudikaičių k., Degaičių sen. Telšių r. detaliojo plano buvo gauta šeši pasiūlymai.

Nustatyta, kad pagrindiniai visuomenės nusiskundimai buvo dėl UAB „Anulėnų paukštynas“ teritorijoje planuojamų pastatyti 4 naujų vištidžių, kuriose auginamų vištų skaičius padidės keturis kartus. PAV ataskaitoje yra analizuojama planuojamos ūkinės veiklos plėtra – atlikti aplinkos oro užterštumo, skleidžiamo triukšmo skaičiavimai bei kvapų sklaidos modeliavimas, įvertinta galima įtaka visuomenės sveikatai. Siekiant išvengti galimų konfliktų su visuomene viso PAV proceso metu informacija nagrinėjama ir pildoma pagal gyventojų pasiūlymus.

4.9.3.5.6 Duomenų palyginimas su visos populiacijos duomenimis

Gyventojų demografiniai ir sergamumo rodiklių palyginamoji analizė pateikta Ataskaitos 4.9.3 skyriuje, kur atitinkami aktualūs sveikatos rodikliai palyginami su Lietuvos gyventojų demografiniais ir sergamumo rodikliais.

4.9.4 POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI PROGNOSTINIS VERTINIMAS

4.9.4.1 Sveikatai darančių įtaką veiksnių ir rizikos grupių analizė

4.9.4.1.1. Sveikatai darančių įtaką veiksnių analizė

4.9.26. lentelė. Ūkinės veiklos poveikis (tiesioginis ir netiesioginis) sveikatai darantiems įtaką veiksniams

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas (-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
1	2	3	4	5	6	7
1. Elgsenos ir gyvensenos veiksniai (mitybos įpročiai, alkoholio vartojimas, rūkymas, narkotinių bei psichotropinių vaistų naudojimas, lošimas, fizinis aktyvumas, saugus seksas, kita)	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojama ūkinė veikla nesusijusi su visuomenės ar atskirų individų elgsenos ir gyvensenos veiksniais, darančiais įtaką sveikatai: jų neįtakoja ir nėra jų įtakoje. Todėl visuomenės elgsenos ir gyvensenos veiksniai šiuo ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimu nenagrinėjami.
2. Fizinės aplinkos veiksniai						
2.1. Oro kokybė	Planuojamos ūkinės veiklos ir numatomų perspektyvinių veiklų stacionarius triukšmo šaltiniai - technologiniai įrenginiai ir mobilūs - transportas. Aplinkos oro taršos pažeminės sklaidos vertinimas yra pateiktas PAV ataskaitos skyriuje 4.2. Aplinkos oras. Informacija apie taršos šaltinius pateikta PAV ataskaitos skyriuje 4.2.3. Stacionarių (organizuotų ir neorganizuotų) taršos šaltinių trumpa charakteristika bei skyriuje 4.2.5 Išsiskiriančių ir išmetamų teršalų	Galimas poveikis aplinkos oro kokybei	(-)	Apskaičiuotos pažeminės aplinkos oro taršos CO, NO ₂ , KD ₁₀ , KD _{2,5} , SO ₂ , NH ₃ , LOJ koncentracijos 1-os ir 2-os alternatyvų atvejais neviršija ribinių verčių. Žr. lentelę 4.2.7.3.1. Planuojamos ūkinės veiklos (2 ir 3 alternatyva) atveju bus išmetama mažiau teršalų per metus ir pažeminės teršalų koncentracijos aplinko ore bus mažesnės negu leistinos vykdyti		Ties UAB „Anulėnų paukštynas“ įmonės teritorijos riba planuojamos ūkinės veiklos generuojamų oro teršalų koncentracijos 2-os ir 3-os veiklos alternatyvų atvejais (t.y. numčius ir įgyvendinus aplinkos oro taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir teršalų valymo įrengimus), neviršija visuomenės sveikatos bei kituose teisės aktuose nustatytų ribinių dydžių.

	skaičiavimai iš mobilių transporto priemonių.			ūkinės veiklos pagal TIPK leidimą (0 alternatyva) .		
2.2. Vandens kokybė	Planuojamos ūkinės veiklos poveikis gruntiniam ir požeminiam vandeniui įvertintas PAV ataskaitos sk. 4.1.5	Galimas poveikis gruntiniams ir požeminiams vandenims.	0	Neprognozuojama		
2.3. Maisto kokybė	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu maisto (plačiaja prasme) kokybei
2.4. Dirvožemis	Planuojamos ūkinės veiklos poveikis dirvožemiui įvertintas PAV ataskaitos sk. 4.3 Dirvožemis.	Poveikis nenumatomas	0			
2.5. Spinduliuotė	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				
2.6. Triukšmas	Planuojamos ūkinės veiklos ir perspektyvinių numatomų ūkinių veiklų stacionarūs triukšmo šaltiniai - technologiniai įrenginiai ir mobilūs – transportas. Detalus PŪV triukšmo vertinimas atliktas sk. 4.9..3.5.1 Triukšmas.	Galimas aplinkos triukšmo padidėjimas	(-)	Apskaičiuotas prognozuojamas planuojamos ūkinės veiklos ir perspektyvinių numatomų ūkinių veiklų metu dienos, vakaro ir nakties generuojamo triukšmo lygis ties nagrinėjamos teritorijos riba - neviršija gyvenamojoje ir visuomeninės paskirties objektų teritorijoje leidžiamų ribinių verčių.	Statybų metu esantis triukšmo padidėjimas bus laikinas. Darbai vykdomi dienos metu.	Ties UAB „Anulėnų paukštynas“ įmonės teritorijos riba prognozuojamas planuojamos ūkinės veiklos įtakojamo triukšmo lygis neviršija visuomenės sveikatos saugos teisės aktais nustatytų leidžiamų gyvenamojoje ir visuomeninės paskirties aplinkoje ribinių dydžių.
2.7. Būsto sąlygos	Planuojama ūkinė veikla	Galimas poveikis	(-)	Artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje prognozuojamas taršos padidėjimas neviršijant taršos veiksnų (triukšmo, oro taršos, kvapų)	Planuojamas teritorijos apželdinimas ir kokybiškas sutvarkymas.	Planuojamos ūkinės veiklos įtakojamų aplinkos taršos veiksniai gretimybėse esančioje gyvenamosios paskirties teritorijose neviršys visuomenės sveikatos saugos ir kitais teisės aktais nustatytų didžiausių leidžiamų ribinių dydžių.

				teisės aktais nustatytų didžiausių leidžiamų ribinių, t.y. sveikatai nekenksmingų, dydžių		
2.8. Sauga	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu saugai.
2.9. Susisiekimai	Planuojama ūkinė veikla	Galimas aplinkos triukšmo padidėjimas šalia privažiavimo prie teritorijos kelio	(-)	Triukšmo padidėjimas dėl į teritoriją atvažiuojančio transporto artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys HN 33:2011 reglamentuojamų leidžiamų ribinių triukšmo dydžių		
2.10. Teritorijų planavimas	Planuojama ūkinė veikla	Planuojama ūkinė veikla atitinka Telšių rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano sprendinius	(+)			Informacija apie planuojamoje teritorijoje galiojančius teritorijų planavimo dokumentus pateikiama sk. 1.6 PAV sąsaja su planavimo ir projektavimo etapais.
2.11. Atliekų tvarkymas	Planuojama ūkinė veikla	Informacija apie PŪV susidariančias atliekas pateikta PAV ataskaitos sk. 3 Atliekos	(-)	Informacija apie atliekų tvarkymą pateikta PAV ataskaitos sk. 3 Atliekos	.	
2.12. Energijos panaudojimas	Planuojama ūkinė veikla	Informacija apie PŪV energijos panaudojimą pateikta PAV ataskaitos sk. 1.4. Kuro ir energijos vartojimas.	(0)			
2.13. Nelaimingų atsitikimų rizika	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis išnagrinėtas	(-)		Saugykla cheminėms	Laikantis saugaus darbo taisyklių personalui ir aplinkiniams gyventojams pavojaus nėra.

		PAV ataskaitos 8 skyriuje Rizikos analizė			medžiagoms bus įrengta pagal reikalavimu s tokių saugyklų įrengimui. Darbuotojai bus apmokėti darbu su cheminėmis medžiagomi s.	
2.14. Pasyvus rūkymas	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu pasyviu rūkymui.
2.15. Kita: kvapai	Planuojamos ūkinė veikla Detalus PŪV kvapų vertinimas atliktas sk. 4.9..3.5.3 Kvapai	Galimas poveikis	(-)	Artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje kvapo koncentracija sieks iki 3 europinių kvapo vienetų.	Planuojama įrengti olandų firmos INNO cheminius arba biologinius oro valymo įrenginius. Detali informacija pateikta PAV ataskaitos sk. 2.2.4 Oro valymo įrenginiai.	Ties UAB „Anulėnų paukštynas“ įmonės teritorijos riba planuojamos ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimo veiklos kvapų koncentracijos neviršija visuomenės sveikatos saugos teisės aktais nustatytų leidžiamų gyvenamojoje ir visuomeninės paskirties aplinkoje ribinių dydžių.
3. Socialiniai ekonominiai veiksniai: <i>informacija apie socialinius ekonominius veiksnius pateikta PAV ataskaitos sk. 4.7, Socialinė ekonominė aplinka.</i>						
3.1. Kultūra	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu kultūrai
3.2. Diskriminacija	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu diskriminacijai
3.3. Nuosavybė	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu nuosavybei .
3.4. Pajamos	Planuojama ūkinė veikla	Galimas poveikis	(+)	600 tūkst.Lt (20 d.v.)		Planuojamos ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimo veiklos metu nmatoma sukurti 20 naujų

Planuojamos ūkinės veiklos- vištų dedeklių auginimo Gaudikaičių k., Degaičių sen.,
Telšių r.sav. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaita

		pajamoms dėl naujų darbo vietų sukūrimo		2 100 tūkst. Lt. (70 d.v.)		darbo vietų, kartu su perspektyvinėmis veiklomis – 70 darbo vietų
3.5. Išsilavinimo galimybės	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu išsilavinimo galimybėms
3.6. Užimtumas, darbo rinka, darbo galimybės	Planuojama ūkinė veikla	Galimas poveikis darbuotojų užimtumui	(+)	Naujos darbo vietos		Įmonėje bus sukurta apie 20 nuolatinių darbo vietų vištų dedeklių auginimo veiklos (70 nuolatinių darbo vietų kartu įvertinus perspektyvines veiklas).
3.7. Nusikalstamumas	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu nusikalstamumui
3.8. Laisvalaikis, poilsis	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu laisvalaikiui, poilsui
3.9. Judėjimo galimybės	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu judėjimo galimybėms
3.10. Socialinė parama (socialiniai kontaktai ir gerovė, sauga)	Planuojama ūkinė veikla	Galimas poveikis	(+)			Pagerėjusi ekonominė aplinka, sukurtos naujos darbo vietos leis sumažinti socialiai remtinių žmonių skaičių. Augs socialinės gerovės lygis.
3.11. Visuomeninis, kultūrinis, dvasinis bendravimas	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu visuomeniniam, kultūriniam, dvasiniam bendravimui
3.12. Migracija	Planuojama ūkinė veikla	Galimas poveikis	(+)			Numatomas migracijos į kitas vietas ar šalis sumažėjimas dėl gyventojų užimtumo padidėjimo
3.13. Šeimos sudėtis	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				Planuojamos ūkinės veiklos įtakojama tarša nesusijusi su poveikiu šeimų sudėtimis
3.14. Kita						
	4. Profesinės rizikos veiksniai Siekiant išvengti planuojamos ūkinės veiklos neigiamo poveikio darbuotojų sveikatai, planuojamoje teritorijoje pradėjus vištų dedeklių auginimo bei perspektyvines kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklas turės būti atliktas darbuotojų profesinės rizikos įvertinimas pagal Profesinės rizikos bendruosius vertinimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-921 (Žin., 2012, Nr. 126-6350). Darbas turės būti organizuojamas pagal nustatytą profesinės rizikos priimtinumą. Atlikus objekto rizikos vertinimą, turės būti užpildoma įmonės pasirinktos formos rizikos įvertinimo dokumentas arba rizikos įvertinimo kortelė pagal Profesinės rizikos vertinimo bendruosius nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 (Žin., 2012, Nr. 126-6350).					
4.1. Cheminiai	Vištų dedeklių auginimo veikla, darbo aplinkos oro taršos ir kvapų šaltiniai (vištidės, mėšlidės, katilinė), triukšmo šaltiniai (stacionarūs triukšmo šaltiniai - technologiniai įrenginiai, ir mobilūs - transportas)	Galimas poveikis į darbo aplinkos orą išsiskiriant CO, NO ₂ , KD10, KD2,5, SO ₂ , NH ₃ , LOJ. Kvapai	(-)		Individualių kvėpavimo takų apsaugos priemonių naudojimas. Nuolat vykdomi darbuotojų mokymai ir darbo	

					saugos instruktažas.	
4.2. Fizikiniai	tas pat	Galimas triukšmo poveikis darbo vietose	(-)		Priemonės sveikatos apsagai triukšmingo je aplinkoje (ausinės, ausų kištukai). Nuolat vykdomi darbuotojų mokymai ir darbo saugos instruktažas.	
4.3. Biologiniai	Planuojama ūkinė veikla	Papildomas poveikis nenumatomas	0		Nuolat vykdomi darbuotojų mokymai ir darbo saugos instruktažas.	
4.4. Ergonominiai	Planuojama ūkinė veikla	Papildomas poveikis nenumatomas	0		Nuolat vykdomi darbuotojų mokymai ir darbo saugos instruktažas.	
4.5. Psichosocialiniai	Planuojama ūkinė veikla	Papildomas poveikis nenumatomas	0		Nuolat vykdomi darbuotojų mokymai ir darbo saugos instruktažas.	

Planuojamos ūkinės veiklos- vištų dedeklių auginimo Gaudikaičių k., Degaičių sen.,
Telšių r.sav. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaita

4.6. Fiziniai	Planuojama ūkinė veikla	Papildomas poveikis nenumatomas	0		Nuolat vykdomi darbuotojų mokymai ir darbo saugos instruktažas.	
5. Psichologiniai veiksniai						
5.1. Estetinis vaizdas	Vištų dedeklių auginimo veikla	Galimas poveikis	(+)	Gamybinėje teritorijoje vietoje senų fermų bus pastatyti modernūs estetiški pastatai,	Tinkamai sutvarkyta, apželdinta ir prižiūrėta teritorija	
5.2. Suprantamumas	Vištų dedeklių auginimo veikla	Poveikis nenagrinėjamas				
5.3. Sugebėjimas valdyti situaciją	Vištų dedeklių auginimo veikla	Poveikis nenagrinėjamas				
5.4. Prasmingumas	Vištų dedeklių auginimo veikla	Poveikis nenagrinėjamas				
5.5. Galimi konfliktai	Vištų dedeklių auginimo veikla	Galimas poveikis- gyventojų nepasitenkinimas planuojama veikla	(-)			Ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimo bei perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų planavimo procesų viešinimas, atsižvelgimas į viešinimo metu išsakytas argumentuotas pastabas ir pasiūlymus turėtų maksimaliai sumažinti galimą gyventojų nepasitenkinimą planuojama veikla.
6. Socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos (priimtumas, tinkamumas, tęstinumas, veiksmingumas, sauga, prieinamumas, kokybė, pagalba sau, kita)	Planuojama ūkinė veikla	Poveikis nenagrinėjamas				

4.9.27. lentelė. Rizikos grupių populiacijoje analizė

<u>Visuomenės grupės</u>	Veiklos rūšys ar priemonės, taršos šaltiniai	Grupės dydis (asm. skaičius)	Poveikis: teigiamas (+) neigiamas (-)	Komentarai ir pastabos
<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
10. Veiklos poveikio zonoje esančios visuomenės grupės (vietos populiacija)	Vištų dedeklių auginimo veikla, darbo aplinkos oro taršos ir kvapų šaltiniai (vištidės, mėšlidės, katilinė), triukšmo šaltiniai (stacionarūs triukšmo šaltiniai - technologiniai įrenginiai, ir mobilūs - transportas)	0	0	UAB „Anulėnų paukštynas“ planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimo, bei perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų planuoti kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų SAZ ribas siūloma nustatyti sutapdinant su žemės sklypo ribomis tik įgyvendinant 2-ąją ar 3-ąją planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių įgyvendinimo alternatyvą, t.y. numčius ir įgyvendinus aplinkos oro taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir teršalų valymo įrengimus. SAZ ribas nustčius su žemės sklypo, kuriame planuojama ūkinė veikla, ribomis, į planuojamos ūkinės veiklos taršos veiksmų viršnorminio poveikio zoną nepateks gyvenamosios ir visuomeninės paskirties teritorijos ir pastatai, todėl vietos populiacijai nebus daromas sveikatai kenksmingas poveikis.
11. Darbuotojai	Planuojama ūkinė veikla	Planuojama įdarbinti apie 20 darbuotojų vištų dedeklių auginimo veikloje, o kartu įvertinus perspektyvines veiklas apie 70 darbuotojų	(+)	Didėja žmonių įdarbinimo galimybės. Siekiant išvengti planuojamos ūkinės veiklos neigiamo poveikio darbuotojų sveikatai, planuojamoje teritorijoje pradėjus vištų dedeklių auginimo, bei perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomas kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklas turės būti atliktas darbuotojų profesinės rizikos įvertinimas pagal Profesinės rizikos bendruosius vertinimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 (Žin., 2012, Nr. 126-6350). Darbas turės būti organizuojamas pagal nustatytą profesinės rizikos priimtinumą.
12. Veiklos produktų vartotojai	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu
13. Mažas pajamas turintys asmenys	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu
14. Bedarbiai	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu
15. Etninės grupės	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu
16. Sergantys tam tikromis ligomis (lėtinėmis priklausomybės ligomis ir pan)	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu

17. Neįgalieji	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu
18. Vieniši asmenys	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu
10. Prieglobsčio ieškantys ir emigrantai, pabėgėliai	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu
11. Benamiai	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu
12. Kitos populiacijos grupės (areštuotieji, specialių profesijų asmenys, atliekantys sunkų fizinį darbą ir pan.)	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu
13. Kitos grupės (pavieniai asmenys)	Planuojama ūkinė veikla			Neanalizuojama, nes informacija neaktuali SAZ ribų bei planuojamos ūkinės veiklos galimybių aspektu

4.9.4.1.2. Fizinės aplinkos veiksnių poveikio kiekybinis įvertinimas (rizikos vertinimas).

4.9.4.1.2.1. Žalingų veiksnių identifikavimas, pavojingumo nustatymas

Išnagrinėti planuojamos ūkinės veiklos sukelti fizinę aplinką įtakojantys veiksniai:

- triukšmas;
- aplinkos oro tarša;
- kvapas;
- biologinė tarša.

Triukšmas

Remiantis PŪV triukšmo modeliavimo rezultatais, prognozuojamas planuojamos ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimo bei perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų įtakojamo triukšmo lygis ties planuojamo paukštyno žemės sklypo bei gyvenamoje aplinkoje neviršija Lietuvos higienos norma HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ reglamentuojamų didžiausių leidžiamų ribinių triukšmo dydžių visais trim paros periodais.

Aplinkos oro tarša

Pagal atliktus oro taršos modeliavimo rezultatus planuojamos ūkinės veiklos bei perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų planuoti kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų (2-oji ir 3-ioji alternatyvos) sukeliama oro tarša ties planuojamo paukštyno žemės sklypo esamų gyvenamųjų sodybų teritorijoje neviršija Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640, taip pat Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, ribines aplinkos oro užterštumo verčių, nustatytų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582.

Kvapas

Pagal atliktus kvapo modeliavimo rezultatus planuojamos ūkinės veiklos (2-oji ir 3-ioji alternatyvos) sukeltas kvapas ties planuojamo paukštyno žemės sklypo ribomis neviršija Lietuvos higienos norma HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos vertė gyvenamosios aplinkos ore“ reglamentuojamo dydžio.

Biologinė tarša

Lietuvoje nėra teisės akto nustatančio biologinės aplinkos taršos, susijusios su atitinkamomis ūkinėmis veiklomis, identifikavimą, normavimą. Nėra biologinės taršos veiksnių sklaidos skaičiavimo metodikų. Todėl biologinės taršos buvimą negalima vertinti kaip normuojamą taršą, pagal kurią nustatomos sanitarinės apsaugos zonos ribos.

Siekiant maksimaliai valdyti ūkinės veiklos įtakojamą biologinę aplinkos taršą, tuo išvengiant neigiamo poveikio gretimose teritorijose gyvenančių žmonių sveikatai, būtina laikytis teisės aktų, reglamentuojančių mikrobiologinio agento išleidimą iš įmonės, reikalavimų.

4.9.4.1.3. Dozės ir atsako įvertinimas

Aplinkos veiksniai gali tiesiogiai sukelti ar nulemti daugelį ligų. Ši aplinkybė lemia aplinkos epidemiologinio tyrimo objektą. Aplinkos epidemiologija padeda mokslo pagrindus tyrinėti ir vertinti priklausomumą tarp aplinkos ir populiacijos sveikatos. Aplinkos epidemiologinių tyrimų metu, tiriant veiksnių poveikį sveikatai, reikia kiekybiškai vertinti žalingo veiksnio ir žmogaus sąveiką. Tai sąveikai kiekybiškai įvertinti vartojamos pagrindinės aplinkos epidemiologijos „ekspozicijos“, „dozės“, „efekto“, „atsako“ sąvokos.

Ekspozicija apibrėžiama kaip sąlytis su žalingu veiksnium, galinčiu sukelti sveikatos sutrikimą, arba kaip veiksnių, veikiančių individą arba jų grupę, visuma. Dažniausiai ekspozicija, t.y. sąlytis su veiksnium, galinčiu sukelti sveikatos sutrikimą, turi du kiekybės matavimus: dydį ir trukmę. Jų svarba ekspozicijos vertinimui priklauso nuo stebimos aplinkos būklės. Kai kada didelės medžiagų koncentracijos gali sukelti staigius sveikatos sutrikimus. Tačiau daugelis aplinkos veiksnių sukelia poveikį po ilgo sąlyčio su jais. Bendroji ekspozicija, kitaip vadinama *išorine doze*, dažniausiai apskaičiuojama ekspozicijos dydį padauginus iš ekspozicijos trukmės. Išorinė dozė nustatoma tiesiogiai iš aplinkos taršos matavimų. Daugelis aplinkos veiksnių gali sukelti sveikatos sutrikimus nuo neryškių biocheminių ar fiziologinių pokyčių iki sunkių ligų ar mirties. Dažniausiai juo didesnė dozė, tuo sunkesnis ir stipresnis yra efektas (sveikatos sutrikimas).

Aplinkos epidemiologija *atsaką* apibrėžia kaip dalį eksponuotos žmonių grupės, kuriems pasireiškia pasirinktas efektas. Tai nustatoma per epidemiologinius aplinkos ir sveikatos sutrikimų tyrimus. (*Informacijos šaltinis: KMU, Fundamentinė epidemiologija, 2003*).

Dozė-atsakas ryšys – tai kiekybinis rodmuo, kai kintant kenksmingo veiksnio dozei (kiekiui, poveikio trukmei, koncentracijai), didėja ar mažėja populiacijos dalis, kuriai pasireiškia poveikio rezultatas. Dozė-atsakas nustatymas yra kiekybinis ryšio tarp dozės ir jos sukulto padarinio įvertinimas. Epidemiologiškai dozė-atsakas nustatymas atliekamas esamam kiekybiniam ryšiui nustatyti, t.y. kai yra ir kenksmingo veiksnio dozė, poveikio trukmė, koncentracija, ir jų sukeltas atsakas.

Planuojamos ūkinės veiklos atveju įmanomas tik teorinis dozės-atsako prognozavimas, įvertinant prognozuojamas kenksmingo veiksnio koncentracijas, dydžius. Planuojant paukštininkystės objektus nustatomi rizikos veiksniai, įvertinamas jų dydis ir palyginamas su ribinėmis vertėmis. Priimama, kad paukštininkystės objektų galinčių įtakoti visuomenės sveikatą veiksnių atitikimas ribinėms vertėms užtikrina priimtina poveikį visuomenės sveikatai, nes ribinės vertės yra nustatytos, atsižvelgiant į šių veiksnių dozės –atsako vertinimus ir yra nekenksmingos žmonių sveikatai.

Planuojamos ūkinės veiklos sukeliama poveikio dozės ir atsako prognozavimas pateikiamas 4.9.28 lentelėje.

4.9.28. lentelė. Dozės ir atsako įvertinimas (prognozavimas).

Taršos pavadinimas	Prognozuojama didžiausia vertė Ties ir už UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypo ribų	Leistina, ribinė vertė	Atsako įvertinimas (poveikio prognozė) sveikatai
Triukšmas	<55 dBA <50 dBA <45 dBA	6:00-18:00 val. – 55 dBA 18:00-22:00 val. – 50 dBA 22:00-6:00 val. – 45 dBA	Poveikio nebus
Oro tarša	CO<10000 µg/m ³ /paros 8 val. NO ₂ <200 µg/m ³ /val.; <40 µg/m ³ /metų. SO ₂ <350 µg/m ³ /val.; <125 µg/m ³ /paros. NH ₃ <200 µg/m ³ /pusės valandos LOJ<5000 µg/m ³ /pusės val. KD10<50µg/m ³ /per 24 val.; <40 µg/m ³ /kalendoriunius metus. KD2,5<25 µg/m ³ /kalendoriunius metus.	CO-10000 µg/m ³ /paros 8 val. NO ₂ -200 µg/m ³ /val.; -40 µg/m ³ /metų. SO ₂ -350 µg/m ³ /val.; -125 µg/m ³ /paros. NH ₃ -200 µg/m ³ /pusės val. LOJ-5000 µg/m ³ /pusės val. KD10-50µg/m ³ /per 24 val.; -40 µg/m ³ /kalendoriunius metus. KD2,5-25 µg/m ³ /kalendoriunius metus.	Poveikio nebus
Kvapai	Kvapai išsiskiriantys planuojamos ūkinės veiklos metu už sklypo ribų <8 OU	8 OU	Poveikio nebus

4.9.4.1.4 Poveikio įvertinimas. Poveikio įvertinimas, remiantis vykdytais epidemiologiniais tyrimais, moksliai pagrįstais įrodymais.

Vietos gyventojų sveikatos rodiklių, įtakojamų analogiškos ūkinės veiklos aplinkos veiksniais, epidemiologiniai tyrimai nebuvo vykdomi.

4.9.4.1.5. Rizikos apibūdinimas

Aplinkos veiksmų keliama *rizika* vertinama pirmiausia identifikuojant sveikatai pavojingus aplinkos veiksnius bei analizuojant, kokį poveikį sveikatai sukelia nustatytos medžiagos ir veiksniai (kas atlikta nagrinėjant 6.4. Ataskaitos punktą). Toliau vertinant riziką, matuojama ir vertinama *faktinė* potencialiai veikiamų žmonių ekspozicija, apimant aplinkos stebėseną, biologinę stebėseną, analizuojant duomenis apie taršos kilmę, sąlyčio su teršalais sąlygas bei jų kitimą tam tikru laiku. Vėliau turimi eksponuotos populiacijos grupių duomenys yra lyginami su kiekvieno veiksmo dozės ir efekto bei dozės ir atsako kreivėmis ir apskaičiuojama galima rizika *paveiktos* populiacijos sveikatai. (*Informacijos šaltinis: KМУ, Fundamentinė epidemiologija, 2003*).

Planuojant gretimybės planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimu nustatytoje taršaus gamybos objekto įtakojamos taršos potencialaus poveikio zonoje – sanitarinės apsaugos zonoje - negali būti planuojami ir projektuojami gyvenamieji bei kiti taršai jautrūs objektai, kaip gydymo, ugdymo, rekreacinės paskirties pastatai, ir tuo bus išvengiama galimo neigiamo gamybinės veiklos poveikio bei *rizikos visuomenės sveikatai*.

4.9.4.1.6 Kitų sveikatai darančių įtaką veiksnių poveikio visuomenės sveikatai kokybinis įvertinimas

Atsižvelgiant į nagrinėjamos planuojamos ūkinės veiklos pobūdį, geografinę, administracinę padėtį, teisinę situaciją galima teigti, kad neigiamo poveikio socialiniams, ekonominiams, gyvensenos ir panašioms sveikatai darantiems įtaką veiksniams nebus.

Avarijų prevencija

Informacija apie planuojamos ūkinės veiklos galimų avarijų rizikos vertinimą pateikta sk. 8 Rizikos analizė.

4.9.4.2. Netikslumų, klaidų įvertinimas ir aprašymas

Poveikio sveikatai vertinimo netikslumai ir klaidos gali būti tuo atveju, jei ūkinės veiklos organizatorius poveikio aplinkai (visuomenės sveikatai) vertintojui pateikė nepilną ar neteisingą informaciją apie nagrinėjamą planuojamą ūkinę veiklą bei veiklos lemiamus fizinės aplinkos veiksnius, darančius įtaką sveikatai.

4.9.4.3. Nagrinėjamos ūkinės veiklos poveikio atskiroms ūkio šakoms įvertinimas

Planuojama ūkinė veikla nagrinėjamoje teritorijoje atitinka teisės aktais reglamentuojamus teritorijos tvarkymo ir naudojimo reikalavimus, todėl neigiamo poveikio žemės, pramonės bei paslaugų ūkio šakoms neturi.

Planuojamos ūkinės veiklos- vištų dedeklių auginimo Gaudikaičių k., Degaičių sen.,
Telšių r.sav. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaita

4.9.4.4. Poveikio ypatybių įvertinimas, siekiant nustatyti identifikuoto ir išanalizuoto poveikio svarbą ir mokslinį pagrįstumą.

4.9.29. lentelė. Poveikių ypatybių įvertinimas

Veiksnių sukelto poveikis	Poveikio ypatybės									Pastabos ir komentarai
	Veikiamų asmenų skaičius			Aiškumas (tikimybė), įrodymų stiprumas			Trukmė			
	Iki 500 žm.	501–1000 žm.	Daugiau kaip 1001 žm.	Aišku	Galimas	Tikėtinas	Trumpas (iki 1 m.)	Vidutinio ilgumo (1–3 m.)	Ilgas (daugiau kaip 3 m.)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Triukšmas	+			+					+	Prognozuojamas dienos, vakaro ir nakties ekvivalentinio triukšmo lygis už planuojamos vištų dedeklių auginimo, bei perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų, sklypo ribų ir artimiausioje gyvenamoje aplinkoje neviršija ribinių verčių pagal HN 33:2011.
2. Oro tarša	+			+					+	Taršos maksimalios priežeminės koncentracijos už planuojamos vištų dedeklių auginimo bei perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų, sklypo ribų neviršija normatyviniais dokumentais nustatytų didžiausių leidžiamų reikšmių.
3. Kvapai	+			+					+	Formuojamas kvapas vištų dedeklių auginimo veiklos ties sklypo riba neviršija kvapo koncentracijos ribinės vertės gyvenamosios aplinkos ore pagal HN 121:2010.

4.9.5 . POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO METODŲ APRAŠYMAS

4.9.5.1. Panaudoti kiekybiniai ir kokybiniai poveikio vertinimo metodai

Poveikio visuomenės sveikatai vertinimas kaip poveikio aplinkai vertinimo proceso dalis atliktas vadovaujantis Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodiniais nurodymais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-491.

„Vertinant vietovės demografinius bei sveikatos rodiklius buvo naudotasi Lietuvos statistikos departamento, Higienos instituto Sveikatos informacijos centro pateiktais statistiniais duomenimis. Remiantis jais buvo atlikta visuomenės sveikatos būklės analizė.

Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija atliko triukšmo ir oro taršos matavimus, Latvian Environment, Geology and Meteorology Centre atliko kvapų matavimus.

Triukšmo modeliavimas atliktas programa - *CadnaA (Computer Aided Noise Abatement)*. Ši programa skirta įvairių triukšmo šaltinių skleidžiamo garso lygio modeliavimui ir prognozavimui. Triukšmo emisija *CadnaA* programa vertinama vadovaujantis nacionalinių ir tarptautinių teisės aktų reikalavimais, t.y. 2002/49/EC (Aplinkos triukšmo direktyva).

Teršalų ir kvapų sklaidos modeliavimas atliktas kompiuterinių programų paketu „AERMOD View“, AERMOD matematiniu modeliu, skirtu pramoninių šaltinių kompleksų išmetamų teršalų sklaidai aplinkoje modeliuoti. AERMOD View sklaidos modeliavimo paketas, kuris apjungia US EPA (JAV Aplinkos apsaugos agentūros) sklaidos modelius į vieną integruotą sąsają: AERMOD, ISCST3 ir ISC-PRIME. AERMOD yra naujos kartos sklaidos modelis, pagrįstas atmosferos viršutinio sluoksnio teorija. AERMOD turi integruotus pastatų aptekėjimo algoritmus, teršalų nusėdimo parametrus, vietos reljefo ir meteorologinių parametrų skaičiavimus.

Poveikio sveikatai vertinimo netikslumai ir klaidos gali būti tuo atveju, jei ūkinės veiklos organizatorius poveikio visuomenės sveikatai vertintojui pateikė nepilną ar neteisingą informaciją apie nagrinėjamą ūkinę veiklą bei veiklos lemiamus fizinės aplinkos veiksnus, darančius įtaką sveikatai.

4.9.5.2 Metodų paskirtis, tikslas, pasirinkimo priežastis

Metodų paskirtis – nustatyti ūkinės veiklos įtakojamą taršą kokybiškai ir kiekybiškai, įvertinti poveikį visuomenės sveikatai. Metodų tikslas yra kuo realiau įvertinti neigiamus veiksnus ir jų daromą poveikį žmonių sveikatai ir gyvenimo kokybei.

Vertinimo metodo esmė – komponentų, veikiančių žmogaus gyvenamąją aplinką, susidarančią dėl aplinkos veiksnių palyginimas su žemesne, nesukeliančia pasekmių gyvenimo kokybei. Pirminiame šio etapo vertinime atmetame tuos poveikių veiksnus, kurie yra mažesni už nesukeliančius pasekmių gyvenimo kokybei ir identifikuojame tuos veiksnus, kurie yra didesni ir gali sukelti neigiamų pasekmių gyvenimo kokybei. Jei pavojai ar rizika yra palyginti dideli, peržiūrimos turimos projekte rizikos mažinimo priemonės ir nustatomos indikacinės vertės, kurios yra priimtinos gyvenamojoje aplinkoje. Poveikio gyvenamajai ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkai ribiniai dydžiai nustatomi pagal Lietuvos higienos normas, kitus teisės aktus.

4.9.5.3. Metodų tikslumas, objektyvumas, taikytos prielaidos, vertinimo problemos

Metodai objektyviai leidžia vertinti daromą poveikį ir galimybę mažinti neigiamus poveikius.

Poveikio sveikatai vertinimo objektyvumas pasiekiamas taršos modeliavimo metu nustatytų taršos veiksnių dydžių palyginimu su atitinkamais, visuomenės sveikatos saugos teisės aktuose (higienos normose) bei kituose norminiuose teisės aktuose reglamentuojamais, t.y. saugiais sveikatai, leidžiamais gyvenamojoje aplinkoje, ribiniais dydžiais.

4.9.6. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

4.9.6.1 Siūlomos planavimo alternatyvos, emisijos kontrolė, monitoringas ir pan.

Informacija apie nagrinėjamas vietas bei planuojamos ūkinės veiklos, technologines, poveikį mažinančių priemonių pasirinkimo alternatyvas pateikta PAV ataskaitos 6 skyriuje Alternatyvos.

Informacija apie siūlomus planuojamai ūkinei veiklai monitoringo rūšis pateikta sk. 7 Monitoringas.

4.9.6.2. Neigiamo poveikio visuomenės sveikatai sumažinimo priemonių, paskatinimo ar kompensacinių priemonių aprašymas

Poveikį visuomenės sveikatai galintys daryti veiksniai yra triukšmas, oro tarša ir kvapai.

Planuojamos ūkinės veiklos keliamo triukšmo viršnorminiai dydžiai prognozuojami tik sklypo ribose, už jų planuojamos ūkinės veiklos keliamas triukšmas įsilieja į foną, kurį sudaro intensyvaus transporto srautų keliamas triukšmas gretimuose keliuose. Planuojamoje ūkinėje veikloje numatomos triukšmo mažinimo priemonės:

- rengiant techninę dokumentaciją turi būti numatytos priemonės, kad bendras triukšmo lygis ties žemės sklypo ribomis neviršytų Lietuvos higienos norma HN 33:2011, „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ reglamentuojamų triukšmo didžiausių leidžiamų ribinių dydžių visais trim paros periodais;
- paukštidžių ir mėšlidės vėdinimo įrenginiai montuojami pastato sienose, uždaroje erdvėje, tarp pastato ir valymo įrenginių, kas sumažina įrenginių triukšmo emisijas į aplinką;
- planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje rekomenduojama naudoti gerų akustinių ir vibraciją slopinančių charakteristikų transporto judėjimo kelių bei aikštelių dangas;
- planuojamos ūkinės veiklos teritorijos pietinę teritorijos ribą nuo artimiausio gyventojų ir miesto pusės bei šiaurinę teritorijos ribą rekomenduojama apželdinti greitai augančių vietovei būdingų želdinių juostomis;
- statinius sklype projektuoti kaip akustinius ekranus: kiaušinių cecho pastatą prie pietinės teritorijos projektuoti taip, kad užstotų pagrindinės veiklos – vištėdžių kompleksogamybinio triukšmo sklidimą.

Planuojamos ūkinės veiklos oro tarša turi būti sumažinama naudojant geriausiai prieinamus gamybos būdus Europos Sąjungoje. Rengiant projektinę dokumentaciją turi būti numatyti cheminiai ar biologiniai oro valymo įrenginiai, amoniako emisijas sumažinantys ne mažiau kaip 90% (cheminių oro valymo įrenginių atveju) arba 70% (biologinių oro valymo įrenginių atveju). Projekte turi būti numatytas pastovus mėšlo šalinimas uždalais konvejeriais ir džiovinimas. Mėšlas saugomas tik džiovintas uždaroje mėšlidėje, kurioje įrengiama mechaninė oro ištraukimo sistema. Šios sistemos pagalba oras paduodamas į atskirus mėšlidės oro valymo įrenginius ir į aplinką išmetamas jau išvalytas.

Planuojamos ūkinės veiklos kvapai mažinami naudojant tas pačias technologijas, kaip ir skirtas oro taršos mažinimui. Naudojami geriausiai prieinami gamybos būdai numatantys pastovų mėšlo šalinimą, džiovinimą ir valymo įrenginius, kurių efektyvumas kvapo valymui ne mažesnis negu 40% (cheminių oro valymo įrenginių atveju) arba 45% (biologinių oro valymo įrenginių atveju).

Informacija apie visas oro taršos mažinimui taikomas priemones pateikta PAV ataskaitos skyriuje 4.2. Aplinkos oras.

Biologinės taršos mažinimui bus naudojamos specialios probiotinės kompozicijos paukštidžių patalpų, įrenginių, mėšlo, atliekų konteinerių, autotransporto ir teritorijos aplink paukštides ir mėšlides higienizavimui.

Probiotinės kompozicijos skirtos patogeninių mikroorganizmų slopinimui. Sunaikinus patogeninius mikroorganizmus paukščiams nėra galimybės susirgti virusinėmis lygomis. Vištoms susirgus virusinėmis lygomis jos bus naikinamos (deginamos) Rietavo veterinarijos sanitarijos įmonėje. Transportas, įranga ir pan. dezinfekuojamos. Kad virusas (infekcija) nepaplistų už įmonės teritorijos ribų specialiomis probiotinėmis kompozicijomis bus apdorojama visa įmonės teritorija. Informacija apie biologinės taršos mažinimui taikomas priemones pateikta PAV ataskaitos skyriuje 2.2.1 Vištų dedeklių auginimo proceso aprašymas ir skyriuje 8. Rizikos analizė.

4.9.6.3. Pagrindiniai neigiamą poveikį mažinančių priemonių pasirinkimo argumentai

Nagrinėjamu atveju, vertinant šalia planuojamos ūkinės veiklos teritorijos įsikūrusias gyvenamosios paskirties teritorijas, planuojamoje ūkinėje veikloje turi būti pasirinktos ir įgyvendintos tokios neigiamą poveikį mažinančios priemonės, kad artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje nebūtų viršijamos teisės norminiuose aktuose gyvenamajai aplinkai ir (ar) visuomeninės paskirties pastatų aplinkai nustatytos ribinės taršos vertės.

4.9.6.4. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo išvados

Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 3 punkte nurodoma, kad SAZ ribos turi būti tokios, kad taršos objekto keliama cheminė, fizikinė aplinkos oro tarša, tarša kvapais ar kita tarša, kurios rodiklių ribinės vertės reglamentuotos teisės norminiuose aktuose, už SAZ ribų neviršytų teisės norminiuose aktuose gyvenamajai aplinkai ir (ar) visuomeninės paskirties pastatų aplinkai nustatytų ribinių taršos verčių.

Planuojamos ūkinės veiklos įtakojamo triukšmo sklaidos skaičiavimo rezultatai rodo, kad prognozuojamas planuojamos ūkinės veiklos (įvertinus ir perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų) įtakojamo triukšmo lygis ties UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis neviršija Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (toliau - HN 33:2011) nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamuosiuose bei visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje visais trim paros periodais. Esamo aplinkos triukšmo lygio pokyčių už sklypo ribų planuojama ūkinė veikla neįtakoja. Todėl, pagal triukšmo sklaidos skaičiavimo duomenis planuojamai ūkinei veiklai sanitarinės apsaugos zonos ribas galima nustatyti sutapdinant su UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis.

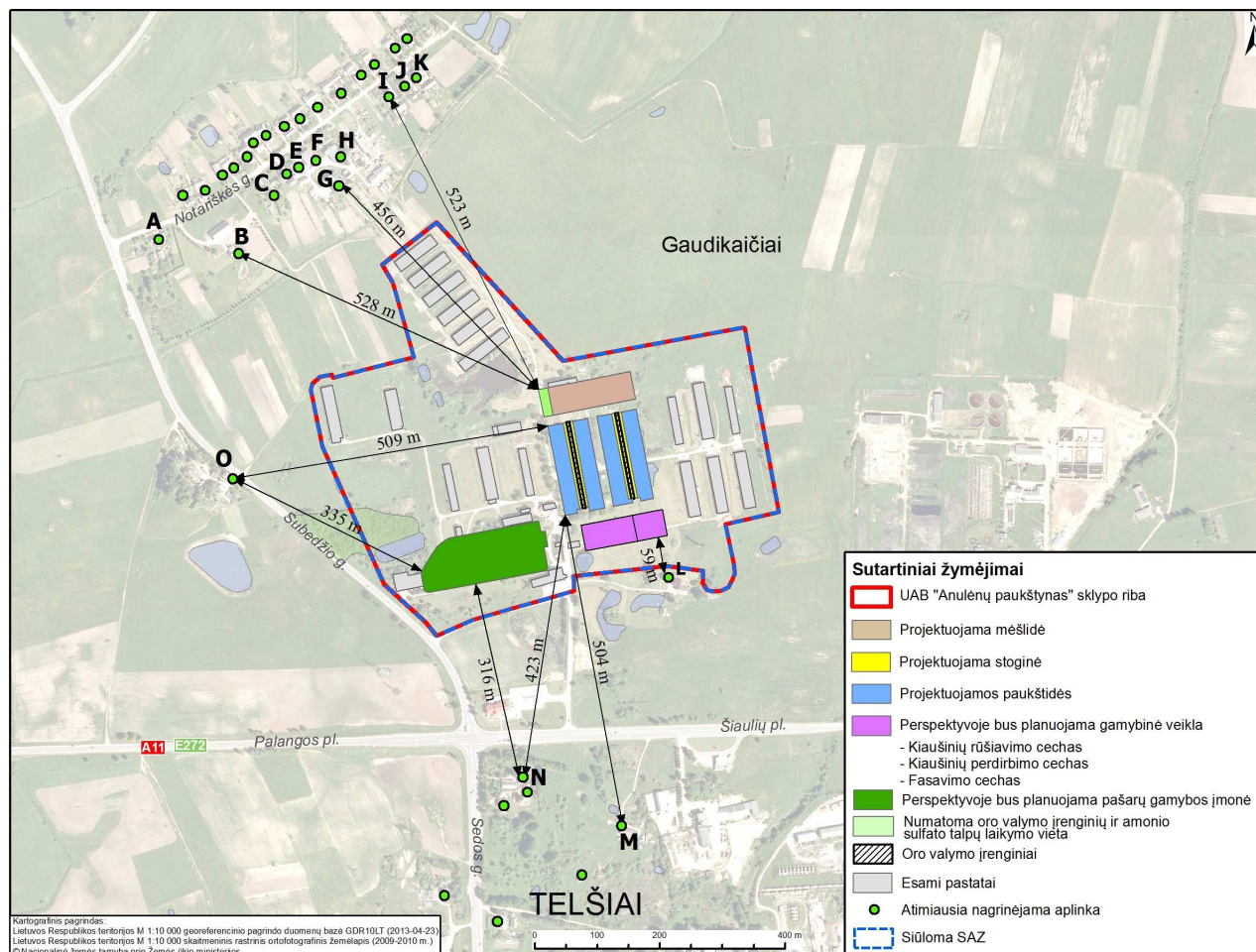
Planuojamos ūkinės veiklos (įvertinus ir perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų) įtakojamos aplinkos oro taršos sklaidos skaičiavimo rezultatai rodo, kad 2-os ir 3-čios poveikį aplinkai mažinančių priemonių alternatyvos atvejais (t.y. numaćius ir įgyvendinus aplinkos oro taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir teršalų valymo įrengimus) maksimalios priežeminės aplinkos oro teršalų koncentracijos ties UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypo ribomis neviršis teisės aktais nustatytų ribinių verčių. Todėl, įgyvendinant 2-ąją ar 3-ąją planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių įgyvendinimo alternatyvą, pagal prognozuojamus aplinkos oro taršos rodiklius planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimas, (įvertinus ir perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų potencialią taršą) - sanitarinės apsaugos zonos ribas galima nustatyti sutapdinant su UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis.

Planuojamos ūkinės veiklos įtakojamo kvapo sklaidos skaičiavimo rezultatai rodo, kad 2-os ir 3-čios poveikį aplinkai mažinančių priemonių alternatyvos atvejais (t.y. numačius ir įgyvendinus aplinkos oro taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir teršalų valymo įrengimus) ribinė $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ ir aukštesnė kvapo koncentracija vienos valandos vidurkio intervale gali būti fiksuojama tik planuojamos ūkinės veiklos teritorijos ribose. Planuojamame sklype aukščiausia vertė gali siekti iki $11,4 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Ties planuojamos ūkinės veiklos sklypo ribomis didžiausios kvapo koncentracijos gali siekti apie $6 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ ir ribinė $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ vertė, reglamentuojama Lietuvos higienos normoje HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“, nebus viršijama. Todėl, įgyvendinant 2-ąją ar 3-ąją planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių įgyvendinimo alternatyvą, pagal prognozuojamus kvapo sklaidos rodiklius planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimas, - sanitarinės apsaugos zonos ribas galima nustatyti sutapdinant su UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis.

Planuojamos ūkinės veiklos (įvertinus ir perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų potencialią taršą) įtakojamų aplinkos veiksnių, galinčių daryti poveikį visuomenės sveikatai, prognozuojamos sklaidos skaičiavimo rezultatai rodo, kad ties UAB „Anulėnų paukštynas“ planuojamos ūkinės veiklos žemės sklypo ribomis visuomenės sveikatos saugos teisės aktais nustatyti leidžiami ribiniai, t.y. visuomenės sveikatai nekenksmingi, dydžiai nebus viršijami tik įgyvendinant 2-ąją ar 3-ąją planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių įgyvendinimo alternatyvą, t.y. numačius ir įgyvendinus aplinkos oro taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir teršalų valymo įrengimus.

IŠVADA: įvertinus planuojamos ūkinės veiklos prognozuojamos taršos sklaidos skaičiavimo duomenis, daroma išvada, kad planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimas (759 360 paukščių), (įvertinus ir perspektyvoje tame pačiame žemės sklype numatomų kiaušinių perdirbimo bei pašarų gamybos veiklų potencialias taršas) - sanitarinės apsaugos zonos ribą galima nustatyti sutapdinant su UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis, tik įgyvendinant 2-ąją ar 3-ąją planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių įgyvendinimo alternatyvą, t.y. numačius ir įgyvendinus aplinkos oro taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir oro teršalų valymo įrengimus.

Planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių įgyvendinimo 1 alternatyvos atveju pagal prognozuojamus aplinkos oro taršos ir kvapo rodiklių dydžius ūkinės veiklos sanitarinės apsaugos zonos ribos turėtų apimti didesnę teritoriją nei UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribos bei apimti tam tikro dydžio gretimų žemės sklypų teritoriją. Vertinant šalia planuojamos ūkinės veiklos teritorijos įsikūrusias gyvenamosios paskirties teritorijas, planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių 1 alternatyvos atveju yra neįgyvendintini, nes artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje būtų viršijamos teisės norminiuose aktuose gyvenamajai aplinkai ir (ar) visuomeninės paskirties pastatų aplinkai nustatytos ribinės taršos vertės.

4.9.20 pav. Planuojamai ūkinei veiklai (įgyvendinant 2-ąją ar 3-ąją planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai mažinančių priemonių įgyvendinimo alternatyvą, t.y. numaćius ir įgyvendinus aplinkos oro taršos sumažinimo priemones, t.y. mėšlo džiovinimą ir teršalų valymo įrengimus) siūlomos SAZ ribos

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 24 straipsnio 4 dalis nurodo Ūkinei veiklai, kuri susijusi su žmogaus gyvenamosios aplinkos tarša, nustatytoje ir įteisintose sanitarinės apsaugos zonose draudžiama statyti gyvenamosios paskirties pastatus (namus), sodo namus, viešbučių, administracinės, prekybos, maitinimo, kultūros, mokslo, poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatus, specialiosios paskirties pastatus, susijusius su apgyvendinimu, įrengti minėtų objektų patalpas kitos paskirties pastatuose, steigti rekreacines teritorijas, išskyrus atvejus, kai minėti objektai naudojami tik įmonės ar ūkininko ūkio reikmėms.

5. TARPVALSTYBINIS POVEIKIS

Planuojamos ūkinės veiklos tarpvalstybinis poveikis nenumatomas. Galima teigti, kad ir šiuo metu nagrinėjamoje teritorijoje vykdoma paukščių auginimo veikla ir planuojama analogiška ūkinė veikla turi vietinį lokalų poveikį, kurį priėmus poveikio kompensavimo ir mažinimo priemonės galima sumažinti iki minimumo.

6. ALTERNATYVŲ ANALIZĖ

6.1 ALTERNATYVŲ APIBŪDINIMAS

Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo metu nagrinėtos alternatyvos, kurias galima suskirstyti į:

- Vietos ir veiklos alternatyvos;
- Technologinės;
- Poveikį aplinkai mažinančių priemonių parinkimo alternatyvos;

6.1.1 Vietos ir veiklos alternatyvos

Planuojamos ūkinės veiklos vietą sąlygojo tai, kad nagrinėjamoje 28,6882 ha ploto teritorijoje iki 2011 m. buvo vykdoma paukštininkystės veikla, kurią planuojama modernizuoti ir išplėsti pagal apimtis (vietos išplėtimas nevykdomas). PAV ataskaitoje nagrinėjamos dvi pagrindinės vietos (tame pačiame sklype) ir veiklos alternatyvos:

Alternatyva A - leistina vykdyti ūkinė veikla pagal TIPK leidimą 14,2072 ha teritorijoje.

Šioje alternatyvoje priimama, kad planuojama ūkinė veikla išvis nebus vykdoma. Toliau bus vykdoma leistina vykdyti veikla pagal TIPK senuose pastatuose, kai kurie apleisti pastatai išvis nebus naudojami, nebus įdiegiamos aplinkos oro taršos ir kvapų poveikio mažinimo priemonės, tinkamai neišnaudojama esama infrastruktūra. PAV ataskaitoje kaip atskaitos taškas apibūdinta esama aplinkos būklė, t.y. įvertinama esamo UAB „Anulėnų paukštynas“ šiuo metu leidžiama vykdyti veikla pagal TIPK bei jos poveikis aplinkai.

Alternatyva B - planuojama ūkinė veikla - vištų dedeklių auginimas dalyje nuomojamos 14,4810 ha teritorijos. Kitoje nuomojamos teritorijos dalyje galėtų būti vykdomos perspektyvinės pašarų gamybos ir kiaušinių perdirbimo veiklos.

Leistina vykdyti ūkinė veikla pagal TIPK bus nutraukiama ir nevykdoma, esami pastatai palaipsniui bus griunami.

Planuojama ūkinė veikla bus vystoma UAB „Anulėnų paukštynas“ sklypo ribose (dalyje šio sklypo) numatant šiuo metu vykdomos ūkinės veiklos modernizaciją ir plėtrą. Vietoje nugriautų pastatų bus statomi nauji, modernūs su šiuolaikinėmis technologijomis pastatai, įdiegiant aplinkos oro taršos ir kvapų poveikio mažinimo įrenginius bei paviršinių nuotekų valymo įrenginius. Teritorija bus tinkamai sutvarkyta, pakloti nauji inžineriniai tinklai.

Taip pat PAV ataskaitoje svarstytos dvi B alternatyvos subalternatyvos planuojamai uždaros mėšlidės vietai. Pagrindinis kriterijus svarstant šias subalternatyvias mėšlidės vietas buvo gyvenamų namų dislokacija planuojamos vietos atžvilgiu.

Alternatyva B-I Uždaro tipo mėšlidė šiaurinėje sklypo dalyje. Artimiausi Gaudikaičių gyvenvietės gyvenami namai nuo planuojamos mėšlidės vietos nutolę apie 456m ir 523m.

Alternatyva B-II Uždaro tipo mėšlidė pietrytinėje sklypo dalyje. Artimiausias gyvenamas namas nutolęs apie 80 m nuo planuojamos mėšlidės vietos, o Gaudikaičių gyvenvietės gyvenami namai nuo šios vietos išsidėstę 730 m ir daugiau.

6.1.1. lentelė. Vietos alternatyvų palyginamieji rodikliai

Kriterijai	A alternatyva - leistina vykdyti ūkinė veikla pagal TIPK, veikla vystoma dalyje esamo sklypo	B alternatyva – planuojama padėtis, veikla vystoma dalyje esamo sklypo	Vertinimo metu nustatytas mažesnis poveikį darančios alternatyvos prioritetą (P)	
			A	B
Teritorijos, kurioje vykdoma veikla, plotas	14,2072 ha (esama mėšlidė yra nuomojamoje dalyje)	14,4810 ha	Poveikis lygiavertis	Poveikis lygiavertis
Objekto dislokacija Gaudikaičių gyvenvietės atžvilgiu	Artimiausi Gaudikaičių gyvenvietės gyvenami namai nutolę: ▪ ~160 m nuo esamų paukštidžių; ▪ ~460 m nuo esamos mėšlidės	Artimiausi Gaudikaičių gyvenvietės gyvenami namai nutolę: ▪ ~509 m nuo planuojamų paukštidžių; ▪ ~456 m nuo planuojamos mėšlidės		P
Dislokacija gyvenamo namo pietinėje pusėje atžvilgiu	Artimiausias gyvenamas namas nutolęs: ▪ ~100 m nuo esamų paukštidžių;	Artimiausias gyvenamas namas nutolęs: ▪ ~121 m nuo planuojamų paukštidžių;		P
Paukštidžių pastatai, kuriuose vykdoma veikla	Esami seni, apleisti statiniai, kai kurie netinkami eksploatacijai, nekokybiško estetinio vaizdo	Nauji modernūs statiniai, atitinkantys visus šiuolaikinius reikalavimus		P
Infrastruktūra	Esami seni inžineriniai tinklai, nėra paviršinių lietaus nuotekų valymo įrenginių; nesutvarkyti keliai	Atnaujinti inžineriniai tinklai, naujai projektuojami paviršinių nuotekų valymo įrenginiai, atnaujinti ir išasfaltuoti pravažiamai		P
Teritorijos estetiškas vaizdas	Esama, teritorija, nesutvarkytos dangos	Planuojama kokybiškai sutvarkyta ir apželdinta teritorija, įrengiamos kietos dangos		P

Pastaba: **P** – prioritetą skiriamas šiai alternatyvai

6.1.2 lentelė. Vietos subalternatyvų palyginamieji rodikliai

Kriterijai	B alternatyva – planuojama padėtis, veikla vystoma dalyje esamos teritorijos		Vertinimo metu nustatytas mažesnę poveikį darančios alternatyvos prioritetas(P)	
	B-I alternatyva	B-II alternatyva	B-I	B-II
Mėšlidės dislokacija gyvenamų namų atžvilgiu	▪ Artimiausi Gaudikaičių gyvenvietės gyv.namai nutolę ~456m planuojamos mėšlidės;	▪ Artimiausi Gaudikaičių gyvenvietės gyvenami namai nutolę ~600m planuojamos mėšlidės;		P
	▪ Artimiausias gyvenamas namas pietinėje pusėje nutolęs ~290m nuo planuojamos mėšlidės	▪ Artimiausias gyv. namas pietinėje pusėje nutolęs ~120 nuo planuojamos mėšlidės	P	

Apibendrinanti vietos alternatyvų parinkimo išvada:

Atliekant vietos alternatyvų parinkimą pagrindinis kriterijus buvo esamų ir planuojamų objektų išsidėstymas gyvenamųjų namų atžvilgiu, taip pat teritorijos plotas, kurioje vykdoma veikla. Santykinis prioritetų skaičius lyginant A ir B alternatyvas, yra didesnis B alternatyvai. Kiti aspektai, tokie kaip nauji pastatai, inžineriniai tinklai ir teritorijos sutvarkymas taip pat sudaro palankesnes sąlygas B alternatyvai.

Pagal mėšlidės dislokacijos alternatyvas B-I ir B-II nėra vienareikšmiškai optimalaus varianto, tačiau PAV rengėjai apibendrinus rezultatus siūlo B-I alternatyvą, kadangi vykdoma veikla yra išdėstoma sąlyginai didesniu atstumu nuo Gaudikaičių gyvenvietės gyventojų sodybų ir nuo namo pietinėje planuojamos veiklos pusėje kartu sudėjus (746 m).

6.1.2 Technologinės alternatyvos

6.1.3 lentelė. Technologinių procesų alternatyvos

Kriterijai	Leistina vykdyti ūkinė veikla pagal TIPK	Planuojama ūkinė veikla	Vertinimo metu nustatytas mažesnis poveikį darančios alternatyvos prioritetas(P)	
			Esama	Planuojama
Sutartinių gyvulių (SG) skaičius	200 000 vietų paukščiams laikyti 337,4 SG	759 360 vietų paukščiams laikyti 5316 SG	P	
Paukščių laikymo sistemos	Paukštidės be narvų; didelis pakratų sluoksnis nenaudojant aeracijos (sąlyginis GPGB)	Vertikaliai surištų narvų su juostiniu transporteriu mėšlui sistema, kur bus įrengtas priverstinis džiovinimas oru (GPGB)		P
Pastatai	Dalinė pastatų izoliacija Dalinai optimizuota vėdinimo sistema Apšvietimas dalinai atitinka energijos taupymo reikalavimus	Optimizuota vėdinimo sistema, kad galima būtų tinkamai kontroliuoti temperatūrą, o žiemą pasiekti minimalius vėdinimo srautus. Dažnas ortakų ir ventiliatorių tikrinimas ir valymas. Mažai el.naudojantis apšvietimas		P
Vanduo	Pastatų bei įrangos valymas aukšto slėgio valymo įrenginiais	Pastatų bei įrangos valymas aukšto slėgio valymo įrenginiais	Poveikis lygiavertis	Poveikis lygiavertis
Paukščių mėšlo tvarkymas	Netaikomas mėšlo apdirbimas	Mėšlo apdorojimui skirtas išorinio džiovinimo tunelis su perforuotais mėšlo konvejeriais		P
Paukščių mėšlo laikymas	Mėšlo laikymo aikštelės paukštidžių gale bei pusiau atvira mėšlidė	Pakankamos talpos uždara džiovinto mėšlo laikymo mėšlidė su nepralaidžiomis grindimis ir mechaniniu vėdinimu		P
Pastatų dezinfekcija ir švaros palaikymas	Vykdoma pastatų dezinfekcija cheminėmis medžiagomis	Dezinfekcijai naudojamos mažiau kenksmingos cheminės medžiagos Papildomai numatyta higienizacija – pastatų, įrangos bei teritorijos apdorojimas probiotikų kompozicijomis		P
Poveikio aplinkos orui mažinimo priemonės	Nėra	Numatomi paukštidžių cheminiai/ biologiniai ir mėšlidės cheminiai aplinkos oro taršos mažinimo įrenginiai		P

Apibendrinanti technologinių alternatyvų parinkimo išvada: Leistina vykdyti ūkinė veikla pagal TIPK veikla tik dalinai atitinka GPGB, o planuojama ūkinė veikla bus vykdoma pagal pasaulinėje praktikoje taikomų GPGB reikalavimus ir technologijas. Yra parenkamos optimalios technologijos ir įranga, leidžianti pasiekti maksimalų ekonominį efektyvumą, darančios mažiausią poveikį aplinkai bei labiausiai atitinkanti GPGB.

6.1.3 Poveikį aplinkai mažinančių priemonių parinkimo alternatyvos

PAV ataskaitos rengimo metu numatytos poveikį mažinančios priemonės - olandų firmos INNO cheminiai oro valymo įrenginiai. Pagal pateiktus visuomenės pasiūlymus išnagrinėta papildoma poveikį aplinkai mažinančios priemonės alternatyva - biologiniai oro valymo įrenginiai. Taip pat numatyta papildoma poveikį aplinkai mažinanti priemonė – probiotikų panaudojimas.

6.1.4 lentelė Poveikio aplinkai mažinimo priemonių alternatyvų palyginamieji rodikliai

Kriterijai	2 alternatyva - planuojama ūkinė veikla su paukštėdžių ir mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais	3 alternatyva – planuojama ūkinė veikla su paukštėdžių biologiniais ir mėšlidės cheminiais oro valymo įrenginiais	Vertinimo metu nustatytas mažesnis poveikį darančios alternatyvos prioritetas (P)	
			2alternatyva	3alternatyva
Išvalymo laipsnis	Amoniakas -90 %	Amoniakas -70 %	P	-
	Kvapai – 40 %	Kvapai – 45 %;	-	P
	Kietos dalelės - 35 %	Kietos dalelės - 75 %	-	P
Cheminių medž. sunaudojimas	Sieros rūgštis - 294,057t/metus	46,542 t/metus (mėšlidėje)	-	P
Vandens sunaudojimas	13922 m ³ /metus	23412 m ³ /metus	P	-
Išleidžiamo tirpalo kiekis	Amonio sulfato - 2506 m ³ /metus	Amoniakinio vandens - 11553 m ³ /metus Amonio sulfato 443m ³ /metus	P	-
Išmetamų teršalų kiekiai	Amoniako - 10,894 t/metus	Amoniako - 29,233 t/metus	P	-
	Kietų dalelių – 9,378 t/metus	Kietų dalelių – 3,607 t/metus	-	P
	Azoto oksidas - 5,175t/metus	Azoto oksidas - 5,175t/metus	Poveikis lygiavertis	Poveikis lygiavertis
	CO ir NOx – 0,22 t/metus	CO ir NOx – 0,22 t/metus	Poveikis lygiavertis	Poveikis lygiavertis
	Suminis teršalų kiekis – 25,667 t/metus	Suminis teršalų kiekis – 38,235 t/metus	P	-
Aplinkos oro sklaidos rezultatai po valymo įrenginių	Amoniako pažeminė koncentracijos be fono sklypo ribose sieks 14 % nuo leistinos ribinės vertės	Amoniako pažeminė koncentracijos be fono sklypo ribose sieks 38 % nuo leistinos ribinės vertės	P	-
	Kietų dalelių KD10 pažeminė koncentracija be fono sklypo ribose sieks 17 % nuo leistinos ribinės vertės	Kietų dalelių KD10 pažeminė koncentracija be fono sklypo ribose sieks 6,5 % nuo leistinos ribinės vertės;	-	P
Kvapų sklaidos rezultatai po valymo įrenginių	Kvapo maksimali pažeminė koncentracija sklypo ribose, prie mėšlidės – 11,35 OU _E /m ³	Kvapo maksimali pažeminė koncentracija sklypo ribose, prie mėšlidės – 11,17 OU _E /m ³	Poveikis lygiavertis	Poveikis lygiavertis

	Kvapo pažeminė koncentracija ties sklypo riba – apie 6,23 OU _E /m ³	Kvapo pažeminė koncentracija ties sklypo riba – apie 6,11 U _E /m ³ ;	Poveikis lygiavertis	Poveikis lygiavertis
--	---	--	----------------------	----------------------

Poveikio aplinkai mažinimo priemonių alternatyvų palyginimo išvados:

- ✚ Santykinis prioritetų skaičius 2 alternatyvos atveju yra 6, o 3 alternatyvos atveju – 5.
- ✚ Lyginant suminius išmetamų teršalų metinius kiekius cheminių valymo įrenginių eksploatacijos metu išmetama 12,568 t/metus mažiau teršalų negu biologinių valymo įrenginių eksploatacijos metu, t.y. 2 alternatyvos atveju teršalų išmetama 25,667 t/metus, o 3 alternatyvos atveju – 38,235 t/metus.
- ✚ Vertinant amoniako išvalymo laipsnį ir tuo pačiu pažeminės sklaidos rezultatus palankesnė cheminių valymo įrenginių alternatyva.
- ✚ Kietų dalelių išvalymo laipsnio atžvilgiu palankesnė yra biologinių, o ne cheminių valymo įrenginių alternatyva, tačiau atlikus pažeminį teršalų sklaidos aplinkos ore modeliavimą, nustatyta, kad sklaida aplinkos ore abiejų alternatyvų atveju beveik vienoda.
- ✚ Vertinant išvalymo laipsnį kvapų aspektu palankesnė biologinių valymo įrenginių alternatyva, tačiau atlikus sklaidos skaičiavimus rezultatai beveik nesiskiria.
- ✚ Biologinių valymo įrenginių pagrindinis trūkumas – sunaudojama žymiai daugiau vandens ir susidaro ženkliai didesni tirpalo - amoniakinio vandens kiekiai.
- ✚ Cheminiuose valymo įrenginiuose reikalinga papildomai naudoti nemažus sieros rūgšties kiekius, tuo tarpu biologinio valymo įrenginiuose cheminės medžiagos nenaudojamos.

Apibendrinanti išvada :

Apibendrinus visus kriterijus, išnagrinėtus PAV ataskaitoje, kaip poveikio mažinimo priemonę yra siūloma parinkti paukštidžių ir mėšlidės cheminius oro valymo įrenginius.

Ši alternatyva turi didesnę santykinę prioritetų skaičių – išmetami mažesni suminiai teršalų kiekiai, geresnis amoniako išvalymo laipsnis ir pažeminės sklaidos rezultatai, patikimesnė eksploatacija, sunaudojama mažiau vandens ir po valymo susidaro mažesni tirpalo (amonio sulfato) kiekiai.

6.2 POVEIKIO MAŽINIMO PRIEMONĖS

6.1.5 lentelė Poveikis prieš ir po mažinimo priemonių

Aplinkos komponentas	Poveikis aplinkai prieš poveikio mažinimo priemones	Siūlomos poveikio aplinkai mažinimo priemonės	Poveikis aplin - kai po poveikio mažinimo priemonės
Vanduo	Galimas teršalų patekimas į vandens telkinius ir požeminę taršą	Lietaus nuotekų valymo įrenginiai ; Pirminiai technologinių nuotekų valymo įrenginiai po paukštidžių plovimo	Poveikis bus sumažintas iki minimumo
Oras	Oro tarša viršijanti leistinus normatyvus	Numatomi paukštidžių ir mėšlidės oro valymo įrenginiai, išvalantys amoniaką 90%, kietas daleles 35 %,kvapą 40 % Mėšlo džiovinimas sumažinantis amoniako išsiskyrimą 55 % Nuolatinis mėšlo šalinimas konvejeriu į uždara saugyklą sumažinantis amoniako išsiskyrimą 58 %	Poveikis bus sumažintas iki leistinų normų
Dirvožemis	Galima dirvožemio tarša	Uždara mėšlidė su nepralaidžiomis grindimis; teritorijos kietos dangos	Poveikis bus sumažintas iki minimumo
Žemės gelmės	-	Nenumatomos	Poveikio nebus
Gyvoji gamta	-	-	Poveikio nebus
Kraštovaizdis	Apleista netvaroma teritorija, seni pastatai	Numatomas teritorijos apželdinimas; kokybiškai sutvarkyta teritorija	Teigiamas poveikis
Socialinė ekonominė aplinka	-	Bus sukurta 20 darbo vietų planuojamos vištų dedeklių veiklos metu, kartu su perspektyvinem veiklom - 70 darbo vietų; Planuojamos ūkinės veiklos sukuriama ekonominė-socialinė nauda šalies mastu sieks 21,9 mln., kartu su perspektyvinem veiklom apie 27,3 mln. Lt per vienerius metus.	Teigiamas poveikis
Etninė kultūr. aplinka	-	-	Poveikio nebus
Visuomenės sveikata	Galimas oro taršos, kvapų ir triukšmo leistinų normų viršijimas	Triukšmo, oro taršos ir kvapų mažinimo priemonės: Triukšmas – mažai triukšmingi technologiniai įrenginiai, ventiliatoriai uždaramo valymo įreng. pastate, gausus teritorijos apželdinimas kelių eilių medžių juostomis Oro tarša ir kvapai – technologija pagal GPGB, oro valymo įrenginiai, uždara mėšlidė, mėšlo šalinimo uždari konvejeriai, teritorijos, pastatų ir įrenginių apdorojimas probiotinėmis kompozicijomis. Psichologinis poveikis – pastovi valymo įreng. monitoringo sistema su viešais skelbiamais duomenimis, vėjarodė sklypo ribose.	Poveikis bus sumažintas iki leistinų normų, planuojama mažinti iki minimumo

6.3 ALTERNATYVŲ PALYGINIMAS PAGAL JŲ POVEIKĮ ATSKIRIEMS APLINKOS KOMPONENTAMS

Taikant svertinę matricą planuojamos ūkinės veiklos poveikis aplinkos komponentams yra įvertinamas tam tikra skaitine verte (B) pasirinktoje skalėje ir padauginamas iš tam tikros kiekvienam komponentui suteiktos reikšmingumo vertės (A). Toks suvestinės matricos metodas leidžia palyginti ir susisteminti įvairių alternatyvų poveikio aplinkos komponentams skaitines vertes bei nustatyti kuri alternatyva šiuo požiūriu yra priimtinausia.

Aplinkos komponentas	Aplinkos komponento reikšmingumo svetas (A) (iš viso 100)		0 alternatyva			1 alternatyva		2 alternatyva		3 alternatyva	
			Poveikio aplinkos komponentams dydis (B)	(A)*(B)		Poveikio aplinkos komponentams dydis (B)	(A)*(B)	Poveikio aplinkos komponentams dydis (B)	(A)*(B)	Poveikio aplinkos komponentams dydis (B)	(A)*(B)
Oras	17		-4	-68		-3	-51	-1	-17	-2	-34
Vanduo	17		-1	-17		0	0	0	0	0	0
Dirvožemis	10		-1	-10		0	0	0	0	0	0
Žemės gelmės	14		-1	-14		0	0	0	0	0	0
Biologinė įvairovė	15		0	0		-1	-15	-1	-15	-1	-15
Kraštovaizdis	5		-1	-5		1	5	1	5	1	5
Socialinė ekonominė aplinka	5		2	10		3	15	3	15	3	15
Visuomenės sveikata	17		-2	-34		-1	-17	-1	-17	-1	-17
Viso:	100			-138			-63		-29		-46

6.1.6 lentelė Poveikis prieš ir po mažinimo priemonių

- 1 – labai nežymus neigiamas poveikis;
- 2 – nežymus neigiamas poveikis;
- 3 – vidutinis neigiamas poveikis;
- 4 – žymus neigiamas poveikis;
- 5 – labai žymus neigiamas poveikis;
- 0 – poveikio nėra;
- 1 – labai nežymus teigiamas poveikis;
- 2 – nežymus teigiamas poveikis;
- 3 – vidutinis teigiamas poveikis;
- 4 – žymus teigiamas poveikis;
- 5 - labai žymus teigiamas poveikis;

Išvada: Gauti alternatyvų palyginimo rezultatai rodo, kad įvertinus poveikį įvairiems aplinkos komponentams priimtinausia yra 2 alternatyva – t.y. planuojama ūkinė veikla su mėšlo džiovinimu ir cheminiais oro valymo įrenginiais.

7. MONITORINGAS

7.1. MONITORINGO VYKDYMO JURIDINIS PAGRINDAS

Ūkio subjektų aplinkos monitoringas yra sudėtinė bendro aplinkos monitoringo dalis, kuris reglamentuotas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu, Lietuvos Respublikos vandens įstatymu Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymu bei Valstybinės aplinkos laboratorinės kontrolės nuostatais patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 652 . Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo 9 straipsnis nustato, kad „Ūkio subjektų aplinkos monitoringas vykdomas siekiant nustatyti ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekį ir ūkinės veiklos poveikį gamtinei aplinkai ir užtikrinti jų sukeliamos taršos ar kito neigiamo poveikio mažinimą.“. Ūkio subjektų aplinkos monitoringas vykdomas pagal ūkio subjektų aplinkos monitoringo programą, kurią rengia patys ūkio subjektai. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo programų turinį, jų rengimo, derinimo, vykdymo, kontrolės užtikrinimo ir informacijos teikimo tvarką nustato **Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatai, patvirtinti** Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu **Nr. D1- 546** (toliau - Nuostatai). Ūkio subjektų aplinkos monitoringo programa turi būti suderinta ir patvirtinta Ūkio subjektų aplinkos monitoringo Nuostatų nustatyta tvarka.

Remiantis Nuostatų 15 punktu, ūkio subjekto aplinkos monitoringo programa (toliau Monitoringo programa) rengiama ir derinama, kai ūkio subjektas privalo gauti „Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės“ (TIPK) leidimą. Monitoringo programa turi būti pateikiama TIPK leidimus išduodančiai institucijai kaip sudedamoji paraiškos TIPK leidimui gauti ar atnaujinti dalis ir yra derinama kartu su paraiška TIPK leidimui gauti TIPK taisyklių nustatyta tvarka. Planuojamos veiklos statytojas TIPK leidimą (kartu ir ūkio subjekto aplinkos monitoringo programą) privalo atnaujinti prieš ūkinės veiklos vykdymo pradžią. Taigi šiame projekto rengimo etape, t.y. PAV ataskaitos rengimo metu **ruošiami tik ūkio subjekto aplinkos monitoringo metmenys (Nuostatų 10.3.9 p.)**.

Monitoringo programa turi būti suderinta su Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentu ir kitomis institucijomis.

7.2. ŪKIO SUBJEKTO APLINKOS MONITORINGO METMENYS

Pagal Nuostatų 5 punktą išskiriamos šios ūkio subjektų aplinkos monitoringo rūšys:

- Ūkio subjektų technologinių procesų monitoringas;
- Ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringas
- Ūkio subjektų poveikio aplinkos oro kokybei (poveikio aplinkai) monitoringas;
- Ūkio subjektų aplinkos radiologinis monitoringas.

7.2.1 Ūkio subjektų technologinių procesų monitoringas

Vadovaujantis Nuostatų 6 punktu ūkio subjektų technologinių procesų monitoringą turi vykdyti ūkio subjektai, eksploatuojantys atliekų deginimo įrenginius ar bendro deginimo įrenginius, nurodytus Atliekų deginimo aplinkosauginiuose reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699.

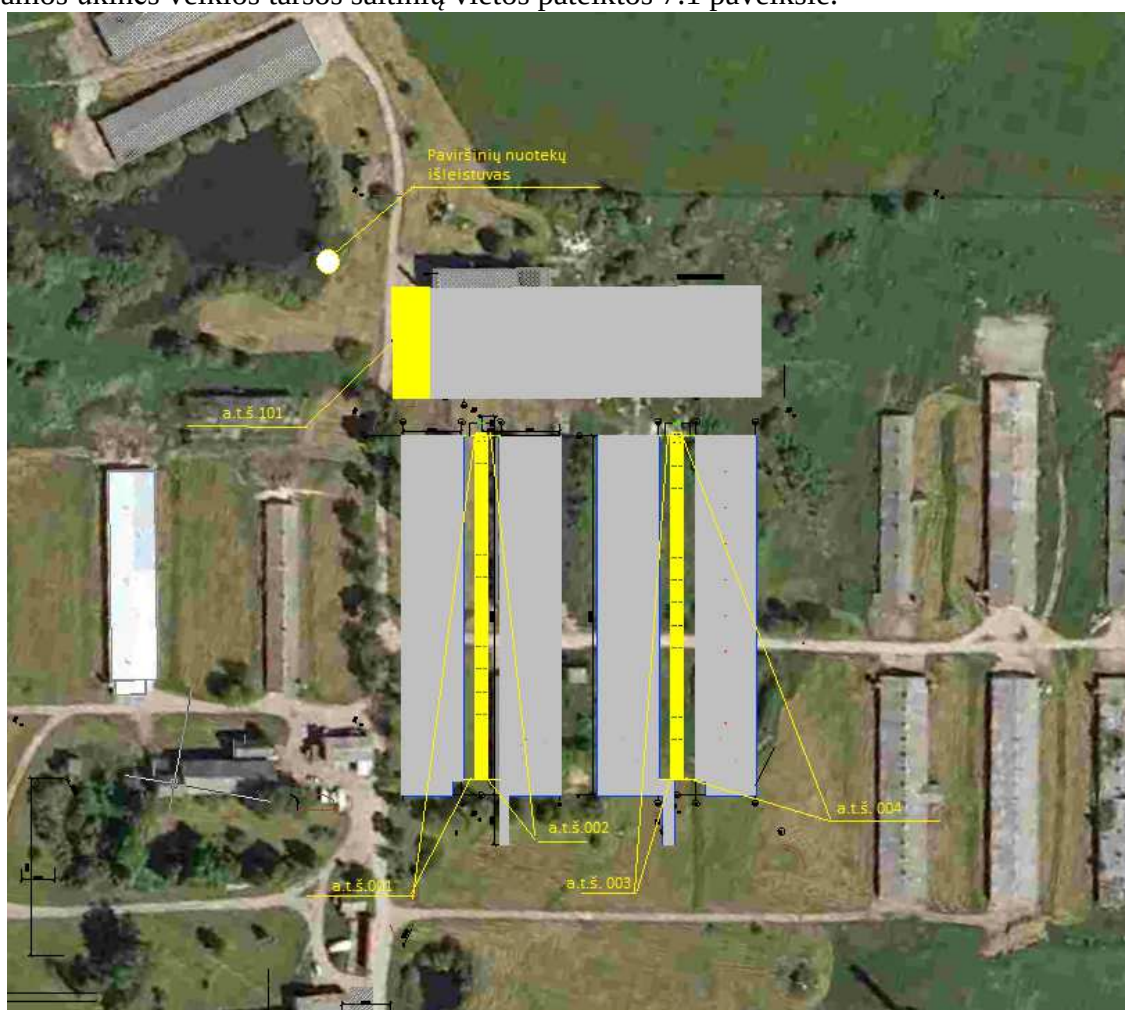
Planuojamame objekte nebus atliekų deginimo ar bendro deginimo įrenginių, todėl technologinių procesų monitoringas nebus vykdomas.

7.2.2. Ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringas

Vadovaujantis Nuostatų 7 punktu ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringą turi vykdyti ūkio subjektai, kurie išleidžia (planuoja išleisti) į paviršinius vandens telkinius nuotekas arba išmeta į aplinkos orą teršalus ir šiai veiklai pagal Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80 (toliau – TIPK taisyklės) reikalavimus yra reikalingas TIPK leidimas.

Planuojamame objekte projektuojami stacionarūs organizuoti aplinkos oro taršos šaltiniai Nr. 001 - 004 t.y. keturių planuojamų vištidžių cheminių oro valymo įrenginių išmetimo angos, per kurias į aplinką bus išmetamas amoniakas, kietos dalelės ir dujų degimo produktai: anglies monoksidas bei azoto oksidai. Taip pat projektuojamas stacionarus organizuotas aplinkos oro taršos šaltinis Nr. 101 - mėšlidės cheminių oro valymo įrenginių išmetimo anga. Į greta esančią kūdrą numatoma išleisti paviršines nuotekas po lietaus valymo įrenginių.

Tuo remiantis rekomenduojama planuojamai ūkinei veiklai vykdyti taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų monitoringą bei su nuotekomis išleidžiamų teršalų monitoringą. Numatomos planuojamos ūkinės veiklos taršos šaltinių vietos pateiktos 7.1 paveiksle.

7.1 pav. Situacijos schema su pažymėtomis taršos šaltinių vietomis

Kontroliuotinių aplinkos oro teršalų išrinkimas

Vadovaujantis Nuostatų 1 priedo 4 punktu turi būti kontroliuojami tik tie ūkio subjekto į aplinkos orą išmetami teršalai, kurių pavojingumo rodiklis $TPR \geq 10$.

Į aplinkos orą išmetamo teršalo pavojingumo rodiklis (TPR) apskaičiuojamas:

$TPR = (Mm / RV)^a$, kur:

Mm- suminis teršalo išmetimas iš visų taršos šaltinių (maksimaliai galimas), tonomis per metus;

RV – teršalo (išskyrus kietąsias daleles) paros ribinė aplinkos oro užterštumo vertė (išreikšta mg/m^3), nustatyta žmonių sveikatos apsaugai Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normose, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 (toliau – ES normos), arba Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąraše ir ribinėse aplinkos oro užterštumo vertėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582 (toliau – nacionalinės normos). Kietųjų dalelių išmetimo atveju, kai visas kietųjų dalelių kiekis arba jų dalis išmetama deginant kurą ar atliekas, RV – kietųjų dalelių paros ribinė aplinkos užterštumo vertė – $0,05 mg/m^3$, o visais kitais atvejais RV – kietųjų dalelių paros ribinė aplinkos užterštumo vertė – $0,15 mg/m^3$. Jei teršalui nustatyta nacionalinė norma, tačiau nenustatyta paros ribinė vertė, TPR nustatymui taikoma 50 % pusės valandos ribinės vertės dydžio. Jei teršalui nustatyta ES norma, tačiau nenustatyta paros ribinė vertė, TPR nustatymui taikoma metinė ribinė ar siektina vertė arba paros 8 valandų maksimalaus vidurkio ribinė ar siektina vertė.

a – pastovus dydis, priklausantis nuo išmetamo į aplinkos orą teršalo grupės, nurodytos Apmokestinamų teršalų sąrašo ir grupių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 53 (Žin., 2000, Nr. 6-159), II skyriuje. I grupės teršalo pastovus dydis „a“ lygus 1,7, II – 1,3, III – 1,0, IV – 0,9, o azoto oksidų (kaip azoto dioksido) – 1,3, sieros dioksido – 1,0, dulkių (kietųjų dalelių) – 0,9, vanadžio pentoksido – 1,7.

Pavojingumo rodiklio skaičiavimo rezultatai pateikti 7.1 lentelėje.

7.1 lentelė. Pavojingumo rodiklio skaičiavimo rezultatai

Teršalo pavadinimas	Kodas	RVparos, mg/m^3	a	Mm, t/m	Mm/RV	TPR	TPR>10
1	2	3	4	5	6	7	8
Anglies monoksidas	5917	10	0,9	0,168	0,0168	0,025	-
Azoto oksidai	6044	0,04	1,3	5,227	130,675	563,703	+
Amoniakas	134	0,04	0,9	10,894	212,25	124,211	+
Kietosios dalelės	4281	0,15	0,9	9,378	62,52	41,344	+

Jeigu taršos šaltinio išmetamo į aplinkos orą teršalo $TPR \geq 10$, šio teršalo monitoringas vykdomas nenuolatiniu matavimo būdu, išskyrus Nuostatų 1 priedo 9 punkte nurodytą atvejį ir jei kiti teisės aktai nenustato kitaip. Jeigu taršos šaltinio išmetamo į aplinkos orą teršalo $TPR < 10$, šio teršalo monitoringas nevykdomas.

Pagal apskaičiuotus TPR planuojamos ūkinės veiklos metu **turi būti kontroliuojami šie į aplinkos orą išmetami teršalai: azoto oksidai, amoniakas ir kietosios dalelės.**

Taršos šaltinių kategorijos

Vadovaujantis Nuostatų 1 priedo 5 punktu visi ūkio subjektų taršos šaltiniai skirstomi į pirmąją ir antrąją kategoriją pagal kiekvieną iš atitinkamo taršos šaltinio išmetamą teršalą:

Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, pirmajai kategorijai priskiriami taršos šaltiniai, jei:

$$C_m/RV > 0,5, \text{ kai } M/(RV \times H) > 0,01,$$

ir taršos šaltiniai, turintys valymo įrenginius, kurių vidutinis valymo efektyvumas didesnis kaip 85%,

$$\text{jei } C_m/RV > 0,1, \text{ kai } M/(RV \times H) > 0,002,$$

C_m – teršalo didžiausia koncentracija aplinkos ore, mg/m^3 , esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms, pagal taršos sklaidos skaičiavimus;

RV – teisės aktuose nustatyta pusės valandos ribinė aplinkos oro užterštumo vertė, mg/m^3 . Jei teisės aktuose nėra nustatytos pusės valandos ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, tuomet taikoma mažiausiam vidurkinimo laikotarpiui nustatyta ribinė ar siektina vertė.

M – maksimaliai galimas išmetamas teršalo kiekis iš šaltinio, g/s ;

H – taršos šaltinio aukštis nuo žemės paviršiaus, m. Jei $H < 10$ m, skaičiuojama kaip $H = 10$ m;

Antrajai kategorijai priskiriami taršos šaltiniai, neatitinkantys pirmosios kategorijos taršos šaltinių kriterijų ir taršos šaltiniai tų ūkio subjektų, kuriems taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime leistinos taršos normatyvai nustatyti pagal faktinį išmetamų teršalų kiekį;

Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus pirmajai kategorijai priskiriami taršos šaltiniai, jei:

$$C_m/RV > 0,5, \text{ kai } M/(RV \times H) > 0,01,$$

ir taršos šaltiniai, turintys valymo įrenginius, kurių vidutinis valymo efektyvumas didesnis kaip 85%,

$$\text{jei } C_m/RV > 0,1, \text{ kai } M/(RV \times H) > 0,002,$$

C_m – teršalo didžiausia koncentracija aplinkos ore, mg/m^3 , esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms, pagal taršos sklaidos skaičiavimus;

RV – teisės aktuose nustatyta valandos ribinė aplinkos oro užterštumo vertė, mg/m^3 . Jei teisės aktuose nėra nustatytos valandos ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, tuomet taikoma mažiausiam vidurkinimo laikotarpiui nustatyta ribinė ar siektina vertė.

M – maksimaliai galimas išmetamas teršalo kiekis iš šaltinio, g/s ;

H – taršos šaltinio aukštis nuo žemės paviršiaus, m. Jei $H < 10$ m, skaičiuojama kaip $H = 10$ m;

Antrajai kategorijai priskiriami taršos šaltiniai, neatitinkantys pirmosios kategorijos taršos šaltinių kriterijų.

Matavimų dažnis

Vadovaujantis Nuostatų 1 priedo 6 ir 7 punktais, teršalų, išmetamų iš taršos šaltinio, kuris pagal tą teršalą yra priskirtas pirmajai kategorijai, monitoringas vykdomas tolygiai paskirsčius 4 kartus per metus, atliekant pakankamą matavimų ir/ar mėginių paėmimo skaičių.

Teršalų, išmetamų iš taršos šaltinio, kuris pagal tą teršalą yra priskirtas antrajai kategorijai, monitoringas vykdomas ne rečiau kaip 1 kartą per metus. Esant vienodiems taršos šaltiniams pagal išmetamo teršalo kiekį, matavimus reikia atlikti viename iš jų, kasmet keičiant matavimams pasirinktą šaltinį. Taršos šaltinių kategorijų skaičiavimo rezultatai pateikti 7.2 lentelėje.

7.2 lentelė. Taršos šaltinių kategorijos

Taršos šaltinio nr	Teršalo pavadinimas	RV, mg/m ³	H,m	M, g/s	Cm, mg/m ³	Cm/RV	M/(RV*H)	Kategorija
001	Azoto oksidai	0,2	10	0,0008	0,03642	0,1821	0,0004	II
002	Azoto oksidai	0,2	10	0,0008	0,03642	0,1821	0,0004	II
003	Azoto oksidai	0,2	10	0,0008	0,03642	0,1821	0,0004	II
004	Azoto oksidai	0,2	10	0,0008	0,03642	0,1821	0,0004	II
101	Azoto oksidai	0,2	10	0,2754	0,03642	0,1821	0,1377	II
001	Amoniakas	0,2	10	0,073	0,027	0,135	0,0365	I
002	Amoniakas	0,2	10	0,073	0,027	0,135	0,0365	I
003	Amoniakas	0,2	10	0,073	0,027	0,135	0,0365	I
004	Amoniakas	0,2	10	0,073	0,027	0,135	0,0365	I
101	Amoniakas	0,2	10	0,055	0,027	0,135	0,0275	I
001	Kietosios daleles	0,05	10	0,0743	0,008	0,16	0,1486	II
002	Kietosios daleles	0,05	10	0,0743	0,008	0,16	0,1486	II
003	Kietosios daleles	0,05	10	0,0743	0,008	0,16	0,1486	II
004	Kietosios daleles	0,05	10	0,0743	0,008	0,16	0,1486	II

7.3 lentelė. Taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų monitoringo planas*

Eil. Nr.	Įrenginio/ gamybos pavadinimas	Taršos šaltinis ¹			Teršalai		Matavimų dažnumas	Planuojamas naudoti matavimo metodas ²
		Nr.	pavadinimas	koordinatės	pavadinimas	kodas		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Paukštidė Nr. 1	001	Oro valymo įreng. išmetimo anga	x – 6209700; y – 390282 x – 6209588; y – 390304	Amoniakas	134	4 kartus/metus	Fotometrinis
					Kietosios dalelės	4281	1 kartą/metus	LAND 28-98/M-08
					Azoto oksidai	5872	1 kartus/metus	LAND 29-98/M-09
2	Paukštidė Nr. 2	002	Oro valymo įreng. išmetimo anga	x – 6209686; y – 390285 x – 6209574; y – 390306	Amoniakas	134	4 kartus/metus	Fotometrinis
					Kietosios dalelės	4281	1 kartą/metus	LAND 28-98/M-08
					Azoto oksidai	5872	1 kartą/metus	LAND 29-98/M-09
3	Paukštidė Nr. 3	003	Oro valymo įreng. išmetimo anga	x – 6209715; y – 390360 x – 6209603; y – 390382	Amoniakas	134	4 kartus/metus	Fotometrinis
					Kietosios dalelės	4281	1 kartą/metus	LAND 28-98/M-08
					Azoto oksidai	5872	1 kartą/metus	LAND 29-98/M-09
4	Paukštidė Nr. 4	004	Oro valymo įreng. išmetimo anga	x – 6209702; y – 390362 x – 6209589; y – 390384	Amoniakas	134	4 kartus/metus	Fotometrinis
					Kietosios dalelės	4281	1 kartą/metus	LAND 28-98/M-08
					Azoto oksidai	5872	1 kartą/metus	LAND 29-98/M-09
5	Mėšlidė	101	Oro valymo įreng. išmetimo anga	x – 6209729; y – 390252	Amoniakas	134	4 kartus/metus	Fotometrinis

Pastabos: ¹ Įtraukiami ir tie taršos šaltiniai, kuriuose įrengta nuolat veikianti išmetamų teršalų monitoringo sistema.

² Nurodomas galiojantis teisės aktas, kuriuo nustatytas matavimo metodas, galiojančio standarto žymuo ar kitas metodas.

*Taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų monitoringo planas gali keistis paraiškos TIPK leidimui atnaujinti rengimo metu

Taršos šaltinių su nuotekomis išleidžiamų teršalų monitoringo plano metmenys

Veiklos vykdytojai rekomenduojama vykdyti su paviršinėmis, buitinėmis, technologinėmis nuotekomis išleidžiamų teršalų monitoringą.

Teršalų išleidžiamų su **paviršinėmis nuotekomis** monitoringas. Rekomenduojamas minimalus metinis paviršinių nuotekų mėginių ėmimo dažnis – 1 kartas per ketvirtį, t.y. 4 kartai per metus. Rekomenduojamas mėginių ėmimas prieš nuotekų valymą ir po jo. Nuotekose siūloma stebėti šiuos parametrus – BDS₅, naftos produktus ir skendinčias medžiagas. Monitoringas turi būti vykdomas vadovaujantis Nuostatomis ir kitais LR galiojančiais teisės aktais.

Teršalų išleidžiamų su **buitinėmis nuotekomis** monitoringas. Rekomenduojamas minimalus metinis buitinių nuotekų mėginių ėmimo dažnis – 1 kartas per ketvirtį, t.y. 4 kartai per metus. Rekomenduojamas mėginių ėmimas prieš išleidimą į miesto nuotekų tinklus. Nuotekose siūloma stebėti šiuos parametrus – pH, SM, BDS₇, ChDS, BN, BP. Monitoringas turi būti vykdomas vadovaujantis Nuostatomis ir kitais LR galiojančiais teisės aktais.

Teršalų išleidžiamų su **technologinėmis nuotekomis** monitoringas. Rekomenduojamas minimalus metinis technologinių nuotekų mėginių ėmimo dažnis – 1 kartas per ketvirtį, t.y. 4 kartai per metus. Rekomenduojamas mėginių ėmimas prieš nuotekų valymą ir po jo. Nuotekose siūloma stebėti šiuos parametrus – pH, SM, BDS₇, ChDS, BN, BP. Monitoringas turi būti vykdomas vadovaujantis Nuostatomis ir kitais LR galiojančiais teisės aktais.

7.2.3 Poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringas

Poveikio aplinkos oro kokybei monitoringas

Sąlygos, reikalaujančios vykdyti poveikio aplinkos oro kokybei monitoringą

Poveikio aplinkos oro kokybei monitoringo tikslas – stebėti, vertinti ir prognozuoti iš aplinkos oro taršos šaltinių išmetamų teršalų poveikį gamtinės aplinkos kokybei. Planuojamame objekte numatomi 5 oro taršos šaltiniai. Į aplinkos orą bus išmetami teršalai: amoniakas, anglies monoksidas, azoto oksidai ir kietosios dalelės.

Vadovaujantis Nuostatų 8.1.1 punktu poveikio aplinkos oro kokybei monitoringą turi vykdyti „ūkio subjektai, kurių vykdomos veiklos metu išmetami teršalai, nurodyti Teršalų, kurių kiekis ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąraše ir ribinėse aplinkos oro užterštumo vertėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582, o veiklos metu vieno iš aplinkos orą išmetamų teršalų TPR apskaičiuotas Nuostatų 1 priedo 3 punkte nustatyta tvarka, yra didesnis nei 10⁴ arba to teršalo koncentracija, apskaičiuota modeliavimo būdu (be foninio aplinkos oro užterštumo) viršija mažiausio vidurkinimo laikotarpio ribines aplinkos oro užterštumo vertes, nustatytas žmonių sveikatos apsaugai, nurodytas Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąraše ir ribinėse aplinkos oro užterštumo vertėse;

Nei vieno į aplinkos orą numatomų išmesti teršalų TPR neviršija 10⁴, todėl pagal šį kriterijų poveikio aplinkos oro kokybei monitoringas neprivalomas. Pagal nacionalinius kriterijus ribojamų teršalų modeliavimo būdu apskaičiuota koncentracija neviršija mažiausio vidurkinimo laikotarpio ribinių aplinkos oro užterštumo verčių, todėl pagal šį kriterijų poveikio aplinkos oro kokybei monitoringas taip pat neprivalomas.

Pagal Nuostatų 8.1.2 punktą ūkio subjektai kurių vykdomos veiklos metu išmetami teršalai, nurodyti Teršalų, kurių kiekis ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m.

spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582, o teršalo koncentracija apskaičiuota modeliavimo būdu (be foninio aplinkos oro užterštumo) viršija mažiausio vidurkinimo laikotarpio **žemutinę** vertinimo ribą, nustatytą sveikatos apsaugai, nurodytą Aplinkos kokybės vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m gruodžio 12d. įsakymu Nr. 596 2 priede.

7.4 lentelėje pateikiamas teršalų sklaidos matematinio modeliavimo rezultatų palyginimas su Aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos aprašu 2 priede nurodytomis žemutinėmis vertinimo ribomis ir su mažiausio vidurkinimo laikotarpio ribinėmis aplinkos oro užterštumo vertėmis, nustatytomis žmonių sveikatos apsaugai, nurodytomis Nacionalinėse normose.

7.4 Lentelė. Teršalų sklaidos modeliavimo rezultatai

Teršalo pavadinimas	Vidurkis	Žemutinė vertinimo riba žmogaus sveikatos apsaugai	Viršutinė vertinimo riba žmogaus sveikatos apsaugai	Maksimali apskaičiuota koncentracija
Teršalai, kurių kiekis ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus				
Anglies monoksidas	8 valandų	50 % ribinės vertės (5 mg/ m ³)	-	0,013 mg/m ³
Azoto oksidai	1 valandos	50 % ribinės vertės (100 µg/m ³ neturi būti viršyta daugiau kaip 18 kartų per kalendorinius metus)	70 % ribinės vertės (140 µg/m ³ neturi būti viršyta daugiau kaip 18 kartų per kalendorinius metus)	36,42 µg /m ³
Kietosios dalelės	24 valandų	50 % ribinės vertės (25 µg/m ³ neturi būti viršyta daugiau kaip 35 kartus per kalendorinius metus)	70 % ribinės vertės (35 µg/m ³ neturi būti viršyta daugiau kaip 35 kartus per kalendorinius metus)	8,342 µg/m ³
Teršalai, kurių kiekis ribojamas pagal nacionalinius kriterijus				
Amoniakas	Pusės valandos	0,2 mg/ m ³		0,027 mg/m ³

Iš 7.4 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad nei vieno teršalo žemutinė vertinimo riba žmogaus sveikatos apsaugai nėra viršijama, todėl nei vieno teršalo monitoringas aplinkos ore nėra privalomas. Tačiau atsižvelgiant į visuomenės pasiūlymus ir tai, kad amoniako, kietųjų dalelių bei azoto oksidų maksimali priežeminė koncentracija sudaro apie 0,2 ribinės vertės rekomenduojame vykdyti šių teršalų monitoringą aplinkos ore.

Remiantis Nuostatų 1 priedo 11 punktu ūkio subjektų poveikio aplinkos oro kokybei monitoringas gali būti vykdomas nuolatinių, nenuolatinių matavimų ar matematinio modeliavimo būdais.

7.5 lentelė. Poveikio oro kokybei monitoringo planas*

Eil. Nr.	Nustatomi parametrai	Vertinimo kriterijus ¹	Matavimų vieta,		Numatomas matavimo metodas ²
			pavadinimas	koordinatės	
1	2	3	4	5	6
1.	Azoto oksidai	1 valandos ribinė vertė - 200 µg/m ³	Matavimo taškas T1 – šiaurinėje pusėje ant paukštyno sklypo ribos;	x-6209990 y-390027	LAND 24-98/M-04
			Matavimo taškas T2 - rytinėje pusėje ant paukštyno sklypo ribos;	x-6209677 y-390584	
2.	Amoniakas	Pusės valandos ribinė vertė – 0,2 mg/m ³	Matavimo taškas T3 – pietinėje pusėje ant paukštyno sklypo ribos;	x-6209483 y-390441	LAND 88-2009
			Matavimo taškas T4 – vakarinėje pusėje ant paukštyno sklypo ribos;	x-6209647 y-389897	
	Kietosios dalelės	24 valandų ribinė vertė - 50 µg/m ³			LAND 26-98/M-06

Pastabos:

¹ Nurodomos ribinės, siektinos arba kitos norminės vertės, su kuriomis bus lyginami matavimų rezultatai.

² Nurodomas galiojantis teisės aktas, kuriuo nustatytas matavimo metodas, galiojančio standarto žymuo ar kitas metodas.

* Monitoringo planas gali keistis paraiškos TIPK leidimui atnaujinti rengimo metu

7.2 pav. Situacijos schema su pažymėtomis aplinkos oro kokybės monitoringo vietomis

Poveikio vandens kokybei monitoringas

Planuojamos ūkinės veiklos vykdytojai rekomenduojama vykdyti paviršinio ir požeminio vandens monitoringą.

Paviršinio vandens monitoringas

Paviršiniame vandens telkinyje į kurį išleidžiamos lietaus nuotekos rekomenduojama vieną mėginį imti teršalų išleidimo vietoje, o kitą ne toliau kaip 0,5 km nuo išleistuvo.

Rekomenduojama tirti šiuos parametrus: pH, temperatūra, ištirpęs vandenyje deguonis, skendinčios medžiagos, biocheminis deguonies suvartojimas (BDS), cheminis deguonies suvartojimas (ChDS), amonio azotas, nitratai, nitritai, bendras azotas, fosfatai, bendras fosforas.

Atsižvelgiant į Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto pasiūlymus ir siekiant sumažinti riziką biologinio užterštumo išplitimui teritorijoje ir už jos ribų šiame telkinyje rekomenduojama taip pat tirti biologinės taršos parametrus.

Vandens mėginiai turi būti imami pagal LST EN ISO 5667-1:2007+AC:2007 „Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 1 dalis. Mėginių ėmimo programų ir būdų sudarymo nurodymai“ (ISO 5667-1:2006), LST EN ISO 5667-3:2006 „Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 3 dalis. Nurodymai, kaip konservuoti ir tvarkyti vandens mėginius“ (ISO 5667-3:2003), ISO 5667-4:1987 „Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 4 dalis. Nurodymai, kaip imti mėginius iš ežerų ir vandens saugyklų;

Paviršinio vandens mėginiai imami tokio pat dažniu ir tuo pačiu metu, kaip ir nuotekų mėginiai.

Požeminio vandens monitoringas

Vadovaujantis Nuostatų 8.3.1.12 punktu poveikio požeminiam vandeniui monitoringą turi vykdyti ūkio subjektai auginantys mėsines kiaules, paršavedes ir (arba) paukščius, kai šiai ūkinei veiklai reikalingas TIPK leidimas. Požeminio vandens monitoringas vykdomas tada, jei atlikus hidrogeologinius tyrimus, bent viename gręžinyje teršiančių medžiagų koncentracija požeminiame

vandenyje yra didesnė už nustatytą ribinę vertę. Jei atlikus hidrogeologinius tyrimus bus nustatyta, kad planuojamai ūkinei veiklai poveikio požeminiam vandeniui monitoringas privalomas, požeminio vandens monitoringo programos dalis turi būti rengiama atsižvelgiant į Metodinių reikalavimų monitoringo programos požeminio vandens monitoringo dalies rengimui, patvirtintų Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. 1-156, nuostatas.

7.2.4 Triukšmo monitoringas

Atsižvelgiant į ekspertų - Estonian, Latvian & Lithuanian Environment pastabas (2014-01-30 Nr. (2.6)-A4-445) rekomenduojama vykdyti ilgalaikį triukšmo lygio monitoringą artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje.

Monitoringo programos triukšmo dalis turi būti rengiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu, Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymu ir kitais teisės aktais.

Triukšmo monitoringo vykdymo metu gautus triukšmo dydžius rekomenduojama lyginti su HN33:2011 reglamentuojamais didžiausiais leidžiamais triukšmo ribiniais dydžiais gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo.

Matavimus siūloma atlikti kiekvieną metų ketvirtį (1 kartą kas 3 mėnesius) įvairiu paros metu: dienos, vakaro ir nakties laiko periodais (6-18 val., 18-22 val. ir 22-6 val.)

7.2.5 Kvapų monitoringas

Kvapų monitoringas aplinkos ore nėra reglamentuojamas teisės aktais, tačiau atsižvelgiant į gyventojų pastabas, rekomenduojama planuojamame objekte įdiegti vidinę kvapų kontrolės sistemą, **vykdyti kvapų monitoringą visuose taršos šaltinių išmetimo taškuose - paukštidžių ir mėšlidės oro valymo įrenginiuose** (oro valymo įrenginių darbo metu vykdoma stebėseną, visi kontroliuojami parametrai ir matavimų duomenys yra registruojami žurnale).

Atsižvelgiant į Aplinkos apsaugos agentūros ekspertizės pateiktas pastabas planuojamos ūkinės veiklos statytojas papildomai nurodė, kad objekto eksploatacijos metu nuolat bus vykdomi oro valymo įrenginių įeinančių ir išeinančių oro srautų parametrų matavimai, atliekami išleidžiamo vandens (amonio sulfato ar amoniakinio vandens) laboratoriniai tyrimai, kurie bus pateikiami kontrolei atitinkamoms institucijoms.

Taip pat atsižvelgiant į visuomenės keliamus klausimus dėl galimos taršos ir kvapų sklaidimo gyvenvietės link pučiant nepalankiam vėjui, planuojama matomoje vietoje paukštyno teritorijoje įrengti vėjarodę, kurios pagalba visiems būtų aišku ir suprantama, nuo kokio objekto gali skliti nemalonūs kvapai. Pagal nuotekų valymo įrenginių ir paukštidžių išsidėstymą šių objektų skleidžiamų kvapų įtaka galėtų turėti suminį poveikį vyraujant rytų vėjui.

Ūkio subjektai privalo stebėjimus, tyrimus ir matavimus atlikti pagal teisės aktuose nustatytus metodus, matavimus turi atlikti laboratorijos, akredituotos teisės aktų nustatyta tvarka arba turinčios atitinkamus leidimus.

8. RIZIKOS ANALIZĖ

8.1 RIZIKOS ANALIZĖS IR JOS VERTINIMO METODIKA

Rizikos analizė ir jos vertinimas atliekami remiantis Planuojamos ūkinės veiklos galimų avarių rizikos vertinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 367 (toliau - Rekomendacijos).

Rekomendacijų bendrosios nuostatos numato, kad PAV ataskaitoje turi būti atlikta planuojamos ūkinės veiklos rizikos analizė, išnagrinėtos galimos avarinės situacijos, įvertintos galimos jų pasekmės bei numatytos prevencinės priemonės joms išvengti ar likviduoti. Rekomendacijos yra patariamąjo pobūdžio dokumentas, kurio paskirtis paaiškinti, į ką turėtų atkreipti dėmesį PAV dokumentų rengėjai, atlikdami planuojamos ūkinės veiklos rizikos analizę.

Rizikos analizės metu turi būti išnagrinėti rizikos objektai, pavojingi veiksniai ir pažeidžiami objektai bei įvertinta nelaimingo atsitikimo, susijusio su šiais veiksniais tikimybė ir pasekmės žmogui, gamtai ir materialinėms vertybėms (nuosavybei).

Rizikos analizė turi identifikuoti esančius ir galimus pavojus bei parodyti:

- ❖ rizikos objektus, kuriuose gali įvykti nelaimingas atsitikimas;
- ❖ rizikos šaltinius rizikos objektuose;
- ❖ nelaimingų atsitikimų pobūdį;
- ❖ galimus pažeidžiamus objektus;
- ❖ nelaimingo atsitikimo pasekmes;
- ❖ nelaimingo atsitikimo tikimybę (apytikrę); veiksnius, didinančius riziką.

Atliekant rizikos analizę svarbu išsiaiškinti ir rekomenduojama nurodyti:

- ♦ informacijos šaltinius (metodikas, įvairią literatūrą, kompiuterines programas ir kt.);
- ♦ žemėlapius ir kitą informacinę medžiagą apie PŪV aplinką, infrastruktūros objektus, gyvenamas zonas ir visuomeninės paskirties objektus;
- ♦ strateginį planavimą PŪV aplinkoje esančioje teritorijoje;
- ♦ šalia esančias saugomas gamtos ir kultūros vertybes;
- ♦ galimas ekstremalias hidrometeorologines situacijas ir jų tikimybę;
- ♦ įmones ir organizacijas, esančias ir vykdančias ūkinę veiklą nagrinėjamoje teritorijoje;
- ♦ pavojingas medžiagas, naudojamas planuojamoje ūkinėje veikloje;
- ♦ eismo intensyvumą;
- ♦ esamus saugos ir gelbėjimo planus;
- ♦ duomenis apie nelaimingus atsitikimus ir jų statistiką;
- ♦ informaciją apie žmonių skaičių (gyventojus ir dirbančiuosius).

Visais atvejais atliekant rizikos analizes nagrinėjami tokie pavojai ir rizikos:

1. galimi pavojai žmonėms ir socialinei aplinkai,
2. kylantys ir didėjantys pavojai ir rizikos gamtinei aplinkai,
3. rizikos nuosavybei;
4. rizikos įmonės prestižui.

Rizikos analizė, atliekama PŪV sudėtyje, didžiausią dėmesį kreipia avarinių situacijų susidarymo galimybei ir iš jų kylantiems pavojams ir rizikoms.

Rekomenduojama rizikos vertinimo struktūra numato, kad rizika gali būti vertinama priklausomai nuo rizikos reikšmingumo ir galimo poveikio į rizikos zoną patenkantiems objektams.

Rekomenduojama rizikos analizės struktūra (1-14 žingsniai) numato, kad priklausomai nuo poveikio reikšmingumo žmonėms, gamtai, nuosavybei ir nuo tokį poveikį patiriančių objekto buvimo poveikio zonoje, atliekami 1-3, 1-5 arba 1-14 žingsniai.

Rizikos															
Aptikimas				Nustatymas			Klasifikavimas					Įvertinimas			
1	2	3		4	5	*	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Baigti čia, jei pavojingi veiksniai menki															
Baigti čia, jeigu nėra atitinkamų pažeidžiamų objektų															

Žingsniai atitinka 8.5 skyriuje pateikiamos 8.5.1 lentelės grafą, kurioje registruojami galimi pavojai (rizikos aptikimas), nelaimingų atsitikimų pobūdis ir pažeidžiami objektai (rizikos nustatymas), pasekmės pažeidžiamiems objektams, jų reikšmingumas, trukmė, (rizikos klasifikavimas), jų tikimybė ir svarba (rizikos įvertinimas).

8.2 GALIMI RIZIKOS OBJEKTAI IR PAVOJINGI VEIKSNIAI

Ekspluatuojant gyvulininkystės įmones galimos ekstremalios ir avarinės situacijos ir jų keliami pavojai žmonėms ir socialinei aplinkai susiję su pavojingų medžiagų, naudojamų technologiniame procese išsiliejimu, eksploatuojamų technologinių įrenginių gedimu, paukščių ligomis ir galimomis epidemijomis.

Galimi pavojai gali kilti auginamiems gyvūnams (šiuo atveju vištoms), įmonės darbuotojams, aplinkiniams gyventojams, taip pat gamtinei aplinkai ir greta esančioms įmonėms.

Numatomos naudoti cheminės medžiagos pateiktos 1.5 skyriuje, 1.5 lentelėje.

Vienu metu planuojama naudoti vieną iš dviejų šioje lentelėje nurodytų baktericidų, naudojamų dezinfekcijai: TH5, Kikstart. Šios medžiagos esdinančios ir pavojingos arba toksiškos. TH5 labai degi ir toksiška, Kikstart oksiduojanti.

Tai didelio efektyvumo baktericidai, kurie gali turėti aukštą avarijų potencialą, tačiau objekte jų nenumatoma sandėliuoti. Pagal poreikį šias medžiagas atveš dezinfekavimo darbus vykdanti specializuota įmonė. Planuojamos ūkinės veiklos vykdymo metu numatoma naudoti iki 200 litrų per metus, (žr. sk .1.5).

Jei užsidegtų nedidelis dezinfekavimo metu išsiliejusios medžiagos kiekis (pasirinkus TH5), būti lengvai užgesinama vietinėmis priemonėmis, bet kurio tipo rankiniais gesintuvais. Silpnas garavimas neleidžia plačiai pasklisti aplinkoje, todėl gali būti pavojingas tik personalui labai konkrečioje ir lokaliajoje vietoje. Dezinfekcijai naudojamas 0,1-1% koncentracijos vandeninis tirpalas, todėl laikantis saugaus darbo taisyklių personalui ir aplinkiniams gyventojams nepavojingas.

Vienu metu saugomas sieros rūgšties kiekis apie 50m³, per metus jos oro valymo įrenginiuose gali būti sunaudojama apie 159,813 m³ (294,057 t). Techninio projekto rengimo metu sieros rūgšties kiekis gali būti patikslintas. Sieros rūgštis saugoma stacionariuose nerūdijančio plieno rezervuaruose techninėse patalpose šalia valymo įrenginių. Technologiniame procese naudojamas 3-10% procentų koncentracijos tirpalas, kuris išpurškiamas ant porėto oro valymo elemento uždaroje valymo įrenginio ertmėje. Ji skirta surišti valomame ore esančiam amoniakui. Sieros rūgšties išsiliejimas iš rezervuaro galimas tik pažeidus talpyklą, bet šios medžiagos didelių avarijų potencialas yra labai mažas - išsiliejusi sieros rūgštis užterštų uždarą su nelaidžia danga patalpą, kurioje laikomas rezervuaras. Objekte bus numatytas išsiliejusios sieros rūgšties surinkimas, neutralizuojančios priemonės (silpnas

šarminės medžiagos tirpalas). Kadangi sieros rūgšties sočiųjų garų slėgis prie 20 °C siekia apie 0,0001 kPa, galima teigti, kad medžiaga aplinkos temperatūroje garuoja labai silpnai, oru sklinda tik virš išsiliejimo vietos ir šalia, todėl pavojinga tik kontakto su ja metu, t.y. tik personalui, išsiliejimo likvidavimo metu arba remontuojant šią oro valymo įrenginių dalį. Su pavojingomis medžiagomis dirbantis personalas apmokomas, instruktuojamas, medžiagos saugojimo vietoje yra pirmajai pagalbai suteikti reikalingos priemonės, saugomos rūgšties koncentracija gali sukelti tik nežymius sveikatos sutrikimus.

Veikiantys mechanizmai pavojų kelia dėl besisukančių dalių, konvejerių, elektrinių variklių elektros įtampos poveikių. Poveikis galimas tik personalui ar aptarnaujančių įmonių darbuotojams, nesilaikantiems saugaus darbo taisyklių. Pavojingų įrenginių, įtraukiamų į valstybės pavojingų įrenginių registrą neplanuojama. Darbuotojai aptarnaujantys elektros įrenginius apmokomi, esant reikalui atestuojami. Planuojamoje ūkinėje veikloje numatomų eksploatuoti įrenginių būdingiausi technologiniai gedimai, prevencinės ir avarijų likvidavimo priemonės aprašomos sk. 8.6.2.

Didelė paukščių koncentracija sąlygoja stambaus židinio susidarymo pavojų paukščių gripo ar kitos infekcijos atveju. Auginant paukščius tokiais dideliais kiekiais yra būtina biosauga - tai kompleksas priemonių, padedantis kontroliuoti pulko sveikatingumą, užkertantis kelius ligų patekimui ir plitimui paukštyne (biosaugos priemonės žr.sk. 2.2.1).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 241 „Dėl Ekstremalių įvykių kriterijų patvirtinimo“ (2011 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo Nr. 988 redakcija) 12.3. punktu ekstremaliu įvykiu įvardina neįprastą naminių paukščių gaišimą ūkiuose, kai ūkyje per savaitę nugaišta daugiau nei 3% naminių paukščių. Tokiems ekstremaliam įvykiui atsitikus skelbiamas karantinas, ribojamas pateikimas į įmonę ir užkrato plitimas iš jos.

Norint gauti auginimo vietos veterinarinį patvirtinimo numerį, turės būti sudaryta RVASVT programa (Rizikos veiksnių analizė svarbiuose valdymo taškuose), kurioje turi būti aprašyti visi galimi variantai dėl bakterinių ir virusinių ligų, jų valdymas.

Vykdam ūkinę veiklą turi būti sudaromos vakcinacijos programos, patvirtintos su Telsių valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba. Taip pat turi būti paruoštas planas esant zoonozių pavojui, kuris turi būti suderintas su Telsių valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, ekstremalių situacijų biuru, priešgaisrine ir higienos tarnyba. Turi būti numatytos laidojimo vietos, paukščių naikinimo būdai, saugus kritusių paukščių transportavimas iki laidojimo vietos.

Ekstremalių situacijų dėl paukščių ligų prevencijos, valdymo ir likvidavimo priemonės aprašytos sk. 8.6.4.

8.1 lentelėje apibendrinami PŪV rizikos objektai ir būdingiausi pavojingi veiksniai, bei galimi išoriniai poveikiai, galintys sukelti avarines situacijas.

8.1. lentelė Rizikos objektų pavojingi veiksniai

Rizikos objektai	Būdingiausi pavojingi veiksniai
Saugomos pavojingos medžiagos	Vienas iš 1.5 lentelėje išvardintų baktericidų (TH5, Kikstart); Sieros rūgšties tirpalas
Veikiantys technologiniai mėšlo šalinimo, vėdinimo, oro valymo mechanizmai	Besisukančios mechanizmų dalys; Konvejeriai, ventiliatoriai, cirkuliaciniai siurbiai; Elektros įrenginiai
Išorės objektai ir veiksniai	
Paukščių ligų infekcija	Atvykstančios transporto priemonės Laukiniai paukščiai; Graužikai
Ekstremalios hidrometeorologinės sąlygos	Uraganai, stiprios audros

8.3 PAŽEIDŽIAMIE OBJEKTAI IR GALIMOS PASEKMĖS

8.2. lentelė Pažeidžiamų objektų galimos pasekmės

Pažeidžiami objektai	Pasekmės
Žmonės:	
Statybos metu	
Statybininkai	Įvairaus laipsnio sužeidimai, atsitiktinės mirtys
Eksploatacijos metu	
Personalas	Nedideli sužeidimai Cheminiai nudegimai nuo sieros rūgšties Atsitiktiniai pavieniai apsinuodijimai baktericidu
Avarių ir ekstremalių situacijų likviduotojai	Nedideli sužeidimai Cheminiai nudegimai nuo sieros rūgšties Atsitiktiniai pavieniai apsinuodijimai baktericidu
Aplinkiniai gyventojai	Ekstremalių situacijų metu nepatogumai dėl karantino, sveikatai poveikis nežymus
Gamta:	
Eksploatacijos metu	
Dirvožemis	Nedideli lokalūs taršos židiniai išsiliejus sieros rūgščiai, pasekmės nežymios
Paviršinio vandens telkiniai	-
Požeminė hidrosfera	-
Aplinkos oras	Tarša degimo produktais gaisro metu
Saugomos teritorijos	-
Nuosavybė	
Pastatai	Gaisrų atveju pastatai sunaikinami
Auginami paukščiai	Paukščių masinis kritimas epidemijos atveju Paukščių žūtis gaisro atveju
Gyventojų nuosavybė	Galimi naminių paukščių kritimai epidemijos atveju

8.4 AVARINIŲ ĮVYKIŲ PASEKMIŲ, GREIČIO IR TIKIMYBĖS KLASIFIKAVIMAS

Rekomendacijose siūlomos penkių balų pasekmių žmonėms, gamtinei aplinkai ir nuosavybei, avarijos plėtojimosi greičio ir rizikos tikimybės klasifikavimo skalės, naudojama daugelyje rizikos vertinimo ataskaitų pasaulyje. Dažnai ši skalė papildoma šeštu balu - nėra poveikio.

8.3. lentelė. Pasekmių klasifikavimas

Pasekmės žmonių gyvybei ir sveikatai	
Klasė	Požymiai
Nereikšmingos	laikinas lengvas savijautos pablogėjimas
Ribotos	keletas sužalojimų, ilgalaikis savijautos pablogėjimas
Didelės	keletas sunkių sužalojimų, labai žymus savijautos pablogėjimas
Labai didelės	kelios (daugiau kaip 5) mirtys, keliolika - keliasdešimt sunkiai sužalotų, iki 500 - evakuotų
Katastrofinės	keliolika mirčių, keli šimtai sunkiai sužalotų, daugiau kaip 500 evakuotų
Pasekmės gamtai	
Klasė	Požymiai
Nereikšmingos	nėra užteršimo, poveikis lokalizuotas
Ribotos	nestiprus užteršimas, poveikis lokalizuotas
Didelės	nestiprus užteršimas, išplitęs poveikis
Labai didelės	stiprus užteršimas, poveikis lokalizuotas
Katastrofiškos	ypač stiprus užteršimas, išplitęs poveikis
Pasekmės materialinėms vertybėms (nuosavybei)	
Klasė	Padarytos žalos vertė, tūkst. Lt.
Nereikšmingos	mažiau 100
Ribotos	100 - 200
Didelės	200- 1000
Labai didelės	1000 - 5000
Katastrofiškos	daugiau 5000
Plėtojimosi greitis	
Klasė	Požymiai
Ankstytas ir aiškus įspėjimas	padariniai lokalizuoti, žalos nėra
Vidutiniškas įspėjimas	šiek tiek išplitęs, nežymi žala
Jokio įspėjimo	vyksta slapta, iki poveikis pasireiškia visiškai, poveikis labai staigus (sprogimas)
Tikimybė	
Klasė	Grubiai paskaičiuotas dažnis
Neįmanoma	rečiau negu kartą per 1000 metų
Beveik neįmanoma	kartą per 100-1000 metų
Visiškai tikėtina	kartą per 10-100 metų
Tikėtina	kartą per 10-1 metus
Labai tikėtina	dažniau kaip kartą per metus

Kai trūksta statistinės medžiagos įvykio tikimybei nustatyti gali būti naudojama dažnumo skalė, paremta kokybiniu dažnumo aprašymu (8.4 lentelė).

8.4. lentelė. Įvykių dažnumo skalė

Tikimybė	
Klasė	Grubiai paskaičiuotas dažnis
Labai retas įvykis	Tai labiau teorinė galimybė. Tokie atvejai nežinomi pasaulinėje praktikoje šioje srityje
Retas įvykis	Šiai kategorijai priskiriami įvykiai, kurie yra įvykę šioje srityje, tačiau jie labai reti ir galimi tik sutapus visai eilei mažai tikėtinų aplinkybių.
Galimas įvykis	Tai avarinės situacijos, kurios atsitinka retai, tačiau reguliariai, bent kartą per metus pasaulyje, arba kurios yra užfiksuotos bent kartą bent viename analogiškame šalies objekte.
Tikėtinas įvykis	Tai avarinė situacija, kuri yra bent kartą atsitikusi šalyje arba reguliariai įvyksta viename iš bendrovės įrenginių.
Dažnas įvykis	Tai avarinės situacijos ir incidentai, kurie eksploatuojant įrenginį vyksta reguliariai

8.5. GALIMŲ PAVOJŲ REGISTRAS

Aukščiau aprašytos rizikos ir pavojai įtraukiami į galimų pavojų registrą.

8.5. lentelė. Rizikos veiksnių aptikimas, nustatymas, klasifikavimas ir įvertinimas

Rizikos veiksnių apibūdinimas				Pažeidžiami objektai		Reikšmingumas (pasekmės)			Nelaimingo atsitikimo			Prevencinės priemonės	Pastabos
Objektas	Operacija	Veiksny	pobūdis	Identifikavimas	Pasekmės	Žmonėms	Gamtai	Nuosavybei	Trukmė*	Tikimybė	Svarba**		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
I. Eksploatacijos metu galimos avarijos ir ekstremalūs įvykiai													
Pavojingos medžiagos	Baktericidų panaudojimas	Darbuotojų klaidos	Atsitiktinis išsiliejimas	žmonės	Personalui	Ribotos	-	-	Grietai ir netikėtai	tikėtinas	Nedidelė, rizika priimtina,	Saugaus darbo taisyklės	
	Sieros rūgšties naudojimas valymo įrenginiuose	Darbuotojų klaidos	Mažas išsiliejimas	Žmonės gamta	Personalui dirvožemiui	Ribotos	nereikšmingos		Grietai ir netikėtai	retas		Saugaus darbo taisyklės, Projektiniai sprendimai	
		Nekokybiškos talpyklos medžiagos	Didelis išsiliejimas	Žmonės gamta nuosavybė	Personalui dirvožemiui žaliavoms	ribotos	ribotos	nereikšmingos	Grietai ir netikėtai	Labai retas			
Technologiniai įrenginiai	Eksploatacija	Techninis gedimas	sužeidimai	žmonės	Personalui	ribotos	-	-	Grietai ir netikėtai	retas		Projektiniai sprendimai	
		Darbuotojų klaidos	sužeidimai	žmonės	Personalas	ribotos	ribotos	Nereikšmingos	Grietai ir netikėtai	tikėtinas		Saugaus darbo taisyklės	
Elektros įranga	eksploatacija	Techninis gedimas	sužeidimai	žmonės	Personalui	ribotos	-	-	Grietai ir netikėtai	retas		Projektiniai sprendimai	
		Darbuotojų klaidos	sužeidimai	žmonės	Personalas	ribotos	ribotos	Nereikšmingos	Grietai ir netikėtai	tikėtinas	Saugaus darbo taisyklės		
III. Išorės veiksnių sukeltos avarijos													
Auginami paukščiai	Eksploatacija	epidemija	Paukščių kritimas	Žmonėms gamtai nuosavybei	Personalui Laukiniams paukščiams vištoms	Ribotos	Ribotos	Ribotos-didelės	prognazuojamas	retas	Taikomas ALARP principas	Veterinarinės priemonės, karantinas,	
III. Ekstremalūs gamtos reiškiniai													
Pastatai, paukščiai	Eksploatacija	Uraganas, Stiprus vėjas	Pastatų avarijos	Žmonėms nuosavybei	Personalui pastatams	Ribotos	-	ribotos	Aiškūs įspėjimas	retas		Išankstinis pasirengimas ekstremaliai situacijai	
	Eksploatacija	Uraganas	Elektros dingimas	nuosavybė	vištoms	ribotos	-	Ribotos-didelės	Aiškūs įspėjimas	retas	Taikomas ALARP principas		

*-greitis, pasirengimas

**-(rizikos laipsnis)

ALARP (as low as Reasonably possible) principas numato, kad būtina būtų priimtos finansiškai pagrįstos priemonės rizikos sumažinimui

8.6. PREVENCINĖS IR AVARIJŲ LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS

8.6.1 PAVOJINGŲ MEDŽIAGŲ IŠSILIEJIMAS, PREVENCINĖS IR AVARIJŲ LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS

Objekte naudojamos pavojingos medžiagos neturi didelių avarių kilimo potencialo, todėl ypatingų papildomų priemonių nereikalauja.

Naudojant toksiškus ir pavojingus baktericidus reikalinga laikytis saugaus darbo taisyklių. Dezinfekavimo darbus atliks specializuotos įmonės ir apmokyti asmenys, aprūpinti respiracinėmis ir akių apsaugos priemonėmis. Įvykus produkto nutekėjimui bus nedelsiant lokalizuojama vieta, išvaloma naudojant absorbuojančią medžiagą sugeriančius skysčius, atliekos patalpinamos į specialius konteinerius ir išvežamos įmonės, kuri yra registruota Atliekas tvarkančių įmonių registre ir turi teisę tvarkyti tokias atliekas.

Planuojant objekte naudoti sieros rūgštį visos reikalingos priemonės privalo būti numatytos rengiant techninį projektą ir pagal projektinius sprendinius įgyvendintos statybos metu. Sieros rūgštis turi būti atvežama specialiu transportu, sandėliuojama techninėse patalpose stacionariuose nerūdijančio plieno rezervuaruose ir dozuojama automatiškai pagal poreikį eksploatacijos metu. Medžiaga yra pavojinga tik sąlyčio metu, pavojingų koncentracijų garai gali susidaryti virš išsiliejimo židinio, todėl saugaus darbo taisyklės yra pagrindinė prevencijos priemonė. Objekte turi būti pakankamas kiekis neutralizuojančių medžiagų medžiagų (šarminių medžiagų) ir vandens, kad būtų galima nedelsiant likviduoti avarinius sieros rūgšties išsiliejimus. Avariniai sieros rūgšties išsiliejimai aplinkiniams gyventojams nepavojingi, kadangi gali išsilieti tik uždarose patalpioje.

8.6.2 TECHNOLOGINIŲ ĮRENGIMŲ GEDIMAI, PREVENCINĖS IR AVARIJŲ LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS

Įrenginių saugumas yra svarbus aspektas planavimo, statybos bei valdymo metu. Siekiant užtikrinti aukštą įrenginių ir procesų saugumo lygį visi saugumu susiję įrenginiai turi turėti specialias apsaugos priemones. Šių priemonių tikslas, kiek įmanoma išvengti klaidingų veiksmų ir avarių, kurios potencialiai galėtų turėti neigiamų veiksnių aplinkai ar sumažinti tokių veiksnių poveikį, jei vis tik tokios avarijos įvyktų.

Teršalų emisijų padidėjimas gedimų ir avarių metu priklauso nuo apsaugos priemonių reakcijos laiko. Todėl visų šių apsaugos priemonių tikslas, kad laikas per kurį pašalinamas gedimas ar avarija ir grįžtama prie normalaus darbo režimo būtų kuo trumpesnis.

Visi įrenginiai turi būti periodiškai prižiūrimi ir atnaujinami pagal pažangiausią pasaulinę praktiką, tiriami ir analizuojami įrenginių technologiniai sutrikimai ir numatomos priemonės jiems išvengti.

Prevencinės apsaugos priemonės, kurios naudojamos kontrolei - signalizacijos sistemos, informuojančios apie nukrypimus nuo normalaus darbo režimo, gedimus ar avarijas, o taip pat grįžimą prie normalaus darbo režimo; priešgaisrinės sistemos ir gaisrų gesinimo priemonės; žaibolaidžiai, pastatų apsauga ir kt.

Didžiausia ventiliacijos sistemos problema gali būti elektros energijos tiekimo sutrikimas. Objekte bus numatytas rezervinis elektros energijos gamybos šaltinis, kuris automatiškai įsijungia, jei nutrūksta elektros energijos tiekimas ir neatsistato per keletą minučių.

Kiekvienoje paukštidėse planuojamą ventiliacijos sistemą sudaro 60 ventiliatorių, kurių darbas pilnai automatizuotas, procesas valdomas kompiuteriu. Prie ventiliacijos valdymo numatoma avarinės signalizacijos sistema, kuri įjungia sireną ir šviesos signalizaciją esant sutrikimams ventiliacijos

sistemoje. Vieno ar kito ventiliatoriaus gedimas nei aplinkai nei paukštidėse laikomiems gyvūnams jokio pavojaus nekelia. Sugedęs ventiliatorius suremontuojamas arba pakeičiamas nauju.

Šalia paukštidžių planuojamų įrengti oro valymo įrenginių darbas sujungtas su vėdinimo įrenginių darbu ir valdomas ta pačia kompiuterine sistema. Tai įgalina optimaliai reguliuoti oro judėjimo greitį, paduodamo ir ištraukiamo oro srautus ir užtikrinti reikiamus parametrus.

Didžiausia galima cheminių oro valymo įrenginių problema gali būti cirkuliacinio siurblio gedimas. Jis gali pasireikšti siurblio variklio perkaitimu, tačiau tada įsijungia termoapsauga (šis gedimas rodomas kompiuteryje). Po kurio laiko siurblys vėl įsijungia arba patikrinus ir nustačius gedimą pakeičiamas nauju. Siurblio apsaugai nuo užsiteršimo kartu komplektuojamas filtras, kuris periodiškai tikrinamas ir jei reikia išvalomas. Jei atsitinka taip, kad siurblys dėl kokios nors priežasties išsijungia, plovimo vandens cirkuliacija sustabdoma, oras laikinai nebevalomas. Siurblio gedimas pašalinamas maždaug per valandą, todėl per tokį sąlyginai trumpą laiką reikšmingesnio poveikio aplinkos orui nebus. Kadangi oro ventiliacijos sistema gali veikti nepriklausomai nuo valymo įrenginių, tai pavojaus gyvūnams esantiems fermoje dėl to nebūtų.

Sugedus vienam iš mėšlo džiovinimo transporterių mėšlo pašalinimas sustabdomas ir įsijungia signalizacija, pranešanti apie gedimą. Aptarnaujantis personalas pašalina gedimą ir vėl įjungia mėšlo šalinimo sistemą. Kadangi mėšlas šalinamas cikliška pagal nustatytą programą, trumpalaikis konvejerių sustojimas jokios rimtesnės įtakos nei paukščiams nei aplinkai nesudarys. Pagrindinis gedimas mėšlo pašalinimo džiovinimo sistemoje - gali perdegti pavaros elektros varikliai, kuriuos pakeisti užtenka pusvalandžio, o reikalingi atsarginiai varikliai, bus laikomi aptarnaujančio personalo sandėlyje.

Kad avarijos atveju sugedus paviršinių nuotekų valymo įrenginiams užterštos nuotekos nepatektų į paviršinius vandens telkinius nuotekų išleidimo šulinyje numatyta uždarymo sklendė. Teršalai užterštose lokaliuose teritorijos vietose surenkami sorbentų pagalba ir išvežami į atliekų tvarkymo įmones.

Technologinis tirpalas (amonio sulfatas arba amoniakinis vanduo) po oro valymo įrenginių, kuris saugomas objekto teritorijoje įrengtuose rezervuaruose, atlikus laboratorinius tyrimus bus perduodamas tolimesniam sutvarkymui. Kad įvykus avarijai dirvožemis ir gruntiniai vandenys būtų apsaugoti nuo tirpalo patekimo į gruntą numatoma po rezervuaru įrengti kietos, nepralaidžios dangos pagrindą, apribotą borteliais. Tokiu būdu bus lokalizuota išsiliejimo vieta, o išsiliejęs technologinis tirpalas surenkamas bei išvežamas tolimesniam sutvarkymui.

8.6.3 EKSTREMALŪS GAMTOS REIŠKINIAI

Išnagrinėjus Aplinkos apsaugos agentūros pateiktas ekspertizės pastabas dėl mėšlidės kaip potencialaus taršos šaltinio galima teigti, kad uždara mėšlidė nelaidžiomis grindimis normaliomis sąlygomis eksploatacijos metu nekelia jokio pavojaus.

Kadangi mėšlidėje bus sandėliuojamas išdžiovintas sausas mėšlas, todėl ekstremalių situacijų metu viesuliui ar uraganui nuplėšus stogą, sausas mėšlas prisisotintų vandens ir tada filtrato pavidalu galėtų pasklisti į aplinką užteršdamas dirvožemį ir gruntinį vandenį. Tokiu atveju mėšlas turi būti greitai išvežamas, filtratas surenkamas ir išvežamas specializuotu autotransportu.

Kad išvengti tokio filtrato patekimo į aplinką rekomenduojama numatyti greitą uždengimą nuplėšus stogą.

8.6.4 EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ DĖL PAUKŠČIŲ LIGŲ PREVENCIJA, VALDYMAS IR LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS

Ekstremalių įvykių kriterijų sąrašė, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 241 „Dėl ekstremalių įvykių kriterijų patvirtinimo“ (2011 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo Nr.988 redakcija) gyvūnų ligų protrūkis yra priskiriamas ekstremaliai įvykiui, darančiam poveikį aplinkai, tačiau toks ekstremalus įvykis, susijęs su gyvūnų užkrečiamąją liga, nėra priskiriamas ekstremaliems kriterijams, dėl kurių gali nukentėti, sirgti ar žūti žmonės ar būtų ekstremaliai sutrikdytos gyventojų socialinės sąlygos.

Sąvoka „gyvūnų ligos protrūkis“ apibrėžta Pranešimų apie gyvūnų ligas teikimo Europos Bendrijų Komisijai taisyklių, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2009 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. B1-366 (Žin., 2009, Nr. 100-4204), priede.

Ekstremalią situaciją paukščių ūkyje, gali sukelti tik dvi nesulaikomai plintančios paukščių užkrečiamosios ligos: paukščių gripas ir Niukasljo liga, kurios patvirtintos Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos sąrašė, apie kurių pasireiškimą būtina pranešti Europos Bendrijos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms.

Užkrečiamajai ligai plisti būtini 3 veiksniai: infekcijos šaltinis, tinkamos sąlygos ligos sukėlėjui plisti ir neatsparūs ligai gyvūnai. Būtina visomis galimomis priemonėmis valdyti užkrečiamosios ligos riziką – jei nebeliks bent vienos sąlygos, liga nustos plituti. Dėl gyvūnų ligų (paukščių ligų), atsiradusios ekstremalios situacijos valdomos Europos Sąjungos ir nacionaliniu lygmeniu. Užtikrinant kontrolę, kad būtų laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių ES valstybės narės privalo įgyvendinti Reglamente (EB) Nr. 882/20048 nustatytus reikalavimus.

8.6.4.1 Ekstremali situacija dėl paukščių gripo, epizootinis saugumas, valdymo ir likvidavimo priemonės

Nacionaliniame teisės akte - 2007 m. birželio 15 d. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. B1-553 patvirtintuose paukščių gripo kontrolės reikalavimuose, kurie įgyvendina ir perkelia į nacionalinę teisę 2005 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvą 2005/94/EB dėl paukščių gripo kontrolės Bendrijoje priemonių ir panaikinančių direktyvą 92/40/EEB (OL 2006 L 10, 16) pateikti tokie sąvokų apibrėžimai:

Paukščių gripas – naminių ar kitų nelaisvėje laikomų paukščių virusinė liga, kurią sukelia bet kuris A tipo gripo virusas, priklausantis H5 ar H7 potipiams, arba kurio intraveninis patogeniškumo indeksas šešių savičių viščiukams yra didesnis kaip 1,2.

Rizikos šaltinis: sergantys paukščiai, termiškai neapdoroti kiaušiniai, produktai, kurių sudėtyje yra paukštienos, medžioklės trofėjai.

Tinkamos sąlygos ligos sukėlėjui plisti (nustatyti rizikos veiksniai):

- Jeigu tame pačiame naminių paukščių ūkyje laikomi daugiau kaip vienos rūšies naminiai paukščiai, ypač jeigu su kitų rūšių naminiais paukščiais laikomos naminės antys ir žąsys;
- Jeigu paukščių ūkis yra vietovėje, kurioje yra didelis skaičius kitų paukščių ūkių;
- Jeigu paukščių laikymo vietoje yra intensyvūs judėjimo srautai, įskaitant medžiagų, pašarų įvežimą, transporto priemones, įrangą ir asmenis;
- Jeigu paukščių ūkyje laikomi skirtingo amžiaus naminiai paukščiai;

Šie išvardyti rizikos veiksniai sudaro sąlygas paukščių gripo virusą perduoti iš laukinių paukščių, ypač migruojančių vandens paukščių, naminiams paukščiams per sergančių paukščių ekskrementus, dulkes, mėšlą, paukščių gaišenas, paukštyną darbuotojų rankas, rūbus, batus, termiškai neapdorotą ar nepakankamai apdorotą paukštieną, kiaušinius;

Ligai imlūs paukščiai

Ligai imlesni laukiniai vandens paukščiai ir naminiai paukščiai, ypatingai imlios žąsys ir antys. Imlumas ligai padidėja dėl paukščio organizmo rezistentiškumo sumažėjimo, kai paukščiai netinkamai laikomi, šeriami, girdomi.

Epizootinis saugumas

Lietuvoje yra vykdomos privalomosios laukinių paukščių ir naminių paukščių stebėsenos programos, pagal Direktyvos 2005/94/EB nuostatas tikslu – nustatyti viruso paplitimą tarp laukinių paukščių, jų keliamo pavojaus lygį, nustatyti naminių paukščių, visų pirma naminių vandens paukščių, užsikrėtimą paukščių gripo virusu, kad užkirsti kelią viruso paplitimui kitų naminių paukščių populiacijoje.

Paukštyne bus pilnai valdomi paukščių gripo rizikos veiksniai, visiškai apriboti tiesioginiai vištų dedeklių kontaktai su laukiniais paukščiais, vandens paukščiais, migruojančiais paukščiais, kadangi vištos dedeklės bus laikomos patalpose pagal nustatytus reikalavimus (ploto, šviesos, vetiliacijos režimai), teritorija bus izoliuota, apsaugant nuo laukinių gyvūnų, bešeimininkių gyvūnų augintinių, graužikų patekimo, vištos bus girdomos vandentiekio vandeniu, atitinkančiu nustatytus vandens higieninius reikalavimus (nebus girdoma iš vandens telkinių), bus išvengiama kontakto su atvirais vandens telkiniais, kur potencialiai galėtų būti ligos užkratas.

Bus kontroliuojamas ir ribojamas pašalinių asmenų patekimas į paukštyno teritoriją ir patalpas. Bus užtikrintas tinkamas patalpų valymas, dezinfekcija, dezinfekcija, graužikų naikinimas, tinkamas paukščių gaišenų pašalinimas, kontroliuojama darbuotojų sveikata ir higiena.

Vištos bus laikomos pagal nustatytus bendruosius ūkinių gyvūnų gerovės ir specialiuosius vištų dedeklių gerovės reikalavimus, reglamentuotus Direktyvoje 1999/74/EB nustatančioje būtiniausius dedeklių vištų apsaugos standartus (direktyvos reikalavimai perkelti į nacionalinę teisę), kurie intensyvaus ūkininkavimo sąlygomis užtikrina vištų dedeklių fiziologinius ir etologinius (elgsenos) poreikius, didina organizmo atsparumą ligoms.

Įmonės technologiniai, gamybiniai procesai ir kita veikla bus organizuojama, vadovaujantis Įmonės patvirtinta Rizikos veiksnių analizės ir svarbių valdymo taškų sistema (RVASVT), laikantis vištų dedeklių geros higienos praktikos. Šių sistemų nustatytų reikalavimų laikymasis teritorijai, patalpoms, technologinėms linijoms, įrengimams, vandeniu, pašarams, pašarinėms žaliavoms, transportui taip pat dirbuotojų kontrolei ir valdymui, graužikų ir vabzdžių naikinimui bei tinkamai, efektyviai dezinfekcijai maksimaliai įtakos biologinius rizikos veiksnius, užtikrins aukštą biosaugos ir vištų dedeklių gerovės reikalavimų laikymąsi.

Mažinant ligų riziką ir siekiant jų išvengti, patalpos bus valomos, dezinfekuojamos, mėšlas tinkamai tvarkomas.

Pašarai, pašariniai priedai ir pašarinės žaliavos į paukštyną pateks tik iš VMVT patvirtintų ir saugių pašarų tiekėjų, pašarai bus saugiai laikomi ir tinkamai naudojami.

Paukščiai bus stebimi užkrečiamųjų paukščių ligų atžvilgiu, pastebėjus ligos požymius ir padidėjusius gaišimus, bus teikiama privaloma informacija.

Paukštyne bus privalomai vykdoma užkrečiamųjų ligų kontrolė, imamas nustatytas laboratorinių mėginių kiekis, užtikrinti biosaugos reikalavimai ir gyvūnų gerovės reikalavimai.

Paukštyne dirbantys darbuotojai turės reikiamą kvalifikaciją ir būtinų su paukščiais dirbti reikalingų žinių, laikysis nustatytų sanitarinių higieninių ir sveikatos reikalavimų.

Nugaišę paukščiai bus tvarkomi pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr.1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (šalutinių gyvūninių produktų reglamentas) nuostatas.

Transportas, įvažiuojantis į paukštyno teritoriją ir iš jos išvažiuojantis bus plaunamas ir dezinfekuojamas teisės aktu nustatyta tvarka.

Pagal kompetentingos institucijos VMVT patvirtintą tvarką bus nuolat vykdoma pastatų, įrengimų, transporto dezinfekcijos efektyvumo kontrolė. Rizika į paukštiną patekti paukščių gripo virusui yra minimali, nes nustatyti rizikos veiksniai bus pilnai valdomi.

Ekstremalių situacijų valdymo ir likvidavimo priemonės

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymu (Žin., 1998, Nr.115-3230) savivaldybės lygio ekstremalioji situacija bus skelbiama, kai ūkio subjekte įvykęs įvykis atitiks, pasieks ar viršys Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarime Nr.241 „Dėl ekstremalių įvykių kriterijų patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo Nr.988 redakcija) patvirtintus ekstremalaus įvykio kriterijus, bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugsėjo 21 d. nutarime Nr.1243 „Dėl ekstremalių situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatytą bent vieną sąlygą.

Planuojama ūkinė veikla atitiks Kriterijus ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurių vadovai turi organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą, derinimą ir tvirtinimą, ir ūkio subjektams, kurių vadovai turi sudaryti ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, patvirtintus Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 2010 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. 1-134. Pradėjus eksploataciją bus parengtas įmonės ekstremalių situacijų valdymo planas, įkurtas ekstremaliųjų situacijų operacijų centras. Rengiant ekstremaliųjų situacijų valdymo planą bus atliekama rizikos analizė, kurioje detalios įvertinamos rizikos, nagrinėjamos šiame poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos skyriuje. Kadangi vykdoma planuojama ūkinė veikla yra reali gyvūnų ligų protrūkio rizika, veiklos vykdytojas parengtą ekstremalių situacijų valdymo planą suderins su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos specialistais.

Ekstremaliųjų situacijų operacijų centre bus numatyta gyvūnų ligų protrūkio valdymo grupė, kuriai vadovaus veterinarinį išsilavinimą turintis darbuotojas. Prevencijos priemonės ir priemonės, paukštyne nustačius paukščių gripo ligos židinių, bus numatytos Ekstremalių situacijų valdymo plane. Pagrindinės prevencijos priemonės atitiks Direktyvoje 1999/74/EB, nustatančioje būtiniausius dedeklių vištų apsaugos standartus, numatytas priemones. Gaišenų tvarkymas bus vykdomas pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (EB) Nr.1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės. Plane bus numatyta paukščių gaišenų surinkimo ir transportavimo tvarka ir nustatytos bei suderintos jų laidojimo vietos.

Savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų valdymo plane bus numatyta ekstremaliosios situacijos savivaldybės lygiu skelbimo tvarka ir reikiamos priemonės. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Veterinarijos įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin. 2010, Nr. 148-7563), Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba organizuoja gyvūnų apsaugą nuo užkrečiamųjų ligų, o joms atsiradus – tokių ligų židinių likvidavimą, kartu su kitomis valstybės institucijomis ir įstaigomis vykdo apsaugos nuo bendrų žmonėms ir gyvūnams užkrečiamųjų ligų, taip pat kitų gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimo, profilaktikos ar apsaugos priemones. Todėl Savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų valdymo plane bus numatytas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos dalyvavimas dėl gyvūnų ligų protrūkio kilusios ekstremaliosios situacijos likvidavimo darbuose.

Ekstremalių situacijų ir gelbėjimo sistemos valdymas Lietuvoje deleguojamas valstybiniame ir savivaldybių lygmenyse. Aukščiausia ekstremalių situacijų ir gelbėjimo sistemos valdymo institucija yra Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija.

Institucija, kuri atsakinga dėl gyvūnų užkrečiamosios ligos sukeltos ekstremalios situacijos valdymo, ligos protrūkio panaikinimo ir padarinių likvidavimo yra Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

Ivykus ekstremaliai situacijai pagal savo kompetenciją ministerijos, savivaldybės, bei kitos atsakingos institucijos organizuoja ir vadovauja darbams savo valdymo sferose. Ūkio subjektų ir kitų įstaigų atliekami veiksmai turi atitikti Lietuvos Respublikos Civilinės saugos įstatymo (Žin., 1998, Nr.115-2320) III sk. 16str. „Ūkio subjektų ir kitų įstaigų funkcijos, įgyvendinant civilinės saugos sistemos uždavinius“.

Paukščių gripui nustatyti laboratoriniai tyrimai atliekami per 24 val., o nustačius pirminį paukščių ligos protrūkį pranešama Europos Bendrijų Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms apie: pirminį paukščių gripo protrūkį ir apribojimus, kurie bus taikomi siekiant izoliuoti ir panaikinti ligos židinį, vadovaujantis ES Tarybos direktyva 2005/94/EB, kuria nustatomos Bendrijos paukščių gripo kontrolės priemonės, bei priemonės, kurių valstybės narės turi nedelsdamos imtis, kilus ligos protrūkiui.

Už visų nacionalinių priemonių, susijusių su paukščių gripu koordinavimą, atsakinga valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, kuri bendradarbiaudama su kitomis valstybės institucijomis yra pajėgi greitai taikyti skubios veiklos priemonės ligos židiniui likviduoti.

Visos kompetentingos tarnybos turi parengtus skubių veiksmų planus, ir juos nedelsiant vykdyti, jeigu paukščių gripas būtų nustatytas. Oficialiai nustačius paukščių gripą ir siekiant užkirsti kelią infekcijos plitimui į kitas paukščių laikymo vietas (ūkius), ligos židinyje ir 3 km spinduliu aplink židinį sergantys paukščiai ir visi kiti paukščiai būtų apsauginami, nužudomi ir saugiai sunaikinami. Sunaikinami paukščių laikymo vietose esantys pašarai, lesalai, pašarinės žaliavos, sunaikinami gyvūniniai produktai (paukštiena, kiaušiniai), skubiai atliekamas tvartų valymas, einamoji ir baigiamoji dezinfekcija.

Paukščių žudymas būtų atliekamas paukštyno patalpose, griežtai laikantis nustatytų priešepideminių ir darbo saugų reikalavimų, numatytų Europos Tarybos Direktyvoje 93/119/EC. Naikinamų paukščių patalpos būtų pripildomos CO₂ arba, pagal Europos maisto saugumo agentūros reikalavimus, paukščiai būtų patalpinami į specialius konteinerius su argono inertinių dujų ir 2 % deguonies mišiniu. Siekiant apsaugoti, kad ligos sukėlėjas su dulkėmis, plunksnomis, pūkais nepatektų į orą, nugaišę paukščiai būtų drėkinami nestipria vandens pusrų srove, prieš valymą patalpų paviršiai būtų sušlapinami kiek įmanoma. Siekiama kuo labiau mechanizuoti gaišenų surinkimą ir tvarkymą. Nugaišę ar nužudyti paukščiai ir užterštos medžiagos būtų transportuojamos sandariai uždarytuose konteineriuose. Būtų atidžiai sekama, kad visi darbuotojai, kurie kontaktuoja su galimai infekuotais paukščiais ir medžiagomis, būtų informuoti apie paukščių gripo perdavimo kelius, susirgimų simptomus, specialias profilaktikos ir apsaugos priemones ir specialiai būtų to apmokyti.

Apsaugos zonoje (3 km) spinduliu priemonės būtų taikomos mažiausiai 21 dieną po to, kai paukščiai buvo paskersti ir sunaikinti, o ūkis po nustatyto ligos protrūkio buvo preliminarai išvalytas ir dezinfekuotas.

Praėjus nustatytam laikui, apsaugos zona taptų priežiūros zonos dalimi. Kaip reglamentuota teisės aktuose priežiūros zonoje būtų indentifikuojami visi ūkiai, kuriuose yra naminių paukščių, sudaromi laikomų paukščių sąrašai, kontroliuojamas naminių paukščių ir perinti skirtų kiaušinių judėjimas zonoje, pirmąsias 15 dienų būtų draudžiama išvežti naminius paukščius iš zonos, išskyrus jų gabenimą tiesiai į kompetentingos institucijos paskirtą skerdyklą, esančią už priežiūros zonos. Šių paukščių mėsa turėtų būti ženklinama specialiu sveikumo ženklu, numatytu Direktyvos 91/494/EEB 5 straipsnyje. Iš priežiūros zonos būtų draudžiama išvežti perinti skirtus kiaušinius, nebent jie būtų vežami į kompetentingos institucijos paskirtą peryklą, iš zonos draudžiama išvežti panaudotą kraiką arba paukščių mėšlą, draudžiama organizuoti naminių arba kitų paukščių mugės, turgus, parodas ar kitus renginius, draudžiama gabenti naminius paukščius, išskyrus tranzitą magistraliniais keliais ir geležinkeliais.

Priežiūros zonoje priemonės taikomos mažiausiai 30 dienų po to, kai ūkis buvo dezinfekuotas ir išvalytas. Ribojimai abiem zonoms išlieka tol, kol bus galima užtikrinti, kad paukščių gripo virusas visiškai sunaikintas.

Ligos pavojus žmonėms

Galimybė užsikrėsti paukščių gripu žmonėms yra tik tiesiogiai kontaktuojant žmonėms su gyvais ar nugaišusiais sergančiais paukščiais. Žmonės, dirbantys paukštynuose, taip pat ligos židinyje, bus apmokyti, turės specialias asmenines apsaugos priemones, laikytis veterinarinių sanitarinių ir asmens higienos reikalavimų. Įrodymų, kad paukščių gripu gali užsikrėsti žmogus nuo žmogaus nėra. Valgydami paukštieną, kiaušinius žmonės paukščių gripu neužsikrečia.

Apribojimai tiekimui į rinką

Nustačius paukščių gripą, būtų priimami atitinkami apribojimai prekybai gyvais paukščiais, paukštiena, paukštienos produktais, kiaušiniais iš priežiūros zonos į Muitų sąjungą ir Europos Sąjungos šalis, vadovaujantis 1992 m. liepos 13 d. Tarybos direktyva 92/65/EEB, nustatančia gyvūnų sveikatos reikalavimus, reglamentuojančius prekybą Bendrijoje gyvūnais. Vadovaujantis direktyvos nuostatomis paukščius būtų galima išvežti po 30 dienų, kai ūkyje buvo likviduotas paukščių gripo židinyje, ūkyje nebuvo apribojimų, taikomų skiriant priemones, taikytinas kovojant su paukščių gripu. Ribojimų ir draudimų dėl kitų gyvūninių produktų (kitų rūšių gyvūnų mėsos, žuvies, pieno ir pieno produktų, augalininkystės produktų) teisės aktais nenustatyta ir nebūtų taikoma.

Nuostolių kompensavimas

2009 m. gegužės 25 d. Tarybos sprendimu 2009/470/EB dėl išlaidų veterinarijos srityje ir 2012 m. birželio 20 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-433 reglamentuota, kad iki 100 procentų atlyginamos išlaidos ir nuostoliai paukščių savininkams už dėl ligos protrūkio nužudytus ir sunaikintus paukščius, gyvūninius produktus, pašarus, lesalus, pašarines žaliavas, atliktą patalpų valymą ir dezinfekciją.

8.6.4.2 Ekstremali situacija dėl Niukaslės ligos, epizootinis saugumas, valdymo ir likvidavimo priemonės

Ligą sukelia virusas. Niukaslės liga serga naminiai ir laukiniai paukščiai. Jautriausios sukėlėjui yra vištos. Susirgę paukščiai yra negydomi. Rizikos šaltinis: sergantys paukščiai, užteršti pašarai, vanduo, įrengimai, instrumentai, patalpos.

Tinkamos sąlygos ligos sukėlėjui plisti. Sergančių paukščių tiesioginis kontaktas su sveikais, netiesioginis kontaktas, kai infekuoti paukščiai užkrečia pašarus, vandenį, įrenginius, instrumentus, drabužius, patalpas. Ligai imlūs visi naminiai paukščiai, balandžiai.

Epizootinis saugumas

Vykdomos tos pačios prevencinės priemonės kaip ir prieš paukščių gripą, tačiau prieš Niukaslės ligą paukščiai yra vakcinuojami, suderinus su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba. Ligos kontrolės priemonės būtų vykdomos pagal 1992 m. liepos 14 d. Tarybos Direktyvos 92/66/EEB, nustatančios Bendrijos Niukaslės ligos kontrolės priemones reikalavimus ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos parengtą neatidėliotinų priemonių planą kovai su Niukaslės liga. Lietuvoje visi stambiųjų paukštynų paukščiai yra profilaktiškai vakcinuojami nuo Niukaslės ligos, vykdoma šios ligos stebėseną.

Ekstremalių situacijų valdymo ir likvidavimo priemonės

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymu (Žin., 1998, Nr.115-3230) savivaldybės lygio ekstremalioji situacija bus skelbiama, kai ūkio subjekte įvykęs įvykis atitiks, pasieks ar viršys Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarime Nr.241 „Dėl ekstremalių įvykių kriterijų patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo Nr.988 redakcija) patvirtintus ekstremalaus įvykio kriterijus, bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugsėjo 21 d. nutarime Nr.1243 „Dėl ekstremalių situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatytą bent vieną sąlygą.

Nustačius ligą, 3 km apsaugos zonoje esančiose vištų laikymo vietose vištos būtų nužudomos, vištų gaišenos ir kiaušiniai sunaikinami, sunaikinamas arba tinkamai apdorojamas lesalas, kraikas ar mėšlas, sunaikinami gyvūniniai produktai, atliekamas patalpų valymas ir dezinfekavimas.

Vakcinacija nuo Niukaslės ligos kompetentingos institucijos patvirtinta vakcina galėtų būti atliekama kaip profilaktikos priemonė arba kaip papildoma kontrolės priemonė, atsiradus šiai ligai.

Panaudotas kraikas ir mėšlas apdorojami tokiu metodu, kuris padeda sunaikinti virusą. Tai turi būti atliekama naudojant vieną iš šių būdų: deginama arba apdorojama garais 70 °C temperatūroje, užkasama giliai į žemę, kad nepasiektų graužikai ir laukiniai paukščiai, sudedama į krūvas ir drėkinama (jei reikia pagreitinti fermentaciją), uždengiama ir laikoma karštyje, kol temperatūra pasiekia 20 °C, ir laikoma uždengus 42 dienas, kad nepatektų graužikai ir laukiniai paukščiai.

10 kilometrų priežiūros zonoje paukščiai nebūtų įvežami į ūkį, neišvežami iš jo išskyrus į nurodytas skerdyklas, būtų kontroliuojamas bet koks asmenų, kitų gyvūnų ir transporto priemonių judėjimas į ūkį arba iš jo, paukštienos arba paukščių skerdenų, lesalo, atliekų, indų, paukščių mėšlo ir visko, kas gali pernešti Niukaslės ligą, judėjimas vykėtų tik kompetentingai institucijai davus leidimą, iš paukštyno nebūtų išvežami kiaušiniai, išskyrus tuos, kurie siunčiami tiesiai į įmones, pagal Direktyvos 89/437/EEB 6 straipsnio 1 dalies nuostatas patvirtintas gaminti ir (arba) perdirbti kiaušinių produktus, ir gabenami su kompetentingos institucijos leidimu.

Prie įėjimo į patalpas, kuriose laikomi naminiai paukščiai, ir įvažiavimo į teritoriją, taip pat ir prie išėjimo bei išvažiavimo būtų įrengtos atitinkamos dezinfekavimo priemonės, iš zonos būtų draudžiama išvežti panaudotą kraiką arba paukščių mėšlą.

Būtų draudžiama gabenti paukščius, išskyrus tranzitą magistraliniais keliais ir geležinkeliais. Priemonės apsaugos zonoje būtų taikomos 21 dieną, priemonės priežiūros zonoje būtų taikomos 30 dienų.

Apribojimai tiekimui į rinką

Nustačius Niukaslės ligą, tiekimas į rinką vykėtų vadovaujantis 1992 m. liepos 13 d. Tarybos direktyva 92/65/EEB, nustatančia gyvūnų sveikatos reikalavimus, reglamentuojančius prekybą Bendrijoje gyvūnais.

Nuostolių kompensavimas

Toks pat kaip ir paukščių gripo protrūkio atveju.

8.6.4.3. EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ DĖL PAUKŠČIŲ LIGŲ IŠVADOS

1. Lietuvoje sėkmingai vykdomos privalomo epizootinio saugumo priemonės dėl paukščių ligų (paukščių gripo, Niukaslės ligos) dėl kurių gali būti skelbiama ekstremali situacija, efektyviai veikiant veterinarinės kontrolės sistemai, kuri užtikrina užkrečiamųjų ligų stebėseną ir prevenciją.

Lietuvos teritorijoje nėra užfiksuota paukščių gripo, Niukaslės ligos paskutinis atvejis Lietuvoje buvo nustatytas 1989 metais.

2007 m. birželio 15 d. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. B1-553 patvirtintuose paukščių gripo kontrolės reikalavimuose, perkeliančiuose 2005 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvą 2005/94/EB dėl paukščių gripo kontrolės Bendrijoje priemonių ir panaikinančių direktyvą 92/40/EEB (OL 2006 L 10, 16) nustatytos prevencinės, stebėsenos, ligos nustatymo, kontrolės ir ligos židinio likvidavimo priemonės.

2. Galimybės atsirasti paukštyne paukščių gripui ar Niukaslės ligai yra mažos todėl, kad paukštynas nebus atviras, gamyba bus vykdoma, laikantis dedeklių vištų geros higienos, sveikatos ir gerovės taip pat pašarų, vandens saugos teisės aktais nustatytų reikalavimų.

Paukštyne bus atliekama veterinarijos teisės aktais reglamentuota privalomoji užkrečiamųjų ligų stebėseną. Paukštyne dirbs nustatytas skaičius įgaliotųjų valstybinių veterinarijos inspektorių. Paukštyno dirbantieji turės reikalingų žinių apie paukščių ligas, jų plitimo mechanizmus. Paukštyno patalpų įrengimui bus naudojamos lengvai plaunamos ir dezinfekuojamos medžiagos. Paukštides, kuriuose laikomos vištos dedeklės bus laikomasi principo „viskas pilna, viskas – tuščia“. Nuolatos užpildytose paukštidėse yra lengviau taikyti higienos ir atsargumo priemonės, padedančias išvengti infekcijos pernešimo tarp pastatų ir atlikti veiksmingą graužikų bei parazitų kontrolę. Viščiukai bus įsigijami iš veislinių pulkų ir inkubatorių, kurie atitinka teisės aktų reikalavimus, reglamentuojančius salmonelių ir kitų užkrečiamųjų ligų kontrolę paukštynuose.

3. Galimybė, kad paukštynas atsidurtų paukščių gripo ar Niukaslės ligos apsaugos ar priežiūros zonoje labiau sietina su tokiu scenarijumi, kad šių ligų pirminiai židiniai atsirastų ne paukštyno teritorijoje, o pas paukščių laikytojus, turinčius nedidelį skaičių paukščių, todėl, kad mažuose ūkiuose šių pavojingų ligų prevencijos priemonių neįmanoma pritaikyti, paukščiai vasarą dažniausiai laikomi lauke atvirose aptvaruose arba vaikšto laisvai. Paukščių gripo ar Niukaslės ligos sukėlėjais taip pat gali būti ir dekoratyviniai paukščiai, ypač balandžiai.

Paukštynui atsidūrus paukščių gripo ar Niukaslės ligos židinių zonoje, pablogėtų paukštyno ekonominiai rodikliai, įmonė patirtų papildomų išlaidų ir nuostolių dėl taikytinų ligos židinio likvidavimo ir rinkos ribojimo priemonių.

Kadangi paukščių laikytojų nuostoliai jų savininkams būtų atlyginti teisės aktų nustatyta tvarka, mažus paukščių kiekius laikantys paukščių laikytojai nuostolių nepatirtų.

Užkrėstoje teritorijoje 10 km. atstumu nuo nustatyto ligos židinio būtų vykdomos karantino priemonės, kurios priemonės yra tiesiogiai susijusios ne su gyventojais o su gyvų paukščių laikymu ir paukščių judėjimo apribojimu.

Karantino priemonės taikomos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nustatytoje nustatytoje teritorijoje paukščių laikymo vietoms ir asmenims, susijusiems su paukščių laikymo vietose vykdoma veikla.

Karantino tikslas – užtikrinti, kad paukščių gripo sukėlėjas neišplistų iš vienos paukščių laikymo vietos į kitą t. y. už nustatytos teritorijos ribų, kad paukščiai, esantys šioje teritorijoje, būtų kaip galima greičiau nužudyti ir sunaikinti, būtų atliktas užkrėstų tvartų valymas, dezinfekavimas, būtų sunaikintas ligos židinis ir teisės aktų nustatyta tvarka vėl atnaujinama ūkinė veikla.

Karantino priemonės taikomos atvykstantiems ar išvykstantiems iš paukščių laikymo vietų asmenims ar paukščių laikymo vietose dirbantiems asmenims. Turi būti tiriami paukščiai, būtų draudžiama iš paukštynų išvežti visų rūšių paukščius, paukštieną, paukštienos produktus, gali būti kontroliuojamas transporto įvažiavimas bei išvažiavimas iš nustatytoje teritorijoje esančių paukštynų. Gyventojus tokia situacija įtakotų nežymiai: galimi nepatogumai dėl dezobarjerų įrengimų, žmonių judėjimo, įvairių renginių, prekybos apribojimų, padidintų reikalavimų paukščių ligos stebėsenai, padidintiems sanitariniams higieniniams reikalavimams maitinimo, prekybos įstaigose, turguose, gyvulininkystės ūkiuose. Kai kuriems gyventojams gali būti aktualus renginių, kuriuose naudojami paukščiai, ribojimas pvz. prekybos gyvais paukščiais turgavietėse, prekyvietėse, gyvūnais prekiaujančiose parduotuvėse draudimai, įvairių atrakcionų ir pan. uždraudimas nustatytoje teritorijoje. Į karantino zoną patenkančių gyventojų normalių gyvenimo ir darbo sąlygų nustatomi apribojimai nepaveiks.

Apribojimo priemonės kitiems verslo subjektams, kurių veikla nesusijusi su paukštininkyste, nebūtų taikomos. Karantino dėl paukščių gripo priemonės nebus netaikomos restoranuose, kavinėse, maisto parduotuvėse, kituose maisto tvarkymo subjektuose.

Kitoms pramonės šakoms įtakos nebus, jų veikla nebus paralyžuota, taip pat nesutruks viešųjų įstaigų darbas. Nebus apribotas transporto judėjimas magistraliniame kelyje Šiauliai-Palanga.

Gali tik būti įvesta transporto priemonių dezinfekcija įvažiuojant į zoną ir iš jos išvažiuojant.

4. Esant ekstremaliai ligų sukeltai situacijai, paukščiai būtų žudomi nedelsiant, gavus laboratorijos patvirtinimą apie užkrečiamosios ligos pasireiškimą. Nužudytų paukščių gaišenos taip pat nedelsiant pašalinamos, mėšlas, kraikas išvalomi ir nukenksminami, patalpos, inventorius išplaunami ir dezinfekuojami. Inventorius, kurio negalima dezinfekuoti sunaikinamas. Atliekama einamoji ir baigiamoji dezinfekcijos, atliekamas dezinfekcijos kontrolės efektyvumas. Šios įvykdytos skubios veterinarijos priemonės užtikrins, kad nebūtų užterštas oras, vanduo, nedidėtų biologinė tarša.

Užkrėstas mėšlas paukštidėse nebus kaupiamas, o pašalinamas uždarais transporteriais į mėšlidę, kurioje bus nukenksmintas vienu iš pasirinktų būdų: apdorojamas garais 70 °C temperatūroje, arba laidojamas 2 metrų gylyje, arba sudedamas į krūvas ir laikomas uždengtas 42 dienas, kol temperatūra viduje pasiekia 20 °C. Laidojant mėšlą, tam pasirinktos vietos bus suderintos teisės aktų nustatyta tvarka, kad nebūtų užkrėsti vandenys. Aplinkos, oro, vandens taršos rodiklius ligos židinio likvidavimo priemonės įtakos nežymiai. Vykdam ekstremaliai griežtas skubias veterinarijos priemones bus siekiama, kad biologinė tarša nedidėtų, o mažėtų. Organinių medžiagų skilimo produktų, dėl kurių skilimo atsiranda nemalonūs kvapai taip pat neturėtų padidėti, nes paukščių gaišenos, kiti gyvūniniai produktai ir pašarai bus šalinami nedelsiant, nukenksminami ir sunaikinami.

5. Esant ekstremaliai situacijai, paukščių gaišenas galima laidoti nustatytuose paukščių laidojimo vietose 2 metrų gylyje arba pašalinti ir sunaikinti patvirtintoje šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonėje. Lietuvoje gyvūnų gaišenų tvarkymo paslaugą teikia UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“, kuri per parą gali perdirbti 150 – 160 tonų paukščių gaišenų apie 100 000 – 107 000 vnt. paukščių gaišenų. Kadangi paukštyne planuojama auginti 759 360 dedeklių, tai dėl ekstremalios situacijos nužudžius visas paukštyne laikomas vištas, jas būtų įmanoma pašalinti per 7-8 paras.

VMVT priims sprendimą, kaip efektyviai ir saugiai sutvarkyti paukščių gaišenas, įvertinusi esamą epizootinę situaciją ir suderinusi su Europos Komisija, vadovaujantis 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir tarybos Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 19 straipsnio 1 dalies nuostatomis. Jeigu bus priimtas sprendimas, kad UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ nėra pajėgi saugiai sutvarkyti dėl ligos protrūkio susidariusių šalutinių gyvūninių produktų, kompetentinga institucija gali leisti paukščių gaišenas išvežti ir į kitas 2 kategorijos šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmones, veikiančias kitose Europos Sąjungos šalyse. Kompetentinga institucija **gali leisti paukščių gaišenas sunaikinti jų susidarymo vietoje arba taikyti kombinuotą būdą dalį išvežti į šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonę, dalį naikinti vietoje, jeigu tokiu būdu išvengiama pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai.**

Vadovaujantis 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir tarybos Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 19 straipsnio 1 dalies nuostatomis, kompetentinga institucija gali leisti gyvūnų gaišenas užkasti, sudeginti ar kitaip sunaikinti jų susidarymo vietoje, jeigu tokiu būdu išvengiama pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai, jeigu gabenimas į artimiausią patvirtintą šalutinių gyvūninių produktų perdirbimo ar šalinimo įmonę padidintų gyvūnų užkrečiamųjų ligų išplitimo galimybę arba, didesnio masto epizootinės ligos protrūkio atveju, tokių įmonių pajėgumai būtų viršijami. Pagal šią nuostatą Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba yra institucija, kuri įgaliota priimti sprendimą dėl ūkinių gyvūnų gaišenų tvarkymo (laidojimo, deginimo vietoje, vežimo į patvirtintą šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonę). Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, esant ligos protrūkiui,

konsultuojasi ir atsižvelgia į Europos Sąjungos atsakingų institucijų rekomendacijas pasirinkti tinkamiausią gaišenų naikinimo būdą, užtikrinant, kad gaišenos būtų sunaikintos saugiai, efektyviai, vadovaujantis teisės aktais ir užtikrinant aplinkos apsaugos reikalavimus.

Gyvūnų laidojimo arba deginimo vietos derinamos su savivaldybėmis, atsižvelgiant į žemės gelmių, požeminio vandens taršos ir ligų sukėlėjų plitimo per požeminius vandenis pavojų. Kompetentinga žemės gelmių išteklių institucija – Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos nustato aplinkosauginius kriterijus dėl gyvūnų laidojimo arba deginimo galimų vietų parinkimo, nustatymo ir derinimo su institucijomis tvarkos. Suderintos galimos paukščių laidojimo

vietos ir jų koordinatės bus nurodomos ekstremalių situacijų likvidavimo plane, kuris bus parengtas pagal galiojančius teisės aktus prieš pradedant ūkinę veiklą.

6. Paukštynuose laikomiems paukščiams taikomi griežti gyvūnų gerovės reikalavimai, kuriuos verslo subjektas privalės vykdyti, nes už grubius gyvūnų gerovės reikalavimų pažeidimus būtų taikomos administracinės poveikio priemonės arba stabdoma ūkinė veikla. Pagal reikalavimus yra nustatyti ir valdomi oro apykaitos, dulkėtumo, santykinės drėgmės, dujų koncentracijos parametrai. Ventiliacijos valdymo kontrolei numatoma avarinės signalizacijos sistema, kuri įjungia sireną ir šviesos signalizaciją esant sutrikimams ventiliacijos sistemoje. Sugedus vienam ar keletui ventiliatorių sutrikimai nedelsiant pašalinami, kad neturėtų įtakos visai sistemai ir mikroklimatui paukštidėse.

8.7 RIZIKOS VERTINIMO IŠVADOS

Visi galimi rizikos veiksniai yra tikėtini, apie juos duomenų yra tiek pasaulinėje praktikoje, tiek Lietuvoje, o poveikis kinta nuo riboto iki kritinio, kai įvykio metu atsitinka sunkios traumos. Sunkių traumų išvengimui veiklos vykdytojas numato projektines ir organizacines priemones. Tai optimalūs projektiniai sprendiniai, atestuota technika, apmokytas ir atestuotas personalas, veiklos reglamentai, darbuotojų instrukcijos, kuriose numatyti veiksmai avarinių situacijų atvejais.

Avarinės situacijos susiję su:

- pavojingų medžiagų išsiliejimu,
- technologinių mechanizmų naudojimu,
- galimomis paukščių ligų epidemijomis,
- ekstremaliais gamtos reiškiniais.

Visais atvejais didelių avarijų tikimybė yra nedidelė.

Objekte numatytų prevencinių ir avarijų likvidavimo priemonių pakaks darbuotojams atlikti pirminius avarijų likvidavimo ir gelbėjimo darbus bei nedidelėms avarijoms likviduoti iki atvykstant specialiosioms gelbėjimo tarnyboms.

Pastaba: Rengiant planuojamos ūkinės veiklos techninius projektus technologinė įranga, statiniai ir inžineriniai tinklai turi būti projektuojami laikantis gaisro saugos ir kitų normatyvinių teisės aktų reikalavimų. Techninių projektų sudėtyje turi būti skaičiavimai ir normatyvinių teisės aktų reikalavimais pagrįsti sprendimai, atsižvelgiant į įvairius objekto rizikos laipsnį mažinančius faktorius.

9. PRELIMINARUS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ VALDYMO PLANAS

9.1 PLANO RENGIMO TIKSLAI IR BENDROSIOS NUOSTATOS

PAV programos ir ataskaitos rengimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. D1-636 nereikalauja PAV ataskaitos sudėtyje, parengti ekstremalių situacijų valdymo planą, tačiau įvertinus Aplinkos apsaugos agentūros pateiktas ekspertizės pastabas, Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto išdėstytas išvadas bei visuomenės pageidavimus PAV ataskaitoje papildomai išanalizuoti galimi avarijų scenarijai ir pateikiamas preliminarus ekstremalių situacijų valdymo plano turinys.

Ekstremalių situacijų valdymo planas turi būti parengtas, derinamas ir tvirtinamas teisės aktų nustatyta tvarka.

Pagal Kriterijų ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurių vadovai turi organizuoti ekstremalių situacijų valdymo planų rengimą, derinimą ir tvirtinimą ir kurių vadovai turi sudaryti ekstremalių situacijų valdymo centrą, patvirtintų Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr.1-134 3.1.10 punktą

ekstremalių situacijų valdymo planas rengia ūkio subjektai, vykdantys ūkinę veiklą, kuriai dėl savo pobūdžio, masto ar numatomos vietos ypatumų buvo atliktas PAV ar buvo nustatomos arba tikslinamos sanitarinių apsaugos zonų ribos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo būdu.

Ekstremalių situacijų valdymo planas rengiamas vadovaujantis Ūkio subjekto, kitos įstaigos ekstremalių situacijų valdymo plano rengimo metodinės rekomendacijomis, patvirtintomis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2011m. vasario 23d. įsakymu Nr.1-70 .

Planas reikalingas organizuoti ir koordinuoti įmonės tarnybų ir pajėgų veiksmus, vykdant darbuotojų apsaugą, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus avarių, katastrofų stichinių reiškinių, taip pat kitų ekstremalių situacijų atvejais.

Plano tikslas – iš anksto ruoštis minėtoms situacijoms ir numatyti priemonės maksimaliai apsaugoti žmones, turtą, aplinką, patirti kuo mažesnius nuostolius ir sustabdyti ekologinės ar kitos taršos plitimą už teritorijos ribų.

9.2 PLANO SUDĖTIS

Rekomenduojamos Plano sudėtinės dalys, kuriose bus aprašoma:

- Ūkio subjekto veiklos pobūdis, nuolat ar laikinai esančių žmonių skaičius, vietos, kurios gali būti pavojingos;
- Prioriteto tvarka išvardinti galimi pavojai, nustatyti atlikus galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę;
- Ūkio subjekto, kitos įstaigos darbuotojų perspėjimo ir informavimo organizavimas, vadovo įgalioto struktūrinio padalinio ar darbuotojo, atsakingo už perspėjimą ir informavimą, veiksmai, gresiant ar susidarius įvykiui ir numatomos perspėjimo ir informavimo priemonės;
- Pateikiama informacijos apie įvykį ūkio subjekte, kitoje įstaigoje priėmimą ir perdavimą apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai ir (ar) Bendrojo pagalbos centro skyriui, savivaldybės administracijai ir kitoms suinteresuotoms institucijoms tvarka, nurodomos asmenų, atsakingų už informacijos priėmimą ir perdavimą, pareigybės;
- Pateikiama ūkio subjekto darbuotojų apsauga gresiant ar susidarius įvykiui;
- Gresiančių ar įvykusių įvykių likvidavimo ir jų padarinių šalinimo, gelbėjimo darbų organizavimas ir koordinavimas;
- Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane nurodytų užduočių vykdymo organizavimas.

Plane taip pat pateikiami priedai:

- ◆ Atlikta galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė;
- ◆ Savivaldybėje esančių civilinės saugos sistemos pajėgų, savivaldybės ekstremaliųjų operacijų centro, savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisijos, savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo ar darbuotojo, atsakingo už civilinės saugos funkcijų vykdymą, kontaktiniai duomenys;
- ◆ Ūkio subjekto, kitos įstaigos ekstremaliųjų situacijų operacijų centro nuostatai ir sudėtis;
- ◆ Ūkio subjekto materialinių išteklių žinynas;
- ◆ Savitarpio pagalbos sutarčių ir sutarčių dėl savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane nurodytų užduočių vykdymo kopijos (UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ dėl gaišėnų utilizavimo, kiti subjektai dėl pavojingų atliekų tvarkymo, ir kt.);
- ◆ Ūkio subjekto teritorijos ir pastato planai;
- ◆ Ūkio subjekto darbuotojų evakavimo schema;
- ◆ Perspėjimo apie įvykį schema;
- ◆ Keitimosi informacija apie įvykį schema;
- ◆ Ūkio subjekte esančių pavojingų medžiagų sąrašai, jų kodai, kiekiai.

9.3 GALIMI PAVOJAI

Ekstremalių situacijų valdymo planas turi apimti rizikos analizės metu išnagrinėtas situacijas ir veterinarinės tarnybos numatytas priemones. Rizikos analizė parengiama prieš pradedant rengti patį planą.

Atlikus preliminarą rizikos analizę PAV sudėtyje nustatytos galimos avarinės situacijos:

- galimos paukščių ligų epidemijos;
- ekstremalūs gamtos reiškiniai;
- technologinių mechanizmų gedimas;
- pavojingų medžiagų išsiliejimas;

Objekte numatytų prevencinių ir avarijų likvidavimo priemonių pakaks darbuotojams atlikti pirminius avarijų likvidavimo ir gelbėjimo darbus bei nedidelėms avarijoms likviduoti iki atvykstant specialiosioms gelbėjimo tarnyboms.

PAV ataskaitoje (žr. sk. 8.6.4) prioritetine prasme išsamiai išanalizuotos ir aprašytos ekstremalios situacijos dėl paukščių ligų protrūkių, prevencinės priemonės ir ekstremalių situacijų valdymo ir likvidavimo priemonės.

Taip pat pateikiamas preliminarus apsaugos nuo paukščių ligų priemonių planas ir neatidėliotinų priemonių planas paukščių ligų likvidavimui. Ūkio subjektų ir kitų įstaigų atliekami veiksmai turi atitikti Lietuvos Respublikos Civilinės saugos įstatymo (Žin., 1998, Nr.115-2320) III sk. 16str. „Ūkio subjektų ir kitų įstaigų funkcijos, įgyvendinant civilinės saugos sistemos uždavinius“.

9.3.1 PAUKŠČIŲ LIGOS

9.1. lentelė Apsaugos nuo paukščių ligų priemonių planas

Eil. Nr.	Priemonių pavadinimas	Atsakingas už įvykdymą	Vykdyimo data	Pastabos
1.	<u>Ivažiuojančio transporto į paukštyną kontrolė:</u> Registracija. Registruojamos visos transporto priemonės. Leidžiama įvažiuoti į paukštyną tik transportui, vykdančiam realizacijos, tiekimo darbus, pagal sutartis. Lengvųjų automobilių važinėjimas paukštyno teritorijoje draudžiamas. Eksporto ir importo autotransportui įvažiuojančiam į paukštyno teritoriją atliekama transporto priemonės ratų, viso kėbulo, vilkiko dezinfekcija. Draudžiama į paukštyno teritoriją darbuotojams įvažiuoti dviračiais. Tarnyboms, vykdančios paslaugų darbus, leidžiama įvažiuoti į paukštyną pateikus apsaugos tarnybai padalinio vadovo raštišką leidimą, kuriame nurodytas įvažiavimo tikslas, trukmė. Į paukštyno teritoriją transporto priemonė įleidžiama, atlikus ratų ir viso	Apsaugos tarnyba Apsaugos tarnyba Apsaugos tarnyba Vet.tarnyba Apsaugos tarnyba Apsaugos tarnyba	Pastoviai Pastoviai Pastoviai Pastoviai Pastoviai Pastoviai	

	kėbulo dezinfekciją.			
2.	<u>Darbuotojų judėjimo kontrolė:</u> 2.1 Įpaukštyno teritoriją įleidžiami darbuotojai, turintys leidimą-magnetinę kortelę. 2.2 Draudžiama darbo dienos eigoje darbuotojams išeiti iš paukštyno teritorijos ir vaikščioti po teritoriją su spec. darbo rūbais, darbo avalyne. 2.3 Darbuotojų darbo rūbų, avalynės sanitarinės – higieninės būklės kontrolės vykdymas. 2.4 Darbuotojų, dirbančių su paukščiais veterinarinių-sanitarinių reikalavimų vykdymo kontrolė ir įvertinimas (patikrinimo aktai). 2.5 Darbuotojai, dirbantys su paukščiais, visus rūbus avalynę palieka buitinėse patalpose. 2.6 Iš buitinių patalpų darbuotojai iki paukštidžių nueina su spec.darbo rūbais, avalyne. 2.7 Darbuotojai ir paukštyne paukštyne besilankantys kiti asmenys negali įsinešti į teritoriją gyvūninės kilmės maisto produktų, ypač gaminių iš vištienos. 2.8. Darbuotojų maitinimas turi būti numatomas pačiame paukštyne, įrengiant valgyklą ar sudarant sutartis su viešojo maitinimo įmonėmis	Apsaugos tarnyba Cechų, tarny bū vadovai Cechų,tarny bū vadovai Cechų viršininkai, vet.tarnyba Cechų viršininkai Cechų viršininkai Apsaugos tarnyba Vadovas	Pastoviai Pastoviai Pastoviai Pastoviai Pastoviai Pastoviai Pastoviai Pastoviai	
3.	<u>Dezinfekcinių barjerų funkcionavimas:</u> 3.1 Darbuotojų avalynės dezinfekavimas:įėjimas į paukštidę. 3.2 Transporto dezinfekavimas: a)centrinis įvažiavimas; b) mėšlo transportavimo vartai. 3.3Dezo barjerų kontrolė paukštidėse	Vet.tarnyba Cechų viršininkai Vet.tarnyba Vet.tarnyba	Pastoviai Pastoviai Pastoviai	
4.	<u>Laukinių paukščių kontrolė paukštyno teritorijoje:</u> 4.1 Pastovus laukinių paukščių stebėjimas cechų teritorijose. Apie laukinių paukščių buvimą nedelsiant informuojama vet.tarnyba. 4.2 Užtikrinti pašarų saugyklų ir pašarų gamybos įmonėje sandarumą, kad nepatektų laukiniai paukščiai.	Cechų viršininkai Cechų viršininkai	Pastoviai Pastoviai	Padidintas pavojus: paukščių migracijos periodai
5.	<u>Personalo mokymas:</u> 5.1 Sanitarinių-higieninių reikalavimų vykdymo reikšmė žmonių ir paukščių ligų profilaktikai 5.2 Paukščių užkrečiamųjų ligų profilaktika. Paukščių gripo simptomai ir paukščių gripo klinikiniai požymiai.	Vet. tarnyba Vet.tarnyba	Periodinis Periodinis	Padidintas pavojus: paukščių

5.3 Darbuotojų supažindinimas su LR Valstybinės maisto ir veterinarinės tarnybos įsakymais.	Vet.tarnyba	Periodinis	migracijos periodai
---	-------------	------------	---------------------

9.2. lentelė Neatidėliotųjų priemonių planas paukščių ligų likvidavimui

Eil. Nr.	Priemonių pavadinimas	Priemonių vykdymas	Atsakingi už vykdymą	Pastabos
1.	Įtarus užkrečiamą paukščių ligą	Nedelsiant informuoti teritorinę VMVT, savivaldybės administracijos direktorių	Vyr.veterinarijos gydytojas	
2.	Įtarimą sukėlusio pulko izoliavimas	Mėšlas, kiaušiniai, inventorius laikinai lieka pastate; jei bus nustatyta paukščių liga, išvežama utilizacijai	Cecho viršininkas	
3.	Pasirengimas ekstremalios situacijos įvedimui	Pasirengimas paukščių žudymui, gaišenų surinkimui ir transportavimui	Vadovas, Vyr.veterinarijos gydytojas	
4.	Gaišenų utilizavimas	UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija” informavimas	Vadovas	
5.	Aprūpinimas individualiomis apsaugos priemonėmis	a) Kombinezonai b) Pirštinės c) Antveidžiai	Tiekimo skyriaus viršininkas	
6.	Dezinfekavimo priemonių sukomplektavimas	a) Aerozoliniai preparatai STIHL b) Dezinfekcinis aparatas tirpalų išpurškimui Stadiko	Inžinerinė tarnyba	
7.	Apsirūpinimas dezinfekcinėmis medžiagomis	Multicide	Vet.tarnyba	
8.	Veiksmų koordinacija	Visi veiksmai derinami su VMVT	Vyr.veterinarijos gydytojas	

10. PROBLEMŲ APRAŠYMAS

Pagrindinės problemos, su kuria susidūrė PAV ataskaitos rengėjai :

□ Poveikio aplinkai vertinimo metu priimti priešprojektiniai technologiniai ir inžineriniai sprendiniai, o detalesni sprendiniai ir brėžiniai bus ruošiami sekančio projektavimo etapo metu. Ruošiant techninį projektą reikalinga patikslinti duomenis pagal parengtas techninio projekto technologinę, architektūrinę, šildymo-vėdinimo bei vandentiekio- nuotekų dalis.

□ Problema ruošiant PAV dokumentus buvo išankstinė gyventojų nuostata, kad planuojama ūkinė veikla pablogins esamą situaciją ir gyvenimo sąlygas aplinkinėse teritorijose. Todėl visuomenei PAV proceso metu teikiama kuo daugiau informacijos apie planuojamą ūkinę veiklą, naujus technologinius sprendimus ir numatomas kompensacines poveikio mažinimo priemonės, siekiant užkirsti kelią susiformavusiai nuomonei. Nagrinėjamos visuomenės pastabos ir pasiūlymai, į laiškus atsakyta raštu ir diskutuota kelis kartus (4) vykusiuose susitikimuose su visuomene taip pat su Telsių sav. Tarybos nariais. PAV ataskaita ne kartą papildyta ir koreguota pagal pateiktus pasiūlymus ir pageidavimus.

□ Nėra galimybės iš anksto pateikti planuojamų oro valymo įrenginių sertifikavimo dokumentų, kadangi pagal Olandijoje galiojančią tvarką, oro valymo įrenginiai pritaikomi kiekvienam konkrečiam objektui ir sertifikuojami tada, kai jie yra pastatomi ir išbandomi, patvirtinami atsakingų institucijų ir informacija apie tai paskelbiama atitinkamų valstybinių institucijų interneto tinklalapyje.

□ Reikia pažymėti, kad visuomenė susirinkimuose ne kartą teigė, kad planuojami oro valymo įrenginiai praktikoje nėra eksploatuojami ir abejojo jų įrengimo galimybėmis, todėl planuojamos ūkinės veiklos organizatorius suteikė galimybę visuomenės atstovams susipažinti su dviejuose paukštynuose įrengtais ir sėkmingai eksploatuojamais INNO cheminio ir biologinio oro valymo įrenginiais (Thielen Castenray ir Classens Oirlo Vastgoed BV). Minėti paukštynai pagal paukščių skaičių nėra analogiški, tačiau planuojamame paukštyne numatoma ta pati principinė oro valymo schema. Išvykoje dalyvavo Telsių visuomenės sveikatos centro, Telsių rajono savivaldybės bei suinteresuotos visuomenės atstovai. Po apsilankymo paukštynuose Telsių raj.savivaldybė pakvietė visuomenę, PŪV organizatorių ir PŪV dokumentų rengėją atvykti į viešą susirinkimą aptarti išvykos metu aplankytus objektus. Susirinkimo metu suinteresuota visuomenė pateikė naują pasiūlymą, kurio metu išdėstė prašymą išnagrinėti papildomą poveikio mažinimo priemonių alternatyvą – įvertinti biologinių oro valymo įrenginių taikymo galimybę ir pateikti viešam susipažinimui. Taip pat pasiūlė atliekant vertinimą skaičiavimuose kompleksiskai su planuojama ūkine veikla – vištų dedeklių auginimu įvertinti perspektyvoje planuojamų gretutinių veiklų, t.y. kiaušinių perdirbimo ir pašarų gamybos veiklas.

□ Nuo pat poveikio vertinimo proceso pradžios buvo deklaruojama planuojama ūkinė veikla - vištų dedeklių auginimas. Taip pat buvo įvardinta ir perspektyvoje teritorijoje šalia paukštidžių planuojamos gretutinės veiklos - kiaušinių rūšiavimo, fasavimo bei kiaušinių perdirbimo veikla bei pašarų gamyba. Jau PAV programos metu buvo pažymėta, kad šioms perspektyvinėms teritorijoje numatomoms ūkinėms veikloms buvo atlikta atranka dėl privalomo poveikio aplinkai vertinimo. Pagal Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento 2011-04-01 atrankos išvadą Nr.SR-S-656 (7.1) poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas (pridedama priede Nr.12). Šiuo metu atrankos išvadų dėl perspektyvinių veiklų galiojimas jau bus pasibaigęs. Tačiau iš esmės tai nekeičia situacijos, nes, visų pirma, planuojamos ūkinės veiklos vykdytojas ateityje, atlikęs reikiamas procedūras žada vykdyti perspektyvines veiklas, todėl jos, visuomenės pageidavimu yra įvertintos. Antra - PAV su perspektyvinių veiklų įvertinimu leidžia daryti išvadą, kad ateityje pradėjus vykdyti perspektyvines veiklas kartu su vištų dedeklių auginimu visos šios veiklos kartu nedarys neleistino neigiamo poveikio aplinkai.

□ Šių perspektyvinių gretutinių veiklų taršos šaltinių poveikio įvertinimas PAV ataskaitoje atliekant pagrindinės planuojamos ūkinės veiklos - vištų dedeklių auginimo poveikio aplinkai, visuomenės sveikatai ir kt., nebuvo numatytas. Tačiau atsižvelgus į Degaičių kaimo bendruomenės pastabas, pateiktas 2013-04-12 ir Telšių visuomenės sveikatos centro 2013-04-18 rašto Nr.IS-551 pastabas, PAV ataskaita papildyta oro bei triukšmo skaičiavimuose bei sklaidos modeliavime kompleksiskai įvertinus perspektyvinių teritorijoje planuojamų veiklų poveikį. Atliekant planuojamos ūkinės veiklos oro taršos ir triukšmo skaičiavimus kartu su fonine tarša buvo įvertinta kiaušinių rūšiavimo, fasavimo bei perdirbimo cechų ir pašarų gamybos taršos šaltinių bei šių veiklų transporto srautų sukeliamą taršą. Kvapų skaičiavimuose gretutinės veiklos nebuvo vertinamos, kadangi pagal šių veiklų specifiką, jos nesukelia kvapų.

□ Po 2013m. birželio 20d. įvykusio viešo svarstymo su visuomene pakoreguotą PAV ataskaitą peržiūrėjo, teikė pastabas ir pritarė ataskaitai bei planuojamos ūkinės veiklos galimybėms visi PAV subjektai (žr. Priede Nr.16) , tačiau po kurio laiko pakeitė nuomonę ir pateikė naujus raštus dėl PAV ataskaitos.

Suinteresuota visuomenė labai aktyviai dalyvavo PAV procese, aiškinosi dėl PAV ataskaitoje pateiktos informacijos, rašė pasiūlymus ir reikalavo į PAV procesą įtraukti nepriklausomus ekspertus, kurie taip pat teikė pastabas ir pasiūlymus. Aplinkos apsaugos agentūra pakvietė atvykti planuojamos ūkinės veiklos užsakovą, PAV dokumentų rengėją, PAV subjektus ir suinteresuotą visuomenę, teikusią pasiūlymus, atvykti 2013m. gruodžio 10d. į viešą susitikimą svarstant PAV ataskaitą, prieš priimant sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumą.

Po viešo susirinkimo buvo gautas Telšių visuomenės sveikatos centro raštas, kuriame prašoma Aplinkos apsaugos agentūrą įpareigoti PAV dokumentų rengėją pataisyti ir papildyti PAV ataskaitą pateikti visuomenės sveikatos centrui derinti pakartotinai bei įtraukti į PAV subjektus atsakingą instituciją, kuri būtų kompetetinga maisto saugos ir veterinarijos klausimais.

Taip pat gauti Telšių rajono savivaldybės raštai, kuriuose prašoma Aplinkos apsaugos agentūros pavesti PAV dokumentų rengėjui atlikti pakartotines PAV derinimo procedūras su PAV subjektais ir anksčiau teiktus PAV ataskaitos derinimus laikyti negaliojančiais(žr. Priede Nr.16).

Aplinkos apsaugos agentūra, atsižvelgusi į visuomenės pasiūlymus ir PAV subjektų papildomus raštus į planuojamos ūkinės veiklos PAV subjektus įtraukė Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą ir paprašė pakartoti viešą visuomenės supažindinimą su PAV ataskaita ir po viešinimo pateikti derinti PAV subjektams.

11. LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (Žin. 2005, Nr. 84-3105);
2. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 1993, Nr. 63-1188);
3. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas (Žin., 1998, Nr. 61-1726);
4. Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (Žin. 2000, Nr. 36 - 987);
5. Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymas (Žin., 1997, Nr. 112-2824);
6. Lietuvos Respublikos Civilinės saugos įstatymas (Žin., 1998, Nr.115-2320);
7. Atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217;
8. Aplinkos kokybės vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 12d. įsakymu Nr. 596;
9. Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640;
10. Aplinkosaugos reikalavimų mėšlui ir srutomis tvarkyti aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342;
11. Cheminių medžiagų ir preparatų įstatymas Nr. VIII-1641, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2000 m. balandžio 18 d.;
12. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius, patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226;
13. Foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti rekomendacijos, patvirtintos Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. AV-112;
14. Geriausiai prieinamų technologijų informacinis dokumentas dėl intensyvaus paukščių ir kiaulių auginimo, 2 projektas, Jungtinis tyrimų centras, 2013 m. rugpjūtis (angl. best available Techniques (BAT) Reference document for the intensive Rearing of Poultry and Pigs. Draft 2. Joint Research Centre, 2013);
15. Įvairiose gamybose susidarančių ir išmetamų į atmosferą teršalų įvertinimo metodikų rinkinys, Leningradas, 1986;
16. Išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių normos LAND 43-2001, patvirtintos Lietuvos Respublikos Aplinkos Apsaugos ministro 2001m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. 486;
17. Į atmosferą išmetamų teršalų apskaitos metodika „EMEP/CORINAIR Atmospheric emission inventory guidebook 2009, updated June 2010“ išleista Europos aplinkos apsaugos agentūros;
18. Į atmosferą išmetamo teršalų kiekio apskaičiavimo metodikų sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 395;
19. LAND 40-2000 „Oro teršalų valymo įrenginių registravimo ir eksploatavimo taisyklės“, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2000 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. 528;

20. LAND 9-2009 „Naftos produktais užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimai“, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2009 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. D1-694;
21. Lietuvos higienos norma HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr.V-885;
22. Lietuvos higienos norma HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios aplinkos ore“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr.V-362;
23. Lietuvos higienos norma HN 33-2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, patvirtinta Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2011m. birželio 13 d. įsakymu Nr.V-604;
24. Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašas (2011m. rugsėjo 26d. įsakymo Nr.D1-735/3D-700 redakcija) patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir LR žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr.D1-367/3D-342, į kurį yra perkelti 1991m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos dėl vandenų apsaugos nuo trąšos nitratais iš žemės ūkio šaltinių reikalavimai;
25. Nuotekų tvarkymo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2007 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. D1-515;
26. Nuotekų valymo įrenginių taikymo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2006 m. rugsėjo 11d. įsakymu Nr. D1-412;
27. Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisyklės ŽŪ TPT 04:2012, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 21d. Nr. 3D - 473 įsakymu;
28. Poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m.gruodžio 23d. įsakymu Nr. D1-636;
29. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodiniai nurodymai, patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-491;
30. Profesinės rizikos bendrieji vertinimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961;
31. Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. D1-193;
32. Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklinimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 532/742;
33. Planuojamos ūkinės veiklos galimų avarių rizikos vertinimo rekomendacijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 367;
34. Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 34;
35. Statybos normos ir taisyklės „Triukšmo apsauga“ II-12-77, 1978, Maskva;
36. Sanitarinių apsaugos zonų nustatymo ir režimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr.V-586;
37. Statybinių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-637;

38. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80;
39. Teršiančių medžiagų, išmetamų į atmosferą iš mašinų su vidaus degimo varikliais, vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministerijos 1998 m. liepos 13d. įsakymu Nr.125;
40. Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašas ir ribines aplinkos oro užterštumo vertės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582;
41. Ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui vertinti teršalų sklaidos skaičiavimo modelių pasirinkimo rekomendacijos, patvirtintos Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. AV-200;
42. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. D1- 546;
43. Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370;
44. Ekstremalių įvykių kriterijų sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 241 „Dėl ekstremalių įvykių kriterijų patvirtinimo“.
45. Ekstremalių situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugsėjo 21 d. nutarimu Nr.1243.